HORIA SIMA

ISTORIA MISCARII LEGIONARE

HORIA SIMA

ISTORIA MIŞCĂRII LEGIONARE

CUVÂNT ÎNAINTE

În literatura contemporană, cărţile şi comentariile asupra Mişcării Legionare din România nu lipsesc. S-ar putea chiar spune că ele sunt în abundenţă. Dacă s-ar vrea să se redacteze o listă de tot ceea ce a fost scris până în prezent asupra Legiunii s-ar obţine o bibliotecă impresionantă. Totuşi, din acest maldăr de opere şi de interpretări, un număr foarte redus respectă adevărul istoric.

Unele dintre aceste opere conţin lacune de informare inadmisibile sau tratează în mod superficial problema legionară ; altele aparţin unei specii istorice dintre cele mai detestabile : e vorba de aceste producţii insiduos comandate ori sugerate de către anumite cercuri internaţionale duşmane ale Patriei şi ale Religiei, în scopul de a lovi Mişcarea Legionară. Se pot număra pe degete autorii care şi-au dat cu adevărat osteneala spre a distinge adevărul de neadevăr şi de calomnie.

În afara de aceasta, noi trebuie să plasăm într-o categorie aparte lucrările provenind din mijlocul duşmanilor interni ai Legiunii, ale căror inepţii s-au bucurat de o largă difuzare în străinătate. Aceste publicaţii şi comentarii nu mai pot servi la cunoaşterea reală a istoriei legionare ; căci ele au fost concepute numai în scopul de a se escamota adevărul şi de a justifica, printr-o falsă prezentare a culpabilităţilor, persecuţiile dezlănţuite împotriva legionarilor.

Realizând această lucrare ce urmează să apară în mai multe volume, am voit să restabilesc, în faţa elitelor intelectuale şi politice ale Occidentului, adevăratul curs al evenimentelor istoriei atât de frământate a Legiunii. Dincolo de faptele care, în mare parte, sunt deja cunoscute, există o cheie particulară care le explică, un substrat inteligibil, format din înlănţuirea de la cauză la efect. Singură cunoaşterea motivelor ce-au determinat manifestările Legiunii permite adoptarea unei hotărâri finale asupra ei.

Pentru ce a avut loc o anume acţiune legionară ? Care au fost efectele şi care au fost reacţiile provocate în tabăra adversă ? Şi invers, ce gen de acţiuni au întreprins vrăjmaşii şi cum s-au apărat de ele legionarii ?

Istoria Mişcării trebuie expusă în conexiunile ei intime, în aceste tranziţii specifice ce s-au produs la un moment sau altul din existenţa sa. În afară de asta, nu poate exista istorie, ci o simplă colecţie de documente.

Adversarii noştri, primii, au înţeles ce enormă importanţă avea geneza activităţilor legionare şi spre acest punct ei şi-au concentrat incursiunile “istorice” ; în intenţia de a tulbura izvoarele cristaline din care a luat naştere Mişcarea Legionară şi de a altera distribuţia reală a responsabilităţilor în conflictele şi şocurile ce-au avut loc între noi şi alte grupări politice. Pentru a da un exemplu : Legiunea a fost continuu acuzată de violenţe, de acte de teroare, ca rezultat al unei doctrine ce prescria cucerirea puterii prin violenţă. Nimic mai absurd şi mai neadevărat ! Cine va citi această carte se va convinge că adevărul se află exact la polul opus : violenţele au constituit constanta de acţiune a tuturor partidelor şi regimurilor guvernamentale din România ; în timp ce legionarii au fost victimele lor permanente, plătind un tribut înspăimântător în vieţi omeneşti, din rândul elementelor celor mai alese ale naţiunii. Acteloe noastre rare de violenţă n-au fost decât reacţii legitime ale unor oameni împinşi la disperare de către teroarea exercitată de guverne într-adevăr teroriste.

În această operă am urmat, până în 1933, firul expunerii făcute de Corneliu Codreanu în cartea lui, “PENTRU LEGIONARI”. Cu începere din toamna acelui an, a trebuit să reconstitui trecutul Legiunii cu materialul pe care l-am avut la dispoziţie. Totuşi chiar pentru această perioadă – care se întinde până la sfârşitul fazei de expansiune – eu n-am fost singur. Am avut de partea mea un ghid sigur : “CIRCULĂRILE” Căpitanului, în care au fost consemnate cea mai mare parte din evenimentele epocii.

M-am folosit de asemenea, bineînţeles, de faptul că nu am fost străin faţă de Legiune, că puteri distrugătoare ale comunismului mondial – se găsesc faţă în faţă, se pregătesc pentru o luptă finală. Nu numai soarta poporului român, ci şi aceea a tuturor popoarelor lumii, depind de rezultatul acestei lupte, care depăşeşte interesele particulare ale fiecărei naţiuni şi ia proporţiile unui război apocaliptic.

În anii care vin se va decide dacă omenirea vrea să rămână fidelă lui Hristos sau dacă ea dezertează în masă, pentru a se aşeza sub domnia lui Antihrist.

Mişcarea Legionară după 40 de ani de sacrificii şi de devotament în principiile moralei creştine îşi continuă lupta pentru apărarea creştinătăţii alături de toate forţrle sănătoase din lume, sub aripa protectoare a Arhanghelului Mihail, patronul şi protectorul ei ceresc.

24 iunie 1967.

În timpul primului război mondial, România a luptat

împotriva Puterilor Centrale. Graţie sacrificiilor ei şi a victoriei repurtate alături de Aliaţi, ţara şi-a dublat teritoriul şi populaţia. Transilvania, Basarabia şi Bucovina, provincii româneşti, până atunci sub dominaţie străină, au fost alipite la Vechiul Regat Român, pentru a forma un stat mare şi puternic în ansamblul geopolitic din Estul european.

Totuşi, bucuria resimţită de către popor prin faptul realizării unităţii naţionale fu umbrită de apariţia pericolului comunist la frontiera orientală a României. După căderea Rusiei în mâinile bolşevicilor la începutul lui noiembrie 1917, întreaga Europă Centrală era expusă să suporte aceeaşi soartă. De aceea, în timpul verii anului 1919, armata română a trebuit să ducă lupte înverşunate pe Tisa împotriva forţelor dictatorului comunist BELA KUHN, care stăpânea Ungaria, pentru eliberarea acestei ţări de sub tirania sângeroasă instaurată de către implacabilul şef comunisto-marxist. Un an mai târziu, mareşalul PILSUDSKI zdrobea, pe Vistula, armatele bolşevice care invadaseră Polonia.

În urma acestor două campanii militare, una la Sud şi cealaltă în Nordul Carpaţilor, căile de penetraţie a bolşevismului spre Europa Centrală au fost tăiate şi şefii comunişti din Moscova trebuiră să amâne pentru mai târziu planurile lor de cucerire a Europei mulţumindu-se doar cu victoria obţinută în Rusia.

Cu toate acestea, deşi operaţiunile militare împotriva bolşevicilor se terminaseră spre finele lui 1919, pentru România, ameninţarea nu fusese îndepărtată. De dincolo de Nistru veneau fără încetare agenţi comunişti, trimişi cu misiunea de a provoca tulburări în interiorul ţării şi de a antrena masele populare într-o acţiune revoluţionară împotriva statului român. Profitând de situaţia confuză ce caracteriza perioada post-belică, comuniştii voiau să împingă ţara într-un război civil.

Iaşii, capitala Moldovei, părea şefilor sovietici cel mai favorabil teren pentru declanşarea revoluţiei. Acest oraş suferise teribil în timpul războiului, când un număr considerabil de refugiaţi s-au masat acolo. În afară de aceasta, el fusese cel mai expus propagandei comuniste, întrucât, de-a curmezişul lui, se scurgeau în debandadă trupele ruseşti din Moldova, care treceau dincolo de Nistru, atinse de febra roşie.

Chiar în acest oraş, în care comunismul contamina toate păturile sociale, de la muncitori până la intelectuali, apăru un tânăr student anticomunist de la

1. Academia “MIHĂILEANĂ”, devenită pe urmă Universitate, a fost înfiinţată de prinţul MIHAIL STURZA în 1835.

Corneliu Zelea Codreanu s-a născut la Iaşi, la 13 septembrie 1899. El şi-a petrecut copilăria în Huşi, modest oraş provincial, în care tatăl său, ION ZELEA CODREANU, era profesor la liceul local.

Familia Codreanu era originară din Bucovina, unde bunicul şi străbunicul tânărului fuseseră pădurari.

Corneliu Zelea Codreanu şi-a făcut cea mai mare parte a studiilor secundare la liceul militar (2), foarte aproape de Târgovişte, vechea capitală a Valahiei (Ţara Românească). Liceul acesta era renumit în toată ţara pentru valoarea excepţională a corpului său profesoral.

Educaţia primită de Corneliu Codreanu în această şcoală de elită va lăsa neşterse urme în caracterul său. :

“Ordinea, disciplina şi ierarhia turnate la o vârstă fragedă în sângele meu, alături de sentimentul demnităţii ostăşeşti, vor forma un fir roşu de-a lungul întregii mele activităţi viitoare”(3).

La 15 / 28 august 1916, România intră în război împotriva Puterilor din Europa Centrală. Corneliu Ciodreanu e surprins de evenimente la Huşi, în casa părintească în care-şi petrecea vacanţa. Deşi n-avea încă 17 ani, el pleacă imediat să-şi regăsească tatăl pe front.

Regimentul de care aparţinea profesorul Codreanu trecuse deja munţii şi se afla angajat în Transilvania. Tânărul Corneliu ajunge din urmă regimentul şi ia parte la campania-ofensivă a armatei române ; totuşi, când luptele deveniră mai dure, colonelul Piperescu, comandantul regimentului, îl obligă pe profesorul Codreanu să-şi trimită înapoi fiul. Corneliu Codreanu se reîntoarce acasă şi intră în Şcoala Militară de infanterie din Botoşani, de unde va ieşi cu gradul de sublocotenent. Între timp, războiul luase sfârşit.

În primăvara lui 1919, Corneliu Codreanu se nelinişteşte în faţa svonurilor care circulau în toată ţara, şi care anunţau o iminentă invazie bolşevică, cu provenienţă de dincolo de Nistru. Atunci, el adună mai mulţi elevi de liceu, şi pe câţiva prieteni, în pădurea apropiată oraşului, numită , şi le pune următoarea întrebare : “Ce facem dacă vin bolşevicii peste noi ?”

Sub impulsul lui Corneliu Codreanu, aceşti tineri, de 16 până la 18 ani, hotărăsc ca, în cazul în care bolşevicii ar invada ţara, să se retragă în munţi şi să formeze acolo un centru de rezistenţă , un “maquis”, de unde vor putea să hărţuiască fără încetare duşmanul, pentru a întreţine astfel spiritul de libertate în sânul maselor populare.

Decizia acestui grup de elevi n-a fost niciodată pusă în practică. Flăcările revoluţiei comuniste s-au oprit la Nistru, şi tinerii liceeni din Huşi n-au avut ocazia să-şi probeze vitejia. Totuşi, episodul din pădurea Dobrina are o profundă semnificaţie

. În acest loc şi în acest moment se dezvăluie, pentru întâiaşi dată şi cu o intensitate dramatică, personalitatea excepţională a lui Corneliu Codreanu, creatorul Mişcării. La vârsta în care alţi tineri se zbat încă în incertitudinile adolescenţei, el se simte responsabil de soarta poporului său. Chinul ce pune stăpânire pe sufletul său, de pe când era încă liceean, nu-l va părăsi până la sfârşitul vieţii lui.

Ce se va întâmpla cu România, dacă în Rusia comunismul se consolidează ?

Poporul român nu riscă să fie una din primele sale victime ?

Această tragică viziune asupra destinului poporului său l-a determinat să-şi consacre toate forţele fiinţei lui luptei pentru apărarea ţării ; ca ea să nu cadă niciodată sub sclavia comunismului.

2. “MÂNĂSTIREA DEALULUI”, fondată în 1504 de principele RADU CEL MARE.

3. Corneliu Zelea Codreanu : “Pentru legionari”, p.10, ed.a 3-a, 1940.

În toamna lui 1919, Corneliu Codreanu pleacă la Iaşi,

unde se înscrie la Facultatea de Drept. O mare decepţie îl aşteaptă. În loc să găsească un tineret universitar mobilizat împotriva comunismului, un tineret gândind şi simţind ca el, află o masă de indivizi, din care majoritatea alunecase deja spre stânga.

Teoriile marxiste erau la modă, propagate -de la înălţimea catedrelor lor- de către înşişi profesorii. Intelectualii chiar uitaseră sutele de mii de soldaţi căzuţi pe câmpul de onoare şi pactizau în mod deschis cu duşmanul de moarte al poporului român. Pentru aceşti intelectuali pervertiţi, doctrina comunistă reprezenta ultimul cuvânt al ştiinţei şi al progresului. Cine vorbea de “Patrie”, de “Biserică” sau de “Rege”, era luat în râs, socotit drept anacronic şi retrograd.

Muncitorii, strâmtoraţi de mizerie, erau cu uşurinţă manevraţi de agenţii comunişti, îndemnaţi la greve şi la manifestaţii antipatriotice, la defilarea coloanelor revoluţionare, care strigau : “Jos armata !”, “Jos Regele !”, “Trăiască Uniunea Sovietică !” . . . Situaţia nu era bună în Capitală şi în alte mari oraşe ale ţării. România se găsea la un pas de

revoluţie.

Corneliu Codreanu era înspăimântat de inconştienţa ce domnea în rândurile studenţilor. Cu toate că întreaga atmosferă universitară era ostilă convingerilor sale, el nu ezita nici un moment să se arunce în luptă, pentru a încerca să îndiguiască acest curent vătămător. Dificultăţile acţiunii sale păreau insurmontabile. În masa studenţească nu avea nici un punct de sprijin, organizaţiile universitare se aflau în mâinile comuniştilor. Corneliu Codreanu trebuia să se opună curentului general şi să forţeze schimbarea orientării lui cu 180 de grade. Oricare altul decât el ar fi fost descurajat numai gândind la o asemenea problemă. Tentativa era supraomenească !

Câteva săptămâni după venirea sa la Iaşi, întâmplarea face să cunoască o extraordinară figură de combatant naţionalist : muncitorul

Acesta era preşedintele unei organizaţii muncitoreşti naţionaliste şi creştine, denumită Pancu voia să-i scoată pe muncitori de sub influenţa sloganurilor internaţionaliste şi ale şefilor comunişti. Fără să fie un intelectual, Pancu era un cunoscător profund al problemelor muncitoreşti. În cuvântările pe care le adresa muncitorilor, arăta că revendicările lor drepte puteau fi satisfăcute tot aşa de bine în cadrul patriei ; că ei n-aveau nevoie de a se lăsa antrenaţi de către ideologiile străine. Într-un stat guvernat de o echipă de oameni pasionaţi pentru ţara lor, lucrătorii încetează de a fi trataţi drept nişte “paria” ai societăţii.

Constantin Pancu devine aliatul principal al lui Corneliu Codreanu în lupta împotriva comunismului. În sufletul omului acestuia simplu, şi în cadrul organizaţiei sale, Corneliu Codreanu găseşte elementul spiritual corespunzător propriilor sale convingeri. Datorită aportului tânărului student,, organizaţia lui Pancu se dezvoltă în proporţii încurajatoare. De la reuniuni secrete într-o cameră mică, unde se adunau 20 de persoane numai, se ajunge la mulţimi, strânse la un loc, de 10.000 de persoane, în pieţele publice. Graţie voinţei lor unite, curentul comunist îşi pierde ascendentul asupra miilor de muncitori şi se găseşte în final redus la o dimensiune inofensivă, în toate marile întreprinderi din Iaşi.

Pancu şi Codreanu profită de entuziasmul provocat în sânul maselor muncitoreşti de programul lor şi de discursurile lor înflăcărate, pentru a organiza pe aceşti lucrători în Sindicate Naţionale, primele din România, străine oricărei influenţe marxiste. La , ei crează şi un partid politic, pe care-l denumesc

În discuţiile Pancu, pentru stabilirea programului noului partid, Corneliu Codreanu îşi fixează atitudinea faţă de problema muncitorească în

termenii următori :

“Nu admitem nimănui ca să caute şi să ridice pe pământul românesc alt steag decât acela al istoriei noastre naţionale. Oricâtă dreptate ar avea clasa muncitoare, nu-i admitem ca să se ridice peste şi împotriva hotarelor ţării . . .
ca pentru dreptatea ta să sfarmi în bucăţi dreptatea istorică a naţiei căreia aparţii”.

“Dar nici nu vom admite ca la adăpostul formulelor tricolore să se instaleze o clasă oligarhică şi tiranică, pe spatele muncitorilor de toate categoriile, şi să-i jupoaie de piele, fluturând prin văzduh necontenit : PATRIE – pe care n-o iubesc, DUMNEZEU – în care nu cred, BISERICĂ – în care nu intră niciodată, ARMATĂ – pe care o trimit la război cu braţele goale! (5).

Mişcarea lui Pancu îşi atinge apogeul în primăvara lui 1920. Apoi începe să-şi piardă din actualitate şi din putere, pe măsură ce agitaţiile comuniste slăbesc. Când generalul Averescu ajunge la putere, în martie 1920, el ia măsuri energice împotriva comuniştilor, îndepărtând pericolul imediat al unei revoluţii.

5. Corneliu Zelea Codreanu, op. cit., p.24.

După ce a jugulat mişcarea comunistă din cercurile

muncitoreşti din Iaşi, Corneliu Codreanu îşi concentrează eforturile asupra studenţilor. El reuşeşte să adune în jurul său un pumn de studenţi naţionalişti şi, cu ajutorul lor, pătrunde în lumea universitară dominată de comunişti. Primul şoc al micului grup naţionalist cu clica roşie de la Universitate se produce în toamna anului 1920, cu prilejul deschiderii cursurilor.

De când exista această Universitate, obiceiul era ca inaugurarea cursurilor să se facă printr-un serviciu religios, la care asistau cu toţii, profesori, studenţi şi notabilităţi ale oraşului. Or, pentru prima oară în istoria acestei instituţii, autorităţile universitare anunţaseră deschiderea cursurilor fără serviciul religios tradiţional. Profesorii “progresişti” ai epocii, care formau majoritatea Consiliului Universitar, susţineau că invocarea Sfântului Duh în cadrul unei instituţii culturale era o manifestare de “obscurantism” şi o “ofensă adusă ştiinţei”.

După intervenţii inutile pe lângă Consiliul Universitar, pentru a se încerca revenirea asupra deciziei luate, Corneliu Codreanu hotărăşte să se opună cu forţa acestei reluări a cursurilor fără slujbă religioasă.

În ziua solemnităţii, el vine primul la Universitate, barează uşile de la

intrarea principală şi -la ora deschiderii- anunţă pe toţi cei care deja erau masaţi în faţa portalului, că nu va permite trecerea nimănui, atâta vreme cât nu i se va promite ca anul şcolar să fie binecuvântat de către un preot. I se răspunde cu insulte şi ameninţări.

În timp ce vorbea cu un profesor, profitând de un moment de neatenţie din partea lui, masa de afară forţează uşile şi valul de studenţi comunişti pătrunde furios în clădire, îl dă jos pe Corneliu Codreanu, singurul apărător, îl loveşte şi îl izbeşte de perete.

Succesul final rămâne totuşi de partea lui. Consiliul Universitar, neliniştit de repercursiunile conflictului de la Universitate în populaţie şi printre studenţi, anunţă că începerea cursurilor va avea loc la o dată ulterioară, cu slujba religioasă tradiţională.

În cursul anului şcolar 1920-1921, conflictele se multiplică între grupul mic de studenţi naţionalişti, care nu numără mai mult de 14 membri, şi marea majoritate a celorlalţi, dominaţi de organizaţiile comuniste. Cu toate acestea, lupta împotriva preponderenţei comuniste în Universitate este dusă cu atâta bravură şi inteligenţă de Corneliu Codreanu, încât la sfârşitul anului comunistii nu îndrăznesc să mai manifesteze.

Atunci, Consiliul Universitar vine în ajutorul comuniştilor învinşi. Corneliu Codreanu, acuzat de tulburarea ordinei, este eliminat din Universitate. Dar sentinţa nu poate fi executată, pentru că decanul Facultăţii de Drept -în care predominau profesorii de tendinţă naţionalistă- se opune hotărârii Consiliului ; şi Corneliu Codreanu continuă să facă parte din Facultate şi poate să se prezinte la examene.

La începutul anului şcolar următor, 1921-1922, Corneliu Codreanu este ales preşedinte a Societăţii studenţilor în drept. Activitatea bogată şi fecundă pe care de-ici înainte o desfăşoară susnumita societate, atrage de partea sa majoritatea studenţilor celorlalte facultăţi.

Astfel, “CENTRUL STUDENŢESC IAŞI”, organizaţie oficială ce se afla încă în mâinile comuniştilor, începe să-şi piardă influenţa asupra tinerimii universitare. Acest centru dispare definitiv atunci când, la propunerea lui Codreanu, ia naştere, la 20 mai 1920, “ASOCIAŢIA STUDENŢILOR CREŞTINI” de la Universitatea ieşeană. Această Asociaţie se substituie fostului Centru Studenţesc şi -odată cu consolidarea lui în mediul studenţesc- dispare influenţa comunistă din Universitate,

Exemplul studenţilor de la Iaşi e urmat de celelalte universităţi. Revărsatul de zori al naţionalismului îşi face apariţia în toate centrele universitare. Masa de studenţi, o clipă dezorientată de mişcarea revoluţionară rusă şi de acţiunea subterană a agenţilor comunişti, îşi

asumă iarăşi tradiţionalul ei rol de luptă de pe poziţiile cele mai înaintate ale naţionalităţii române.

5) MIŞCAREA STUDENŢEASCĂ

Corneliu Codreanu îşi ia licenţa în drept în iunie 1922. În toamna aceluiaşi an, părăseşte ţara şi merge în Germania, unde are intenţia să-şi completeze studiile, urmând cursurile de economie politică. Nu va rămâne acolo decât câteva luni.

Fiind în Germania, el află că puternice agitaţii studenţeşti au izbucnit în România. Dacă, de-a lungul anilor precedenţi, mişcarea studenţească nu depăşise limitele unui fenomen local (adică Iaşii, cu repercursiuni în Cernăuţii Bucovinei), de astă dată ea s-a generalizat, propagându-se ca un uragan în toate centrele universitare. La Cluj, la Bucureşti, la Iaşi, la Cernăuţi, studenţii părăsesc cursurile şi manifestează pe străzi. Încăierările cu poliţia şi armata sunt constante. Fenomenul e cu atât mai semnificativ cu cât el nu este rezultatul unei acţiuni organizate. Este o explozie spontană. Este "un mare moment de electrizare colectivă, fără pregătire prealabilă, fără discuţii **pro** şi **contra,** fără decizii luate în comitete restrânse . . ."(6).

E "un spasm al naţiunii bolnave" -cum s-a exprimat Ion Moţa, un alt mare român din această generaţie.

Corneliu Codreanu se simte tulburat până în străfundurile fiinţei sale de această deşteptare a conştiinţei naţionale. El îşi pierde liniştea necesară studiilor. Renunţând la planurile de lucru, revine în grabă în România. Simte că ridicarea maselor universitare e un semn providenţial, un fenomen de o reală semnificaţie istorică şi că nu poate lipsi de la această luptă.

Mişcarea studenţească era esenţial anticomunistă ; însă primise, în acelaşi timp, şi un alt caracter : devenise **"antisemită".**

Trecerea de la anticomunism la antisemitism se produsese în cea mai naturală manieră. Majoritatea conducătorilor comunişti din România, şi cei mai numeroşi agenţi veniţi din Rusia, erau de origine iudaică. Combătând pe comuniştii din Universitate, studenţii s-au lovit peste tot de evrei. Aceştia erau evreii care excitau masele populare la revoltă împotriva statului român. Erau evreii care cereau ca regele să fie detronat şi ca România să se transforme într-o "republică sovietică". Erau evreii ce propagau ateismul şi insultau pe slujitorii Bisericii. Erau acei care, prin presa controlată de dânşii, susţineau toate tendinţele antinaţionale, îşi băteau joc de patrie, de tradiţie şi de întregul trecut al României.

Toate aceste manifestări ale evreilor au condus pe studenţi la situaţia de a vedea în fiecare evreu un duşman al patriei lor, un element în solda acelora care vizau distrugerea statului român abia constituit. ANTICOMUNISMUL NOII GENERAŢII TREBUIA SĂ CONDUCĂ ÎN MOD INEVITABIL LA ANTISEMITISM.

Existau şi alte cauze de ordin social şi economic, legate strict de stadiul dezvoltării ţării noastre, ce explica antisemitismul tinerimii universitare. Un număr mare de evrei pătrunseseră după războiul mondial în şcoli şi universităţi. În majoritatea liceelor din Bucovina, Basarabia şi Moldova, numărul evreilor înscrişi depăşea pe acela al românilor. Ceea ce nu înseamnă că ei erau mai numeroşi în aceste regiuni decât autohtonii.

Anumite facultăţi, în special la Cernăuţi (Bucovina) şi Iaşi (Moldova) erau literalmente invadate de evrei. La Facultatea de medicină din Iaşi, de exemplu, în 1920, erau 556 de studenţi români faţă de 831 de studenţi evrei. Nimeni nu putea nega faptul că proporţia evreilor înscrişi în aceste universităţi era în flagrantă contradicţie cu realitatea etnică a ţării !

Evreii se aflau într-o situaţie privilegiată în România. Stăpâni ai vieţii economice, ei puteau să-şi trimită copiii în şcolile superioare ; în vreme ce masa poporului, formată în mare parte din ţărani, nu putea în nici un fel să suporte cheltuielile de întreţinere a copiilor lor în aceste şcoli. Pericolul era evident ! Dacă majoritatea elevilor şi studenţilor de astăzi e formată din evrei, atunci pătura conducătoare de mâine a ţării va avea fatalmente aceeaşi compoziţie etnică. Şi cum evreimea din România simpatiza cu mişcarea comunistă, aceasta însemna că fiecare evreu cultivat putea deveni mâine un factor de dezagregare a naţiunii române şi de înfeudare la Rusia sovietică.

Conştienţi de condiţiile de inferioritate economică a poporului român din acea vreme, preocupaţi să împiedice alienarea clasei conducătoare române, studenţii au întreprins singura politică posibilă în faţa gravităţii situaţiei : ei au cerut “NUMERUS CLAUSUS”, adică limitarea numărului de evrei admişi în Universitate, conform cu proporţia efectivă dintre evrei şi români pe ansamblul teritoriului naţional.

Agitaţiile studenţilor au plasat “chestiunea evreiască” în centrul interesului public. De fapt, această problemă nu era nouă. Ceea ce era nou era virulenţa actualizării ei de către tineret.

În analele politice ale României moderne, antisemitismul reprezintă o tradiţie. Agitaţiile antisemite au început în România încă din prima jumătate a secolului XIX-lea, provocate de **numărul excesiv de evrei,** care pătrunseseră în acea epocă în Principatele Române, venind din Galiţia (Polonia) şi din Rusia. Moldova, în special, suferise enorm din

cauza acestei tăcute invazii.

Cele mai ilustre personalităţi ale culturii naţionale au fost antisemite. E suficient să-l citǎm pe poetul de renume MIHAI EMINESCU, pe istoricii HAŞDEU, XENOPOL, IORGA, pe filozoful VASILE CONTA şi pe omul de stat MIHAIL KOGĂLNICEANU. Aceştia sunt cei care au dat strigătul de alarmă contra pericolului iudaic şi s-au opus cu înverşunare asimilării civile, în bloc, a evreilor.

Precizăm, totodată, că antisemitismul poporului nostru **n-a avut niciodată un caracter religios sau rasial.** Din punct de vedere religios, poporul român este cel mai tolerant din lume. Nu se cunoaşte un singur caz de persecuţie religioasă în România în tot decursul istoriei sale.

Antiseminismul românesc a avut o origine SOCIALĂ ŞI ECONOMICĂ. El a fost provocat de numărul disproporţionat de evrei ce s-au stabilit în România în veacul al XIX-lea ; şi, care, parveniţi în poziţii economice preponderente, pretindeau să domine ţara. Tensiunea dintre români şi evrei s-a accentuat după primul război mondial, datorită participării făţişe şi provocatoare a minorităţilor iudaice la agitaţiile comuniste.

Înainte de primul război mondial, a existat un partid care, între alte puncte, avea înscris programul său, “luarea de măsuri în vederea apărării poporului român de exploatarea economică a evreilor”. Acest partid, denumit **“Partidul Naţionalist-Democrat”** a obţinut 34 de locuri. Însă, curând după acest răsunător succes, el s-a destrămat. Profesorul Nicolae Iorga a părăsit linia antisemită şi s-a distanţat de Cuza.

A. C. Cuza a rămas pe vechea lui poziţie. Profesor de

economie la Universitatea din Iaşi, el expunea de la catedră tezele antisemite, cu o rigoare ştiinţifică pe care înşişi duşmanii săi nu o puteau ataca. Dezbaterea asupra acestei probleme esenţiale pentru neamul românesc, atrăgea la cursuri numeroşi studenţi de la alte facultîţi.

Nu se poate tăgădui influenţa ideilor “cuziste”, asupra

studenţilor ; dar ar fi exagerat să pretindem că mişcarea studenţească este rezultatul învăţământului doctrinar al profesorului. Reacţiunea studenţilor n-a fost generată de ideile audiate la cursuri, de ideile luate din cărţi şi de speculaţiile filozofice asupra problemei evreieşti. Tineretul studios s-a revoltat în momentul în care şi-a dat seama, în ambianţa în care trăia, de inferioritatea lui numerică în raport cu evreii ce se îndesau la universităţi. Antisemitismul studenţilor avea la bază o realitate palpabilă, un fapt vizibil şi uşor de verificat.

6. Corneliu Codreanu : Op. cit., p.75.

6) “LIGA APĂRĂRII NAŢIONAL CREŞTINE” (L. A. N. C.)

La întoarcerea din străinătate, Corneliu Codreanu

întâlneşte următoarea situaţie : lumea studenţească este în grevă şi continuă cu înverşunare lupta pentru a determina votarea lui “numerus clausus”. Guvernul, la rândul său, tot atât de ferm hotărât să nu facă nici un pas în sensul dorit de studenţi.

Analizând forţele care erau faţă în faţă. Corneliu Codreanu ajunge la concluzia că lupta studenţilor se desfăşoară în gol, fără nici o şansă de succes.

Într-adevăr, studenţii nu reprezentau decât o fracţiune infimă din populaţie. Forţele lor, în ciuda bravurii cu care ei înfruntau presiunile guvernamentale, şi în pofida tuturor victoriilor parţiale posibile, erau insuficiente ca să constrângă guvernul să cedeze.

Pentru a face să triumfe tezele lor, era necesar ca ele să fie proiectate, pe scară largă, în conştiinţa naţională.

Acţiunea studenţilor trebuia să iasă din cadrul universitar, din sectorul limitat în care opera până atunci ; pentru **a deveni o mişcare de masă,** o mişcare politică la scară naţională ; prin urmare această mişcare, luptând pe căi legale şi utilizând formidabilul curent de opinie creat în favoarea ei, ar putea să determine parlamentul să ratifice “numerus clausus”.

Corneliu Codreanu demonstrează conducătorilor studenţilor necesitatea creării unei organizaţii politice sub preşedinţia profesorului A. C. Cuza, a cărui probitate ideologică era mai presus de orice bănuială. Studenţii trebuiau să constituie avangarda noii organizaţii, în timp ce persoanele mai în vârstă să formeze cadrul propriu-zis politic.

Acest punct de vedere n-a fost acceptat cu uşurinţă.

Majoritatea conducătorilor studenţilor erau de părere că mişcarea nu trebuia să iasă din cadrul universitar. După discuţii ample, s-au raliat în cele din urmă argumentelor lui Codreanu şi s-a adoptat proiectul său.

La 4 martie 1923, a fost convocată, în Iaşi, Adunarea Constitutivă a noii grupări politice. În faţa a peste 2000 de persoane, venite din toate părţile ţării, s-au pus bazele **“Ligii Apărării Naţional Creştine” –** L. A. N. C., profesorul A. C. Cuza fiind proclamat preşedinte.

Cel dintâi act al noului preşedinte este de a însărcina pe tânărul avocat Corneliu Zelea Codreanu cu organizarea Ligii pe întreaga întindere a

ţării, ceea ce corespondea cu funcţia de Secretar General.

7) COMPLOTUL STUDENŢESC

Pe frontul studenţesc, greva continua în condiţii din ce

în ce mai penibile, şi se observa cum se multiplicau semnele de dezorientare şi de oboseală. Cu greutăţi teribile, conducătorii acestor mase universitare reuşesc să împiedice deschiderea cursurilor în iunie 1923, deschidere hotărâtă de autorităţile guvernamentale, care ademeniseră pe studenţi cu perspectiva prezentării le examene la timp, pentru a nu pierde astfel anul şcolar. Cu acest ultim efort, studenţii ajunseseră la capătul puterilor lor.

E uşor să ne imaginăm sacrificiile consimţite de către

aceşti studenţi, pentru menţinerea unei greve neîntrerupte pe durata unui întreg an, în cele patru universităţi ale ţării. După război, masa universitară crescuse enorm. Numai la Universitatea din Bucureşti erau mai mult de 30.000 de studenţi înscrişi. Toţi aceşti tineri care refuzau frecventarea cursurilor, nu puteau să se prezinte la examene şi, în consecinţă, erau condamnaţi să-şi piardă anul. Fiecare dintre ei făcea un sacrificiu dureros, pentru ca bătălia în vederea lui “numerus clausus” să fie câştigată. Şi nu era vorba de unul, de o sută sau de o mie de indivizi, ci de zeci de mii.

Guvernul, pentru a forţa încetarea grevei, închise cantinele şi căminele. Despuiaţi de resurse, cea mai mare parte din aceşti studenţi, fii de ţărani, de muncitori ori de modeşti funcţionari, se vedeau constrânşi să se întoarcă acasă. Acolo, îi aşteptau lamentaţiile părinţilor, care îi sfătuiau “să termine cu aceste prostii şi să se pună pe treabă ; va fi timp să facă politică când vor avea o situaţie asigurată”. Studenţii rezistau, deşi tracasaţi din toate părţile, fără sprijin, fără încurajare . . . Toate forţele dominatoare se coalizaseră împotriva lor : guvern, profesori, presă, partide şi chiar proprii lor părinţi.

Între 22 şi 25 august, conducătorii studenţilor din întreaga ţară organizează un Congres în vederea examinării situaţiei create. Delegaţiile Centrelor studenţeşti decid să se opună deschiderii cursurilor pentru noul an şcolar şi reafirmă voinţa lor de continuare a grevei ; mai mult, ceea ce era extrem de important pentru victoria curentului naţionalist, se hotărăşte a se acorda sprijinul oficial al maselor universitare LIGII APĂRĂRII NAŢIONAL CREŞTINE.

Cu toate acestea, decizia continuării grevei nu a putut fi menţinută. Marea majoritate a studenţilor erau obosiţi şi descurajaţi. Guvrnul, informat perfect de această stare de spirit, era hotărât mai mult ca oricând să nu cedeze exigenţelor lor şi să aştepte apropiata lor

capitulare. El reuşise chiar să atragă pe câţiva conducători, prin promisiunea unor situaţii bune la sfârşitul studiilor, cu condiţia de a contribui la spargerea grevei.

Ion Moţa, preşedintele Centrului studenţesc de la Universitatea din Cluj, este îngrozit de perspectiva înfrângerii. Atâtea sacrificii inutile îi puneau o gravă problemă de conţtiinţă. El se zbătea să găsească o ieşire onorabilă din impasul mişcării studenţeşti. După ce a reflectat îndelung timp, el se duce să-l întâlnească pe Corneliu Codreanu, pentru a-i prezenta planul său. Întâlnirea are loc într-un mic oraş, Câmpulung, din Bucovina, unde Corneliu Codreanu participase la un Congres al Ligii.

Amândoi s-au dus pe muntele Rarău, unde, în singurătatea naturii, în mijlocul pădurilor seculare, s-au simţit slobozi de orice influenţă, spre a decide drumul de urmat. Moţa îi destăinui temerile sale. Lumea studenţească ajunsese la limita de rezistenţă. Guvernul şi toate forţele antinaţionale aşteptau, triumfând, iminenta lor capitulare.

Moţa era de părere ca studenţii să fie lăsaţi să meargă la cursuri ; dar estima ideea că diriguitorii lor nu puteau abandona lupta, fără a oferi un exemplu generaţiilor viitoare. Cu riscul de a muri ori de a fi încarceraţi pe viaţă, ei trebuiau să lovească fără milă toate elementele responsabile de situaţia tragică a studenţilor şi de suferinţele naţiunii întregi.

Corneliu Codreanu ascultă cu o intensă emoţie pledoaria lui Moţa. El însuşi gândeşte că atul final al luptei lor trebuie să fie pedepsirea trădătorilor. El însuşi e gata de sacrificiul libertăţii sale şi chiar al vieţii ; însă trebuie mai întâi să pedepsească cu asprime pe responsabili. Ei se reîntorc la Iaşi, pentru a încunoştiinţa de această decizie pe ceilalţi conducători ai studenţilor.

Responsabilii de suferinţele poporului erau prea numeroşi pentru a-i putea elimina pe toţi, cum ar fi fost just de a face ; ei se fixează asupra a câtorva persoane numai, considerate drept principali vinovaţi ; câţiva miniştri liberali, câţiva bancheri evrei (aceştia fiindcă finanţau partidele şi corupeau viaţa publică), care vor trebui să cadă sub gloanţele şefilor studenţilor ; după ce a fost determinat rolul fiecărui participant, în această istorică acţiune punitivă, membrii echipei vor pleca la Bucureşti, unde trebuiau să aibă loc atentatele.

Evenimentele n-ajung până în stadiul final, din pricina unei defecţiuni survenite printre membrii echipei. Studentul VERNICHESCU îi denunţă autorităţilor. Acest student, s-a aflat ulterior, era un agent al Siguranţei, care se infiltrase printre conducătorii studenţilor. În timp ce întregul grup era reunit acasă la un prieten din Bucureşti pentru a regla ultimile detalii ale operaţiunii şi a-i fixa data, casa e încercuită de poliţie şi toţi cei prezenţi sunt arestaţi, inclusiv Vernichescu, pentru a

deturna bănuielile.

Toţi presupuseseră că arestarea rezulta dintr-o indiscreţie ori o stângăcie, ca să se ajungă până acolo încât poliţia să afle locul în care erau ascunse revolverele şi scrisorile lăsate de ei părinţilor şi prietenilor lor, şi în care explicau sensul gestului lor. Ei fură siguri că aveau printre dânşii un trădător şi, mai târziu, după declaraţiile făcute la Parchet, el putu fi identificat.

Studenţii arestaţi sunt mai întâi transportaţi la Prefectura Poliţiei, unde sunt înregistrate primele lor declaraţii. Dovezile de culpabilitate erau destul de grave ; totuşi cu o anumită abilitate, era posibil s-o scoată la capăt şi să evite orice condamnare.

Când vine rândul lui Corneliu Codreanu de a-şi face depoziţia, acesta era încă chinuit de îndoială. Nu ştie cum să se comporte. Nu poate admite, în sufletul şi în conştiinţa sa, să se apere, adoptând o atitudine de duplicitate în faţa justiţiei, renegându-şi propriile convingeri şi acte. Cere un minut de reflecţie, în timpul căruia ia hotărârea de a spune întreg adevărul, şi nu numai de a-l mărturisi ; însă de a-l afirma cu putere, de a insista asupra lui, de a-l transforma într-o armă de luptă, pentru a lovi, ca ultima oară, pe duşmanii neamului, înainte de a fi condamnaţi la închisoare pe viaţă (căci asta-i aştepta, în cazul unei condamnări).

Declaraţia lui Corneliu Codreanu şi a celorlalţi studenţi provoacă o comoţie în guvern. Acesta prefera ca procesul să nu ia această turnură dramatică, şi ca el să se mărginească la stigmatizarea acţiunii nedemne a câtorva exaltaţi. Totuşi, opinia publică e profund afectată de mărturiile studenţilor, deoarece afacerea complotului se ivise chiar în momentul în care cercurile guvernamentale anunţau emfatic că studenţii renunţaseră la manifestaţii şi se hotărâseră să-şi reia cursurile.

Descoperirile poliţiei, şi mai ales declaraţiile inculpaţilor, seamănă panică în mediile vizate, întrucât, departe de a se calma, manifestaţiile studenţeşti luară o întorsătură alarmantă.

Presa iudaică, dezlănţuită, reproşează guvernului slăbiciune faţă de studenţii agitatori şi cere pedepsirea exemplară a “complotiştilor”.

Ceea ce nelinişteşte mai mult guvernul şi toate partidele este **calitatea spirituală a acestor tineri.** Pe scena naţionalismului românesc, **un tip nou de student apăruse.** Până atunci, mişcarea studenţească se mărginise la acte uşor de controlat de către autorităţi : studenţii refuzau să apară la cursuri ? Asta era în propriul lor detriment şi al părinţilor lor . . . Făceau manifestaţii pe stradă ? Forţele de ordine erau acolo pentru a le împiedeca . . . Spărgeau

vitrinele caselor evreieşti ? Chiar dacă poliţia nu putea să le prevină, nu era o pierdere, căci tocmai statul plătea pagubele ocazionate . . . Dar, de astă dată, aceşti tineri adoptaseră un comportament diferit : ei renunţaseră la agitaţie de stradă şi se apucaseră să conspire, voiau să omoare pe conducătorii ţării . . . !

În fond, nu atât complotul în sine înspăimânta pe guvernanţi. Exaltaţi sunt în fiecare generaţie, gata să rezolve problemele politice cu ajutorul revolverului. Cu vârsta, fanatismul se potoleşte, entuziaştii intră în funcţiuni, îşi fondează familii, şi nebuniile juvenile se sting . . .

Ceea ce alarmează guvernul e spiritul de decizie al acestor tineri, luciditatea convingerilor, credinţa în misiunea lor. O altă specie de individ s-a iscat : sunt oameni care au o viziune integrală a luptei naţionaliste şi sunt gata să-şi dea viaţa pentru triumful idealului lor. Acesta era un fapt inedit în istoria politică a României.

Cu “complotul studenţesc” se deschide o nouă eră în raporturile dintre guvernanţi şi guvernaţi în România. Generaţia nouă nu mai era dispusă să se încline în faţa ilegalităţilor şi abuzurilor. Ea era hotărâtă să nu mai tolereze sistemul de guvernământ în vigoare, bazat pe exploatarea poporului de către clasa posedantă, aliată cu evreii. Timpul acomodărilor facile trecuse. Înaintea uzurpatorilor puterii şi a trădătorilor neamului se ridica un tineret intransigent, care nu mai ceda ameninţărilor, nu mai putea fi cumpărat prin mijlocirea unor linguşiri, beneficii materiale ori onoruri.

La finele instrucţiei preliminare, numai şase persoane au rămas implicate în complot : Corneliu Zelea CODREANU, Ion MOŢA, Corneliu GEORGESCU, Ilie GÂRNEAŢĂ, Tudose POPESCU şi Radu MIRONOVICI.

Până la data judecării, ei sunt depuşi în celebra închisoare “VĂCĂREŞTI”, din împrejurimile Bucureştiului. Această închisoare era o veche mânăstire, a cărei capelă fusese rezervată deţinuţilor. Acolo, în această capelă de închisoare, începe extraordinara evoluţie spirituală ce va da naştere MIŞCĂRII LEGIONARE.

Pe uşa din stânga a altarului era icoana Arhanghelului Mihail, de o rară frumuseţe. Când Corneliu Codreanu a văzut-o, el s-a simţit fascinat de ea. Ori ce câte ori capela era deschisă, el mergea ca să se roage în faţa icoanei, subjugat de calitatea extraordinară a expresiei sale. Arhangelul părea viu . . .

De pe urma nenumăratelor meditaţii dinaintea icoanei, o idee a izvorât, umplându-i sufletul şi gândul : să pună bazele, în cadrul LIGII, unei organizaţii de tineret, care să poarte numele “ARHANGHELUL MIHAIL”.

Această organizaţie trebuia să călăuzească noile generaţii, să le împiedice de a cădea în mocirla politicianismului sordid. Tineretul intelectual al ţării, în loc să rătăcească în cadrele vechilor grupări politice, pierzându-şi calităţile spirituale, cum se produsese până atunci, trebuia să se concentreze într-un organism care să reflecte propriile aspiraţii. Această organizaţie nouă ar fi avut un alt scop : "Corupţia politică" nemaifiind alimentată prin aportul statornic al tinerimii, ar muri de moarte bună şi această rană a societăţii româneşti, dispărând ea însăşi printr-un natural proces de extincţie.

După eliberare, Corneliu Codreanu a încercat să pună în aplicare această idee în cadrele Ligii ; însă, în faţa incomprehensiunii prof. A. C. Cuza, el trebuie să aştepte despărţirea lui de Ligă spre a trece la realizarea planului.

În ajunul procesului, o tragedie izbucneşte în închisoarea Văcăreşti. Ion Moţa trage mai multe focuri de armă asupra lui Vernichescu, trădătorul, şi îl răneşte grav.

Gestul lui Moţa nu pornea dintr-o dorinţă de răzbunare : era expresia unei concepţii superioare de etică naţională. Forţele poporului nostru fuseseră, într-o manieră permanentă, anihilate de trădători. Toate marile figuri ale neamului muriseră prin trădare. În aceste condiţii, orice efort de renovare naţională era consacrat eşecului. Convingerea aceasta era generală în cercurile naţionaliste şi în sufletul tuturor patrioţilor. Nu se putea continua lupta studenţească tolerându-se trădarea unui Vernichescu ; alţii îi puteau urma exemplul, lăsându-se cumpăraţi de inamicii naţiunii române, siguri de nepedepsire.

Gestul lui Moţa era pe atât de impresionant, pe cât el a avut loc în ajunul marelui proces care avea să decidă soarta tuturora. Pedepsirea lui Vernichescu agravează considerabil situaţia grupului. Totuşi, Moţa nu se gândea să-şi menajeze şansele de achitare, lăsând pentru mai târziu pedepsirea trădătorului. El sesizase prima ocazie propice, fără nici o speculaţie asupra oportunităţii actului său.

Procesul "complotul studenţesc" s-a judecat la Bucureşti, pe 29 martie 1924. Guvernul nu putea decât indirct să exercite vreo influenţă. Soarta celor şase studenţi depindea de decizia juraţilor. Or, juraţii erau supuşi la două presiuni antagoniste : de o parte, guvernul, partidele politice şi presa iudaică ; pe de alta, studenţii din Capitală, la care se adăugau delegaţiile numeroase venite de la celelalte universităţi. Miile de studenţi concentraţi la Bucureşti întreţin Capitala într-o continuă efervescenţă şi reuşesc să câştige opinia publică de partea cauzei lor.

În ziua procesului, Tribunalul e păzit de puternice cordoane de jandarmi, înconjurate şi ele de zeci de mii de oameni, care intonează cântece patriotice şi cer achitarea studenţilor.

Procesul s-a desfăşurat într-o atmosferă ce sfârşeşte prin derutarea cercurilor guvernamentale. Rolurile se inversaseră : nu mai era vorba de procesul studenţilor, ci de acela al clasei conducătoare. STUDENŢII ACUZAŢI DEVENISERĂ ACUZATORII GUVERNULUI, MANDATARII CONŞTIINŢEI NAŢIONALE. Opinia publică identificase pe adevăraţii vinovaţi în rândurile guvernului.

Presiunea opiniei publice a anulat aparatul de intimidare al guvernului, ca şi influenţa presei controlate de evrei. Juriul a dat verdict de achitare, în aplauzele întregii asistenţe. Verdictul acesta era de altfel, din punct de vedere juridic, perfect motivat : nu erau reunite toate elementele necesare pentru ca acţiunea studenţilor să poată fi încadrată în categoria "**complot**", aşa cum noţiunea aceasta e definită de Codul Penal -studenţii nu fixaseră data la care trebuia să aibă loc acţiunea lor ; şi această lipsă formală anula valoarea juridică a rechizitoriului.

Totuşi, mult mai important dcât aspectul legal şi formal al verdictului, era semnificaţia politică a acestei achitări. Juraţii recunoscuseră că revolta acestor tineri pornea de la o legitimă nelinişte pentru soarta naţiunii ; această revoltă exprima brusca tresărire de conştiinţă naţională, continuu jignită de către partide şi politicieni. Revolta era aceea a unui popor întreg împotriva profitorilor şi "învârtiţilor" de război (acela din 1914-1919), care, ridicaţi acuma în fruntea statului, posturi de comandă, continuau jefuirea ţării şi exploatarea poporului. Juraţii ratificau sentimentele întregii naţiuni. Curentul naţionalist reputase o victorie mare contra claselor parazitare care sufocau ţara.

Atunci când mulţimile rămase afară, aşteptând ore întregi sfârşitul dezbaterilor, auziră rezultatul judecăţii, ele izbucniră în aclamaţii nesfârşite. Capitala trăi un moment de neuitată emoţie. În cele din urmă, la ieşire, studenţii sunt purtaţi în triumf. Împreună cu juraţii, opinia publică ratifica gestul lor, condamnând forţele regimului, care, prin politica lor de slăbire şi de persecutare a elementului românesc, împinseseră pe aceşti tineri la gesturi de disperare.

Un oarecare timp, guvernul şi aliaţii lui oculţi nu s-au manifestat public. Curând, însă, inamicii implacabili ai mişcării naţionaliste au înjghebat noi planuri în vederea distrugerii acestei mişcări care deranja într-atâta uneltirile lor secrete.

8) EDUCAŢIA TINERETULUI – PRIMA TABĂRĂ DE MUNCĂ

Întors la Iaşi, Corneliu Codreanu îşi reia activitatea din

cadrul Ligii, ocupându-se în mod special cu educaţia tineretului, aşa cum îşi făurise planul în închisoarea Văcăreşti. Totuşi, când el şi-a început acţiunea, s-a lovit de o greutate majoră : nu exista local de

adunare. Erau aşa de săraci, încât nu aveau din ce să închirieze o cameră. În afară de aceasta, sălile Universităţii, ca şi căminele studenţeşti, le erau interzise de către autorităţile guvernamentale, care îi expulzaseră.

Atunci Corneliu Codreanu convoacă un grup de studenţi şi elevi de liceu şi le propune construirea, cu propriile lor braţe, a Căminului de care aveau ei nevoie. Propunerea aceasta e primită cu stupoare şi cu o anumită răceală. Nu numai că acest plan le părea drept irealizabil, însă el contraria mentalitatea dominantă. Intelectualii români de-acuma să se dedea muncii manuale ! Şi Corneliu Codreanu subliniază acest lucru în discursul său, ţinut în faţa studenţilor şi elevilor :

“ . . . ne trebuie în primul rând curajul de a sfărâma mentalitatea în care creştem noi, mentalitatea care face pe tânărul intelectual să-i fie ruşine, a doua zi după ce a devenit student, să mai ducă un pachet în mână pe stradă” (7).

Construirea Căminului de către studenţi avea astfel o misiune educativă : **înnobilarea muncii manuale.** Tinerimea care trece prin această experienţă avea să privească pe muncitori cu alţi ochi şi să ia în seamă SOLIDARITATEA TINERETULUI INTELECTUAL CU MUNCITORII.

Fără bani, fără să aibă chiar mijloacele (instrumentele) de muncă necesare, Corneliu Codreanu, însoţit de 26 de tineri, pleacă la Ungheni, un mic târg pe Prut, aproape de Iaşi ; şi acolo, pe un teren pus la dispăziţia lor de un om înţelegător, ei încep să sape pământul şi să confecţioneze cărămizi. Este o dată memorabilă pentru România Nouă : la **8 mai 1924, primul şantier de muncă voluntară ia naştere în ţară.**

Ţăranii şi muncitorii din târg priveau cu stupefacţie această echipă de studenţi şi de elevi care călca argila sub picioare. Aşa ceva ei nu mai văzuseră niciodată !

O generaţie nouă se pregăteşte sub ochii treji ai lui Corneliu Codreanu : o generaţie căreia nu-i era ruşine de greutăţi şi de muncile poporului de rând şi care fraternizează cu durerile şi nenorocirile lui :

GENERAŢIA ACŢIUNII CREATOARE.

“Prima noastră tabără de muncă -spune Corneliu Codreanu- a avut efectul unui început de revoluţie în mentalitatea curentă. Toată lumea din jur -ţărani, muncitori, şi, nu mai puţin, intelectuali- se aduna plină de curiozitate să ne privească. Această lume era învăţată să-i vadă pe studenţi plimbându-se, eleganţi, pe Lăpuşneanu, sau cântând cântece de veselie în jurul meselor din berării, în ceasurile lor libere. Acum îi privea cum frământă lutul cu picioarele, plini de noroi până la brâu,

cum cară apă din Prut cu căldările, cum stau aplecaţi pe sapă sub arşiţa soarelui. Lumea asista la sfărâmarea unei mentalităţi stăpânitoare până atunci : e ruşine pentru un intelectual să muncească cu braţele, mai ales în muncile greoaie, rezervate în trecut robilor sau claselor dispreţuite . . . “(8).

Pentru a-i ajuta pe acei care lucrau la cărămidăria de la Ungheni, Corneliu Codreanu deschide în Iaşi o a doua tabără de muncă ; era o grădină de zarzavat, pusă gratuit la dispoziţia lor de o admiratoare a mişcării studenţeşti.

7. Corneliu Codreanu : op. cit., p.189-190.

8. Corneliu Codrenu : op. cit., p.191.

9) TEROAREA POLIŢIENEASCĂ ŞI EPILOGUL EI

Munca se desfăşura în linişte şi cu rodnicie în cele două

tabere de muncă. Se putea crede că chiar autorităţile căpătaseră respect pentru acest tineret care, în loc să se amuze sau să se ocupe de frivolităţi şi de scandaluri, îşi petrecea vacanţa muncind pe malurile Prutului.

Asta nu-i decât o iluzie!

Guvernul se pregătea să dea o nouă lovitură mişcării studenţeşti, decretând drept subversivă orice muncă desfăşurată în taberele voluntare. Dar studenţii nu mai sunt în grevă, nu mai sparg vitrinele evreilor, nu mai au loc ciocniri cu jandarmii… Ceea ce înfăptuiesc ei acuma pare mult mai grav autorităţilor : e un gen nou de subversiune şi un contagios exemplu.

Până atunci, tinerii fuseseră copleşiţi cu o mulţime de acuzaţii specifice : ei nu munceau; se delăsaseră de studii; erau derbedei şi vagabonzi… Acum, nu numai că s-au reîntors la carte, dar fac un lucru în plus : îşi construiesc Căminul cu propriile lor mâini. Dispreţuind viaţa uşoară, se înhamă voluntar la treburi dintre cele mai dure. Lucrează în comun, duc o viaţă disciplinată, fără ca nimeni să-i forţeze şi fără să primească remuneraţie.

Un asemenea lucru nu se mai văzuse niciodată în România, unde muncile grele erau repartizate claselor inferioare. Acest Codreanu, după opinia guvernului şi a autorităţilor, era un om periculos, căci tulbura tineretul, indicându-i un mod de viaţă contrar obiceiurilor societăţii existente. După părerea lor el creea un curent redutabil care tulbura ordinea socială, economică şi politică. Trebuia să se pună capăt unei astfel de influenţe, aparent inofensive, încărcată în realitate de primejdii viitoare pentru securitatea statului.

Într-o zi, pe când Corneliu Codreanu lucra la zarzavaturi cu un grup de 50 de voluntari, poliţia şi jandarmii năvălesc în grădină şi, sub ameninţarea puştilor, îi aruncă la pământ, îi lovesc cu picioarele, cu vânele de bou şi paturile armelor. Apoi, tinerii, legaţi, sunt duşi de-a lungul străzilor principale ale oraşului, până la Prefectura de Poliţie. Acolo, prizonierii sunt din nou brutalizaţi sub pretextul ca să le scoată vreo vorbă despre "ceea ce le-a spus Codreanu", planurile de revoluţie pe care le urzesc în timpul muncii din grădina de zarzavaturi". Cum nenorociţii n-au nimic să declare, loviturile se dublează; tălpile picioarelor sunt negre de sânge.

Călăii îl aduc pe urmă pe Corneliu Codreanu la locul de tortură, pentru a-i aplica acelaşi tratament. În momentul în care brutele îşi încep mârşava lor treabă, se aude zgomot pe culoar. Sunt părinţii studenţilor torturaţi care, aflând de violenţele săvârşite la Prefectură, au venit să-şi salveze copii. Ei solicitaseră de asemenea, prezenţa Primului - Procuror şi erau însoţiţi de profesorii naţionalişti de la Universitate, în frunte cu A.C.Cuza. prins în flagrant delict de abuz de putere Prefectul de Poliţie, MANCIU, e obligat să elibereze victimele.

Oraşul fierbea de indignare! Mai trebuia puţin ca poliţiştii vinovaţi să nu primească o corecţie sângeroasă din partea publicului.

Părinţii studenţilor şi elevilor trimit o plângere împotriva lui Manciu către Ministerul de Interne, cerând destituirea acestuia şi pedepsirea sa. Ministerul de Interne, nu numai că îl menţine pe Manciu în postul său, dar îi decerne o decoraţie, în timp ce comisarii ce au participat la torturi beneficiază de înaintare în grad.

Manciu fusese numit Prefect al Poliţiei de Iaşi în intenţia evidentă de a înfricoşa tineretul, de a-l obliga să renunţe la lupta lui naţionalistă. Înainte de toate, Manciu atacase pe Corneliu Codreanu. Voia să-l provoace, făcându-l să-şi piardă răbdarea, obligându-l să riposteze, făcând un gest de apărare, ce-ar putea furniza omului regimului un motiv pentru a-l tortura, a-l pune în afara luptei sau chiar de a-l omorî.

Mişcarea naţionalistă se găsea la o răscruce: ori se lasă intimidată de violenţele luiManciu şi riscă să se sfarme, în care caz, din toate sacrificiile consimţite până aici nu mai rămânea decât amintirea unei agitaţii sterile; ori să nu cedeze deci să se opună insultelor, violenţelor, pe care Manciu le săvârşea sub acoperământul funcţiilor sale şi al imunităţii de care se bucura; în care caz, tineretul ar fi fost el însuşi vinovat de violenţă.

În agitata istorie a Mişcării Legionare, şefii ei s-au aflat adeseori în situaţii similare : să capituleze sub loviturile şi atacurile nedrepte; sau să răspundă acestor atacuri, deschizându-şi un drum cu sabia în mână, după ce s-a văzut eşuându-se toate resursele legale de luptă şi de

afirmare.

Corneliu Codreanu rămâne multă vreme frământat de problema aceasta. După umilinţele şi loviturile îndurate, el pare un alt om, un om disperat. Ceva se prăbuşeşte în el... El nu mai are încredere în propriile forţe, nici în lupta căreia i-a consacrat cei mai frumoşi ani de viaţă. Nu se mai simte capabil de nimic. Taberele de muncă, nici ele nu-l mai interesează. E un vultur cu aripile tăiate...

Zdrobit spiritualiceşte, se retrage în liniştea munţilor. Pe muntele Rarău, în Bucovina, la 1500 de metri altitudine, îşi construieşte o cabană, se izolează de lume timp de o lună şi jumătate, şi meditează asupra ultimilor evenimente... Se sfâşie fără să găsească vreo soluţie. Cu toate acestea, un lucru i se cristalizează în conştiinţă : hotărârea neclintită de a nu accepta nicicând cea mai mică umilinţă, cea mai mică lovitură, indiferent de unde vine aceasta. Dacă cineva îndrăzneşte să-l atace, să-l atingă chiar, va riposta chiar cu preţul vieţii la nevoie.

În starea aceasta de spirit, se întoarce la Iaşi, unde îşi reia ocupaţiile obişnuite de la cărămidărie şi de la grădina de zarzavat; în scris, în afară de acestea, ca avocat în baroul de Iaşi, el îşi împarte timpul între o treabă civică şi Tribunal. Totuşi, violenţele poliţieneşti n-au slăbit. De la Iaşi, luînd exemplul lui Manciu, autorităţile extind teroarea asupra întregii Moldove. Orice comisar doritor de avansare sau de sporire a lefii dispune de un mijloc infailibil: **brutalizarea unui student**.

La 25 Octombrie 1924, Codreanu se prezintă la unul din Tribunalele Iaşului, unde trebuia să pledeze într-un proces intentat de un student împotriva Prefectului Poliţiei, Manciu, pentru lovituri şi ofense. Prefectul vine la şedinţă cu întregul său stat – major, plus 25 de poliţişti înarmaţi. Abia începuseră dezbaterile când Manciu, cu grupa sa de poliţişti, în prezenţa judecătorului, se precipită asupra lui Corneliu Codreanu şi a persoanelor chemate să depună ca martori. Corneliu Codreanu, în faţa numeroaselor atacuri şi intenţii agresive ale lui Manciu, se consideră în stare de legitimă apărare. Scoate revolverul şi trage. Manciu cade, lovit mortal; doi comisari sunt grav răniţi; alţi poliţişti dispar.

Ştirea morţii lui Manciu se răspândeşte ca o dâră de praf de puşcă în tot oraşul. Populaţia respiră, uşurată. O spaimă apăsătoare s-a risipit. Torţionarul şi-a primit pedeapsa meritată. Studenţii părăsesc căminele, ies pe străzile oraşului şi-şi exprimă bucuria prin cântece patriotice.

10) PROCESUL

Un mandat de arestare e lansat împotriva lui Corneliu Codreanu, care este închis în puşcăria GALATA, lângă Iaşi, supus fiind unui tratament

de distrugere fizică. E depus într-o celulă neîncălzită cu o simplă scândură de lemn drept pat. Iarna venea şi temniţa era aşa de umedă, încât apa şiroia pe pereţi. Nu i se dă nimic pentru a se înveli; şi astfel suferă teribil de frig. Ca hrană, primeşte o pâine neagră pe zi. În asemenea condiţii, trăieşte timp de 13 zile.

Guvernul voia cu orice preţ să obţină condamnarea lui Corneliu Codreanu. Totuşi, atmosfera de la Iaşi nu i se părea destul de favorabilă; de aceea Ministerul de Justiţie ordonă transferarea acuzatului în oraşul Focşani. Cum procesul trebuia să se desfăşoare la Curtea Criminală (Tribunal), era de maximă importanţă ca mediul social din care proveneau juraţii să nu fie contaminat de curentul naţionalist. Focşanii erau consideraţi drept o citadelă a partidului liberal. Or, spre marea decepţie a guvernului, îndată ce Corneliu Codreanu e adus în acest oraş, o schimbare radicală se manifestă în opinii. Citadela liberală se transformă în citadelă naţionalistă. Întreaga populaţie, indiferent de culoarea politică, merge să-l aclame pe eroul tineretului. Cele mai bune familii din oraş se îngrijorează de soarta lui şi copii lor se înscriu printre apărători.

Procesul e fixat pentru 14 Martie 1925. Acuzatul fusese deja adus în sală şi juraţii trăseseră la sorţi, când se anunţă amânarea procesului, în urma unui ordin venit de la Bucureşti. Mulţimea care a venit cu grămada în Focşani ca să asiste la proces – numai din Iaşi sosiseră 300 de persoane – manifestează zgomotos, împreună cu populaţia locală, pentru a protesta împotriva acestei amânări şi pentru a înfiera procedura abuzivă a guvernului.

Acesta a fost informat, de către autorităţile locale, că nu se poate conta pe juraţii locului, şi că achitarea lui Codreanu e sigură. Trebuia să fie găsit de urgenţă alt oraş, în care să nu fie populaţie evreiască dominantă; căci existenţa elementului evreiesc declanşa în mod automat reacţia naţionalistă a românilor.

Ministerul de Justiţie ordonă transferul procesului la Turnu Severin, oraş din Oltenia, într-o regiune pur românească, ce părea a corespunde din plin dorinţelor ascunse ale guvernului. El număra foarte puţini evrei şi agitaţiile antisemite îi erau necunoscute. Autorităţile locale au garantat guvernului că, acolo, Corneliu Codreanu va fi condamnat.

Totuşi, calculele guvernului se arătau a fi la fel de greşite ca şi prima dată. Moartea lui Manciu a luat proporţiile unui eveniment naţional. Curentul de simpatie pentru Corneliu Codreanu s-a răspândit în toată ţara, şi rezultatul judecăţii a fost pretutindeni acelaşi: ACHITAREA. Cu cât regimul se înverşunează să se amestece în derularea procesului, cu atât indignarea populară sporeşte.

La Turnu Severin, zilele procesului sunt de sărbătoare. Închisoarea în

care se găseşte Codreanu a devenit un loc de pelerinaj. Acuzatul e înconjurat de calda afecţiune a populaţiei. Mii de persoane au alergat din toate colţurile ţării ca să-şi manifeste simpatia. Autorităţile locale, nu numai că nu sunt capabile să-şi ţină angajamentele luate faţă de guvern, însă se văd antrenate de entuziasmul general.

Procesul are loc pe 20 Mai 1925. Preşedintele Tribunalului primise 19.300 de cereri de înscriere pentru apărarea tânărului naţionalist. În sală nimeni nu ascultă lectura actului de acuzare; toate dezbaterile seamănă cu o simplă formalitate. Martorii acuzării, comisarii din Iaşi care au torturat pe studenţi, abia de se strecoară printre mulţimea iritată.

Când verdictul de achitare e citit, un entuziasm indescriptibil stăpâneşte mulţimea. Ochii tuturora se îndreaptă spre tânărul om, calm şi mândru în boxa acuzaţilor. Este purtat în triumf pe străzile oraşului.

De la Turnu Severin, Corneliu Codreanu, cu apărătorii lui şi cu studenţii veniţi la proces, pleacă cu un tren special spre Iaşi. De-a lungul drumului, mii şi mii de oameni se adună în gări, pentru a-i saluta. La Bucureşti, în Gara de Nord, 50.000 de persoane aşteaptă sosirea trenului. Un impuls misterios a adus mulţimile la gară în acea zi, cum afirmă Corneliu Codreanu:

“Veniţi la gară, pentru că din toate trenurile care trec, este unul care merge astăzi pe linia destinului românesc ! Toate merg pentru interesul celor din trenuri, acesta merge pe linia neamului, pentru neam”.

11) TRIUMFUL ŞI PRĂBUŞIREA LIGII

Curentul provocat în ţară de proces este imens. El se repercutează în chip favorabil asupra organizaţiei politice din care eroul făcea parte: LIGA APĂRĂRII NAŢIONAL CREŞTINE.

Din nefericire, profesorul Cuza, preşedintele L.A.N.C., nu ştie să folosească acest moment unic; el lasă să se stingă entuziasmul popular. Corneliu Codreanu insistă pentru lansarea imediată a unei campanii de canalizare a acestui curent, creând organizaţii acolo unde ele lipsesc, consolidânu-le pe acelea care deja există.

Din această deosebire de puncte de vedere se nasc primle neînţelegeri dintre profesorul Cuza şi Corneliu Codreanu. Preşedintele Ligii e convins că partidul va învinge fără osteneală, adus la putere de elanul irezistibil al maselor; în timp ce Codreanu, mai conştient de deficienţele omeneşti, pune accentul pe necesitatea organizării. Pentru a nu agrava mai tare divergenţele dintre profesorul Cuza şi el, pe marginea organizării Ligii; şi pe de altă parte, simţind nevoia

desăvârşirii studiilor, Corneliu Codreanu hotărăşte să plece în străinătate, alegând pentru astă dată Franţa. În toamna lui 1925, el părăseşte ţara şi se stabileşte la Grenoble, unde urmează cursurile de eonomie politică în vederea doctoratului.

În Martie 1926, generalul AVERESCU vine la putere. În luna Mai a aceluiaşi an, se anunţă noi alegeri şi L.A.N.C. se prezintă pentru întâiaşi dată. La insistenţa câtorva notabilităţi ale Ligii, profesorul Cuza acceptă şă fie desemnat candidat de Focşani Corneliu Codreanu. Codreanu îşi întrerupe studiile şi revine în ţară, pentru a participa la campania electorală.

În judeţul Putna (capitala – Focşani), e împiedicat în mod sistematic să ia contact cu populaţia. “Starea de asediu” a fost decretată şi, ca să mergi în turneu de propagaandă, trebuia să obţii un permis de liberă trecere. Deşi Codreanu avea acest bilet în buzunar, deşi era candidat, jandarmii voiau să-l împiedice să iasă din oraş. El refuză să se supună acestui ordin ilegal şi trece mai departe. Jandarmii trag; maşina îşi vede de drum cu două gloanţe în caroserie. Prin miracol, Codreanu şi tovarăşii lui nu sunt atinşi.

În urma acestui incident, Codreanu se duce la Bucureşti, pentru a se plânge Ministrului de Interne, Octavian GOGA, de la care emana în relitate ordinul de arestare. După o discuţie cu Goga, obţine autorizaţia de a desfăşura liber campania electorală; dar, nu mai rămâneau decât două zile până la alegeri; în afară de aceasta, în fiecare sat nu i se autorizează să vorbească decât UN MINUT.

În ziua alegerilor, delegaţii Ligii sunt trataţi cu asprime şi împiedicaţi să ajungă la birourile de votare. Sate întregi sunt puse în imposibilitatea de a vota. Rezultatul fusese prevăzut dinainte : Codreanu nu e ales, cu toate că se bucură de o popularitate enormă în acest judeţ.

Totuşi tânărul candidat e satisfăcut de rezultatele obţinute. Liga a reputat un foarte frumos succes, cu toate abuzurile guvernului : în întreaga ţară, ea a obţinut 120.000 de voturi şi zece locuri în Cameră. Profesorul Cuza, împreună cu un grup excelent de personalităţi, intră în Parlament. Liga vede deschizându-se în faţa ei perspectiva de a deveni, în câţiva ani, principala forţă politică a ţării ; dacă acest prim nucleu poate acţiona victorios şi poate da asigurările necesare, de fidelitate faţă de credo-ul naţionalist. Toate privirile şi toate speranţele naţiunii sunt fixate asupra **grupului celor zece deputaţi ai Ligii.** De energia lor, de curajul şi devotamenztul lor depinde soarta naţionalismului românesc.

Corneliu Codreanu se reîntoarce la Grenoble ca să-şi continue studiile. La începutul lui mai 1927, o veste consternantă îi parvine dinţară : Liga Apărării Naţional Creştine s-a scindat în două. Scrisori disperate – de la

Ion Moţa, printre altele – îl roagă fierbinte să revină în România, pentru a încerca salvarea LIGII.

Bulversat de acest trist eveniment, el roagă pe profesori să-i permită avansarea datei examenelor lui ; şi, după ce le trece, se reîntoarce în patrie.

Situaţia pe care o găseşte aici era mai gravă de cum şi-o imagina, profesorul Cuza excluse din Ligă pe majoritatea notabilităţilor, printre care opt deputaţi din zece câţi numărau. Spre marea satisfacţie a celorlalte partide, Liga, această, organizaţie pe care neamul românesc îşi întemeiase atâtea speranţe, se prăbuşea, minată de dispute interne. Marea mişcare naţionalistă, fruct al atâtor lupte şi sacrificii, care, după elanul începutului, trebuia în câţiva ani să cucerească puterea, era redusă la neant, sfărâmată şi neputincioasă.

Principalul răspunzător al acestei stări de lucruri nu era altul decât preşedintele ei, profesorul Cuza. Acesta nu avea anvergura unui conducător ; nu era nici un organizator, nici un animator. Era un om de ştiinţă şi un doctrinar. Calificat excepţional în sfera teoriei, era neputincios şi stângaci atunci când cobora în domeniul realităţii. Corneliu Codreanu recunoştea, cu toată loialitatea, că o parte din vină pentru acest revers cade şi asupra lui însuşi şi asupra întregului grup de tineri care l-au îndemnat şi l-au forţat pe profesor să accepte o situaţie pentru care el nu era făcut.

După o tentativă disperată de regrupare a Ligii, tentativă ce nu are drept rezultat decât confirmarea imposibilităţii reconcilierii, Codreanu hotărăşte să nu urmeze nici pe una, nici pe alta din cele două fracţiuni. În faţa dezastrului acesta, el se sforţează să opună adversarilor **o linie nouă de rezistenţă,** formată de către frontul unic al tinerimii naţionaliste. Mişcarea universitară trebuia pusă la adăpost de consecinţele dezagregante ale rupturii produse în sânul grupării "bătrânilor". Cu acest tineret intact, trebuia început un lucru nou.

12. POLITICIENII

Corneliu Codreanu îşi începuse lupta pe o bază

anticomunistă, pentru a se lansa apoi, în mişcarea studenţească, în favoarea lui "numerus clausus" din universităţi. O dată cu organizarea Ligii, el adoptă programul antisemit al profesorului Cuza. Propaganda desfăşurată de Ligă susţinea că "Evreul" era cauza tuturor relelor de care suferă poporul român şi că odată rezolvată "problema evreiască" de către un Parlament ar avea majoritatea, în mod automat soarta maselor româneşti s-ar ameliora.

Minoritatea evreiască reprezenta incotestabil un factor puternic

împotriva dezvoltării neamului nostru, atât prin sechestrarea bogăţiilor ţării, cât şi prin tendinţele politice pro-comuniste. Dar, a afirma, cum susţinea profesorul Cuza, că evreul era unicul responsabil al perturbaţiilor din viaţa economică, socială şi politică a ţării, era o exagerare. Dacă evreul ajunsese la o poziţie economică preeminentă, dacă el redusese pe român la starea de sclavie, dacă exercita o influenţă nefastă în politică, artă, literatură, presă, administraţie şi în toate instituţiile statului, asta s-ar datora, înainte de orice, corupţiei care pustia clasa conducătoare românească.

Dacă această clasă diriguitoare ar fi fost conştientă, evreul n-ar fi putut să se dea la activităţi nocive şi ar fi fost constrâns – din pricina unei rezistenţe generale – să devină un factor constructiv în societate ori să-şi caute o altă patrie.

În definitiv, la o populaţie stabilită într-o ţară doar de câteva decenii, şi care, în toată lunga ei istorie din diasporă, niciodată n-a cunoscut munca direct productivă, mulţumindu-se să speculeze bunurile produse de alţii, la o populaţie care nicicând n-a manifestat ataşament ori sentimente de recunoştinţă faţă de poporul care a primit-o, nu se poate cere să-şi schimbe obiceiurile de azi pe mâine şi să colaboreze loial cu neamul care a primit-o ! Oamenii politici români, partidele, conducătorii de stat, guvernele succesive, trebuiau să facă proba loialităţii. Ele aveau misiunea să vegheze ca neamul românesc să nu devină victima instinctelor de pradă ale minorităţii iudaice. Ele, care se cuvenea să vegheze ca energiile naţionale să se dezvolte în totală libertate şi în condiţii de capacitate competitivă cu evreul şi cu toţi ceilalţi străini din ţară.

În cazul acesta, nu mai era nevoie de o politică antisemită propriu-zisă. Demnitatea oamenilor politici era suficientă. Prin legi echilibrate şi prin severa lor aplicare, printr-o bună administraţie şi o politică economică sănătoasă ce-ar fi avut drept principal obiectiv emanciparea maselor populare, în special a ţărănimii, pericolul evreesc ar fi fost în mod considerabil redus şi agitaţiile din perioada post-belică nu s-ar fi produs niciodată.

La capătul acestor nouă ani de lupte şi de suferinţe, Corneliu Codreanu descoperă că există un rău la fel de mare ca şi “comunismul” şi “problema evreiască”, un rău ce roade vitalitatea neamului : flagelul politicii necinstite (“politicianismul”).

Prin acest termen, Codreanu înţelege spiritul, mentalitatea, educaţia susţinute în cadrul partidelor politice şi inculcate elementelor chemate să formeze pătura conducătoare a ţării. Viitori deputaţi, senatori, înalţi funcţionari, miniştri, departe de a fi formaţi în sensul educaţiei voinţei şi a patriotismului, departe de a fi conştienţi de îndatoririle lor faţă de

popor şi faţă de ţară, erau deprinşi să gândească numai la interesele lor personale sau la cele ale grupului căruia aparţineau ; să deteste caracterul ca pe o piedică în calea carierei politice ; să folosească orice expediment pentru a-şi croi un drum în viaţa publică ; pe urmă, ajunşi la putere, le mai rămânea să se îmbogăţească, asociindu-se cu toţi cei asemănători lor, în opera de jefuire a bugetului de stat şi a bogăţiilor ţării. În partidele politice tradiţionale, noile generaţii învăţau laşitatea, trădarea, sperjurul, imoralitatea.

Pentru Codreanu, în acea epocă, "politicianismul" reprezenta un pericol infinat mai grav decât comunismul, decât acapararea avuţiilor de către evrei, decât toate suferinţele neamului luate împreună ; deoarece el mina esenţa morală a naţiunii, slăbea capacitatea ei de reacţie în faţa acestui pericol, nimicea chiar posibilităţile de regenerare ale ţării. El spunea în legătură cu aceasta :

"Cea mai mare primejdie naţională stă în aceea de a ne fi deformat, de a ne fi desfigurat structura noastră rasială daco-romană, dând naştere acestui tip de om, creând această căzătură, această stârpitură morală : **politicianul,** care nu mai are nimic cu nobleţea rasei noastre ; care dezonorează şi ne omoară".(10)

Politicianul era prezent în toate partidele. Toate, fără excepţie, erau corupte până în măduva lor. Nici o reformă salutară nu putea fi realizată în profitul neamului nostru, atâta vreme cât acest personaj pernicios guverna destinele ţării ; şi Mişcarea naţionalistă nu putea să învingă decât răsturnându-i definitiv dominaţia. În luptele susţinute până atunci, Codreanu s-a lovit constant de acest inamic, care-şi apăra cu îndârjire şi cruzime privilegiile, **asociindu-se evreilor în exploatarea neamului.**

Politicianul e acela care s-a opus revendicărilor drepte ale mişcării studenţeşti, care a îndemnat poliţia să brutalizeze tineretul ; el a încurajat şi acoperit abuzurile lui Manciu ; el a aruncat clasa lucrătoare în mizerie, abandonând-o agitatorilor comunişti ; în fine, tot el, falsificând întreaga viaţă politică, a transformat democraţia într-o farsă vulgară şi tragică. Corneliu Codreanu a făcut, în plus, o experienţă politică tristă în timpul alegerilor din 1926. Iată ce zice el despre modul în care guvernul respecta principiile constituţionale :

"Vai de dreptatea şi legalitatea din ţara aceasta ! Îmi dai drept de vot, mă chemi la vot, dacă nu vin, mă condamni la amendă, iar dacă vin mă snopeşti în bătăi. Politicienii români, indiferent dacă sunt liberali, averescani sau naţional – ţărănişti, nu sunt decât o ceată de tirani, care la adăpostul" "legalităţii", "libertăţii", "drepturilor omului", calcă fără ruşine şi fără teamă, în picioarele lor, o ţară, cu toate legile, cu toate libertăţile şi cu toate drepturile ei. Oare pe viitor ce cale ne va

rămâne de apucat ?”

***

“Cum se va putea învinge, dacă toate guvernele vor face alegeri la fel, întrebuinţând corupţia furtul şi forţa statului în contra voinţei populare ?” (11)

10. Corneliu Codreanu : Op.cit.,p.285

11. idem, Op.cit. p.254-255

II. ÎNTEMEIEREA MIŞCĂRII LEGIONARE

ÎNTEMEIEREA MIŞCĂRII LEGIONARE

În istoria unei naţiuni, orice mişcare revoluţionară, orice eveniment ce schimbă viaţa neamului până la fundamentele lui, este produsul a doi factori: **un complex de circumstanţe**, care-i pregătesc apariţia, şi **omul**, care-i degajă urzeala, proiectând-o în lume sub forma unui ideal politic şi spiritual nou.

În cazul revoluţiei legionare, sinteza acestor doi factori apare într-o luminoasă transparenţă. După realizarea unităţii naţionale, neamul românesc era în căutarea unei formule de interpretare a destinului său. Toate manifestările politice şi culturale de după război exprimau aceeaşi nelinişte, aceeaşi aspiraţie spre o concepţie de viaţă nouă.

Corneliu Codreanu îşi făcu apariţia în momentul cel mai propice din istoria românească, pentru a-şi îndeplini misiunea; adică chiar în momentul în care asupra spiritului românesc sufla vântul marilor transformări. Zece ani mai devreme, chemarea lui n-ar fi avut acelaşi răsunet în comunitatea naţională. Pe de altă parte, trebuie să recunoaştem că fără autoritatea morală a personalităţii sale excepţionale, Mişcarea nu s-ar fi realizat în stilul său specific. După toate probabilităţile, fără intervenţia providenţială a lui Corneliu Codreanu, mişcarea naţionalistă, deja existând sub formă destul de confuză, n-ar fi ieşit din faza infatilismului politic; sau, în cel mai fericit caz, nu s-ar fi ridicat deasupra nivelelor de expresie ale vechilor partide, dintre care noi am avut un exemplu cu “Liga” lui Cuza.

1. OMUL

Ceea ce impresiona cel mai mult, îndată ce luai primul contact cu Corneliu Codreanu era prestanţa sa fizică. Nimenea n-ar fi putut trece pe lângă el fără să o remarce, fără să se simtă atras de aspectul lui, fără să se întrebe cine era el. Simpla lui apariţie în public provoca curiozitatea. Acest tânăr părea un zeu coborât printre muritori.

De statură înaltă, avea un cap cu mult mai mare decât media la români; fără să fie totuşi un uriaş capabil să deranjeze pe ceilalţi. Procesul creşterii lui s-a oprit acolo unde trebuia pentru a-l înzestra cu un aer natural de dominare. Bine făcut, subţire şi suplu, el nu era decât muşchi, vibraţi de eleganţă.

Dacă se examinează detaliile feţei sale cu trăsături perfecte, admitaţia creşte. Nici o notă falsă nu tulbura armonia ansamblului. Faţa lui era ovală, şi tenul pal; o frunte dreaptă, cu arcadele uşor proeminente; părul şaten abundent. Între ochi, două pliuri paralele îi indicau puterea de concentrare interioară. Ochii mari şi verzi, de un verde deschis, cald şi potolit; nasul drept, regulat; gura admirabil desenată.

O voce de bariton, melodioasă; mâini lungi, fine, pe care le-ar fi putut invidia orice pianist; o ţinută imperială.

Dacă s-ar voi să fie apreciat după canoanele artistice ale civilizaţiei noastre, s-ar putea spune că era o sinteză între frumuseţea tipului nordic şi idealul de frumuseţe al Greciei antice. Chiar fraţii J.J.Tharaud, în cartea lor “Trimisul Arhanghelului”, o carte de altfel fără nici o bunăvoinţă pentru Căpitan, remarcaseră “trăsăturile sale de o frumuseţe antică”.

Privindul te simţeai cucerit, vrăjit. Faţa exersa o irezistibilă fascinaţie. Era “un manifest viu”, cum aveau obiceiul să spună legionarii.

Conducătorul prin excelenţă, acela ce se impune prin el însuşi în întreaga societate, în orice împrejurare. În prezenţa lui, toţi ceilalţi treceau pe planul secund; el singur rămânea totdeauna unicul obiect de interes general.

Există fără îndoială, în lumea aceasta, tot felul de indivizi cu aspect agreabil, dar care sunt goi în interiorul lor; la care nu simţi nici o aspiraţie morală sau spirituală lângă darurile fizice cu care natura i-a binecuvântat... La Corneliu Codreanu, acestui fizic magnific îi corespundea o excepţională plenitudine interioară. Exclamaţiile de admiraţie ale oamenilor îl lăsau indiferent. Laudele îl înfuriau. Nu avea decât măreţia luptătorului şi ambiţia marilor reformatori.

Bunul simţ al Căpitanului era proverbial. În relaţiile omeneşti, era de o rară modestie şi de un tact perfect. Incapabil de a face o nedreptate, indiferent cui, de a face cel mai mic rău în mod conştient. Din această structură spirituală derivă, de altminteri, una din marile lui învăţături : să te comporţi corect şi elegant, chiar cu proprii tăi duşmani; să întrebuinţezi numai armele loiale în luptă. O victorie câştigată cu preţul unei infamii e viciată la baza ei şi nu poate dura.

Totuşi atunci când împrejurările o cereau, chiar acest suflet încărcat cu

dulceaţă fierbea de o energie vulcanică. Gesturile lui, de obicei calme şi măsurate, tăiau aerul, precum o lamă de oţel. Trăsăturile potolite se întăreau şi ochii aruncau scântei.

Caracteristica sufletului său era bunătatea. Dacă vrei să pătrunzi până la motivul iniţial ce l-a determinat pe Corneliu Codreanu să se arunce într-o luptă atât de grea şi de aproape disperată, cel mai bun răspuns este acela că el a făcut-o din milă pentru suferinţele poporului. Inima însângerată de mii de răni vedea mizeria în care se zbăteau ţăranii şi muncitorii. Dragostea lui pentru popor – nelimitată ! Era sensibil la orice suferinţă pe care o îndurau masele lucrătoare. Avea un cult pentru cei umili, şi manifesta o infinită atenţie faţă de aspiraţiile şi speranţele lor. Cel mai mic geamăt, cea mai neînsemnată jalbă, erau examinate cu aceeaşi seriozitate cu care aborda gravele problemele politice.

Din această mare iubire de neam s-a născut şi a crescut Mişcarea Legionară. În temeliile ei şi-a pus întreaga putere de afecţiune şi de sacrificiu. Şi-a însoţit neamul cu mândrie şi devotament, pe drumul suferinţelor lui milenare, până ce mâna călăilor săi i-a luat viaţa. Moartea lui a fost o crimă nu numai contra naţiunii române şi a Mişcării Legionare, ci şi împotriva principiilor morale şi spirituale ale umanităţii, întrucât el a ştiut să se apere şi să se încarneze ca un adevărat martir. Viitorul îi va fi cu siguranţă mult mai recunoscător de cum a fost în propria epocă.

Totuşi sacrificiul său n-a fost în zadar !

Deasupra dărâmăturilor unui holocaust ce urma să marcheze sfârşitul unei speranţe, în arborele vieţii doctrinei legionare înmuguresc neîntrerupt ideile nemuritoare ale marelui Căpitan...

Rolul hotărâtor al Căpitanului în formarea noii conştiinţe româneşti şi a Mişcării Legionare, ca expresie politică a acestei conştiinţe, a fost admirabil evocat de dr. Ion BANEA. Acest camarad din primele momente, unul dintre cei mai iubiţi de către condiscipolii săi, şi care, ca şi el, a murit martir, îl caracterizează astfel pe conducător:

Căpitanul !

“Este o piatră de hotar; o graniţă. Sabie întinsă între două lumi. Una veche, pe care o creează, îi dă viaţă, o chiamă la lumină.

Figura lui în cuprinsul mişcării naţionale, de la război încoace, apare ca o **linie de foc,** în jurul căreia se rotesc toate evenimentele mari. El a fost conducătorul şi animatorul. Totdeauna pe poziţia mai înaltă a frontului de luptă, plin de credinţă şi hotărâre, niciodată şovăielnic sau fugind de răspundere.

Viaţa lui se îmbină cu lupta şi mişcarea naţională până într-atâta încât nu mai rămâne nimic vieţii, confundându-se totul într-o continuă şi mare acţiune în slujba intereselor Naţiei. Predestinat la jertfe, a trăit intens şi zbuciumat. Existenţa i-a fost plină de fapte şi pândită de primejdii. A atins culmi, cum rar i-a fost dat cuiva să dorească, şi a coborât în adâncuri, din care numai puterea lui Dumnezeu, în care credea aşa de tare, l-a scăpat. A cunoscut perspectiva muncii silnice pe viaţă şi măreţia solidarităţii Neamului românesc cu faptele lui. I-au ros sănătatea asprele zile de închisoare şi i-au dat fiori de viaţă clipele mari, când îl înconjurau zeci de mii de oameni.

A mers de mână cu vremea, primind cu zâmbetul pe buze şi batjocurile şi laudele.

Iubitor al luptei, vitejiei i-a închinat tot rostul. S-a dat tot Mişcării, dar el n-a cerut nimic. Îl doreau duşmanii răpus şi el tot mai tare s-a înălţat.

Căpitanul ! Gând, hotărâre, acţiune, vitejie, viaţă !”.

Şi astăzi putem zice, împreună cu Ion BANEA, deşi s-au scurs mai mult de 30 de ani de la asasinarea lui infamă, că în ciuda duşmanilor săi de a-l vedea zdrobit, Corneliu Codreanu a crescut irezistibil în conştiinţa poporului nostru, devenind centrul spiritual al rezistenţei împotriva invadatorului din Răsărit

2. CADRUL

Sub această denumire înţelegem toate antecedentele istorice, toate eforturile naţiunii noastre pentru o viaţă mai bună, care, chiar dacă ele n-au adus rezultate pozitive, au nivelat drumul în vederea apariţiei Mişcării Legionare.

Mişcarea n-a ieşit din capul unui singur om şi nu a fost nici expresia unei agitaţii superficiale. Ea s-a născut din profundele nelinişti ce-au bulversat toate păturile neamului nostru. După terminarea primului război mondial şi reunirea tuturor regiunilor româneşti într-un stat unitar, opinia publică căuta o compensaţie la sacrificiile făcute pe front, năzuind la o viaţă mai dreaptă şi mai bună sub toate aspectele. Tendinţa generală a epocii era de a reclama conducătorilor politici reforme structurale în toate sectoarele vieţii naţionale.

Vom face aici o descriere sumară a vieţii politice româneşti între anii 1919 şi 1930, spre a elucida cauzele care au determinat masele populare să-şi piardă încrederea în vechile partide politice, ca şi în acelea create imediat după război, şi să-şi plaseze ultimele speranţe în tineretul legionar.

Generaţia foştilor combatanţi – ofiţeri şi soldaţi care făuriseră România

Mare cu preţul atâtor sacrificii – s-a întors din tranşee, cu sufletul revoltat împotriva vechilor cadre politice. În cursul acestui război au fost revelate toate relele de care suferea statul român : armata era trimisă la luptă prost înarmată şi pregătită, administraţia îşi dovedise incapacitatea; şi, în spatele frontului, se dedase fără pudoare favoritismului şi “afacerismului”. Foştii combatanţi voiau, deci, oameni noi în guvernarea ţării şi o completă renovare, până la temelii, a vieţii publice. Vechile partide deveniseră odioase.

Înainte de război, două partide guvernau alternativ ţara : Partidul Conservator şi Partidul Liberal. După război, Partidul Conservator dispăru curând, nemaiputând supravieţui schimbărilor provocate de război în structura politică, economică şi socială a României. Partidul Liberal ar fi împărtăşit aceeaşi soartă, dacă o altă forţă nu intervenea pentru a-l salva. Lipsit de suport popular, acest partid îşi prelungea existenţa într-o manieră artificială, datorită doar complicităţii sale cu Coroana. Regele Ferdinand I aducea pe liberali la putere ori de câte ori Ion Brătianu, conducătorul acestui partid, considera că-i oportun, violând astfel cu regularitate voinţa naţiunii.

Când generalul Al. Averescu, unul din comandanţii militari care s-au acoperit de glorie în timpul războiului, a intrat în viaţa politică şi a fondat Partidul Poporului, generaţia tranşeelor s-a plasat dintr-o dată sub drapelul lui. Dar Partidul Poporului după o strălucită victorie electorală, şi o perioadă de guvernare dintre cele mai fructuoase, s-a pierdut în mlaştina politicii murdare, devenit, în final, un simplu pion electoral în jocul subtil al Partidului Liberal.

Steaua politică a generalului Averescu se stinge odată cu cea de-a doua guvernare, în timpul anilor 1926 – 1927.

Totuşi, ca expresie dinamică a noilor tendinţe de însănătoşire a vieţii publice, apare după primul război mondial, un alt partid : Partidul Ţărănesc, sub conducerea lui Ion Mihalache.

Acest partid, spre deosebire de celelalte, avea un caracter de clasă. Se sprijinea pe ţărănimea care voia să se ridice din punct de vedere politic şi economic. Neageat de Regele Ferdinand – care rareori respingea sfaturile lui Ion Brătianu, şeful Partidului Liberal – Partidul Ţărănesc a fost în mod artificial ţinut departe de putere, în ciuda marii sale popularităţi de care se bucura.

Toate aceste partide îşi aveau originea şi bazele în Vechiul Regat. Cu toate acestea, tabloul vieţii politice româneşti de după război trebuie completat cu aportul politic nu mai puţin entuziast al noilor provincii : Transilvania, Basarabia şi Bucovina, reîntoarse la patria-mamă.

În Transilvania, exista “Partidul Naţional Român” sub steagul căruia

luptaseră românii din această regiune împotriva dominaţiei maghiare. Sub conducerea lui Iuliu Maniu, acest partid începu să se extindă şi în Vechiul Regat, pretinzând cucerirea singură a puterii. N-a reuşit din aceleaşi motive care puseseră în dificultate Partidul Ţărănesc. Coroana, dominată de Partidul Liberal, mult timp i-a barat calea.

În 1926, cele două partide ostracizate (Partidul Ţărănesc şi Partidul Naţional Român) fuzionează, în vederea luptei unite împotriva tradiţionalului Partid Liberal, ce avea intenţia perpetuării la putere, fie în mod direct, fie printr-o persoană interpusă.

În atmosfera epocii, neamul românesc îl privea pe Iuliu Maniu ca pe un salvator. Când, după o opoziţie de aproape 10 ani, naţional–ţărăniştii au ajuns în sfârşit la putere, în 1928, nici preşedintele, nici partidul în sine, n-au corespuns aşteptărilor naţiunii. În loc să introducă o mentalitate de onestitate în instituţiile statului, cadrele politice din Transilvania (care constituiau elita noului partid) s-au adaptat moravurilor corupte ale clasei conducătoare din Vechiul Regat, aducând astfel o nouă decepţie maselor populare.

Până în 1928, anul ascensiunii lor la putere, naţional – ţărăniştii duseseră o nemaicunoscută politică plină de promisiuni. Totuşi, după dezastruoasa lor guvernare de aproape trei ani (1928 – 1930), partidul lor îşi pierde rapid popularitatea.

În ceea ce priveşte oamenii politici din Basarabia şi Bucovina, aceştia, cu foarte rare excepţii, s-au împărţit între formaţiunile politice existente în ţară şi au împărtăşit soarta acestor organisme.

Ceea ce poporul nădăjduise, adică **renovarea vieţii politice** pe ansambul ţării, sub impulsul cadrelor politice originare din provinciile eliberate, ea a dispărut numai după câţiva ani de coexistenţă demagogică sub acoperişul României unite.

Al treilea curent de masă ce şi-a propus modificarea fizionomiei politice a ţării după războiu, a fost **mişcarea naţionalistă.** Am vorbit mult despre originile acestei mişcări, am arătat şi cum ea a ajuns să se transforme într-un organism politic : **Liga Apărării Naţional Creştine** (LANC).

Trebuie remarcat că acest curent naţionalist devenise atât de puternic spre1926, încât dacă Liga nu se descindea în două, ea ar fi putut deveni cel mai puternic partid din ţară. Din pricina deficienţelor ei structurale, Liga, nu numai că nu a realizat acest frumos vis al tuturor românilor, dar chiar a pierdut locul pe care-l avea până atunci în viaţa politică. În vreme ce la alegerile din 1926, Liga cucerise zece locuri în Parlament, la alegerile din anul următor, nici una din cele două fracţiuni nu reuşeşte să trimită măcar un singur deputat în Parlament.

Mişcarea naţionalistă cauzase ea însăşi naţiunii o nouă decepţie.

După aceste trei revoluţii ratate, poporul român s-a repliat din nou în resemnare şi în indiferenţă, vechile lui arme de apărare în faţa vicisitudinilor istoriei. El suporta dominaţia partidelor, cum ar suporta o calamitate a naturii. Însă marile probleme naţionale, acelea care îndemnaseră masele să-şi pună speranţa, rând pe rând, în persoana generalului Al.Averescu, a profesorului Cuza şi, pe urmă, a lui Iuliu Maniu, nu fuseseră rezolvate de nici una din ele. Scandaloasa exploatare a maselor populare nu se diminuase nici atunci când partidul, zis "al ţăranilor", sub conducerea lui Iuliu Maniu, ajunse la putere. Acesta a fost ultimul val de popularitate pe care l-au cunoscut partidele de structură tradiţională. Din cauza slăbiciunilor lor, toate miturile politice ce antrenaseră generaţia tranşeelor s-au prăbuşit. Începând din anul 1930 terenul e liber pentru acţiunea Mişcării Legionare.

Mişcarea Legionară avea să umple un gol în conştiinţa naţiunii. Spre Corneliu Codreanu se vor îndrepta de-acuma înainte masele populare, în căutarea justiţiei sociale şi a măreţiei naţionale. Speranţele refulate se trezesc la o nouă viaţă, când prin satele şi oraşele României, răsună cântecele legionare

3. ACTUL

Vineri, 24 iunie 1927, Corneliu Codreanu scrie într-un registru **Ordinul de zi numărul 1 :**

"Astăzi, vineri 24 iunie 1927 (Sf. Ion Botezătorul), ora 10 seara, se înfiinţează : "LEGIUNEA ARHANGHELUL MIHAIL", sub conducerea mea. Să vină în aceste rânduri cel ce crede nelimitat. Să rămână în afară cel ce are îndoieli.

Fixez ca şef al gărzii la Icoană pe Radu Mironovici".

Corneliu Codreanu (12).

Aşa e actul de naştere a Mişcării Legionare.

Câteva linii. Un ordin dat pe câmpul de bâtaie, în momentul în care chiar forţele naţionaliste se dispersau în derută. Un comandant de armată îşi asumă responsabilitatea situaţiei, aşa cum se face în caz de dezastru. Numai după ce scrisese acest ordin, care semnifică crearea Mişcării, Codreanu apelează la camarazii lui de luptă, cei din vremea mişcării studenţeşti, pentru a le citi actul acesta şi a le cere să hotărască dacă pot să-l urmeze sau nu.

Nici o grupare politică n-a fost creată în România sau aiurea cu mijloace atât de simple : **un singur om ia o decizie în numele unei generaţii;**

ceilalţi au ales între a-l urma ori a-şi continua viaţa de sclavi. Întreaga dramă omenească e conţinută în libertatea aceasta de alegere. Corneliu Codreanu, un mare vizionar şi psiholog, a înţeles bine importanţa acestui moment de sinceritate a omului faţă de el însuşi. Chiar cei mai intimi prieteni ai lui, acei cu care a împărţit atâtea suferinţe şi închisori, sunt invitaţi să se pronunţe.

Creând Mişcarea Legionară fără nici o prealabilă consultare a maselor populare sau a propriilor lui camarazi, Corneliu Codreanu a comis un act arbitrar ? Nicidecum ! Arbitrar înseamnă să faci un lucru după bunul plac, fără altă raţiune decât capriciul propriu. Or, Corneliu Codreanu n-avea în vedere nici interesul său personal, nici satisfacerea vreunei ambiţii nemărturisite; el interpreta un destin, dădea expresia unei stări de spirit. Cine putea să-l ajute în această întreprindere, căreia singur îi pricepea întreaga valoare politică şi socială, istorică şi umană ! El acţiona mai presus de orice, sub impulsul imaginii nepieritoare a patriei şi a naţiunii, ameninţate de dezagregare morală. Nu un partid nou se întemeiase; se făurea un instrument de regenerare şi de afirmare a destinului românesc în lume. Duşmanilor implacabili ai neamului românesc trebuia să li se opună, fără întârziere, un nou front de luptă, în momentul în care frontul cel vechi se sfărâma, de pe urma instigaţiilor şi în mijlocul aplauzelor lor.

Corneliu Codreanu, adresându-se tinerilor din generaţia lui, le spunea: “Iată drumul meu. Nu eu l-am ales. El mi-a fost desemnat de către o putere mai înaltă. Voi, dacă aveţi curaj, şi dacă spiritul de sacrificiu pentru o cauză superioară nu s-a stins în voi, urmaţi-mă pe acest drum dificil, unde, la fiecare colţ vă pândeşte câte o primejdie. Dacă bucuriile vieţii vă sunt mai scumpe, atunci nu vă veţi arunca în lupta asta, care cere individului să rupă cu toate plăcerile omeneşti”.

12. Corneliu Zelea Codreanu : “Pentru legionari”, ed.a 2-a, 1940, p.275

4. CĂPITANUL

Atunci când legionarii se adresau şefului lor sau îi scriau, ei foloseau expresia **“Căpitan”**; în afara camarazilor vârstnici, cu care el împărţise cele dintâi lupte şi primele închisori, care îi spuneau foarte simplu: **Corneliu.**

Titlul de “Căpitan” s-a ivit destul de devreme în relaţiile dintre legionari şi conducătorul lor, încă de la debutul Mişcării. Nu Corneliu Codreanu l-a ales. Numele apăru spontan pe buzele legionarilor; şi a rămas ca o zvâcnire naturală de respect faţă de fondatorul Legiunii.

Denumirea aceasta n-are nici o legătură cu gradul corespunzător din ierarhia militară modernă. La români, “căpitan” este o noţiune ce se întâlneşte foarte adesea în istoria neamului. Înainte de Corneliu

Codreanu, au fost alte figuri istorice onorate, de către contemporani, cu titlul de “căpitani”. Au rezistat astfel celebri “căpitani de oaste” ai domnitorilor români – ca faimosul BABA NOVAC al domnitorului Mihai Viteazul -, comandanţi de importante unităţi în cadrul forţelor militare ale Principatelor.

În veacul al XVIII-lea, au apărut nu mai puţin celebrii “căpitani de haiduci”, conducători ai revoltelor românilor împotriva dominaţiei fanariote. Ei trăiau ascunşi în munţi şi în păduri, de unde atacau pe reprezentanţii regimului ce oprima poporul.

Totuşi, adevăraţii “căpitani” ai poporului nostru, printre care legionarii îl asimilează şi pe Corneliu Codreanu, au fost marile figuri revoluţionare din secolul al XVIII-lea şi al XIX-lea : HORIA, Tudor VLADIMIRESCU şi Avram IANCU. Aceştia nu erau comandanţi ai anumitor formaţiuni militare, mai mult ori mai puţin importante, sau ai unor grupuri de patrioţi constituite din câteva zeci de combatanţi. Aceşti “căpitani” au adunat în jurul lor mulţimea de români din provincia ori din regiunea de unde proveneau. Sub comanda lor, zeci de mii de oameni au fost adunaţi şi influenţa lor s-a exercitat asupra unei mari părţi din ţară.

“Căpitanii”, în sens revoluţionar, s-au ivit de-a lungul istoriei noastre ori de câte ori conducătorii legitimi – domnitori, voievozi sau boieri – au încetat să mai fie apărătorii poporului ; fie că au murit în războaie, fie pentru că s-au despărţit de naţiune, pactizând cu duşmanul spre a-şi păstra privilegiile de clasă.

În aceste momente, când nu mai era nimenea din clasa conducătoare care să apere neamul de opresiunea străină, poporul îşi lua în propriile mâini soarta. Din sânul lui ţâşnea un impuls nou, ce n-avea de-a face cu clasa decăzută. Atunci, veneau “căpitanii”, oameni viteji ieşiţi din popor, hotărâţi să-l apere până la moarte contra abuzurilor împovărătoare.

Aceşti căpitani, instruiţi sau nu, erau ţărani ori fiii de ţărani. Ei au apărut întotdeauna în momente de deznădejde pentru poporul român, când suferinţa impusă de către dominaţia străină devenea intolerabilă. Gata să se sacrifice, pentru a deschide o nouă cale în istoria neamului, “căpitanii” erau figuri redutabile, adevărate ale naturii, capabile de a răscula, cu un cuvânt sau cu un gest, masele necăjite. Niciodată anarhici sau anarhizaţi, ei urmăreau scopuri politice precise. Nu erau partizanii violenţei ; dar când constatau că aceasta e singura cale de combatere a injustiţiilor, nu ezitau să facă uz de ea.

Toţi căpitanii au avut o soartă tragică ! Temeritatea lor de a se situa în fruntea maselor populare a provocat coaliţia forţelor reacţiunii, a dominatorilor privilegiaţi şi cruzi ; şi au sfârşit prin a fi doborâţi. Căpitanii neîmblânziţi au murit în misiune ; dar gândirea şi faptele lor

au fost definitiv încorporate în istoria naţiunii noastre şi au dat mai târziu rezultate, inspirate de apariţiile lor.

În România, în perioada interbelică, în pofida unei aparenţe de trăinicie şi bunăstare, s-au reprodus fenomenele politice şi sociale care odinioară bântuiseră masele populare şi le îndemnaseră să-şi caute salvarea în figurile mitice ale “căpitanilor”. Clasa diriguitoare, grupată în partide, se despărţise completamente de popor, aliindu-se cu profitorii străini.

În această întunecată perioadă pentru neamul nostru, a izvorât, din profunzimile lui, Corneliu Codreanu. Ca şi căpitanii din trecut, el a chemat poporul la luptă, pentru ca, împreună, să elimine pe jefuitorii străini, concentraţi în partide, şi să deschidă calea unei vieţi mai bune. Corneliu Codreanu pare apropiat de toţi aceşti mari predecesori ce-au ştiut să deschidă drumuri noi în istoria naţională ; fiind recunoscut ca atare şi primind numele de “CĂPITAN” ; mai întâi, din partea legionarilor, apoi, de la ţara întreagă, atunci când naţiunea şi-a pus încrederea şi speranţa în gândirea şi acţiunea tânărului luptător.

5) “PROGRAMUL”

Examinând actul de întemeiere a Mişcării Legionare,

suntem surprinşi de constatarea că el nu conţine nici un program, chiar sub o formă rudimentară. O misiune tulburătoare pentru acela care cunoaşte precizia gândirii lui Corneliu Codreanu şi cultul lui pentru detaliu. În realitate, el a refuzat, în chip voluntar şi conştient, de a se conforma ritualului de constituire a partidelor care, de obicei, îşi anunţă apariţia printr-un program. În concepţia lui, Mişcarea nu putea fi definită printr-un singur program. Legiunea era o organizaţie politică cu substrat spiritual. Ea izvora din adâncurile neamului, reprezentându-i linia istorică.

Un program e o chestiune de moment şi de oportunitate. Este prea îngust şi prea şi prea legat de accidental, pentru a putea exprima finalităţile naţionale. Nu poate să reînchidă în el “ethosul” unei naţiuni. Marile aspiraţii şi directive naţionale nu se pot exterioriza printr-o simplă listă de obiective materiale oferite maselor populare. Funcţia educativ-spirituală rezervată Mişcării, l-a împiedecat să se prezinte în faţa publicului cu un program în mână. **Oricine poate elabora un program, dar el a putut creea o mişcare.** Şi această mişcare, încă de la naşterea ei, poseda ceva mai mult decât un program : **ea poseda o doctrină** – sinteză socio-spirituală a naţionalismului românesc.

Mişcarea Legionară avea un caracter distinct faţă de toate celelalte grupări politice existente. Ea nu reprezenta interese de grup sau de clasă. Îmbrăţişa şi exprima interesele şi năzuinţele unei totalităţi

naţionale. Corneliu Codreanu considera Mişcarea drept un **instrument de exprimare a destinului naţional.** Fiecare popor îşi are felul său de a trăi, şi o modalitate unică de a se manifesta în istorie şi cultură. Codreanu nu avea numai viziunea globală a destinului românesc în lume, acest “sentindo de la patria”, cum definesc spaniolii relaţia dintre individ şi factorii permanenţi ai unei naţiuni.

O concepţie asupra lumii şi a vieţii, izvorâtă din laboratorul spiritual al unui neam, nu poate fi închisă din nou în cadrul rigid al unui program. Limitele lui sunt prea înguste spre a putea exprima întreaga bogăţie interioară a unei naţiuni. Între programele diverselor partide româneşti nu erau decât **diferenţe de nuanţe**. Între noua Mişcare şi toate partidele luate la un loc exista o **diferenţă de esenţă**. Corneliu Codreanu a lansat o doctrină în care se aflau reunite toate darurile fundamentale ale sufletului românesc.

Anumite elemente de bază pentru un program de acţiune politică nu lipseau, totuşi din structura actului de întemeiere. Acestea erau, cum el o va spune ulterior, “viaţa mea de luptă şi aceea a camarazilor de închisoare”. Căci, la data în care a stabilit fundamentele mişcării, Corneliu Codreanu nu era un necunoscut; el nu apărea pentru prima oară pe scena politică şi în viaţa politică a României. Luptele lui, procesele sale, din care ieşea totdeauna învingător, îi creaseră deja un renume de legendă. De aceea, prezenţa lui în fruntea mişcării era suficientă pentru a trezi un puternic ecou în opinia publică. Trecutul său era tot un program; şi acţiunea lui prezentă reprezenta mai mult decât un program : ele dădeau un sens afirmativ energiei naţionale.

Astfel, când, în anii 1918 – 1919, ţara se afla direct ameninţată de anarhia comunistă, tânărul Codreanu se opuse acestei primejdii, împiedicând-o să se realizeze, chiar în regiunea cea mai expusă a ţării. Câţiva ani mai târziu, când avu loc conştientizarea tineretului în faţa invaziei evreieşti din şcoli şi universităţi, el se găsea iarăşi în fruntea acestei acţiuni, transformând o mişcare pur universitară într-o mişcare naţională. Când, în fine, descoperă că pericolul evreiesc şi comunismul nu sunt nişte epifenomene, adică faptul că ele îşi datorau existenţa dezordinii ce domnea în viaţa publică, începu neîntârziat lupta şi contra acestui rău, voind să elimine din stat şi din societate **corupţia politicienilor.**

Aceste atitudini : anticomunism, antisemitism, “antipoliticianism”, pot fi socotite, fără îndoială, drept părţi ale unui program. Dar ele nu reprezintă decât un program negativ. Ele indică primejdiile ce trebuie combătute şi îndepărtate din viaţa unui neam; vor fi păstrate intacte esenţa şi existenţa unei naţiuni. Aplicarea lor era totuşi necesară, deoarece numai eliminând şi atenuând aceste pericole se putea spera în deschiderea căilor ce duceau la restabilirea spirituală şi socială a

neamului. O naţiune asediată de duşmani vicleni, şi trădată de aceia care au misiunea să o apere (clasa conducătoare), nu se poate consacra unei opere constructive.

Acest program iniţial fusese completat de cuvinte de ordine constructive, inspirate dintr-o nouă viziune asupra statului şi a istoriei. Aceste preliminarii ale luptei naţionaliste vor fi de altminteri rapid depăşite. Corneliu Codreanu lansează o formulă creatoare şi dinamică : "omul nou", cu ajutorul căreia spera să rezolve toate problemele politice, economice şi sociale ce se puneau în faţa României posbelice.

13. Corneliu Zelea Codreanu : "Pentru legionari", 1040, p. 276.

6) "OMUL NOU"

A crea o mişcare, afirma Corneliu Codreanu, înseamnă, în primul rând, să dai naştere unei numite **stări de spirit** în popor. A crede că, dacă se elaborează un "program" şi un "statut" s-a creat o mişcare, e ca şi cum ai imagina că, făcând un costum de haine pentru un om, s-a şi creat omul.

Mişcarea Legionară este mişcarea imponderabilelor naţionale. Acolo unde sufletele nu vibrează de dragostea curată pentru neam, nu există Mişcarea.

Starea aceasta de spirit, pe care se bazează Legiunea, n-a fost creată "ex nihilo" de Corneliu Codreanu. După propriile sale declaraţii ea s-a născut din fuziunea mai multor elemente :

1) Aportul personal al capacităţii noastre de simţire.

2) Aportul capacităţii de simţire a celorlalţi români.

3) Prezenţa, în conştiinţa tuturora, a morţilor neamului.

4) Chemarea pământului ancestral.

5) Binecuvântarea lui Dumnezeu.

Baza doctrinei legionare este expresia inteligibilă a acestei stări de spirit. De altfel, fenomenul legionar, în semnificaţia lui autentică, a rămas în toate timpurile un fenomen de viaţă şi de înţelegere interioară. Nu e legionar acela care a reuşit să se apropie doar pe cale raţională de doctrina şi de normele Mişcării, ci numai acela care le-a asimilat şi le-a încorporat pe acestea existenţei lui, care, zi de zi, le aplică în viaţa lui.

Întemeind "LEGIUNEA ARHANGHEL MIHAIL", Corneliu Codreanu nu făcea decât să creeze organul vizibil de expresie a acestei stări de spirit. După ce a participat la o serie de experienţe, toate avortate, fără

a avea responsabilitatea principală, Corneliu Codreanu nu mai putea să se lase alunecat pe aceeaşi pantă, care l-ar fi împins către rezultate negative. Trebuia să tragă învăţămintele necesare, pentru ca niciodată aspiraţiile neamului să nu fie înşelate.

Meditând la insuccesul mişcării studenţeşti şi la dezastrul ce se abătuse asupra “Ligii”, el a ajuns la concluzia că toate eşecurile acestea erau datorate **absenţei unei elite conducătoare.** Oamenii politici nu erau suficient de pregătiţi spiritualiceşte, pentru misiunea pe care destinul le-o încredinţase.

Naţionalismul a izvorât ca o putere elementară din sânul tineretului universitar şi al maselor populare; însă n-a găsit conducători conştienţi, capabili să-l transforme cu luciditate în fapte valabile şi de importanţă istorică. Masele erau gata să-şi urmeze conducătorii, dar conducătorii nu se aflau nici pe departe la nivelul aspiraţiilor neamului şi a misiunii ce incubă din acestea. Se poate afirma că politicienii de carieră nu se vor teme niciodată de formaţiunile naţionaliste, atâta vreme cât diriguitorii lor nu vor reuşi să-şi clarifice poziţiile interioare. Indivizii, mânaţi de ambiţii şi de interese meschine, vor fi uşor manevraţi de către politicieni; şi organizaţiile pe care ei le reprezintă se vor dezagrega. Cu asemenea şefi, nu se va putea nicicând câştiga ultima bătălie; şi chiar dacă ea ar fi câştigată, aceşti oameni nu vor fi în stare să efectueze reformele impuse de spiritul epocii. Preocupările lor fiind prea strâns legate de propria persoană, a doua zi după victorie ei îşi vor fi uitat îndatoririle faţă de naţiune.

Nu poate fi redresată o ţară, atâta timp cât această ţară nu dispune de o echipă de oameni consacraţi totalmente binelui general…”Ţara piere din lipsă de oameni, nu din lipsă de programe. Deci, nu programe trebuie să creăm, ci oameni, OAMENI NOI.” (15) Strigaţi în toate părţile –zice el în alt loc- că răul, mizeria, ruina ne vin de la suflet. Sufletul este punctul cardinal asupra căruia trebuie să se lucreze în momentul de faţă. Sufletul individului şi sufletul mulţimii.” (16) De aceea piatra unghiulară de la care porneşte Legiunea este omul, nu programul politic. Reforma omului, nu reforma programelor politice.” (17)

Corneliu Codreanu şi-a concentrat întreaga putere sufletească în direcţia aceasta : **a creării unui tip nou de român.** În locul specimenului corupt, ce dominase până atunci scena vieţii publice, trebuia să se ridice un om integru, un om de caracter, un om pentru care moralitatea publică să fie o dogmă. Dacă clasa aceasta de oameni politici integri nu-i formată, înainte de toate, e inutil să se înceapă lupta împotriva vechilor partide.

Realizarea obiectivelor politice ale Mişcării nu era posibilă, decât în măsura în care apariţia unui “om nou” în sânul colectivităţii devenea o

realitate. Mişcarea Legionară, înainte de a fi o mişcare politică, va trebui să realizeze o înaltă misiune educativă în viaţa neamului : “Ea are mai mult caracterul unei şcoli spirituale, în care dacă va intra un om, la celălalt capăt va trebui să iasă un erou.” (18)

Omul nou nu-i doar un tip de caracter, în obişnuitul sens al termenului, adică un om corect în relaţiile cu ceilalţi indivizi, cu societatea, cu statul. Conceptul are o semnificaţie mult mai profundă. Educaţia legionară urmăreşte înflorirea puterilor creatoare ale individului. Fiecare om este înzestrat cu energii nebănuite. Dar, la cea mai mare parte dintre indivizi, aceste energii sunt lăsate în paragină, necunoscute chiar de propriul lor posesor. Aceste gigantice forţe ale sufletului omenesc ar putea fi comparate cu enegia atomică. După cum energia atomică nu poate fi degajată decât după ce este supusă bombardamenului forţelor exterioare, tot aşa zăcămintele enorme de energie ale sufletului nu pot izbucni la suprafaţă fără intervenţia procesului educativ. Pentru a se ajunge acest obiectiv, educaţia legionară readuce individul de la periferia vieţii pe linia unui curent creator, integrându-l în naţiune şi deschizându-i perspectivele trăirii creştine. Dintr-un individ în stare vegetativă, **care îşi suportă existenţa,** ea formează un individ dinamic, **care crează existenţa,** care-şi afirmă prezenţa activă, atât în viaţa naţiunii cât şi în ordinea universală.

În sensul acesta al unei reforme interioare, a unei transformări a individului într-o entitate creatoare, Mişcarea Legionară dă semnalul unei **mari revoluţii spirituale** în sânul neamului românesc.

14, 15, 16, 17. Corneliu Zelea Codreanu :”Pentru legionari”, 1940, p.310 şi p.286.

18. Corneliu Zelea Codreanu : “Cărticica şefului de cuib”, p.89.

7) DOCTRINA

Trebuie subliniat că, într-o operă de sinteză ca aceasta, nu se pune chestiunea de a face o expunere completă a doctrinei legionare. Ne vom mărgini, deci, a-i fixa câteva puncte de reper privind ansamblul ei, pentru ca cititorul să se poată orienta mai uşor.

Legiunea are o dublă viaţă : o activitate politică propriu-zisă, specifică oricărui partid, şi o activitate educativ-spirituală, ce serveşte de suport celei dintâi. În capitolul acesta, noi vom arăta numai în ce constă infrastructura Mişcării, care sunt impulsurile doctrinare, de unde emană celelalte activităţi.

În actul de întemeiere al Legiunii, găsim un element caracteristic şi semnificativ : Mişcarea Legionară şi-a ales un Patron ceresc,

Arhanghelul Mihail, al cărui nume îl poartă din primii ani ai existenţei sale. Că Legiunea se plasează sub protecţia Arhanghelului nu trebuie considerat drept un act de conformism religios. Ea are o semnificaţie mult mai înaltă. Primele încercări de filozofie legionară sunt ancorate în Evanghelie. Neîndoios, Mişcarea urmăreşte obiective politice şi sociale, lupta ei vizează asigurarea, pentru neamul românesc, a celor mai bune condiţii de dezvoltare, deopotrivă istorică şi morală. Totuşi, activitatea politică nu poate fi separată de adevărul primordial al vieţii, care este ideea religioasă. Nu se poate face politică ignorându-se realitatea eternă. Neamurile, ca spirit şi misiune, sunt o creaţie divină. Datorită acestei origini, ele trebuie să se raporteze mereu la învăţăturile Bisericii, pentru a urmări o perspectivă justă de realizare. Numai păstrând un strâns contact cu Biserica, un popor poate să evite căderea în greşeală (rătăcirea).” Adevărurile primite prin revelaţie – scrie Ion Moţa- sunt singurele care pot să ducă la liman viaţa de-aici.” (19)

Filiaţia creştină a Mişcării Legionare se regăseşte şi în implicaţiile ei practice :

- în politica internă, toate problemele naţionale, economice, sociale, culturale, trebuie tratate şi rezolvate în spirit creştin;

- în politica externă, naţionalismul suferă o atenuare, o îndulcire. Subordonat concepţiei creştine, naţionalismul nu degenerează în şovinism sau în imperialism. **Adevăratul naţionalism respectă dreptul de a trăi al celorlalte popoare;**

- elementul de sudură al organizaţiei legionare este dragostea creştină. “Omul nou” e un individ detaşat de el însuşi, despovărat de ambiţii sordide şi de interese meschine. Fiecare legionar intră în mişcare cu potenţiala lui capacitate de sacrificiu şi de generozitate, fără să umble cu limba scoasă după onoruri şi recompense. Legiunea este comunitatea românilor ce au de oferit ceva Neamului şi Creştinătăţii, în contrast cu vechile partide, comunitate a celor care sunt legaţi prin ambiţii individuale. “Priviţi drept în ochi pe cei ce vin în rândurile noastre şi dacă simţiţi că străluceşte cel mai mic interes personal, să ştiţi că acela nu poate deveni legionar” – zice Codreanu. (20)

Un al doilea principiu al doctrinei legionare este naţiunea. Corneliu Codreanu face distincţia între colectivitatea naţională actuală şi neam, luat în înţelesul istoric. Neamul, în calitate de entitate istorică, înglobează atât pe cei morţi, cât şi pe cei vii şi cei ce se vor naşte, purtând numele de români. Naţiunea “trăieşte de la începutul istoriei pe acest pământ şi va trăi şi în viitor.” (21)

Colectivitatea actuală, aşa cum e ea, este subordonată neamului istoric. Ea administrează un patrimoniu ce trebuie îmbogăţit şi transmis

viitoarelor generaţii. Colectivitatea naţională nu trebuie să consume bunurile şi să ceară neamului mai multe sacrificii decât sunt necesare pentru asigurarea continuităţii sale. Tendinţa generală a epocii noastre este ca generaţia actuală să sacrifice viitorul naţiunii pentru satisfacerea unor interese materiale imediate, ceea ce constituie de fapt, o violare a ordinii naturale ce guvernează viaţa popoarelor.

Veritabilul domeniu în care un neam realizează şi se realizează este acela al culturii. **Doar crearea unei culturi proprii justifică existenţa unei naţiuni.** Un neam n-ajunge la glorie, la splendoare, decât prin ceea ce aduce el în domeniul culturii universale. Nu există cultură internaţională. "Cultura este internaţională ca strălucire, dar naţională ca origine" (22).

Întreaga cultură emană din concepţia de viaţă a unui popor. Efortul lui istoric nu vizează decât ridicarea unui baraj de protecţie împotriva tendinţelor de cucerire, spoliatoare, ale altor popoare. Deci, adevăratul sens al istoriei ar trebui să fie asigurarea dezvoltării libere a unui neam în domeniul culturii.

În fine, în ordine descrescândă, al treilea şi ultimul suport al doctrinei legionare este **individul.** Acesta este subordonat colectivităţii naţionale, care la rândul ei e subordonată neamului. Şi cum aspiraţiile naţiunii converg spre absolut, spre Dumnezeu, personalitatea umană se realizează în măsura în care ea participă în mod conştient la esenţele de ordin spiritual.

Există o axă ascendentă a existenţei : individ – neam – Dumnezeu.

Individul se condamnă pe sine la sterilitate dacă se îndepărtează de ordinea fundamentală a creaţiei. Într-o formulă lapidară, Corneliu Codreanu a rezumat filosofia legionară în termenii următori : "Individul în cadrul neamului. Neamul în cadrul şi în slujba lui Dumnezeu şi a legilor divinităţii" (23).

19. Ion Moţa : "Cranii de lemn", p.62.

20, 21, 22, 23. Corneliu Zelea Codreanu : "Pentru legionari", p.299 ; p. 397 ; p.397 ; p.65.

8) ORGANIZAREA

Organizaţia legionară s-a dezvoltat în etape, într-o manieră evolutivă, conform cu creşterea Mişcării. Corneliu Codreanu n-a creat, de la început, un sistem complet şi imuabil. A plecat de la o unitate de bază, "CUIBUL"; şi pe această fundaţie a edificat puţin câte puţin întreaga organizaţie. N-a creat o haină, prevăzând dinainte cum ar fi organizaţia ajunsă la stadiul ei final, ci a ajustat neîncetat haina, pe măsură ce

Mişcarea se dezvolta.

Când se născuse “Liga” exista un formidabil curent de mase ce trebuia imediat captat. De aceea s-a procedat, fără tranziţie, la constituirea de organizaţii judeţene în toată ţara. În momentul în care Legiunea fu întemeiată, acest curent nu exista. Corneliu Codreanu nu putea să conteze decât pe indivizi izolaţi în oraşe şi sate. Asta era tot ceea ce mai rămăsese din miile de tineri care luptaseră în rândurile mişcării studenţeşti. Cea mai mare parte dintre ei, luaţi de curentul vieţii, se îndepărtaseră de politică; alţii stagnau încă în incertitudine. În condiţiile acestea sistemul anterior de organizare, întemeiat pe comitete judeţene, nu mai era valabil. Nu se puteau numi şefi de judeţ, acolo unde nu existau decât câteva elemente în fiecare judeţ. Corneliu Codreanu s-a văzut constrâns să adopte un alt sistem de organizare, ce reuneşte într-un ansamblu dinamic şi maleabil cele mai slabe efective existente. De aici necesitatea “CUIBULUI”.

Ce este “cuibul”? Este un grup de trei până la 13 persoane, sub comanda unui şef. Elementul constitutiv al cuibului este individul. Fiecare din rarii aderenţi ai Legiunii, în momentul întemeierii ei, a fost încurajat să adune în jurul lui mănunchi de prieteni şi să organizeze împreună un cuib. Şefii de cuib nu erau numiţi direct de Corneliu Codreanu, ci erau ulterior recunoscuţi de el în această funcţie, după ce ei făcuseră dovada meritelor lor.

Prin acest sistem, membrii izolaţi ai Legiunii îşi făureau un spirit de corp, fiind animaţi de aceleaşi principii. Câţiva legionari izolaţi într-o localitate nu reprezentau o forţă; dar grupaţi sub comanda unui şef, ei pierdeau senzaţia de vid politic, care îi înconjura, şi deveneau o unitate dinamică. În felul acesta, în primii ani, organizaţia legionară n-a fost formată decât din cuiburi izolate, răspândite pe toată întinderea ţării.

Când cuiburile s-au înmulţit, Corneliu Codreanu a creat alte forme de organizare mai complexe. Dacă, bunăoară, într-o comună, mai multe cuiburi reuşiseră să se constituie, atunci ele formau împreună o unitate superioară denumită **Garnizoană,** aflată imediat sub comanda unui şef de garnizoană. Mai târziu, garnizoanele au fost grupate în **Sectoare**, apoi în **Circumscripţii** (plase), acestea în **Judeţe** şi ultimele în **Regiuni.**

Şefii de judeţ au fost numiţi în 1932, şi abia în 1935 s-au creat Regiunile. A trebuit deci să treacă opt ani de la fondarea Mişcării, pentru ca organizaţia legionară să se desăvârşească.

În afara organizaţiei de bază, existau şi **Corpuri legionare:**

- **Corpul studenţesc,** ce cuprindea pe studenţii care au aderat la Mişcare;

- **Corpul Muncitoresc;**

- **Organizaţia feminină** şi

- **Frăţiile de Cruce,** această ultimă organizaţie fiind

rezervată tineretului sub 18 ani, ce frecventa şcolile secundare.

Principala misiune a cuibului era de ordin educativ. În sânul cuibului, legionarul îşi făcea educaţia politică şi spirituală, deoarece cuibul e imaginea redusă a patriei. În cadrul "şedinţei de cuib", legionarul trăieşte momente de comuniune mistică cu neamul. După cum la biserică, în timpul liturghiei, credinciosul îşi alungă grijile lumeşti şi se înalţă până la Dumnezeu, tot astfel legionarul, în timpul "şedinţei de cuib" se distanţează pentru un moment de preocupările cotidiene şi-şi înalţă sufletul şi mintea spre durerile şi aspiraţiile patriei.

Cuibul îndeplineşte multiple funcţii. El este o **unitate vie**, care pune în imediată aplicare principiile învăţate. Legionarii nu se mulţumesc să participe la şedinţe; ei creează cuiburi noi, difuzează material de propagandă, realizează marşuri de propagandă, procedează la strângerea de cotizaţii şi execută munci de interes general. În felul acesta, între teorie şi practică, între şedinţe şi acţiunea pe teren, se stabileşte o continuă circulaţie. Cele două mijloace educative clasice, îndemnul şi exemplul, se completează reciproc. Corneliu Codreanu precizase, de altfel, că "sistemul de educaţie dinamic, adică educaţie plus acţiune, este mult superior sistemului static" (24).

Şeful de cuib nu conduce cuibul după propria-i voinţă, după bunul său plac. Aceasta ar fi o dictatură în miniatură, zice Corneliu Codreanu. El o face conformându-se anumitor legi :

1) **Legea Disciplinei** : Fii disciplinat, legionar, căci numai

aşa vei învinge. Urmează-ţi şeful şi la bine şi la greu.

2) **Legea Muncii** : Munceşte, munceşte în fiecare zi.

Munceşte cu drag. Răsplata muncii să-ţi fie nu câştigul, ci mulţumirea că ai pus o cărămidă la înălţarea Legiunii şi la înflorirea României.

3) **Legea Tăcerii** : Vorbrşte puţin. Vorbeşte ce trebuie.

Vorbeşte când trebuie. Oratoria ta este oratoria faptei. Tu făptuieşte. Lasă-i pe alţii să vorbească.

4) **Legea Educaţiei** : Trebuie să devii altul. Un erou. În cuib

fă-ţi toată şcoala. Cunoaşte bine Legiunea.

5) **Legea Ajutorului Reciproc** : Ajută-ţi fratele căzut în

nenorocire. Nu-l lăsa.

6) **Legea Onoarei** : Mergi numai pe căile indicate de

onoare. Luptă şi nu fii niciodată mişel. Lasă pentru alţii căile infamiei. Decât să învingi printr-o infamie, mai bine să cazi luptând pe drumul onoarei.

Mişcarea Legionară funcţionează pe **temeiul ierarhiei şi al disciplinei.** De aceea, diverşi adversari răuvoitori ne-au acuzat deseori de totalitarism. Acuzaţia aceasta este absurdă, întrucât totalitarismul este cu totul altceva decât ierarhia şi disciplina. Totalitarismul e o doctrină care tinde să sufoce toate manifestările libere ale individului. Or, cel care a izbutit să se familiarizeze cu mecanismul intim de funcţionare a Mişcării, descoperă o cu totul altă panoramă. Ordinea, ierarhia, disciplina, nu au sensul monolitic pe care ni-l atribuie adversarii noştri. Aceste elemente nu constituie temelie supremă a Legiunii. Toate principiile şi legile legionare sunt clădite, dimpotrivă, pe libertatea interioară a individului. Disciplina există în organizaţie, doar atât că ea este **liber consimţită.**

Când un legionar îşi îndeplineşte misiunea încredinţată de către superiori, el nu o face constrâns sau forţat, ci mânat de o convingere. Numai aparent execută un ordin. În realitate, el participă, prin efort personal, la crearea de valori ce depăşesc propria lui persoană.

Comunitatea legionară este o comunitate de oameni liberi.

Disciplina legionară încetează atunci când, în sufletul individului, se stinge conştiinţa valorilor supreme. Cuibul este o mică familie care are drept bază dragostea. Acolo unde nu este iubire, disciplina se clatină şi întreaga viaţă legionară suferă.

Ierarhia şi disciplina sunt necesare pentru două motive :

a) Ele asigură concentrarea eforturilor individuale spre

obiectivul fixat. Îndată ce de la Centru se dă semnalul unei bătălii, toţi legionarii, din toate colţurile, se pun în marş ca să asigure triumful acţiunii propuse.

b) Ele asigură selecţia cadrelor legionare. Elita unei naţiuni

nu poate fi aleasă pe baza sufragiului universal. Poporul nu poate aprecia un individ la justa lui valoare. Mulţimile pot să se pronunţe asupra valorii unui partid politic în totalitatea lui, asupra unui program de guvernământ privit global, însă nu asupra calităţilor adânci ale

indivizilor izolaţi. Selecţiunea cadrelor rezultă exclusiv din competenţa şefului şi a colaboratorilor săi cei mai apropiaţi.

24. Corneliu Zelea Codreanu : "Pentru legionari", 1940, p.328

9) INFLUENŢE EXTERNE

Mişcarea Legionară, încă de la primele manifestări, a fost obiectul a tot soiul de calomnii. Una din cele mai răspândite acuzaţii lansate de nenumăraţii ei adversari interni şi externi, a fost aceea că Legiunea ar fi "o sucursală a nazismului". Asemenea afirmaţii se pot face ca urmare a ignoranţei ori a relei credinţe.

Antisemitismul Mişcării Legionare n-are nimic în comun cu antisemitismul german. Luând poziţie împotriva pericolului evreesc, extrem de activ şi ameninţător în România, Corneliu Codreanu, continua pur şi simplu o tradiţie românească veche de aproape un secol.

În afară de aceasta, între cele două mişcări, există o profundă deosebire doctrinară : Naţional-Socialismul german era o mişcare substanţial rasistă, în vreme ce Mişcarea Legionară are un cracter, înainte de toate, naţional, deoarece noi credem că neamul este factor creator de istorie şi de cultură.

În plus, Naţionl-Socialismul s-a îndepărtat de Creştinismul pe care l-a profesat în timpul primilor ani, evoluând către o specie de panteism. Mişcarea Legionară, nu numai că menţine relaţiile filiale cu Biserica creştină, dar caută în Creştinism elemente pentru propra-şi doctrină.

Trebuie să semnalăm, pe lângă acestea că lupta naţionalistă a început în anul 1919, dată la care încă nimenea nu auzise vorbindu-se de Adolf Hitler.

Subordonarea Mişcării organizaţiei hitleriste este de neconceput şi dintr-un alt motiv. Generaţia studenţească de la 1922, din care au fost recrutate primele cadre ale Legiunii, trăise epoca celui dintâi război mondial şi păstra amintiri dintre cele mai triste asupra ocupaţiei germane într-o parte a teritoriului naţional. Mulţi alţi factori au trebuit să intervină pentru ca, încetul cu încetul, să se stingă ostilitatea tineretului românesc faţă de tot ceea ce venea dinspre Germani.

Corneliu Codreanu n-a fost niciodată tributar vreunei oficine străine. Dimpotrivă, prin lupta lui, în timpul tinereţii, el a anticipat cu câţiva ani fenomenul renaşterii naţionaliste în Europa. Mult mai târziu vor avea loc, în celelalte ţări, reacţii naţionaliste de amploarea naţionalismului românesc. Iată de ce Corneliu Codreanu se cuvine a fi situat printre precursorii fenomenului.

Când mişcarea naţionalist-socialistă germană începu să se manifeste, Corneliu Codreanu contempla cu simpatie această organizaţie nouă, descoperind în ea una din multiplele manifestări ale aceluiaşi fenomen. În România, a apărut Legionarismul; în Italia, Fascismul; în Germania, Naţional-Socialismul; în Spania, Falangismul... Toate aceste mişcări s-au născut independent, fiecare fiind expresia geniului politic al poporului în care a izvorât; însă toate au fost create dintr-o necesitate comună tuturor naţiunilor europene.

Mişcarea Legionară n-a acceptat niciodată să fie plasată sub tutela altui stat sau altei mişcări similare. Totdeauna ea a avut conştiinţa manifestării destinului românesc în lume şi în istorie. Iată în câteva fraze cum răspundea Ion Moţa acelora care acuzau Mişcarea Legionară că este o imitare a Naţional-Socialismului, sau mai rău, o agentură a hitlerismului :

“Dacă într-adevăr hitlerismul german devine un pericol pentru România, ei bine, nimic n-ar putea să îndepărteze într-o manieră mai eficace acest pericol al pan-germanismului decât ridicarea în faţa lui a pan-românismului “de extremă dreapta”...

Niciodată “spiritul Genevei” nu va putea fi înlocuit printr-un “spirit al Berlinului” sau al Romei... Politicienii d-lui Titulescu ne-au judecat după propriile lor măsuri, crezându-ne capabili să sacrificăm realităţile româneşti de dragul nu ştiu cărei internaţionale hileriste”. (25)

Mişcarea Legionară a suferit, nu-ncape îndoială, anumite influenţe din partea Fascismului italian. Însă aceste influenţe se limitează la câteva chestiuni de ordin pur formal : portul uniformei (cămaşa verde) şi salutul roman. Ideea organizării Legiunii pe baza ierarhiei şi a disciplinei aparţine lui Corneliu Codreanu. Încă de pe vremea trecerii lui prin Şcoala militară el păstra o mare admiraţie pentru disciplina militară. Îi plăcea armata şi o cosidera drept o contrapondere la vorbăria şi iresponsabilitatea din viaţa publică. Când a întemeiat Mişcarea, i-a imprimit un spirit militar, pentru a îndepărta sterilitatea politică specifică celorlalte grupări politice.

Corneliu Codreanu avea o mare admiraţie pentru Mussolini, pentru că, întâiaşi dată în istorie, fondatorul Fascismului a demonstrat că problema socială poate fi soluţionată la nivelul naţiunii; el a respins prin aceasta pretenţiile comuniştilor care susţineau că ameliorarea condiţiilor de viaţă ale lucrătorilor nu-i posibilă fără distrugerea patriei şi crearea unui stat mondial proletar.

Odată cu apariţia curentelor naţionaliste, o speranţă nouă **reînsufleţeşte aspiraţiile** maselor populare.

25, Ion Moţa : “Cranii de lemn”, p.82-83.

III. CREAREA MIŞCĂRII

(1927 – 1933)

CREAREA MIŞCĂRII (1927 – 1933)

În momentul în care el punea bazele Mişcării, Corneliu Codreanu nu a fost urmat decât de un pumn de oameni : foştii săi camarazi de închisoare, “Văcăreştenii” (de la numele vechii închisori Văcăreşti, transformată în închisoare), câţiva studenţi din Iaşi şi câteva persoane mai vârstnice, vechi combatanţi ai “Ligii Cuziste”. Tot ce rămăsese în picioare după naufragiul Ligii...

Unde se aflau aşadar miile de studenţi ai generaţiei eroice de la 1922 ? ...Unde se aflau zecile de mii de persoane care-l aclamaseră la Iaşi, Turnu-Severin, la Bucureşti ?...Unii fuseseră luaţi de valurile vieţii; alţii, decepţionaţi de sfârşitul lamentabil al Ligii, se dispersaseră, lăsând descoperit frontul naţionalist.

Corneliu Codreanu a fost profund îndurerat de atitudinea studenţilor şi a pronunţat cuvinte severe cu privire la ei. Dacă era dificil, de nu şi imposobil, să ceară maselor populare -copleşite de grijile zilnice- să continue lupta, nu era permis tinerilor intelectuali, familiarizaţi cu dialectica naţionalismului, să se piardă sub robia cotidianului. “Cuminţirea” lor reprezenta o adevărată dezertare. Căci ei ştiau pentru ce luptă; ştiau, îndeosebi, ce probleme se puneau poporului nostru, ce pericole îl ameninţau. Cea mai mare parte din aceşti tineri vor reintra în viaţa politică; însă acest lucru nu pentru a veni în ajutorul celor ce rămăseseră în tranşee “cu faţa la duşman”, ci pentru a întări rândurile vechilor partide, deschizând focul asupra foştilor lor camarazi de luptă.

Dar Căpitanul n-avea timp de pierdut în lamentări. Reproşurile nu serveau la nimic. El era un soldat al neamului. Datoria lui era să stabilească o linie nouă de apărare a naţiunii române, cu puţina lume ce răspunsese la apelul său.

1) ÎNCEPUTURILE VIEŢII LEGIONARE

Căpitanul nu era doar un mare animator şi un vizionar al destinului românesc. El avea în vedere cu aceeaşi dezinvoltură activitatea practică. Poseda arta organizării, acţionând cu precizie în toate împrejurările. În urmărirea obiectivelor Mişcării, nu confunda niciodată lucrurile, nu le vedea niciodată într-o manieră discordantă. Tacticianul nu era inferior strategului. Deşi gândirea lui acoperea un orizont vast, nu se îndepărta de pământ; ceea ce îi îngăduia să folosească cu maxim de eficacitate mijloacele de care dispunea.

Examinându-şi mica lui armată, el ţinu cont că, abia cu câteva zeci de

oameni, chiar hotărâţi, chiar eroici, nu putea să pornească la cucerirea maselor populare. Efortul trebuia limitat la posibilităţile existente. Trebuia procedat în etape. Iată de ce, în timpul primilor doi ani de existenţă ai Legiunii, nu-l vedem pe Căpitan deplasându-se prin oraşe şi sate, ca să adune oamenii şi să ţină întruniri publice. Era prematur să creeze un curent de mase, căci lipseau cadrele destinate să le organizeze şi să le conducă. De aceea, el îşi concentră tot efortul asupra grupului restrâns care-l urmase din primele luni, şi caută să-l educe în sensul ideilor sale.

Primul lucru de care se ocupă tânărul conducător al Mişcării, a fost sediul organizaţiei. Această problemă părea acuma mai uşor de rezolvat, fiindcă era aproape gata construcţia Căminului Cultural Creştin din Iaşi. O cameră a fost amenajată acolo pentru a servi drept sediu.

Astfel Căminul din Iaşi devenea unicul punct de sprijin material al Mişcării în formare. Acolo locuiau puţinii studenţi legionari; şi tot la această adresă parvenea şi corespondenţa.

După ce rezolvase problema sediului, Căpitanul se gândi la publicarea unei reviste, destinată să contribuie la lărgirea cercului de influenţă legionară. Ţara trebuia să afle de existenţa noii organizaţii şi să cunoască spiritul în care ea căuta să se afirme. Revista apăru la 1 august 1927, sub titlul de **“PĂMÂNTUL STRĂMOŞESC”**. În articole scurte semnate de fondatorii Mişcării se punea accentul pe necesitatea reconstituirii frontului naţionalist şi se fixau primele reguli de viaţă legionară.

Odată cu publicarea revistei începură şi dificultăţile materiale. Toţi acei ce se grupaseră de la început în jurul Căpitanului erau atât de săraci, încât nu erau capabili să adune împreună o sumă de bani suficientă pentru asigurarea corespondenţei organizaţiei. Le era ruşine de crunta lor sărăcie !... “Să porneşti la o organizaţie politică fără nici un ban – scrie Corneliu Codreanu – era şi o greutate şi o cutezanţă. În acest secol în care materia este atotstăpânitoare, în care nimeni nu porneşte la ceva cât de mic, fără să întrebe mai întâi, “câţi bani are”, Dumnezeu a vrut să arate că, în lupta şi biruinţa legionară, materia n-a jucat nici un rol.”(26)

Jena pecuniară nu constituie un accident în istoria Legiunii. Niciodată Mişcarea n-a dispus de alte surse de venituri decât acelea pe care ea însăşi şi le crease, făcând apel la spiritul de sacrificiu al legionarilor. Corneliu Codreanu a refuzat categoric să bată la uşile capitaliştilor, aşa cum făceau toate celelalte grupări politice. El ştia că cel mai mic pas în direcţia aceasta, ar fi însemnat aservirea Mişcării. Organizaţia şi-ar fi pierdut astfel libertatea de acţiune, deoarece acei oameni care i-ar fi

“avansat” bani, i-ar fi impus şi anumite obligaţii. Pe de altă parte, un partid care ajunge să fie finanţat, nu mai poate să-şi dezvolte propriile idei şi să devină un organism autonom puternic. Mai mult, dacă finanţarea încetează, ce se întâmplă… Ce devine el ?…

“Este ca şi omul – zice Corneliu Codreanu – care-şi învaţă organismul să trăiască cu medicamente. În măsura în care administrezi unui organism medicamente, în aceeaşi măsură îl condamni să nu mai reacţioneze singur. Şi mai mult, în momentul în care i-ai ridicat medicamentele, moare. E la discreţia farmacistului ! Tot astfel o mişcare este la discreţia celor care o finanţează. Aceştia ar putea, la un moment dat, să înceteze finanţarea şi mişcarea, neînvăţată a trăi prin sine, moare”(27). O mişcare nu trebuie să consume mai mult decât produce prin propriul ei spirit de sacrificiu. Altfel, îşi pierde independenţa şi vegetează toată viaţa.

Hotărârea de a proceda la crearea Mişcării fără nici un ban în buzunar avea şi o semnificaţie morală elevată. Corneliu Codreanu voia să creeze o mişcare care să nu fie pătată de stăpânirea materiei şi să nu fie tributară ei. “Prin gestul nostru cutezător, ne desolidarizăm de mentalitatea atotstăpânitoare peste veac şi peste lume. **Ucidem în noi o lume, pentru a înălţa o alta,** înaltă până la cer. Domnia absolută a materiei este răsturnată, pentru a fi înlocuită cu domnia spiritului, a valorilor morale. Nu negăm şi nu vom nega existenţa, rostul şi necesitatea materiei în lume, dar negăm şi vom nega de-a pururi dreptul stăpânirii ei absolute.” (28)

Pentru susţinerea revistei, Corneliu Codreanu angajează **prima bătălie legionară** : bătălia ABONAMENTELOR. Legionarii -59 în total- aleargă în toate părţile pentru a face subscrieri de abonamente. La 15 octombrie, rezultatul bătăliei era : 2586 de abonaţi. Publicarea revistei era asigurată pentru un an de zile.

Imediat după succesul acesta, el aruncă legionarii într-o nouă bătălie, în vederea cumpărării unei camionete. Două luni mai târziu, şi acest obiectiv era atins. La 10 februarie 1928, camioneta, supranumită “Căprioara”, face primul vvoiaj de la Bucureşti la Iaşi.

Pentru vara lui 1928, Corneliu Codreanu dă directive pentru ca legionarii să se adune la cărămidăria din Ungheni şi la grădina de zarzavat din Iaşi. Un mic comerţ cu legume era proiectat şi pus în funcţiune. Legionarii trebuie să cumpere marfa de la Iaşi şi să o transporte cu camioneta în localităţile climatice ale Moldovei. Banii câştigaţi erau vărsaţi la casieria Legiunii.

Evident, considerate pe plan naţional, aceste “succese” nu reprezentau mare lucru. În afara unui cerc restrâns de prieteni şi de cunoştinţe, puţini oameni auziseră vorbindu-se despre ele şi puteau să

le aprecieze. Însă pentru aceşti iluminaţi, ce se angajaseră să creeze o lume nouă, primele succese luaseră proporţii epice : SE CREASE CEVA DIN NIMIC -un Cămin – o revistă – o camionetă…

O imensă bucurie le inunda sufletele ! Au scos apă din piatră seacă. Legionarul, ca un nou principiu de viaţă socială, apărea drept un om minunat. Nu exista problemă pe care legionarul să n-o poată rezolva, obstacole pe care să nu le poată depăşi, situaţie pe care să n-o poată domina, dacă s-aruncă în acţiune cu elan şi cu total dezinteres…O normă de trăire se formase : succesul depindea de energia depusă şi de intensitatea spiritului de sacrificiu.

Paralel cu aceste “bătălii”, Căpitanul se preocupa de organizare. El voia să verifice funcţionarea sistemului “cuibului”. La 3-4 Ianuarie 1929, conoacă în Iaşi pe şefii de “cuiburi” din toată ţara. Erau în jur de 40 sau 50, ceea ce înseamnă că efectivul Legiunii era la acea dată de aproximativ 400 ori 500 deoameni. Din rapoartele acestor şefi, el concluziona că sistemul de organizare prin “cuiburi” putea crea o forţă cu mult superioară efectivului existent. Sistemul acesta era fructuos şi trebuia continuat.

Cu ocazia acestei adunări, Căpitanul a creat şi **“Senatul Legionar”**, ca organism consultativ al Mişcării, format fiind din legionari mai în vârstă, aparţinând tuturor păturilor sociale. În grupul aceata, Căpitanul avea intenţia să adune pe toţi “înţelepţii” Legiunii, pe care avea posibilitatea să-i consulte în momentele cele mai grele pentru Mişcare. Intrarea în acest grup reprezenta onoarea maximă pe care Şeful Lgiunii o putea acorda unui legionar. Primii senatori ai Legiunii, numiţi chiar în timpul acestei şedinţe au fost : Hristache SOLOMON, general dr. MACRIDESCU, general Ion TARNOSCHI, Spiru PECELI, colonel Paul CAMBUREANU şi Ion BUTNARU; nucleu completat , câteva luni mai târziu, prin intrarea prof. univ. Traian BRĂILEANU, cel mai mare sociolog din România.

Cum de s-a putut crea atât de devreme acest organism, când, sub alte aspecte, organizaţia nu se afirmase decât mult mai târziu ? Iată explicaţia : când s-a format Legiunea, câteva personalităţi au aderat la ea din primul moment -generali în rezervă, profesori universitari, mari invalizi de război, medici şi ingineri ; era vorba de câţiva reprezentanţi din vechea generaţie, formând un grup suficient pentru ca garanţia lor morală să ateste în faţa opiniei publice seriozitatea întreprinderii de salvare naţională creată de Corneliu Codreanu. Prezenţa lor în sânul Legiunii era şi o încurajare pentru tinerii care constituiau de la început aproape totalitatea membrilor. Aceste personalităţi reprezentau prin ele însele, prin trecutul lor, prin viaţa lor de muncă şi de creaţie, un capital politic şi moral ce depăşea cu mult de tot valoarea celor mai tineri. De aceea Căpitanul, trecând peste normele obişnuite de

selecţie, stabilite chiar de el pentru promovarea membrilor Mişcării, i-a constituit într-un “corp” aparte înaintea apariţiei celorlalte corpuri şi i-a organizat în Senat Legionar, încredinţându-le greaua misiune de a fi consilierii lui cei mai apropiaţi.

Dar principala grijă a lui Corneliu Codreanu s-a concentrat în domeniul educaţiei. El voia să transforme pe “soldaţii primei ore” în energii autonome, în elemente de iniţiativă, capabile să înfrunte nu doar adversitatea, ci şi să se descurce singuri, când vor fi trimişi în vederea exersării funcţiilor de comandă în diverse puncte ale ţării.

Prima şcoală de cadre a Legiunii a fost deschisă în vara anului 1929. Legionarii veniţi din toate colţurile ţării, întreprind un marş lung în munţii Moldovei şi ai Bucovinei. Voia, trăind alături de ei, să-i observe şi să le studieze reacţiile în faţa oboselilor şi a dificultăţilor. Prin marşuri anevoioase într-o căldură puternică, prin ploaie, vânt, voia să dezvolte într-înşii puterea de rezistenţă şi voinţa. Nu îngăduia nici un ocol, când întâlneau vreun obstacol pe drum ; coloana trebuia atunci să escaladeze stâncile ori să treacă cursuri de apă. Pentru a făuri o altă structură umană, pentru a crea eroul, învingătorul, obstacolele trebuiau forţate şi nu înconjurate. “În locul omului slab şi învins, care se apleacă mereu la toate bătăile de vânt, om care covârşeşte, ca număr, în politică, ca şi în celelalte ocupaţii – trebuie să creăm neamului acesta un învingător. Neaplecat şi neînduplecat” (29).

Momentele de repaus erau utilizate de Căpitan pentru a dezvolta în ei spiritul de corp, prin instrucţia şi explicaţia scopurilor fundamentale ale Mişcării. Odată cu practicarea de exerciţii fizice, tinerii legionari învăţau să-şi cunoască ţara, să-i admire frumuseţile şi asimilau noţiuni elementare în materie de organizare, de educaţie şi politică. Din participanţii acestei şcoli s-au ridicat elemente ce s-au distins ulterior, devenind şefi de organizaţie.

Eforturile depuse de mica armată legionară se succedeau într-un ritm extenuant. Nu exista pauză. Legionarii erau în permanenţă mobilizaţi, căci lipseau echipe de schimb. Aceşti oameni ieşeau dintr-o bătălie pentru a se arunca în alta. Însă pe feţele lor, nu se afla o urmă din această viaţă tensionată şi de continui privaţiuni. Poporul privea cu uimire pe aceşti tineri, totdeauna plini de voiciune, ce-şi aminteau râzând de probele dure prin care trecuseră. Bucuria de a vedea ridicându-se, cărămidă cu cărămidă, edificiul legionar, graţie muncii şi sacrificiului lor, compensa toate suferinţele.

Mai greu de suportat erau atacurile infame al căror obiect erau ei. Duşmanii mişcării naţionaliste, politicieni şi evrei, percepuseră imediat deosebirea dintre caracterul tranşant al Legiunii şi fragila organizaţie cuzistă. Corneliu Codreanu nu era un simplu conducător teoretic ca

profesorul Cuza. El dăduse strălucite dovezi de curaj şi voinţă. Nu mai putea fi manevrat prin infiltrările din propria lui organizaţie, cum se întâmplase cu conducătorii Ligii. El acumulase o experienţă politică puternică în timpul luptelor studenţeşti, şi ştia să distingă o acţiune utilă Mişcării de una inspirată de către duşman. Mai mult, legionarii nu se lăsau antrenaţi în dezordini, cum ar fi dorit-o evreii. Aceştia nu puteau să se plângă că sunt maltrataţi, sau că legionarii le-ar fi spart geamurile. Felul de luptă al cadrelor era diferit. Ele dădeau exemple palpabile de ceea ce s-ar putea construi printr-o muncă colectivă, consacrată binelui general. Căpitanul încuraja pe aceşti tineri ca să creeze, să construiască, să demonstreze prin exemplul lor că ţara nu putea fi repusă pe calea cea mai bună decât prin muncă şi sacrificii consimţite.

Vechile arme folosite de partide pentru discreditarea mişcării naţionaliste nu mai produceau efect, în cazul Legiunii; iată de ce ei trebuiau să le schimbe. Acum, minciuna, calomnia şi atacurile ocolite aveau preponderenţă : “Unde au găsit legionarii bani să-şi cumpere camionete ?” – exclama presa evreiască.

Atacurile acestea nu surprindeau pe nimenea. Ceea ce se petrecea era în natura lucrurilor. Duşmanii nu dormeau deloc. Dar ce rănea cel mai adânc sufletul Căpitanului şi a tuturor camarazilor lui, au fost loviturile date de foştii camarazi de luptă. Atât partizanii Ligii rămaşi alături de profesorul Cuza, cât şi alţii care trecuseră de partea “Statutarilor”, îl acopereau cu cele mai infame calomnii : “Corneliu Codreanu – afirmau ei – s-a vândut evreilor…, a creat Mişcarea exclusiv în propriul său interes, mânat de-o ambiţie maladivă…” Tot trecutul lui, toate suferinţele, toţi anii de închisoare, aportul său fără egal în vremea mişcării studenţeşti şi pe urmă în timpul Ligii, nu mai reprezentau nimic pentru detractori. Acela care servise cu o credinţă de neclintit credo-ul naţionalist şi suferise mai mult decât oricine pentru a-l impune în viaţa publică era acuma stigmatizat, de către gazetele cuziste, drept un “exploatator al ideii naţionale”…

Corneliu Codreanu era scârbit în adâncul sufletului de aceste atacuri sordide. În timp ce adversarii unei anumite clase pot să se respecte mutual, aceşti pigmei, aceşti laşi, ce se serveau de armele cele mai mârşave pentru a-l doborâ, îl dezgustau profund. Nu putea să-i combată, nici să-i neutralizeze, atât de mult îi dispreţuia. De aceea, în cursul Consiliului ţinut cu legionarii, se ajunse la concluzia că nu trebuie să răspundă acestor atacuri; erau prea josnice. Era moralmente dificil să avansezi prin acest nor greu de provocări fără să reacţionezi împotriva canaliei acesteia. Dar, răspunzându-le, te-ai fi coborât până la nivelul lor abject. Adversarii comuni, pe de altă parte, ar fi fost fericiţi s-asiste la o ceartă între grupuri naţionaliste. Corneliu Codreanu nu le-a dat această satisfacţie. El îşi continuă drumul, lăsând pe seama

viitorului grija de a combate cu argumente temeinice calomniile detractorilor săi.

Din analiza manifestărilor legionare din primii ani de existenţă a Mişcării reiese că aceasta a trecut atunci printr-un adevărat proces de cristalizare internă. Înainte de a lua contact cu masele populare, Legiunea trebuia să-şi definească personalitatea. Aceşti ani au fost consacraţi operei de regrupare şi de sudură a câtorva elemente salvate din naufragiul Ligii. Efortul de creare a unui mediu legionar specific a fost predominant. Aceşti primi combatanţi şi-au dedicat viaţa Mişcării. Cu un mic grup de oameni decepţionaţi şi de tineri inexperimentaţi, trebuia creat un nou centru de gravitate al mişcării naşionaliste. Trebuiau, de asemenea, integraţi toţi aceia care nu abandonaseră rândurile naţionalismului într-o formulă de acţiune. Chiar bătăliile ce trebuiau duse întăreau, în ultimă analiză, structura intimă a Mişcării; ele serveau mai curând punerii la încercare a elementelor în joc şi selecţionării, prin efortul constant la care ele erau supuse.

Corneliu Codreanu a imprimat micului grup şi o viaţă şi o voinţă proprii. l-a fixat coordonatele spirituale şi politice şi l-a dotat cu caracteristici ce nu mai puteau fi confundate. VEDEA LUMINA ZILEI O LUME NOUĂ, cu legile şi moravurile ei particulare, total deosebită de ceea ce reprezenta, până atunci, societatea românească.

După aproape trei ani de acţiune intensivă, Mişcarea trăia şi se afirma în societate, după impulsul original şi reacţiona în faţa evenimentelor după legea ei intrinsecă. Devenise un organism. În momentul acesta, Corneliu Codreanu putea să se lanseze în lume şi să înfrunte necunoscuta maselor populare.

29. Corneliu Zelea Codreanu : "Pentru legionari", p.338.

2) TEHNICA PROPAGANDEI LEGIONARE

Cucerirea maselor devenea indispensabilă realizării politice a Legiunii. Corneliu Codreanu se împotrivise absolut oricărei tentative de a ajunge la putere datorită răzmeriţei sau a loviturii de stat.

Încă de la început, el adoptase principiul de a nu acţiona decât în cadrul legalităţii. "Noi vom urma linia trasată de legile ţării, neprovocând niciodată, evitând şi orice provocare, nerăspunzând la nici o provocare." (30)

Calea legală în vederea afirmării unui partid politic în România era lupta electorală. Conform Constituţiei, România era o democraţie parlamentară. Pentru ca un partid să poată accede la guvernare, trebuia să obţină încrederea maselor populare şi, graţie votului

acestora, să câştige majoritatea. Decizia lui Corneliu Codreanu de a se conforma stric condiţiilor luptei parlamentare, l-a obligat să transforme Legiunea într-un partid de masă.

Încă din primele contacte cu aceste mase populare, echipele de propagandă ale Legiunii au obţinut remarcabile succese. Cea mai bună dintre toate mijloacele de propagandă era bineînţeles apariţia Şefului Legiunii în diverse regiuni ale ţării. După fiecare reuniune publică la care participa Corneliu Codreanu mii de oameni se înrolau în Legiune. Totuşi Căpitanul nu-şi putea folosi întregul timp propagandei, oricât de benefice puteau să fie deplasările sale. El doar din vreme în vreme intervenea, pentru a defrişa terenul, pentru a deschide vreo breşă în masa electorală a partidelor. În chip normal, propaganda era făcută de corpul legionar în totalitatea lui.

Cea mai mare parte din legionari erau tineri. Rareori, vreunul dintre ei depăşea 30 de ani. Unii, chiar nu-şi terminaseră studiile universitare. N-aveau nici bani nici situaţie socială. Deci, nu prin prestigiul personal, nici prin alte mijloace de convingere (bani, promisiuni, ameninţări) – familiare vechilor partide – puteau ei câştiga masele populare. EI NU POSEDAU DECÂT CREDINŢA, ELANUL PATRIOTIC ŞI TINEREŢEA.

Pentru a se măsura mai bine cu vechile partide, Căpitanul introduse schimbări revoluţionare în tehnica propagandei. El puse în valoare chiar acele elemente mai puţin apreciate de către conducătorii partidelor: **imponderabilele vieţii colective.** Proclamă : din adâncul inimii trebuie să se vorbească maselor. Ele tresar la chemările îngrijorate ale patriei, când li se vorbeşte pe lungimea de undă a naţiunii. Ele înţeleg pe acela care le vrea binele, fără să fie necesară etalarea unei retorici savante.

Există un substrat spiritual, specific fiecărui popor, în care se regăsesc toţi fiii lui. Dacă această substanţă începe să vibreze, contactul cu masa se produce instantaneu. În locul discursurilor goale, al programelor mincinoase şi al promisiunilor înşelătoare, de care oamenii se săturaseră, legionarii căutau să determine pătrunderea în mase a spiritului Legiunii. Propaganda legionară încerca să smulgă neamul românesc din starea de disperare şi de resemnare, în care se refugiase, insuflându-i încrederea în propriile lui puteri. Misiunea principală a legionarilor, intrând în contact cu masele, va fi aceea de a răsturna vechea mentalitate şi de a-şi crea un nou destin.

Care erau mijloacele pentru ridicarea maselor, pentru sensibilizarea lor, în vederea imponderabilităţilor naţiunii ? Înainte de toate, legionarii plecau în turnee de propagandă totdeauna în echipe, în coloane şi sub ordinele unui şef. Acesta avea responsabilitatea expediţiei. El comanda marşul, opririle, plecarea. Uneori, el vorbea ţăranilor. Un sentiment de

forţă se degaja din ţinuta lor, chiar dacă echipa nu era formată decât din câteva persoane. Muncitorii şi ţăranii erau impresionaţi când vedeau pe aceşti tineri mărşăluind cu un pas marţial în noroiuri şi în ierni.

Reprezentanţii partidelor nu se îngrijeau de ţărani şi de lucrătorii din uzine, decât în ajunul alegerilor; şi, atunci, ei veneau în maşini luxoase, pe drumuri desfundate, împroşcând cu noroi tot ce era prin împrejurimi: garduri, case, oameni şi animale… După alegeri, nimeni nu-i mai revedea, până la următoarele alegeri, când reîncepea acelaşi ciclu de vânătoare a voturilor. Ţăranii şi muncitorii vedeau că legionarii erau altă specie de oameni. Ei veneau pe jos, acoperind mari distanţe cântând; şi ceea ce spuneau le încălzea inima. Aveau de-a face cu oameni care înţelegeau necazurile şi decepţiile lor.

Mulţimile erau seduse totodată de frumoasele cântece ale legionarilor. Peste tot unde apărea un grup de legionari, răsunau acordurile unui cântec. Multe erau vechile imnuri ale neamului românesc; dar erau cântece noi, create de legionari, în care se exaltau fapte înalte şi speranţele Legiunii şi ale naţiunii noastre. După fiecare bătălie, după fiecare prigoană, se găsea cineva care să pună în versuri evenimentul şi, pe urmă, aceeaşi persoană ori un camarad găsea melodia corespunzătoare. Cei dintâi poeţi legionari sunt anonimi : un student, o studentă, un preot, un ţăran, un muncitor. Cântecele se propagau apoi de la om la om, după regulule folclorului. Dacă ele plăceau şi Căpitanului, intrau definitiv în patrimoniul spiritual al Mişcării. Multe cântece s-au născut în închisori; ele exaltă caracterul melancolic al suferinţei şi măreţia sacrificiului şi au contribuit enorm la menţinerea moralului legionarului.

Evident, efectul propagandei prin cântec nu era urmărit la origini. Se compuneau cântece nu pentru a servi propaganda. Când cineva compunea un cântec, inspirat de un moment legionar mare, el n-avea altă intenţie decât să-şi exprime propria emoţie. Inspiraţia era spontană; ea ţâşnea din suflet ca apa cristalină dintr-un izvor.

Legionarii cântau în toate ocaziile, căci ei simţeau nevoia interioară de a cânta. În şedinţă, într-o adunare publică, pe calea ferată, la o partidă de petrecere, în tabere, şi chiar când erau conduşi la locul de execuţie…” Pentru a putea să cânţi – observa Corneliu Codreanu – îţi trebuie o anumită stare sufletească. O armonie în sufletul tău. Cel ce merge să fure pe cineva, acela nu poate cânta. Nici cel ce merge să facă o nedreptate. Nici cel al cărui suflet e sterp de credinţă” (31).

Lumea Legionară s-a născut sub farmecul melodiei. Ceea ce vorbele curente nu pot exprima, versurile şi muzica dezvăluie. Întreaga stare sufletească intimă se descoperă şi se face înţeleasă mai uşor graţie

cântecului. Prin cântec, legionarii vorbeau mulţimilor într-o manieră mult mai elocventă decât ar fi putut-o face prin cel mai frumos discurs, căci se punea mai rapid în acord cu propriile aspiraţii. Şi cum Mişcarea tindea, mai presus de toate, înspre cele maisubtile mistere ale sufletului, era natural ca ea să emane arii legionare. “Întreaga istorie a cristalizării noastre se află în cântec. De la primii paşi timizi ai debutului, până la acumularea marilor accente de revoltă din timpul prigoanelor, totul este cântec. În cântecele vesele şi lipsite de grijă, ca şi cântecele melancolice ale temniţelor” (32).

O altă caracteristică a propagandei legionare era **avântul creator**. Legionarii nu promiteau doar să pună ţara pe drumul cel drept în momentul în care ar fi luat puterea; dar aduceau mărturie, încă de la începuturi, a întregii lor bunăvoinţe de a acţiona şi a coopera; ajutau la construirea casei vreunui ţăran sărac, luau în îngrijire un cimitir, ridicau o cruce votivă, reparau un pod, săpau o fântână, munceau pe ogoare alături de ţărani… Nu cereau nimic în schimbul muncii depuse, însă lăsau pretutindeni unde treceau dovezi palpabile ale dragostei lor pentru neam.

În felul acesta, ţăranii observau şi mai bine deosebirea dintre vechile partide, indiferente la nevoile şi suferinţele lor, şi aceşti oameni, gata să alerge ca să te ajute, cărora nu le era ruşine să folosească coasa, hârleţul şi lopata. Cu aceşti oameni ei se simţeau în largul lor. În faţa acestora, îşi pierdeau timiditatea cu care primeau în general pe domnii de la oraş.

Marşurile în echipă, cântecul şi munca formau principalele mijloace de propagandă ale Legiunii.

Discursurile nu lipseau; însă când se ridica un legionar să vorbească, într-un limbaj simplu şi convingător, atmosfera era deja pregătită. Discursul traducea şi lumina, în duhul oamenilor, fluidul de simpatie stabilit între ei şi legionari, de-a lungul zilelor de sprijin mutual în muncă şi în comuniune spirituală.

30. Corneliu Zelea Codreanu : “Pentru legionari”, p. 291.

31. idem, p. 383.

32. Ion Banea : “Căpitanul”, p. 95. Colecţia “Omul nou”.

3) MIŞCAREA SE ÎNDREAPTĂ SPRE MASELE POPULARE

Înainte ca să descriem cum s-au desfăşurat cele dintâi ieşiri ale Legiunii spre masele populare, e necesar să evocăm, în câteva cuvinte, momentul politic în care ele s-au produs.

Puternicul Partid Liberal suferise două lovituri grave, din care nu

putuse să-şi revină.

În cursul verii anului 1927, regele Ferdinand, marele protector al acestui partid, muri, şi în toamna aceluiaşi an dispăru şi prestigiosul lui conducător, Ion Brătianu. Partidul Naţional-Ţărănesc, îndepărtat de la putere de opt ani, a fost cel dintâi beneficiar al acestei situaţii. Calea spre putere îi era deschisă. Liberalii nu se mai bucurau de acelaşi grad de sprijin al factorului constituţional, cu complicitatea căruia guvernaseră până atunci împotriva voinţei poporului.

Coroana trecea şi ea printr-o gravă criză. Fiul cel mare al regelui Ferdinand, Carol, moştenitorul Tronului, fusese exclus de la succesiune în ianuarie 1926, pentru că-şi abandonase soţia, Principesa Elena, şi fugise în străinătate cu metresa lui, evreica Elena Lupescu. Coroana României fusese trecută fiului lui, Mihai, un copil de 5 ani. Până la majoratul său, fusese instituită o Regenţă, compusă din prinţul Nicolae (fratele lui Carol), patriahul Miron şi primul preşedinte al Curţii de Casaţie, Gh. Buzdugan. Aceste trei persoane, formând regenţa, nu se pretau, cu aceeaşi uşurinţă, ca Regele Ferdinand, la alterarea mecanismului constituţional în favoarea Partidului Liberal.

După moartea regelui Ferdinand, liberalii s-au cramponat la putere vreme de un an; însă, în faţa ameninţării unei revoluţii a naţional – ţărăniştilor, ce organizau adunări publice antiguvernamentale la care asistau sute de mii de oameni, Regenţa cedă. Liberalii fură îndepărtaţi de la putere şi guvernul lui Iuliu Maniu depunea jurământul în noiembrie 1928.

Popularitatea Partidului Naţional – Ţărănesc era enormă. La alegerile derulate o lună mai târziu, la 15 decembrie 1928, aproape toată ţara votă cu ei. Aceasta a fost una din rarele alegeri făcute în România, în care guvernul nu solicitase aparatul administrativ ca să falsifice rezultatele scrutinului. Liberalii ieşiră zdrobiţi. La un total de 387 de mandate, ei nu obţinură decât 13. La aceasta se reducea popularitatea reală a partidului, considerat “partid de guvernământ” ce condusese ţara mai mult decât orice grupare politică.

După acest vot de încredere remarcabil, ţara întreagă tresări de bucurie; se aştepta ca Iuliu Maniu, marele conducător naţional – ţărănist, să inaugureze guvernarea, luând măsuri favorabile păturilor numeroase ale populaţiei. Dar, într-un scurt interval de timp, guvernul naţional – ţărănesc se arată tot atât de incapabil ca şi cel precedent. Ţăranii, în numele cărora noii dirigiuitori ajunseră la putere, n-au simţit nici o uşurare a situaţiei lor, nici o ameliorare a soartei lor. Noii guvernanţi au imitat pur şi simplu pe liberali, lansându-se în afaceri scandaloase. În schimb, evreii şi toţi străinii, deveniţi elemente privigileate ale regimului, au dat liber curs rapacităţii. Ca şi în trecut,

drepturile fundamentale ale cetăţeanului, garantate de Constituţie, au rămas literă moartă, şi abuzurile puterii executive au continuat.

În momentul în care legionarii au voit să pătrundă în masele populare, ei s-au văzut opriţi de metodele de guvernământ, moştenite de la liberali : jandarmii i-au împiedicat să vorbească poporului, au fost arestaţi şi bătuţi, plimbaţi în lanţuri din jandarmerie în jandarmerie, şi deferiţi justiţiei, ca “tulburători ai ordinei publice”.

Prima adunare publică a Legiunii are loc la 15 decembrie 1929, în comuna Bereşti, judeţul Corvului, în Moldova. Aceasta fu şi cea dintâi la care a participat Căpitanul, după întemeierea organizaţiei legionare. Imediat după sosirea lui Corneliu Codreanu în această localitate, comandantul de jandarmi şi procurorul judeţului se prezentară la casa unde se afla, pentru a-l anunţa că adunarea prevăzută a fost interzisă de guvern.

“Le-am spus : - Ceea ce pretindeţi dv. nu e nici drept şi nici legal. În ţara aceasta toată lumea are dreptul să ţină întruniri : nemţi, unguri, turci, tătari, bulgari, jidani. Numai eu să nu am acest drept ? Măsura dv. este samavolnică. Este în afara legii şi nu mă voi supune. Voi ţine întrunirea cu orice preţ” (33).

După discuţii foarte animate, adunarea a fost autorizată; dar, intimidaţi de către jandarmi, oamenii nu au venit decât în număr foarte mic.

Revoltat de procedeul autorităţilor, care, după ce-şi dăduseră aprobarea, alungaseră publicul cu ajutorul jandarmilor. Corneliu Codreanu hotărî să pună mâna pe toată regiunea. O parcurse călare, sat cu sat, mai întâi cu câţiva camarazi numai; dar, în timpul turneului lor, alţi călăreţi li s-au alipit, astfel încât la întoarcerea în Bereşti, erau deja vreo cincizeci.

La a doua întrunire, prevăzută în acelaşi loc, 3.000 de persoane fură de faţă. Le-a vorbit despre noua lume care se năştea odată cu Legiunea, încurajându-i să meargă pe calea învierii neamului.

Acest eveniment avu loc un an după venirea la putere a naţional-ţărăniştilor. În timpul celor şapte ani de opoziţie, acest partid denunţase ilegalităţile comise de către Partidul Liberal de la putere, cu o vehemenţă fără precedent în analele politice ale României; liberalii guvernau împotriva voinţei ţării, prin teroare, prin furtul urnelor şi prin asasinat... Or, “noul” guvern nu dovedea de fel mai mult respect pentru lege. Nici cenzura, nici starea de asediu nu existau în ţară. Conform legii fundamentale, orice partid putea să-şi ţină întrunirile, fără să aibă nevoie de o prealabilă aprobare; totuşi autorităţile locale, executând dispoziţiile guvernului de la Bucureşti, interziceau adunările Legiunii. În virtutea Constituţiei ? Nu ! În virtutea unui ordin, a unei

măsuri arbitrare, a unui act de forţă. Autorităţile care interziseseră adunarea părăsiseră terenul dreptului, pentru a se stabili pe poziţii de forţă. Guvernul nu se sinchisea de noua formaţiune politică : - Cine este mai tare, dv., d-le Codreanu, cu câţiva oameni, sau noi care avem la dispoziţie întregul aparat de stat ?...

Mişcarea Legionară precizase de la început, prin glasul fondatorului ei, că îşi desfăşoară activitatea politică în cadrul legilor ţării. Însă, acei ce deţineau puterea descoperiseră o metodă simplă şi ingenioasă ca să împiedice propaganda Legiunii : aceea de a ieşi ei înşişi din legalitate. Cu toate acestea, Corneliu Codreanu invoca ordinea legală a statului şi urma prescripţiile acestei ordini. De aceea, autorităţile, atunci când întâmpină rezistenţă, băteau în retragere, căutând formule de compromis. Ele erau conştiente de lipsa unei acoperiri legale şi de comiterea de acte arbitrare.

Scena de la Bereşti se repetă în oraşul Cahul, din sudul Basarabiei, la 27 ianuarie 1930. Corneliu Codreanu, urmat de 30 de legionari, se duseră în acest oraş, în care fusese anunţată o întrunire în piaţa centrală; 7.000 de persoane se adunaseră. La intrarea în oraş, un detaşament de soldaţi, cu baioneta la armă, apăru în faţa lui. Colonelul, care comanda detaţamentul, îi puse revolverul în piept :

“- Stai, că te-mpuşc !”

Mă opresc.

“- Domnule colonel, de ce să mă împuşti, căci nu am făcut nici un rău. Am şi eu revolver, dar n-am venit să mă bat cu nimeni şi mai cu seamă cu armata română”. Toate argumentele mele au fost zadarnice. Am stat acolo timp de aproape o oră, suportând toate insultele şi batjocurile posibile. Aş fi putut să răspund la fel şi să mă lupt. Mi-a trebuit însă o răbdare de fier, ca să nu cad într-o situaţie şi mai tristă, aceea de a mă lupta eu, naţionalist român, cu armata ţării mele, în faţa jidanilor comunişti” (34).

Corneliu Codreanu renunţă la reuniune. El se duse la Bucureşti unde se prezentă subsecretarului de stat de la Interne, pentru a-i relata conflictul pe care l-a avut cu autorităţile locale din Basarabia. În urma explicaţiilor sale, obţine autorizaţia de a se ţine adunarea proiectată în oraş, câteva zile mai târziu. El îşi ia această precauţie, în ciuda faptului că legile ţării nu cereau necesitatea unei aprobări prealabile în caz similar. La reuniunea, care avu loc o săpămână mai târziu, la 2 februarie 1930, asistaseră peste 20.000 de ţărani şi 300 de legionari, veniţi din toate colţurile ţării. Totul se petrecu în perfectă ordine.

Tentativa împiedicării propagandei legionare cu mijlocul forţei publice nu favorizează nici guvernul, nici partidele. Popularitatea Mişcării n-ar

fi atins niciodată proporţiile cunoscute, fără aureola suferinţelor pe care i le-a conferit persecuţia continuă la care a fost supusă. Ţăranii se întrebau de ce toate partidele erau libere să se plimbe de-a lungul satelor, să le ceară voturile, în timp ce jandarmii se precipitau împotriva legionarilor spre a-i împiedica să vorbească.

Masele populare n-au trăit niciodată în raporturi bune cu administraţia. Cunoscând prin propria experienţă abuzurile autorităţilor, era natural ca ele să vadă în legionarii, loviţi şi alungaţi de către jandarmi, partidul persecutat din cauza justeţei sale. Pentru ele, acei ce comentau nedreptăţile şi ţineau poporul înlănţuit, trebuia să-i urască de moarte pe cei ce luptau pentru emanciparea lor. În ale lor spirite, legionarii căpătau deja nimb de salvatori.

În timpul iernii 1929 – 1930, Corneliu Codreanu făcuse trei sondaje în masele populare, în trei regiuni diferite ale ţării : Bereşti – Moldova; Ludoşul de Mureş – Transilvania; Cahul – în Basarabia. Vorbise poporului într-un limbaj simplu şi evocator. El constată, cu maximă satisfacţie, că reacţia mulţimilor era peste tot aceeaşi : toţi îl înţelegeau. Toţi fremătau atunci când vorbea despre suferinţele ţării şi despre primejdiile care ameninţau viitorul patriei.

Ţăranii din Transilvania trăiseră o mie de ani sub dominaţie maghiară; ţăranii din Basarabia fuseseră reuniţi la Patria Mamă după un secol de separaţie; şi totuşi, felul lor de a gândi şi de a simţi nu se deosebea în nimic cu acela al ţăranilor din Vechiul Regat. Acesta era sufletul neamului ce vibra pretutindeni la fel, erau aceleaţi reacţii la apelurile lui pentru o viaţă nouă. Frontierele trasate de către dominaţiile străine nu puteau altera caracterele specifice ale naţiunii. Singură, clasa conducătoare reprezenta un corp străin în mijlocul ţării, şi toate suferinţele proveneau din această ruptură dintre Stat şi Naţiune. Tocmai pe această unică temelie a întregului popor român, Căpitanul va edifica Legiunea.

33. Corneliu Zelea Codreanu : "Pentru legionari", p. 343.

34. idem, p. 346.

4) "GARDA DE FIER"

În primăvara anului 1930, agitaţiile comuniste luaseră proporţii alarmante în Basarabia. Autorităţile, fie din laşitate sau prin corupţie, erau incapabile să opună o rezistenţă eficace acţiunii de disoluţie şi politică întreprinsă de agenţii comunişti. Această provincie era pe punctul de a se transforma într-un centru al revoltei, la frontiera orientală a României, direct minată de către elementele subversive trimise din URSS.

Căpitanul nu putea rămâne indiferent în faţa acestei infiltrări ce mina statul român. Plin de nelinişte, Corneliu Codreanu lansă un apel către întreaga tinerime a ţării, implorând-o să uite toate diversiunile politice şi să se unească cu legionarii într-un front comun, în vederea combaterii agitaţiilor comuniste. În această intenţie, el creă o nouă organizaţie “GARDA DE FIER”, în care, în afară de legionari, puteau să intre toţi tinerii care-şi dăduseră adeziunea la acest program minimal, indiferent de apartenenţa lor politică.

Garda de Fier şi-a făcut apariţia într-un complex special de circumstanţe. Ea a fost concepută srea a-i servi drept bază de regrupare a întregului tineret românesc, dincolo de deosebiri de credo politic, în scopul de a întări capacitatea defensivă a Naţiunii contra pericolului comunist.

Din nefericire, apelul lui Corneliu Codreanu nu avu rezonanţa dorită. Fie din pricena neînţelegerii gravului moment politic, fie din gelozie, tinerii ce făcerau parte din alte grupări politice preferau să se ţină deoparte, lăsând ca legionarii să se zbată singuri în faţa provocărilor comuniste. Redusă la legionari, Garda de Fier nu se distingea de Legiunea Arharghelul Mihail. Cele două organizaţii sfârşiseră prin a se suprapune, Garda de Fier nefiind decât o altă denumire a Mişcării.

Poporul preferă această denumire nouă. Era mai virilă, mai încărcată de conţinut războinic. Numele de “GARDA DE FIER” devine popular, în detrimentul celui vechi, “LEGIUNEA ARHANGHELUL MIHAIL”. Adversarii, ei înşişi, preferau noua denominaţiune. Ei considerau că pot să-şi dirijeze mai bine atacurile, vorbind de “Garda de Fier” decât de “Legiune”, voind a sublinia în aceasta caracterul dur, ofensiv, de neîmblânzit, al organizaţiei legionare. Acelaşi fenomen se produsese în străinătate : Garda de Fier înlocui Legiunea.

În pofida acestei defecţiuni a majorităţii tineretului român, Corneliu Codreanu nu ezită un moment să pună în aplicare programul prevăzut al Gărzii de Fier. Pentru a împrăştia atmosfera grea creată de bolşevici în Basarabia, el proiectă un marş în echipă în această provincie, cu toate forţele legionare disponibile, şi cu ajutorul tuturor tinerilor doritori să se unească cu ei. Ca să evite orice problemă cu autorităţile, cum a fost cea de la Cahul, el se duse mai întâi ca să-l găsească pe Ministrul Internelor, Vaida-Voevod, pentru a-i expune planul său şi a-l asigura că nici o dezordine nu se va produce. Vaida-Voevod înţelese efectul binefăcător ce-ar putea să-l aibă, pentru populaţia românească de dincolo de Prut, apariţia, acasă la ea, a tinerimii naţionaliste, şi-şi dădu acordul.

Îndată ce ştirea marşului Gărzii de Fier în Basarabia fu cunoscută, presa evreiască începu o campanie furioasă împotriva lui Vaida-

Voevod, acuzându-l de antisemitism, şi cerând chiar destituirea lui. Sub presiunea atacurilor evreieşti, Vaida-Voevod fu constrâns să revină asupra autorizaţiei acordate şi interzise marşul echipei legionare în Basarabia.

Într-un manifest, protestând contra acestei măsuri abuzive, Căpitanul condamnă, în termenii cei mai energetici, atitudinea guvernului care prefera să lase Basarabia să devină comunistă, decât să îngăduie tineretului naţionalist român să propovăduiască dragostea de patrie în această provincie :

“La Turda, spune el, ei (duşmanii Legiunii) au cerut guvernului să se oprească demonstraţia, sub motiv că se aprinde Ardealul; la Cahul, că se începe revoluţia în Basarabia; la Galaţi, că se vor naşte măceluri şi pogromuri.

Pretutindeni au rămas nişte provocatori ordinari, Legiunea păstrând o ordine şi o disciplină desăvârşită.

Astăzi ne îndreptăm spre Nistru, pentru ca să întoarcem Basarabia cu faţa la Bucureşti.

Dar acestor mercenari ai comunismului nu le convine aceasta.

Basarabia trebuie să rămână pradă bolşevismului şi să privească spre Moscova, pentru ca ei să continue a teroriza cu provincia dintre Prut şi Nistru întreaga politică a României” (35).

Interzicerea marşului în Basarabia nu era doar un act ilegal; era şi un act extrem de dăunător intereselor statului român. Mai întâi, conform legilor ţării, propaganda Gărzii de Fier nu putea fi împiedicată. Pe urmă, din punct de vedere naţional, aşa cum recunoscuse la un moment dat însuşi Vaida-Voevod, intervenţia Gărzii de Fier în această provincie fusese salutară pentru redresarea conştiinţei naţionale, în acest moment de criză, când comuniştii căutau să se ridice împotriva statului român. Împotriva propriilor sale convingeri, Vaida-Voevod, ministru de Interne, fu constrâns să capituleze în faţa exigenţelor evreeşti şi a presiunilor exercitate de către propriul său partid.

35. Corneliu Zelea Codreanu : “Pentru legionari”, p. 382.

5) PRIMELE MĂSURI ARBITRARE : DIZOLVAREA GĂRZII DE FIER

Văzându-i pe legionari că obţin cu rapiditate simpatiile maselor populare, în ciuda zelului jandarmilor, guvernul schimbă metoda, pentru a contraataca propaganda şi progresele lor. În loc de a-i ataca pe la periferie cum făcuse până atunci, el hotărî de a-i lovi la cap. Era inutil să se dorească semănarea terorii printre echipele legionare în activitate prin ţară, dacă organizaţia centrală rămâne intactă. Alte

echipe, tot la fel de viteze şi intrepide, le luau imediat locul, pentru continuarea operei Legiunii.

În primul rând, strategii guvernului se gândiră la persoana lui Codreanu. Cum l-ar putea imobiliza, ridicându-i posibilitatea de “a tulbura” liniştea publică ? Guvernul caută un pretext pentru a-l aresta şi a-i intenta un proces ce i-ar fi permis să i se aplice câţiva ani de închisoare. Cum era dificil să obţină o condamnare din ordin, la Curtea cu Juraţi aşa cum dovediseră procesele anterioare în care fusese implicat Corneliu Codreanu – guvernul evită, de-acum înainte, această instanţă şi preferă se sesizeze instanţele ordinare, unde Codreanu putea fi dat în judecată conform legii represiunii infracţiunilor contra ordinei publice. La acest eşalon, el nu se temea de juraţii susceptibili să se lase influenţaţi de starea de spirit a populaţiei. Era suficient guvernului să asigure anumite complicităţi printre membrii Tribunalului şi Curţii de Apel, spre a închide definitiv dosarul politic al Legiunii. Condamnarea cea mai uşoară a lui Corneliu Codreanu pentru atentat contra siguranţei statului, trebuia inevitabil, să provoace dezmembrarea Legiunii.

Ocazia acestui plan se ivi mai devreme decât spera guvernul. În Iulie 1930, un student român, originar din Macedonia comite un atentat împotriva ministrului Angelescu, rănindu-l uşor. Angelescu era considerat răspunzător de o lege care leza interesele românilor macedoneni stabiliţi în sudul Dobrogei.

Corneliu Codreanu nu avea nici o legătură, nici un raport cu acest atentat. Judecătorul de instrucţie, neputând stabili nimic compromiţător împotriva lui Căpitanului, îl repuse în libertate. Totuşi, ulterior, sub presiunea guvernului, Codreanu fu din nou arestat şi trimis în judecată. Pretextul era prea bun pentru guvern. Dar, atât Tribunalul, cât şi Curtea de Apel, îl achitară; şi, după o lună şi jumătate de închisoare, a fost eliberat iarăşi. Magistratura română se arătase demnă şi inflexibilă, respingând toate maşinaţiunile guvernamentale.

Guvernul nu se dădu bătut. El voia să îndepărteze, cu orice preţ, acest “pericol” naţionalist ce creştea văzând cu ochii. Hotărî repetarea la infinit a operaţiei, sperând să afle într-o zi judecători mai puţin dornici de independenţă şi mai puţin conştienţi de responsabilitatea lor. După eşecul suferit în faţa Justiţiei, ministrul de Interne, Vaida-Voevod, acuzat de slăbiciune şi de toleranţă privind agitaţiile extremei drepte, fu constrâns să plece. În locul lui a fost numit Ion Mihalache, vice-preşedinte al Partidului Naţional – Ţărănesc, care-şi luă angajamentul să distrugă “cuiburile de anarhie legionară” din ţară.

O nesperată ocazie se iveşte permiţându-i iarăşi noului ministru al Internelor să-şi manifeste energia : Dumitrescu – Zăpadă, tânăr recent

intrat în Mişcare, exasperat de întreaga campanie de minciuni şi calomnii întreprinsă de ziarul evreiesc “Dimineaţa” împotriva Gărzii de Fier, fără să ceară sfatul nimănui şi fără să se gândească mai ales la consecinţe, pătrunse în cabinetul directorului ziarului, Socor, şi trase asupra lui un glonte de revolver, rănindu-l uşor. Corneliu Codreanu se afla în acel moment acasă la părinţii lui la Huşi, în vederea petrecerii vacanţei de Crăciun. Fu chemat la Bucureşti de către judecătorul de instrucţie. În cursul anchetei, făcu dovada că nu luase deloc parte la atentat şi fu eliberat.

Decizia aceasta a judecătorului de instrucţie n-a fost pe gustul guvernului. Ion Mihalache nu voia să-i scape această ocazie excepţională de a da lovitura de graţie Legiunii. Ambiţiile lui erau încă şi mai mari decât acelea ale precedesorului său. El căuta să implice întreaga Mişcare în proces, cu intenţia de a o lichida ca partid politic. Afacerea atentatului lui Dumitrescu – Zăpadă trecu pe planul doi. Prin voinţa Ministerului de Interne, Mişcarea Legionară, în totalitatea ei, a fost trimisă în judecată, acuzată fiind că este “o organizaţie subversivă”. Corneliu Codreanu nu mai era acuzat individual pentru atentat contra lui Socor, ci în calitate de Şef al Gărzii de Fier teroriste.

La 11 ianuarie 1931, Legiunea Arhanghelul Mihail şi Garda de Fier erau dizolvate de guvern; şi Corneliu Codreanu împreună cu alţi şase conducători fură arestaţi şi trimişi în judecată pentru “complot contra siguranţei statului”. Sediile Mişcării au fost sigilate, arhivele sechestrate şi întraga activitate legionară interzisă. Căpitanul era învinuit, prin mandatul de arestare, de următoarele capete de acuzare :

“…el a încercat să întreprindă o acţiune împotriva reformei de guvernământ stabilite prin Constituţie şi a încercat să provoace agitaţii, din care putea să rezulte un pericol pentru siguranţa publică, prin organizarea unei asociaţii “Legiunea Arhanghelul Mihail – Garda de Fier”, având drept scop instituirea unui regim dictatorial, ce trebuia să fie impus, în momentul dorit de ei, prin mijloace violente…”

(Mandatul de arestare nr. 1924)

Paralel cu acţiunea întreprinsă de către Parchet, la instigarea guvernului, a presei controlate de evrei, ca şi aceea a partidelor, se dezlănţui un nou val de minciuni şi de calomnii la adresa Legiunii. Între alte lucruri, aceste ziare publicară un “document”, INVENTAT ÎN TOTALITATE, prin care Corneliu Codreanu dăduse legionarilor ordinul de a se pregăti şi a se mobiliza în vederea unei acţiuni de forţă. Acest fals era nu doar odios în sine, dar în acelaşi timp ridicol. Dacă ar fi adunat toate forţele legionare, Căpitanul n-ar fi dispus decât de câteva sute de combatanţi ! Cu această mână de oameni se putea, cum

pretindea guvernul şi presa vândută, să înceapă un război civil ?!...

Procesul se desfăşură la 27 februarie 1931, la Tribunalul de Ilfov – Bucureşti. Inculpaţii considerară atât de absurde acuzaţiile aduse contra lor şi se simţeau aşa de nevinovaţi, încât renunţară chiar şi la martori. Trebuia totuşi ca Procurorul să-şi probeze acuzaţiile sale.

În ciuda minuţioaselor percheziţii efectuate acasă la legionarii din toată ţara, autorităţile nu putuseră descoperi nimic compromiţător în sarcina acuzaţilor; nici un gând de instigare la revoltă, nici o armă, nici un depozit de dinamită, nimic ce-ar putea părea drept pregătire a unei acţiuni în vederea răsturnării ordinei în stat, cum pretindea Procurorul. Corneliu Codreanu şi ceilalţi acuzaţi fură achitaţi în unanimitate de către tribunal. Iată replica Justiţiei la concluziile Ministerului Public :

“N-a putut fi dovedit că acei care recrutau ori care erau recrutaţi ar fi întreprins vreo acţiune contra actualei forme de guvernământ, aşa cum ea e stabilită în Constituţie, iar ei n-au întreprins nici o acţiune din care să rezulte un pericol pentru siguranţa statului.

Considerând că nu poate imputa inculpaţilor de a fi vizat, prin acţiunea lor, schimbarea formei de guvernământ; considerând că rezultă din dosar – ceea ce nu e contestat de reprezentantul Ministerului Public – că inculpaţii, Corneliu Z. Codreanu şi ceilalţi, ca şi membrii organizaţiei, care propagau instituirea unui organism de mână forte în locul partidelor parazite, recunosc autoritatea Regelui, despre care vorbesc cu tot respectul dorit şi cu care voiesc să fie colaboratori; ceea ce ei spuneau frecvent în cursul manifestaţiilor lor.

Când e chestiunea unei colaborări cu Şeful Statului, nu poate fi chestiunea unei răsturnări a formei de guvernământ, la care suveranul n-ar fi consimţit...

Considerând că, în condiţiile acestea acţiunea subversivă – care, de altfel, nu-i probată în calitate de acţiune subversivă – de care sunt acuzaţi inculpaţii nu poate fi încadrată în dispoziţiile articolului 11.

“Astfel că inculpaţii nu sunt vinovaţi de faptele pentru care sunt acuzaţi şi trebuie să fie achitaţi.”

(Extras din sentinţa de achitare pronunţată de Tribunal.)

Reîntorşi în închisoare, după această eclatantă victorie obţinută în faţa Justiţiei, Corneliu Codreanu şi camarazii lui se aşteptau să fie repuşi rapid în libertate. Procurorul făcu totuşi apel şi ei au trebuit să rămână în închisoare până la o nouă judecată. Altă perioadă de suferinţe şi de aşteptări. În sfârşit, data judecării a fost fixată pentru 27 martie 1931. Curtea de Apel din Bucureşti, în faţa căreia a fost trimis procesul, emite

şi ea o sentinţă de achitare în unanimitate. În urma acestei sentinţe, ordinul de eliberare din închisoare a fost dat. Procurorul a făcut totuşi recurs. Curtea de Casaţie respinge recursul tot în unanimitate.

“Iată-ne cu două hotărâri, comentează Corneliu Codreanu: una a d-lui Mihalache, prin care “Legiunea Arhanghelul Mihail” şi “Garda de Fier” sunt dizolvate ca organizaţii subversive şi periculoase pentru existenţa Statului Român, alta a întregii justiţii româneşti : Tribunal, Curte de Apel şi Casaţie, în unanimitate, după care, tinerii aceştia n-au nici o vinî, Legiunea şi Garda nu sunt periculoase întru nimic, nici ordinii publice nici siguranţei statului”(36).

Cu tot răspunsul clar al justiţiei, guvernul nu revine asupra deciziilor luate şi “Arhanghelul Mihail” şi “Garda de Fier” rămân dizolvate. Mişcarea Legionară îşi reia, totuşi, încetul cu încetul, activităţile sale.

Nu trecuse nici un an de când justiţia dăduse certificat de onestitate politică Legiunii că, în luna martie 1932, guvernul Iorga – Argetoianu, care succedase naţional – ţărăniştilor, procedă la o nouă dizolvare a Gărzii de Fier. Această dizolvare coincide cu intrarea Mişcării în lupta electorală din judeţul Tutova. Un loc de deputat era vacant în acest judeţ, şi tatăl Căpitanului, profesorul Ion Zelea Codreanu, îşi depusese candidatura în numele Legiunii.

Guvernul dezlănţuise cea mai feroce teroare pentru împiedicarea victoriei candidatului legionar. Dizolvarea era o măsură în plus pentru a justifica toate ororile comise de autorităţi împotriva legionarilor în cursul acestei campanii electorale. Guvernul Iorga – Argentoianu nu se simţea obligat să acorde cea mai mică atenţie sentinţelor emise de toate instanţele judiciare ale ţării, prin care Legiunea fusese absolvită de toate acuzaţiile aduse contra ei de către guvernul anterior.

A treia dizolvare va avea loc sub guvernul liberal, prezidat de I.G.Duca, în decembrie 1933. Dar, cum această dizolvare nu reprezenta decât un episod din vasta prigoană dezlănţuită contra Legiunii în toată ţara, în timpul iernii 1933 – 1934, noi vom reveni asupra ei, când vom trata subiectul în totalitatea lui.

Anul 1931, în ciuda prelungitei detenţii a Căpitanului şi a teribilelor încercări pe care a trebuit să le suporte, se soldează cu o mare victorie pe frontul intern al Mişcării. La chemarea lui Corneliu Codreanu în câteva luni, s-au adunat fondurile necesare pentru cumpărarea unei tipografii ce va fi instalată în “Căminul Cultural Creştin” de la Iaşi. Până la acea dată, revista “Pământul Strămoşesc” era publicată la Orăştie (Transilvania), în tipografia preotului Ion Moţa, tatăl lui Ionel Moţa, braţul drept al Căpitanului, de la fondarea Legiunii.

Între timp, Mişcarea extinzându-se, nevoile sale de propagandă cresc

şi ele. Tot mai multe persoane cereau publicaţii legionare : ziare, broşuri, cărţi. Tânăra Legiune nu ştia cum să vină în ajutorul tuturor prin aceste lucrări costisitoare. În situaţia aceasta dificilă, Căpitanul a tăiat nodul gordian cu obişnuita lui energie, luând hotărârea de a organiza o tipografie proprie.

Apelul Căpitanului pentru cumpărarea acestei tipografii, adresat legionarilor şi prietenilor Mişcării, se sfârşeşte prin aceste fraze vibrante :

“Răspundeţi prompt la acest apel. În ciuda sărăciei generale, pe care nimenea nu-i capabil s-o depăşească, noi să arătăm Ţării că suntem capabili de a o învinge”.

Şi într-adevăr, sărăcia a fost învinsă, tipografia a fost instalată şi începu să funcţioneze; căci, cine putea rămâne insensibil la forţa de convingere a acestui suflet mare, ale cărui decizii păreau izvorâte din profunzimile istoriei !...

Primul lucru al tipogrqafiei legionare din Iaşi a fost o rugăciune de mulţumire adusă lui Dumnezeu.

36. Corneliu Zelea Codreanu : “Pentru legionari”, p. 376.

· Ion Banea : “Căpitanzl”, Sibiu, 1936, p.90

6) LA ALEGERI

Participarea Mişcării la alegeri marchează linia de legimitate adoptată de Corneliu Codreanu încă din momentul întemeierii Legiunii. El nu s-a prezentat la alegerile generale din 1927 – 1928, pentru că nu voia să se facă ridicol, riscând obţinerea doar a câtorva mii de voturi în întreaga Ţară. Şi-a pregătit mai întâi cadrele, pe viitorii şefi de organizaţii; pe urmă s-a îndreptat spre masele populare; în fine, numai după ce poporul a făcut cunoştinţă, într-o anumită măsură, cu Legiunea şi cu obiectivele sale, putu risca să înfrunte verdictul electoral al naţiunii.

Ocazia prezentării la alegeri apăru în vara lui 1931. Naţional – ţărăniştii demisionară şi Regele încredinţă guvernul echipei Iorga – Argetoianu, sprijinită de către liberali. Noile alegeri au fost fixate pentru 1 iunie. În vederea depunerii listelor de canditaturi, Corneliu Codreanu se afla în faţa unei dificultăţi. “Legiunea Arhanghelul Mihail” şi “Garda de Fier”, ca organisme politice, erau deja dizolvate. El nu se putea prezenta la alegeri în numele acestor organizaţii, pentru că risca să-şi vadă anulate listele, deşi Justiţia ridicase Mişcării orice acuzaţie.

Pentru evitarea acestei primejdii, el înscrise organizaţia la Comisia Electorală Centrală sub numele de “Gruparea Corneliu Zelea

Codreanu” şi reuşi să-şi pună canditaturi în 17 judeţe din 71. În aceste judeţe, Mişcarea îşi putuse forma un embrion de organizaţie.

Alegerile se derulară după sistemul tradiţional : teroare şi furt de urne. Candidată numai în câteva judeţe, Garda de Fier nu putu obţine decât 34.000 de sufragii, ceea ce însemna mai puţin de 2 la sută, cotă prevăzută de legea electorală pentru ca o grupare politică să poată intra în Parlament. Asta nu era, propriu-zis vorbind, o înfrângere. Rezultatul alegerilor (mai puţin pierderile suferite din pricina terorii guvernamentale) reflecta gradul de dezvoltare a Mişcării în vara lui 1931.

Curând survine prilejul pentru ca Legiunea să poată să se revanşeze. Un loc vacant de deputat fu anunţat în judeţul Neamţ şi alegerea parţială fixată pentru 31 august 1931. La alegerile generale din iunie, Mişcarea nu obţinuse în acest judeţ decât 1.200 de voturi. Corneliu Codreanu se hotărî să-şi prezinte propria canditatură, afrondând vechile partide ce dispuneau de organizaţii puternice. Pentru a echilibra, într-o anumită măsură, posibilităţile locale ale celorlalte partide, Căpitanul aplică, în această campanie, tactica de luptă legionară. El concentră, în judeţul Neamţ, toate efectivele disponibile : câteva sute de legionari. Fiecare venea cum putea, pe cont propriu. Pentru a avea un culcuş şi hrană, echipele legionare lucrau la ţărani. Politicienii luau în derâdere eforturile “don quijoteşti” ale legionarilor. Ei erau siguri : Corneliu Codreanu se va clasa după celelalte partide.

Rezultatul depăşi calculele cele mai optimiste : Garda de Fier obţine 11.000 de sufragii, liberalii 7.000, naţional – ţărăniştii, uniţi cu averescanii 6.000, alţii şi mai puţin. Noua victorie legionară de la Neamţ semănă panică printre adversari şi provoacă un indescriptibil entuziasm în toate cercurile româneşti care salutau o soartă mai bună pentru neamul lor.

Drept urmare, partidele politice declarară că victoria de la Neamţ a Gărzii de Fier fusese o aventură locală şi nu avea nici o semnificaţie politică. Câteva luni mai târziu, tot sub guvernul Iorga – Argetoianu, survine o nouă vacantare parlamentară, în judeţul Tutova. Alegerea parţială a fost fixată la 17 aprilie 1932. Corneliu Codreanu studie situaţia; se hotărî să participe şi la această alegere; şi puse canditatura tatălui său, profesorul Ion Zelea Codreanu. Voia să verifice dacă victoria Gărzii de Fier de la Neamţ fusese o **aventură**, aşa cum afirmau partidele, sau rezultatul unei popularităţi reale.

Partidele aveau certitudinea că “aventura” nu se va mai repeta; dar pentru a fi mai sigure de pronosticul lor, cerură concursul guvernului. Constantin Argetoianu, ministru de Interne, trimite puternice forţe de jandarmerie la Tutova, cu ordinul de a “scoate pe legionarii din judeţ

pe tărgi”. Jandarmii executară ordinul întocmai, cu o violenţă fără de exemplu până atunci. Acolo unde ei au întâlnit echipe legionare, le-au bătut până la sânge, părăsindu-le leşinate. Legionarii se apărau, etalându-şi virtuţile vitejiei. Era o iarnă dură şi drumurile acoperite de zăpadă. Legionarii traversau satele, care aproape că dispăruseră sub zăpadă, înfruntând foamea, frigul şi loviturile de croşetă ale jandarmilor. Sângele curgea şiroi; zeci de legionari au fost “scoşi pe targă”, cu capul spart sau membre rupte, aşa cum ordonase Argetoianu. Dar “aventura” se repetă : profesorul Ion Zelea Codreanu obţinuse 5.600 sufragii, contra 5.200 liberalii şi 4000 naţional – ţărăniştii.

În iunie 1932, guvernul Iorga căzu. Naţional – ţărăniştii revin la putere, Vaida – Voevod fiind de data asta preşedintele Consiliului. Parlamentul fu dizolvat, şi noile alegeri se fixează pentru 17 iunie 1932. Abia ieşiseră legionarii din epuizanta bătălie din Tutova, că o nouă încercare îi aştepta. De astă dată, Mişcarea Legionară reuşeşte să-şi depună canditaturi în 36 de judeţe. Campania electorală nu se deosebea de cele precedente. În judeţele în care Mişcarea nu punea în pericol popularitatea vechilor partide, propaganda legionară putu să se desfăşoare liber; dimpotrivă, acolo unde organizaţiile naţionaliste erau deja puternice, jandarmii şi bande de oameni îşi făcuseră apariţia. Unul dintre cele mai penibile incidente s-a derulat la Focşani. Un personaj venerabil din acest judeţ, bătrânul Hristache Solomon, candidat pe listele Gărzii de Fier, a fost atacat de o bandă de oameni înarmaţi aparţinând Partidului Naţional – Ţărănesc şi bătut până la sânge.

În alegerile acestea, Legiunea îşi dublă voturile, în raport cu precedentele, ajungând la cifra de 70.000. obţinând 2 la sută prevăzut de legea electorală, gruparea “Corneliu Zelea Codreanu” avea dreptul la cinci locuri în Parlament. Printre noii deputaţi, se găseau Corneliu Codreanu, profesorul Ion Z. Codreanu, şi un tânăr de 25 de ani Mihai Stelescu, ce se distinsese în timpul tuturor luptelor duse până atunci.

7) ÎN PARLAMENT

După alegerea parţială din Neamţ, Corneliu Codreanu intră în Parlament. El a păstrat, altminterea, cele mai penibile amintiri asupra acestei instituţii. Acolo se afla într-o lume străină şi ostilă. Pe aceste bănci erau aşezaţi cei care persecutaseră pe legionari, cei ce trimiseseră jandarmii pentru a-i alunga din sate şi a-i ataca, acei care dăduseră ordinele de percheziţie a caselor legionare şi de devastare a sediilor lor, acei ce erau capabili de toate ticăloşiile împotriva Mişcării Legionare.

Ce legături spirituale puteau exista între el şi ei ?

Însă aceşti oameni nu erau numai duşmanii săi şi ai organizaţiei pe

care o conducea. Erau duşmanii ţării şi ai neamului. Parlamentul era vizibil un Forum politic străin intereselor poporului. Deputaţii partidelor nu cunoşteau alte legi, în afara celora de interes personal. Între ei şi ţară se deschide o prăpastie. Neamul era pradă unei exploatări nemiloase; şi, în Parlament, unde aleşii naţiunii trebuiau să susţină interesele sale legitime, se pierdea timp în palavre inutile. **Problemele reale ale neamului nu erau dezbătute, nici apărate de nimeni în această incintă.** Marea majoritate a deputaţilor erau străini de naţiune, ca mentalitate, ca manieră de a privi problemele, ca aspiraţii...

Căpitanul nu putea străluci în Parlament ca orator. Nu era modul său de acţiune, nu putea să se adreseze unor oameni cu care n-avea nimic comun din punct de vedere spiritual. Iată de ce el lua rareori cuvântul. Dar, atâta vreme cât a fost parlamentar, a păstrat o atitudine sobră şi demnă :

“Nu am depăşit niciodată, tot timpul cât am stat în Parlament, legile bunei cuviinţe şi ale respectului pentru cei mai bătrâni, fie chiar şi adversari ai mei. N-am batjocorit, n-am luat parte la înjurături, n-am râs de nimeni şi n-am ofensat pe cineva. Aşa că nu m-am putut integra vieţii de acolo. Am rămas izolat, nu numai datorită faptului că eram singur faţă de ceilalţi, ci un izolat faţă de viaţa aceea”(37).

În timpul perioadei legislative ce se deschisese în toamna aceluiaşi an, luă parte la discuţia asupra Mesajului, foarte târziu, seara, spune el, când şedinţa era pe sfârşite şi băncile erau aproape goale. Atunci i s-a dat cuvântul. Începu prin a evoca cruda mizerie în care trăieşte ţăranul. Câte exemple emoţionante : în anumite părţi ale ţării se mânca pâine făcută din tărâţe, amestecată cu rumeguş de lemn. Denunţă după aceea legăturile existente între Marea Finanţă, naţională şi internaţională. Citi dintr-o listă, nume de oameni politici din diverse partide care figurau în portofoliul Băncii evreieşti Blank, pentru sume variind între un milion şi 20 milioane lei.

Banca Blank se afla pe pragul falimentului în 1931. Pentru a o salva, Constantin Argetoianu, unul din cei care recurseseră la Bancă, aranjă ca statul să preia o parte din portofoliul bancar putred, pentru o valoare de mai multe milioane. Banii pe care politicienii îi primiseră de la Bancă, sub formă de **împrumut**, îi forţau să-i vie în ajutor, impunând naţiunii enorme sacrificii.

Corneliu Codreanu condamnă politica guvernului Iorga – Argetoianu, care delapidase astfel miliarde de lei; în vreme ce ţăranii împovăraţi cu datorii prin exorbitante dobânzi cu cămată, aveau urgentă nevoie de ajutorul statului. El cerea pedeapsa cu moartea pentru cei care-şi încălcaseră îndatoririle legale, revizuirea şi confiscarea averilor

obţinute din jefuirea caselor de bani şi răspunderea penală a tuturor oamenilor politici care sprijiniseră afaceri particulare frauduloase pe cheltuiala statului.

Discursul acesta nu a fost pe gustul Adunării. Cea mai mare parte din deputaţii prezenţi îşi umpluseră buzunarele, sub o formă sau alta, pe banii statului, ori îşi propuneau să tragă avantaje din mandatul lor de deputat, pentru ca să se angajeze în traficul de influenţă şi să se îmbogăţească.

După alegerile din iulie 1932, care dăduseră o majoritate Partidului Naţional – Ţărănesc, Corneliu Codreanu intră pentru a doua oară în Cameră. De astă dată, nu mai era singur. O dată cu el, fuseseră aleşi patru alţi deputaţi pe listele Mişcării. El interveni mai frecvent în dezbateri, de fiecare dată când i se părea că legile supuse scrutinului, ori măsurile luate de guvern, erau prejudiciabile poporului român.

În februarie 1933, izbucni o grevă la marile ateliere C.F.R.- Griviţa, din Bucureşti. Muncitorii se baricadară în ateliere şi au refuzat să le evacueze, atunci când fură somaţi de autorităţi să o facă. La ordinul guvernului naţional – ţărănesc, armata trase asupra muncitorilor, lăsând pe teren câteva zece de morţi. Revoltat de această hecatombă care, cu oarecare răbdare şi înţelegere, putea fi evitată, Corneliu Codreanu luă cuvântul în Parlament, stigmatizând cruda represiune ordonată de guvern :

“E rău că nenorociţii de muncitori au ieşit în stradă, dar e mai rău şi de ei şi de neamul nostru, dacă în faţa nedreptăţilor strigătoare la cer, n-ar ieşi, ci şi-ar pleca capul resemnaţi în jug, lăsând ţara pe mâna unor politicieni exploatatori.

.....

În al doilea rând, ţin să afirm că mie, ca şi tuturor oamenilor de bun simţ din această ţară, nu ne este frică de comunism sau de bolşevism. Nouă ne este frică de altceva, de faptul că oamenii de la aceste ateliere nu au ce mânca; le este foame.

.....

Mie mi-e frică şi de altceva : de setea de dreptate. Atunci d-voastră veţi trebui să satisfaceţi aceste două : **foamea** şi **setea de dreptate** şi va fi ordine deplină în această ţară”.

(16 februarie 1933)

Dacă greva de la Atelierele Griviţa degenerase în revoltă, instigarea agenţilor comunişti, identificaţi ulterior şi condamnaţi de tribunalele militare, era la origini. Însă, în timp ce agitatorii comunişti sufereau

pedepse uşoare cu închisoarea, zeci de muncitori români îşi pierduseră viaţa, răpuşi de gloanţele soldaţilor. Oamenii manifestaseră, întrucât nu mai puteau trăi cu salariile lor de mizerie. **Adevăraţii vinovaţi nu erau ei, ci conducătorii ţării.** Ei, care îi aduseseră la disperare, pe punctul de a nu mai ţine seama ce fac, devenind prin forţa împrejurărilor instrumente ale comunişţilor.

Responsabilitatea cădea fără îndoială asupra guvernelor anterioare însă, în primul rând, asupra guvernului naţional-ţărănist, în sânul căruia figurau câteva elemente cunoscute pentru ideile lor marxiste. Cine dăduse ordin de a se trage în muncitori şi-şi asumase răspunderile represiunii ? Armand Călinescu, atunci subsecretar de stat la Interne, acelaşi personaj ce ordonase persecutarea legionarilor şi care, mai târziu, sub regimul carlist, va accepta rolul de călău al generaţiei noastre.

8) MIŞCAREA LEGIONARĂ ŞI DEMOCRAŢIA

De ce toate partidele au atacat Mişcarea Legionară cu atâta înverşunare ? Era vorba de o raţine mai elevată, ce scăpa judecăţii tineretului ? Era vorba de interesul statului ? În acest caz, prigoana ar avea aparenţă de justificare. Ea ar fi putut fi privită ca o reacţie a bătrânilor care, din dragoste de patrie, refuzau să cedeze conducerea tinerilor inexperimentaţi...

Nici una din supoziţiile acestea “onorabile” sau, barem, care ar putea fi apărate, nu corespundeau realităţii. Vechile partide nu se interesau câtuşi de puţin de bunul mers al ţării. Principala lor grijă era de a se îmbogăţi în anii de guvernare, pentru a putea rezista (cum o spuneau ei înşişi) în anii proşti de opoziţie. Partidele deveniseră societăţi de exploatare a bogăţiilor ţării şi muncii neamului. Naţiunea, cu trecutul şi viitorul ei, cu problemele ei prezente şi pericolele care o ameninţau, nu le tulbura de fel gândurile... Totul putea să se prăbuşească în jurul lor, tot ceea ce se clădise prin truda şi sacrificiile generaţiilor precedente, nimic nu putea să le să chimbe atitudinea lor cinică.

“Nu este om, având ochi pentru a vedea, care să nu realizeze că această ţară bogată a devenit o ruină. Economia ţărănească este o ruină, satul de asemenea (un pumn de oameni care gem), comuna o ruină, ogoarele în paragină o ruină, care nu mai produce nimic bietului lucrător, bugetul statului o ruină, şi o ruină toată ţara.

Şi pe deasupra acestei ruini, la fel de întinsă ca ţara românească, o bandă de laşi, o bandă de imbecili, o bandă de hoţi neruşinaţi, şi-au ridicat palate pentru a sfida ţara ce geme de durere şi pentru a insulta suferinţa ta, tărane român!”

(Manifestul “O ruină”, de Corneliu Zelea Codreanu)

Partidele politice atacau Mişcarea pentru a nu pierde prada de despuiat : ţara, cu toate bogăţiile ei. Asta era exclusiv în interesul castei exploatatoare ce dicta prigoana împotiva legionarilor.

Fără îndoială, în dezbaterile publice, liderii partidelor invocau alte elemente spre a-şi justifica atitudinea lor. Principalul argument, acela pe care-l foloseau cel mai adesea, era că Mişcareaa Legionară milita pentru schimbarea formei de guvernământ. Corneliu Codreanu făcuse, spuneau ei, declaraţii ostile democraţiei şi susţinea realizarea unui comandament naţional unic, ce ar fi fost asemănător unei dictaturi sau unui regim autoritar.

Acest argument merită să fie dezbătut mai pe larg, căci declaraţiile Şefului Legiunii referitoare la reorganizarea statului au fost deseori rău înţelese şi, cel mai curent, fals prezentate de adversarii Mişcării.

Înainte de toate, trebuie să cunoaştem pe aceşti cruzi apărători ai democraţiei din România. Cine erau ei şi care le erau convingerile intime ? Aveau ei o devoţiune particulară faţă de libertăţile poporului ? Respectau ei voinţa naţiunii, aşa cum se cere într-o democraţie ? Guvernul din România era conştient de responsabilităţile lui, vis-a vis de aleşii naţiunii ?...

Mişcarea Legionară avea o amară experienţă a democraţiei româneşti. Sistemul de guvernământ, bazat pe sufragiul universal, funcţiona doar pe hârtie. Caracteristica acestei democraţii era predominanţa factorului executiv în angrenajul statului. Nu era, în fond, decât dictatură camuflată în oligarhie. Izvorul puterii nu era Parlamentul, ci Regele; şi Regele nu era un arbitru al vieţii publice, nu se orienta după indicaţiile factorului electoral, ci proceda conform bunului său plac. Regele aducea la putere un partid sau altul, fără să ţină cont de popularitatea lui. După ajungerea la putere, partidul obţinea dizolvarea vechiului Parlament şi proceda la noi alegeri. Cum un partid impopular nu putea organiza alegeri libere, el era obligat, pentru a-şi asigura majorităţile parlamentare, să recurgă la teroare şi la furtul de urne. Voinţa naţională era călcată în picioare de aparatul administrativ şi ajustată nevoilor electorale ale guvernului.

Corneliu Codreanu a demonstrat că regimul de “democraţie” din România era, în realitate, o stare de anarhie politică cronică :

“Unde sunt drepturile poporului suveran de a decide de soarta lui -exclamă el- când adunările publice sunt interzise, când, în momentul votării, zeci de mii de oameni sunt împiedicaţi, maltrataţi, ameninţaţi cu moartea, omorâţi ?” (38)

Iată cine erau apărătorii democraţiei : acei ce jurau să respecte legile şi Constituţia ţării când luau puterea, pentru a le călca în picioare a

doua zi. Deţinătorii puterii erau deci ei înşişi infractori perpetui ai ordinei democratice. Astfel, politicienii n-aveau o autoritate morală pentru a-i face lui Corneliu Codreanu procese de intenţii, când ei înşişi nu manifestau cel mai mic respect pentru instituţiile statului.

Să vedem acum opinia lui Corneliu Codreanu asupra democraţiei. Incontestabil este că spectacolul dezonorant pe care-l prezenta viaţa publică din România nu putea decât să garanteze, în spiritul lui, îndoieli serioase cu privire la un asemenea sistem de guvernământ. Nu ne miră deci deloc faptul că el, Corneliu Codreanu, s-a declarat împotriva democraţiei, că a făcut un aspru rechizitoriu contra acestei forme de guvernământ, responsabile de toate relele abătute asupra neamului românesc. Dar nu-i mai puţin adevărat că la vârsta de 30 de ani, experienţa lui politică se limita la orizontul românesc. El a judecat democraţia după efectele sale deplorabile din România.

În numele democraţiei, poporul român era lovit, luat în deriziune şi exploatat la sânge. Ce fel de domnie a poporului era aceasta în care neamul nu avea dreptul decât la umilinţe şi la nedreptăţi ? Şi când era chemat, o dată la patru ani, să hotărască soarta ţării prin alegeri, i se închidea gura cu loviturile patului de puşcă. Concluziile sale reflectau deficienţele specifice ale democraţiei româneşti. Nu ştim în ce măsură, dacă ar fi trăit într-un climat politic occidental, şi-ar fi păstrat aceleaşi concluzii.

Paralel cu această condamnare a democraţiei, se observă totuşi, în gândirea lui politică, o altă tendinţă, înrudită idealului democratic: **un respect infinit pentru voinţa neamului**; ceea ce n-a fost niciodată observat la vechile partide. Acestea acţionau într-un climat politic de permanentă duplicitate, ele pretindeau că guvernează în numele poporului, dar totodată uzau de toate mijloacele pentru a înăbuşi dreptul acestuia la liberă determinare în viaţa de stat.

Corneliu Codreanu face distincţie între democraţie şi sursa puterii dintr-un stat : voinţa naţiunii. Această voinţă, n-o neglijează, n-o dispreţuieşte. Nu pledează pentru anihilarea ei. Dimpotrivă. O pune la baza oricărei forme de guvernământ. Care continuu să fie respectată. Înţelege să se supună hotărârilor sale. Esenţa statului rezidă în această voinţă, nu în forma de stat. Formele sunt schimbătoare, supuse evoluţiei. Astăzi e democraţia, mâine poate fi alt lucru, un regim mai puţin democratic, mai puţin autoritar. Esenţialul este ca, în toate aceste schimbări de regim, naţiunea să fie prezentă, pentru ca tot ceea ce se face să fie în acord cu voinţa ei. Iată ce răspunde Corneliu Codreanu, în Parlament, celor ce-l acuzau că vrea suprimarea partidelor :

“…Suntem noi pentru sau contra suprimării partidelor ? În privinţa

aceasta, vreau să vă exprim punctul meu de vedere. Cine e acela care trebuie să decidă suprimarea partidelor ? Puteţi dvs. să le fondaţi sau să le suprimaţi ? Nu. Acela care trebuie să decidă este poporul, ţara înflămânzită şi goală.

În tot cazul, vă spun că poporul nu preţuieşte partidele politice. Acesta este un fapt precis, şi dvs., într-un regim democratic, nu puteţi să vă menţineţi la conducerea statului contra voinţei neamului. Acesta-i un alt fapt precis. Dar mai este o chestiune. Cineva spunea : partidele nu sunt născute dintr-o improvizaţie, ele sunt rezultatul unei evoluţii. Da, sunt şi eu favorabil acestei teorii şi aplic partidelor legea evoluţiei. Partidele, ca toate lucrurile din acestă lume, se nasc, se dezvoltă şi mor. Nu cred că partidele sunt o formă superioară de perfecţiune, ce-ar fi câştigat dreptul la imortalitate".(Discurs la Mesaj, 3 decembrie 1931)

În concepţia lui politică, orice schimbare în forma de guvernământ trebuie realizată conform regulilor constituţionale. El este împotriva oricărei schimbări bruşte a situaţiei existente, care ar violenta voinţa neamului, impunându-i o constituţie dictată de sus în jos.

Această distincţie între democraţie şi voinţa naţiunii constituie o trăsătură capitală a gândirii politice a lui Corneliu Codreanu. Voinţa neamului poate să se exprime la un moment dat prin democraţie şi partide; dar nimic nu-l împiedică să găsească şi alte forme de expresie. Dacă poporul e suveran în hotărârile sale, aşa cum proclamă principiile democratice, chiar în virtutea acestei suveranităţi el poate renunţa la democraţia parlamentară, adoptând o altă formă de guvernământ. "Statul nu este decât o simplă haină care acoperă trupul naţiunii" – proclamă Codreanu. Haina, prin propriile ei funcţii, trebuie să fie croită după nevoile corpului pe care-l îmbracă. Corpul este naţiunea cu ansamblul său de interese, de aspiraţii şi de idealuri. Neamul este anterior statului şi îl condiţionează. Creatorul statului este voinţa naţiunii.

Corneliu Codreanu, fără să se pronunţe asupra formei de stat pe care o va adopta Legiunea, face o anicipare fundamentală, privind raporturile statului cu naţiunea. Dacă, la un moment dat, forma existentă a statului nu mai corespunde necesităţilor naţiunii, ce trebuie făcut ? Trebuie bruscată situaţia, dată o lovitură de stat, pentru a facilita procesul de reînoire constituţională a naţiunii ? Nu, categoric, nu, răspunde Corneliu Codreanu. Dacă Constituţia şi legile în vigoare împiedică luarea de măsuri salutare, declară el în Parlament, atunci să fie convocată Adunarea Constituantă, "pentru ca poporul să desemneze pe acela ce va fi chemat să ia toate măsurile necesare pentru salvarea ţării".

Vom vedea mai târziu cum a evoluat gândirea politică a lui Codreanu,

cum a devenit el, în cele din urmă, principalul apărător al Constituţiei, în clipa în care în toate celelalte grupări politice au renegat democraţia şi au acceptat dictatura regelui Carol.

Respectul imens dovedit de Corneliu Codreanu aspiraţiilor maselor populare emană din structura spirituală a Mişcării. **Viaţa în iubire**, noţiune specifică comunităţii legionare, nu tolerează nici un alt mijloc de afirmare în viaţa politică decât convingerea : un legionar atrage oameni în jurul său, le deşteaptă forţa spirituală şi interesele în marile obiective ale naţiunii. Violenţa, dezordinea, sau promisiunile demagogice nu constituie armele de care uzează un legionar pentru a capta masele populare. Mulţimile trebuie cucerite pentru idealurile Legiunii printr-un proces de convingere şi de integrare voluntară. Dacă legionarii nu sunt în stare să atragă masele în lupta lor pentru salvarea neamului acesta înseamnă că nu sunt apţi să conducă ţara.

38. Corneliu Zelea Codreanu : "Pentru legionari", p.395.

III. PRIMA PRIGOANĂ

PARTIDUL LIBERAL SE ANGAJEAZĂ SĂ DISTRUGĂ GARDA DE FIER

Legiunea s-a născut sub semnul prigoanei. Perioadele în

care ea a putut să se bucure de libertate sunt atât de rare şi de scurte, încât nu merită să fie menţionate. Întreaga istorie este, de fapt, aceea a unei continue prigoane. Doar persecutorii s-au schimbat, sistemul de tratare a Mişcării a rămas acelaşi. Guvernele s-au menţinut invariabil pe linia opresiunii, indiferent de cei care deţineau frânele puterii. Ciocniri cu jandarmi, provocări, arestări, percheziţii, procese, închisori, acestea erau lucruri curente în viaţa unui legionar. Fişa lui cuprindea întotdeauna această rubrică stranie : zile de închisoare suferite. Prigoana acompania pe legionar aşa cum umbra însoţeşte omul.

În limbajul legionarilor, prigoana reprezenta totuşi ceva în plus faţă de hărţuielile zilnice cu autorităţile, ce erau o parte, pentru a spune aşa, organică a vieţii lor. Persecuţia forma un capitol aparte al suferinţei. Ea avea un început şi un sfârşit bine definite. Ea invadase organismul Mişcării precum o boală ce se manifestă printr-o febră puternică. Organizaţia era supusă la teribile zguduiri, aproape mortale. În timp ce, în opresiunea obişnuită, teroarea se menţinea între anumite limite, în prigoana propriu-zisă, ea nu cunoaştea margini. Atunci, acţiunea guvernului împotriva Mişcării se deslănţuia cu o violenţă extremă, având drept obiectiv anihilarea ei ca forţă politică.

Persecuţia începea când justiţia era pusă în afara stării de funcţionare, şi legionarii lăsaţi în mâinile forţei brutale a statului, adică cu Puterea

executivă manevrată de forţele tiranice. Numai după eliminarea totală a puterii judecătoreşti, statul putea să dea curs liber întregii lui capacităţi de teroare. În acest moment, legionarii erau aruncaţi în categoria infractorilor contra statului, subversivilor, a celor în afara legii. În favoarea lor nu se putea invoca nici Constituţia, nici celelalte legi. Ei nu mai erau judecaţi de către instanţele corespunzătoare, ci de instanţe excepţionale, care pronunţau sentinţa la la ordin. Membrii Gărzii de Fier puteau fi reţinuţi, săptămâni şi luni întregi, fără mandat de arestare. Aceste reţineri erau efectuate, pe propria sa răspundere, de către puterea executivă care nu se sichisea de opinia publică, de textele Constituţiei şi de termenii de procedură, în fine, legionarii puteau fi omorâţi nepedepsit de agenţii forţei publice, deşi Constituţia română nu prevedea pedeapsa cu moartea. Statul care, din motive umanitare, se abţinea să trimită la moarte banditul cel mai feroce, devenea de o cruzime fără margini când avea de-a face cu legionari.

Trebuie reţinut şi alt aspect al marilor prigoane, **amploarea lor.** Calvarului îi era consacrată Mişcarea în totalitatea ei. Mii de oameni trebuiau să sufere, fără a fi avut altă vină decât aceea de a fi membru al acestei organizaţii. În timpul opresiunii obişnuite sufereau doar elementele care, **hic et nunc,** erau surprinse de autorităţi în acţiuni de propagandă şi de organizare. Prigoana extraordinară impunea o suferinţă colectivă.

Furia guvernului se abătea asupra tuturor legionarilor, cunoscuţi ori presupuşi.

Prigoana poate fi definită în termenii următori : o ofensivă generală a guvernului împotriva Mişcării, realizată în afara cadrului legal al statului, şi în cursul căreia toţi membrii organizaţiei sunt supuşi brutalităţii aparatului de opresiune.

Guvernele româneşti dintre cele două războaie mondiale s-au succedat haotic ; nu există, de la un guvern la altul, o continuitate de program, de concepţie politică sau de efort dirijat. Fiecare guvern începea prin demolarea operei partidului care-i precedase la putere, chiar dacă era vorba de realizări utile ; apoi conduceau ţara, după propria lui concepţie, care nu era în fond decât un sistem de îmbogăţire a propriilor partizani.

Asupra unui singur punct din programul lor erau de acord : în voinţa de a nimici Mişcarea Legionară. Partidele îşi treceau de la unul la celălalt consemnul de a urmări Legiunea cu o ură comună.

Trecerea de la perioada “normală” a opresiunii , la faza “ascuţită” a prigoanei nu depindea numai de partidul care guverna. Hotărârea aceasta de declanşare a tuturor forţelor statului împotriva Legiunii a fost , în mare parte, urmarea gradului momentan de putere la care

ajungea Mişcarea. Am văzut că teroarea constantă, menţinută totuşi între anumite limite, n-avea efectul dorit de autorităţi. Nu numai că armata legionară nu se dispersa, însă un rezultat şi mai neplăcut pentru partide era evident : violenţa exercitată contra ei nu făcea decât să sporească popularitatea Gărzii de Fier. Brutalităţile poliţieneşti, închisorile în care ei sufereau, măreau renumele legionarilor din ţară, şi simpatia maselor populare mergea din ce în ce mai mult către aceia “care se sacrificau pentru dreptate”. Mişcarea creştea în ciuda tuturora, lua amploarea unei maree care dărâmă unul după altul digurile ridicate împotriva ei. Cadrele Mişcării, în loc să cedeze presiunilor guvernamentale, se înmulţeau şi se consolidau. Nu mai era vorba doar de “tineri zăpăciţi”, cum calificau autorităţile pe studenţii ce luptau în organizaţie ; căci, în rândurile ei se numărau acum oameni cu greutate, din toate păturile sociale. Sondajele făcute de guvern lăsau să se prevadă că, la viitoarele alegeri, un important sector al opiniei oublice va vota cu legionarii.

În acest moment, vechile grupări politice simţindu-se din ce în ce mai ameninţate de curentul legionar, guvernul se găsea în faţa unei alternative : ori să dea înapoi -aşa cum se cerea într-un stat democratic normal- încetând persecuţia şi recunoscând Legiunii dreptul de a se afirma liber ; ori să intensifice prigoana la maxim, pentru a-i forţa pe legionari să capituleze.

Prima soluţie, dreaptă şi legală, presupunea un grad ridicat de responsabilitate socială şi de respect uman faţă de cetăţeni. În acest caz, diriguitorii guvernamentali trebuia să fie capabili să recunoască nu numai puterea politică a acestei Mişcări, ci şi spiritul de sacrificiu care o animă şi patriotismul înalt de care făcuse ea dovadă, în toate împrejurările. Or, în realitate, clasa conducătoare românească nu era expresia naţiunii. Ea era incapabilă să aprecieze măreţia unei astfel de mişcări naţionaliste ; nu putea face acest nobil gest de a lăsa opoziţia naţionalistă liberă de a se manifesta. O atare soluţie ar fi fost contrară mentalităţii şi finalităţii sale. Clasă privilegiată, pusă în slujba exploatării bogăţiilor maselor populare, ea nu putea să acorde libertate de expresie tocmai acelora ce voiau sfârşitul acestui regim, originea şi principala sursă a puterii sale politice. Clasa conducătoare românească n-a excelat niciodată prin virtuţi civice. Orice grupare politică ce ar fi îndrăznit să-i atingă privilegiile economice, sau ar fi avut în vedere oarecare modificare instituţională a statutului social al maselor româneşti, indiferent de idealurile pe care le servea, devenea **ipso facto** duşmanul său implacabil.

Iată de ce toate guvernele, ori de câte ori au trebuit să ia să ia o decizie privind Mişcarea Legionară, au optat pentru violenţă şi asasinat. Bazat pe injustiţie socială, regimul politic român nu putea să se salveze în momentul în care popularitatea Legiunii atingea cota de

alarmă, decât folosind pe de-a întregul maşina coercitivă a statului, pentru zdrobirea adversarului. Trebuia, cu orice preţ, împiedecată Legiunea să-şi câştige dreptul său de cetate politică în stat, fiindcă altfel **s-ar fi adeverit că o confruntare electorală liberă cu vechile partide ar fi însemnat inevitabilul sfârşit al acestora.**

În acel moment, ineluctabil, începea PRIGOANA, prin violenţe extreme ce loveau totalitatea Mişcării, şi multiplicau într-o manieră terifiantă numărul victimelor nevinovate din rândurile legionare. Statul legal odată suprimat, intra în funcţiune statul forţei brutale, ce nu cunoştea alte limite decât acelea impuse, la rândul său, de o altă forţă.

Legionarii se apără, opunându-şi piepturile avalanşei de ilegalităţi şi de crime, pentru salvarea existenţei politice a Mişcării lor.

1) ORGANIZAŢIA LEGIONARĂ ÎN 1933

La începutul lui 1933, Mişcarea Legionară se rostuise în cea mai mare parte a ţării. Mai rămăseseră de organizat puţine judeţe. Paralel cu această impresionantă extensiune a organizaţiei, o schimbare se produsese în chiar compoziţia cadrelor. Dacă între anii 1927 şi 1930, majoritatea membrilor ei era formată din tineri ce nu părăsiseră încă băncile Universităţii, acuma ea se îmbogăţise cu elemente reprezentative din punct de vedere politic şi social, provenind din toate păturile sociale. Incontestabil, legionarii aceştia noi erau relativ tineri, în jur de 30 de ani ; însă erau formaţi, având solide poziţii profesionale : profesori, avocaţi, ingineri, preoţi şi chiar personalităţi consacrate în domeniul artei, al ştiinţei şi al literaturii.

În şase ani de existenţă, Mişcarea făcuse progrese uimitoare. O mică formaţiune provincială, compusă din câteva zeci de membri, se transformase într-o organizaţie puternică ce acoperea cu puţin aproape întreaga ţară. Autorităţile puneau în evidenţă continua apariţie de legionari în toate judeţele patriei.

Nu se putea vorbi de un curent de masă. Totuşi, Mişcarea dispunea de o solidă reţea de “cuiburi” şi de suficiente cadre pentru a se consacra **bătăliei popularităţii** şi a îndrăzni să se măsoare în luptă electorală cu celelalte partide. Luând act de creşterea realizată de Mişcare în anii 1932–1933, Corneliu Codreanu făcu un pas înainte pe calea organizării, numind şefii de judeţe.

Dar, cel mai mare succes înregistrat de Mişcare a avut loc în rândurile studenţilor. În 1933, Comitetele studenţeşti de conducere, din toate universităţile ţării, se aflau în mâinile legionarilor. Drept urmare, la alegerile ce se desfăşuraseră, la toţi anii, pentru reînnoirea Comitetelor, listele susţinute de legionari au fost alese de regulă. În

realitate, legionarii nu reprezentau decât o minoritate în raport cu masa de studenţi ; însă această minoritate, dinamică şi disciplinată, se bucura de simpatiile unei mari majorităţi a studenţilor. După eclipsa suferită în timpul anilor 1926-1929, mişcarea studenţească naţionalistă, însufleţită de spirit legionar, renăştea mai puternică şi mai conştientă de misiunea ei.

Începând cu toamna lui 1930, Corneliu Codreanu îşi avu reşedinţa la Bucureşti. La 8 noiembrie 1930, el inaugură primul sediu al Legiunii din Capitală : Calea Victoriei, nr.40. Stabilirea lui aici semnifica, de fapt, deplasarea centrului Mişcării de la Iaşi la Bucureşti. Corneliu Codreanu ţinuse cont că, dacă rămânea la Iaşi, Mişcarea s-ar fi dezvoltat cu greutate şi cu greu ar fi ieşit din faza ei provincială. Pentru ca ideile legionare să poată fi răspândite, trebuia cucerit Bucureştiul înainte de toate, căci acolo era centrul politic şi intelectual al ţării, după care provincia se orienta în general. El trebuia să câştige Capitala, pentru a se legitima pe plan naţional şi pentru a deveni o grupare a întregului neam românesc.

Exista în afară de aceasta şi un motiv de securitate politică care-l determină să părăsească Iaşii. Toate comploturile împotriva Mişcării se urzeau la Bucureşti. Fixându-şi aici domiciliul, el putea fi informat mai rapid şi într-un mod mai precis despre planurile inamicilor ; putea să întreprindă mai degrabă contra-măsuri de apărare.

Prezenţa lui Corneliu Codreanu la Bucureşti a dat un impuls decisiv Mişcării din Capitală. Până atunci, organizaţia legionară locală nu depăşea sectorul universitar. Adeziunile provenite din alte medii sociale erau foarte rare. Populaţia Capitalei nu cunoştea Mişcarea, decât prin prisma deformată a calomniilor debitate în ziarele controlate de evrei sau de partide, şi dovedea, în genere, o atitudine rezervată faţă de ea. După procesele din Bucureştii aniilor 1930 şi 1931, după răsunătoarele victorii electorale din judeţele Neamţ şi Tutova, Capitala începuse să se intereseze de Mişcare.

Căpitanul stabilise aici sediul central al Mişcării, şi mandatul său de deputat îi facilita contactele cu populaţia. Un mare număr de oameni oneşti care, până atunci, nu cunoşteau decât tristele aspecte ale politicianismului tradiţional, şi care cereau din toate puterile o radicală modificare a ţării, veneau la el pentru a-i cunoaşte gândurile. După aceste confruntări, mulţi dintre ei îşi corectau părerile greşite pe care le aveau asupra Căpitanului şi a luptei tineretului legionar.

Cuvintele, pe care el le rostea, impresionau prin preciziunea ideilor şi prin maturitatea gândirii. Corneliu Codreanu învolbura masele, însă nu un era agitat. Toţi îi recunoşteau un patriotism dezinteresat şi de demnitate, pe care voia s-o imprime generaţiilor noi, chiar dacă,

uneori, interlocutorii erau în dezacord asupra metodelor. Căpitanul zâmbea de aceste obiecţii, pe care el le auzise formulate de nenumărate ori de către oameni bine intenţionaţi. Ce metode se puteau folosi, când guvernele batjocoreau legalitatea şi-i luau în primire pe legionari cu lovituri de ciomag sau de patul puştii ? Dacă nu ar fi reacţionat energic la rândul ei, Mişcarea ar fi fost condamnată la dispariţie.

Căpitanul aplică la Bucureşti sistemul lui particular de propagandă. În locul discuţiilor sterile, el făcu o demonstraţie vie a principiilor legionare. La începutul lui august 1933, Căpitanul fondă o tabără de muncă la Bucureştii-Noi, un cartier de la periferia Capitalei ; şi aici adună tineri veniţi din toată ţara pentru a munci la construcţia unui Cămin destinat legionarilor răniţi, cunoscut mai târziu sub numele de Casa Verde. Luptele neîncetate, torturile aplicate de poliţie, suferinţele îndurate în închisori, provocaseră grave infirmităţi la numeroşi legionari. Pentru aceşti invalizi ai Legiunii s-a conceput construirea unui Cămin, spre a se evita ca ei să devină o povară grea pentru familiile lor sau pentru ei înşişi.

Ameninţărilor politicienilor, care cereau o represiune şi mai nemiloasă împotrivă-i, Garda de Fier le răspundea prin construirea unui Cămin destinat victimelor acestei prigoane.

În legătură cu “Casa Verde”, Corneliu Codreanu mai avea şi un alt gând, pe care-l destănuia din când în când camarazilor celor mai apropiaţi : “Dacă va trebui, voi face aici un cimitir pentru legionarii ce vor cădea în lupta pentru mântuirea Neamului. Vom rămâne uniţi, chiar şi în mormânt. Nu vom fugi de sacrificiu. Şi dacă trebuie să ne omoare, să ne pregătim deja locul ultimului nostru repaus”.

Tabăra de la Bucureştii-Noi produsese o profundă impresie asupra populaţiei Capitalei. Zilnic, sute de vizitatori se succedau pe şantierul de la “Casa Verde”, de unde ei reveneau stupefiaţi de ceea ce vedeau.

Fraternizând în acelaşi ideal, lucrau cot la cot studenţi veniţi din toate colţurile României, profesori universitari, preoţi, avocaţi, ingineri, ţărani şi simpli muncitori. Întreaga naţiune se găsea aici reprezentată. DIFERENŢELE DE CLASĂ SOCIALĂ DISPĂRUSERĂ. Subzista numai efortul comun pentru salvarea patriei. Această tabără atrăsese atenţia unor înalte personalităţi româneşti şi străine. Legionarii din tabără primiseră vizita mareşalului Averescu, a prof. Nae Ionescu, a generalului Cantacuzino, a senatorului italian generalul Coselschi, şi a multor altora . . .

“Casa Verde” a fost construită prin munca colectivă a legionarilor, graţie donaţiilor efectuate de vizitatorii care veneau ca să contemple “fenomenul de la Bucureştii-Noi”. Tabăra aceasta funcţiona într-un ritm

atât de intens, încât acoperişul edificiului putu fi pus la începutul lui noiembrie 1933. Această realizare legionară a fost o demonstraţie strălucită a posibilităţilor de redresare a ţării prin muncă disciplinată şi dezinteresata colaborare a tuturora. Şantierul de la “Casa Verde” oferea, în formă redusă, o imagine de ceea ce ar fi mâine România sub conducerea Legiunii.

În rândurile intelectualilor din Capitală, prezenţa lui Corneliu Codreanu provoacă o schimbare de perspective. Dacă, până atunci, cea mai mare parte se arătau interesaţi de existenţa partidelor şi de problemele generale ale culturii -filozofie, sociologie, arte, ştiinţe- , acuma, ei prind a se ocupa în mod deschis de neam şi de problemele lui. Mulţi dintre ei, în special tineri, se apropie de Legiune, găsind aici mediul spiritual indispensabil dezvoltării posibilităţilor lor creatoare. Îmbracă nu numai cămaşa verde, dar îşi aduc o contribuţie considerabilă la propagarea ideilor legionare.

Drept important rezultat al acestui reviriment în lumea intelectuală din Bucureşti, apare revista “Axa”, în jurul căreia se grupează un mare număr de tineri scriitori, avându-l în frunte pe Mihail POLIHRONIADE, Victor VOJEN, şi Alexandru CONSTANT. La această revistă colaborează cu regularitate cele mai strălucite spirite ale gândirii legionare din perioada aceea : Ion MOŢA şi Vasile MARIN, care apără în chip viguros, în ale lor articole, poziţiile ideologice ale Mişcării. Ei vor suferi împreună, puţin mai târziu, în carcerele închisorii Jilava, pentru a muri tot împreună pe frontul spaniol, în 1937, în apărarea lui Hristos şi a Europei.

Alţi tineri din elita intelectuală, recrutaţi în anii 1932-1933, explică credo-ul legionar în paginile a două ziare naţionaliste : “CALENDARUL” şi “CUVÂNTUL”. Cel dintâi apare sub conducerea poetului şi scriitorului Nichifor CRAINIC ; al doilea este dirijat de filozoful Nae IONESCU. Aceste două ziare duc o luptă paralelă cu aceea a Mişcării. Pe căi independente şi după ce făcuseră, ei înşişi, experienţe amare cu vechile partide, Nichifor Crainic şi Nae Ionescu au ajuns la o concluzie similară cu aceea a lui Corneliu Codreanu: **numai o revoluţie naţională, al căreui accent ar trebui să cadă pe formarea unui nou tip de român, mai poate salva neamul.**

Aceste trei publicaţii de cultură politică, cu titlul lor precis şi o înaltă formă de expunere a ideilor naţionaliste şi creştine, au barat definitiv drumul ideologiilor de stânga. Ele le-au măturat din contextul vieţii publice româneşti şi au pregătit pătura intelectuală a ţării în înţelegerea fenomenului legionar.

În prim-planul luptei pentru lămurirea opiniei publice, în afara condeielor suscitate, s-au distins poetul Radu GYR, istoricul Vasile

CHRISTESCU, profesorul Vladimir DUMITRESCU, pictorii ZLOTESCU şi BASARAB. Cu intrarea în luptă a acestei falange de scriitori din Capitală, Legiunea va depăşi, şi în domeniul ideologic, caracterul ei provincial. Noua generaţie, cu tot ceea ce va avea ea mai reprezentativ pe tărâmul culturii, se va alipi progresiv Mişcării, pentru ca în 1937 Legiunea să ajungă să dispună de forţa intelectuală cea mai puternică a ţării.

2) " ECHIPA MORŢII "

La începutul lunii mai 1933, Corneliu Codreanu formă o puternică echipă de propagandă, pe care o trimise să parcurgă cu camioneta Legiunii, provinciile Banat şi Sudul Transilvaniei.

După decepţia provocată de către guvernul naţional-ţărănist, el considera momentul oportun pentru a reaprinde flacăra speranţei în poporul din aceste provincii socotite până atunci drept patrimoniul electoral al lui Iuliu Maniu.

De ce această denumire de "Echipă a Morţii" ?

Ea nu aparţine Căpitanului ; s-a născut spontan în spiritul acelora care participau la expediţie, drept omagiu adus spiritului de sacrificiu. Inamicii Mişcării, interesaţi, ca întotdeauna, să atribuie cele mai rele intenţii oricărei acţiuni legionare, stârniseră zvonul că echipa era formată din elementele cele mai dure ale Mişcării, şi că, pretutindeni pe unde ea trecea, răspândea sânge şi moarte. Culmea perfidiei, căci adevărul era contrar, membrii echipei îşi aleseseră acest nume pentru a-şi manifesta voinţa de a suporta cele mai groaznice torturi şi de a accepta chiar moartea în îndeplinirea misiunii lor.

Ştiau ce-i aşteaptă ; se duceau în întâmpinarea suferinţelor şi a încercărilor dure. Ei cunoşteau, înainte de a pleca, ordinul dat de guvern jandarmilor şi forţelor de poliţie din întreaga ţară, de a-i maltrata şi de a-i alunga din toate satele şi din toate oraşele pe unde treceau.

Legionarii acestei "Echipe a Morţii" n-au plecat în propagandă cu gândul să creeze dezordini. Căpitanul le dăduse înstrucţiuni severe de a se abţine de la orice act de bravadă, de a se feri de orice provocare şi de a evita cu grijă incitarea forţei publice. Totodată, aceşti oameni erau hotărâţi să nu se supună măsurilor ilegale. Nici o dezordine suscitată de dânşii ; dar şi nici o dare înapoi ; nici o abdicare în acest turneu. Erau decişi să reziste până la moarte autorităţilor care ar fi voit să-i împiedice să-şi exercite drepturile de cetăţeni. Astfel, "Echipa Morţii" nu era o echipă de terorişti, trimisă ca să răspândească

moartea de-a lungul ţării, precum inamicii o pretindeau, ci un pumn de oameni hotărâţi şi plini de credinţă, ce voiau să aducă un cuvânt de consolare şi de încurajare ţăranilor din Transilvania după teribilele eşecuri ce li se impuseseră de către toate partidele.

Peste tot, populaţia primi cu cea mai mare bucurie echipa de propagandă a Mişcării. Totuşi, încă de la debut, jandarmii le barară drumul, îi somară să se disperseze. Cum ei refuzară să se supună, busculadele şi scandalurile izbucniră.

Obstacolele s-au mărit atunci când ei abordară oraşele. La Oraviţa, la Reşiţa, la Arad, armata le iese înainte, cu mitralierele în poziţie de tragere. Din pricina acestor piedici continui, nici o adunare publică nu putu să se desfăşoare.

O asemenea adunare publică fusese anunţată la Reşiţa, în cursul căreia Corneliu Codreanu trebuia să ia cuvântul. În calitatea lui de deputat, avea dreptul să i-a contact cu electorii din toată ţara. Pentru a-l împiedeca să vorbească, au fost mobilizate toate forţele executive din împrejurimi. În zadar Căpitanul, în discuţiile cu autorităţile, voia să se prevaleze de calitatea sa de ales al naţiunii şi insista asupra caracterului ilegal al măsurilor luate. În final, el trebui să renunţe la reuniunea proiectată, ca să evite incidente mai grave.

În timpul acesta, în comuna Cher, judeţul Arad, autorităţile aţâţară populaţia acestui sat împotriva echipei de legionari aflate în turneu, răspândind zvonul că-i vorba de o bandă de bolşevici veniţi din Ungaria. Sătenii înarmaţi atacară echipa legionară. Conform ordinelor primite, legionarii refuzară să se apere. Ei au fost crud bătuţi de ţărani, mulţi fiind grav răniţi. Pe urmă, arestaţi de jandarmi, au fost duşi în faţa justiţiei pentru . . . rebeliune.

Procesul, judecat la Arad, se termină cu un nou triumf al Mişcării în faţa justiţiei. “Echipa Morţii” fu achitată. Ţăranii, care-i brutalizaseră pe legionari, veniră spre ei plângând, pentru a le cere iertare. Dar, calvarul acestei echipe nu se sfârşise. . . .

Cele mai grave incidente de pe parcurs s-au produs la Teiuş, mic oraş din centrul Transilvaniei. Fusese anunţată aici o conferinţă pe care trebuia s-o ţină prof. Ion Zelea Codreanu, tatăl Căpitanului şi deputat în Parlament. Sala în care trebuia să aibă loc conferinţa era plină. Când profesorul începu să vorbească, jandarmii năvăliră în sală şi prinseră a da puternice lovituri de baston la dreapta şi la stânga, ca să alunge auditorii. În ceea ce priveşte pe orator, lui îi fracturară craniul şi îl lăsară într-un lac de sânge.

“Legalitate, o, legalitate ! -exclamă Corneliu Codreanu. Un parlamentar român, cu imunităţi şi drepturi garantate, merge să ţină o conferinţă şi

reprezentanţii ordinei publice pătrund în sală şi-i sfarmă capul cu paturile de armă . . . O, legalitate !”

În urma acestor incidente, “Echipa Morţii” şi alţi 50 de legionari au fost arestaţi şi transportaţi la Alba-iulia, capitala judeţului, şi încarceraţi în închisoarea unde suferise HORIA, conducătorul revoluţionarilor români de la finele secolului al XVIII-lea. Nou proces şi nouă achitare. În faţa justiţiei independente şi oneste, guvernul pierdea cu regularitate bătăliile, pe ascuns pregătite şi duse împotriva Mişcării Legionare. Nedreptele acuzaţii ale autorităţilor se topeau ca zăpada la soare. S-a arătat clar, de altminteri, în cursul acestor procese, că adevăraţii autori ai dezordinelor erau chiar autorităţile.

3) PROVOCĂRILE

După două luni de lupte, de bătăi cu jandarmii, de închisori şi

procese, “Echipa morţii” reveni la Bucureşti, acoperită de glorie. Îndrăzneala acestor legionari şi sacrificiile lor n-au fost zadarnice. Mitul legionar s-a răspândit precum o dâră de praf de puşcă în marea provincie, leagăn al neamului nostru . . . Transilvania îşi punea, de acuma înainte, toate nădejdile în tânăra mişcare naţionalistă. Vechile partide erau astfel iremediabil compromise şi, însuşi numele de Iuliu Maniu, venerat în Ardeal, nu mai putea opri declinul Partidului Naţional-Ţărănesc.

Violenţele suportate de “Echipa Morţii” nu erau un fapt izolat. Ele făceau partem dintr-un **sistem de provocări,** întins în toată ţara, destinat să creeze un climat de tensiune în jurul Legiunii. Mişcarea a fost supusă, până în vara anului 1933, la un crescendo de ilegalităţi şi hărţuită de autorităţi până la asfixiere.

Loviturile curgeau din toate părţile fără încetare. Peste tot se simţea “mâna energică” a autorităţilor. Armand Călinescu, subsecretar la Interne, se ocupa personal de “problema legionară”. El dădea ordine, studia reacţiile şi conducea pas cu pas campania de provocări contra Legiunii. Guvernul prgătea astfel atmosfera pentru Prigoana cea Mare ce se urzea în culisele Palatului.

În luna mai 1933, Corneliu Codreanu avu o întrevedere cu primul-ministru, Vaida-Voevod. Acesta se plânse de agitaţiile Gărzii de Fier :

-“Pentru ce nu începeţi ceva constructiv ?

-Domnule ministru, v-am răspuns, am luat hotărârea ca să fac un dig pe malul Buzăului. Aveţi ceva de obiectat ?

-Nu. Foarte bine. Foarte frumos” *(Corneliu Codreanu, “Pentru legionari”, p.427).*

Întărit cu această declaraţie şi aprobare, Corneliu Codreanu dădu instrucţiuni legionarilor să se adune, la 10 iulie 1933, la Vişani, un sat aşezat pe malul râului Buzău. Râul acesta inunda în fiecare an acoperind cu apele sale ogoarele. Solicitat de săteni, Corneliu Codreanu luă decizia să construiască un dig de protecţie, prin munca voluntară a legionarilor.

Peste 200 de tineri, în majoritate studenţi, răspunseră la apelul Căpitanului şi ajunseră la Vişani. Abia sosiţi în această localitate, se văzură încercuiţi de mai multe companii de jandarmi, care, somându-i să se culce la pământ, se apucară să-i bată cu o cruzime de animal feroce. Tinerii legionari suportară toate loviturile, fără să schiţeze cea mai mică rezistenţă. Apoi, legaţi cu coarde de funii, au fost lăsaţi o jumătate de zi în noroi şi în ploaie. De acolo, fură conduşi pe jos în capitala judeţului, Râmnicu-Sărat, şi iarăşi maltrataţi la sediul Jandarmeriei, şi după patru zile de torturi repuşi în libertate.

“Jandarmii erau în aşa fel instruiţi de ofiţeri, din ordinul Ministerului de Interne, unde d-l Armand Călinescu, după propriile declaraţii, avea un rol precumpănitor în măsurile de oprimare şi de schingiuire a noastră, încât loveau în aceşti copii cu ura cu care ar fi lovit în cei mai mari duşmani ai Neamului românesc” *(C.Z.C.,”Pentru legionari”, p.435)*

Atrocităţile comise de autorităţi la Vişani depăşeau tot ce putuse suferi până atunci tineretul ţării. Nicicând teroarea guvernamentală nu a făcut atâtea victime printre legionari şi nu manifestase atâta dispreţ faţă de lege.

În definitiv, ce crimă voiau să comită aceşti tineri ? Voiau să salveze populaţia satului de inundaţiile care, aproape în fiecare an, le distrugeau recoltele, oferind, totodată, un exemplu constructiv întregului tineret al ţării şi populaţiei întregi. Însă, cei ce trăiau din exploatarea poporului nu puteau admite acest exemplu, nu puteau tolera ca tinerimea noastră să urmeze altă cale decât cea trasată de ei, aceea a corupţiei şi a dezordonii politice şi sociale.

Atmosfera era grea, peste tot se trăia la limita răbdării ; în această atmosferă era suficientă o nouă provocare, cât de mică, pentru ca să se abată asupra ţării şi a Mişcării catastrofa. Corneliu Codreanu simţea disperarea invadând spiritul legionarilor. Sfâşiat sufleteşte de atâtea umilinţe şi nedreptăţi, el trimise o scrisoare primului-ministru Vaida-Voevod, avertizându-l asupra consecinţelor tragice pe care le-ar putea avea noile provocări.

Era mai mult decât un strigăt de revoltă. Era un strigăt de disperare, venind din străfundurile inimii, născut din presentimente sumbre. Vaida-Voevod era deci avertizat că regimul de opresiune impus Gărzii de Fier nu putea continua fără să provoace reacţii fatale.

La începutul scrisorii sale, Corneliu Codreanu relata martiriul pe care toate guvernele îl impuseseră tineretului naţionalist, de peste 10 ani, din cauza convingerilor lui româneşti şi creştineşti.

“Vă voi spune numai că de 10 ani au obosit guvernele României Mari, lovindu-ne. a fost guvernarea liberală şi ne-a strivit sub lovituri. A venit d-l Goga şi ne-a strivit şi el în 1926. A venit d-l Mihalache şi şi-a făcut şi el o glorie, pe lângă stăpânii străini, de a ne lovi barbar, de a ne extermina. A venit guvernul Iorga-Argetoianu, care din nou a lovit în noi până când a obosit. În sfârşit, aţi venit Dvs., continuând cu loviturile.

Dintre toţi aceştia, nimenea nu s-a întrebat, domnule Prim-Ministru, dacă mai putem suporta nesfârşitele chinuri fizice şi morale care de multe ori tindeau să depăşească puterile noastre de rezistenţă”.

După ce face o descriere detaliată a incidentelor de la Vişani, Corneliu Codreanu demonstrează că atrocităţile comise în această localitate nu constituie un eveniment izolat. Ordinul de a lovi Mişcarea era general. În concluzie, Căpitanul arăta care era starea de spirit a legionarilor şi la ce se putea aştepta guvernul, dacă va continua politica provocărilor :

“Domnule Prim-Ministru,

Vă atrag atenţiunea, în modul cel mai cuviincios, că noi, care cunoaştem istoria şi care ştim jertfele făcute de fiecare popor, atunci când dorea să-şi răscumpere o soartă mai bună, noi tineretul de azi al României, nu refuzăm această jertfă.

Nu suntem laşii care fugim de jertfa cuvenită unei alte Românii.

Dar, iarăşi vă atrag atenţiunea, că eu am făcut acestor tineri şcoala sentimentului demnităţii omeneşti, şcoala onoarei.

Noi ştim să murim, după cum vă vom dovedi. Putem fi închişi. Ne pot putrezi oasele în fundul închisorilor. Putem fi împuşcaţi, dar nu putem fi pălmuiţi, nu putem fi înjuraţi şi nu putem fi legaţi cu mâinile la spate.

Noi nu ne aducem aminte ca neamul nostru -în trista dar mândra noastră istorie românească- să fi primit vreodată a fi dezonorat.

Sunt pline câmpurile noastre de morţi, dar nu de laşi.

Azi suntem oameni liberi, cu conştiinţa clară a drepturilor noastre. Sclavi nu suntem şi nici n-am fost.

Moartea o primim, dar umilinţa nu.

Fiţi sigur, domnule Prim-Ministru, că aceste zile pline de umilinţă şi de nedemnitate nu le putem trăi.

După zece ani de chinuri, fiţi, vă rog, încredinţaţi că avem suficientă forţă morală să găsim o ieşire onorabilă din viaţa pe care nu o putem suporta fără onoare şi fără demnitate" *(C.Z.C., "Pentru legionari", 1940, p.436, 439, 330).*

4) DE UNDE PROVENEAU BANII GĂRZII DE FIER ?

Abia se încheiase capitolul suferinţelor de la Vişani, că

legionarii citiră în "Patria", din 22 iulie 1933, organul oficial al Partidului Naţional-Ţărănist din Cluj, o nouă aiureală :

"La Răşinari, comună situată în apropierea Sibiului, s-a făcut o senzaţională descoperire, de natură a prezenta o întreagă organizaţie politică în cea mai urâtă lumină şi împotriva căreia guvernul, care are acum în mână cele mai zdrobitoare dovezi, va trebui să procedeze cu toată străşnicia.

O fabrică de bani falşi a Gărzii de Fier.

Anume, în comuna Răşinari s-a descoperit una din multele fabrici de falsificat monezi. Din cerceările întreprinse s-a constatat însă, spre stupoarea tuturor, că de astă dată nu e vorba de o bandă de ţigani sau de descreieraţi, care înfruntă rigorile legii în nădejdea unei grabnice îmbogăţiri, ci de însăşi Garda de Fier, organizaţie politică a d-lui Zelea Codreanu, care, în ultimul timp, s-a dedat la cea mai deşănţată campanie împotriva guvernului şi în general a tuturor partidelor politice din România".

Articolul continua pe acelaşi ton, afirmând că propaganda Gărzii de Fier, ce luase proporţii considerabile de câtva timp, îşi procura banii de la această fabrică clandestină.

Fără să aştepte ca ancheta de rigoare să fie efectuată, gazetele partidului Naţional-Ţărănesc din întreaga ţară, secondate cu o imensă satisfacţie de presa eveiască, reluară informaţia lansată de ziarul "Patria", prezentând-o ca pe un fapt sigur şi acoperind Mişcarea cu insulte şi calomnii dintre cele mai odioase.

"S-a dovedit -se putea citi în toate jurnalele partidului- că această organizaţie, care-şi permite să atace partidele, învocându-şi onestitatea, dreptatea şi respectul legilor ţîrii, este în realitate compusă dintr-o bandă de "răufăcători". Ei fac parte din ceata jefuitorilor de meserie ai ţării -conchidea ziarul "Chemarea Românilor" din 6 august 1933- , şi pentru greaua încălcare a legii care a făcut-o, noi n-am sfătuit guvernul decât să-i judece după felul cum cer ei judecarea unor astfel de fapte : pedepsirea cu moartea. La furci cu falsificatorii de bani !"

Această furioasă campanie de presă nu era clădită pe nici un fapt adeverit. Ceea ce se produsese în comuna Răşinari era că anumiţi ţigani, recidivişti în materie, falsificaseră monezi. Nici organizaţia legionară locală, nici cea judeţeană, nu erau amestecate într-un fel în această afacere. În cursul anchetei, reaua credinţă a presei guvernamentale a fost completamente demascată.

Cel care orhestrase toată această campanie de presă era un alt membru al guvernului naţional-ţărănist, Viorel V. Tilea, subsecretar de stat la Preşedenţia Consiliului. Tilea era un intim al camarilei şi omul de încredere al regelui Carol în guvernul Vaida-Voevod. Paralel cu acţiunea întreprinsă de Armand Călinescu la Ministerul de Interne, Tilea montase afacerea de la Răşinari, pentru a compromite moraliceşte Garda de Fier.

În culisele Palatului se pregătea o mare prigoană contra Mişcării, şi cei doi subsecretari de stat fuseseră însărcinaţi, de către camarilă, să intensifice acţiunile provocatoare împotriva Legiunii, în speranţa că legionarii îşi vor pierde răbdarea şi vor riposta. Viorel Tilea chiar anticipase asupra intenţiilor camarilei declarând, în cursul acestei campanii, că :

“Avându-se în vedere gravitatea faptelor comise de unii din membrii lor, Gărzile de Fier vor trebui necesarmente dizolvate”(Patria, 22 iulie 1933).

După trei săptămâni de atacuri continui, campania de presă încetă, căci nu putea să-şi bazeze pe nici o probă de ordin judiciar. În zadar legionarii încercaseră publicarea unor dezminţiri, mergând din redacţie în redacţie. Nici un ziar nu voia să admită adevărul. Era epoca de glorie a democraţiei româneşti !

5) “ ÎN SERVICIUL STRĂINĂTĂŢII ”

Campania de denigrare a Mişcării Legionare s-a extins şi

În domeniul politicii externe. Ziarele partidelor, secundate de presa evreiască, lansau toate minciunile posibile. Chiar dacă afirmaţiile lor succesive se contraziceau total, ele erau susţinute în aceeaşi formă neruşinată. Într-o zi, lumea citea -în aceste jurnale- că Garda de Fier primea bani de la Mussolini ; în alta, că era în slujba “Ungurilor care se deşteaptă” (o organizaţie revizionistă maghiară). A primi bani de la Mussolini trece şi acum drept o calomnie, chiar dacă această informaţie nu se baza pe nimic ; dar a imputa unei mişcări naţionaliste româneşti de a nu fi găsit alt stăpân decât pe ungurii revizionişti, asta era o pură aberaţie ! . . .

După venirea la putere a lui Hitler, nu mai era Mussolini cel acuzat de a fi patronul şi comanditarul Gărzii de Fier. Mişcarea era acum trecută în solda hitleriştilor ! . . . Acuzaţie pur gratuită, ca şi celelalte. Ceea ce nu-

i împiedeca pe evrei să publice în presa lor o altă enormitate, opusă -dar nimeni nu părea s-o observe- primelor acuzaţii : Mişcarea era în slujba Moscovei ; ea era o organizaţie de inspiraţie comunistă, camuflată sub sloganuri naţionaliste.

În ura lor, duşmanii de toate categoriile îşi amestecau argumentele. Ceea ce îi interesa era de a lansa, în opinia publică, tot soiul de calomnii, pentru a tulbura spiritele. În sfârşit, cum nici una din aceste calomnii nu avu efectul dorit, ei căutară să acopere Mişcarea de ridicol, susţinând că înşişi evreii finanţează Legiunea ! . . .

Cititorul marilor ziare din Capitală trebuia să rămână sub impresia că Garda de Fier n-avea alte preocupări decât să provoace agitaţie, în dorinţa exclusivă de a crea surse de afaceri ; că ea-şi închiria serviciile nu importă căruia dintre cei ce le furniza fonduri : astăzi faşciştilor sau hitleriştilor, mâine comuniştilor, fără a dispreţui banii evreilor . . .

Mişcarea Legionară îşi fixase poziţiile, în materie de politică externă, încă de la primul discurs pronunţat în Parlament de Corneliu Codreanu, la 3 decembrie 1931 : lumea merge către extreme, spusese Corneliu Codreanu cu această ocazie, extrema dreaptă sau extrema stângă. Formaţiunile politice intermediare nu vor putea rezista acestor curente revoluţionare. Popoarele trebuie să aleagă.

“În ceea ce priveşte orientarea noastră, dacă chestiunea este de a alege între aceste două categorii, noi suntem din acei care cred că soarele nu răsare la Moscova, ci la Roma”.

Căpitanul se pronunţase pentru o politică externă axată pe marile state naţionaliste, alături de Italia şi de Germania. Făcând abstracţie de o anumită apropiere ideologică între legionarism, fascism şi naţional-socialism, orice om de stat, având o comprehensiune rezonabilă a situaţiei europene, putea realiza că, în faţa ameninţării bolşevice, numai o alianţă cu Germania şi Italia putea salva România.

Ţările Europei Occidentale puteau încă opta pentru o a treia soluţie, fie neutralitatea, fie alianţa cu democraţiile de peste mări, în vreme ce România, cu frontiera ei pe Nistru, nu putea să se sustragă necesităţii de a alege între Rusia şi Germania. Alianţa cu statele naţionaliste devenise imperativul categoric al politicii externe.

Conducătorii partidelor nu înţelegeau schimbările survenite în Europa după 1933. Democraţiile apusene nu erau capabile să apere România, care, pentru a supravieţui, era obligată să se alăture statelor naţionaliste, deschis declarate a fi anticomuniste. Vechile partide judecau politica externă după clişee vetuste. Ele erau ostile noii Italii şi noii Germanii, pentru că se temeau ca o evoluţie analogă să nu se producă şi în România, aducând la putere Mişcarea Legionară. Asta era

tot ce ele reţinuseră din marea dramă europeană, din cataclismul ce ameninţa continentul nostru. Ţara nu-i interesa ; nici pericolele care pândeau din exterior ; îi preocupa doar mijlocul de conservare a puterii şi a priveligiilor. Clasa conducătoare pierduse orice sensibilitate faţă de marile interese naţionale, ignorând deliberat poziţia precară a ţării în noua conjunctură externă.

Pe de altă parte, partidele erau contaminate de agenţii comunismului internaţional. Atât în conducerea Partidului Naţional-Liberal, existau grupuri de orientare marxistă, ce exercitau o mare influenţă. Elementele acestea aţâţau şi întreţineau ura împotriva Germaniei şi Italiei, împiedecând orice evaluare obiectivă a politicii externe. În fine, elementul evreiesc, în România, se opunea cu îndârjire oricărui pas în direcţia apropierii României de statele naţionaliste, din motive de prisos a le mai menţiona.

Divergenţele dintre Mişcare şi vechile partide prelungindu-se şi în politica externă, era natural ca atacurile împotriva Legiunii să se reflecte în mod egal în acest sector. Mişcarea legionară era clasificată “teroristă”, “subversivă” şi “anarhică”, din punctul de vedere al ordinei interne, dar era acuzată şi de a constitui o ameninţare contra securităţii exterioare a statului, căci “era vândută intereselor străine”. Experţii din partide concluzionau : “Atât necesităţile de politică internă, cât şi cele de politică externă reclamă dizolvarea Gărzii de Fier”.

6) REGELE CAROL ŞI MIŞCAREA LEGIONARĂ

Campania de provocări declanşată de guvernul naţional-

ţărănist, în primăvara anului 1933, nu constituia decât preludiul marei prigoane ce se pregătea.

Forţele oculte, ce conduceau această acţiune, pregătiseră partea a doua a planului care trebuia să fie aplicată de un alt guvern de acelaşi soi. După aplicarea planului de ansamblu, aceste forţe sperau să se sfârşească definitiv cu “agitaţiile Gărzii de Fier”. Dar înainte de a arăta cum s-a derulat “faza dură” a prigoanei, e necesar să studiem transformările politice ce s-au produs în ţară în ultimii trei ani.

Prinţul Carol, exclus de la succesiune prin Actul de la 4 ianuarie 1926, reintră clandestin în ţară, la 6 iunie 1930, şi datorită sprijinului obţinut în armată, în Partidul Naţional-Ţărănesc şi în opinia publică, a fost proclamat rege la 8 iunie 1930.

Cu urcarea pe tron a regelui Carol, viaţa politică a ţării suferă modificări mari. Frânele puterii scapă partidelor şi sunt acaparate de către suveran.

Până în acest moment, potrivit Constituţiei, regele era arbitrul vieţii politice, dar, în realitate, schimbările de guvern erau totdeauna dictate de partide ; anume de acela care se bucura de cea mai mare influenţă la Palat. Guvernele accedau la putere şi o părăseau, independent de popularitatea partidului, sau de reprezentarea lui în Parlament. În vremea primului deceniu postbelic (1918-1928), Partidul Liberal a exercitat o influenţă decisivă asupra formării guvernelor. Regele Ferdinand schimba guvernele după indicaţiile lui Ion Brătianu, şeful acestui partid ; sub Regenţă -din timpul minorităţii regelui Mihai- factorul constituţional a fost dominat de Partidul Naţional-Ţărănesc.

Odată cu parvenirea la tron a regelui Carol, partidele încetează să mai domine cursul politicii româneşti. Regele Carol nu se lasă manevrat de partide, dar nu înţelege nici să arbitreze viaţa publică după regulile constituţionale. El îşi rezervă exclusiv puterea şi exercită o dictatură deghizată, manevrând partidele, unul după altul, cu ajutorul camarilei regale, care îşi întindea tentaculele până în cercurile intime ale conducerii. Pentru ca un partid să acceadă la putere, nu era destul, precum odinioară, ca el să fie alcătuit din oameni de încredere Palatului sau să organizeze tulburări de stradă, succeptibile să ameninţe Coroana, când intrigile de culise se dovedeau ineficace. Regele Carol impuse partidelor renunţarea la personalitatea lor politică, abandonarea oricărei veleităţi de independenţă şi degradarea lor în rolul de instrumente ale ambiţiilor lui de dominare. Partidele au fost aduse în situaţia de a cerşi puterea, de a cunoaşte pe rege drept conducător efectiv şi discreţionar al statului. Regele Carol nu se mulţumea cu rolul pasiv jucat de regii anteriori în politica românească şi tindea să confişte întreaga putere pentru el însuşi, reducând partidele la o situaţie subaltenă.

Puterea alunecând din mâinile partidelor în acelea ale regelui, era firesc ca şi conducerea luptei de exterminare a Gărzii de Fier să treacă de la partide la rege şi la camarila lui. Partidele îşi păstrau atitudinea ostilă faţă de Mişcare, însă nu mai aveau iniţiativa de luptă. PLANURILE DE ANIHILARE A MIŞCĂRII LEGIONARE ERAU DE-ACUM ÎNAINTE STABILITE LA PALAT ; partidele contribuiau la executarea lor materială, în măsura ajungerii la guvern, fie în calitate de partide, fie în aceea de indivizi izolaţi.

Distrugerea oricărei puteri a partidelor n-ar fi fost un lucru rău pentru ţară, dacă suveranul, într-un elan de comprehensiune, s-ar fi servit de autoritatea regală, pentru a consolida naţiunea. Or, intenţia lui de a umili partidele nu era inspirată de dorinţa de a stabili un guvern conştient şi puternic, devotat marilor interese naţionale. Motivele care l-au determinat să-şi aservească partidele au fost pur şi simplu orgoliul şi setea lui de putere personală.

În afară de acestea, tendinţa a fost amplificată sub influenţa metresei sale, Elena Lupescu. Dominaţia personală degenerează în tiranie sângeroasă, încărcată cu ură împotriva a tot ceea ce reprezenta energie creatoare a neamului. Cu toate că, la întoarcerea sa în ţară, regele Carol îşi luase angajamentul solemn, în faţa personalităţilor politice care-l ajutaseră să-şi recupereze tronul, de a renunţa definitiv la Elena Lupescu şi de a-şi relua viaţa de familie, câteva luni după proclamarea lui ca rege, această femeie reapăru în Bucureşti, spre consternarea generală, şi mai ales a celor ce fuseseră partizanii lui cei mai fervenţi.

Slăbiciunea regelui Carol pentru Elena Lupescu nu era o pasiune trecătoare şi nu rămânea în cadrul vieţii sale private. Ea deveni o problemă de politică naţională. Elena Lupescu domina voinţa regelui şi-l influenţa în hotărârile pe care le lua în calitate de Şef al statului. Întreg mecanismul constituţional se resimţea de pe urma acestei legături. Era în afară de orice îndoială că de când monarhia română exista, influenţele secrete se exercitaseră asupra suveranului, alterându-i deciziile. Dar influenţele proveneau din ambianţa naţională, în vreme ce, sub regele Carol al II-lea, factori ireconciliabili pătrund în viaţa publică. De aici înainte, voinţa regală e interceptată de partide, care păstrează un anumit ataşament faţă de patrie.

Cu Elena Lupescu, intrăm într-o fază în care politica ţării e acaparată de evrei, minoritate lucrând în legătură strânsă cu conspiraţia comunismului mondial. Regele, aflându-se sub dependenţa Elenei Lupescu, rezulta că acei care guvernau în umbră erau evreii, nu doar evreii din ţară, ci iudaismul mondial, cu ramificaţii la Londra, Paris, Washington şi Moscova.

Până la urcarea pe tron a regelui Carol, evreii exercitau deja o influenţă puternică în treburile statului, prin intermediul oamenilor de încredere din partide, ce intraseră în posesia pârghiilor de comandă a statului. Regele, dominat de metresa lui, încetase să mai fie Regele Românilor, devemind instrumentul principal de susţinere a intereselor evreeşti în România, şi a tuturor curentelor oculte şi internaţionaliste care săpau siguranţa statului. Oamenii politici, ce aspirau să mai joace încă un rol în politica statului, trebuiau în prealabil să câştige favoarea “prinţesei” Elena Lupescu, ori măcar să-şi asigure neutralitatea ei. Şi orice om politic care îndrăznea numai să murmure contra “reginei neîncoronate” pierdea definitiv încrederea regelui.

Mişcarea Legionară a fost o mişcare monarhistă convinsă. În cea dintâi declaraţie în Parlament, Corneliu Codreanu fixase principiile de bază ale acţiunii politice a Mişcării în următoarele puncte : DUMNEZEU – PATRIE – REGE – FAMILIE – PROPRIETATE – ARMATĂ. Mai mult încă : atunci când Corneliu Codreanu află de reîntoarcerea prinţului Carol în

România, şi înaintea tuturor partidelor ce ezitau încă a-l recunoaşte ca rege, el organiză o manifestaşie la Iaşi, la 7 iunie 1930, în cursul căreia luă cuvântul cerând încoronarea lui. Drept urmare, nici cea mai mică aluzie antiregalistă n-a ieşit de pe buzele vreunui legionar, chiar ştiindu-se că ordinele de prigonire a lor veneau direct de la Palat.

Totuşi, aceste dovezi de ataşament profund al Legiunii la ideea monarhică şi la dinastia domnitoare n-au servit la nimic. Regele rupsese cu naţiunea şi cu aspiraţiile ei. Sub înrăurirea mediului pervertit în care trăia, el devenise un duşman implacabil al naţionalismului românesc. El manifesta o adâncă aversiune pentru tot ceea ce reprezenta o valoare românească, o energie creatoare, un elan de înnoire a patriei. De aceea a crescut în el o ură sporită contra tineretului legionar. Iniţiativele constructive ale acestei tinerimi îi provocau accese de furie. Când a aflat că Corneliu Codreanu era aclamat peste tot de mii de tineri, mânia lui nu cunoştea margini. Căpitanul devenise o obsesie pentru acest rege vanitos. Vechile cadre politice erau prea corupte pentru ca el să se teamă de vreo reacţie din partea lor. Însă acest tineret, educat la şcoala sacrificiului şi a suferinţei, era un obstacol redutabil în calea scopurilor sale dominatoare.

Schimbarea survenită în structura politică a ţării agrava şi mai tare condiţiile în care Mişcarea trebuia să supravieţuiască şi să activeze. De-aici înainte, cum deja s-a spus, comploturile toate, împotriva Mişcării, vor fi urzite în secret la Palat, politicienii propuşi miniştri fiind totdeauna aleşi dintre adversarii cei mai implacabili. Frontul duşmanilor Mişcării devenea pe zi ce trece mai compact. Căci această coaliţie grupa într-un cerc infernal, partide politice, evrei, forţe oculte şi pe propriul conducător al statului ! . . .

7) ROLUL LUI NICOLAE TITULESCU

Pentru a avea o vedere de ansamblu asupra prigoanei din

1933, trebuie să luăm în consideraţie şi ceea ce se petrecea atunci în Europa. Hitler ajunsese la putere. Evenimentul acesta a avut efectul unui seism în politica mondială. Fiecare stat s-apucă să-şi revizuiască poziţiile în materie de politică externă, în funcţie de problemele create de Noua Germanie. Dintre toate statele, cea mai neliniştită era Rusia sovietică, ce se socotea victima potenţială a maşinii de război germane, îndată ce aceasta va fi reconstruită.

Pentru a nu rămâne singură în faţa pericolului nemţesc, Uniunea Sovietică începe să caute cu febrilitate prietenia tuturor naţiunilor care se simţeau ori s-ar fi putut simţi ameninţate de Hitler, propunându-le să formeze un front comun împotriva unei eventuale agresiuni. Avansurile Uniunii Sovietice au fost primite cu răceală. Marea Britanie,

în particular, abia îşi ascundea rezervele. Ea vedea, atunci, în Germania naţional-socialistă, un factor de consolidare a păcii în Europa ; singură, o Germanie puternică putea contrabalansa presiunea crescândă exercitată de Rusia sovietică asupra statelor mici şi mijlocii din Europa răsăriteană. Franţa, deşi atmosfera părea mai favorabilă unei înţelegeri cu Rusia sovietică, mai existau numeroase cercuri ce înclinau către un acord cu Germania.

Ofensiva diplomaţiei sovietice s-ar fi împotmolit, dacă n-ar fi găsit sprijinul anumitor personalităţi politice, care, trădând interesele propriilor lor popoare, s-au făcut instrumentele acestei puteri încăpăţânate întru cucerirea continentului nostru. Aceşti oameni politici din diverse ţări europene colaborau într-o unitate strânsă cu bolşevicii pentru distrugerea “cordonului sanitar” care izola Rusia sovietică de Europa centrală şi occidentală. Fiecare dintre ei utiliza funcţia pe care o deţinea, în cadrul statului său respectiv, pentru a se însărcina să scoată Rusia din carantina diplomatică în care era ţinută până atunci, să o integreze în toate organismele internaţionale.

Unul din aceşti agenţi, de mare clasă ai comunismului mondial, unul dintre cei mai zeloşi şi mai eficienţi susţinători ai Uniunii Sovietice era românul Nicolae Titulescu, ministrul Afacerilor Străine în cabinetul naţional-ţărănesc al lui Vaida, apoi ministru al aceluiaşi departament în guvernele liberale, până în 1936. E un lucru ciudat, absurd chiar, în faptul că ministrul Afacerilor Străine al unei ţări direct ameninţate de bolşevism nu găsea nimic mai bun de făcut decât combinarea de demersuri în toate capitalele occidentale, în vederea obţinerii recunoaşterii Uniunii Sovietice ca factor de ordine şi de stabilitate în politica europeană (!?).

Interesele României nu puteau fi mai prost apărate decât de omul acesta. Un ministru al Afacerilor Străine, dacă e patriot şi conştient de realităţilor geo-politice ale ţării sale, acţionează într-un sens diametral opus. El luptă din toate puterile pentru ca Rusia sovietică să fie ţinută departe de treburile europene, şi salută cu bucurie resurecţia forţei militare germane drept o garanţie suplimentară a securităţii statului român. Dar Nicolae Titulescu nu era defel reprezentantul intereselor româneşti şi nu se preocupa de apărarea României, ca patria sa. EL ERA AGENTUL ACELORA CARE CONSPIRAU ÎN FAVOAREA BOLŞEVIZĂRII CONTINENTULUI NOSTRU.

Neîndoios, renaşterea politică şi militară a Germaniei constituia o ameninţare la adresa existenţei statului sovietic. Această situaţie nou creată în centrul Europei nelinişstea pe Titulescu. Forţele oculte ale bolşevismului din care şi Titulescu făcea parte, intrară imediat în acţiune, pentru a încerca să îndepărteze pericolul nemţesc de la graniţele sovietice. Ca să reuşească acţiunea de salvare a Sovietelor,

era necesar ca soarta Moscovei să fie legată de aceea a celui mai mare număr posibil de state europene, în aşa fel încât, în eventualitatea unui atac german, toate aceste ţări să alerge în ajutorul ei, în virtutea pactelor încheiate, şi conflagraţia să se generalizeze.

Nicolae Titulescu, un bun agent al forţelor antiromâneşti, lupta, cu energia disperatului pentru ca “europenizarea” Rusiei sovietice să se realizeze. El punea în joc toate relaţiile, toate resursele strălucitei sale inteligenţe, spre a obţine ceea ce îi cereau forţele oculte ale comunismului mondial : ca Rusia sovietică, ce-şi clădise existenţa politică pe mormane de abominabile crime, să câştige dreptul de cetate în familia naţiunilor europene. În urma eforturilor lui Titulescu, a lui Beneş şi a altor coreligionari, Rusia sovietică a fost acceptată în Societatea Naţiunilor şi a semnat o serie de pacte de neagresiune cu statele limitrofe, printre care şi România.

Titulescu, împotriva oricărui bun simţ, făcea uz de cartea sa de vizită (MINISTRU AL AFACERILOR STRĂINE AL ROMÂNIEI), pentru a pleda cauza Uniunii Sovietice -duşmana mărturisită a ţării sale- în capitalele apusene. Abuzând de poziţia lui oficială, el afirma peste tot că poporul nostru, în interesul propriei sale securităţi, reclamă o înţelegere cu Rusia (!).

Prin asemenea declaraţii -abuzive şi mincinoase- el inducea în eroare guvernele occidentale, căci, se spunea în aceste capitale : dacă o ţară vecină a Rusiei sovietice nu se teme de bolşevism şi este dispusă la o ameliorare a raporturilor cu Uniunea Sovietică, cum afirma Titulescu, atunci, cu atât mai mult, puterile apusene n-au nici un motiv de teamă.

Titulescu se însărcinase să dezarmeze vigilenţa anticomunistă a Occidentului ; el prezenta viitoarele pacte ale democraţiilor cu Rusia, ca un serviciu adus României, aliata lor, şi a tuturor popoarelor din Răsărit, ameninţate grav de expansiunea hitleristă.

Titulescu nu pierdea totuşi din vedere politica internă românească. Cu un guvern conştient de răspunderile lui, trădarea sa n-ar fi ajuns la capăt. În ochii lui, o victorie naţionalistă în România reprezenta surparea completă a planului elaborat de forţele bolşevice din Europa. Rusia sovietică risca să fie tăiată de restul Europei, şi să fie expusă unui atac nemţesc, efectuat cu concursul majorităţii popoarelor din Europa răsăriteană. România, prin mijlocirea lui Titulescu, constituia, deci, o piesă principală în planul de salvare a Rusiei, al cărui obiectiv era integrarea acesteia în sistemele politice şi militare ale Occidentului. Jocul perfid al lui Titulescu nu permitea să fie tulburat de vreo de vreo modificare indezirabilă a scenei politice a României.

Impetuoasa afirmare a Gărzii de Fier îl neliniştea. În faţa ofensivei naţionaliste în România, Titulescu reacţiona cu puterea disperatului. El

somă guvernul să ia măsuri radicale pentru a lichida Mişcarea. Afirmă guvernanţilor că el vorbeşte în numele democraţiilor occidentale, în mod special al Marii Britanii şi al Franţei ; că dacă Garda de Fier continuă să se dezvolte în acelaşi ritm, poziţiile externe ale României vor fi zduncinate la Londra şi la Paris, şi că el nu şi-ar mai putea asuma răspunderea privind graniţele ţării. Tratatele de pace, pe baza cărora a fost fixată România Mare, erau ameninţate de Hitler, şi dacă ele ar fi atacate dintr-un singur punct, întreaga contrucţie făcută la Versailles s-ar prăbuşi. Eliminarea Gărzii de Fier era necesară, după Titulescu, în vederea apărării integrităţii teritoriale a statului român.

Titulescu exagera cu bună ştiinţă pericolul nemţesc, ascunzând totodată proporţiile reale ale primejdiei ruseşti. Dacă era chestiunea de un pericol hitlerist, aşa cum l-a descris Moţa, numai un stat puternic reprezentat dinamic de spiritul Gărzii de Fier ar fi putut să i se opună cu succes. Distrugerea Gărzii de Fier nu putea decât să slăbească poziţiile externe ale României, în orice eventualitate.

Titulescu practica un dublu şantaj : în capitalele apusene, în numele intereselor României, el solicita participarea Moscovei la menţinerea **statu-quo-**ului european ; în timp ce în ţara noastră, se prezenta drept mandatar al marilor democraţii occidentale şi drept cea mai autorizată persoană în stare să transmită părerea lor. Occidentul, zicea el, e alarmat de agitaţiile Gărzii de Fier şi se întreabă ce face guvernul, ce măsuri ia pentru a opri expansiunea acestui curent “pro-nazist”. În realitate, Titulescu nu era nici în slujba patriei, nici a Europei apusene. Era pur şi simplu un agent al forţelor secrete, care trăgeau pe sfoară atât ţările vestice, cât şi propria lui ţară. El cerea nimicirea Mişcării Legionare, pentru ca România să nu poată duce o politică independentă, de apărare a propriilor interese, să nu poată se se emancipeze de sub tutela puterilor conspiraţiei comuniste.

8) ANGAJAMENTUL PARTIDULUI LIBERAL

Deşi Partidul Naţional-Ţărănesc dăduse suficiente dovezi de

energie în reprimarea “agitaţiilor” legionare, adversarii Mişcării erau tot nemulţumiţi de Vaida-Voevod, preşedintele acestui guvern. El era, după părerea lor, prea slab, prea legat de trecutul său naţionalist de pe vremea în care luptase împotriva opresiunii maghiare, pentru întreprinderea hotărâtă a unei radicale operaţiuni contra Mişcării. Presa partidului liberal îl acuza de “toleranţă faţă de Mişcare”, de “cochetărie cu extrema dreaptă şi cerea îndepărtarea guvernului. Presa externă, asmuţită de Nicolae Titulescu, îl acoperea cu aceleaşi acuzaţii, cerând să se pună capăt agitaţiilor “hitleriste” în România ; pe de altă parte, ţara noastră risca să-şi piardă creditul politic şi financiar al străinătăţii.

A-l îndepărta pe Vaida-Voievod era un lucru simplu ; însă mai dificil era

de găsit partidul şi şeful de guvern dispuse să-şi asume rolul de călău al tineretului românesc. Căci regele, în acel moment, nu mai atribuia puterea decât pe baza unui criteriu unic : partidului şi conducătorului care îşi vor lua angajamentul să trimită la închisoare sau în mormânt tineretul naţionalist.

Partidul Poporului era prea slab numeric şi conducătorul lui, mareşalul Alexandru Averescu, n-ar fi acceptat niciodată puterea cu acest preţ. Celelalte formaţiuni politice erau şi mai slabe, pentru a fi luate în considerare în ceea ce priveşte succesiunea. Nu rămânea deci disponibil, pentru executarea acestui sângeros mandat, decât Partidul Liberal. Acest partid nu se bucura de nici o popularitate ; el dispunea, în schimb, de cadre puternice şi disciplinate. Trecutul îl desemna în afară de asta, pentru acest rol riguros şi brutal. El comisese primele asasinate politice din România ! El dăduse frumoasele dovezi “de energie” când, în 1907, fuseseră masacraţi 11.000 de ţărani.

Totuşi, exista o dificultate privind trecerea succesiunii acestui partid. Raporturile sale cu regele Carol II erau încordate. I.G.Duca, conducătorul Partidului Liberal, se pronunţase, la 8 iunie 1930, împotriva restauraţiei şi încă mai era pornit contra metresei regelui, Elena Lupescu. La rândul lor, regele şi doamna Lupescu îl detestau profund pe şeful Partidului Liberal. Pentru încetarea acestei aversiuni, regele a fost supus unor puternice presiuni interne şi externe, ca să ia în seamă serviciile pe care Duca le-ar putea aduce “cauzei”, în acel moment. Problema legionară încurca orizontul şi unea toate clanurile politice, deasupra intereselor sau a caracterelor disparate : regele Carol nu putea suporta ascendentul lui Corneliu Codreanu asupra tineretului ; Elena Lupescu îl instiga pe rege să persecute pe legionari, prin solidaritatea cu coreligionarii ei ; Partidul Liberal îşi vedea viitorul ameninţat de creşterea curentului naţionalist ; iar Titulescu, în calitate de eminenţă cenuşie a conspiraţiei comuniste, refuza colaborarea cu orice guvern ce n-ar fi luat măsuri radicale în vederea lichidării “pericolului Gărzii de Fier”.

În ceea ce privea Partidul Liberal, clauza nimicirii Gărzii de Fier nu era o condiţie care să-i displacă. Partidul Liberal nu era un partid de mase. Singura lui posibilitate de a supravieţui politic era de a nu fi oprit de la sursa puterii : Coroana. El nu putea ajunge la guvern decât de sus în jos, adică prin bunăvoinţa factorului constituţional. Mai mult, o dată instalat la conducerea ţării, el s-ar fi aflat în situaţia de a falsifica alegerile, pentru a-şi asigura majorităţile parlamentare. Dacă climatul politic se schimba (aşa cum voia Corneliu Codreanu) în direcţia unei aplicări sincere a legalităţii constituţionale, acest partid ar fi fost măturat de pe scena politică. Pe calea liberă a sufragiului universal, niciodată Partidul Liberal n-ar fi ajuns la putere. Impopularitatea cronică de care suferea îl împiedeca să înfrunte o luptă politică loială,

lăsând ţara să-şi aleagă liber dintre diversele grupări politice.

În faţa popularităţii crescânde a Mişcării Legionare, Partidul Liberal se vedea iremediabil pierdut. Când s-a cerut lui I.G.Duca, ca o condiţie "sine qua non" a venirii la putere, combaterea Gărzii de Fier prin cele mai energice mijloace, el şi-a dat consimţământul.

Deşi în faţa acestei perspective Duca avusese câteva ezitări, aşa cum mărturisesc mai multe personalităţi politice, şi chiar el avusese presentimentul unui sfârşit violent, până la urmă raţiunea partidului a învins, eliminarea Mişcării fiind socotită drept o condiţie de supravieţuire pentru Partidul Liberal.

Nu în aceeaşi situaţie se afla Partidul Naţional-Ţărănesc. Acesta era un partid de mase, cu o solidă popularitate şi, în consecinţă, nu depindea, în aceeaşi măsură, de sprijinul Coroanei. Activitatea politică a lui Corneliu Codreanu nu-i ameninţa existenţa politică. La nevoie, se putea chiar avea în vedere o alternativă de guvern între legionari şi naţional-ţărănişti, cu perpetua excludere a liberalilor. Evident, conducătorii acestui partid se bucurau, în forul lor interior, de perspectiva unei lupte între legionari şi liberali. Aripa marxistă a partidului saluta lupta aceasta ca o proiecţie a propriei lor ideologii ; în timp ce aripa conservatoare specula posibilitatea de a vedea tinerimea legionară, decapitată şi dezorientată, căutându-şi refugiul în rândurile acestui partid.

Începând cu vara anului 1933, "VIITORUL", organul oficial al Partidului Liberal lansă o vehementă campanie împotriva Mişcării, acuzând totodată pe primul-ministru, Vaida-Voevod, de complezenţă faţă de "agitatorii" Gărzii de Fier. O directă invitaţie, conform intenţiei evreilor din străinătate, de a face presiuni asupra suveranului român, înainte de a veni la putere ; căci era singurul mod, pentru ei, de a se debarasa de coşmarul Gărzii de Fier.

"Zilele acestea vom coborî ca neam pe scara celei mai mari umiliri româneşti. Doi bărbaţi de stat români, I.G.Duca şi N.Titulescu, vor aranja cu faţa politică a trustului bancherilor jidani de la Paris, interesaţi, pe de-o parte, de exploatarea nemiloasă a bogăţiilor ţării şi, pe de altă parte, în a asigura o cât mai fericită situaţie coreligionarilor lor din România, venirea la putere a Partidului Liberal.

Aceasta, cu condiţia formală, cu angajamentul de exterminare, prin orice mijloace, a Mişcării Legionare. Bancherilor străini nu le convine o naţie românească legionară, tânără, puternică, mândră şi care să-i scuipe afară din ţară, cu toate capitalurile de pradă.

Şi astfel, ca o împlinire a suferinţelor de peste zece ani, ni se pregăteşte, fără a fi cu nimic vinovaţi, cununa morţii" *(C.Z.C.,Pentru*

legionari, p.441,ed 1940).

9) ALEGERILE SÂNGEROASE

Vasile Marin completează precedentele declaraţii ale lui

Corneliu Codreanu, precizând asupra modului în care I.G.Duca şi-a luat angajamentul de a distruge Garda de Fier. După atentatul asupra lui Duca, Vasile Marin n-a putut fi arestat de poliţie. În toată iarna lui 1933-1934, el a trăit ascuns, refuzând să se predea. Cunoştea, datorită experienţei anterioare, de-atunci când fusese reţinut 19 zile fără mandat de arestare, ce înseamnă legalitatea în România şi ce importanţă se putea da "anchetelor" autorităţilor.

Cu toate acestea, pe vremea cât se afla în clandestinitate, n-a rămas inactiv. El s-a ostenit să demonstreze oamenilor cu care era în legătură abuzurile guvernului liberal şi ce anume era monstruoas în ceea ce acesta numea "complotul Gărzii de Fier", pus în scenă, piesă cu piesă, de către organele de poliţie.

Din această epocă s-au păstrat trei scrisori preţioase, de o mare valoare documentară, scrise de Vasile Marin. Una era adresată lui Nicolae IORGA, alta lui Grigore IUNIAN, conducătorul Partidului Radical-Ţărănesc, şi a treia lui Charles MAURRAS, pe care Vasile Marin îl cunoscuse în timpul studiilor sale în Franţa.

În scrisoarea către Charles Maurras se găsesc rândurile următoare :

"Această treabă de călău revine guvernului defunctului Duca, aceluia care se asigurase de sprijinul finanţei internaţionale, mai ales a "Băncii din Paris şi din Ţările de Jos", ca şi protecţia cabinetului masonic al d-lui Chautemps, totul încoronat de cauţiunea burgheză a d-lui Titulescu, unul din reprezentanţii bancherilor internaţionali în România".

La 7 noiembrie 1933, la cererea regelui, Vaida-Voevod îşi prezintă demisia. Şeful Partidului Liberal, I.G.Duca, e însărcinat cu formarea noului guvern. Parlamentul a fost dizolvat şi noi alegeri sunt fixate pentru 20 decembrie 1933.

Mişcarea Legionară participă la alegeri. Abia deschisă campania electorală, că la sediul central al Legiunii au venit în număr mare ştiri din cele mai neliniştitoare. În toată ţara domnea o teroare fără precedent. Planul guvernului era de a provoca cât mai multe posibile incidente cu legionarii, în perioada campaniei electorale, de a-i sili să reacţioneze, pentru ca la urmă să poată răspunde "dezordinilor", prin dizolvarea organizaţiei.

Aflând de acest plan, Căpitanul dădu ordin echipelor de propagandă legionare să evite orice provocare. În regiunile în care nu se putea

pătrunde, mai bine să se renunţe la propagandă. Mai degrabă să piardă câteva mii de voturi, decât să dea satisfacţie guvernului.

Dar guvernul nu se mărgini la sectorul propagandei. El inventă un gen de provocări ce nu putea fi evitat : dădu instrucţiuni organelor executive să împiedice pe legionari să-şi depună listele cu candidaturi. Conform legii româneşti, alegerile erau de competenţa judiciarului. Puterea executivă era exclusă de la operaţiunile de votare. Comisia Centrală Electorală, Comisiile Electorale Judeţiene şi toate Birourile de votare erau prezidate de magistraţi. Listele cu candidaturile diferitelor partide erau depuse la Tribunale, unde Comisia Electorală a Judeţului îşi avea reşedinţa.

Cu noua măsură, tribunalele fură plasate sub supravegherea poliţiei, şi, îndată ce apăreau legionarii, agenţii săreau asupra lor, cotrobăindu-i prin buzunare, confiscându-le listele şi trimiţându-i înapoi pe jos, din jandarmerie în jarndarmerie. În anumite judeţe, pentru mai multă siguranţă, tribunalele au fost împresurate de trupe, şi, oricărui suspect i se interzicea intrarea în Palatul de Justiţie.

Într-o asemenea situaţie, cum să eviţi provocările ?!

Sfidarea guvernului depăşise toate limitele. Legiunea putea să se încline în faţa unor astfel de măsuri excesive ? Putea ea să renunţe să-şi depună candidaturile, pentru a nu provoca mânia guvernului, ceea ce echivala practic cu abandonarea alegerilor. Această atitudine ar fi avut drept urmare numai încurajarea abuzurilor guvernamentale, dar ar fi suprimat chiar posibilitatea, pentru Mişcare, de a se afirma în viaţa politică ; şi acest procedeu ar fi putut fi aplicat, apoi, de toate guvernele. Lupta pentru înregistrarea candidaturilor, Mişcarea lupta pentru existenţa ei politică, pentru dreptul legitim, pentru prestigiul ei, sub acoperământul legilor statului.

O luptă îndârjită izbucni în întreaga ţară între autorităţi şi legionari ; unii pentru a împiedeca depunerea de candidaturi, ceilalţi pentru a le prezenta. În anumite judeţe, legionarii reuşiseră să pătrundă în tribunale, uzând de diverse stratageme; în alte cazuri, adevărate lupte au fost necesare pentru a se ajunge până la biroul Comisiei Electorale. Profesorul Vasile Christescu nu putu să pună piciorul la Tribunalul oraşului Giurgiu, decât cu revolverul în mână. Au fost cazuri în care poliţia a mers până acolo încât a violat propria incintă a Palatului de Justiţie. Delegaţiile legionare au fost arestate şi deposedate de documentele lor, îndată ce ele deschideau uşa biroului Preşedintelui.

În această încleştare de forţe, legionarii nu s-au lăsat dominaţi. Fiecare organizaţie s-ar fi considerat dezonorată, dacă nu şi-ar fi depus lista. Capacitatea de sacrificiu a legionarilor sfârşi prin înfrângerea aparatului de teroare a guvernului. Mişcarea reuşeşte să-şi depună

candidaturile în 66 de judeţe din 71. Între timp, simpatiile faţă de Mişcare se afirmau în popor ca o avalanşă, pe măsură ce ura creştea contra Partidului Liberal.

Mijlocul pus în acţiune de guvern în alegerile acestea (interzicerea de depunere a listei cu candidaturi) era, fără îndoială, cel mai eficace pentru provocarea atâtor incidente câte dorea el. Dar, această violare gravă a legii electorale în vigoare nu era principala caracteristică a prigoanei. Exista un aspect mult mai tragic. Pentru prima oară se folosea asasinatul drept mijloc de distrugere a Mişcării. Arestările, reţinerile, şi toate celelalte ilegalităţi, nu erau suficiente, şi guvernul merse şi mai departe : legionarul se afla expus în mod deschis morţii. Era un “vânat liber” asupra căruia se putea trage, fără teama nici unei consecinţe. Poliţiştii contra legionarilor. Acei care se arătaseră nemiloşi, în lupta lor împotriva “infractorilor statului”, erau recompensaţi de guvern, pentru “act de curaj în slujba patriei”.

Ordinul de vărsare de sânge nevinovat provenea direct de la I.G.Duca, şeful guvernului. Cel care supraveghea executarea planului de exterminare a Legiunii era Victor Iamandi, subsecretar de stat la Interne.

Cea dintâi victimă a teroarei a fost studentul Virgil Teodorescu, din Constanţa, omorât de un sergent de stradă, atunci când lipea afişe. Asasinarea lui Virgil Teodorescu a inspirat lui Ion Moţa, care asistase la înmormântarea sa, ca reprezentant al Căpitanului, un articol emoţionant, “Cranii de lemn”, publicat în revista legionară “AXA”, din 7 decembrie 1933 :

“Era atât de bombată fruntea camaradului, acolo între flori şi lumânări aprinse . . . Cât de simplu se rezolvă pentru dânşii totul. Câteva coale de hârtie înnegrită prin cancelarii, procese-verbale, autorizaţii de înmormântare, şi totul se face repede şi în bună regulă . . . Astăzi cu unul, mâine cu altul . . . Cu timpul, stăpânirea va câştiga chiar o foarte bună experienţă administrativă în această “materie”, şi totul se va aranja şi mai uşor. Se va putea chiar înfiinţa un serviciu public administrativ pentru satisfacerea acestei noi funcţiuni sociale : eliminarea din societate, până sub ţărâna gropii, a acestor indezirabili care sunt totuşi elementele cele mai pure sufleteşte ale tineretului actual, cei mai patrioţi, fruntaşi în şcoli şi la examene, cei mai buni şi scumpi copii ai familiilor şi, deasupra, întruparea masivă a visului regelui Carol I : caractere. Tineri care ştiau şi ştiu că pe calea aceasta îi aşteaptă toate jertfele, toate ofensele şi nici un folos personal, care primesc însă cu bucurie această mucenicie pentru Neam şi Cruce . . .

De aceea, autorii uciderii camaradului nostru, ca şi iniţiatorii sistemului “craniilor de lemn”, vor purta o nesfârşită povară în faţa lui Dumnezeu,

în faţa Justiţiei viitoare şi în judecata istoriei româneşti” *(Ion Moţa, “Cranii de lemn”. P.159,160,162).*

Câteva zile mai târziu, un alt asasinat avu loc la Iaşi. Studenţii din acest oraş făceau o slujbă religioasă pentru camaradul lor omorât la Constanţa. Armata interveni, opri procesiunea şi obligă pe studenţi să se refugieze la Căminul Cultural Creştin. Armata încercui atunci Căminul şi menţinu starea de asediu timp de trei zile. Un muncitor legionar, Niţă Constantin, aruncă câteva pâini studenţilor blocaţi, deasupra capetelor soldaţilor ce formau cordonul. Unul dintre aceştia trase asupra lui şi Niţă Constantin căzu la pământ, trăznit . . .

Nici o anchetă judiciară nu a fost efectuată, nici într-un caz, nici în celălalt. Afacerea fu închisă şi aceste două asasinate, comise de agenţii forţei publice, trecură la rubrica “incidentelor electorale”. Sergentul de stradă care l-a omorât pe Vrgil Teodorescu la Constanţa a fost doar transferat într-un alt oraş, şi nu ca o sancţiune, ci pentru că guvernul se temea ca el să nu sufere ceva de pe urma răzbunării legionarilor. De asemenea, se ignoră până astăzi cine a tras asupra lui Niţă Constantin. Puţin timp după aceea, s-a aflat la Centru moartea unei a treia victime a teroarei liberale : legionarul Ion Bălăianu, mort la spitalul din Giurgiu, în urma torturilor suferite. Şi lista morţilor abia se deschidea . . .

Guvernul începu să creeze un climat de teroare, declanşă gustul violenţei ; şi poliţişti şi jandarmi se năpusteau cu ferocitate asupra legionarilor, oriunde îi întâlneau. Guvernul însă nutrea planuri şi mai tenebroase. Intenţia lui era, printr-o încăierare între legionari şi poliţişti, să lichideze pe însuşi Corneliu Codreanu, şi să treacă moartea lui ca un nou “incident electoral”.

Conştient de pericol, Căpitanul nu se mişcă din Bucureşti, contrar obiceiului său de a parcurge multe judeţe în timpul campanei electorale.

Totuşi, teroarea nu dădu rezultatele scontate de guvern. Autorităţile n-au putut impiedeca Mişcarea să-şi depună candidaturile şi să câştige, din ce în ce mai mult simpatia populară. Acuzaţiile de “mişcare anarhică” şi “teroare”, lansate împotriva ei de presa guvernală, n-aveau priză în popor. Rapoartele care soseau la Ministerul de Interne semnalau că, dacă Mişcarea participa la alegeri, ea ar obţine un număr de voturi considerabil ; şi pericolul pe care guvernul voia să-l ocolească creştea. De aceea, Mişcarea nu ajunse la alegeri. Înainte de a deveni prim-ministru, I.G.Duca se angajase să dizolve încă o dată Legiunea.

10) DIZOLVAREA MIŞCĂRII LEGIONARE

Guvernul hotărâse ca desfiinţarea organizaţiei legionare

să nu aibă loc înaintea termenului pentru depunerea candidaturilor. Numai anunţând măsura, în acel moment, s-ar produce şi efectele. Pe de altă parte, dacă ea ar avea o singură zi de răgaz, exista riscul ca legionarii să introducă alte liste de candidaturi, în numele unor organizaţii create de circumstanţă, ce ar fi scăpat atunci voinţei Consiliului de Miniştri. Pentru a preveni această eventualitate, Jurnalul, anunţând dizolvarea Mişcării, n-a fost făcut public decât în noaptea de 9 spre 10 decembrie, după ce, conform dispoziţiei legii electorale, nici o candidatură nu mai putea fi depusă.

Este semnificativ că desfiinţarea Gărzii de Fier n-a fost obiectul unui Decret Regal, ci a rezultat dintr-o decizie a Consiliului de Miniştri. Cu toate că regele a fost amestecat în complotul de lichidare a Mişcării Legionare, el refuză să-şi pună semnătura pe un asemenea Decret, lăsând să cadă întreaga răspundere asupra lui I.G.Duca.

Acţionând în grabă şi improvizaţie guvernul se acoperi de ridicol. Jurnalul Consiliului de Miniştri anunţa dizolvarea “Legiunii Arhanghelului Mihail” şi a “Gărzii de Fier”, grupări politice ce nu figurau la Comisia Centrală Electorală. Aceste organizaţii fuseseră desfiinţate în 1931. Mişcarea prezentase candidaturi sub numele “Gruparea Corneliu Zelea Codreanu”, denumire de care Căpitanul uzase la alegerile generale din 1932. După câteva ore, guvernul îşi dădu seama că dispoziţiile din Jurnalul Consiliului de Miniştri nu erau aplicabile listelor legionare, şi îl completă printr-o hotărâre, specificând că actul se dizolvare se întinde şi asupra “Grupării Corneliu Zelea Codreanu”.

Suferinţele abia începeau ! . . .

După dizolvare, guvernul ordonă arestarea tuturor legionarilor, de la Şeful suprem până la membrii cei mai recenţi. România politică nu strălucise niciodată prin respectul legalităţii. Cetăţenii, în ciuda tuturor garanţiilor constituţionale, s-au aflat mereu fără apărare în faţa vexaţiunilor puterii executive. Şi totuşi, nu se mai văzuse niciodată o asemenea prigoană. Peste 11.000 de persoane au fost ridicate de la domiciliile lor şi aruncate în închisoare. După legile ţării, nici un cetăţean nu putea fi deţinut mai mult de 24 de ore fără un mandat judiciar. I.G.Duca suprimă toate garanţiile constituţionale şi el se substituie abuziv puterii judecătoreşti, pentru a ordona toate aceste arestări. Deţinuţii nu erau prizonierii justiţiei, erau într-un fel escamontaţi de guvern şi păziţi cu forţa în temniţe. Arestările nu fuseseră sfectuate de către parchetele civile sau militare, ci de poliţie, jandarmi şi prefecţii judeţelor. Nuci un deţinut nu a fost obiectul unei anchete a vreunui judecător de instrucţie ori procuror. N-a fost lansat nici un mandat de arestare. Au fost eliberaţi , fără asistenţa justiţiei, două săptămâni mai târziu, când alegerile erau deja “câştigate” de guvern . . .

Moţa şi Marin, de exemplu, au rămas 19 zile în închisoarea militară Jilava. Ei au fost chemaţi să-şi clarifice situaţia, pentru a fi traduşi în justiţie. Făcură chiar greva foamei, timp de cinci zile. Au trimis proteste în toate părţile, chiar şi regelui. S-au adresat procurorilor din toate instanţele, cerându-le să intervină pentru a pune capăt detenţiilor ilegale. Zadarnic ! Nimeni nu răspunde la apelurile lor ! Când au fost în fine eliberaţi, colonelul Izet, directorul închisorii, consimţi să le emită, la cererea lor, certificate de detenţie ilegală. Cu documentele acestea, ei au făcut apel la justiţie, cerând pedepsirea lui Victor Iamandi, subsecretar de stat la Interne.

Printre deţinuţi se găseau numeroase personalităţi din elita Capitalei : prinţul Alexandru Cantacuzino, poetul Radu Gyr, scriitorul şi ziaristul Mihail Polihroniade, inginerul Virgil Ionescu, av.Vasile Marin, av.Ion Moţa, etc. Diverse închisori din ţară adăposteau alţi prizonieri importanţi : avocaţii Ilie Gârneaţă şi Corneliu Georgescu, fondatori ai Mişcării Legionare, profesorul Vasile Christescu, profesorul Ion Zelea Codreanu, protopopul Ion Moţa, avocatul Mille Lefter, profesorul Nicolae Petraşcu şi mulţi alţii . . .

Prin aceste arestări în masă, guvernul voia să impună poporului teroarea. “Cine se asociază acestor anarhişti nu se bucură de protecţia legii”, se repeta pe toate tonurile. Puteai fi deţinut , maltratat, omorât, fără ca autorităţile competente să intervină. Guvernul dădea, prin aceasta, un avertisment imperios ţării şi trasa o linie de demarcaţie între marea majoritate a neamului românesc, ce suporta cu docilitate toate abuzurile, şi acest grup de “revoltaţi”, de “insurgenţi”. Avertismentul se adresa şi părinţilor, angajându-i să interzică fiilor lor să se compromită cu “aventurierii” aceştia, căci însăşi viaţa lor depindea de ei. Atunci când era vorba de menţinerea ordinii publice, statul nu se dădea înapoi de la nimic, chiar cu riscul de a părea crud şi inuman, cu însuşi riscul de a lovi pe cei nevinovaţi.

Îndepărtarea legionarilor urmărea şi un obiectiv imediat, direct legat cu situaţia electorală a guvernului. Curentul favorabil Mişcării era atât de puternic, încât guvernul se temea de o înfrângere, în cazul în care legionarii ar fi fost lăsaţi în libertate după actul de dizolvare. Cum era de prevăzut, ei vor merge să voteze şi să facă propagandă pentru partidele de opoziţie, în intenţia de a slăbi pe liberali. Ţinându-i sub cheie în timpul alegerilor, guvernul se punea la adăpost de orice neplăcută surpriză, Corneliu Codreanu, într-adevăr, dăduse instrucţiuni, în dimineaţa lui 10 decembrie, după dizolvare, ca legionarii să voteze în favoarea partidelor de opoziţie : în Transilvania, pentru Iuliu Maniu ; în vechiul Regat şi în celelalte provincii, pentru Gh.Brătianu şi mareşalul Averescu.

Căpitanul evalua modest voturile legionare la 200.000. cei 11.000 de

legionari întemniţaţi nu reprezentau doar 11.000 de voturi mai puţin, ci 11.000 de propagandişti fervenţi, care, lăsaţi liberi, puteau să ducă la eşecul guvernului în alegeri.

11) GENERALUL CANTACUZINO

În timpul acelor zile sumbre, Căpitanul a avut şansa să

aibă alături de el pe generalul Cantacuzino. Descendent al unei familii imperiale, a Cantacuzinilor din Bizanţ, printr-o ramură transplantată în principatele Unite, generalul număra, printre strămoşii săi o suită neîntreruptă de înalţi demnitari şi chiar prinţi domnitori.

În vremea războiului 1916-1918, prin care a fost realizată România Mare, generalul luptase cu trupele sale de grăniceri pe crestele Carpaţilor, unul din sectoarele cele mai grele de pe întreg frontul. De unde supranumele de “Grănicerul”. Acoperit de glorie, primind cele mai înalte decoraţii româneşti şi străine, el devenise o figură legendară a armatei române.

Ca toţi cei din generaţia lui, revenise de pe front cu gândul de a-şi vedea patria nu numai mărită în teritoriu, ci şi reînnoită pe planurile politic şi social. Or, generalul Cantacuzino a fost profund decepţionat de politica partidelor. Întregul aparat de stat era cangrenat de corupţie şi grupurile de străini deveniseră adevăraţii stăpâni ai ţării noastre. După ce a părăsit armata, s-a înscris într-o formaţiune politică, care avea în program pedepsirea celor vinovaţi şi extirparea corupţiei din viaţa publică : “Liga Vald Ţepeş”, prezidată de Grigore Filipescu. Puţin timp după aceea, el îşi dădu seama că acesta nu e decât o simplă sucursală a politicianismului românesc, aranjată să capteze curentul nemulţumirii generale.

Dezgustat de această primă experienţă, nu gândea să o facă şi pe a doua. Cu privire la Mişcare, păstra rezerva pe care o aveau mulţi oameni oneşti, traşi pe sfoară de campaniile de presă partizane. În 1933, vara, ca atâţia locuitori ai Capitalei, s-a dus să viziteze şantierul de la Bucureştii-Noi, unde se înălţa “Casa Verde”. Această operă îl stupefie. Descoperi acolo o lume scumpă inimii lui de soldat : spirit de sacrificiu, voinţă creatoare, disciplină, demnitate omenească. Printre aceşti oameni, care dormeau în colibe şi mâncau în gamele, care frământau argila pe o căldură sufocantă şi lucrau fredonând cântece patriotice, el se simţea ca între soldaţii lui de pe front. I se părea că retrăieşte marile zile ale epopeii naţionale.

Exista, aşadar, o altă ţară, în afară de aceea pe care o cunoscuse după război. În această Gardă de Fier, atât de tare calomniată aflase pumnul de oameni hotărâţi să salveze naţiunea de la prăbuşire. Descoperi o raţiune nouă de a trăi.. Începând cu acest moment, viaţa lui se

confundă cu aceea a Legiunii. Ultimii săi ani de existenţă i-a folosit ca să ducă acest tineret brav şi curat spre conducerea ţării. Îl protejă, punând în joc, şi la dispoziţia Mişcării, tot ce avea : puţină avere, prestigiul său imens, în armată şi în viaţa publică şi chiar propria lui viaţă.

Căpitanul, imediat ce aflase de actul de dizolvare, remise Comandamentul Mişcării generalului Cantacuzino şi dispăru de pe scena politică. În dimineaţa lui 10 decembrie 1933, generalul făcea primul serviciu Mişcării difuzând Ordinul dat de Căpitan legionarilor şi simpatizanţilor, în care le indica pentru cine trebuie să voteze.

Acasă la general, alergară mulţi legionari veniţi să ceară informaţii şi instrucţiuni. Fără să vrea, generalul reprezenta, în aceste împrejurări dramatice, punctul de sprijin al Mişcării. Casa lui, de pe strada Gutenberg nr.3, devine sediul clandestin al organizaţiei. Legionarii căutaţi de poliţie găsesc aici refugiu. Autorităţile nu îndrăzneau să forţeze poarta. Prestigiul lui în Capitală era atât de mare, încât chiar acest guvern al tuturor ilegalităţilor n-ar fi riscat să-l provoace.

Generalul trata autorităţile de sus şi fără menajamente. El încuraja pe legionarii care încercau să-l vadă şi ataca cu violenţă pe liberali. Vorbea răspicat cu toată lumea, făcând guvernul responsabil de tot ceea ce s-a petrecut şi strigând în gura mare că actul de dizolvare nu va rămâne fără urmări. Aşa cum îi cunoştea, se aştepta la o reacţie din partea legionarilor.

12) MOARTEA VIOLENTĂ A LUI DUCA

Alegerile trecuseră. În ajunul Crăciunului, cea mai mare parte

dintre legionari au fost puşi în libertate. Cu cei importanţi, s-a făcut totuşi o excepţie, li s-a impus să petreacă Crăciunul în închisoare, sub privirile batjocoritoare ale gardienilor. Era o cruzime inutilă, dorită de guvern pentru a umili sufletul torturat al oamenilor acestora.

Opinia publică se înduioşă de această situaţie şi protestele

se ridicară din toate părţile : demnitari ai Bisericii, politicieni din toate partidele de opoziţie, profesori universitari, generali, toţi cereau terminarea cu detenţiile arbitrare. În anumite regiuni, intervenţiile au fost încununate de succes ; autorităţile au fost obligate, sub presiunea opiniei publice, să elibereze pe legionari ; în altele, dimpotrivă, ele continuau să aplice cu stricteţe ordinele guvernului. Ion Moţa, Vasile Marin, Sterie Ciumetti rămăseseră în închisoare şi n-au fost puşi în libertate decât în după-amiaza zilei de 29 decembrie 1933. Soarta veghea asupra lor, căci în aceeaşi zi, la orele 9 seara, I.G.Duca, primul-ministru al ţării şi şeful Partidului Liberal, căzu fulgerat pe peronul gării

Sinaia, împuşcat de trei legionari.

Opinia publică s-a aşteptat la o reacţiune. Nedreptăţile

comise de guvern suscitaseră un spirit de revoltă şi o tensiune explozivă în toată ţara. Atmosfera era încărcată până la saturaţie. De unde va veni gestul eliberator ? Nimeni nu ştia, dar fiecare gândea că lucrurile nu pot să se oprească la stadiul acesta. Istoria Legiunii nu putea fi închisă prin triumful forţei brutale. O fatalitate plana asupra politicii româneşti. Duca se plasase într-o poziţie intolerabilă, atrăgând asupra sa toate urile şi toate inamiciţiile. El se făcuse odios, de asemenea, şi în rândurile celorlalte partide. Alegerile fuseseră desfăşurate într-un mod atât de scandalos, şi cu atâta sălbăticie, încât opoziţia era literalmente decimată. Un partid atât de impopular ca Partidul Liberal obţinuse la alegerile din 20 decembrie o zdrobitoare majoritate.

Îndată ce s-a aflat de asasinarea lui Duca, faptul produse o puternică impresie ; dar nu era o surpriză. Comentariul -de la cel mai umil cetăţean până la oamenii politici- era pretutindeni acelaşi : “Trebuia să se aştepte !”

Autorii atentatului erau trei studenţi : Nicolae Constantinescu, Doru Belimace şi Ion Caranica. Ei vor fi cunoscuţi de aici înainte, în istoria Legiunii, sub numele colectiv de “NICADORII”, cuvânt format din silabele luate din prenumele lor.

Nicolae Constantinescu era un distins student al Academiei Comerciale. Fusese grav rănit de patru ori în cursul încăierărilor din vară cu jandarmii. Dizolvarea îl surprinsese în judeţul Făgăraş, din Transilvania. Ion Caranica şi Doru Belimace erau tot studenţi. Făceau parte dintr-un grup de tineri intelectuali macedoneni care, după război, imigraseră în România, unde îşi făceau studiile universitare. Persecutaţi în patria lor de origine, Grecia, pentru că nu voiau să-şi renege neamul, obârşia românească, au avut durerea să constate că nu erau mai bine trataţi nici în România. Răniţi în sentimentele lor naţionale, s-au apropiat de unicul om ce putea să le înţeleagă suferinţa : CORNELIU CODREANU.

Gândul de a atenta la viaţa lui Duca se născuse în mintea lui Nicolae Constantinescu, în timpul în care se afla în închisoarea Făgăraş. Revolta, la el, spărsese cadrul disciplinei legionare, împingându-l către hotărârea de a trage asupra aceluia pe care-l socotea drept principalul responsabil de nenorocirea Legiunii şi de tot sângele vărsat. În timp ce era închis, comunică acest plan unui camarad, Toader Ioraş ; ei hotărâră, de îndată ce se vor elibera, să plece la Bucureşti, ca să-şi procure revolvere şi să tragă asupra lui Duca la prima ocazie favorabilă.

Într-adevăr, abia ieşit din închisoare, Nicolae Constantinescu îşi pune planul în aplicare cu o inflexibilă energie. Totuşi, în loc să se ţină de proiectul iniţial, el luă drept tovarăşi pe cei doi tineri macedoneni, Belimace şi Caranica, pe care-i considera mai fermi şi mai pregătiţi sufleteşte pentru o asemenea acţiune.

Primul-ministru fusese chemat în audienţă la rege la Sinaia, pe 29 decembrie 1933. Seara, trebuia să se întoarcă în Capitală. Cei trei legionari, informaţi de deplasarea lui, plecară şi ei la Sinaia şi petrecură ziua aşteptând întoarcerea lui Duca. Acesta apăru pe peron, îndreptându-se spre tren. Nicolae Constantinescu îl strigă pe nume ; Duca întorcându-se, trase asupra lui de mai multe ori şi îl atinse la cap. Moartea a fost fulgerătoare. Constantinescu se predă imediat autorităţilor. Belimace şi Caranica aveau drept misiune să arunce petarde pe peron, pentru a provoca panică printre agenţii care-l însoţeau pe Duca. Ei au fost arestaţi, la rândul lor, câteva ore mai târziu.

Căpitanul reuşise să evite arestarea în noaptea de 9-10 decembrie 1933, aflând, cu câteva ore mai devreme, decizia guvernului de dizolvare a Mişcării. Părăsise sediul şi se ascundea în Capitală. Corneliu Codreanu ştia că guvernul, în asemenea împrejurări, nu dă înapoi chiar în faţa unui asasinat. În atmosfera de teroare ce domnea atunci în ţară, nu era greu unui oarecare agent, sub pretextul că ar fi rezistat la arestare, să tragă asupra lui.

Este foarte evident că un om hăituit ca un vânat nu putea să se ocupe totodată de urzeală de comploturi şi că nu putea deloc, din aceleaşi motive, să controleze organizaţia. În afară de asta, în vreme ce Căpitanul era căutat de întreaga poliţie şi se ascundea din casă în casă, responsabilul principal al atentatului, Nicolae Constantinescu, se afla el însuşi în închisoare, la Făgăraş.

Încă de la primele declaraţii, Nicolae Constantinescu explică tragicul său caz de conştiinţă. Era gata să dovedească în faţa martorilor, şi prin martori, că era în închisoare când luase hotărârea de a-l ucide pe Duca. O dată eliberat, căutase tovarăşi pentru această acţiune şi aşteptă momentul pentru executare. Nu-l văzuse pe Corneliu Codreanu şi nu luase contact cu nici unul din conducătorii Legiunii. Întreaga răspundere a actului său cădea asupra lui. Conducerea Mişcării Legionare nu era nici într-un fel amestecată în atentat. Dacă încălcase disciplina legionară, aceasta se petrecu într-un moment de adâncă tulburare, întrucât nu mai putea să suporte umilinţele şi loviturile primite din partea autorităţilor. Voise să răzbune, totodată, crimele comise de guvern împotriva lui şi a camarazilor săi.

Aceste declaraţii nu conveneau defel guvernului. El voia un complot, un

complot cu orice preţ, pentru că numai o conspiraţie îi permitea să implice conducerea Legiunii în atentat. Complotul neexistând, se apucă să fabrice unul, cu ajutorul pieselor forjate de poliţie.

În timpul anchetei, cei trei studenţi au fost supuşi la torturi înspăimântătoare, pentru a li se smulge declaraţiile dorite de guvern. Rezistară eroic la toate supliciile. Îşi dădeau perfect seama de urmările catastrofale pe care le-ar fi putut avea pentru Legiune o declaraţie făcută în sensul voit de guvern, chiar smulsă cu forţa. Ei au dus o prodigioasă luptă contra slăbiciunilor lor epuizate şi însângerate. Din fericire, poliţia română nu cunoştea, la acea dată, “metodele poliţieneşti avansate ale sovieticilor”, fiindcă şi-ar fi atins cu siguranţă scopul . . .

Moartea lui Duca provoacă accese de furie indescriptibilă în Partidul Liberal. Guvernul era decapitat, chiar în momentul în care îşi sărbătorea triumful electoral, obţinut prin zdrobirea Legiunii. Ministerul de Interne ordonă arestarea şi aruncarea în închisoare a tuturor legionarilor din ţară, dintre care majoritatea abia fusese eliberată cu câteva zile înainte. De această dată, numărul deţinuţilor era cu mult mai ridicat decât în momentul precedentei dizolvări : peste 18.000 de legionari.

Scenele de teroare de la începutul lui decembrie se repetaseră la o scară înzecită. Oameni care nu avuseseră măcar timp să afle ştirea atentatului au fost ridicaţi în puterea nopţii din sânul familiilor, trataţi ca şi cum ar fi fost criminali feroci, şi din nou încarceraţi, fără nici o inculpare, fie şi formală, contra lor. Guvernul nu efectuă arestări în raport cu atentatul, ceea ce ar fi presupus respectul anumitor forme legale, el arestă pur şi simplu pe toţi legionarii şi chiar pe amicii şi simpatizanţii Mişcării, cum procedase şi în momentul dizolvării.

Cum îşi justifică guvernul măsurile ?

“Pentru stabilirea responsabilităţilor “complotului legionar”, care costase viaţa primului-ministru” -răspundeau purtătorii de cuvânt din Parlament. Argumentul nu convingea, natural, pe nimeni. Un complot, prin natura lui, presupune un număr restrâns de indivizi. Detenţia a mii de persoane nu putea avea nici o legătură cu instrucţia cazului. Era un act de pură răzbunare a Partidului Liberal şi, totodată, un mijloc de intimidare a populaţiei. Nu erau doar vinovaţii de moartea lui Duca cei care trebuia să suporte urmările gestului lor, ci toţi membrii Grupului, pentru simplul fapt de a fi aderat la această “organizaţie criminală”.

Toată ura liberalilor se concentră asupra persoanei lui Corneliu Codreanu. În această privinţă nu putea să existe nici milă, nici dreptate. Victor Iamandi, subsecretar de stat la Interne, dăduse poliţiei ordine precise : ea tebuia să-l lichideze într-o manieră expeditivă, în

cazul în care ar fi căzut în mâinile lor. Capturarea lui şi execuţia erau înfăţişate ca o simplă chestiune de zile . . . În provincie, se răspândise deja zvonul : Corneliu Codreanu fusese împuşcat, pentru ca opinia publică să fie familiarizată, la fel şi legionarii, cu ideea morţii lui. . .

Printre ultimii eliberaţi de la Jilava, în după-amiaza lui 29 decembrie, se afla şi Sterie Ciumetti, casierul Legiunii, şi unul din elementele cunoscute de poliţie ca trăind în ultima vreme în anturajul Căpitanului, fiind chiar umbra lui. În noaptea morţii lui Duca, Ciumetti, abia revenit în familie, a fost iarăşi ridicat de-acasă, supus unor torturi îngrozitoare, pentru a revela ascunzătoarea Căpitanului. Poliţia presupunea fie că Ciumetti luase contact cu Şeful, fie că-i cunoştea refugiile. Ei nu putură scoate nimic de la Ciumetti. Exasperaţi de rezistenţa sa supraomenească, comisarii îl omorâră şi aruncară trupul lui, în împrejurimile Bucureştiului. Ancheta, întreprinsă ulterior, concluzionă cu o hotărâre de suspendare a urmăririi comisarilor răspunzători.

Întreg aparatul de stat a fost mobilizat pentru capturarea Căpitanului. Toată ţara, în sus şi în jos. În munţi, în mânăstiri, în cele mai îndepărtate cătune, jandarmii îşi făceau apariţia, ameninţând şi terorizând populaţia. Căpitanul era de negăsit. Era ascuns la Bucureşti, acesta-i miracolul de a fi scăpat urmăririlor acelora ce-i juraseră pieirea.

13. SUB REGIMUL VIOLENŢELOR

Moartea subită a lui Duca furnizase guvernului prilejul de

a inunda iarăşi ţara cu vechile calomnii împotriva Mişcării Legionare, “mişcare teroristă” ce propagă “cultul violenţei” ; mişcare ce vrea să ajungă la putere printr-o lovitură de stat, spre a introduce apoi o “sângeroasă dictatură”.

Îndeosebi în Franţa, graţie relaţiilor pe care Titulescu le întreţinea cu redacţiile marilor gazete pariziene, pierderea lui Duca a fost comentată în termenii cei mai ofensatori pentru Mişcare. Atentatul de la Sinaia, scria presa franceză, nu lasă să subziste nici o îndoială asupra caracterului terorist al acestei grupări, şi e regretabil că guvernele anterioare îi toleraseră activităţile subversive.

În literatura legionară, nu se va găsi un singur rând care să poată fi interpretat în sensul unei adeziuni a Mişcării la doctrina violenţei. Spre deosebire de comunişti şi de fascişti, Corneliu Codreanu a repudiat categoric ideea cuceririi pe calea acţiunii directe. Teoriile lui Sorel nu l-au tentat. Corneliu Codreanu n-a creat Mişcarea în scopul de a face din ea un instrument de revoltă împotriva ordinei constituite. În educaţia politică dată legionarilor, s-a insistat în mod deosebit asupra necesităţii de a se manifesta întotdeauna în cadrul legalităţii. Lupta Mişcării a fost

loială faţă de forma constituită de stat. Propaganda legionară s-a desfăşurat în acord cu legile ţării : “Atâtea drepturi ne sunt acordate de Constituţie ; vom căuta să ne afirmăm politic, în măsura în care ni se permite acest lucru”, învăţa Corneliu Codreanu.

Fără îndoială, Mişcarea Legionară înălţa steagul unei revoluţii. Orice revoluţie tinde la schimbarea ordinei existente. Dar revoluţia legionară nu e cantonată în ordinea politică ; ea depăşeşte politicul. Are caracterul unei transformări mai profunde, care acţionează asupra fondului sufletesc al individului şi al neamului. Mişcarea urmăreşte crearea noului tip de român, fidel valorilor morale şi naţionale permanente. Transformările politice şi sociale vin în al doilea rând, ca un epifenomen al schimbărilor spirituale. Victoria Mişcării trebuie să survină ca o consecinţă a unui “proces” intim de convingere, realizabil în conştiinţa naţională. Când acest proces va fi cucerit marea majoritate a neamului, biruinţa va veni singură ; pentru că majoritatea de adeziuni individuale, în favoarea Mişcării, garantează o majoritate legionară în Parlament şi în orice consultare populară.

Bineînţeles, condiţia prealabilă a ascensiunii normale a Mişcării spre putere era ca legile statului să fie respectate de către toate partidele. Mişcarea Legionară îşi luase angajamentul de a nu ieşi din cadrul constituţional existent ; însă cerea ca toate partidele să facă dovada, cu scrupulozitate, a unei loialităţi egale în raporturile lor cu Mişcarea.

Pentru a-şi susţine acuzaţiile nedrepte împotriva Mişcării, guvernul prezenta opiniei publice, ca material documentar, o serie de violenţe comise de membrii Mişcării, în frunte cu Corneliu Codreanu, de la originile cele mai îndepărtate : cazul Manciu, cazul Vernichescu, nenumăratele ciocniri cu jandarmii, şi ultima faptă sângeroasă, asasinarea lui Duca. Etalând izolat aceste evenimente, ca pe nişte tablouri, în afara lanţului lor de cauze, e neîndoios că guvernul putea da alegaţiilor sale un anumit relief.

Şi totuşi, procedura era falsă ! Acel care voia să obţină o informaţie obiectivă asupra acestor “crime” şi să le înţeleagă, trebuia să se intereseze şi de antecedentele lor. Acţiunile acestea n-au fost comise din iniţiativă legionară, ca nişte acte de terorism banal şi gratuit. Nu legionarii începuseră să atace autorităţile deoarece doctrina lor îi împingea spre violenţă, ca singură cale de cucerire a puterii . . . E tocmai contrariul. Guvernul luase iniţiativa ; autorităţile, primele, s-au năpustit asupra legionarilor ; ele au arestat, lovit, torturat şi omorât. “Violenţele” legionarilor n-au fost decât riposte faţă de teroarea şi violenţele adversarilor lor. În toate cazurile, legionarii au acţionat în legitimă apărare. Provocările atingeau culmea brutalităţii sub guvernarea liberală, în toamna lui 1933, când ele au provocat reacţia “Nicadorilor”.

În permanenţă guvernul a întreţinut această confuzie, acţionând la umbra cenzurii. Era strict imposibil să se publice ceva în legătură cu ilegalităţile comise de el. La ordinul guvernului, cetăţeni au fost ucişi, atunci când îşi exercitau legal drepturile lor politice. Simplul fapt de a fi lipit un afiş a costat viaţa lui Virgil Teodorescu.

Cum poate merita un guvern respectul, când ia însăşi viaţa acelora pecare are misiunea să-i protejeze ? Guvernul îşi distrusese, prin propriile excese, fundamentul legal al autorităţii. Transformase raporturile de drept dintre guvern şi cetăţeni în raporturi de forţă în nici un mod legionarii nu s-au ridicat împotriva ordinei legale, ei s-au opus dizolvării acesteia de către cei care, investiţi temporar cu prerogativele puterii, le-au transformat în privilegii şi au batjocorit toate instituţiile statului.

Poate fi dominată revolta atunci când se vede că oamenii oneşti şi loiali nu-şi mai găsesc în stat nici un punct de sprijin pentru salvgardarea drepturilor lor ? Sau, mai degrabă, exasperaţi de lovituri, nedreptăţi şi umilinţe, oprimaţii sunt împinşi de tirani la meritata replică ? Aceasta e ordinea şi atmosfera în care au fost declanşate violenţele atribuite legionarilor.

Loviturile date legionarilor nu erau îndreptate împotriva lor în calitate de oameni. Brutalitatea avea o semnificaţie mai profundă, politică şi spirituală. Erau prigoniţi pentru că aparţineau Mişcării Legionare. Nu era întâia dată în cazul Duca, nu va fi nici ultima oară când legionarii se găseau în faţa alternativei de a abdica în faţa unui stat terorist, sau a recurge la violenţă pentru a supravieţui. Dacă ar fi fost vorba de o grupare politică obişnuită, bazată pe interese personale, e în afară de orice îndoială că membrii ei ar fi cedat de la prima presiune guvernamentală şi şi-ar fi căutat satisfaţia în altă parte. Or, Mişcarea Legionară avea o altă structură, altă mentalitate. Era un insrument al destinului naţional. Dezertarea membrilor ei din faţa nedreptăţii şi abuzul de putere de o aşa anvergură, ar fi compromis perspectivele de progresie ale Neamului românesc în istorie. Problema era extrem de complexă. Legionarii puteau să se expună mai puţin şi să sufere mai puţin. Însă ei nu erau călăuziţi de propriul interes. EI SE CONSIDERAU ÎNSĂRCINAŢI CU O MISIUNE ; îşi luaseră un sfânt angajament faţă de patrie.

Politica era pentru ei, aşa cum zicea Moţa, o religie. Nu o vedeau ca pe un mijloc de satisfacere a pretenţiilor lor personale, ci de înălţare şi de ocrotire a Naţiunii. De aceea, duşmanul trebuia înfruntat cu orice preţ, trebuia oprită avalanşa de ilegalităţi şi de crime ce ameninţa cu nimicirea Mişcării şi aservirea şi mai tare a neamului. Trebuia să se ivească gestul care să impună respectarea Legiunii. Legionarii puteau pieri în calitate de indivizi, dar nu Mişcarea şi tezaurul ei de principii.

Fără reacţia aceasta “in extremis”, înfăptuită cu toată conştiinţa valorii actului, Mişcarea ar fi fost eliminată de multă vreme din viaţa politică. Dacă Duca trăia, după toate crimele sale, putând să se laude că cu ajutorul metodelor “puţin mai forte, dar indispensabile, tinerii s-au cuminţit”, dosarul Mişcării Legionare ar fi fost închis din 1933. În această tragică alternativă a fost plasată Mişcarea, de nenumărate ori, de către adversari. Mişcarea a ales întotdeauna calea onoarei. Mereu au ieşit din sânul ei “răzbunători”, oameni de elită, pătrunşi de importanţa sacrificiului, pentru ca, peste trupurile lor martirizate, Garda de Fier să-şi poată continua înaintarea triumfătoare.

După dizolvare, Corneliu Codreanu, din clandestinătate, a lansat o Circulară, în care denunţa crimele guvernului Duca împotriva unei grupări politice ce s-a menţinut în cadrul unei stricte legalităţi.

“Încă din luna iulie, “Garda de Fier” n-a dat loc nici unei întruniri publice, n-a făcut nici o agitaţie, n-a tipărit nici un manifest, n-a dat naştere nici unui conflict cu autoritatea publică . . . Singura activitate a “Gărzii” era o operă de educaţie constructivă : ridicarea unui cămin la Bucureştii-Noi.

Unii lucrau, iar altora le creştea inima, văzând cum în fiecare zi din sforţarea braţelor comune, se înălţa tot mai sus rodul muncii lor, sub binecuvântarea lui Dumnezeu.

Aceşti tineri nu s-au făcut vinovaţi cu nimic, n-au atacat pe nimeni, n-au spus nici măcar unui singur om : “dă-te mai încolo”.

În această situaţie, a sosit d-l Duca la guvern, cu necontenitele domniei-sale ameninţări -care constituiau în acelaşi timp asigurări pentru bancherii străini, stăpânii României- că va dizolva “Garda de Fier”.

Ce putea să justifice dizolvarea “Gărzii”?

1. Atitudinea noastră ? Agitaţii ? Tulburări grave sau

măcar mai puţin grave ? Acţiune subversivă ? Teroristă ? Exclus ! Pentru că n-au existat. Nici măcar în conştiinţa acuzatorilor şi călăilor noştri.

2. Cel puţin justificată teamă de concurenţă la

guvernare ?

Exclus ! Pentru că noi nu lucrăm pe plan prezent. Lucrăm pe planul de viitor. N-am cerut şi nu cerem guvernul. Mai mult : nici nu ne ineresează cine vine la guvern. Ne este absolut indiferent. Pe noi ne interesează România de mâine, luând, se înţelege, parte, într-o anumită proporţie -pentru şcoala noastră- la toate acţiunile prezentului

: parlament, ziaristică, ştiinţă, artă, etc . . . Acest adevăr înlătură şi minciuna, ce ni se pune obişnuit în sarcină în asemenea ocazie, că am urmări o lovitură de stat. Lovitura de stat presupune voinţa de-a guverna acum.

De altfel, noi n-am fost împiedecaţi de la exercitarea vreunei încercări de violenţă sau ilegalitate, ci din contra am fost împiedecaţi prin violenţă de-a întrebuinţa calea legală.

Şi acum o mică întrebare :

Cum justifică omul cu suflet de fiară, d-l I.G.Duca, tot sângele pe care l-a vărsat, sângele românesc al camarazilor noştri nevinovaţi ? . . .

Chiar şi uşile justiţiei, latura parchetului ne-au fost închise ca unor câini turbaţi. La nenumăratele cereri legale de intervenţie nu s-a răspuns. În sufletele a zeci şi mi de tineri, care cunosc şi admiră atitudinile justiţiei din alte ţări -în cazuri similare- se clatină mândria născută din credinţa în virtuţile justiţiei româneşti.

Este posibil ca într-o ţară cu justiţie, oameni care n-au nici o vină să fie torturaţi de săptămâni întregi şi să nu-şi poată găsi dreptatea sub nici o formă ? Totuşi, adevărata justiţie, nu parchetul, nu se poate să nu facă dreptate. Ei ne vom adresa.

Dragi camarazi, care veţi sărbători în închisori Crăciunul, cu trupurile însângerate şi cu inima plină de doliu, să nu vă descurajeze această “izolare”, pentru că Dumnezeu nu este contra noastră şi de aceea nu vom putea fi învinşi niciodată. Vom strânge rândurile noastre răzleţite şi Gada de Fier va ieşi din aceste suferinţe mai luminoasă ca niciodată”.

(Circulară apărută în ziarul “Cuvântul” din 24 decembrie 1933).

14. PROCESUL

Închisorile din întreaga ţară deveniseră neîncăpătoare pentru a-i ţine sub obroc pe legionarii deţinuţi. Prin trieri succesive, operate de autorităţile din provincie, către începutul lui februarie 1934, majoritatea legionarilor arestaţi în provincie au fost eliberaţi. Au fost reţinuţi şi trimişi la Bucureşti, pentru noi anchete, acei care, după poliţiile locale, puteau fi consideraţi periculoşi şi aveau legături cu atentatul. Toţi legionarii trimişi astfel de către poliţia din provincie, împreună cu cei arestaţi în Capitală, au fost concentraţi în închisoarea militară Jilava.

Jilava era un fort dezafectat, din împrejurimile Bucureştiului. Cazematele ei, construite sub pământ, serveau drept celule pentru deţinuţi. Pereţii acestor celule picurau umiditate şi apa ţâşnea

constant. (Cuvântul “jilavă” înseamnă de altminteri “umed”).

Soarele nu pătrundea în curtea interioară decât puţină vreme în timpul dimineţii ; şi ca să vezi cerul, trebuia să ridici ochii. O şedere prelungită în această temniţă ruina definitiv sănătatea omului. De aceea, ea nu era folosită decât ca închisoare preventivă pentru acei care trebuiau să fie deferiţi justiţiei militare.

După moartea lui Duca, Preşedinţia Consiliului de Miniştri a fost încredinţată de rege doctorului C. Angelescu, ministrul Educaţiei Naţionale. Acesta nu a rămas prim-ministru decât câteva zile, şi a fost înlocuit, la 3 ianuarie 1934, de un alt liberal, Gheorghe Tătărescu. Noul guvern decretă starea de asediu şi stabili cenzura pentru o perioadă de şase luni. Din punctul de vedere al ordinei interne, măsurile acestea n-aveau nici o justificare. Nimeni nu tulbura ordinea, în afară de propriul guvern care, prin deţinerea ilegală a mii de cetăţeni, întreţinea o stare permanentă de nemulţumire în opinia publică.

Starea de asediu a fost instaurată pentru a crea un climat indispensabil terorii. Ea mai avea şi un alt obiectiv la fel de important pentru guvern : starea de asediu era garanţia condamnării conducătorilor Legiunii. Într-adevăr, într-o perioadă normală, procesul autorilor atentatului şi complicilor eventuali, ar fi trebuit să fie judecat la Curtea de Juraţi, cu un juriu civil, instanţă asupra căreia, potrivit experienţelor anterioare, presiunile guvernamentale n-ar fi avut nici un efect. Liberalii erau detestaţi de toţi în acel moment, astfel încât se putea aştepta nu numai ca şefii Lwgiunii să fie achitaţi, dar şi cei trei autori ai atentatului.

Starea de asediu fiind decretată, instrucţia şi judecarea atentatului de la Sinaia cădeau în competenţa justiţiei militare. Şi această interpretare a decretului era abuzivă, căci asasinarea lui Duca se produsese înaintea instaurării stării de asediu ; prin urmare, judecarea procesului era, din toate punctele de vedere, de competenţa Curţii de Juraţi. Puţin importa pentru guvern că decretul a fost aplicat cu efect retroactiv ! De multă vreme, el îşi pierduse sensibilitatea faţă de legile statului. Ca să obţină condamnarea conducătorilor Legiunii, ce mai însemna o ilegalitate în plus, după miile de ilegalităţi comise până atunci !

Cu toate acestea, guvernele României Mari avuseseră experienţe amare cu procesul contra Gărzii de Fier. Nici Curţile cu Juraţi, nici chiar instanţele ordinare ale justiţiei nu s-au supus injoncţiunilor Puterii Executive. Pe măsură ce se multiplicau atacurile împotriva legionarilor, justiţia restabilea echilibrul puterilor în stat, răspunzând aproape fără excepţie, prin şentinţă de achitare.

Duşmanii Legiunii erau exasperaţi de atitudinea demnă a justiţiei.

Toate tentativele de a elimina Mişcarea pe cale judiciară eşuaseră. Rămânea o singură speranţă pentru camarilă şi pentru Partidul Liberal : justiţia militară. Tribunalele militare, compuse din ofiţeri, sunt – se presupunea – mai puţin influenţate de opinia publică decât instanţele civile. La nevoie, dacă procesul nu avea cursul dorit de guvern, un ordin venit de sus putea aminti ofiţerilor de "datoria" lor.

La începutul lui martie 1934, aproape toţi legionarii deţinuţi la Jilava au fost puşi în libertate şi n-a mai rămas, la dispoziţia justiţiei militare, în plus faţă de cei trei autori ai atentatului, decât un grup de 52 de persoane. Printre acuzaţi se găseau Corneliu Zelea Codreanu, generalul Cantacuzino, prof. Ion Zelea Codreanu, Ion Moţa, inginerul Clime, Ion Badea, Nicolae Totu ş.a. Toţi aceştia, socotiţi de guvern ca formând cadre superioare ale Legiunii, erau destinaţi să putrezească în închisoare.

Era clar că un grup atât de numeros nu putea avea vreo responsabilitate în atentatul în sine. Un complot nu se urzeşte între 50 de persoane, şi mai ales în circumstanţele de atunci, când toţi conducătorii erau fie ascunşi, fie arestaţi. Ce legătură cu atentatul putea să aibă Ion Moţa, care rămăsese în închisoare până în după-amiaza lui 29 decembrie şi nu fusese eliberat decât cu câteva ore înainte ca atentatul să se consume.

Procedând de la început cu arestări masive şi punând în libertate progresiv pe prizonieri, guvernul voia să dea publicului impresia că acţionase cu obiectivitate şi în interesul instrucţiei. Adică : pe măsură ce anchetele înaintau, el elibera pe "inocenţi", nereţinând decât un grup restrâns de conducători, care trebuiau să răspundă de actele lor în faţa justiţiei. Separând masa legionarilor de conducere, după ce-i trecuse pe toţi prin ciurul anchetelor, se încerca să se şi facă mai vizibilă prezumţia de vinovăţie a acestei conduceri.

Data procesului a fost fixată pentru 17 martie 1934, în faţa Consiliului de Război al Corpului II de Armată, cu sediul la cazarma de la Malmaison (Bucureşti). Implicarea generalului Cantacuzino în acest proces a jucat un rol providenţial. Având gradul de general, el nu putea fi judecat decât de egalii săi, şi Tribunalul a trebuit, aşadar, să fie compus exclusiv din generali. Preşedintele desemnat era generalul Ignat şi, ca membrii, generalii Costandache, Cămănescu, Dona şi Filip. Generalul Petrovicescu fusese desemnat drept comisar al Regelui.

Această excepţională compunere a Consiliului, format dintr-un grup de iluştri generali din armata română, a uşurat mult pledoaria apărării. Generalii se aflau la finele carierii lor; ei puteau judeca cu o conştiinţă mai liberă decât ofiţerii cu grad inferior, ce se puteau teme ca nu cumva cariera lor să fie handicapată dacă sentinţa era favorabilă

acuzaţilor.

Căpitanul mai era încă fugar la data deschiderii procesului. Guvernul nu-l mai căuta cu înverşunarea de-odinioară. Din momentul în care nu putuse să-l omoare din primele zile de după atentat, era preferabil acuma pentru guvern ca procesul să se judece în lipsa lui. Faptul că dispăruse, şi că nu se prezenta la proces, constituia un indiciu grav de culpabilitate, susceptibil de a influienţa dezbaterile în detrimentul său. Dacă un om se derobează de justiţie, înseamnă că are ceva să i se reproşeze.

Guvernul greşise drumul şi se bucura prea devreme de absenţa Căpitanului de la acest proces. Acesta nu fugise de justiţie ; el se ascundea pur şi simplu de poliţie, care primise, de la subsecretarul de stat Victor Iamandi, ordinul de a-l lichida. Corneliu Codreanu nu se temea de moarte; voia ca ţara să ştie cine îl ucide, cine-şi asumă răspunderea asasinării lui. Nu voia să fie victima vreunui obscur agent, cum era cazul după dizolvarea Mişcării, sau mai ales după atentatul contra lui Duca. În aceşti termeni se justifică faptul de a se fi sustras pentru câtva timp autorităţilor, când făcu prima sa declaraţie în faţa consiliului de Război.

Corneliu Codreanu înţelesese perfect că lipsa lui de la proces ar fi interpretată de Consiliul de Război drept un indiciu de culpabilitate. De fapt, el nu ezitase niciodată să se predea justiţiei şi să răspundă personal acuzaţiilor aduse împotriva lui. Voia totuşi ca acest act să se producă în momentul în care pericolul de a fi asasinat de agenţii forţei publice ar fi trecut. Acest moment era acela în care forţa executivă trecu afacerea Duca, într-o manieră definitivă, în mâinile justiţiei militare, şi nu mai putea deci să dispună direct de viaţa şi libertatea inculpaţilor. Din aceste motive, Corneliu Codreanu luă hotărârea de a nu se preda autorităţilor poliţieneşti şi de a se prezenta direct la Consiliul de Război.

Cu trei zile înainte de proces, o ştire senzaţională a împânzit Capitala şi a fost confirmată de ziare : Corneliu Codreanu se prezentase la Consiliul de Război, însoţit de colonelul Zăvoianu (la care se refugiase în ultimul timp) şi de preotul Grigore Cristescu, profesor de teologie la Universitatea din Bucureşti. Avea nevoie de aceste două persoane pentru mărturie, în orice moment, după declaraţia făcută parchetului militar, că se predase voluntar şi nu că fusese regăsit şi arestat de poliţie.

După ce a fost completat dosarul cu declaraţia lui Corneliu Codreanu, Consiliul de Război hotărî că nu e nevoie să se fixeze un nou termen de judecată, şi că procesul poate să înceapă, cum a fost prevăzut, la 17 martie 1934.

Procesul debută sub auspicii favorabile Mişcării. Prezentându-se benevol în faţa Consiliului de Război, Corneliu Codreanu pusese capăt insinuărilor răspândite de guvern, după care el s-ar ascunde laş pentru a scăpa de rigorile justiţiei. În plus, instanţa de judecată era formată din grupul acesta de ofiţeri de elită, din care am citat ; iar prezenţa generalului Cantacuzino în boxa acuzaţilor releva categoria dezbaterilor, impunând respectul judecătorilor.

Faptul de a fi aşezat alături de conducătorii Gărzii de Fier crea impresia că acest complot, de care erau acuzaţi, nu putea să existe. Acest coleg de arme şi de suferinţe al judecătorilor, generalul Cantacuzino, era cunoscut în armată pentru verticalitatea caracterului său. Era deci inimaginabil că acest om de onoare să fi acordat preţuirea şi prietenia sa acestor periculoşi conspiratori ai statului.

Pe măsură ce procesul continua, începură să apară punctele vulnerabile ale actului de acuzare. Complotul presupus împotriva lui Duca dispărea în fum, o dată cu descoperirea faptului că la mijloc nu era decât o grosolană mistificare a poliţiei. După audierea martorilor apărării, nu mai rămăsese nici o îndoială, în conştiinţa judecătorilor, că asasinarea lui Duca se datora exclusiv iniţiativei celor trei autori ai atentatului. Celelalte capete de acuzare (mişcare teroristă, mişcare clandestină, arhaică, periculoasă pentru siguranţa statului etc.) au fost succesiv zdrobite de vechile sentinţe de achitare pronunţate de Tribunalele ţării, prin care, de zeci de ori, Mişcarea Legionară fusese absolvită.

Prin procesul acesta, în plus, guvernul liberal era demascat. Toate actele arbitrare, toate ilegalităţile, toate crimele comise de către el, erau puse în lumină, se reîntorceau contra lui, ca tot atâtea capete de acuzare. Pe feţele generalilor-judecători dispăruse severitatea de la început. Membrii Consiliului şi acuzaţii încercau aceeaşi emoţie intensă, ascultând pe martorii ce descriau suferinţele pe care ei le suportaseră. În faţa torturilor şi umilinţelor extreme impuse miilor de oameni, atentatul apărea ca o reacţie naturală, necesară, la cruzimile autorităţilor. În Parlament, un deputat liberal interpelase guvernul, întrebând dacă, la Consiliul de Război, se făcea procesul Gărzii de Fier ori acela al guvernului.

Întorsătura luată de proces neliniştea guvernul. Tulburarea acestuia crescu şi mai tare atunci când conducătorii partidelor de opoziţie : Maniu, Vaida-Voievod, mareşalul Averescu, Octavian Goga, se oferiră să fie martorii apărării. Toţi dezaprobaseră actul de dizolvare şi condamnau guvernul pentru reţinerea ilegală a mii de persoane. Şi, ceea ce produsese cea mai mare senzaţie în timpul procesului, a fost faptul că, printre martorii în favoarea acuzaţilor se afla însuşi Constantin Argetoianu, acela care dizolvase Garda de Fier în 1932. O

aşa ură se acumulase la toate partidele de opoziţie contra liberalilor, încât ele uitaseră vechea duşmănie împotriva Mişcării, şi veneau să întindă o mână de ajutor legionarilor.

Când fu rândul Comisarului regal, generalul Petrovicescu, să ia cuvântul, guvernul avu o nouă şi crudă surpriză : Comisarul regal renunţă total la acuzaţiile împotriva generalului Cantacuzino, împotriva lui Corneliu Codreanu, împotriva lui Moţa şi împotriva celorlalţi conducători ai Mişcării, şi ceru achitarea lor, considerând drept singuri vinovaţi pe cei trei autori ai atentatului, un fapt rar în analele justiţiei din toate ţările lumii.

Guvernul a fost atunci cuprins de panică. Achitarea conducătorilor Mişcării Legionare era aproape sigură. Era greu să se creadă că Consiliul de Război va fi mai sever decât procurorul militar, şi că el va condamna pe cei care, generalul Petrovicescu, într-un suprem efort de conştiinţă în îndeplinirea datoriei, îi pusese în afara cauzei. La ce au servit atunci toate arestările, torturile, întreaga avalanşă de insulte şi calomnii la adresa Legiunii, teroarea toată declanşată de peste patru ani, răul moral pe care Partidul Liberal l-a făcut prin aceste măsuri, ridicând împotriva lui un val gigantic de impopularitate ?...

Situaţia era deosebit de gravă şi de încordată, fiindcă se părea că nu-i mai rămânea guvernului nimic de făcut, decât să părăsească puterea în huiduielile întregii ţări. Asta era concluzia logică a unei ruşinoase înfrângeri.

Cu o zi înaintea pronunţării sentinţei, o intervenţie imprevizibilă venită de sus, riscă compromiterea întregului mers al justiţiei. Guvernul nu putea să împiedice achitarea conducătorilor Legiunii. Întreaga sa autoritate dispăruse de-a lungul dezbaterilor. Mai rămânea o ultimă soluţie în vederea obţinerii condamnării acuzaţilor şi a salvării guvernului : ca regele în persoană să intervină, cerând generalilor din Consiliul de Război condamnarea capilor Gărzii de Fier.

Guvernul, Elena Lupescu, întregul anturaj se străduia să-l convingă pe rege să facă acest pas, să pună în joc întreaga lui autoritate de Şef al statului, pentru a modifica concluzia procesului. Regele apelă la generalii din instanţa judiciară militară că “dorinţa M.S. Regele este ca inculpaţii să fie condamnaţi”. Generalul Uică se execută.

Membrii Consiliului de Război au fost consternaţi. Ei erau somaţi de rege să dea o sentinţă contrarie convingerilor la care ei ajunseseră după laborioase dezbateri. În calitate de soldaţi, ei nu puteau decât să se supună ordinului primit din partea Şefului suprem al Armatei.

În ultimul moment, situaţia a fost salvată de generalul Moruzi : acesta era un prieten bun al generalului Cantacuzino şi se găsea, totodată, în

excelente relaţii cu regele Carol. Aflând de ordinul dat de Rege prin generalul Uică, el refuză să creadă că ordinul provenea de la Palat. Presupunea că-i vorba de vreo manevră a Partidului Liberal, efectuată cu complicitatea generalului Uică şi fără cunoştinţa Palatului.

Generalii din Consiliul de Război îl rugară să verifice autenticitatea ordinului primit prin intermediul generalului Uică. Dacă era un ordin al Regelui, ei, în calitate de ostaşi, nu puteau să se eschiveze, şi îl vor executa. Generalul Moruzi se grăbi la Palat şi îl puse pe Suveran la curent cu situaţia creată la Consiliul de Război, prin mijlocirea Ministrului Armatei:

“Dacă inculpaţii sunt condamnaţi în urma demersului Majestăţii voastre, îi spuse generalul Moruzi, atunci ei nu mai sunt condamnaţii justiţiei, ci condamnaţii Majestăţii Voastre.

- Dragă Moruzi, îi răspunse Regele înspăimântat, după ce se trezi desconspirat, te rog să te duci imediat la Consiliul de Război şi să comunici generalilor că sunt liberi să judece potrivit conştiinţei lor”.

Generalul Moruzi se întoarse în cea mai mare grabă la Consiliu şi comunică camarazilor lui de arme rezultatele întrevederii sale cu regele. Toată lumea respiră uşurată.

În Vinerea Mare, pe 5 aprilie 1934, Consiliul de Război pronunţă sentinţa : erau condamnaţi la muncă silnică pe viaţă, Nicolae Constantinescu, Doru Belimace şi Ion Caranica. Toţi ceilalţi acuzaţi sunt achitaţi, cu generalul Cantacuzino şi Corneliu Codreanu în frunte. Legiunea ieşea din închisoare, încoronată de laurii victoriei.

15. UN DOCUMENT EDIFICATOR

La deschiderea Parlamentului, în primăvara anului 1934, opoziţia revoltată de rezultatele frauduloase ale alegerilor, care-i decimase rândurile, a declanşat atacuri furioase împotriva guvernului liberal. În momentul “Discursului la Mesaj”, toţi conducătorii opoziţiei s-au succedat la tribuna Camerei, condamnând violenţele comise de către guvern pentru asigurarea majorităţii parlamentare.

Cu această ocazie, a fost deschisă şi problema Gărzii de Fier, a dizolvării ei, a arestărilor ilegale efectuate în întreaga ţară. Oratorii au cerut punerea în libertate a victimelor răzbunării partidului Liberal şi egalizarea anchetelor. În cursul acestor dezbateri furtunoase, s-au evidenţiat, prin energica apărare a tineretului legionar, Octavian GOGA, conducătorul Partidului Naţional-Creştin, şi Grigore IUNIAN, şeful Partidului Radical-Ţărănesc. Primul era preşedintele unei formaţiuni politice de dreapta ; în timp de Grigore Iunian reprezenta tendinţa de stânga în politica românească. Acesta din urmă se

despărţise de Partidul Naţional-Ţărănesc şi-şi formase propriul său partid, de orientare mai radicală. La ultimele alegeri, el reuşise cu mare greutate să obţină cei 2 la sută din voturile cerute de legea electorală şi, astfel, să aibă 4 deputaţi în Parlament.

Totuşi, deşi poziţia lui a fost foarte departe de idealurile legionare, omul acesta nu putuse suporta spectacolul sângeros oferit ţării de Partidul Liberal. Grigore Iunian era un “rara avis” în politica românească de după război. Democrat convins, el cerea aplicarea strictă a constituţiei şi respectul total al voinţei poporului. Teroarea dezlănţuită de Partidul Liberal în timpul alegerilor, şi după atentatul de la Sinaia, îl revoltase : hotărâse atunci să intervină cu întreaga lui energie în favoarea miilor de legionari ce gemeau în închisori fără nici o formalitate legală, ridicaţi arbitrar de poliţie şi jandarmi.

Vasile MARIN, profund emoţionat de discursul ţinut la Cameră de Grigore Iunian, discurs în care el făcea rechizitoriul partidului guvernamental, acuzându-l deschis de agitaţia ce domnea în ţară, îi trimite o scrisoare de mulţumire în numele său pesonal şi în numele acelora care nu puteau vorbi. În aceeaşi scrisoare, îi punea la dispoziţie noi date referitoare la situaţia prizonierilor, rugându-l să-şi continue curajoasa acţiune, în vederea lămuririi opiniei publice.

Scrisoarea lui Vasile Marin, prin personalitatea aceluia care o scrie – el însuşi strălucit avocat şi om cu o vastă cultură – cât şi prin revelaţiile sale asupra teroarei în curs, constituie un document unic în analele legionare, pe care nici un istoric nu-l poate ignora. Document unic datorită bogăţiei şi preciziei materialului informativ, ca şi prin sursa din care provine. Nu-i vorba de material reconstituit retrospectiv, din amintiri. Această scrisoare n-a fost compusă DUPĂ tragicele evenimente, ci ÎN CURSUL acestor evenimente, şi de către o persoană care a trăit pe pielea lui, zi cu zi, oră cu oră, drama omului hăituit, ce, posedând un cap lucid, nu se lasă copleşit de evenimente şi le înregistrează dimpotrivă cu claritate.

Luând în considerare importanţa capitală a acestor scrisori pentru lămurirea unui asemenea capitol de istorie românească, alături de celelalte două scrisori ale lui Vasile Marin despre care s-a vorbit într-un capitol anterior, noi o publicăm în întregime, aşa cum ea a rămas în operele lui :

6 Martie 1934

“Stimate Domnule Iunian,

Am citit cu multă emoţie şi deosebită plăcere intelectuală, temeinicul şi vigurosul discurs pe cale l-aţi rostit la Cameră, cu ocazia discuţiei la mesaj. O mărturisesc cu sinceritate, pentru că mai presus de orice,

acest discurs, prin multele adevăruri pe care le conţine, constituie o lecţie de înaltă etică politică şi un catehism de civism, eroic, în aceste vremuri de degradantă laşitate în simţire şi cugetare. M-au impresionat deosebit atât talentul care a cinstit expunerea cauzei noastre, cât şi argumentaţia strictă în care aţi încleştat retorica de bâlci parlamentar a unor oameni, care şi-au pierdut de mult măsura tuturor cuvintelor pe care le debitează, şi a actelor pe care le comit.

Cu cele mai vii mulţumiri, ale mele şi ale camarazilor mei, închişi sau prigoniţi ca şi mine, între hotarele unei ţări, care se pare că nu ne mai aprţine, îmi îngădui în legătură cu aceeaşi chestiune, să fac apel la bunăvoinţa Dvs. de a lua în considerare unele lămuriri care vor pune, cred, şi mai mult în lumină masiva înscenare menită să anticipeze sinistrul simulacru de judecată al Gărzii de Fier. Aceasta, acum cu atât mai mult acum, când de nicăieri nu se rosteşte cuvântul cel adevărat.

E necesar să se cunoască de opinia conştientă a ţării acesteia, câtă vreme va mai fi rămas de pe urma valului de lichelism care a inundat strămoşeasca noastră ţarină de la instalarea la conducere a echipei exploatatorilor de cadavre, că procesul acesta al nostru se judecă în faţa poliţiei şi nu înaintea justiţiei.

Nu au fost “arestaţi”, aşa precum s-a vorbit la Cameră, cei peste 5.000 de legionari şi nelegionari din toată ţara, ci pur şi simplu **confiscaţi**, confiscaţi din ordinul ispravnicilor poliţiei şi nu al parchetelor, fie civile, fie militare. Proba cea mai evidentă o constituie faptul că arestările încep abia acum după două luni de la confiscare. Comunicatele cenzurii Consiliului de Război stau mărturie. Aşa-zisele “trieri” sunt praf în ochii mulţimii căreia i se creează iluzia unor laborioase cercetări, de pe urma cărora închişi rămân doar cei “vinovaţi”. Or, planul a fost diabolic întreţinut ; se ştia că se confiscă oameni cu totul străini de cauză, dar erau deţinuţi numai pentru a face figuraţie la cercetări : interesul era, ca o dată detaşaţi de grupul adevăraţilor membrii ai Gărzii, aceştia din urmă să apară cu toţii, în faţa lumii, drept vinovaţi. Operaţia era simplă şi nu e lipsită de abilitate ; pe de altă parte, dai oarecare satisfacţie opiniei publice, iar pe alta, reţii la dispoziţia bunului plac pe câţi îţi sunt indezirabili.

De altfel, temeiurile legale ale acestor arestări nu există. Ca exemplu poate servi chiar cazul meu. Casa în care locuiesc a fost călcată în trei rânduri până acum ; şi de fiecare dată poliţia, în număr de la 5 la 10 persoane, s-a prezentat între orele 12-3 noaptea. Şi nici la cea mai recentă “vizită” făcută acum 2 săptămâni, deşi instrucţia era într-o fază oarecum înaintată şi deci posibilităţile de a proceda legal deschise, oamenii poliţiei nu erau întăriţi nici cu cea mai simplă formalitate judecătorească : nici mandat de ducere, nici mandat de percheziţionare, nici mandat de arestare. Aşadar, şi acesta e cazul

tuturor camarazilor mei închişi sau prigoniţi, deşi justiţia nu mă caută, arcanul poliţienesc funcţionează continuu şi, îndeosebi, noaptea.

Cu toată seriozitatea pe care o necesită aici afirmaţiunile mele, ţin să vă mai relevez un lucru extrem de semnificativ. Prin unele persoane devotate mie şi cauzei, am aflat că justiţia militară nu ne caută, iar comisarii regali sfătuiesc pe cei ce se interesează de soarta urmăriţilor "să se ferească de poliţie", ei neavând nici un fel de probe împotriva respectivilor.

Cu aceste date, fac apel la bunăvoinţa Dvs., rugându-vă să urmăriţi mecanismul presupusei instrucţiuni : justiţia militară – competentă sau nu, nu interesează aici – nu te caută ; te caută în schimb poliţia şi siguranaţa şi o dată ce ai ajuns acolo, după 5-6 zile de "cercetări preliminarii", apar şi probele, confecţionate "pro causa" şi care, acestea, dau temeinicie legală a lansării mandatului de arestare. Iată, onorate domnule Iunian, cum se pregăteşte instrucţia "odiosului atentat de la Sinaia", şi iată cum devin participanţi ai "complotului" toţi membrii mai de seamă ai organizaţiei Garda de Fier.

Trecând la alt capitol al penibilei înscenări, am citit în răspunsul subsecretarului de la Iaşi la viguroasa Dvs. comunicare, că toate aceste măsuri au fost determinate de "caracterul clandestin al Mişcării Gărzii de Fier, a cărei acţiune violentă e sintetizată în asasinatul de la Sinaia". Se găseşte în pasajul acesta, în insinuarea aceasta infamă, toată ipocrizia mentalităţii liberale care, în disperare de cauză, leagă acţiunea unei întregi organizaţii, cu lupta deschisă în plină lumină, de un act comis, în urma unui tragic proces de conştiinţă, de către cei trei membrii ai acestei organizaţiuni, şi numai de către ei trei. Elaborat şi executat numai de ei însişi. Dar insinuarea calculată de mai sus, implică şi o altă faţă a problemei : noi nu putem fi trimişi, cum afirmă sentenţios în aplauzele miluiţilor urnei numitului domn, "în faţa justiţiei pentru caracterul sbversiv şi clandestin".

Dovadă, fără replică, o constituie toată acea serie de procese intentate Gărzii de Fier, exact pentru aceleaşi consideraţiuni, de către guvernul d-lui Vaida, "cel cu protecţia şi cu metoda persuasiunii", care ne-a însângerat, ne-a frânt oasele şi ne-a pus în lanţuri la Vişani, la Chier, la Teiuş, la Hârşova şi pe tot cuprinsul ţării şi care, prin eternul Tilea, ne-a înscenat cercetări şi arestări pentru fabricaţie de bani falşi la Răşinari.

Or, toate aceste procese, fie la Tribunalele Tighina, Rădăuţi, Caransebeş, Arad, Alba-Iulia, Cluj, Constanţa – fie la Consiliul de Război – C.I.A. 31 august 1933 – fie la Curtea de Apel – Bucureşti S.III şi Timişoara – 22 noiembrie 1933 – şi pe care am avut onoarea să le pledez şi eu pe toate, au fost câştigate de Garda de Fier. Stau mărturie de acestea, sentinţele date pe tot cuprinsul ţării. Pentru licenţiatul

Facultăţii de drept de la Iaşi, cocoţat azi pe banca ministerială în calitate de procuror al intereselor antinaţionaliste, reamintim dictonul de drept : **non bis in idem.**

Păşind cu binevoitoarea Dvs. îngăduinţă, la chestiunea existenţei faimosului complot, de pe urma căruia a răsărit nenorocitul atentat de la Sinaia, nu-mi pot stăvili indignarea care mă cuprinde, când văd cum se ţes firele rostuite să urzească formidabila înscenare. Pentru cauza cea mare a dreptăţii şi pentru respectul adevărului, vă rugăm, onorate d-le Iunian, să continuaţi a demasca pe toţi aceşti măsluitori de legi.

În toată lupta angajată împotriva noastră de către guvernul forţelor oculte şi al imbecilităţii interesate, atentatul de la Sinaia apare ca un nenorocit incident. El nu este concluzia unei acţiuni puse la cale de noi, fiindcă nimeni dintre noi nu l-a dorit şi nici unul dintre noi nu l-a recomandat. N-a existat nici un complot, după cum ţipă pe la toate răspântiile toţi aceia care sunt interesaţi să strivească mişcarea Gărzii de Fier. De altfel, o ştiu prea bine toţi aceşti domni, începând cu figuranţii ministeriali şi sfârşind cu presa în contact puţin cu lupta guvernului, al cărui reprezentant autentic este d-l Şeicaru, care declară între prieteni “că se face o mistificare, dar este necesară, fiind vorba de salvarea Siguranţei Statului burghez şi – **horrible dictu !** – democrat”...

Din toate declaraţiile celor trei tineri care au făptuit atentatul, şi pentru a căror extorcare s-au utilizat metode de care Torquemada însuşi s-ar fi felicitat, reiese că numai ei, neîndemnaţi de nimeni, au pus la cale acest atentat şi l-au făptuit, gândind că prin aceasta răzbună şi repară o serie de nedreptăţi şi pedepsesc acţiunea antinaţională a unui guvern angajat complet pe interese potrivnice românismului. Or, justiţia represivă – în loc să urmărească numai pe aceia care au declarat şi din cercetări reiese că au comis un act, împinşi fiind de propria convingere că servesc o cauză – la ordinele vindictei liberale, această justiţie caută să întindă reţeaua cât mai mult şi, speculând un fapt, împotriva tuturor probelor şi în tăgada cea mai sfruntată a sfintei dreptăţi, caută să angajeze în acelaşi proces o mişcare întreagă pentru a o distruge, şi dacă se poate şi pe toţi oamenii care merg paralel sau concentric cu ea, cum ar fi cazul cu Nae Ionescu.

Răspunsul subsecretarului de stat, monument de patimă şi de inexactitate, mai conţine în el şi o sfruntată tăgadă a adevărului.

Ce afirmă domnia-sa ? Aceea că “la 29 dec. când s-a întâmplat asasinatul de la Sinaia, nu mai exista în închisorile din ţară nici un deţinut. **Li se făcuse formele necesare, şi în conformitate cu legile în vigoare erau să fie trimişi în faţa instanţelor respective”.**

Vă mărturisesc că nici chiar de la cel mai autentic liberal, născut şi crescut în şcoala ipocriziei, nu m-aş fi putut aştepta să aud o afirmaţie mai patent necinstită.

Dar bine, stimate d-le Iunian, eu sunt tocmai unul dintre ultimii deţinuţi la Jilava şi am fost eliberat chiar în după amiaza zilei de 29 decembrie, ora 3 jum. În aceeaşi zi, am fost eliberaţi : Ion Moţa, Sterie Ciumeti, şi subsemnatul.

Cum se pot afirma acele lucruri de pe banca ministerială, când nouă nu ni s-a făcut nici cel mai elementar simulacru de cercetare ; ridicaţi cu forţa, în noaptea dizolvării Gărzii, 9-10 decembrie, fiecare de pe unde ne găseam, cei mai mulţi din casele lor, eu de la Sighişoara, unde candidam pentru Târnava Mare, cap de listă ; ridicat de poliţie, transportat cu agent la Bucureşti, trecut prin beciurile poliţiei şi depus la Jilava, fără cea mai neînsemnată formă procedurală. Deţinuţi la Jilava 19 zile. Şi aici intervine paradoxul : că tocmai deţinuţii cereau cercetarea şi judecarea, iar autorităţile refuzau. Am utilizat toate mijloacele pentru a obţine cercetări ori emiterea unor mandate de arestare : am declarat greva foamei, am protestat prin ziare, până la rege, iar în cele din urmă am cerut prim-procurorului Tribunalului Ilfov să se sesizeze de ilegala detenţiune a unor cetăţeni. Acesta nu numai că a refuzat să-şi îndeplinească datoria, dar ne-a făcut cunoscut prin a treia persoană, că nu poate lua cunoştinţă de starea noastră, fiindcă altfel şi-ar risca postul.

Faţă de acest nemaiîntâlnit abuz de putere, pe cale de petiţie, publicată în ziarul”Cuvântul”, am cerut Procurorului General al Curţii de Apel, pe de o parte, să se sesizeze de situaţia noastră, iar pe de alta, să ceară darea în judecată a Primului Procuror, pentru tăgadă de dreptate. Această nouă cerere, făcută pentru aceleaşi motive, a avut, din aceleaşi consideraţiuni, nul efect. Fapt care ne-a determinat să cerem Procurorului General al Curţii de Casaţie darea în judecată şi a procurorului General al Curţii de Apel.

Iată, onorate, D-le Iunian, care era la 29 decembrie situaţia juridică a acelora cărora “li se făcuseră formele legale necesare” etc. Toată acea detenţiune se reducea la o confiscare de fapt, iar singurul nostru paznic, colonelul Izet, comandantul închisorii militare Jilava, spunea unora dintre noi, că dacă ar trebui să interpreteze litera legii şi dacă nu s-ar teme pentru existenţa sa şi a familiei sale, el ar trebui să deschidă porţile fortului şi să ne spună : Poftiţi ! Eu nu vă pot deţine un minut mai mult.

Ceva mai mult. La plecare ne-a eliberat dovezi de ilegala noastră detenţiune, pe care le păstrăm şi de care a doua zi înţelegeam să ne servim ca probe în justiţie, în acţiunea pe care am fi intentat-o atât

pentru daune, cât şi pentru pedepsirea funcţionarilor abuzivi, care ne confiscaseră. A intervenit însă, în aceeaşi seară, nefericitul act de la Sinaia, şi o dată cu aceasta s-a deschis guvernării, cu metode de bandiţi chinezi, ocazia de a spăla toate ruşinile cu care se acoperise până atunci.

Vă spunem toate acestea, stimate d-le Iunian, ca să le ştiţi Dvs., şi astfel să le ştie toată ţara cea adevărată, care nu este numaidecât şi oficială. Nu avem presă, plătită cu bani grei din anemiatul buget al ţării şi nici un post de radio la dispoziţia noastră de dimineaţa şi până seara, cu care să organizăm zăpăcirea opiniei publice. Noi nu avem la dispoziţie nici clopotul cel mare de la Patriarhie, nici stolul de clienţi ai străzii care răspândesc pe la colţuri infamiile.

De pe urma confuziei, permanent întreţinute…, justiţia domnilor de la guvern a însemnat confiscări, schingiuiri, întemniţări şi sechestrări de femei, de femei care nu aveau nici un amestec în Mişcare. soţii sau logodnice, luate ca zălog, după sistemul bandiţilor, şi torturate pentru a obţine informaţii asupra soţilor ori logodnicilor lor : cazul d-nei Codreanu etc.

Se vorbeşte de complot, de siguranţa statului ameninţată, de violenţă etc. Vă întreb pe Dvs., şi pe toată lumea de bună credinţă din ţara aceasta, chiar dacă printr-o ipoteză, cu totul absurdă, am admite ca adevăruri toate cele alambicate de declaraţiile ministeriale, vă întreb ce rost are deţinerea şi arestarea d-rului Nicolae Roşu, ziarist, care nici măcar nu era membru al Gărzii de Fier ? Vina ? Aceea că în calitate de medic legist şi cu simţăminte de bun român, a ajutat să se facă lumină în chestiunea Ciumetti. D-rul Roşu, conspiratorul, poartă vina de a fi indentificat şi fotografiat cadavrul unui “oarecare”, adus la morgă şi care din întâmplare aparţinea unui oarecare Sterie Ciumetti. Iată marea vină şi iată culpa aceluia implicat în cercetările unui proces care este în aceeaşi măsură penibil şi monstruos.

Sunt aci lucruri despre care poate aveţi şi Dvs. cunoştinţă, onorate d-le Iunian, şi cu a căror înşiruire eu v-am luat-o din preţiosul Dvs. timp. Veţi ierta totuşi acestea, unui om care a trăit tot ceea ce vă expune şi pe al cărui credit vă rog să-i faceţi onoare a vă întemeia. De aci de unde mă găsesc, caut să contribui cu puţinătatea mea la luminarea unor lucruri, care nu pot dăinui la infinit, nici chiar în ţara noastră plină de răbdare şi, aş îndrăzni să spun, contagiată de laşitate. Împotriva guvernului care organizează sistematic exasperarea, împotriva guvernului zgâlţâit de furia instinctelor primare, împotriva campionilor ipocriziei şi ai răzbunării lor, cuvântul Dvs. autorizat va cădea ca o sabie a răzbunării justiţiei ultragiate. Cuvântul Dvs. pus în slujba adevărului şi a sincerităţii, va fi un proiector de lumină. Descoperiţi-i şi arătaţi-i, aşa cum sunt, ţării, şi făcând aceasta veţi fi servit cauza cea

mare a justiţiei şi vă veţi câştiga recunoştinţa celor mai buni dintre fiii ţării acesteia”.

16. TRĂDAREA

Achitarea Mişcării legionare a zguduit într-o aşa măsură poziţia guvernului Tătărăscu, încât regele hotărî să-l schimbe, cu toate că nu avea motive serioase de nemulţumire. Regele aprecia supleţea de caracter a lui Tătărăscu şi se înţelegea mult mai bine cu el decât cu vechea gardă liberală ; dar înlocuirea liberalilor era indispensabilă în acele circumstanţe.

Regele îl alesese pe mareşalul Averescu drept succesor. Chiar în acel moment în care criza era vitalmente rezolvată, survine decesul soţiei Mareşalului, şi acesta trebui să părăsească Capitala, spre a se duce la Turnu Severin, unde aveau loc funeraliile. Tătrăscu profită de absenţa Mareşalului pentru a aranja lucrurile la Palat. Când Mareşalul reveni în Capitală, nu mai era vorba de schimbarea guvernului. Partidul liberal îşi păstra în continuare puterea graţie abilităţii lui Gh. Tătărăscu, care demonstrase Suveranului avantajele menţinerii guvernului său.

În raport cu schimbarea guvernului proiectată, anume tulburări se produseseră şi în cadrele Mişcării. Mihail Stelescu, pe când era în închisoare la Jilava, începuse să adune oameni în jurul său, în scopul creării unui grup de obedienţă personală. O dată aflat în libertate (a figurat şi el la proces), tendinţa lui separatistă s-a accentuat. Forţele ce lucrau pentru distrugerea Legiunii, descoperind ambiţiile sale politice, îl seduseră, sfătuindu-l să se separe de Corneliu Codreanu, şi promiţându-i trei ministere în guvernul ce trebuia să fie format sub preşedenţia mareşalului Averescu, dacă reuşea să antreneze cu el o parte din Mişcare. Chestiunea nu avu urmări, pentru că guvernul nu putu să se constituie. Stelescu a fost totuşi luat în evidenţă de camarilă şi curând i se oferi o altă posibilitate de a lucra pentru distrugerea Legiunii.

După eşecul suferit de Palat şi de liberali, când cu dezlănţuirea prigoanei, duşmanii legionarilor nu mai puteau risca un atac direct împotriva Mişcării. Căderea lui Duca i-a înspăimântat, determinându-i să-şi schimbe tactica. Ei se apucaseră de-acum înainte să acţioneze în vederea distrugerii Legiunii prin intrigă şi dezbinare. Adică : să descopere, în interiorul Legiunii, elementele dispuse să joace propriul joc, şi să le atragă cu bani sau cu alte promisiuni.

Mihail Stelescu era din stofa din care se fac trădătorii. Un îngâmfat şi un vanitos. Se socotea, din ce în ce mai mult, egalul Căpitanului. Îi lipseau bunul simţ, ca şi simţul măsurii. Incontestabil, el făcuse sacrificii pentru Mişcare, participase la foarte multe bătălii; dar meritele sale, chiar dacă erau mari, nu puteau fi puse în balanţă cu

acelea ale Căpitanului. Corneliu Codreanu depăşea cu mult pe cei mai valoroşi legionari. Crease această Mişcare, îi dăduse viaţă, viitor şi forţă prin luptele, suferinţele şi sacrificiile sale. Stelescu, orb din cauza unei ambiţii nemăsurate, pierduse noţiunea valorilor şi virtutea fidelităţii.

Zâzania pe care o pregătea Stelescu nu dădu nici un rezultat. Tentativele sale de apropiere printre camarazii cei mai intimi, aluziile pe care le arunca ici şi colo, în masa legionarilor, nu izbutiră. Legionarii aveau pentru Codreanu o fidelitate de neclintit ; presigiul lui ieşise şi mai întărit de prigoană. Încercările de intrigă şi de dezunire, legionarii le răspundeau strângându-şi şi mai tare rândurile în jurul Căpitanului.

Mihail Stelescu, torturat de ambiţie, căzu din abjecţie în abjecţie. Prin mijlocirea cumnatului său, Luca Gheorghiade, intră în legătură cu camarila de la Palat. Acesta deja îşi pierduse speranţa de a zdrobi unitatea Mişcării. De aceea, ea insista pe lângă Stelescu să-l convingă să atenteze la viaţa şefului său. O dată această problemă rezolvată, toate căile îi erau deschise. Legionarii l-ar fi recunoscut drept conducător, şi lucrând mână în mână cu Palatul, el şi-ar asigura un viitor strălucit.

Sedus de promiţătoarele perspective, Stelescu îşi luă acest teribil angajament şi începu să-şi urzească planul tenebros. Moartea lui Codreanu prin mâna unui legionar reprezenta o soluţie ideală pentru lichidarea Mişcării. Duşmanii tradiţionali deveneau spectatori, fără nici o responsabilitate directă, neavând altceva de făcut decât să se bucure de spectacolul legionarilor ce se sfâşie între ei.

Planul asasinatului a fost conceput în maniera următoare :

1) Atentatul trebuia să fie organizat în aşa mod, încât Stelescu să rămână în afara oricărei bănuieli. Doar cu această condiţie el ar fi putut să profite de pe urma tulburării ce ar fi izbucnit în Mişcare, după dispariţia Căpitanului, pentru împărţirea conducerii organizaţiei.

2) Atentatul trebuia justificat. S-ar fi răspândit versiunea după care Codreanu ar fi trădat Mişcarea, fiind în legătură cu Elena Lupescu şi că, graţie ei, ar fi scăpat de la moarte în timpul ultimei prigoane.

3) Atentatul trebuia comis de un legionar revoltat de conduita scandaloasă a Căpitanului. Puritatea de conştiinţă îl determinase să facă uz de pistol. Autorul atentatului voia să răzbune sacrificiile atâtor suflete de nevinovaţi, induşi în eroare de Corneliu Codreanu.

4) Tânărul ales pentru a trage în Codreanu să fie sugestionat în acest sens omorându-l pe Corneliu Codreanu, el făcea un mare serviciu Legiunii. Ca atare, trebuia găsit un tânăr neîndeajuns de bine format,

un adolescent lipsit de autocontrol şi uşor influenţabil.

Cu bani primiţi de la guvern, Stelescu organiză, în vara anului 1934, o tabără de odihnă pentru legionarii bolnavi sau slăbiţi de închisoare, la Budachi, în Basarabia, pe coastele Mării Negre. Ciudat în această tabără era că au fost aduşi în soarele Mării Negre nu oamenii ce aveau cea mai mare nevoie, ci aceia care erau devotaţi personal lui Stelescu, ori elemente ce i se păreau lui dispuse să treacă de partea sa. Printre tovarăşii cei mai apropiaţi de Stelescu se afla un tânăr de 19 ani, Vasile Cotea, care abia ieşise din Şcoala Normală de Învăţători. El era instrumentul ales de Stelescu pentru a-l omorî pe Căpitan.

Din două motive a fost el adus în tabăra de la Budachi : pentru pregătirea psihologică a atentatului şi pentru a pune la încercare, graţie lui, reacţiile legionarilor, atunci când s-ar pune la îndoială probitatea politică şi morală a Căpitanului.

Instruit de Stelescu, Cotea începu să provoace discuţii asupra Căpitanului cu ceilalţi legionari, exprimându-şi cu voce tare nemulţumirea: “Căpitanul s-a îndepărtat de la linia Mişcării”, “Căpitanul este protejat de Elena Lupescu” şi alte infamii de acest gen. Incidentele se înmulţeau. Cea mai mare parte din legionari reacţionară, cerând lui Stelescu în calitatea lui de şef al taberei, să lămurească poziţia lui Cotea. El promisese că va acţiona ca atare, dar se feri s-o facă. Cotea continua să defaime pe Căpitan. Într-o zi, el mersese atât de departe încât, fiind cu mai mulţi legionari sub un cort, smulse fotografia Căpitanului agăţată într-un colţ şi o rupse în faţa celor de faţă. Legionarii, scandalizaţi, raportară faptul lui Stelescu. Acesta, nu numai că nu-l pedepsi, cum era de presupus, dar căută să-l scuze: “este un băiat tânăr, al cărui spirit nu-i încă copt, însă fondul sufletesc e bun. Nu trebuie luat în serios”.

Stelescu avea nevoie să acumuleze cel mai mare număr posibil de mărturii că Cotea avusese cuvinte violente împotriva Căpitanului; astfel, în momentul atentatului s-ar fi spus că el acţionase într-un moment de tulburare a “spiritului său instabil”.

O parte din legionarii din tabăra Budachi nu au fost mulţumiţi de explicaţiile lui Stelescu. Ei părăsesc cu ostentaţie tabăra, ducându-se la Bucureşti şi povestiră inginerului Clime faptele stranii la care asistaseră. Acesta le ordonă să nu spună nimănui şi să se întoarcă cu calm la domiciliile lor. Căpitanul, informat de Clime asupra stării de spirit create de Stelescu în tabăra Budachi, dădu instrucţiuni ca să se exercite cea mai strictă vigilenţă asupra mişcărilor lui Stelescu. Nimeni nu bănuia atunci că trădarea lui Stelescu putea merge aşa de departe, încât să pregătească un complot împotriva vieţii Şefului suprem. Se presupunea că Stelescu pregătea o dizidenţă şi nimic mai mult ; tabăra

de la Budachi îi servea drept centru în vederea captării de simpatizanţi.

Vasile Cotea părăsi el însuşi, după o scurtă şedere, tabăra de la Budachi şi se duse la proprietatea unui înalt personaj politic din judeţul Râmnicu Sărat, unde începu să se antreneze la tir. După ce căpătase o suficientă abilitate privind revolverul, Cotea, spre finele lui iunie 1934, se duse într-o altă tabără legionară de pe muntele Rarău, în Bucovina, unde, sub conducerea directă a Căpitanului, se construia o casă de odihnă pentru legionari. Aici, conform propriei sale confesiuni, făcute ulterior, trebuia să găsească un moment prielnic pentru a trage asupra Căpitanului.

În drum spre Rarău, în trenul care-l ducea în Bucovina, îşi dădu seama că nu-i capabil să comită atentatul. Ceva îl neliniştea şi îl reţinea. Făcu jumătate de cale întoarsă şi-şi mărturisi slăbiciunea lui Stelescu. Acesta îl supuse la un nou antrenament, îi ridică moralul şi, văzându-l incapabil să tragă, îl convinse să folosească otrava în locul revolverului.

Luca Gheorghiade, cumnatul lui Stelescu, furniză otrava. Era cianură de potasiu. Între timp, Căpitanul, către începutul lui August, părăsise **tabăra de pe Rarău** şi se duse la Carmen Sylva, în Dobrogea, pe malurile Mării Negre, pentru a-şi îngriji sănătatea. Acolo organiză, pe o proprietate particulară, o tabără legionară de odihnă, pentru legionarii bolnavi.

Mulţi legionari se opreau la Carmen Sylva. Unii pentru a profita de băile de nămol de la Techirghiol ; dar cea mai mare parte, în special tinerii din “Frăţiile de Cruce”, pentru a-l vedea pe Căpitan. Acesta îi reţinea cu el câteva zile. Cotea, urmînd planul stabilit, trebuia să se strecoare în mijlocul unui grup de legionari vizitatori, să profite de ospitalitatea Căpitanului şi, într-un moment de neatenţie, să verse cianura de potasiu în mâncarea lui.

După ce a pus la punct, cu Cotea, suprimarea Căpitanului prin otrăvire, Stelescu a căutat să-şi confecţioneze un alibi pentru el însuşi, ce l-ar fi pus la adăpost de orice bănuială. Chiar în această perioadă, de la 10 la 14 august 1934, se ţinea la Râmnicu Vâlcea un Congres al studenţilor din Oltenia, ocazie excelentă pentru Stelescu de a se duce acolo.

În cursul Congresului, se produseseră scandaluri cu autorităţile, la instigaţiile lui Stelescu; drept urmare, fură efectuate arestări. Printre deţinuţi figura şi Stelescu, detenţia lui fiind deliberat concertată cu autorităţile. Aşteptând procesul, studenţii rămân în închisoarea oraşului. Stelescu voia ca şi el să se afle închis, în timp ce Căpitanul ar fi pierit otrăvit, pentru a ieşi fără pată din toată afacerea ; pe de altă parte, spera că aureola recentului său martiriu să-i uşureze accesul la conducerea Legiunii.

Tentativa aceasta eşuează şi ea. Stelescu, pentru a-l împinge pe Cotea la crimă, voia să demonstreze că există şi alţi comandanţi legionari în spatele acestei acţiuni. Stelescu avea ca buni prieteni pe doi legionari : Dumitrescu-Zăpadă (cel care trăsese asupra lui Socor) şi Virgil Rădulescu. Îi considera drept ataşaţi, trup şi suflet, cauzei sale. Cu ei, s-a dedat la anumite conferinţe ; şi aranjase ca aceste conversaţii să parvină la urechile lui Cotea, ca să-l stimuleze în acţiune. Profitul sperat de Stelescu în lărgirea cercului de conspiratori se întorsese împotriva lui. Dumitrescu-Zăpadă şi Virgil Rădulescu dezvăluiră lui Nicolae Totu întregul complot uneltit de Stelescu împreună cu Cotea. Prin aceeaşi filieră, Căpitanul a fost informat şi el. El părăseşte în grabă Carmen Sylva şi se duce la Bucureşti.

În timpul absenţei lui Stelescu, Totu reuşeşte să câştige încrederea lui Cotea, prezentându-se drept unul din iniţiatorii complotului. La 5 septembrie 1934, Totu, cu alţi legionari, îl iau pe Cotea într-o maşină sub pretextul aranjării plecării la Carmen Sylva. Cotea, văzându-i că vorbesc deschis de întreg planul acesta, nu avu nici o îndoială că acţiunea lui se va bucura de aprobarea celor mai vechi elemente legionare. Convingerea lui era că face o faptă eroică omorându-l pe Căpitan, de aceea se afla stimulat.

Bucuria dispăru subit când îşi dădu seama că maşina se opreşte în faţa casei generalului Cantacuzino, pe str. Gutenberg, nr. 3. Prima persoană care-l primeşte a fost Căpitanul, care-i mângâie obrajii şi-i spune cu tristeţe : “Ei bine, Cotea,ce rău ţi-am făcut ca tu să vrei să mă omori ?”

Cotea, plângând, divulgă întregul complot. Pentru a avea proba materială a tentativei de otrăvire a Căpitanului, un grup de legionari (cu Corneliu Codreanu şi generalul Cantacuzino în frunte) efectuară o descindere acasă la Luca Gheorghiade. În camera şi dulapul indicate de Cotea, ei găsiră fiola cu cianură de potasiu.

Stelescu află din închisoare eşecul planului de otrăvire. Temându-se de reacţiile celorlalţi legionari arestaţi cu el, îşi aranjă, cu autorităţile, transferarea în închisoarea Craiova ; mai târziu a fost eliberat.

O dată aflându-se în posesia tuturor probelor, Corneliu Codreanu convoacă, pentru 25 septembrie 1934, un Consiliu de Onoare, format din 23 de conducători legionari, prezidat de generalul Cantacuzino, în faţa căruia Stelescu fu invitat să se prezinte. În faţa Consiliului, Cotea repetă declaraţiile făcute.

Consiliul de Onoare, compus din vechii tovarăşi de luptă ai lui Stelescu, declară în unanimitate că acesta e vinovat de înaltă trădare faţă de Legiune şi de Căpitan. Pe baza acestei declaraţii, Căpitanul hotărăşte excluderea lui Stelescu pentru o durată nelimitată. Luând totuşi în seamă trecutul său, îi lasă o posibilitate de reabilitare şi de reîntoarcere :

“Acord lui Stelescu dreptul ca – într-un viitor cât mai îndepărtat, care rămâne la aprecierea mea – să-şi poată răscumpăra în faţa aceluiaşi Consiliu de Onoare, convocată de mine în acest scop, numai prin jertfă, onoarea pierdută şi păcatul făptuit”.

V. FAZA DE EXPANSIUNE

(1935 – 1937)

FAZA DE EXPANSIUNE (1935-1937)

Într-o scrisoare adresată legionarilor cu prilejul Anului Nou 1935, Corneliu Codreanu făcea bilanţul prigoanei pe care o suferise Mişcarea şi anunţa începutul unei etape noi în viaţa ei:

“Camarazi,

A trecut cel mai greu an; cel mai greu pe care l-am întâlnit noi în luta noastră; cel mai greu pe care poate de sute de ani l-a întâlnit tineretul românesc.

Bilanţul: 18.000 de arestări, cu 18.000 de case călcate de barbari şi umplute de sânge nevinovat: 300 de bolnavi în închisori, 16 morţi şi 3 înmormântaţi de vii, sub pământ.

Camarazi,

În sfârşit s-au scurs toate; şi fierul din Garda noastră, după ce a trezit focul acesta, şi apoi prin apa celei mai infame trădări, care abia mai târziu se va cunoaşte, s-a transformat în oţel călit.

Astăzi, călit ne este sufletul şi, în pragul Anului Nou 1935, suntem gata a intra în lupte cu o hotărâre şi o vijelie necunoscută vreodată.

Anul care vine este un an de noroc pentru noi. Mişcarea Legionară va lua aspect de avalanşe şi va repurta victorii triumfale.

Vouă tuturora, camarazi, care aţi suferit şi care, după atâtea, aţi rămas neclintiţi în credinţă, neîndoiţi în faţa valului de calomnii şi de insulte, vă trimit urarea mea de fericire, de bucurie şi de izbândă pentru anul 1935.

Închinaţi-vă pentru cei morţi, care veghează asupra noastră, şi vegheaţi asupra celor trei care mor sub pământ.

Optimosmul năvalnic,, hotărârea de a relua vitejeşte lupta, încrederea în destinul Legiunii, au fost şi trăsăturile caracteristice manifestărilor legionare din timpul întregii perioade 1935-1937. Circulara era expresia “spiritului ofensiv” ce va anima Mişcarea în anii următori. Ieşită victorioasă din prigoană, ea îşi va relua marşul înainte şi aspectul

unei forţe irezistibile.

Cine mai putea să i se opună după această victorie strălucitoare? Coaliţia puterilor răului fusese învinsă, în cursul unui proces răsunător. Inamicii erau derutaţi, în timp ce prestigiul Mişcării crescuse în ochii naţiunii.

În noua etapă, Legiunea va întâlni nu mai puţine obstacole pe drumul ei şi activităţile vor putea să se desfăşoare mai în libertate. Prigoana nu va înceta nici un moment, dar nu va mai avea asprimea de altă dată. Nu vor mai fi asasinate, nici arestări în masă. Anii 1935-1937 reprezintă o epocă relativ liniştită în istoria Legiunii, perioadă profitabilă pentru Căpitan în vederea desfăşurării edificiului legionar. E faza de expansiune a Mişcării, în vremea căreia organizaţia se completează, numărul membrilor săi se înzeceşte şi doctrinaatinge plenitudinea.

Pe plan politic, Mişcarea rivalizează cu vechile partide. Este o avalanşă, care, aşa cum profetiza Căpitanul, se va întinde în întreaga ţară. Tendinţa generală a neamului românesc la finele acestei perioade, era de a se înrola în masă sub drapelul Legiunii. Celelalte partide observau neputincioase diminuarea neliniştitoare a partizanilor şi, mai ales, îndepărtarea masivă a tineretului.

Căpitanul devenise factorul predominant al vieţii politice româneşti, în jurul căruia fremătau toate problemele epocii. Oamenii politici se întrebau cu toţii: Ce face Codreanu? Ce gândeşte el? Ce noi acţiuni întreprinde? Ce l-ar putea opri să ajungă la putere?...

Faza de expansiune începe prin Circulara din 1 Ianuarie 1935 şi ia sfârşit prin triumful electoral din 20 Decembrie 1937.

În expozeul asupra acestei perioade, am introdus o inovaţie, în raport cu perioadele precedente: un scurt comentariu la începutul fiecărui an, destinat să ofere cititorului o perspectivă de ansamblu asupra evenimentelor care îi sunt atribuite. Am considerat necesară intercalarea acestor introduceri, pentru că fiecare dintre aceşti trei ani, ce constituie faza de expansiune (1935, 1936, 1937), posedă o fizionomie aparte şi un contur bine definit. Fiecare e dominată de o manifestare caracteristică Mişcării, a cărei ignorare riscă să slăbească înţelegerea istoriei legionare din perioada respectivă.

Evident, expozeul evenimentelor nu se supune rigid limitelor anilor. Câteodată expozeul, cu caracteristicile, situaţiile speciale, problemele şi acţiunile momentului, trece dintr-o perioadă în alta, cum e şi natural.

A – ANUL 1935. REORGANIZAREA MIŞCĂRII

După loviturile primite, organismul legionar trebuia să treacă printr-o fază de recompunere. În anul 1935, Legiunea, în acest scop, şi-a reluat activităţile. Căpitanul a procedat, de altfel, cu multă prudenţă, avansând progresiv şi metodic în sectoarele, în care întâlnea cea mai mică rezistenţă. Dar, era o înaintare irezistibilă, care răsturna toate obstacolele, legale şi ilegale, ridicate în traiectoria sa.

Vechile baze sunt îmbogăţite prin noi forme de manifestare. Mişcarea nu numai că se reconstituie, ci creşte şi se dezvoltă ca un arbore care, sub binefăcătoarea influienţă a soarelui de primăvară, se înalţă tot mai sus şi-i cresc ramuri noi. Cu o artă politică perfectă, Căpitanul înţelesese, în toată clarviziunea, că momentul venise pentru ca Mişcarea să se afirme pe alte dimensiuni.

Pe plan politic, anul 1935 se caracterizează printr-o mare mobilitate de manevră. Pentru a se apăra împotriva intrigilor Palatului şi contra permanentei ostilităţi a Partidului Liberal, Căpitanul înnoadă relaţii amicale cu toate grupările politice ale opoziţiei, în măsura în care acestea respectau doctrina şi independenţa Legiunii. De această dată, ele îi asigurau o anumită acoperire politică în faza de restabilire, când Mişcarea era cea mai vulnerabilă atacurilor.

Inamicii nu mai atacau frontal; lecţia de la Sinaia îi făcea să reflecteze. Repliaţi în bârlogurile lor, se consolau asupra modului de a repeta, victorios de astă dată, operaţiunea care eşuase în 1933-1934.

Ei îşi fixează acelaşi obiectiv “cu alte mijloace”.

Totuşi, Mişcarea Legionară nu mai era aceeaşi. Modificări substanţiale îi asigurau alt loc în viaţa politică românească.

1) ÎNTEMEIEREA PARTIDULUI

“TOTUL PENTRU ŢARĂ”

Legiunea “Arhanghelul Mihail” ca şi “Garda de Fier” fuseseră dizolvate în 1931-1932. Gruparea “Corneliu Codreanu”, nume sub care Mişcarea participase la alegerile din 1932, avusese aceeaşi soartă în 1933. Guvernul Tătărăscu, pentru a preveni o refacere a Mişcării, impusese Parlamentului votarea unei legi a “apărării statului” inspirată dint-un text al unei legi similare din Cehoslovacia. Conform dispoziţiilor acestei legi, membrii unei organizaţii politice dizolvate nu-şi puteau relua activitatea într-un alt partid, decât după scurgerea unui an de la data dizolvării.

“Gruparea Corneliu Zelea Codreanu” fusese dizolvată la 10 Decembrie 1933. Termenul legal pentru reluarea activităţilor politice ale membrilor săi expira deci la 10 Decembrie 1934. În acea zi, şeful

Legiunii adresă o scrisoare generalului Cantacuzino prin care-i solicita colaborarea în vederea fondării unui partid nou, în cadrul căruia membrii Mişcării să poată activa politic într-o manieră legală. Corneliu Codreanu rămânea pe vechea poziţie a Legiunii şi a Gărzii de Fier, sperând să determine anularea – pe cale juridică – a actului ilegal de dizolvare. În noua grupare politică, îşi rezerva dreptul să se ocupe cu educaţia membrilor ei.

Noul partid, "Totul pentru Ţară" a luar naştere câteva luni mai târziu, la 20 Martie 1935, sub preşedinţia generalului Cantacuzino. Primul act al noului şef de partid a fost de a se duce la Comisia Centrală Electorală, pentru a alege semnul electoral al partidului, în tabloul de semne stabilit de Comisie. În ţara noastră, candidaturile individuale nu existau, şi fiecare partid trebuia să se prezinte în faţa alegătorilor cu un semn distinctiv. Generalul alese – un pătrat cu două puncte în centru:

. .

Odată împlinită această formalitate, Generalul lansă un Manifest. Manifestul reproducea, în prima parte, scrisoarea Căpitanului; şi, în cea de-a doua, într-un stil clar şi concis de militar, anunţa că-şi asumă responsabilitatea noului partid şi-i fixa orientarea în cadrul politicii româneşti.

Partidul "Totul pentru Ţară" nu era schimbat, în realitate, în sistemul lui de organizare. Partidul era forma politică sub care Mişcarea putea să se manifeste în împrejurările de-atunci. Mişcarea, fenomen viu, dispunea de o ordine interioară pe care membrii ei o respectau, independent de vicisitudinile vieţii politice.

Din punctul de vedere al structurii, Mişcarea şi Partidul nu se deosebeau unul de celălalt. Partidul funcţiona după regulule conţinute în "Cărticica şefului de cuib", şi nu avea alte organisme de exprimare decât pe acelea ale Mişcării.

Singura deosebire dintre Mişcare şi Partid era că aceasta din urmă avea ca preşedinte pe generalul Cantacuzino. Acesta reprezenta Partidul în relaţiile cu cercurile oficiale şi cu celelalte partide. Însă această dedublare a conducerii nu altera poziţia Căpitanului. După cum organismul legionar nu se divizase spre a forma un partid nou, conducerea lui supremă nu era partajată. Exista un singur Şef suprem: Corneliu Zelea Codreanu. Generalul nu era decât un soldat la ordinele lui, însărcinat cu o importantă funcţie politică, în cadrul Mişcării. El nu întemeiase noul partid, decât după ce primise autorizaţia expresă a

Căpitanului.

Exista totuşi o împărţire a muncii între Corneliu Codreanu şi generalul Cantacuzino. Căpitanul, preocupat în esenţă de educaţie, nu intervenea decât rareori în activitatea politică, şi numai când survenea vreun eveniment deosebit de important. Generalul era om de teren. El inspecta organizaţiile, participa la adunările publice, intervenea în conflictele dintre autorităţi şi legionari cu prestigiul şi curajul său proverbiale.

Generalul a adus cele mai mari servicii Căpitanului în relaţiile cu guvernul şi cu Palatul. De fiecare dată când se pregătea vreo lovitură împotriva partidului, o scrisoare a Generalului, adresată unui membru al camarilei, era suficientă pentru ca să înceteze maşinaţiunile ca prin farmec. În scrisorile sale, Generalul nu menaja nici guvernul, nici pe Elena Lupescu, şi nu ezita să le amintească sfârşitul lui Duca. Avertismentele Generalului, făcute într-un mod amuzant ori serios, produceau totdeauna efectul dorit.

Rolurile erau admirabil împărţite. Căpitanul pregătea cadrele şi asigura eficacitatea Mişcării în toate manifestările politice. Generalul acoperea frontul politic oficial şi servea drept scut împotriva numeroşilor duşmani ai Mişcării.

2) CREAREA "REGIUNILOR"

La 5 Iunie 1935 au apărut "Liniile generale ale Partidului Totul pentru Ţară", semnate de şeful lui, generalul Cantacuzino.

Elementul nou adus de acest partid în sistemul de organizare a Mişcării Legionare a fost crearea de "regiuni". În total, se prevăzuseră fostelor provincii istorice, pentru crearea regiunilor, fără să facă din asta o regulă absolută; uneori, anumite judeţe erau anexate la o altă provincie, pentru că erau mai lesne de condus de la un anumit centru; şi, de asemenea, pentru a dovedi că unitatea politică a neamului românesc depăşea vechile diviziuni istorice.

Cu crearea regiunilor, "organizaţia de bază" a Mişcării a căpătat caracter definitiv. Ea era compusă din următoarele unităţi: **cuib – garnizoană – plasă – judeţ – regiune.** Capitala poseda o organizare aparte, formată din patru sectoare, corespunzătoare organizării sale administrative. Cuiburile, în Capitală şi în alte mari oraşe ale ţării, erau grupate în **familii de cuiburi**, corespunzând garnizoanelor din sate sau din oraşele mici. Familiile de cuiburi reunite formau sectoarele respective. Capitala avea, în afară de aceasta, o organizaţie originală, numită "Răzleţii". Aşa cum indică numele ei, această organizaţie era destinată încadrării elementelor legionare flotante, adică legionarilor ce rezidau temporar numai în Capitală, sau care, dacă se stabileau

definitiv acolo, n-aveau nici o legătură cu una din organizaţiile de sector. Cu timpul, totuşi, această organizaţie a “Răzleţilor” considerată la început drept o organizaţie de tranziţie sau de adaptare, devine aşa de puternică, încât depăşeşte în importanţă chiar pe aceea a sectoarelor. Nu numai legionarii veniţi din provincie, ci şi un număr mare de legionari din Bucureşti se înscriu în rândurile “Răzleţilor”. Intelectualii, în special, îşi manifestau preferinţa pentru această organizaţie, astfel încât, prin 1937, “Răzleţii” deveniseră unitatea de elită a Capitalei.

La începutul lui Octombrie 1935, a avut loc în Bucureşti prima “Conferinţă Naţională a şefilor de regiuni”. Timp de trei zile, s-a dezbătut, sub conducerea Căpitanului, toate problemele de organizare ale Mişcării, din stadiul de dezvoltare la care ajunsese ea.

Corneliu Codreanu a precizat rolul şi atribuţiile Şefului de Regiune şi a insistat în mod deosebit asupra educaţiei legionare. El fixă deosebirea importantă dintre elementele ce aparţinuseră Mişcării înainte de 1933 şi acelea care i se raliaseră după prigoană: primele, singurele, aveau dreptul la titlul de “LEGIONAR”; celelalte, intrate după prigoana din 1933-1934, erau numai “MEMBRII AI MIŞCĂRII”.

Pentru ca un “membru” să devină “legionar”, trebuia să justifice o activitate neîntreruptă de trei ani. A fi “legionar”, potrivit noilor dispoziţii, însemna să meriţi primul grad din ierarhia Mişcării.

În Mişcarea Legionară existau “funcţii” şi “grade”. Funcţiile **– şef de cuib, şef de garnizoană, şef de familie de cuiburi, şef de sector, şef de plasă, şef de judeţ, şef de regiune, şef de corp legionar –** aveau un caracter temporat. Gradul era permanent. El era acordat legionarilor cu vechime şi care au dovedit o activitate excepţională în diverse domenii: organizare, educaţie, tabără de muncă, comerţ, propagandă, doctrină legionară etc. Era acordat pe baza unei selecţii făcute de către Şeful Legiunii în masa legionarilor. Gradele reprezentau cadrele verificate ale Mişcării, corpul ei de elită, rezerva inalienabilă. Pentru ca un legionar să fie “gradat”, trebuia ca el să-şi fi dedicat în întregime existenţa aspiraţiilor Mişcării Legionare.

Un gradat legionar nu era obligat să exercite o funcţie. El putea să nu fie decât un simplu membru de cuib. Cu toate acestea, influienţa lui asupra organizaţiei cuibului era foarte mare. El supraveghea bunul mers al acestuia, ajuta pe noul şef prin experienţa şi sfaturile sale, se ocupa de educaţia membrilor noi şi conducea în mod obişnuit şantierele şi taberele de muncă. În vremea prigoanelor, când organizaţia vizibilă dispărea, legionarul cel mai mare în grad lua comanda camarazilor închişi, sau a grupurilor ce se formau în clandestinitate. Când legătura cu centrul era tăiată, gradaţii luau

iniţiativele cerute de evenimente.

Pentru ca un legionar să fie numit şef de judeţ sau de orice altă unitate superioară, nu era nevoie să posede un grad. Mai mult, îndată ce-i expira mandatul, sau îi era ridicat de comandantul său de la Centru, el nu mai avea nici o putere asupra organizaţiei pe care o condusese. Atunci, sau trecea în rânduri, sau primea o altă misiune. Funcţiile, temporare, nu durau decât un an sau doi, trei maximum; gradele erau definitive.

Ierarhia gradelor legionare era următoarea:

- legionar

- instructor legionar

- comandant-ajutor legionar

- comandant legionar

- comandant al Bunei Vestiri

Acest grad de “Comandant al Bunei Vesatiri”, cel mai înalt grad în ierarhia Mişcării, fusese creat de Căpitan la 2 Decembrie 1936. El a fost acordat mai întâi primilor săi camarazi de luptă la fondarea Legiunii: Ion Moţa – Corneliu Georgescu – Ilie Gârneaţă – Radu Mironovici.

La aceeaşi dată, au mai fost distinşi cu acest grad inginerii Gheorghe Clime şi Ion Blănaru şi avocatul Mile Lefter. Aceştia aparţinuseră Ligii Cuziste, dar se raliaseră, încă de la primul ceas, noii organizaţii legionare.

Cu crearea regiunilor şi a gradului de Comandant al Bunei Vestiri, Mişcarea ajungea la culme, atât la culme, atât în domeniul funcţiilor, cât şi în acela al gradelor.

3) POLITICA EXTERNĂ A NOULUI PARTID

Astfel, dacă în structura sa internă, noul partid “Totul pentru Ţară”, nu se deosebea decât nominal de vechile organizaţii legionare, existente până în 1933, în proiecţia externă el nu se îndepărta cu un deget de orientarea fixată în anii precedenţi de Corneliu Codreanu.

Căpitanul şi-a manifestat devreme, de pe când era student, simpatia pentru mişcările naţionaliste din Europa şi pentru statele născute din eforturile acestor mişcări, cunoscute mai târziu sub denumirea de “Puterile Axei”.

“Există, spunea el, o legătură de simpatie între toţi acei care în diferite părţi ale pământului îşi servesc neamul, după cum există o legătură de

simpatie între toţi acei care lucrează la nimicirea neamurilor” (44).

Inima lui, şi aceea a tuturor naţionaliştilor români, datorită afinităţii ideologice şi spirituale, bătea alături de toţi naţionaliştii din Europa. Orice succes al forţelor patriotice şi creştine din alte ţări era privită, de tineretul român, ca o victorie personală şi ca o confirmare a propriei sale lupte. Se simţeau pe calea adevărului, căci, în alte ţări, aceleaşi idei, pe care ei înşişi le recunoşteau, se impuneau în viaţa publică!

“Marşul asupra Romei” al lui Mussolini, din Octombrie 1922, îl surprinsese pe Corneliu Codreanu la Berlin, unde-şi făcea studiile. Iată propriile sale vorbe, la aflarea biruinţei mişcării fasciste din Italia:

“… Tot acolo la Berlin şi cam în acelaşi timp, am auzit vestea uriaşei izbucniri fasciste: marşul asupra Romei şi victoria lui Mussolini. M-am bucurat ca de victoria tării mele…

Mussolini, viteazul care călca balaurul în picioare, era din lumea noatră, de aceea toate capetele de balaur se năpusteau asupra lui jurându-i moarte. Pentru noi ceilalţi, el va fi un luceafăr luminos care ne va da speranţe; ne va fi dovada vie că hidra poate fi învinsă. O dovadă a posibilităţilor noastre de biruinţă” (45).

Reiese net, din gândirea lui, că toţi acei care profesează o doctrină naţionalistă simt o înclinaţie naturală în a se căuta şi a forma un front comun împotriva acelora care lută pentru distrugerea naţiunilor.

Când Mişcarea Legionară s-a constituit în organizaţie puternică devenind o realitate incontestabilă în viaţa politică din ţara noastră, Corneliu Codreanu a depăşit “faza simpatiei naturale”, caracteristică anilor tinereţii sale. A căutat să examineze cu ochi critici interesele României în ansamblul vieţii internaţionale. De astă dată, nu mai era de stat conştient de răspunderile lui în faţa naţiunii. Căci el putea să ajungă foarte bine la concluzia că apropierea ţării noastre de un stat ieşit de pe urma unei revoluţii naţionale nu convine deloc intereselor fundamentale, cum istoria ne-a arătat-o într-atâtea exemple.

Corneliu Codreanu a avut bucuria să constate că n-avea nimic de modificat din primele sale instituţii asupra fenomenului naţionalist din Europa, şi că interesele vitale din România din jurul anilor 1930-1933 se armonizau perfect cu tendinţele mişcărilor de dreapta. Aceste mişcări se opuneau cu înverşunare bolşevismului; şi ţara noastră era ameninţată pe Nistru de un stat bolşevic ce propaga ideea revoluţiei mondiale şi distrugerea ordinei naţionale şi creştine a lumii.

Cea dintâi declaraţie solemnă a lui Corneliu Codreanu de politică externă, în dubla sa calitate de şef al unui tânăr grup naţionalist şi de deputat, a avut loc la 3 Decembrie 1931, cu ocazia “Discuţiei la Mesaj”:

“Domnilor deputaţi, priviţi Europa. Există două extreme puternice: extrema dreaptă şi extremă stângă care se consolidează. La un anumit moment, una din aceste extreme va învinge. Ei bine, eu vă întreb , mai ales pe dumneavoastră, care aţi fost supuşi mereu Europei şi aţi tremurat la cea mai mică suflare de vânt: într-o Europă în care va birui una din extreme, aţi putea rezista curentului din această Europă?

În ceea ce priveşte orientarea noastră dacă este de ales între aceste două extreme, noi suntem dintre aceia care cred că soarele răsare la Roma şi nu la Moscova”.

Roma reprezintă polul naţionalismului european, în timp ce moscova pe acela al hidrei bolşevice care-şi întindea tentaculele şi asupra ţării noastre.

Căpitanul a ales Roma nu doar din simpatie pentru alte mişcări naţionaliste; nu numai pentru că Roma a zămislit fiinţa noastră etnică acuma două mii de ani; ci şi întrucât constantele politicii externe româneşti reclamau o apropiere către Italia. Pentru România, duşmanul nr. 1 era Rusia sovietică, şi toţi aceia care puteau să ajute, pentru a îndigui invadarea ţării de către armatele roşii, deveneau aliatul nostru firesc. Vechiul sistem de alianţe, garantat de forţa franceză pe continent, intrase în criză sub presiunea celor două extreme; România era obligată să-şi caute o nouă orientare, alăturându-se uneia dintre ele.

În momentul întemeierii partidului “Totul pentru Ţară”, în Martie 1935, raţiunile care-l determinaseră pe Căpitan să facă declaraţia din 1931 deveniseră evidente pentru toată lumea. Nimeni nu mai putea contesta că lumea se îndreaptă vertiginos spre aceste extreme şi că România trebuia să aleagă Roma în interesul propriei sale securităţi. În Ianuarie 1933, Hitler devenise Cancelarul Germaniei şi, de atunci, mergea din victorie în victorie. Naţionalismul european devenise, prin victoria naţional-socialismului din Germania, forţa politică şi militară dominantă pe continent.

O lună după constituirea partidului “Totul pentru Ţară”, generalul Cantacuzino fixează şi linia politică externă a noului partid. Într-un manifest difuzat în Aprilie 1935, el preconizează ideea unei “LIGI EUROPENE ANTICOMUNISTE”, având drept nucleu Franţa, Germania, şi Italia, la care trebuia să adere, ca a patra forţă, România. Într-un anume sens, era reluarea proiectului “Pactului celor Patru” din 1933, care, se ştie, a eşuat din cauza neratificării lui de către Parlamentul francez.

Generalul Cantacuzino nu considera oportună intrarea Angliei în această alianţă anticomunistă, interesele britanice neputându-se armoniza cu acelea ale Europei. Numai prin constituirea acestei coaliţii,

zicea Generalul, se va putea evita subjugarea Europei de către Moscova şi asigurarea păcii pe continent.

4) CONGRESUL DE LA MONTREUX

LA 16-17 Decembrie 1934 a avut loc, la Montreux, Congresul mişcărilor naţionaliste europene. Reuniunea a fost convocată de "Comitetele de Acţiune pentru Universalitatea Romei", conduse de senatorul fascist, general Eugenio COSELSCHI.

Această adunare va rămâne o dată memorabilă în istoria naţionalismului, un eveniment de importanţă capitală pentru destinul Europei. Congresul acesta a fost prima şi ultima tentativă de constituire a unui front unitar al mişcărilor naţionaliste, independent de gradul lor de evoluţie politică. aNumite mişcări abia înmugureau, altele se dezvoltaseră puternic, în timp ce câteva cuceriseră puterea în stat.

Inspiratorul acestor Comitete a fost Mussolini în persoană. După cum de altfel indică numele acestei organizaţii, Mussolini intenţiona să provoace, sub egida fascismului victorios, o integrare progresivă a forţelor renaşterii naţionale din Europa. El spera, astfel, să poată lupta, cu forţe unite, împotriva coaliţiei liberalo-bolşevice, care, chiar în acel moment începuse cele dintâi acţiuni, în vederea încercării şi distrugerii Italiei şi Germaniei.

Dacă viziunea lui Mussolini se realiza, în sensul conceput la Montreux, soarta Europei, după toate posibilităţile, ar fi fost alta; căci ceea ce întotdeauna a lipsit combatanţilor naţionalişti din întreaga lume, dar n-a lipsit niciodată duşmanilor lor, a fost coordonarea eforturilor în funcţie de interesele lor comune.

Mişcarea naţionalist-socialistă germană n-a participat la reuniunea naţionalistă de la Montreux. Tendinţele ei de hegemonie europeană erau incompatibile cu colaborarea loială cu alte mişcări similare. Aceasta explică şi lipsa de interes din partea celui de-al treilea Reich pentru crearea unui front comun de acţiune contra inamicilor comuni. Ca urmare, din pricina creşterii vertiginoase a puterii lui Hitler şi a căderii lui Mussolini în dependenţă faţă de Berlin, Comitetele de Acţiune pentru Universalitatea Romei au fost abandonate de către chiar iniţiatorii lor şi, în cele din urmă, au dispărut din centrul de interes al politicii fasciste.

La adunarea de la Montreux fusese invitată şi Garda de Fier. Corneliu Codreanu delegă pe Ion Moţa, ca reprezentant al organizaţiei legionare. Cu toate că evenimentul avu loc la finele anului 1934, intervenţiile lui Moţa, din punct de vedere spiritual, trebuiesc situate în "faza de expansiune", care începe cu anul 1935. E o manifestare ofensivă a Mişcării Legionare, care anticcipează, în exterior, Circulara

din 1 Ianuarie 1935. Vom vedea că Ion Moţa a determinat, în cursul acestui Congres, modificarea rezoluţiilor în sensul vederilor Legiunii. În plus, el a avut o dispută oratorică cu Nicolae Titulescu, ce se afla de asemenea la Montreux, obligându-l să se retragă complet învins.

Ion Moţa era foarte bine pregătit, atât cât priveşte cultura judiciară şi politică pe care o poseda, pentru a înfrunta orice adversar pe terenul problemelor internaţionale. Student strălucit, el îşi terminase studiile la Universitatea din Grenoble, un an înaintea lui Corneliu Codreanu, în 1932, cu teza asupra "Securităţii juridice în societatea Naţiunilor".

Deşi conţinutul lucrării sale n-a fost deloc pe gustul majorităţii profesorilor de la Grenoble, ce aparţineau unui alt tip de mentalitate, Comisiunea exterminatoare – în faţa argumentaţiei sale infailibile şi a profundei lui erudiţii – trebuise să se încline şi să-i acorde cea mai înaltă menţiune, cu recomandarea de a comunica şi altor facultăţi din Franţa.

"Liga Naţiunilor" era un subiect ce-l preocupa de multă vreme. La 15 Decembrie 1929, în calitate de invitat al Centrului studenţesc din Bucureşti, ţinuse în faţa studenţilor o conferinţă asupra: "Ligii Naţiunilor – idealul, viciile şi pericolele ei". Concluzia la care ajunsese, în această conferinţă şi în teza lui de doctorat, era următoarea: în Societatea Naţiunilor, deşi aparent era aşezată pe o bază de drept, ea nu are securitate juridică. Reglementarea conflictelor internaţionale – atribuţie fundamentală a acestui organism – nu se sprijină pe o normă abstractă, caracteristică Dreptului, pentru simplul motiv că nu a ajuns încă să stabilească un fascicul de reguli de drept internaţional, universal recunoscute. În consecinţă, Societatea Naţiunilor nu va şti să rezolve conflictele dintre naţiuni pe baza unei dreptăţi judiciare, ci în funcţie de complexul politic al momentului; după caz, după predominanţa intereselor unui grup ori ale altuia din statele membre. În deciziile luate va domina şi va triumfa dreptatea politică şi nu regula abstractă a dreptului, ceea ce echivalează cu triumful arbitrariului în relaţiile internaţionale.

Lucrarea lui Ion Moţa asupra securităţii juridice în defuncta "Societate a Naţiunilor" îşi păstrează şi astăzi întreaga ei valoare, căci argumentele sale se aplică cu aceeaşi rigoare actualei organizaţii a "Naţiunilor Unite", care a fost constituită în acelaşi spirit şi cu aceleaşi defecte ca şi organismul genevez.

În discursul din faţa reprezentanţilor mişcărilor naţionaliste ale celor 16 ţări europene, Ion Moţa a atacat problema centrală a dezbaterilor de la Montreux: "universalitatea Romei", şi unitatea frontului naţionalist mondial. Plin de admiraţie pentru marea operă politică şi doctrinară a lui Mussolini, recunoscând fascismului rolul de conducător în formarea

noii unităţi europene, Moţa vorbeşte de “lumea fascistă de mâine”, adică de o comunitate de naţiuni în care trebuie să preleveze spiritul şi experienţa fascismului.

Adeziunea lui Moţa la universalitatea “noii Rome” nu înseamnă că Mişcarea Legioanră a luat naştere sub impusul fascismului sau folosind drept model ceea ce făcuse Mussolini în italia. Legiunea este expresia anumitor realităţi specific româneşti. Apariţia Mişcării Legionare coincide şi cu fenomenul general de restructurare a vieţii neamului care s-a ivit în toată Europa; tocmai de aceea s-a putut atribui Legiunii o paternitate cu organizaţia italiană şi a fost uneori inclusă în “lumea fascistă”.

Iată principalele părţi ale discursului pronunţat de Ion Moţa la Montreux:

“Problema în discuţie, aceea a realizării unei unităţi noi, mă preocupă în mod deosebit. Trebuie făcut imposibilul pentru ca lumea fascistă de mâine să nu rămână divizată în mai multe fronturi care se luptă între ele. Problema Universalităţii Romei trebuie să ne preocupe înainte de toate. Trebuie să ne străduim să găsim un teren de înţelegere comun, pe care ne vom putea axa mâine.

Aşa cum deja a precizat domnul Preşedinte, noi nu putem spera decât un singur lucru: ca lumea fascistă de mâine să formeze o unitate completă din toate punctele de vedere. Trebuie să ne fixăm obiective mai vaste, dar să recunoaştem fiecărui popor dreptul de a-şi rezolva problemele speciale, în care nimeni nu are dreptul să intervină. Totuşi, din alt punct de vedere, este perfect just ca, asupra marilor probleme internaţionale, noi să cădem de acord pentru a nu compromite unitatea fascistă de mâine”.

Continuându-şi discursul, moţa analizează două chestiuni, a căror amânare ar putea compromite unitatea, a căror amânare ar putea compromite unitatea europeană de mâine:

-“A doua chestiune priveşte una din condiţiile esenţiale în vederea constituirii unui bloc european şi mondial unic. Condiţia aceasta este ca nici una din marile probleme internaţionale să nu fie ignorate ori lăsate deoparte. Şi, printre aceste probleme, există aceea a chestiunii evreişti, foartă gravă pentru anumite ţări şi totodată specială pentru România”.

Deşi chestiunea evreiască nu figura pe ordinea de zi a Congresului, ea a fost luată în discuţie în urma intervenţiei lui Moţa şi s-a ajuns la o rezoluţie votată în unanimitate:

“Congresul, considerând că fiecare statr, în virtutea principiului

suveranităţii naţionale, este singurul competent de a decide, pe teritoriul său, asupra atitudinii ce trebuie luată faţă de cetăţeni, grupuri, rase şi religii, stabilite între frontierele sale, şi ţinând cont de prescripţiile legilor naturale şi ale regulilor morale, declară că chestiunea nu trebuie concepută ca o campanie de ură universală contra evreilor.

Totuşi, considerând că, în multe ţări, anumite grupuri evreişti exercită, fie deschis, fie într-o manieră ocultă, o influienţă vătămătoare intereselor morale şi materiale ale Naţiunii, şi constituie un fel de stat în stat, profitând de toate drepturile, însă refuzând să se conformeze tuturor datoriilor, şi lucrând totodată la distrugerea civilizaţiei creştine, Congresul denunţă acţiunea nefastă a acestor elemente şi se angajează să le combată" (46).

Ion Moţa a suferit, cu această ocazie, persecuţii din partea guvernului român, deoarece a reprezentat Legiunea în faţa ilustrelor personalităţi străine ce participau la Congres. El a trebuit să suporte o gravă ofensă din partea lui Nicolae Titulescu, pe care a resimţit-o cu atât mai profund cu cât era vorba de renumele ţării sale. Nicolae Titulescu, ministrul de Externe al României, locuia în acelaşi hotel cu delegaţii veniţi la Congres. La instigarea lui, poliţia elveţiană a intrat în camera lui Moţa, pentru a face o percheziţie minuţioasă, în căutare de arme. Negăsind nimic, agenţii s-au retras, scuzându-se şi explicându-i că ei fuseseră avertizaţi că un atentat fusese pregătit împotriva ministrului român.

Moţa, după percheziţia a cărei victimă a fost, a trimis lui Titulescu o scrisoare vehementă, în care îl acuza de acest infamant denunţ. Acesta nu s-a arătat vexat. Dimpotrivă, el apăru în sala în care se ţinea Congresul, şi cu un aer nevinovat, îşi exprimă lui Moţa indignarea pentru ceea ce s-a petrecut în "această Elveţie liberă şi civilizată"... Moţa nu s-a lăsat dus de vorbele conciliatorii ale lui Titulescu şi i-a dat un răspuns, a cărui ţinută şi demnitate a frapat întreaga asistenţă. Nu numai că nu a admis declaraţiile lui Titulescu, dar, în plus, l-a acuzat pe el şi pe guvernanţii de la Bucureşti, că sunt vinovaţi de injustiţii de abuzuri, de minciuni şi de falsificări.

În încheiere, a cerut asistenţei un minut de reculegere pentru victimele persecuţiilor guvernului român. Într-o tăcere totală, toţi delegaţii s-au ridicat în picioare, în timp ce Titulescu a părăsit sala, sub privirile lor dispreţuitoare.

5) ATITUDINEA GUVERNULUI

Nu se scursese nici un an de la sângeroasa prigoană din iarna lui 1933-1934, şi Mişcarea se afla în plină fază de reorganizare. Cum a reacţionat guvernul, vis-à-vis de partidul "Totul pentru Ţară" şi de

reluarea ofensivei legionare în toate domeniile?

Guverunul liberal al lui Tătărăscu nu era dispus la o înfruntare de forţe cu Mişcarea. Moartea violentă a lui Duca nu semănase doar spaimă printre membrii principali ai partidului; ci această dispariţie îi dezorganizase şi slăbise.

Înainte de 1933, Partidul Liberal suferise o scinziune: George Brătianu, fiul lui I.C. Brătianu, se detaşase de vechile cadre care-l aleseseră pe Duca drept şef, şi formase un Partid Liberal dizident, la care aderaseră mai multe elemente tinere. După moartea lui Duca, vechiul partid liberal era, într-un fel, în descompunere. Un alt membru al clanului, Dinu (Constantin) Brătianu, fusese ales şef al Partidului, dar Palatul îl împinsese pe Gh. Tătărăscu ca şef al guvernului. În modul acesta, Partidul Liberal îşi pierduseunitatea tradiţională la conducere.

În realitate, existau doi conducători: unul, Tătărăscu, la ordinele camarilei, şi celălalt, Dinu Brătianu, ce reprezenta interesele partidului. În lupta dintre cei doi şefi, primul era totdeauna victorios, întrucât beneficia de sprijinul Coroanei şi de argumentul puterii. Cadrele bătrâne nu erau dispuse deloc să renunţe la avantajele guvernului. Servilitatea lui Tătărăscu faţă de Coroană a menţinut Partidul Liberal la putere, până la sfârşitul legislaturii: toamna lui 1937.

Un alt factor ce împiedica reluarea prigoanei în stilul lui 1933, era personalitatea noului şef. Tătărăscu nu era dispus să-şi rişte viaţa pentru a distruge Mişcarea. El era omul compromisurilor, al tranzacţiilor, un politician oportunist, ce respingea atitudinile ferme. În relaţiile sale cu Mişcarea, îşi fixase ca regulă să nu forţeze nota. Desigur, prigoana nu va înceta o clipă în timpul guvernării sale; dar Tătărăscu se ferea să săvârşească acte ireparabile, spre a evita reacţii disperate.

Poziţia guvernului coincidea cu noua strategie a camarilei. În culisele Palatului, se hotărâse schimbarea tacticii. Văzând că Mişcarea rezistase terorii şi că persecuţia nu făcuse decât să mărească prestigiul, conspiratorii de la Palat deciseră să adopte, pentru lichidarea Mişcării, metode, intrigi, disensiuni. Noul program al camarilei prevedea:

a) discreditarea şefului Legiunii prin campanii de presă şi zvonuri abil răspândite în opinia publică, prezentate ca “venind din sursă sigură”;

b) utilizarea lui M. Stelescu ca element de şoc în campania împotriva lui Corneliu Codreanu;

c) încercarea de separare a lui Moţa de Căpitan, făcând să strălucească în ochii săi promisiunea unui loc în guvern;

d) lansarea de formaţiuni naţionaliste controlate de Palat, pentru a semăna confuzie în opinia publică, îndeosebi în rândul tineretului;

e) crearea de organizaţii de stat, patronate de Rege, la care tinerimea să fie obligată să participe, pentru a scăpa de influienţa Gărzii de Fier.

Despre toate aceste manevre, vom avea prilejul să revenim, cu ample detalii, în capitolele următoare.

Noi ne vom mărgini, pentru o clipă, să dezvăluim una din manevrele cele mai perfide în vederea discreditării Căpitanului, întreprinsă de camarilă.

Toată lumea ştia că Elena Lupescu, “regina neîncoronată” a României, în colaborare strânsă cu coreligionarii ei, era răspunzătoare de toate loviturile date Mişcării. Or, chiar această Elena Lupescu, făcu să circule în cercurile “bine informate” ale Capitalei zvonul după care Corneliu Codreanu îşi salvase viaţa graţie protecţiei pe care ea îi acordase. Se povestea că, în împrejurări grave, atunci când Corneliu Codreanu era urmărit de poliţie, după asasinarea lui Duca, mâna ei misterioasă îl scosese din primejdie şi-l salvase. Ce era adevărat din aceste zvonuri care circulau în cafenelele Bucureştilor, tulburând chiar şi pe legionari?

Într-adevăr, Căpitanul se aflase, la un moment dat, într-o situaţie dificilă, când nu vedea nici o casă, nici un prieten, care putea să-l ascundă. Rătăcind pe străzile Bucureştilor, el şi-a amintit de un deputat pe care-l cunoscuse în timpul când era parlamentar. Se numea CRĂCIUNESCU. Acesta îi spusese o dată, pe culoarele Camerei: “Domnule Codreanu, dacă vă veţi găsi vreodată într-o situaţie dificilă şi veţi crede că pot să vă fiu folositor, veniţi acasă la mine!”

Bazându-se pe această declaraţie amicală, şi cum el îşi aminti adresa deputatului, se îndreptase în această direcţie, nădăjduind că poate să se refugieze acasă la dânsul. Când intră, Crăciunescu se înverzi de frică:

- Ce căutaţi acasă la mine, domnule Codreanu?

- Nu mi-aţi zis că, dacă mă voi găsi vreodată într-o situaţie dificilă, voi putea face apel la dumneavoastră? Momentul acesta a venit. Vă rog să mă adăpostiţi câteva zile în casa dvs. Dacă mă prinde poliţia, mă omoară.

- Domnule Codreanu, nu ştiţi că sunt căsătorit cu verişoara doamnei Lupescu?

- Nu n-am ştiut.

Căpitanul ignora acest fapt, şi nu putea bănui că un om care se oferise

să ajute pe şeful Gărzii de Fier poate fi căsătorit cu vara Elenei Lupescu. Îl salută şi plecă imediat. Întreaga conversaţie dură două minute şi se ţinuse în vestibulul casei. După un sfert de oră, poliţia era acasă la Crăciunescu. Se pare că vara Elenei Lupescu telefonase la Palat, în timp ce ei vorbeau în vestibul.

Pe urma acestui zvon, a fost lansat şi altul, şi mai fantastic: asasinarea lui Duca fusese comisă cu asentimentul Palatului. Regele voise să se debaraseze de Duca. El îl împinsese la dizolvarea Gărzii de Fier; însă, pe de altă parte, spusese lui Corneliu Codreanu că nu aprobase această măsură abuzivă a guvernului. Pentru a-şi manifesta dezacordul, refuzase dizolvarea Gărzii de Fier prin Decret Regal. Într-adevăr, dizolvarea fusese pronunţată printr-o simplă Decizie a Consiliului de Miniştri. Prin acest joc tulbure, Regele încurajase pe Corneliu Codreanu la răzbunare, lăsând să se înţeleagă că reacţia Mişcării, dacă ea se produse, nu-l priveşte şi că ar fi dat asigurări anticipate de imunitate. Modul în care s-a derulat procesul şi achitarea principalilor membri ai Gărzii de Fier demonstra apoi, cu noi piese justificative, convenţia existentă dintre Rege şi Codreanu în vederea asasinării lui Duca.

Această combinaţie este o născocire din toate punctele de vedere. În realitate, Carol şi Duca formau un front comun împotriva Mişcării. Regele nu-i dăduse puterea lui Duca, decât cu condiţia să dizolve Garda de Fier. E posibil, de asemenea, ca Palatul să fi avut în vizor eventualitatea că dacă Duca dispare, să se debaraseze dintr-o lovitură de doi rivali.

Oricare ar fi această speculaţie, dacă a existat în sferele camarilei, nu poate fi pusă pe seama unei înţelegeri cu Corneliu Codreanu. Căpitanul fusese condamnat la moarte, chiar înaintea asasinării lui Duca. Dacă lucrurile au luat o turnură neprevăzută, şi Căpitanul a scăpat cu viaţă din această teribilă încercare, aceasta nu se datorează decât Providenţei!

6) SUB CENZURĂ ŞI STARE DE ASEDIU

După asasinatul de la Sinaia, guvernul a decretat starea de asediu şi cenzura pe întreg teritoriul, pentru o durată de şase luni. O dată trecut acest termen, măsurile excepţionale au mai fost prelungite încă şase luni; şi pe urmă, din şase luni în şase luni, în mod automat. Ţara nu s-a bucurat de nici un moment de libertate pe toată durata guvernării liberale. Şi aceste abuzuri aveau loc sub o pretinsă democraţie parlamentară, deşi nimic extraordinar nu s-a întâmplat în aceşti patru ani în ţară, nici o tulburare gravă a ordinei publice ce ar fi putut justifica prelungirea unor atari măsuri.

Menţinerea măsurilor excepţionale era impusă de palat; şi ele nu-i

displăceau şefului guvernului, Gh. Tătărăscu. Sub acoperământul cenzurei şi al stării de asediu, regele Carol putea jefui ţara şi pregăti regimul de dictatură personală. Cenzura şi starea de asediu vizau opoziţia în totalitatea ei; însă, înainte de orice şi în mod particular, Legiunea, singura forţă politică capabilă să se împotrivească cu înverşunare planurilor criminale ale Regelui.

Prin cenzură, regimul interzice apariţia ziarelor legionare; şi nu doar a publicaţiilor recunoscute ca atare, ci chiar a marilor cotidiene: “CALENDARUL” şi “CUVÂNTUL”, care combăteau guvernul liberal pentru ilegalităţile comise împotriva Mişcării Legionare în anul 1933. Aceste două ziare au fost suprimate după moartea lui Duca, şi directorii lor: Nichifor CRAINIC şi Nae IONESCU, aruncaţi în închisoare, alături de mii de legionari, consideraţi fiind ca răspunzători de atentat. După o lungă detenţie, ei au fost scoşi din anchetă. Totuşi, interdicţia publicaţiilor a fost menţinută, în pofida faptului că acuzaţiile lansate contra lor se dovediseră a fi ridicole şi, ceea ce e culmea, că înşişi conducătorii Gărzii de Fier fuseseră între timp achitaţi în bloc.

În ceea ce priveşte celelalte ziare, care se arătaseră dispuse să publice articole şi informaţii favorabile Mişcării, ele erau sistematic blocate prin foarfecele cenzurii.

Din contra, nu exista nici o restricţie pentru presa ostilă Mişcării. Ea beneficia de o libertate totală în atacarea Căpitanului şi a cadrelor dirigiuitoare, în cel mai infam chip. Astfel, cenzura aceasta, care împiedica pe legionari să răspundă atacurilor şi să restabilească adevărul, proteja deschis pe acei care inundau opinia publică cu calomniile lor împotriva Legiunii.

Să reluăm “cazul Stelescu”: După tentativa de asasinat contra lui Corneliu Codreanu, în loc să-şi recunoască greşeala şi să caute reabilitarea pe căile indicate de Căpitan, Stelescu reveni la stăpânii care-l incitaseră la crimă şi se puse totalmente la dispoziţia lor. Cu banii primiţi de la fondurile secrete ale guvernului, el lansă o revistă “CRUCIADA RÂMÂNISMULUI”, în care atacă cu violenţă pe Căpitan. Altminteri, el îşi atribuia merite cel puţin egale acelora ale lui Corneliu Codreanu în întemeierea Legiunii; pretindea, apoi, că avusese un aport de luptă şi sacrificiu mult mai important decât acela al şefului Legiunii; în fine, afirma că se separă de Căpitan deoarece era convins că acesta trădase principiile organizaţiei.

Toate aceste infamii erau etalate într-o asemenea foaie, fără ca legionarii să aibă alte posibilităţi de a replica, decât să tacă şi să le îndure cu greutate. Cenzura veghea ca nici un răspuns al Mişcării să nu apară undeva pentru a ruşina pe calomniator.

Jurnalul secret al lui Stelescu n-avea nici un efect asupra masei

legionare şi va atrage doar câteva elemente periferice. În plus, Stelescu era neînstare să divizeze organizaţia, atacurile lui devenind de aceea furioase. Şi toate acestea sub protecţia binevoitoare a cenzurei.

Nu numai “Cruciada Românismului” ataca. Aproape întreaga presă: aceea a partidelor, aceea controlată de evrei, aceea zisă independentă, în toată presa se făcea ecoul unor astfel de insulte şi calomnii gratuite. Pentru un legionar, devenise, odios lucru să deschidă un ziar, deoarece acolo nu întâlnea decât articole veninoase împotriva lor. Toţi se ocupau de Mişcare şi toţi cu intenţia şi sadica plăcere de a o lovi, chiar atunci când articolele manifestau o aparentă obiectivitate. Aici era, de altfel, culmea perfidiei!... Căpitanul era centrul convergent al tuturor atacurilor. Mai ales asupra lui se ducea lupta. Toate urile, toate infamiile fuseseră dirijate contra lui, într-o explozie de furie, pentru că le scăpase în 1933-1934.

În decursul acestei campanii de infamii şi de intrigi, nici un legionar n-a mişcat. Ei s-au strâns în jurul Căpitanului, au suportat în tăcere toate umilinţele şi toate nedreptăţile. Starea de spirit a legionarilor, în timpul acestei campanii de presă, a fost admirabil redată de Căpitan într-o Circulară din 1 Martie 1935:

“Legionari,

îmi închipui ce greu trebuie să fie pentru voi toţi de prin fundul satelor, în lipsa oricăror informaţii sau veşti. Ele nu vin din cauza cenzurii şi a prigonirilor.

La voi nu găsesc decât veşti rele, insulte, calomnii, minciuni, doar vă veţi îndoi şi veţi părăsi poziţia de luptă. Tot ce este suflu de trădare în ţara aceasta aruncată cu noroi şi cu bale de venin peste rănile noastre, căpătate în mijlocul atâtor şi atâtor primejdii, din timpul luptelor trecute.

Prin întunericul şi necunoscutul acesta, lipsiţi de orice îndrumare şi directivă, păşesc zeci de mii de legionari, conduşi numai de instinctul lor sănătos, de onoare şi credinţă neşovăitoare în biruinţa steagului legionar.

Ce tablou impresionant: această luptă legionară, răsfirată pe tot cuprinsul ţării şi lipsită de orice comandă, merge în aceeaşi admirabilă cadenţă sufletească pe drumurile victoriei; sigură de ea, în contra tuturor uneltirilor ademenirilor, încercărilor perfide.

Câtă onoare nu se desprinde în momentul acesta pentru numele de legionar! Ea se va înscrie în istorie.

Căci ce altă organizaţie în lume, nu din România, putea să se menţină în aceleaşi condiţii, cu adevărat infame?”

7) OFENSIVA STUDENŢILOR

Primul val de legionari care a spart “zidul de ură şi de infamie” ridicat în jurul Legiunii după marea prigoană, a fost constituit din studenţi. Mişcarea Legionară, aşa cum am arătat în cea dintâi parte a acestei opere, s-a născut din îngrijorările care agitau generaţia de la 1922. După prăbuşirea Ligii Cuziste, ideile acestei generaţii îşi aflară expresia în Legiune; şi au fost salvate de la nimicire graţie principiilor Mişcării fondate de Corneliu Codreanu. Nu-i de mirare că prigoana din 1933-1934, tocmai studenţii sunt aceia care dau primele semne de energie în faza de expansiune a Mişcării.

După expunerea rolului studenţilor în reconstrucţia Mişcării, trebuie să ne oprim câteva clipe asupra atitudinii lor în timpul perioadei de la 1927-1933, adică epoca scursă între întemeierea Legiunii şi dezlănţuirea marii prigoane.

Generaţia studenţească de la 1922 părăsise băncile Universităţii, atunci când Legiunea se forma, în 1927. În acel moment, o generaţie nouă intrase în Universitate. Or, spiritul mişcării studenţeşti de la 1922 se transmisese acestei noi generaţii, şi agitaţiile revendicative asupra aceleiaşi teme, continuă cu tot atâta vehemenţă, culminând la Congresul de la Oradea Mare, în 1928.

Totuşi, ceea ce studenţimea de la 1927 nu mai avea, era o orientare politică clară. Lupta continua, însă nimeni nu-i mai călăuzea, şi guvernele manevrau cu uşurinţă această masă dezorientată. Nu mai existau consilieri de talie, nici vreo organizaţie politică cu care ar fi putut studenţii să rămână în legătură strânsă, vreo persoană care să le convertească elanurile în energie creatoare. Decepţiile provocate de profesorul Cuza i-au determinat să se ţină departe de cele două fracţiuni ale vechii ligi. Am putea defini atitudinea studenţilor în anii 1927-1928, “de expectativă”.

De-a lungul acestei perioade, o parte dintre studenţi, o minoritate, a fost atrasă de către partidele politice istorice. Marea majoritate, totuşi, aştepta să li se ofere o posibilitate nouă, pe linia acestor vechi credinţe naţionaliste. De astă dată, şi în asta constă diferenţa în raport cu mişcarea de la 1922, studenţii nu mai erau dispuşi să se ataşeze cu acelaşi entuziasm unui nou grup politic. Deveniseră sceptici şi mai critici în judecăţile lor.

Desigur, numele lui Corneliu Codreanu exersa o mare atracţie asupra tineretului universitar; însă şi renumele său nu mai părea să constituie o garanţie suficientă, pentru a-i determina pe studenţi să iasă din

rezerva lor. Prăbuşirea Ligii provocase o aşa de mare confuzie în rândurile lor, încât le trebuia un anume timp pentru ca ceaţa groasă să se risipească. Nu după mulţi ani, în urma unui lung proces de clarificare, s-a putut restabili unitatea care avea misiunea de a le reprezenta idealurile în viaţa politică a ţării lor.

Întoarcerea studenţilor în lupta politică s-a făcut foarte lent. În decursul primului an ce-a urmat întemeierii Mişcării, abia câteva zeci de studenţi au aderat la ea. Către 1929 Mişcarea câştigă o influienţă preponderentă în masa studenţească.

Cucerirea studenţilor a fost realizată printr-o acţiune comună pe două planuri: o acţiune de jos în sus, prin multiplicarea cuiburilor printre studenţi. Dacă o persistentă muncă de mai muţi ani, cuiburile de studenţi legionari se înmulţesc în aşa fel, încât Căpitanul a fost obligat să le grupeze în organizaţii superioare. Toate cuiburile formate din studenţi originari din acelaşi judeţ constituiau “Grupul legionar studenţesc judeţean”, în timp ce toate grupurile judeţene de studenţi ai aceleeaşi Universităţi erau reunite într-un “Centru studenţesc legionar”. Existau atâtea Centre studenţeşti legionare câte universităţi erau.

Paralel cu acţiunea de jos în sus, alta de sus în jas se realiza pe plan profesional, şi avea drept obiectiv cucerirea conducerii organizaţiilor de studenţi. În fiecare oraş universitar exista un “Centru studenţes oficial”, care reprezenta pe studenţii din toate facultăţile şi şcolile de nivel academic. La rândul lor, Centrle studenţeşti erau grupate într-o “Uniune Naţională a Studenţilor Creştini Români”, avându-şi sediul în Bucureşti. Atât Comitetele Centrelor studenţeşti din fiecare Universitate, cât şi acelea ale Comitetelor Uniunii erau constituite prin alegeri.

Deşi în minoritate, studenţii legionari duceau lupta cu atâta ardoare, inteligenţă şi abilitate, încât, în 1934, toate Comitetele de conducere ale organizaţiilor studenţeşti din întreaga ţară erau în mâinile legionarilor. În şapte ani, sămânţa legionară crescuse, precum sămânţa de muştar din evanghelie, devenind un copac puternic, hrănit cu seva întregii studenţimi.

Studenţii din toată ţara se reuneau o dată pe an într-un Congres General, ce se ţinea într-unul din marile oraşe ale României. De obicei, Congresul General Studenţesc avea loc pe 10 Decembrie, pentru a sărbători şi perpetua amintirea zilei în care izbucnise mişcarea studenţilor naţionalişti, la 10 Decembrie 1922. Din pricina obstacolelor ridicate de guvern, Congresele nu se puteau ţine cu regularitate, nici în fiecare an, nici la data tradiţională. După prigoana din 1933-1934, un Congres de proporţii modeste şi mai curând improvizat, se ţine într-o

localitate balneară: Băile Herculane, la 20 Aprilie 1934, când climatul politic şi bunăvoinţa guvernanţilor erau permisibile.

Participarea legionarilor la acest Congres a fost minimă, ei n-au putut influienţa dezbaterile într-o manieră decisivă, pentru că sentinţa de achitare a conducătorilor Gărzii de Fier abia fusese pronunţată, la 5 Aprilie, şi printre acuzaţi se aflau şi căpeteniile studenţilor. Pe de altă parte, chiar în momentul acela, stelescu îşi începuse acţiunea de distrugere a autorităţii Căpitanului. În sfârşit, alte grupuri politice îşi trimiseseră oamenii la Congres, pentru a tulbura apele. Asta a făcut ca acest Congres să fie destul de şters, fără nici o rezonanţă în tineretul universitar şi fără să determine linii de conduită clare.

Trecând peste acest episod, studenţii legionari din toate universităţile, abia ieşiţi din prigoană, s-au aruncat iarăşi în luptă cu un indescriptibil elan. În vreme ce organizaţiile legionare de bază îşi reluară încetul cu încetul activităţile lor în 1935, după întemeierea partidului "Totul pentru Ţară"; studenţii legionari, la rândul lor, îşi desfăşuraseră toate forţele în cursul primăverii lui 1934; spre finele aceluiaşi an, ei aveau să atingă toate obiectivele fixate de Căpitan. La 20 Decembrie 1934, legionarul Traian Cotigă era ales Preşedinte al Uniunii Naţionale a Studenţilor, ceea ce însemna că întreg aparatul de conducere al studenţilor din întreaga ţară se găsea în mâinile legionarilor

Conngresul General Studenţesc din anul următor a avut loc la Craiova, în Oltenia, între 17 şi 19 Aprilie 1935. Acest Congres marchează o etapă nouă în istoria mişcărilor studenţeşti, caracterizată prin predominarea spiritului nou legionar. Idealurile studenţilor şi ale organizaţiei politice chemate a le realiza, se unifică din nou, formând un bloc omogen. Situaţia de la 1923 se repetă, când "Liga Apărării Naţional Creştine" luase în mâini dezideratele studenţilor şi le transpusese pe planul luptei politice. De această dată, însă, în fruntea organizaţiei politice, care lupta cot la cot cu studenţii, se afla nu un şef slab ca profesorul Cuza, ci un bărbat dotat cu toate calităţile unui mare conducător, temut de adversari şi urmat cu neslăbită loialitate de soldaţii lui.

Congresul studenţesc de la Craiova a fost Congresul unanimităţii legionare. Deşi dezbaterile s-au derulat în condiţii de perfectă libertate, nimenea nu s-a ridicat să susţină puncte de vedere diferite de acelea ale reprezentanţilor legionari. Spiritul Legiunii îmbrăţişa, ca un fluid invizibil, pe miile de congresişti. Cântece legionare erau intonate de masa întreagă de studenţi. Toţi oratorii, conducători ai centrelor Universitare Studenţeşti, erau legionari. Toţi au glorificat pe Căpitan şi toţi şi-au manifestat adeziunea necondiţionată la idealurile Mişcării. Congresul de la Craiova a fost o manifestare a elanului şi a tinereţii, care a demonstrat în chip strălucit că studenţii se integraseră, erau absorbiţi în spiritualitatea legionară.

Ion Moţa a fost ales Preşedinte de Onoare al Congresului. Era un omagiu adus nu numai unui ilustru precursor, ci şi întregii generaţii de combatanţi naţionalişti de la 1922. Răspunzând onoarei ce i s-a făcut, Moţa trimise un mesaj Congresului, publicat ulterior în "CUVÂNTUL STUDENŢESC", sub titlul "Esenţial". Nu era un mesaj convenţional, era un apel care reamintea studenţilor datoriile lor privind lupta naţionalistă:

"Este inutil să se dedice unor idealuri care să nu fie însoţite de elaborarea mijloacelor prin care aceste idealuri vor fi atinse; un Congres studenţesc nu se poate reduce la această simplă manifestare ideologică; un congres trebuie să fie o ocazie de verificare a forţei interioare de care dispun studenţii pentru realizarea idealurilor lor.

Care este capacitatea de sacrificiu a tineretului reunit în acest Congres? Doar printr-o fuziune a vieţii personale a studentului cu idealul său se poate garanta realizarea acestuia.

Spiritul de jerfă este esenţialul!

Avem cu toţii la dispoziţie cea mai formidabilă dinamită, cel mai irezistibil instrument de luptă, mai puternic decât tancurile şi mitralierele: **este propria noastră nenuşă!** Nici o putere din lume nu va putea evita prăbuşirea, atunci când se menţine pe cenuşa unor luptători viteji, căzuţi pentru Dreptate şi Dumnezeu!"

Tot la acelaşi Congres a fost difuzată broşura lui Alexandru Cantacuzino: "Românul de Mâine". În fraze lapidare, Alexandru Cantacuzino denunţă viciile de care suferea societatea românească şi făcea portretul Românismului visat de Căpitan: un om viteaz, generos, dezinteresat, mereu gata să se sacrifice pentru dreptatea şi libertăţile neamului.

8) ASOCIAŢIA "GENERAŢIA MIŞCĂRII STUDENŢEŞTI DE LA 1922

Alarmate de creşterea vertiginoasă a curentului legionar în mediul studenţesc, guvernul şi forţele oculte care-l conduceau au încercat să capteze elanul acestui tineret, deviindu-l într-o direcţie pe care ei o puteau controla. Manevrele acestea n-au avut nici un rezultat apreciabil, nici în timpul Congreselor studenţeşti de la Băile Herculane şi Râmnicu Sărat, nici după crearea taberei de odihnă a lui Stelescu, la Budachi. Forţele studenţeşti au presimţit pericolul şi s-au apropiat tot mai mult de Mişcare.

Cu toate acestea, camarila de la Palat, a cărei capacitate de a inventa intrigi şi capcane era inepuizabilă, avea în rezervă un alt plan, în particular îndrăzneţ şi perfid. Nu era vorba de nimic mai puţin decât de a îngropa mişcarea studenţească, pentru ca energiile tinerimii

universitare să înceteze să se hrănească din izvoarele organizaţiei legionare. Planul era făurit în aşa mod, încât generaţiile noi să nu se tulbure defel de credinţa lor. Încet-încet ele cădeau sub dependenţa anumitor elemente, ale căror legături îndepărtate duceau la Palat, fără ca studenţii să înţeleagă bine unde merg firele acestei conspiraţii. Viclenia era subtilă: Naţionalism? Da!... Antisemitism? De acord!... Manifestaţii? Fără îndoială!... Înseşi dezordinile, la rigoare!... Dar totul să se desfăşoare "în limitele permise de organismele oficiale".

Însă cu cine voia guvernul să realizeze manevra aceasta de captare a tineretului? Acela care dirija operaţia s-a gândit să folosească pe foştii conducători ai "mişcării studenţeşti" de la 1922, care nu intraseră în rândurile Gărzii de Fier. Pentru a se înţelege mai bine planul camarilei, în toată întinderea lui, e necesar să explicăm, în prealabil, ceea ce ajunseră foştii reprezentanţi ai acestei mişcări studenţeşti de la 1922, după intrarea lor în viaţa civilă:

1) Cei mai viteji şi mai conştienţi s-au raliat Mişcării Leginare şi au continuat lupta sub conducerea lui Corneliu Codreanu. Cel mai strălucit reprezentant al acestei categorii de combatanţi a fost Ion MOŢA.

2) A doua categorie, formată din elemente excelente, dar lipsite de energia continuităţii, s-a lăsat absorbită de profesiuni şi nu participa decât din când în când la viaţa publică. Printre ele, trebuie să numim marile figuri ale viaţii studenţeşti din Bucureşti: dr. Ion SIMIONESCU, dr. Constantin DĂNULESCU şi inginerul POPESCU Botoşani.

3)A treia categorie de luptători naţionalişti a rămas fidelă profesorului Cuza şi l-au urmat şi după ce Liga s-a unit cu partidul lui Octavian GOGA.

4) În a patra categorie trebuie să plasăm pe toţi aceia care au profitat de prestigiul căpătat în mişcarea studenţească, pentru a obţine posturi bine renumerate în stat sau în întreprinderile particulare, implicând în schimb renunţarea definitivă la orice agitaţie sau activitate naţionalistă.

5) În sfârşit, mai existau şi alţii care, incapabili să se realizeze şi să-şi pregătească o profesiune, obişnuiţi să trăiască din expediente, au eşuat în rândurile agenţilor, Poliţiei ori ai SIGURANŢEI, oferindu-şi serviciile, mârşave, îndreptate împotriva propriilor camarazi de odinioară.

Sprijinindu-se pe legătura dintre aceste categorii, adică pe indicatorii Poliţiei, conspiraţia permanentă a Palatului voia cu orice preţ, în manevra ei, să atragă pe foştii conducători ai studenţilor, situaţi deja în categoriile 2,3,4, pentru a-i opune în bloc lui Corneliu Codreanu şi tuturor acelora care-l urmaseră în cruciada sa. Cu alte cuvinte, se

dorea mobilizarea “generaţiei de la 1922” împotriva succesorilor ei legitimi, contra acelora care nici o clipă nu au trădat idealurile sale.

Planul a fost repede pus în aplicare şi, într-un fel, prin surprindere. La începutul lui 1935 s-a constituit la bucureşti, “Blocul Generaţiei Studenţeşti de la 1922”, sub conducerea inginerului Popescu-Botoşani. În mod natural, acei care apărau în fruntea acestei mişcări nu puteau fi acuzaţi de complicitate cu regimul, ei înşişi fiind victime ale sugestiilor străine de vechile lor convingeri. Erau oameni ale căror nume deveniseră populare, binecunoscuţi în viaţa publică, destinaţi să camufleze obiectivele tenebroase ale întreprinderilor guvernamentale.

Astfel, alături de organizaţiile oficiale studenţeşti, dominate de legionari, luase naştere o grupare paralelă, care se fălea că reprezintă cu spoită autenciticitate dezideratele studenţilor.

Apariţia “Blocului” ar fi putut provoca o puternică confuzie în masa studenţească, şi chiar să rupă unitatea de bază a forţelor ei. Reacţia legionară nu s-a lăsat aşteptată. Pentru a tăia, categoric, orice posibilitate a noii grupări de a abuza de studenţi, Corneliu Codreanu l-a însărcinat pe Moţa să creeze un organism cu obiective asemănătoare celora ale “Blocului”, care trebuia să funcţioneze sub controlul Mişcării.

Moţa avea un drept infinit mai legitim să convoace “generaţia de la 1922” decât toţi aceia care, de-a lungul anilor, părăsiseră rândurile naţionalismului şi se pierduseră în meandrele vieţii; şi decât cei ce ajunseseră să slujească inamicilor pe care-i combătuseră odinioară.

disciplinat şi eficace, Moţa se pune pe treabă. La începutul lui Aprilie 1935, cheamă la Bucureşti pe foştii studenţi din generaţia de la 1922, plus pe toţi studenţii care, de-atunci, avuseseră funcţii în organizaţiile studenţeşti. El socotea, pe bună dreptate, că “generaţia de la 1922” nu putea fi limitată la reprezentarea acelui an. “Generaţia de la 1922” reprezenta ceva mult mai important: ea simbolizează o direcţie nouă, o nouă spiritualitate naţională, care trebuia să înglobeze pe toţi studenţii ce împărtăşeau acelaşi crez. Generaţiei de la 1922 aparţineau toţi studenţii care, ulterior, în valuri succesive, intrând în universităţi, adptaseră aceleaşi idealuri.

Totuşi, spre a evita bănuiala că Mişcarea urmărea prin această extensie un obiectiv electoral, Moţa a limitat participarea studenţilor din seriile mai recente, la acei care avuseseră funcţii de răspundere în Centrele studenţeşti.

Pe de altă parte, pentru a marca diferenţa cu “Blocul Generaţiei Studenţeşti de la 1922”, Moţa denumi noua formaţiune Asociaţia “Generaţia Mişcării Studenţeşti de la 1922”.

Dezbaterile noii Asociaţii s-au desfăşurat în Palatul Studenţilor în Medicină, în sala în care aveau de obicei conferinţele organizate de “Centrul Studenţesc Bucureşti”. Legionarii s-au prezentat în mare număr, veniţi din toate centrele universitare ale ţării şi formând, astfel, majoritatea asistenţei.

La începutul şedinţei de deschidere s-a produs un incident penibil, care-a tulburat pentru o clipă bucuria revederii atâtor colegi de Universitate, acuma împrăştiaţi în toată ţara. Atunci când sala era arhiplină, şi nu mai rămăseseră decât câteva locuri libere, tocmai în fundul sălii, Stelescu şi-a făcut apariţia. Toată lumea a rămas împietrită, în mijlocul unei tăceri mormântale. Nimei nu se aştepta la un asemenea act de provocare temerară, după campania pe care el o declanşase împotriva lui Corneliu Codreanu în hebdomadarul “CRUCIADA ROMÂNISMULUI”.

După ce a aruncat o privire circumspectă în sală, dându-şi seama de atmosfera încărcată ce domnea aici, s-a aşezat într-un fotoliu, mult mai puţin sigur de el, de cum venise. A fost deschisă şedinţa, s-a ales biroul provizoriu. Pe urmă Moţa s-a ridicat şi fără să-i pronunţe numele, l-a somat, în numele tuturor celor prezenţi, să părăsească sala, în termenii următori:

“După tot ceea ce a făcut, după toate atacurile murdare pe care le-a declanşat împotriva Căpitanului de la tribuna unei publicaţii întreţinute de duşmani, este un om nedemn de a se afla printre noi”...

deşi fierbând de indignare, Moţa vorbise pe un ton măsurat. Totuşi, maniera în care el accentua fiecare cuvânt, alura sa dură şi neîndurătoare emana atâta fermitate, încât Stelescu n-a mai avut ce face decât să părăsească sala. Altminteri, toată lumea s-ar fi ridicat asupra lui, pentru a-l expulza cu forţa. Înţelegând că lupta era deja pierdută, Stelescu s-a ridicat şi a ieşit ca o umbră. Sala respiră uşurată şi dezbaterile putură începe.

Care a fost tactica întrebuinţată de guvern în faţa Adunării convocate de Moţa? Guvernul conta pe ajutorul elementelor de manevră de care dispunea în sânul “Blocului studenţesc” şi al conducătorilor acestei organizaţii rătăcite; oameni de altfel de bună credinţă, însă incapabili să distingă că ei erau utilizaţi drept simpli pioni în jocul superior al cărui obiectiv era distrugerea mişcării studenţeşti; el spera să provoace o confuzie suficientă între delegaţii, pentru ca adunarea să se împrăştie, să se spargă. acest rezultat ar fi însemnat triumful “Blocului”, confirmat drept reprezentant unic al generaţiei de la 1922. Iată de ce guvernul, la început, nu numai că nu a interzis adunarea convocată de Moţa (cum ar fi putut-o face), ci dimpotrivă, a încurajat participarea membrilor “Blocului” la reuniunea de la Palatul Studenţilor

în Medicină.

Dezbaterile din prima zi au fost dominate de duelul oratoric dintre Moţa şi Dănulescu. Acesta din urmă, expunând punctul de vedere aş "Blocului", denunţa emfatic prezenţa, în sală, a persoanelor care nu aparţineau generaţiei de la 1922. După el, aceste persoane nu posedau elemente necesare de reprezentare a generaţiei de la 1922, şi adunarea era, în consecinţă, ilegal constituită. El cerea ca înainte de a se trece la fondul chestiunii, să se decidă asupra apartenenţei fiecăruia la generaţia de la 1922, şi să fie eliminaţi aceia care nu corespund normelor.

Moţa a respins teza lui, arătându-i că nu se poate delimita în timp "generaţia de la 1922", fiindcă ea îmbrăţişa pe toţi aceia care, pe parcursul anilor, luptaseră pentru aceleaşi idealuri. Această "generaţie" nu lua sfârşit decât în momentul în care nu mai existau studenţi care să se adape din credinţa aceasta. Ar fi fost, aşadar, cea mai mare nedreptate să se excludă din rândurile combatanţilor acei care transmiseseră noilor generaţii flacăra credinţei naţionaliste, aşa cum a fost ea primită din mâinile generaţiei eroice de la 1922. Toţi formau un bloc, şi de s-ar face greşeala de a-l fragmenta după criterii artificiale, s-ar da câştig de cauză inamicilor mişcării naţionaliste.

Marea majoritate a celor prezenţi s-au ridicat în picioare şi au aplaudat cu entuziasm vorbele lui Moţa; în timp ce reprezentanţii "Blocului", aflaţi într-o minoritate clară, asistau la dezbateri solidari şi resemnaţi. Dănulescu, văzând atmosfera din sală, şi dându-şi seama că partida era pierdută, s-a ridicat şi a părăsit reuniunea în semn de protest, urmat de prietenii săi.

Ion Moţa a fost ales Preşedintele Asociaţiei "GENERAŢIA MIŞCĂRII STUDENŢEŞTI DE LA 1922", al cărui comitet a fost constituit în mare parte din legionari.

În disperare de cauză, văzând că planul de torpilare a reuniunii din Palatul Studenţilor în Medicină eşuase, guvernul îşi arăta adevărata faţă, interzicând, a doua zi, continuarea congresului. Dar era prea târziu. Asociaţia fusese constituită şi Moţa figura în capul ei.

9) TABERELE DE MUNCĂ

Una din cele mai mari realizări ale lui Corneliu Codreanu, cu efecte binefăcătoare asupra neamului românesc în totalitatea lui, şi în special asupra tineretului, a fost înfiinţarea taberei de muncă.

Să ne amintim că prima tabără de muncă a fost înfiinţată de Căpitan la Ungheni, în 1924, în vremea în care el milita, încă, alături de profesorul Cuza. Cu cărămizile fabricate în tabăra aceasta, s-a construit, după

aceea, “Căminul Cultural Creştin”, de la Iaşi. Piatra fundamentală a acestui Cămin a fost pusă la 13 Septembrie 1925.

După întemeierea Legiunii, această tabără de muncă de la Unghieni a fost redeschisă, în cursul primăverii anului 1928; lucrul s-a reluat în vederea continuării Căminului, a cărui construcţie a fost terminată un an mai târziu.

Dificultăţile inerente creării noii organizaţii, numărul restrâns de legionari din timpul primilor ani, grijile Căpitanului, hărţuit mereu de autorităţi, au împiedicat realizarea acestei educaţii prin tabăra de muncă. Opera aceasta rămâne în suspensie până în 1933. În vara lui 1933, Căpitanulia totuşi iniţiativa construirii la Vişani, în judeţul Buzău, a unui dig lung de 6 km, destinat protejării câtorva sate şi culturi din regiune împotriva inundaţiilor. Am arătat, în capitolul precedent, de ce acest proiect n-a putut fi dus la îndeplinire. Guvernul a interzis continuarea lucrărilor, şi câteva sute de legionari ce fuseseră concentraţi acolo au fost arestaţi, apoi împrăştiaţi.

Totuşi, la începutul lui August 1933, se reluă ofensiva muncii şi se puse bazele “Taberei de la Bucureştii-Noi”, unul din cartierele mărginaşe ale Capitalei. Acolo s-a început construirea unui Cămin pentru legionarii răniţi în lupte, edificiu care va fi cunoscut, puţin mai târziu, sub denumirea de “CASA VERDE”. Prigoana din 1933 a întrerupt lucrările de la bucureştii-Noi, şi legionarii au fost forţaţi să-şi schimbe munca fecundă din tabără cu zidurile umede ale închisorile.

Persecuţiile încetând în primăvara şi vara lui 1934, taberele de muncă iarăşi se iviră în diferite puncte ale ţării. La Bucureşti, lucrul nu putea continua la “Casa Verde”, căci clădirea era încă ocupată de jandarmi; în schimb, o altă tabără a fost dechisă în localitatea Gileşti, situată tot în împrejurimile Capitalei, pe un teren donat de un binefăcător al Mişcării: Dimitrie MICESCU. Pe acest teren, legionarii cultivau legume şi fabricau cărămizi. Şeful taberei era studentul Ion Caratănase, legionar de o vitejie nepereche, care, mai târziu, va face parte din echipa ce s-a însărcinat să-l pedepsească pe trădătorul M. Stelescu.

În această “Tabără de la Giuleşti”, Căpitanul a decorat pe generalul Cantacuzino cu “Crucea Albă”, distincţie decernată legionarilor care se distingeau prin acte de bravură. Tabăra de la Giuleşti nu dură, nici ea, decât câteva luni, căci la 17 August 1934 jandarmii şi-au făcut aici apariţia şi i-au alungat pe legionari.

Tot în cursul verii lui 1934, a fost întemeiată şi prima tabără de muncă de la Universitatea din cluj, sub conducerea dr. Ion Banea, a început construcţia unei şcoli pe Dealul Negru, sat din ţara Moţilor, una din regiunile cele mai sărace din România.

În aceeaşi epocă, în comuna Cotiugenii Mari, din Basarabia, un alt grup de legionari lucra, sub conducerea avocatului Traian Puiu, la repararea unei biserici aflate în ruină.

În Bucovina, o altă provincie românească din Nordul Ţării noastre, în suşi Căpitanul punea bazele unei tabere noi. La începutul lui Iulie 1934, el s-a dus cu un grup de legionari pe muntele Rarău şi a început acolo clădirea unei case de refugiu. Corneliu Codreanu iubea natura. Îndată ce avea un moment liber, îi plăcea să meargă, fie la munte, fie la mare. Avea o afecţiune specială pentru muntele Rarău. Acolo şi-a lecuit rănile morale impuse de Manciu şi tot acolo a luat hotărârea neaşteptată de a nu mai suporta o nouă umilinţă.

“Tabăra de la Rarău” a fost luată în mână de Vasile Iasinschi, şeful legionarilor din Bucovina, şi dusă la bun sfârşit într-un timp record. O mândră clădire s-a ridicat în acest cuib de vulturi.

La începutul lui August 1935, Căpitanul părăsi muntele Rarău şi se stabili pe litoralul Mării Negre, la Movila-Techirghiol, unde inaugură o tabără de odihnă pentru legionarii bolnavi.

Dacă examinăm o hartă a ţării noastre, constatăm că fenomenul taberei de muncă s-a răspândit în întreaga România. Nu exista provincie, unde, în vara lui 1934, să nu funcţioneze cel puţin o comunitate voluntară de muncă. Luând drept model taberele întemeiate de Căpitan, forţele locale ale Mişcării s-au lansat cu entuziasm în aceeaşi direcţie. Fenomenul taberei de muncă se generalizase, provocând interesul tuturor legionarilor. Plecând de la câteva iniţiative sporadice ce se pierdeau în imensitatea ţării, dinamismul legionar găsise o formă nouă de afirmare, ce va da roade spectaculare în anii următori.

Adăugăm că, o dată cu taberele de muncă, legionarii se menţineau calm pe fronturile reorganizării şi propagandei. Ei îşi reluau contactele, îşi strângeau rândurile, însă evitau să se manifeste în alt chip. Acesta era cuvântul de ordine al Căpitanului: linişte şi aşteptare. În atmosfera aceasta, el urmărea cu o vie atenţie cursul politicii româneşti, spre a determina momentul în care forţele legionare ar putea, iarăşi, să acţioneze, ziua mare.

De ce, atunci când activitatea politică a Mişcării fusese în întregime oprită, Căpitanul îşi concentra legionarii în tabere de muncă? Care era mobilul acestei atitudini?

Guvernul se afla într-o situaţie neplăcută, chiar penibilă. El voise să împiedice această formă de manifestare a legionarilor, cum făcuse în atâtea locuri, însă-i lipseau textele legale de care să se sprijine şi, în afară de asta, se izbea de dezaprobarea opiniei publice: pe ce motiv să

împiedice oamenii de a lucra?! Cum să interzică lucruri de interes general, precum construcţia unei şcoli, a unei biserici, a unei case de refugiu? După eşecul suferit cu procesul recent împotriva legionarilor, liberalii ar fi fost şi mai odioşi în ochii naţiunii.

Lucrul în taberele de muncă nu putea fi pedepsit, nici invocând starea de asediu, nici încadrându-l în paragrafele recentei legi asupra apărării statului. Din această cauză legală au putut funcţiona taberele de muncă, asigurând continuitatea spiritului legionar în masa poporului.

În vara anului 1935, după întemeierea partidului "Totul pentru Ţară", numărul taberelor de muncă trecu de la 5 la 20. În plus faţă de tabere, au luat fiinţă multe "Şantiere". "Tabăra de muncă" avea un efectiv numeros, de 30 persoane minimum (unele ajungeau până la 300); trebuia să dureze cel puţin o lună (de obicei, dura trei luni) şi obiectul ei era realizarea unei opere importante: biserică, şcoală, dig, casă de odihnă sau casă pentru un sărac. Datorită proporţiilor şi greutăţilor de instalare a unei tabere de muncă, ea nu putea fi rânduită decât cu sprijinul organizaţiilor legionare judeţene.

Un "şantier" era constituit din cel puţin 5 persoane, trebuia să dureze barem 5 zile; lucrul efectuat era de valoare modestă: repararea unui pod pe o vale, repunerea în bună stare a unui cimitir, înălţarea unei cruci, nivelarea unei gropi, aranjarea casei unui ţăran sărac... Orice "cuib" legionar putea să ia iniţiativa unui şantier, în vreme ce o tabără era creată numai cu aprobarea Căpitanului.

Legionarii care lucrau pe şantiere şi în taberele de muncă primeau o "diplomă", semnată de generalul Cantacuzino, în calitatea lui de şef al Partidului, şi de Corneliu Codreanu, în aceea de şef al educaţiei legionare.

În vara lui 1936, mişcarea taberelor de muncă şi a şantierelor atingea punctul culminant. Aproape toate judeţele (71 în total) aveau o tabără de muncă, iar şantierele se numărau cu miile. În aproape toate satele, legionarii realizau opere de interes general. De-a lungul patriei noastre, zeci de mii de legionari lucrau cu toată inima pentru a ajuta poporul. Studenţii, în loc să se odihnească la munte ori la mare, îşi petreceau vacanţa în tabere, frământau pământul cu picioarele lor sub soarele ardent, alături de muncitori şi de ţărani.

Cele mai importante tabere, în 1935 şi 1936, au fost următoarele:

-"Tabăra de la Cluj", unde s-a început construirea unui cămin studenţesc.

-"Tabăra de la Arnota" (Oltenia), unde s-a tăiat în stâncă un drum până la mănăstirea cu acelaşi nume.

-“Tabăra de pe muntele Rarău”, unde au fost continuate lucrările întreprinse de Căpitan în timpul verii 1934.

-“Tabăra de pe muntele Susai-Predeal”, unde a început construirea unui Mausoleu destinat să adăpostească osemintele soldaţilor căzuţi acolo în timpul primului război mondial.

-“Tabăra de la Casa Verde” (Bucureşti), unde s-au continuat lucrările pentru Căminul legionarilor răniţi.

-“Tabăra de la Carmen-Sylva”, unde se amenaja litoralul Mării Negre, şi unde Corneliu Codreanu voia să clădească, ulterior, un Sanatoriu. Tabăra aceasta era comandată personal de Corneliu Codreanu, şi acolo erau instruite cadrele necesare conducerii celorlalte tabere.

Impulsul pe care l-a luat cea dintâi tabără de muncă (aceea de la Ungheni, din 1924) a fost o necesitate de ordin material: tineretul naţionalist din Iaşi nu dispunea de un local în care să se poată aduna. Totuşi, apariţia pe teritoriul patriei noastre a primei tabere de muncă voluntară a avut efecte ce depăşeau mult realizarea obiectivului ei material: EA DISTRUGEA O PREJUDECATĂ DE CLASĂ – aceea asupra muncii fizice (pe ogoare, în ateliere, în fabrici), considerată a înjosi pe om şi a reveni claselor inferioare ale societăţii.

O dată cu întemeierea Mişcării, concepţia asupra taberei de muncă voluntară s-a îmbogăţit cu alte semnificaţii. Oamenii care lucrau acolo nu mai erau recrutaţi exclusiv din studenţi, ci din toate păturile sociale. Studenţi, muncitori, ţărani, membrii ai profesiunilor liberale, funcţionari, profesori, artişti, prinţi de sânge şi savanţi, toţi fraternizau în ritmul muncii creatoare. Se făurea acolo o comunitate naţională, victorioasă, dincolo de barierele tradiţionale. Oameni de origini sociale diverse se împărtăşeau spiritualiceşte din aceeaşi întreprindere. Toţi aveau sentimentul că munca lor în tabere nu era decât preludiul marilor realizări colective de mâine, care vor schimba faţa ţării. Fără să distrugă deosebirile naturale de clasă, fără să vizeze o nivelare forţată şi absurdă a indivizilor, lucrul în comun al legionarilor contribuia la formarea “OMULUI NOU”, individ despărţit de egoismul avid, capabil să-şi consacre viaţa unor idealuri naţionale superioare.

Începând cu anul1936, Căpitanul pune din ce în ce mai mult accent pe rolul educativ al taberelor. “Tabăra – spune el într-o Circulară adresată studenţilor – are un rol educativ. Toţi acei care pleacă din tabără sunt marcaţi cu amprenta legionară. Nimeni nu va primi vreun grad, vreo funcţie, dacă nu a trecut printr-o tabără, indiferent de vârsta lui”.

În rezumat, tabăra îndeplinea, în viaţa legionară, mai multe funcţii:

- crea un bun material pentru organizaţie,

- sporea patrimoniul neamului românesc,

- demonstra că relele ţării puteau fi vindecate prin unirea tuturor eforturilor, în loc de a le risipi în lupte sterile de partid,

- apropia pe români de diferite origini sociale,

- servea drept şcoală de educaţie legionară.

10) COMERŢUL LEGIONAR

Muncile din tabere erau în plină desfăşurare(suntem la 14 Septembrie 1935), când Corneliu Codreanu lansă pe legionari într-o nouă bătălie, pe care a denumit-o “bătălia comerţului legionar”.

Această acţiune s-a născut, ca şi taberele de muncă, dintr-o necesitate materială. Legionarii care lucrau la sediul central – benevol – se aflau în imposibilitatea să-şi câştige viaţa în alt mod. Nu le rămânea altă soluţie pentru a se hrăni şi îmbrăca decât să facă apel la familiile lor sau la prieteni binevoitori. Totuşi, nu se putea cere de la aceşti tineri, în plină putere a vârstei, să trăiască din milostenii ori din experimente.

Atunci, Căpitanul s-a gândit să creeze un Fond propriu pentru legionarii mobilizaţi la Centru. De ce legionarii n-ar putea ei înşişi să facă comerţ şi să devină chiar buni negustori?

Nu era o treabă uşoară. Şi, înainte de toate, această idee se izbea de mentalitatea atunci dominantă în societatea românească, după care comerţul era socotit ca o activitate inferioară. Un funcţionar, chiar prost plătit, era mai bine apreciat în societate, decât un negustor prosper. Tineretul îşi întorcea faţa de la comerţ şi urma calea profesioniştilor liberale sau a funcţiilor de stat. Se mai susţinea, în anumite cercuri interesate, că românul “nu era dotat pentru comerţ”. Trebuia deci distrusă, cu orice preţ şi cât mai repede posibil, această mentalitate defetistă şi degradantă. Trebuia demonstrat că românul era tot atât de dotat pentru afaceri ca şi evreul, grecul, armeanul sau levantinul, care dominau, pe atunci, cea mai mare parte a comerţului ţării.

O dată hotărârea luată, se punea problema găsirii celui mai mic capital indispensabil primelor investiţii. Legiunea, era atât de săracă încât veniturile organizaţiei abia puteau acoperi cheltuielile micului grup ce lucra la Centru. Dar, Căpitanul nu era omul care să dea înapoi în faţa unui asemenea obstacol. Două luni după luarea deciziei de a angaja legionarii pe calea afacerilor, la 14 Noiembrie 1935, el inaugură prima întreprindere comercială a Mişcării: o cooperativă de consum, pe care a înregistrat-o sub numele de “Cooperativa legionară”, şi pe care a instalat-o într-o aripă a sediului Legiunii: str. Gutenberg nr. 3.

În două luni, formalităţile administrative fuseseră îndeplinite, localul amenajat, marfa adusă şi sistemul de aprovizionare organizat. Toate preparativele în vederea deschiderii magazinului fuseseră efectuate sub directa sa conducere. A supravegheat lucrările de amenajare, a examinat mărfurile comandate, a fixat preţurile şi a instruit personalul. În viaţa lui nu se ocupase cu afacerile comerciale, însă ochiului său vigilent nu-i scăpa nici un amănunt: de la aranjarea atentă a localului şi până la curăţenia personalului.

Marfa provenea din toate regiunile ţării şi era livrată pe credit. Din acest punct de vedere era indubitabil că organizaţia funcţiona admirabil. Conform unei liste făcute de Căpitan, Grupurile judeţene trimiteau la Centru tot ceea ce descopereau că-i bun în judeţul lor, cele mai bune vinuri, cele mai bune brânzeturi sau trufandale. Pe măsură ce marfa se vindea, era plătită furnizorilor, care se grăbeau s-o înlocuiască.

La fel ca taberele, această Cooperativă era fructul unei necesităţi immediate: crearea unui mijloc de existenţă pentru personalul Centrului. Odată începută acţiunea, Corneliu Codreanu îi descoperi sensuri noi şi vaste posibilităţi. Experienţa comercială realizată de Mişcarea Legionară îşi revela un model de urmat, de pe urma căruia putea să profite întregul popor. Afirmaţia după românii ar fi inapţi afacerilor nu era decât o prejudecată şi o perfidă insinuare. Dovvada era făcută de către legionarii care reuşiseră perfect. Modesta lor întreprindere prinsese rădăcini şi prospera în mod regulat. De ce nu făceau la fel toţi românii?... Prin exemplul lor elocvant, legionarii deschideau compatrioţilor lor calea într-un domeniu, până atunci practic acaparat de străini. NOUA ÎNTREPRINDERE LEGIONARĂ SE TRANSFORMĂ ÎNTR-O ŞCOALĂ DE COMERŢ PENTRU ÎNTREGUL POPOR ROMÂN.

Căpitanul nu se limită la aspectul material al problemei şi la rezultatele pe care le-ar fi obţinut prin intermediul acestei iniţiative, oricâte promisiuni făcea. Succesul imediat nu justifică niciodată o acţiune omenească. O şcoală de comerţ, destinată întregului nostru popor, trebuia în mod obligatoriu să se bazeze pe anumite principii, care să dea satisfacţie şi factorului spiritual. Altfel zis, Corneliu Codreanu căuta descoperirea şi definirea, în egală măsură, a fundamentelor etice ale comerţului.

Care sunt principiile unui comerţ sănătos, se întreba Corneliu Codreanu, a unui comerţ care să nu fie în slujba unei minorităţi lacome, care să nu se bazeze pe spolierea consumatorului, care să rămână o activitate avantajoasă, dar, totodată, o activitate în serviciul comunităţii întregi?

În Circulara din din 29 Septembrie 1935, el stabili **principiile** ce vor guverna

viitoarea Cooperativă legionară:

-**Prima deviză:** “Aici nu se vinde marfă de proastă calitate”

-A doua deviză (care completează pe prima): “Aici se vinde cea mai bună marfă produsă de neamul românesc”.

-A treia deviză (emisă printr-o altă Circulară): “Comerţul legionar vinde la preţuri normale”.

Respectarea acestor principii atât de simple nu putea cauza nici o pagubă comerţului în sine, considerat ca o activitate lucrativă. Prin vânzarea mărfurilor bune la preţuri moderate, clientela trebuia să crească constant, marfa să se desfacă mai repede, şi profitul, deşi redus pe fiecare articol, devenea important pe grosul cifrelor de afaceri. Era aşadar indispensabil, pentru prosperitatea întreprinderii, ca negustorul să se mulţumească cu un beneficiu modest.

Căpitanul merse şi mai departe în dorinţa de a fonda un comerţ pe baze naţionale şi morale. Mai valabil decât beneficiul realizat, era atitudinea oamenilor care lucrau în această branşă. Principiile fixate mai presupuneau oameni care se respectă pe ei înşişi. Un comerciant se înjoseşte dacă oferă clientului marfă proastă la preţuri de speculă. **Respectând clientul, el se respectă pe dânsul.** Între client şi comerciant se stabilesc raporturi de onoare. Bunul renume al negustorului este mult mai important decât beneficiul suplimentar pe care-l realizează înşelând pe client. Comerţul e un serviciu adus colectivităţii. Comerciantul este un individ ce exercită o funcţie în societate, exact ca profesorul, medicul, cizmarul, şi, în schimbul acestui serviciu, el are dreptul la o compensaţie, la un mic câştig. “Comerţul legionar – spunea Corneliu Codreanu – este un comerţ creştin, bazat pe dragostea de oameni, nu pe furt; un comerţ pe cinste”.

Din punct de vedere naţional, Căpitanul considera angajarea legionarilor în afaceri drept o fază nouă în istoria poporului. Un sector considerabil al economiei naţionale, abandonat până atunci străinilor, trebuia recucerit. Într-una din Circularele sale preciză:

“Un drum nou suntem chemaţi să străbatem în curând, cu acelaşi succes şi cu aceeaşi glorie cu care am străbătut pe cele trei de până acum. Am biruit pe drumul sabiei şi al luptelor, am biruit pe drumul închisorilor, am biruit pe drumul muncii în tabere.

Pentru prima dată legionarismul păşeşte, peste câteva zile, pe drumul comerţului.

Trăim într-o întreagă mentalitate, sub tirania ei: românul nu e bun de

comerţ.

Voim să răsturnăm, să sfărâmăm această mentalitate şi să arătăm că şi pe acest drum legionarul va învinge".

(Cieculară pentru comerţul legionar, 26 Septembrie 1935)

Cea mai mare parte a comerţului se afla pe-atunci în mâinile evreilor. Situaţia aceea a rezultat din faptul nu că românii erau incapabili de a fi negustori, ci că evreii formau un bloc ce ataca sistematic poziţiile comercianţilor români. Aceştia, abandonaţi de către stat, neglijaţi de compatrioţii lor, obligaţi, în afară de aceasta, să lupte împotriva unei administraţii corupte, se găseau izolaţi, în oraşele lor, în faţa întregii comunităţi evreieşti. Izolaţi, fără ca cineva să-i descopere, faţă în faţă cu miile de comercianţi evrei organizaţi şi susţinuţi de comunităţile lor. În acest fel, din pricina disproporţiei forţelor economice, elementele româneşti erau progresiv eliminate. Unul după altul, ei îşi închideau magazinele, îşi vindeau casele, făceau loc celorlaţi de pe marile artere comerciale, în faţa ofensivei organizate a evreilor.

Corneliu Codreanu, conştient de pericolul grav ce ameninţa centrele comerciale ale oraşelor, trecu la atac; dar într-o manieră care putea salva comerţul românesc. El nu instiga pe tineri să strige, cum făceau cuziştii: "Jos jidanii!"; nu-i îndemna să spargă geamurile evreilor ori să-i maltrateze; îi încuraja să intre în afaceri şi să dea bătălia pe terenul în care evreii îşi afirmau superioritatea. Tineretul românesc trebuia să înveţe să facă comerţ, pentru a-şi recuceri, pe seama evreilor, prin liberă concurenţă, poziţiile pierdute.

Pentru a fi în măsură să înfrunte armata economică bine organizată a evreilor, românul trebuie şi el să se prezinte în luptă în formaţie compactă. Corneliu Codreanu preconiza deci crearea unei "armate" de comercianţi români. "Blocului evreiesc", suveran în afaceri, trebuia să i se opună "blocul românesc", entuziast şi decis să învingă. Legiunea, cu cadrele ei disciplinate şi dezinteresate, putea angaja această bătălie, chiar fără capitaluri, formând avangarda viitoarei cohorte de comercianţi români, călţi de spiritul legionar. Datorită muncii îndârjite a legionarilor şi cooperării publicului, s-a putut crea capitalul iniţial; iar acest capital, câştigat cu sudoarea frunţii, putea fi relansat în circuit şi în întreprinderi tot altele, până ce întreg comerţul ţării ar fi fost în mâinile românilor.

Vom vedea cum, în timpul anilor viitori, acest proiect grandios a început să se realizeze. De la modesta Cooperativă de pe strada Gutenberg s-au născut alte întreprinderi în toate marile oraşe ale ţării.

11) ECHIPA DE CONFERENŢIARI

Alături de “taberele de muncă”, de “comerţul legionar” şi de efortul gigantic al studenţilor, în această perioadă de tranziţie (1934-1935), pe când organizaţia abia ieşise dintr-o perioadă de teroare, îşi pansa rănile şi-şi relua încetul cu încetul activitatea politică, “echipa de conferenţiari” ocupă un loc de onoare în lupta de recuperare a Legiunii.

Acţiunea Legiunii fiind blocată în domeniul politic, Corneliu Codreanu a trebuit să imagineze alte forme de manifestare a energiei legionare, care să nu intre în conflict cu legile în vigoare. Îndată după crearea partidului “Totul pentru Ţară”, noul instrument de afirmare a Legiunii, deşi legal constituit, s-a lovit de nenumărate dificultăţi. Mai întâi, el trebuia să lupte împotriva conspiraţiei presei, dominată de evrei sau de partide; periodicele adversarilor beneficiau şi de protecţia cenzurei, care izbea numai în Legiune, lăsând cale liberă atacurilor împotriva ei. În vreme ce în 1933 Mişcarea dispunea de 17 organe de presă, acum ea nu mai avea nici unul în funcţiune.

Totuşi, Căpitanul a compensaat slăbiciunea temporară a organizaţiei de bază prin taberele de muncă, comerţ, organizaţii studenţeşti şi, în fine, prin echipa de conferenţiari. Ca bun strateg, neputându-se mişca pe frontul principal cu elasticitatea necesară, el a întreprins manevre pe flancuri, ajungând la aceleaşi rezultate: **trezirea naţiunii din apatia şi deznădejdea ei.**

Ce era această echip de conferenţiari?

Un grupa de personalităţi, de oameni de elită, bucurându-se de un prestigiu recunoscut în toată ţara, însărcinaţi de către şeful Legiunii să se deplaseze neîncetat în oraşele patriei, pentru a ţine conferinţe asupra unor subiecte culturale.

Prin simpla lor apariţie într-o localitate, fără să facă cea mai mică aluzie la Mişcare, ei provocau interesul şi simpatia pentru Legiune.

Printre figurile eminente ale acestei echipe, acelea care s-au remarcat prin deplasări frecvente şi prin rezultate rodnice, se pot cita: profesorul de logică şi de metafizică de la Universitatea din Bucureşti, Nae IONESCU; avocaţii Ion MOŢA şi Vasile MARIN; poetul Radu GYR. Fiecare dintre ei se impusese în profesiunea lui, ca şi în viaţa publică a ţării.

Nae Ionescu era idolul noilor generaţii de studenţi şi de intelectuali; Ion Moţa era luptătorul “fără frică şi fără reproş”, posedând, pe lângă aceasta, o profundă cunoaştere a legilor; Vasile Marin era unul din tinerii avocaţi ai Capitalei ce pledase în numeroase procese legionare, şi pe toate le câştigase; Radu Gyr era unul din poeţii cei mai înzestraţi ai noii generaţii, ce îmbogăţise poezia lirică cu un val de motive noi de inspiraţie. Pe de altă parte, toţi patru erau şi oratori consacraţi, sensibili la pulsaţiile unei săli, ştiind cum să intre în comuniune

spirituală cu asistenţa.

Cum se manifesta activitatea acestei echipe?

Corneliu Codreanu indicase o orientare generală transmisă tuturor organizaţiilor legionare provinciale, pentru ca ele să se ocupe cu invitarea personalităţilor desemnate de Centru, în vederea ţinerii conferinţelor. Toată dificultatea consta în aceste invitaţii, căci ele nu puteau emana direct de la organizaţia locală legionară. Autorităţile n-ar fi permis niciodată acest gen de manifestări sub auspiciile Legiunii. Singura posibilitate era ca această faimoasă “invitaţie” să provină de la un alt organism local.

Graţie legăturilor de prietenie pe care şefii legionari le aveau la faţa locului, ei aranjau ca o “Asociaţie culturală”, un “Ateneu popular” ori un “Cerc artistic” să insereze printre propriile lor conferinţe, cel puţin unul dintre numele propuse de Centru. În acest mod, autorităţile, chiar dacă voiau să-i împiedice pe Moţa, Nae Ionescu sau Radu Gyr de a vorbi, ar fi fost izbite de protestele organismelor sub auspiciile cărora erau prevăzute conferinţele. Un conflict permanent cu aceste instituţii era indezirabil. mai mult, organizaţia legionară nu era niciodată prezentă pe afişul care aunţa conferinţa; şi cu atât mai puţin printre personalităţile care-l primeau pe conferenţiar şi-l prezentau apoi publicului. Legionarii umpleau sala şi salutau oratorul cu ropote de aplauze.

O a doua caracteristică a aceastor conferinţe era faptul că temele tratate nu se refereau niciodată la Mişcare. Oratorii vorbeau de problemele generale: un mare eveniment naţional, o figură mare a istoriei, o chestiune culturală sau filosofică etc. Totuşi, în cursul expunerii, se intercalau subtil remarci legionare, ca o reflecţie naturală, impusă de ansamblul expozeului. Astfel, vorbind despre “noua generaţie”, era imposibil să nu se facă aluzii la Mişcarea Legionară, aceasta fiind moştenirea şi interpretarea marilor aspiraţii ale neamului nostru.

Rezultatele obţinute de aceste conferinţe au fost senzaţionale. Vechile prejudecăţi, înculcate de către presa partizană, şi prin prisma în care obişnuit era judecată Legiunea, se topeau ca un bulgăre de zăpadă la soare, în faţa argumentelor şi credinţei oratorilor. Toată mentalitatea împietrită din provincie se schimba în favoarea Mişcării Legionare, aşa cum prevăzuse Căpitanul.

Autorul acestei cărţi a putut aprecia personal efectele acestei tactici în provincia Banat, unde el a avut răspunderea grupului legionar unde el a avut răspunderea grupului legionar din oraşul Lugoj. În această localitate au foyst organizate trei conferinţe de Ion Moţa, Nae Ionescu şi Radu Gyr, la intervale destul de mari.

Ion Moţa, venit la sfârşitul anului 1934, a vorbit fără să facă cea mai mică aluzie la Mişcare; timpul nu-i permitea. Prezenţa lui şi vorba sa au creat o aureolă de simpatie în jurul Legiunii, scoţând-o din gheto-ul în care partidele voiau s-o închidă.

Câteva luni mai târziu, în 1935, marea figură a profesorului Nae Ionescu şi-a făcut apariţia. Ghiaţa era deja spartă. El şi-a îngăduit să fie un pic mai explicit şi să atingă anumite puncte imposibil a fi abordate cu un an mai înainte.

În sfârşit, în 1936, vine Radu Gyr, poetul, cu verva şi lirismul carateristic. N-a mai găsit nici o rezervă. A vorbit deschis despre mişcarea naţionalistă, căci simţea publicul pregătit din punct de vedere spiritual. Entuziasmul trezit de conferinţa lui a fost într-atâta, încât legionari şi simpatizanţi, trecând dincolo de consemnele date, s-au pus în coloană de marş şi au făcut o manifestaţie impozantă. Tot oraşul a răsunat de cântece legionare.

Rezultatele conferinţelor s-au reflectat în numărul adeziunilor care le-au urmat. Preoţi, profesori, învăţători, avocaţi, ingineri, funcţionari şi muncitori au venit în masă să îngroaşe rândurile noastre, pulverizând calomnia curentă, potrivit căreia în Legiune nu se află decât “drojdia” societăţii.

12) OMUL CORECT

După uraganul din 1933-1934, Corneliu Codreanu avu imensa satisfacţie să constate că legionarii trecuseră cu succes examenul luptelor şi al închisorilor. De-a lungul acestor încercări, se cristalizase omul de credinţă, omul viteaz, omul de sacrificiu, omul care nu se teme de suferinţe, de torturi şi de moarte. Comportamentul în taberele de muncă dovedise că legionarii înţeleseseră sensul constructiv al muncii şi că România nu putea fi restaurată decât printr-un effort colectiv şi disciplinat.

Şi totuşi, Căpitanul nu era satisfăcut. El mai constata slăbiciuni în educaţia legionară. Căci, în concepţia lui, a fi legionar însemna să realizezi o armonie a calităţilor, iar nu o simplă dezvoltare unilaterală, chiar dacă eşti perfect.

După reluarea activităţilor Mişcării, la începutul lui 1935, ceea ce-l preocupa cel mai mult, în educaţia legionară, era crearea noţiunii de “Om corect”. El constatase cu durere că, pentru cea mai mare parte dintre legionari, încă îmbâcsiţi de vechea mentalitate, noţiunea de corectitudine nu era suficient de clară. Ceea ce înţelegea Corneliu Codreanu prin “corectitudine” nu se limita la aceste chestiuni, în genere cunoscute sub numele de “comportare onestă”, precum cinstea în gestiunea banilor altora, publici sau privaţi. Noţiunea lui avea un

conţinut mult mai amplu. “Omul corect” era acela în care aparenţa şi realitatea, exteriorul şi interiorul motivelor tindeau să se confundă. Nu era incorect legionarul care-şi declara puterile insuficiente pentru realizarea unui lucru ce-i fusese cerut de şefii lui. Era incorect legionarul care-şi lua anumite angajamente, şi apoi nu şi le ţinea. Era incorect legionarul ce se declara mai viteaz decât era în realitate, şi care, în momentul luptei, se eschiva sau dezerta. Era incorect legionarul care făcea exces de loialitate faţă de şef, pentru ca pe urmă, într-o situaţie grea, să-l renege. Era incorect legionarul care se ducea la biserică şi se prosterna spre a urma, din punct de vedere exterior, spiritualitatea creştină a Mişcării, dar care, în forul lui interior, era ateu. În materie de gestiune a banului public, nu era suficient ca legionarul să-şi însuşească aceşti bani prin mijloace frauduloase; trebuia ca legionarul să vegheze pentru ca acest ban să nu fie prădat de alţii, sau rău folosit. Neglijenţa în materie de bani publici era socotită o incorectitudine.

Iată cum descria Corneliu Codreanu pe “omul nou”:

“Am creat până acum: omul de credinţă, omul viteaz, omul de jertfă.acum ne trebuieşte: omul corect.

Corect din toate punctele de vedere: în raport cu el, în raport cu lumea din afară (ţinută, atitudine, bună credinţă, respect etc.), în raport cu organizaţia, în raport cu camarazii, în raport cu şefii, în raport cu ţara, în raport cu Dumnezeu.

Există în lume: om şiret, om pezevenchiu, om secătură, om şmecher, om canalie. Ardeţi în focul cel mai mistuitor amintirea acestor oameni.

Un legionar nu poate fi aşa. El trebuiesă poarte pecetea: om corect.

În aşa fel să se poarte legionarii, încât să apară o formulă publică: ESTE CORECT CA UN LEGIONAR”.

(Circulară destinată legionarilor din “Tabăra Arnota”, 20 Iulie 1935).

Şi preciza, în altă parte:

“Incorect nu înseamnă numaidecât hoţ. Înseamnă şi insuficientă grijă, ordine, scrupulozitate, în materie de bani care nu-i aparţin.

Nici un drept nu putem avea, nici o pretenţie de guvernare, nici o critică sau înfierare a politicianismului incorect nu putem face, dacă noi înşine nu suntem corecţi”.

(Circulară la schimbarea cadrelor, 12 Noiembrie 1936).

În toate circulările publice,Căpitanul punea accentul pe “omul corect”.

El simţea că, fără crearea acestui “om corect”, nu se putea realiza marea revoluţie spirituală. Multe nenorociri în viaţa naţiunilor se datorează faptului că oamenii tind să pară mai buni şi mai mari decât în realitate. Ei îşi asumă obligaţii care le depăşesc puterile, mânaţi de ambiţii frivole. Căpitanul cerea legionarilor să nu-şi asume false aparenţe, să nu-şi ia “poze legionare”, să nu se arate mai mari decât sunt. Să rămâi “tu însuţi” cu defectele tale, cu limitele şi posibilităţile tale. El cerea, în alţi termeni, “să aibă caracter”. Ca ei să-şi fixeze limitele sacrificiului; dar o dată luat un angajament, cu toată luciditatea de spirit, cuvântul trebuie ţinut. Prefera un sacrificiu modest, dar făcut conştiincios şi cu dragoste. Un măturător de stradă, care-şi execută munca lui în mod conştiincios este multamai demn de admiraţie decât un înalt funcţionar leneş,neglijent ori incapabil.

13) O CONCEPŢIE NOUĂ ASUPRA PEDEPSEI

În domeniul educaţiei, Corneliu Codreanu nu era un teoretician abstract sau steril. El nu arăta doar binele, îl recomanda altora. Era un pedagog. Principiile stabilite erau de îndată aplicate în cadrul organizaţiei pe care o conducea.

Îndeosebi preocuparea educativă lua la el o cale inversă: de la acţiune la principii, de la acte înfăptuite la concepţia de viaţă legionară. Ca şef aş Mişcării, era informat de o serie de fapte din lumea legionară, bune sau rele. Nu pierdea niciodată ocazia de a pune în evidenţă valoarea lor educativă. Cea mai mare parte a acestor observaţii, fiind verbale, s-au pierdut. Unele dintre ele, totuşi se găsesc consemnate în Circulările sale.

Observaţiile cu caracter educativ ale lui Corneliu Codreanu se reduc de obicei la câteva linii; însă concizia nu diminuează cu nimic importanţa lor. În ele se reflectă întreaga gândire a Căpitanului, aşa cum cerul se oglindeşte într-o picătură de rouă.

Refuzul unui legionar de a executa pedeapsa ce i s-a dat de către Consiliul legionar de judecată, oferă lui Corneliu Codreanu prilejul să precizeze sensul acţiunii în doctrina legionară. Aducea idei noi, care înnobilau concepţia asupra pedepsei. Toţi oamenii, explică el, fug de pedeapsă, o consideră infamantă, ca un lucru care-i micşorează personalitatea. În contradicţie cu această mentalitate, Corneliu Codreanu descoperă latura constructivă a sancţiunii, înţelesul ei creator, atât pentru individ, cât şi pentru societate. El transformă pedeapsa într-un factor de realizare a “omului nou”.

“Vreau să vă fac cunoscut tuturor legionarilor, prin această Circulară că atunci când ei comit o greşeală sau se abat de la drumul legionar, trebuie să-şi recunoască greşeala şi să o plătească prin pedeapsă. Legionarul va trebui să zică: -Am greşit, dar am plătit. Nu sunt deci

dator nimănui.

În al doilea rând, aş vrea să dispară din mentalitatea legionară concepţia că a plăti prin sancţiune un rău comis este ceva ruşinos. Nu! E un lucru sfânt, pentru că acela poartă remediul unei nedreptăţi comise, şi restabileşte un echilibru care a fost suprimat.

Nimeni nu-i pierdut pentru că primeşte o pedeapsă; suntem cu toţii pierduţi atunci când închidem ochii în faţa greşelilor legionarilor, atunci când rupem linia noastră de viaţă, propriile legi, în virtutea cărora trăim ca legionari pe această lume”.

(Circulară asupra pedepsei legionare).

În concepţia lui Corneliu Codreanu, deci, pedeapsa constituie un instrument pedagogic de o înaltă valoare educativă, care trebuie utilizat la maxim de şef. Efectele educative ale educaţiei ale sancţiunii sunt următoarele:

-Eliberează pe individ de o povară spirituală. Simţindu-se vinovat faţă de Mişcare, el nu mai poate acţiona cu curăţenia de odinioară. Odată pedeapsa făcută, el revine în starea de puritate faţă de organizaţie.

-Nu frustrează conştiinţa celorlalţi camarazi. O dată greşeala plătită, fostul vinovat nu mai datorează nimic nimănui. El revine în luptă, cu drepturi egale. Nimeni nu-i poate imputa nimic, căci şi-a plătit greşeala.

-În ordine morală, primirea unei sancţiuni echivalează cu repetarea unui rău comis.

-O organizaţie care acoperă greşelile membrilor ei este pierdută, fiindcă trăieşte în virtutea unor anumite legi. Dacă aceste legi sunt violate, azi de unul, mâine de altul, fără ca să reacţioneze conducerea, atunci organizaţia se pierde sau se transformă în altceva, într-o asociaţie de interese şi de interesaţi.

Pedeapsa salvează originalitatea politică şi spirituală a Mişcării, ca şi personalitatea legionarului căruia i-a fost aplicată.

14) MAŞINAŢIUNILE PALATULUI

cel care ar trece în revistă bogatele realizări ale Mişcării din anul 1935 – reconstituirea şi lărgirea organizaţiei, eflorescenţa doctrinară etc. – şi-ar imagina că legionarii lăsaseră în pace guvernul, ca să-şi continue drumul fără obstacole, şi că numai datorită libertăţii de care se bucurau, puteau ei să se afirme cu atâta vigoare.

Nimic mai fals. Prigoana slăbise, e-adevărat, îşi pierduse caracterul ei

feroce in iarna 1933-1934, dar nu încetase nici un moment. Fiecare pas înainte făcut de legionari era plătit cu nenumărate suferinţe: insulte, ameninţări, torturi şi procese. În special procesele, interminabilele procese… Nu se poate ţine cont de ele, atât de numeroase au fost. În ţară, nu era nici un tribunal care să nu fi judecat astfel de procese. Totuşi, în toate sentinţele date, legionarii au fost în mod regulat achitaţi. Justiţia ţării era demnă; ea refuza să se lase transformată într-un instrument al puterii executive. Toate sentinţele de achitare a legionarilor se converteau, în schimb, în sentinţe de condamnare a ilegalităţilor guvernamentale.

Din ce motiv legionarii erau arestaţi şi târâţi în faţa tribunalelor? – Pentru o simplă medalie reprezentându-l pe Arhanghelul Mihail (patronul lor) purtată la butonieră; pentru un cântec patriotic sau legionar cântat în grup; pentru a fi intrat în sate în formaţie de marş; pentru a fi constituit “cuiburi”; pentru răspândirea de manifeste ale partidului “Totul pentru Ţară”; şi atâtea alte capete de acuzare la fel de meschine, absurde şi ilegale. Pe scurt, orice effort de afirmare a noului partid constituia, pentru guvern, un act de acuzare contra membrilor lui.

Tineretul legionar era obligat să facă un dublu sacrificiu: să lupte pentru Mişcare; şi să plătească, totodată, tributul de suferinţă guvernanţilor plini de ură. Dar, deşi angajat într-o luptă pe două fronturi, nimic nu putu rezista elanului său. Toate digurile înălţate de regim pentru a înfrâna noua viaţă se prăbuşeau unele peste altele. Legile cele mai severe se năruiau, guvernanţii oboseau de dat atâtea lovituri legionarilor şi, în cele din urmă, chiar autorităţile începură să se simtă atrase de fenomen.

Într-un singur loc, vigilenţa nu slăbea: la palatul Regal. Încrâncenată, camarila urzea noi planuri în vederea nimicirii Mişcării Legionare. Atacul frontal eşuase odată cu moartea lui Duca şi pierderea procesului intentat Gărzii de Fier; încercările de asasinare a lui Codreanu cu revolverul şi otava eşuaseră şi ele. Autorul lor direct, Stelescu, era obligat, de aceleaşi cercuri, să întreprindă o nouă campanie de defăimare contra Şefului Legiunii. Efectul ei a fost minim. Aderenţii lui Stelescu puteau fi număraţi pe degetele de la mână. Partidele erau dezorientate.

Ce-i de făcut? Singura, camarila, neobosită, era capabilă să inventeze neîntrerupt conspiraţii în vederea lichidării Mişcării. N-avea ea la dispoziţie toată forţa statului şi toate resursele economice? Nu era Regele un instrument docil în mâinile Elenei Lupescu? Şi, în rândurile partidelor, nu se puteau găsi în suficientă măsură indivizi fără caracter, dispuşi să comită acţiunile cele mai josnice, în schimbul participării la putere sau al unei remuneraţii substanţiale? Nimic nu era aşadar

pierdut!

În noul plan imaginat de camarilă, se renunţa la atacul frontal şi se începea să se urzească o vastă manevră de încercuire a Mişcării; originalitatea acestui plan consista în faptul că el trebuia executat cu ajutorul partidelor de opoziţie.

Aşa cum am demonstrat la timpul oportun, în vremea prigoanei din 1933-1934, partidele politice de opoziţie s-au arătat binevoitoare faţă de Mişcare. Conducătorii acestor partide depuseseră mărturie la proces în favoarea membrilor Gărzii de Fier.

După finalul victorios al procesului, partidele de opoziţie menţinuseră bune raporturi, însă cu un substrat diferit: fiecare partid spera să atragă Mişcarea în orbita sa, atât în speranţa unei recompense pentru serviciile aduse în timpul prigoanei, cât şi ca promisiune făcută legionarilor pentru o mai uşoară ascensiune la putere. Voind acapararea Mişcării, ele căutau să-şi regenereze cadrele anemiate şi îmbătrânite, cu sângele viguros al tineretului legionar. Fiecare partid se gândea la un fel de fuziune cu Mişcarea; dar în condiţiile în care vechile cadre ale partidului lor să predomine.

Corneliu Codreanu, deşi recunoscător partidelor de opoziţie, pentru ajutorul dat în timpul prigoanei, nu putea admite acest sfârşit lamentabil al Legiunii, Legiunea pentru care se sacrificaseră Virgil Teodorescu şi Sterie Ciumetti. Pe măsură ce partidele politice s-au convins că bunăoară, Corneliu Codreanu nu era dispus să fuzioneze, legăturile lor cu Mişcarea s-au răcit. Acest joc a durat mai mulţi ani. Îl situăm în anii 1934-1936. În acest interval de timp, când unul, când celălalt dintre partidele de opoziţie au încercat să atragă tineretul legionar în sferele lor de influienţă. În cele din urmă, toate s-au convins de imposibilitatea transformării Legiunii într-un instrument al ambiţiilor lor.

Camarila înţelesese rapid ce avantaje ar fi putut trage dintr-o fuziune a Mişcării cu unul din partidele de opoziţie; căci, dacă Mişcarea era absorbită de către unul din partide, acesta, la rândul său, putea fi mai uşor de manevrat de Palat. Iată de ce, în toată această perioadă, tendinţele de apropiere cu unul din aceste partide de opoziţie au fost încurajate de camarilă. Dacă un partid eşua în eforturile lui de apropiere şi nu ajungea să adoarmă vigilenţa Şefului Legiunii, un alt partid era pregătit de Palat pentru a solicita colaborarea cu Mişcarea. Aceste manevre, atât de bine calculate, au variat, dar scopul a rămas acelaşi: captarea Mişcării legionare de către partid de tendinţă naţionalistă, care, la rândul său, să fie controlat direct de palat.

Rând pe rând, proiectele cele mai fantastice au fost încercate: oferte directe au fost făcute lui Corneliu Codreanu de a fuziona cu un alt

partid; se încerca ruperea unităţii Mişcării, cumpărând anumiţi şefi legionari; se încerca izolarea lui Corneliu Codreanu de masa de legionari etc. În cadrul acestui plan, camarila, dirijată de Elena Lupescu, încuraja şi fiinţa formaţiunile politice şi ziarele antisemite, în intenţia de a înşela noile generaţii.

Camarila avea proiecte de lungă scadenţă, iar obiectivul ei final era instaurarea unui regim de dictatură, sub conduserea directă a Regelui. Pentru a atinge acest scop, trebuia în prealabil să fie pulverizate toate forţele politice existente, atât partidele tradiţionale de guvernământ, cât şi Mişcarea Legionară. Cele două acţiuni se combinau perfect, pentru că un regim dominat în totalitate de Palat presupunea distrugerea prealabilă a oricărei opoziţii, indiferent de tendinţa ei.

15) PARTIDELE DE OPOZIŢIE ŞI MIŞCAREA

Între 1933 şi 1937, ţara noastră a fost guvernată de Partidul Liberal. În epoca aceasta, opoziţia era compusă din următoarele partide şi formaţiuni politice:

“Partidul Naţional-Ţărănesc”, de sub conducerea lui Iuliu Maniu.

“Frontul Românesc”, grupare politică despărţită, în 1935, de cea precedentă, de sub conducerea Dr. Vaida-Voevod.

“Partidul Poporului”, de sub conducerea mareşalului Averescu.

“Partidul Naţional Agrar”, despărţit din precedentul, în 1934, de sub conducerea lui Octavian Goga.

“Partidul Liberal dizident” (supranumit “georgist”), condus de prof. Gheorghe Brătianu.

“Partidul Ţărănesc” al doctorului Niculae Lupu – altă dizidenţă a Partidului Naţional-Ţărănesc.

“Partidul Radical-Ţărănesc”, condus de Grigore Iunian – a treia dizidenţă a Partidului Naţional-Ţărănesc.

“Partidul Agrar”, condus de Constantin Argetoianu.

“Partidul Naţional-Democrat”, al profesorului Nicolae Iorga.

“Liga Apărării Naţional Creştine”, a profesorului Cuza.

“Partidul “Totul pentru Ţară” (Mişcare Legionară), de sub conducerea generalului Cantacuzino.

Partidele de opoziţie cele mai importante erau două: Partidul Naţional-Ţărănesc, condus de Iuliu Maniu, şi Partidul “Totul pentru Ţară”.

Celelalte grupări nu reprezentau decât formaţiuni politice minore şi instabile. Le lipseau baza populară şi nu trăiau decât prin personalitatea şefilor lor. Deosebirile de program politic contau foarte puţin în relaţiile dintre aceste grupări. Partizanii lor erau gata să le abandoneze, în orice moment, steagurile şi pe şefii lor, dacă li se oferea o ocazie să ajungă la putere.

În acest mediu nebulos şi instabil al opoziţiei, camarila şi-a întins tentaculele. Elementul pe care conta ea, pentru a le atrage, era exercitarea poftei de putere. Toate aceste grupări flotante aveau o denominaţiune comună: ele urau vechiul Partid Liberal, urau guvernul şi, în mod deosebit, pe şeful acestuia; Gheorghe Tătărăscu, pe care-l socoteau drept un parvenit şi un uzurpator.

Regele, la rândul lui, ştia să speculeze cu multă abilitate resentimentele conducătorilor partidelor minore. Tuturor acelora ce se prezentau în faţa lui pentru a cere schimbarea guvernului, folosea un limbaj ambiguu, lăsând să se înţeleagă că “el însuşi era de acord cu punctul lor de vedere; dar nu avea momentan pe nimeni pentru a-l înlocui. Ah!, dacă găsea oameni dispuşi să colaboreze cu Coroana, schimbarea putea să aibă loc chiar a doua zi. Bineînţeles, nu putea intra în combinaţiune Partidul Naţional-Ţărănesc, atâta timp cât el era condus de iuliu Maniu, adversarul implacabil al Coroanei, nici Garda de Fier. Tineretul legionar era excelent, însă sub conducerea lui actuală era inutilizabil. Dacă acest tineret putea milita într-o altă organizaţie politică, atunci, evident, se putea lua în considerare participarea lui la guvern”.

Potrivit indicaţiilor sugerate de Rege, nu erau, aşadar, disponibile, pentru a succeda pe Tătărăscu, decât micile partide. De aceea Regele le incita să-şi amplifice baza electorală; fie antrenând partizani din vechile partide, fie captând tineretul din Garda de Fier. El se arăta foarte interesat într-o combinaţie între unul din aceste partide şi Garda de Fier. Odată ea îmblânzită prin fuziunea cu unul din partidele minore, Regele, n-ar mai fi întâmpinat nici o opoziţie la planul său de a deveni stăpânul absolut al ţării.

Drept urmare, vom vedea cum au evoluat raporturile dintre Mişcare şi micile partide de opoziţie, cum dorinţa lor de captare a tineretului legionar s-a lovit de intransigenţa Căpitanului; şi cum, până la urmă, această încredere fiind frustrată, ele însele au intrat în conflict cu mişcarea.

În urma înfrângerii suferite în primăvara lui 1934, înfrângere pe care o atribuia pe drept cuvânt intervenţiei Elenei Lupescu, mareşalul Averescu, conducătorul Partidului Poporului, devine un duşman implacabil al camarilei, ceea ce este exprimat public într-o serie de articole apărute în organul oficial al partidului: “ÎNDREPTAREA”.

Ceea ce bătrânul mareşal nu putea să împiedice, totuşi, era infiltrarea elementelor camarilei în cadrele conducătoare ale propriului său partid. Omul de încredere al camarilei pe lângă mareşalul Averescu era generalul Rădescu, acela care, după ocuparea ţării noastre de către Sovietici, a jucat rolul cunoscut.

Generalul Rădescu reuşeşte să-l convingă pe Mareşal că anume Corneliu Codreanu nu era decât un oportunist de cea mai joasă speţă, că îşi salvase viaţa prin Elena Lupescu şi că, momentan, era utilizat de Palat drept pion în lupta pentru distrugerea partidelor. După el, reprezentantul autentic al tineretului naţionalist era Stelescu, care, separându-se de Codreanu, demascase public duplicitatea fostului lui şef. Intriga reuşise, pornind din acest moment Mareşalul se îndreaptă spre Stelescu, în vreme ce manifestă faţă de Codreanu acelaşi dispreţ ca şi faţă de camarilă.

Generalul Rădescu şi-a jucat perfect rolul indicat de forţele oculte. Susţinut de alţi consilieri amestecaţi în aceeaşi afacere, Rădescu sugeră Mareşalului să recurgă la M. Stelescu pentru a despărţi de Codreanu tinerimea naţionalistă şi de a o atrage apoi de partea lui. În acest fel, cadrele partidului ar fi întinerite, popularitatea Mareşalului sporită, şi partidul Poporului ar deveni un factor decisiv în viaţa ţării. Mareşalului, această ofertă i se păru cu atât mai interesantă, cu cât venea după plecarea lui Octavian Goga. Octavian Goga, primul său locotenent, părăsise partidul cu un număr mare de cadre, întemeind Partidul Naţional-Agrar.

Inadmisibilele relaţii între o mare figură naţională, ca mareşalul Averescu, şi un deşeu moral de categoria lui Stelescu, îl determină pe Ion Moţa să scrie o “Scrisoare deschisă” Mareşalului, care a fost după aceea afişată de legionari pe zidurrile Capitalei. Referindu-se la campania de calomnii, la care se preta Partidul Poporului, legat de Stelescu, Moţa atrăgea atenţia Mareşalului asupra faptului că trecutul şi înaltele lui fapte de arme nu-i îngăduiau să distrugă opera de el însuşi creată şisă devină, la bătrâneţe, groparul României Mari. Asociindu-se duşmanilor Mişcării Legionare, Mareşalul se asocia, în realitate, acelora care căutau să mineze viitorul acestei naţiuni. Or, calea aceasta era interzisă tuturora, şi îndeosebi acelora care-şi câştigaseră meritele imperisabile prin crearea statului român…

Această scrisoare a avut un efect binefăcător, mai ales printre legionarii care nu ştiau ce să creadă despre asocierea Mareşalului cu Stelescu. Relaţiile dintre mareşalul Averescu şi Garda de Fier se deterioraseră şi mai mult după această scrisoare. Mareşalul continua să sprijine aventura lui Stelescu, iar această atitudine a condus la ruptura cu Mişcarea.

Pentru a ieşi din izolare, după defecţiunea lui Goga, şi pentru a-şi întări poziţia politică, mareşalul Averescu se alie Partidului Liberal dizident al lui Gheorghe Brătianu. Fără să fuzioneze, cele două partide luară hotărârea să formeze un front comun şi să se susţină în toate ocaziile. Camarila, care de asemenea avea oameni de încredere în Partidul Liberal dizident, faţă de Mişcare, aceeaşi atitudine pe care mareşalul Averescu o avea. Cei doi şefi căzură de acord, în 1935, să sprijine pe M. Stelescu împotriva lui Corneliu codreanu. Ei îl socoteau pe Stelescu drept un reprezentant autentic al noii generaţii, şi-l invitară să participe la manifestările comune ale celor două partide.

Din cauza colaborării cu Stelescu, relaţiile dintre Mişcarea Legionară şi cele două partide, excelente în anii 1933-1934, începuseră să se răcească spre finele lui 1935. Tensiunea crescu în primăvara lui 1935, pentru a ajunge la un conflict declarat în toamna aceluiaşi an. Ruptura a fost provocată de faptul că la o adunare comună a celor două partide, conducerea a admis ca stelescu să facă un soi de declaraţie de adeziune a grupului său la frontul averescano-georgist. Căpitanul a fost erxasperat de o aşa perfidie. Cu riscul de a se izola politic, el lansă o Circulară, anunţând că raporturile dintre partidul “Totul pentru Ţară” şi cele două grupări fuseseră rupte:

“După cum ştiţi, am avut până astăzi cu toţii bune sentimente, chiar de amiciţie, faţă de acţiunile d-lor Gheorghe Brătianu şi Mareşalul Averescu.

Sentimente pe care ni le-am manifestat şi la alegerile din 1933 şi cu alte ocazii, fără să fi cerut nimic în schimb, în afară de o elementară doză de bunăcuviinţă.

De aproape un an de zile, printre rândurile membrilor acestor organizaţii, circulă o serie întreagă de calomnii, de multe ori bătute la maşină, anonim, şi multiplicate în sute de exemplare, în care noi, cu trecutul nostru de lupte, cu mândria noastră, suntem terfeliţi necontenit şi transformaţi pur şi simplu în slugile Lupeştii sau ale “Ocultei”, cu care se înţelege că orice om, venind numai în simplu contact, s-ar dezonora.

Ieri, la o întrunire din Bucureşti a acestui front averescano-georgist, a fost admis să se citească o declaraţie de adeziune a unei murdării morale (Stelescu).

Am înţeles prin aceasta că orice punţi între noi s-au rupt.

De acum, mulţi, puţini, câţi suntem:

I. Este exclus orice concurs de orice natură acestor organizaţii.

II. Relaţiile personale, amicale ale legionarilor se rup cu orice membru al acestor grupări.

Noi întindem mâna noastră legionară numai acelora care prin faptele lor dovedesc că ştiu ce înseamnă onoarea şi se menţin pe linia ei".

(Circulara din 30 Septembrie 1935).

Camarila reuşise, deci, să rupă frontul amiciţiilor politice ale Mişcării. Două partide care, prin concepţiile lor politice şi patriotismului conducătorilor lor, fuseseră destinate moraliceşte să lupte împreună cu Legiunea împotriva influienţelor nefaste ale forţelor internaţionale ce voiau să continue dominaţia asupra României, fură manevrate în aşa mod, de chiar aceste grupe, spre a ajunge să-l considere peCorneliu Codreanu – duşmanul nr.1 al Forţei Oculte – drept protejatul şi duşmanul lor!...

Un alt conducător de partid interesat în captarea tineretului legionar era Octavian Goga.

Şeful Partidului Naţional-Agrar a ieşit deasupra, cu ajutorul Mişcării Legionare, în vremea prigoanei; el a fost unul din rarii leaderi politici care, de la tribuna Camerei, stigmatizase abuzurile şi crimele guvernului. El a apărut apoi la proces, în calitate de martor al apărării, făcând o strălucită depoziţie în favoarea căpeteniilor Gărzii de Fier. El nutrea speranţa că în urma acestor gesturi de amiciţie, Corneliu Codreanu se va alipi, cu întregul tineret legionar, grupării lui politice.

Desigur, Căpitanul păstra, în inima lui, cea mai mare recunoştinţă pentru sprijinul acordat de Goga, Mişcării, în acele momente dificile; dar, ca şi în alte cazuri similare, nu putea să împingă recunoştinţa până la punctul de a se sinucide politic. Asta ar fi însemnat fuziunea sa cu Partidul Naţional-Agrar al lui Goga. Acesta nu dispunea de o formaţiune politică capabilă să ducă la bun sfârşit idealurile naţionalismului românesc. Alături de elemente de o reală valoare, existau, până în conducerea partidului, o serie de persoane îndoielnice. Partidul nu dispunea de o echipă centrală omogenă, conştientă de misiunea sa naţională.

În afara acestei slăbiciuni, Goga voia s-o menajeze pe Elena Lupescu, pentru a nu supăra pe Rege, de la care avea totul de aşteptat pentru cariera lui politică. Voia să ajungă la putere cu orice preţ; dar puterea nu putea fi obţinută decât de la Rege; iar acesta elimina sistematic pe toţi aceia ce se opuneau camarilei. A încredinţa soarta Legiunii lui Octavian Goga, era pentru Căpitan un mare risc; căci el nu putea avea certitudinea că idealurile pentru care atâţia tineri au luptat şi au murit puteau fi atinse în viaţa publică a ţării noastre. Nu din ambiţie Corneliu Codreanu se opunea fuziunii cu alte organizaţii mai mult sau mai puţin

naţionaliste, ci pentru că se temea ca actul său să nu deservească intereselor naţionale. Mişcarea Legionară, singura organizaţie noncontrolată de forţele oculte, risca să dispară în tumultul politic al partidelor.

Văzând că Mişcarea nu era dispusă să se unească cu el, Goga se îndreptă spre “Liga” profesorului Cuza, sau mai degrabă spre ceea ce mai suzista din puternica organizaţie de altădată. Negocierile au fost încununate de succes. Cele două partide fuzionară sub denumirea de “Partidul Naţional Creştin”. Goga a fost ales şeful noului partid.

Camarila încurajă fuziunea. Calculul ei era simplu: noul partid nu putea în nici un fel să reprezinte un pericol, nici pentru camarilă, nici pentru minoritatea evreiască. Programul lui antisemit (moştenire cuzistă), foarte virulent pe hârtie, putea fi oricând diluat, frânat sau chiar anulat complet, în eventualitatea unui guvern al acestui partid. În schimb, avantajele fuziunii erau considerabile pentru interesele camarilei: agitaţia antisemită, declanşată de noul partid în ţară, se reîntorcea împotriva Mişcării, diminuându-i popularitatea.

Or, această pierdere de viteză a Mişcării era esenţială pentru planurile ei. Garda de Fier era un adversar redutabil şi de temut pentru camarilă, ca şi pentru Partidul Naţional Creştin, deşi programul său antisemit a fost mult mai moderat decât acela al profesorului Cuza, de care Goga se apropiase. Utilitatea imediată a unei astfel de grupări era de un alt ordin. Mişcarea Legionară nu putea fi manevrată, nici direct, nici indirect, în timp ce partidul recent se supunea docil consemnelor Palatului.

După fuziune, noul partid se lansă, în politica ţării, cu tendinţă vizibilă de a da lovitura de graţie Mişcării. Propaganda lui luă forme exagerate. Tineretul de partid se manifesta zgomotos, purtând cămăşi albastre cu banderolă cu zvastică. Făcea demagogie antisemită pentru atragerea atenţiei mulţimilor. Autorităţile nu le creau nici un fel de greutăţi, ca şi cum propaganda lor nu incomoda. În acelaşi timp, legionarii continuau să încaseze lovituri după lovituri, să fie supuşi aceloraşi restricţii, în ceea ce priveşte propaganda, şi aceloraşi represalii violente ca şi mai înainte.

Manifestaţiile acestea antisemite nu au dat rezultatele dorite şi n-au transformat Partidul Naţional Creştin într-un partid de mase. Popularitatea lui n-a crescut prin fuziune, ea a rămas exact cum era la origine: o simplă adăugire de cadre şi de masă electorală. Confuzia provocată în opinia publică de aceste izbucniri zgomotoase şi în aparenţă curajoase în chestiunea evreiască a fost de scurtă durată. Era prea multă superficialitate în acest etalaj de forţe rău conduse…

Un alt pretendent la mâna Legiunii era Vaida-Voevod. Fostul Preşedinte

de Consiliu se îndepărtase de Iuliu Maniu şi, în primăvara lui 1935, pusese şi el bazele unei noi formaţiuni politice, denumite “Frontul Românesc”.

Apariţia noului partid a provocat o enormă senzaţie. Vaida-Voevod părăsise nu numai Partidul Naţional-Ţărănesc, ci şi linia lui de conduită; de la democraţia cosmopolită ce-l caracterizase până atunci, el făcea un salt până în frontul partidelor de dreapta. Programul partidului, concentrat în formula “numerus valachhicus”, nu era în realitate decât reluarea vechiului legământ al studenţilor mişcării din 1922, “numerus clausus”, într-o vesiune îndulcită. Vaida-Voevod cerea ca proporţia etnică să fie introdusă în şcolile superioare şi în profesiunile liberale. Lui nu-i plăcea expresia “numerus clausus”, din cauza reminiscenţelor ei antisemite, dar, în fond, cu “mumerus valachicus”, relua acelaşi obiectiv.

Mişcarea Legionară a salutat cu bucurie adeziunea lui Vaida-Voevod la doctrina naţionalismului. Ion Moţa a scris, cu acestă ocazie, un articol elogios pentru fostul combatant transilvănean, salutând sosirea lui, la vremea potrivită, în rândurile acelora care luptaseră după 1922 pentru restabilirea neamului românesc în drepturile sale istorice:

“Este explicabil aşadar pentru ce noi, mai mult decât oricine, am simţit o adâncă reconfortare, o bucurie care se aşternea ca un balsam peste rănile noastre învechite, atunci când am văzut apărând pe poziţiile noastre spinoase şi însângerate pe d-l Vaida-Voevod, binişor încovoiat sub desaga românismului prigonit. Dureri a căror sarcină şi-a urcat-o pe umeri la fel cu acel Vaida-Voevod care a mai purtat, pe vremuri, şi cu spor, alte poveri româneşti”.

(“CUVÂNTUL STUDENŢESC” – 20 Martie 1935)

vaida-Voevod a fost antisemit în tinereţea lui. Student la Viena, el cunoscuse pe faimosul primar al capitalei Habsburgilor, Dr. Lueger, şi militase în mişcarea lui antisemită. Angajându-se, apoi, total în lupta de emancipare politică a românilor din Transilvania, pierduce contactul cu cercurile antisemite din tinereţea lui.

În România Mare, ca ministru de Interne în anii 1928-1930, şi ca Preşedinte de Consiliu între anii 1932 şi 1933, a trebuit să înfrunte problemele ridicate în politica ţării noastre de apariţia Mişcării Legionare. Atitudinea lui faţă de Legiune a fost inegală. Uneori, respecta legile ţării, alteori, le călca în picioare, urmând exemplul tutror partidelor şi tuturor guvernelor.

Vaida-Voevod simpatiza, în adâncul inimii lui, cu tineretul din Garda de Fier, retrăind în manifestările ei propria lui tinereţe agitată. aTâta vreme cât aceste sentimente şi aceste amintiri predominau în conştiinţa lui, el

lăsă Mişcării libertatea relativă de afirmare; dar când presiunile ce se exercitau asupra lui, provenind, fie de la Palat, fie din rândul propriului său partid, au devenit prea puternice, el se înclină în direcţia lor. În toată viaţa lui politică, a oscilat între aceste extreme. Când a fost "chemat la ordine", şi-a uitat trecutul naţionalist şi simpatia pentru tineretul naţionalist, şi a lăsat mână liberă jandarmilor ca să se năpustească asupra legionarilor. Sălbatica agresiune de la digul din Vişani a avut loc în timpul în care Vaida-Voevod era prim-ministru.

Ne putem imagina ce emoţie şi ce bucurie a putut provoca printre legionari ştirea că Vaida-Voevod renunţase la politica lui de duplicitate şi se hotărâse să militeze clar alături de partidele naţionaliste. Totuşi, în acelaşi articol, Ion Moţa, deşi mult mai tânăr decât Vaida, îşi permite să-l alerteze pe bătrânul politician ardelean asupra dificultăţilor şi primejdiilor legate de noua lui atitudine. Mişcarea Legionară, cu lunga ei experienţă de luptă naţionalistă, se arăta gata să-i servească de ghid şi să-i acorde ajutorul.

Alexandru Vaida-Voevod începu organizarea "Frontului Românesc", mai întâi în provincie, şi după aceea, ca o încoronare a eforturilor sale, debarcă în Capitală. La recepţia lui Vaida la gară, ca şi pe parcursul spre sediul partidului, legionarii au participat în mare număr. îmbrăcaţi în cămăşi verzi, mărşăluind în coloane şi cântând cântece patriotice, ei l-au condus în triumf pe străzile Capitalei. Astfel înţelegea Căpitanul să onoreze întoarcerea acestui venerabil personaj din Transilvania pe drumul mişcării naţionaliste.

O mare mulţime a salutat pe fostul Preşedinte de Consiliu cu un entuziasm de nedescris. Numeroşi erau aceia care sperau într-o colaborare profitabilă ţării între "leul Transilvaniei" şi tânărul conducător al Legiunii, Corneliu Zelea Codreanu. Ar fi fost o încoronare admirabilă, în favoarea marilor interese naţionale.

Acest deznodământ fericit n-a avut loc, şi, de altminteri, nici nu putea să aibă loc. Vaida-Voevod nu avea forţa sufletească necesară pentru a se detaşa totalmente de influienţele oculte. Constituirea "Frontului Românesc" nu rezulta dintr-o iniţiativă prorpie, dintr-o convertire a lederului ardelean la idealul generaţiei de la 1922, cum legionarii puteau crede. El rupsese cu Maniu şi crease noua organizaţie, la o simplă sugestie a Palatului. Lansând "Frontul Românesc", Regele căutase, cu o piatră să dea două lovituri; să slăbească organizaţia lui Maniu şi să dilueze mişcarea naţionalistă. Alături de Garda de Fier, alături de Partidul Naţional Creştin, se adăuga o a treia formaţiune, care şi ea reclama aplicarea principiului proporţiei etnice. Regele spera ca legionarii, impresionaţi de apariţia marelui combatant transilvănean în arena naţionalismului, să se încadreze în Frontul Românesc. Era exclusă posibilitatea ca însuşi Codreanu în persoană să se lase sedus

de perspectiva unui guvern în care să figureze alături de Vaida-Voevod şi ca el să accepte fuzionarea cu noua grupare.

Camarila n-a mai avut vreo şansă, lansând “Frontul Românesc”; aidoma în celelalte întreprinderi, de acelaşi gen, contra Mişcării Legionare. Corneliu Codreanu şi toţi legionarii priveau cu simpanie apariţia noii formaţiuni naţionaliste; îi acordară acelaşi concurs în mai multe ocazii; dar nimic mai mult. Apele celor două curente nu se puteau amesteca.

Doi ani mai târziu, prudenţa Căpitanului a fost confirmată de evenimente, iar acei care îşi puseseră speranţa în Vaida-Voevod suferiseră o grea decepţie. În toamna lui 1937, când Regele l-a însărcinat din nou pe Tătrăscu cu formarea guvernului şi cu procedarea de noi alegeri, Vaida-Voevod, supus unui ordin categoric al Palatului, a acceptat să figureze pe listele Partidului Liberal. Hotărârea lui echivala cu dizolvarea grupării Frontului Românesc. Ceea ce s-a produs, de altfel. De atunci, nu s-a mai auzit de el. O organizaţie artificială, creată şi întreţinută exclusiv în scopul de a servi planurilor tenebroase ale camarilei, dispăru fără urme, în momentul în care nu mai corespundea noilor intenţii ale palatului. Mai târziu, sub regimul dicataturii regale, Vaida-Voevod devine Consilier regal şi, pe urmă, preşedintele Camerei, urmând docil linia noului regim cezarian.

Tactica Căpitanului, în ceea ce priveşte tentativele “partidelor de dreapta” de a capta Mişcarea, era foarte nuanţată. Deşi îşi dădea perfect seama că toate aceste “formaţiuni naţionaliste” de ultimă oră fuseseră create şi teleghidate de Palat, el nu lua poziţie din prima clipă în a le denunţa originea lor dubioasă. Avea răbdarea să aştepte şi să le lase să se demaşte singure. Manevrelor Palatului el le răspundea acceptând jocul, ştiind totdeauna să dea înapoi la momentul oportun, înainte de a contracta obligaţii formale de ordin politic. În sufletul său, mai subzista o rămăşiţă de speranţă: aceea că aceşti conducători, cu un trecut politic remarcabil dedicat naţiunii, nu pot să se degradeze până acolo încât să fie nişte marionete în serviciul camarilei; şi că un reviriment al conştiinţei lor ar putea să se producă, ei raliindu-se adevăratului naţionalism.

Nu era comodă poziţia lui Corneliu Codreanu. Solicitat mai ales de una ori alta dintre aceste grupări proaspăt constituite, el le acorda sprijin. Legionarilor, geloşi de prestigiul şi de puritatea organizaţiei lor, deciziilor acestea li se păreau câteodată anormale şi murmurau. Nu sesizau consideraţiile mai profunde care-l determinau pe Căpitan să adopte o poziţie binevoitoare faţă de anumite formaţiuni pseudonaţionaliste. Corneliu Codreanu nu putea să provoace duşmănii inutile, şi n-avea dreptul să facă ceea ce ar fi lărgit considerabil cercul inamicilor săi. Dacă, totuşi, aceste grupări depăşeau anumite limite,

atacând ori ofensând Mişcarea, atunci nu ezita să repună lucrurile în ordine, aşa cum s-a produs cu partidele coalizate Averescu-Gheorghe Brătianu. Pentru a face faţă exigenţelor de ordin tactic, el îşi punea nădejdea în disciplina legionarilor, şi în încrederea pe care ei o aveau faţă de maniera lui de a-i conduce.

Totuşi, el a trebuit la un moment dat să intervină energic spre a determina încetarea criticilor ce îi erau adresate, îndeosebi din partea anumitor şefi provincilai, care, departe de agitaţiile din Capitală, nu cuprindeau întregul câmp de bătălie. Printr-o Circulară, el explică legionarilor că datoria lor era să aibă încredere în şeful lor suprem şi că libertatea lui consista în a se angaja în orice manevră pe care o credea folositoare în vederea asigurării biruinţei finale:

“În cazul că la diferite alegeri comunale, judeţene sau parlamentare, şi numai când partidele ce candidează cer de la Centru sprijin, legionarii primesc ordinul să voteze anumite liste.

Legionarii vor executa întocmai, fără semne de întrebare, bănuieli sau cârteli, chiar dacă se găsesc în conflict cu cei ce vor fi ajutaţi! Pentru că legionarul, oricare ar fi el, nu are dreptul să împiedice sau să stânjenească manevra politică în stil mare pe care o joacă conducerea centrală legionară. Orice manevră se face numai şi numai în vederea biruinţei legioare. Numai cel ce este contra acestei biruinţe, sau e lipsit de încredere, sau e prost, numai acela îşi va pune semnede întrebare. Legionarul adevărat va sta neclintit şi va avea o încredere nezdruncinată în conducerea care manevrează cu o siguranţă de fier”.

(Circulara “Ajutor la alegeri” – 20 Septembrie 1936)

B – ANUL 1936

CORABIA VERDE PLEACĂ ÎN LARGUL MĂRII

Anul 1934 a fost mai ales un an de odihnă şi de metitaţie: legionarii îşi pansau rănile, în timp de Căpitanul scruta viitorul. Începând cu 1935, Legiunea îşi reia activitatea cu voinţa de a-şi recâştiga întârzierea pe care prigoana o provocase în dezvoltarea organizaţiei. Acest obiectiv a fost atins şi depăşit; iniţiative noi vin să ajute pe cele vechi. În 1936, Legiunea reapare la iveală în viaţa politică, ca o corabie desfăşurându-şi pânzele toate.

După crearea bazelor de plecare solide, la începutul lui 1936, ofensiva legionară se manifestă cu o intensitate crescândă, în vreme ce rezistenţele oficiale slăbeau. Guvernul părea timorat şi se menţinea în defensivă. Ce aştepta? Fără îndoială, rezultatele manevrei de încercuire realizată cu ajutorul partidelor de opoziţie. Vaida-Voevod reuşea să capteze tineretul legionar? Ce efecte va avea camapnia lui

Stelescu? Va zdruncina rândurile compacte ale Legiunii? Va depăşi Partidul Naţional Creştin al lui Goga, în popularitate, Mişcarea Legionară, datorită agitaţiei demagogice la care se deda în chestiunea antisemită? Alte intrigi şi mai tenebroase erau în curs.

Nişte sondaje au fost făcute pe lângă Moţa, pentru a se vedea dacă el era dispus să-l abandoneze pe Corneliu codreanu şi să intre în guvern. Camarila nu reuşise să-l separe pe Vaida-Voevod de Maniu, distrugând amiciţia solidă a celor doi ardeleni, veche de câţiva ani? Şi pe Goga de venerabilul său şef, mareşalul Averescu?... Dar Moţa nu era nici un ambiţios, nici un însetat de putere. Era devotat Căpitanului cu trup şi suflet. Când a aflat de ofertele Palatului, el fremăta de mânie şi le-a respins cu indignare şi dispreţ. Căpitanul izbucnea în râs la anunţul acestei tentative groteşti: “Chiar pe Moţa şi-au găsit ei!...

Totuşi, ofensiva Legiunii nu s-a desfăşurat fără incidente. Nenumărate şicane continuau în toate zilele. Autorităţile nu mai reacţionau totuşi cu vigoarea de odinioară. Păreau a fi pierdut încrederea în regim şi începeau să fie preocupate de ziua de mâine incertă. Şi dacă Legiunea ajungea la putere? Mai cu seamă în provincie se observa o cedare a moralului şi tendinţa de acomodare. Autorităţile: poliţia, jandarmii, procurorii, continuau prigoana conform ordinilor primite; însă cu mai puţină convingere şi patimă. Pe de altă parte, în faţa justiţiei, procesele intentate legionarilor erau cu regularitate pierdute, ceea ce dezorienta şi mai mult pe agenţii executivi.

Spiritul legionar pătrundea şi în păturile superioare ale societăţii. Ilegalităţile şi abuzurile guvernului nu puteau trece neobservate, şi opinia publică reacţiona cu mai multă vigoare. Guvernul era aspru criticat, şi nici Regele însuşi nu era cruţat. Legiunea reuşeşte, în cursul acestui an, să modifice climatul politic al ţării. Un formidabil curent legionar câştigă toate sectoarele vieţii publice şi toate clasele sociale. Guvernul acţiona cu ultimele sale resurse: poliţia, jandarmii şi armata.

1) CĂPITANUL ÎŞI SCRIE MEMORIILE

Căpitanul îşi petrecu iarna lui 1935-1936 la Carmen Sylva, pe coastele Mării negre. S-a retras acolo, departe de vârtejul evenimentelor, pentru a-şi scrie memoriile. După un an de intensă activitate, putea să-şi acorde această retragere de scurtă durată. Organizaţia fusese refăcută şi funcţiona în plin randament, sub conducerea unor şefi capabili. Nici guvernul, nici Palatul, nu manifestau semne de nelinişte. Pericolul reluării prigoanei pe scară mare părea momentan înlăturat.

În patru luni, de la 5 Decembrie 1935 la 5 Aprilie 1936, Căpitanul şi-a scris monumentala operă “PENTRU LEGIONARI”. Cartea conţine povestirea vieţii şi luptelor sale, începând cu anul 1919, până în ajunul prigoanei din 1933. a ales acest titlu, întrucât cartea era destinată,

înainte de toate, familiei legionare. Marea majoritate a legionarilor luaseră parte la luptele descrise. Şeful Mişcării făcea acest dar soldaţilor săi, oferind meditaţiei lor amintirea încercărilor din tinereţe, istoria Legiunii scrisă cu sângele şi cu sacrificiile lor.

Cu toate acestea, cartea Căpitanului nu este o simplă cronică. El nu se mulţumeşte să reconstituie fidel trecutul, ci şi explică resorturile intime ale acţiunilor întreprinse de el şi de ceilalţi legionari. "Pentru legionari" este compusă pe două planuri: planul exterior al evenimentelor, şi planul interior, acela al semnificaţiilor doctrinare. De ltfel, fiecare gest al Căpitanului, fiecare acţiune apar drept proiecţii ale concepţiei de viaţă legionare.

Această carte a avut un dublu efect asupra legionarilor. i-a încurajat, le-a amintit întreg trecutul de lupte şi de victorii; dar, îndeosebi, a contribuit profund la perfectarea educaţiei lor. Ei au descoperit în lucrare dimensiunile spirituale, sociale şi politice în care a evoluat Mişcarea. Au învăţat cum se transpun în acţiune principiile, cum conţinutul spiritual al Mişcării trece de la potenţial la real. Au asistat la o nouă naştere a fenomenului legionar, proces explicat, de astă dată, de creatorul lui. În timpul luptelor şi a anchetelor poliţieneşti, ei n-aveau vremea necesară ca să mediteze asupra propriilor lor acte. Acuma, Căpitanul le oferea viziunea integrală a angajamentelor la care participaseră, le încuraja să persevereze până la victoria finală.

"Eu vreau ca voi – spunea el -, soldaţi ai unor alte orizonturi româneşti, citind aceste amintiri, să recunoaşteţi în ele propriul vostru trecut şi să vă aduceţi aminte de luptele voastre. Să retrăiţi suferinţele îndurate şi loviturile primite pentru neam. Să vă umpleţi inimile de foc şi de hotărâre în lupta grea şi dreaptă, în care v-aţi încleştat şi din care avem cu toţii poruncă de a ieşii: biruitori sau morţi".

Cartea aceasta expune istoria naţionalismului românesc după cel dintâi război mondial. Corneliu Codreanu îi distinge trei etape:

a. **etapa studenţească:** mişcarea de la 1922.

b. **etapa politică:** Liga profesorului Cuza.

c. **Etapa legionară:** care începe cu întemeierea

Legiunii, în 1927, sub propria lui conducere.

Opera se termină cu sumbrele presentimente ale prigoanei ce se va abate asupra legionarilor în iarna lui 1933-1934. Corneliu Codreanu anunţa, în final, compoziţia celui de-al doilea volum, care trebuia să cuprindă prigoana, procesul, trădarea, ca şi consideraţiuni asupra problemelor sociale şi politice româneşti şi asupra omului nou –

“legionarul”.

Căpitanul a început acest al doilea volum. Numeroase pagini, scrise de el, au fost găsite de poliţie în timpul percheziţiilor făcute în prigoana din 1938, şi arse la ordinul lui Armand Călinescu. E o mare pierdere, căci multe fapte privind prigoana din 1933-1934 ar fi fost dezvăluite, fapte pe care noi, chiar bine informaţi cum suntem, nu le cunoaştem în toată întinderea lor.

Corneliu Codreanu n-a avut tinereţe. N-a cunoscut viaţa veselă, fără griji, fără preocupări, de adolescent. La 17 ani, el era pe front. La 18 ani, s-a ridicat împotriva bolşevicilor ce ameninţau să invadeze Moldova. După intrarea lui în Universitate, la vârsta de 19 ani, el a trecut dintr-o luptă în alta, fără ca niciodată să se lase prins de preocupări banale. Tinereţea lui s-a scurs, aşadar, în lupte, suferinţe şi închisoare. O unică bucurie, o singură satisfacţie în viaţa împovărată de încercări: pe aceste drumuri anevoioase, el n-a fost singur. La chemarea lui, sute de tineri au răspuns cu entuziasm. Şi ei şi-au alungat satisfacţiile minore ale vieţii, pentru a căuta bucuriile superioare în lupta supremă pentru neam.

Termiându-şi cartea, şi aruncând o privire asupra tinereţii sale, el simte, nu fără regrete, dar cu o bucurie exaltată:

“Dacă aceşti 14 ani ai tinereţii mele n-au fost prea plini de petreceri şi bucurii, o mare mulţumire îmi luminează acum conştiinţa: o Românie legionară şi-a înfipt, ca un pom, rădăcinile în carnea inimii noastre. Ea creşte din dureri şi din jerfă, şi ochii noştri, plini de nesaţ, o privesc înflorind; luminând zările şi veacurile cu strălucirea şi măreţia ei. Această măreţie răsplăteşte din belşug, nu numai micile noastre jertfe, dar orice chin omenesc, fie el cât de îngrozitor”.

(Cuvânt de încheiere).

2) CONGRESUL STUDENŢESC DE LA TÂRGU-MUREŞ

Congresul studenţesc de la Craiova din aprilie 1935, a reprezentat, pentru studenţii din toate Universităţile, o vibrantă mărturie de credinţă în Legiune şi în Căpitan. Nu numai conducerea centrală a studenţilor era legionară, dar miile de studenţi participanţi şi-au dat în masă adeziunea la Mişcare. Congresul de anul următor a avut loc, între 2 şi 5 Aprilie 1936, la Târgu-Mureş, oraş situat în inima Transilvaniei.

Guvernul îşi dădu mai întâi aprobarea pentru acest Congres de la data fixată; însă şi-a schimbat, apoi, părerea, şi a hotărât să-l împiedice. Modul în care a procedat dovedea o voinţă deliberată de provocare de

incidente. Fără nici un aviz prealabil, atunci când studenţii din toate Centrele universitare se găseau pe drum, puternice contingente de jandarmi au fost concentrate în toate nodurile de cale ferată ce duceau spre Târgu-Mureş, cu ordinul de a opri trenurile speciale ce se îndreptau către acest oraş. Cum era de aşteptat, miile de studenţi refuzaseră să se supună acestui contraordin de ultimă oră, şi opuseră o vie rezistenţă. Au avut loc nişte busculade, jandarmii au fost alungaţi din gări şi de pe calea ferată. Pe urmă, studenţii, urcaţi pe locomotive şi înlocuind pe mecanicii timoraţi, au condus ei înşişi trenurile până la destinaţie, fără cel mai mic accident. După aceste peripeţii, studenţii, care se apropiau pe trei coloane, una de la Bucureşti, alta din Moldova şi ultima de la Cluj, au putut pătrunde în oraş, unde autorităţile i-au lăsat în pace.

Congresul se derulă în perfectă ordine. Nici un incident nu se produse, nici măcar un geam spart, în ciuda prezenţei populaţiei evreieşti. Pentru evitarea acţiunii elementelor provocatoare, studenţii au organizat propriul serviciu de poliţie şi, la cea mai mică veleitate de dezordine, responsabilul primea o corecţie şi era expulzat din oraş.

Guvernul ştia că acolo unde răspunderea unei reuniuni intră în mâinile legionarilor, nu există dezordine. Dar guvernul nu voia ordine, lui îi trebuiau tulburări. Şi cum dezordinile aşteptate nu se produceau, guvernul se însărcină să le provoace. Cu această intenţie, cum s-a mai spus, forţe jandarmereşti au fost însărcinate să blocheze căile ferate şi a trebuit conducătorilor studenţilor mult sânge rece pentru ca să nu curgă şi sânge cald, cum dorea guvernul. Conducerea Uniunii şi aceea a Centrului studenţesc Bucureşti, responsabili cu organizarea Congresului, nu mai erau acelea de anul trecut. La ultimile alegeri fuseseră aleşi, ca preşedinte al Centrului Bucureşti, teologul Viorel Trifa, apreciat de Căpitan pentru darurile sale de orator şi de organizator; preşedinte al Uniunii Studenţilor a fost ales Gheorghe Furdui.

Congresul de la Tg. Mureş a avut o caracteristică diferită de acela din anul precedent. În timp ce la Craiova, nota dominantă a Congresului a fost **afirmarea credinţei legionare a corpului studenţesc,** la Tg. Mureş dezbaterile luară un caracter mai dur: **au fost denunţate deschis şi atacate Forţele Oculte,** care conduceau politica ţării şi care erau răspunzătoare şi de prigoana tineretului universitar. Studenţii au trecut la ofensivă, pentru că, în primăvara lui 1936, se vorbea, în cercurile Capitalei, de o nouă operaţiune a poliţiei împotriva Mişcării, în stilul aceleia din 1933. Se preciza că obiectivul principal al noii prigoane ar fi lichidarea lui Corneliu Codreanu. Se cunoştea bine cine conspiră contra Căpitanului şi cine-l presează pe Rege să treacă la o acţiune decisivă, de care el îşi asuma personal responsabilitatea.

Alarmaţi de aceste informaţii, a căror sursă putea fi regăsită în propriile culise ale Palatului, conducătorii studenţimii consideră că-i de datoria lor să dea un sever avertisment aţâţătorilor de comploturi şi de noi persecuţii; şi aceasta pentru a înăbuşi în faşă orice tentativă de executare a planului. Ei nu se atingeau de persoana Regelui; dar denunţau public persoanele care împing la asasinarea lui Corneliu Codreanu, prevenindu-le că, în cazul în care planul lor criminal ar fi pus în aplicare, propriile lor vieţi nu vor fi cruţate.

Avertismentul, de data aceasta, nu se limita la o simplă declaraţie verbală făcută în faţa miiilor de studenţi; el a fost urmat de un început de realizare şi s-au constituit echipe de studenţi gata să intre în acţiune împotriva celora care conspirau la umbra Tronului, dacă persistau în planurile lor. Erau vizaţi în primul rând: Elena Lupescu, Virgil Madgearu, generalul Gabriel Marinescu, Armand Călinescu şi chestorul Parizianu.

Numeroşi au fost aceia care s-au pronunţat împotriva Puterilor Oculte: preşedintele Uniunii, Gh. Furdui, toţi reprezentanţii celorlalte centre studenţeşti şi de asemenea Emil Bulbuc, Virgil Rădulescu, Paul Craja şi Alexandru Cantacuzino. După aceste declaraţii, şefii deechipă au depus jurământul în faţa Congresului întreg, luându-şi angajamentul să lovească individual persoanele implicate în conspiraţie, dacă ele ar fi trecut la fapte şi şi-ar fi pus în aplicare planul lor.

Aceste declaraţii categorice de la Congres, în chestiunea Forţelor Oculte, şi constituirea de echipe punitive au permis câştigarea unui an de linişte. Tătărăscu nu era omul să înfrunte Mişcarea. Amintirile lui 1933 erau prea vii pentru a nu-l obseda. Camarila, neputincioasă să-şi găsească instrumente indispensabile, a fost constrânsă să-şi amâne pentru mai târziu planurile ei de exterminare a căpeteniilor Legiunii. În tot anul 1936, Palatul s-a menţinut în stare defensivă, preferând să continue tactica mijloacelor “salvatoare”.

Constituirea acestor echipe nu reprezenta o ameninţare de moarte propriu zisă împotriva persoanelor vizate, ci o asigurare de represalii,în cazul în care ele şi-ar pune în execuţie planul. Era un angajament de principiu, împotriva ameninţării reale şi permanente, ce nu aştepta decât momentul favorabil pentru a trece la faza de realizare.

Deşi nu exista nici un delict propriu-zis, guvernul se socotea de drept să ordone urmărirea şi punerea sub acuzare a conducătorilor studenţilor. Or, dacă declaraţiile de la Congres şi deciziile luate, meritau urmări penale, era logic să se cerceteze şi persoanele ce urzeau asasinarea lui Corneliu Codreanu. Dar, aceste persoane erau “tabu”. Ele puteau să conspire în toată liniştea, fără să se teamă de nici o urmărire, fiindcă erau acoperite de autoritatea regală.

Procesul conducătorilor studenţilor a fost transferat de la Tg. Mureş la Braşov, unde guvernul nădăjduia să găsească judecători mai docili. După mai multe amânări, Tribunalul militar din Braşov condamnă de la 17 mai şi 12 Octombrie 1937, la pedepse variind între 6 luni la un an închisoare, cu suspendare.

3) PREOCUPĂRI IMPORTANTE DE POLITICĂ EXTERNĂ

Politica externă a lui Nicolae Titulescu era urmărită cu nelinişte de toate cercurile politice din ţară. Pe de altă parte, ministrul român al Afacerilor Externe făcea toate eforturile ca să împiedice apropierea României cu statele naţionaliste: Germania, şi Italia; pe de altă parte, el lucra cu aceeaşi ardoare pentru împingerea tării noastre spre sistemul de alianţe franco-cehe-sovietic, adaptat de Pactele din 2 şi 16 Mai 1935.

Faţă de şefii de partide, se susţinea teza că o apropiere a României de Rusia Sovietică nu reprezenta nici un pericol pentru independenţa şi integritatea ei teritorială. Adevărata ameninţare nu venea de la Moscova, pentru el, ci de la Berlin, care srijinea revizionismul maghiar. După dânsul, axa Moscova-Paris, singură, putea să garanteze frontierele ţării. Preţul plătit pentru intrarea în noul sistem nu era prea mare, zicea el: acceptarea trecerii trupelor ruseşti prin Nordul ţării, în eventualitatea unui război în centrul Europei, pentru ca Rusia să poată veni în ajutorul Cehoslovaciei.

Or, orientarea politicii externe a României faţă de Rusia Sovietică se afla la antipozii intereselor vitale ale neamului românesc. Titulescu inversa ordinea gravităţii primejdiilor ce ameninţau ţara noastră. El crease detaliat ideea ostilităţii Reich-ului german faţă de România – atunci inexistentă această ostilitate – pentru a determina ca partidele şi guvernele să accepte politica lui criminală de alianţă cu bolşevicii. Politica externă a lui Titulescu era împotriva realităţilor geo-politice ale ţării noastre. În loc să orienteze politica externă în funcţie de statele dispuse să-l ajute, adică noua Germanie, el dădea la o parte, în mod voluntar, acest pericol major şi dorea să convingă poporul român să-şi caute salvarea în braţele duşmanului săi mortal.

Neamul românesc, în chip instinctiv, era ostil apropierii cu Rusia. El se opunea, în special, oricărei treceri a trupelor sovietice pe teritoriul său, în caz de conflict în inima Europei. Această propunere părea exorbitantă, şi oamenii politici, având simţul răspunderii, au reacţionat cu vigoare. Dacă trupele ruseşti intrau în România, cine putea garanta că ele s-ar fi retras? Şi, o dată Germania anihilată ca factor de ordine în Europa Centrală, cine ar fi putut constrânge pe ruşi să evacueze România?

Chestiunea a fost dezbătută şi în Parlament, unde A.C. Cuza, Gh.

Brătianu, Oct. Goga, Pamfil Şeicaru şi alţii, au combătut politica străină a lui Titulescu. Nici o intervenţie n-a mai fost tranşantă, mai categorică şi mai eficace decât “Circulara de politică externă”, din 30 Mai 1936, în care Corneliu Zelea Codreanu spunea între altele:

“…Lumea sănătoasă românească este îngrijorată de soarta ţării pe care o joacă în mâinile sale, foarte debile, d-l Titulescu. Noi, românii, înţelegem cp d-l Titulescu este un talent, mai puţin o inteligenţă şi aproape deloc o înţelepciune.

Mai bine să se încredinţeze soarta unei ţări unui înţelept fără talent, decât unui talent lipsit de înţelepciune.

Apropierea de Rusia.

I. Este un gest de trădare pe care poporul român îl face faţă de Dumnezeu şi faţă de ordinea morală a acestei lumi, şi faţă de popoarele care stau în slujba acestei ordine, în războiul cu puterile nimicitoare ale răului. Onoare acestor popoare.

Gestul nostru murdăreşte în faţa istoriei obrazul poporului român, îl dezonorează.

Numai cu sânge, cu sânge mult, vom mai putea în viitor să ne răscumpărăm onoarea pierdută, în faţa acelor pe care îi trădăm şi ne vor desconsidera.

II. De vor intra trupele ruseşti pe la noi şi vor ieşi învingătoare, în numele Diavolului, cine poate să creadă, unde este mintea care să susţină că ele vor pleca de la noi înainte de a ne sataniza, adică bolşeviza? Consecinţele? Inutil de a le discuta.

III. Dacă însă vor ieşi biruitoare armatele creştine, rezultatul va fi împărţirea noastră, desfiinţarea statului român, ca plată pentru trădarea noastră…

…Cei ce poartă răspunderea viitorului României, în ceasul de faţă, să ia aminte!”

în câteva cuvinte, Corneliu Codreanu a definit profilul psihologic şi moral al lui Titulescu: un orator de remarcabil talent, un bun mânuitor de fraze, o inteligenţă strălucitoare; dar superficială, incapabilă să discearnă sensul profund al evenimentelor, nu un înţelept, căci înţelepciunea presupune respectul ordinei morale a lumii.

Punându-se în slujba comunismului mondial, Titulescu dovedea cât era de pervertit moraliceşte; pentru că rezultatul final nu putea fi decât ruina şi moartea naţiunii care-i încredinţase destinele.

Corneliu Codreanu şi-a exprimat gândurile cu rezervă. Titulescu era ministrul Afacerilor Străine al României, şi nu putea permite expresii prea dure. Astăzi, noi avem toate dovezile că Titulescu se afla în serviciul duşmanului. El ştia că politica sa ducea ţara la dezastru; însă setea lui de parvenire, gustul vieţii somptuoase, nu cunoşteau limite şi-i omorâseră orice sentiment naţional.

Corneliu Codreanu a judecat problemele de politică externă aşa cum le judeca pe toate celelalte, dând prioritate noţiunii de ordine morală. Indiferent la punctul de vedere material, avantajele îndoielnice, dacă nu ipotetice, ale unei asemenea alianţe cu Rusia, numai gândul la o apropiere cu Sovietele, cu Rusia comunistă şi atee, îi provoca oroare.

Există popoare şi state, spunea el, ce se găsesc, în anumite epoci, înslujba ordinei morale ale lumii. Aceste state personifică, la un moment dat, forţele Binelui şi ale Adevărului, care luptă împotriva puterilor Răului.

În acel context al istoriei mondiale, Răul era reprezentat de Rusia bolşevică. Ea trebuie combătută. El se încredea în etica statelor naţionaliste, în linia lor de onoare, în decizia lor de a lupta contra comunismului şi de a-l zdrobi pe plan internaţional, aşa cum acestea au făcut-o în propria lor ţară.

La acea dată nu seputea prevedea, în primăvara lui 1936, care va fi evoluţia Germaniei naţional-socialiste, cum Hitler se va lăsa antrenat, progresiv, înspre o politică de forţă, ce nu va mai ţine cont de nici un comandament moral. Ar fi fremătat de durere dacă ar fi asistat la încheierea “pactului de neagresiune Ribbentrop-Molotov”. N-a mai trăit ca să vadă această zi neagră din istoria naţionalismului european, deoarece călăii Regelui l-au asasinat în Noiembrie 1938.

4) “FRONTUL POPULAR” ÎN ROMÂNIA

Anul 1936 este cunoscut în istoria Europei ca acela al implantării, în numeroase ţări, de către Internaţionala comunistă, a fronturilor “antifasciste” şi “populare”. Scopul acestor acţiuni politice diversioniste era de a mina securitatea internă a statelor naţionale şi de a le atrage, pe această cale, în sfera de influienţă a Moscovei.

Originea acestor “fronturi” trebuie căutată în situaţia precară a Uniunii Sovietice pe plan internaţional, după victoria lui Hitler în Germania. Ameninţată în Europa de puterea militară crescândă a noului Reich, şi în Extremul Orient de tendinţele expansioniste ale Japoniei; având un câmp de acţiune sensibil redus în aproape tote ţările europene, din priocina apariţiei fascismului şi a altor mişcări naţionaliste, Moscova şi-a căutat salvarea, apropiindu-se de statele democratice occidentale. În aceste state, URSS dispunea nu numai de puternice formaţiuni

comuniste, ci şi de importante complicităţi din lagărul democratic, URSS a fost admisă, în 1934, în LIGA NAŢIUNILOR, deşi nu îndeplinea condiţiile indispensabole spre a face parte din acest organism. Tot graţie complicităţilor acestora, guvernul bolşevic a reuşit să semneze un Pact de asistenţă mutuală cu Franţa şi cu Cehoslovacia, embrion al unei politici noi de încercuire a Germaniei.

“Fronturile” politice de inspiraţie comunistă, ivite în 1936, şi cunoscute sub numele de ""“ronturi antifasciste""şi de “Fronturi populare”, sunt proiecţia unei aceleaşi strategii elaborate de Stalin, după 1933. Ele aveau drept obiectiv principal protejarea Mecăi comunismului mondial de izolare totală, în eventualitatea unui atac concentric al statelor naţionaliste din Europa şi Asia. Totuşi, alianţele externe, pentru a putea fi durabile şi eficiente, trebuiau consolidate printr-o a doua linie de fortificaţii, constituită chiar în inima statelor noncomuniste.căci, un stat guvernat de către un “FRONT POPULAR” ar fi fost mult mai accesibil ideii de alianţă cu Rusia Sovietică, şi ar fi constituit un partener mult mai loial în lupta pentru nimicirea naţionalismului european.

Concepţia Kremlinului, în vederea montării acestor ingenioase instrumente de subversiune în interiorul altor state, era următoarea: partidele comuniste din ţările europene, oricât de puternice şi de dezvoltate ar fi, nu sunt suficient de forte pentru a cuceri SINGURE puterea pe căi legale, adică prin alegeri şi Parlament; în ceea ce priveşte cucerirea puterii prin revoluţia proletară, erau şi mai puţin capabile s-o facă. Ca să pătrundă în incinta superioară a guvernului, era nevoie să fie vehiculate de către alte forţe, de către partidele social-democratice de exemplu, şi chiar de acelea pur burgheze. Dar, acestui plan i se opunea continuu repulsia organică pe care aceste partide o simţeau, atunci când era vorba să se alize cu comuniştii; ştiindu-se cu pertinenţă, că scopul final al acestora era distrugerea democraţiei parlamentare şi instaurarea dictaturii partidului.

Pentru a învinge neîncrederea partidelor democratice faţă de extrema stângă, Internaţionala Comunistă, prin mijlocirea miilor de canale subterane, s-a apucat să injecteze în mentalitatea acestor partide teama de un “iminent pericol fascist”… În faţa acestei situaţii – susţineau comuniştii – vechile prejudecăţi trebuiau pentru un moment stăvilite, pentru a face loc unei unităţi de acţiune împotriva extremei drepte. Nu era vorba de a se menţine rezervele obişnuite faţă de comunism, CI DE A LUPTA ÎN COMUN, de la centrul burghez până la comunism, împotriva pericolului ce îi ameninţa pe toţi, şi care, risca să compromită însăşi existenţa statului democratic.

Cele două tipuri de “fronturi” au fost lansate, în acelaşi timp, de Internaţionala Comunistă; deşi există, între ele, o deosebire obiectivă.

“FRONTUL ANTIFASCIST” servea la pregătirea psihologică a opiniei publice în vederea formării unui alt front: “FRONTUL POPULAR” era o grupare politică operaţională în politica unei ţări.

“Antifascizmil” era sloganul lansat de comunişti pentru a atrage partidele burgheze şi a le face intrarea într-o nouă combinaţie. Fără obsesia “pericolului fascist” nu se ajungea la “Frontul popular”, întrucât i-ar fi lipsit cimentul capabil să lege diferitele formaţiuni politice chemate să constituie “frontul”…

după cum se ştie, în Spania mai întâi, şi apoi, în Franţa, partidele non-comuniste au cedat instigaţiilor orchestrate de Moscova şi au constituit guverne de tip “front popular”, cu rezultatele funeste care se cunosc. Spania n-a putut să se elibereze din ghiarele Moscovei decât la capătul unui sângeros război civil; în timp ce Franţa a scăpat ca prin minune să fie înghiţită într-o astfel de luptă.

Odată “frontul popular” instalat la putere, urma a treia fază, aceea a înfloririi lui: calul Troian introdus în guvern – reprezentat prin partidul comunist – începe să elimine progresiv pe ceilalţi parteneri, mai întâi pe burghezi, pe urmă pe socialişti, pentru a-şi asigura omnipotenţa şi a transforma nenorocitele ţări înşelate într-un sclav al Kremlinului.

Momentul politic european, caracterizat prin apariţia “fronturilor populare” a fost evocat cu vigoare şi clarviziune de Vasile MARIN, într-un articol apărut în 1936;

“La sfârşitul acestei ierni primăvăratice, sub acţiunea dinamizantă a soarelui “de la răsărit”, pe copacul vieţii publice, până la cele mai firave rămurele, au răsărit, svâcnitori de sevă, mugurii blestemaţi ai comunismului, etichetat pentru circumstanţă “antifascist” de către trăgătorii de sfori de la Moscova.

……

Aur greu, contravaloarea obţinută prin silnicie din munca şi sângele milioanelor de roboţi moscoviţi, trupele marxiste din toate ţările lumii au pornit la atac. Având asigurată asistenţa laşă şi interesată a masoneriei şi a democraţiei iudaizante, organizaţiile comuniste au trecut la atac sub noua camuflare, botezată, pentru adormirea naivilor, în “acţiune antifascistă”. Efectele n-au întârziat să apară: în Spania, intrată de mult în debandadă republicană, pe urma unui regim venal şi afacerist, se ridică triumfător din recentele alegeri, frontul popular, instrument de luptă parlamentară al comunismului. Înainte chiar de a fi luat guvernul, închisorile sunt deschise şi bandele eliberate ard biserici, ocupă cazărmi, spânzură de copacii drumurilor pe patrioţi; în Franţa comandată de slugile lui Leon Blum şi ale lui Cachin, lepădăturile mahalelei pariziene defilează în cortegii smălţuite cu drapele roşii şi

urlă netulburate, pe sub arcadele palatelor durate de regalitate, “Inaternaţionala”. Prin ambuscade aranjate cu concursul poliţiei republicane, omoară patrioţii ligilor şi fără teamă de pedeapsă pregătesc în administraţie, în armată, în învăţământ şi chiar în justiţie “noaptea cea mare”.

La Geneva, regizată de jidanul delincvent de drept comun Litvinoff, se fac congrese sub semnul Internaţionalei; sub masca “antifascistă”, pentru placul babelor anglo-saxone transformate subit în apărătoare ale raselor de culoare, comunismul îşi face jocul şi pregăteşte focul Europei, pentru ca de pe urma măcelului şi pe ruinele unei civilizaţii să se aşeze la urmă cucuvaia comunistă.

În sfârşit, ordinele şi rublele generoase ale tovului Stalin au început să producă efecte şi în dulcea noastră ţară. Şi e simptomatic faptul că recrudescenţa comunistă din ţara românească coincide, straniu, cu instalarea unei reprezentanţe diplomatice a URSS-ului la noi, reprezentanţă condusă de fiul Izraelului, cu rabinale origini de prin regiunea Bălţi a Basarabiei, tovul Mişa Ostrovschi” (47).

România nu putea scăpa de zona de atac a Moscovei, cu atât mai mult cu cât anemicul partid comunist (mai puţin de 1.000 de membri înainte de-al doilea război9 nu putea nici într-un fel aspira la titlul de forţă politică reală. În pofida oricărui sprijin de care partidul comunist se bucura din partea Palatului, unde o camarilă de extracţie iudeo-marxistă dirija viaţa publică, ei se axifisiau la periferia societăţii, incapabili să pătrundă şi să se afirme în conştiinţa naţiunii; şi aceasta din cauza puternicei mişcări naţionaliste legionare, ce corespundea în întregime coordonatelor spirituale ale neamului.

Misiunea celor două “fronturi” teleghidate de la Moscova, fusese de a reda debilicului “Partid Comunist din România” o anume vigoare, şi a-l relansa în actualitate, prin transfuzia de energie provenind din celelalte sectoare politice. În ţara noastră, obiectivul de operaţie a “frontului popular” nu putea fi, în această împrejurare, precum în Franţa ori Spania, cucerirea puterii, ci cel mult punerea la dispoziţia partidului comunist local a unui balon de oxigen, a unui colac de salvare.

Semnalul agitaţiei antifasciste în România a fost dat de profesorul de la teologie CONSTANTINESCU-iAŞI, care-şi concilia foarte bine poziţia “bugetivoră” din stat cu aceea de militant într-o grupare de extremă stânga. El a organizat câteva manifestaţii minore la Iaşi şi Chişinău, utilizând în mod special un personaj politic omogen, recrutat dintre evrei, ruşi şi ucrainieni.

Dar, de aci, scânteia agitaţiei antifasciste a făcut un salt spectacular, invadând organismul “Partidului Naţional-Ţărănesc”. Pe când ducea o slabă campanie în vederea răsturnării guvernului liberal, deodată,

partidul “ţăranilor” a început să dea semne de dinamism, resimţindu-şi vocaţia “antifascistă”.

Partidul acesta aveao structură hibridă încă de la naştere. Una din ramuri, cea ardelenească, reprezenta linia burgheziei naţionale; în vreme ce aceea din Vechiul Regat (ex-Partidul Ţărănesc) înclina spre lupte de clasă şi marxism. Printre conducătorii acestei ultime ramuri, exista un nucleu puternic de personalităţi marxiste, care nu-şi ascundeau simpatia lor şaţă de Rusia şi de comunism. Aceştia făceau parte şi din camarila regală, grăbind ţara înspre o dictatură roşie. Figurile principale ale stângii militante a Partidului Ţărănesc, angajate într-o colaborare secretă cu comuniştii, erau: Armand CĂLINESCU, Mihail RALEA, Petre ANDREI şi Virgil MADGEARU.

“FRONTUL POPULAR” în România şi-a găsit un început de expresie politică în timpul alegerilor parţiale care au avut loc la începutul acelui an, în mai multe circumscripţii vacante, pentru Cameră şi Senat. Pivotul coaliţiei stângii în timpul acestor alegeri era Partidul Naţional-Ţărănesc, în jurul căruia se reuniseră numeroase grupări de tendinţă radicală, de cea mai redusă importanţă.

Pentru a contracara existenţa acestui “front”, s-a constituit, în vederea acestor alegeri, “Blocul partidelor de dreapta”, prin aderarea Partidului Naţional Creştin, a “Frontului Românesc” şi a câtorva grupări mici. Mişcarea Legionară n-a făcut parte din acest bloc, şi nici n-a intrat în lupta electorală.

În judeţul Suceava, candidatul partidelor de dreapta: Prof. A.C. Cuza a ieşit învingător. În schimb în judeţul Mehedinţi, victoria a revenit candidatului Partidului Naţional-Ţărănesc. Totuşi, alegerea cea mai interesantă, din punctul de vedere al experienţei “frontului popular” a avut loc în judeţul Hunedoara. Din cauza numărului mare de întreprinderi miniere şi industriale ce existau în această regiune, voturile stângii aveau o anumită pondere. Particularitatea acestor alegeri parţiale din Hunedoara a fost participarea unei noi grupări marxiste, recent constituite, sub preşedinţia unui ex-ministru din guvernul Averescu, PETRE GROZA, personaj care va juca, în 1945, tristul rol în comunizarea ţării.

Gruparea lui se numea “FRONTUL PLUGARILOR”, şi niciodată nu depăşise în importanţă graniţele judeţului Hunedoara, unde fostul ministru beneficia de oarecare popularitate. Acest “Front al plugarilor” luase naştere în acord cu Moscova şi Partidul Comunist din România, în perspectiva unor anumite evenimente viitoare, pere strategia comunistă le prevedea cu câţiva ani înainte.

Cum era de aşteptat, partidul lui Groza s-a ataşat imediat, în vedera bătăliei electorale din judeţ, “Frontului popular”, în formare. Au loc

alegerile şi candidatul “frontului popular” embrionar, un membru al Partidului Naţional-Ţărănesc a repurtat victoria, obţinând, în cifre rotunde, 31.000 de voturi, faţă de numai 21.000 pentru Partidul Liberal (partid de guvernământ, dispunând de întregul aparat administrativ) şi, lăsând cu mult în urmă candidatul “Blocului de dreapta”, care n-a obţinut decât 8.000 de voturi. Amintim că Mişcarea Legionară n-a luat parte la aceste alegeri.

Acţiunea întreprinsă de KOMINTERN în România prin filiera celor două “fronturi” a beneficiat, încă de la debut, de sprijinul nelimitat al presei iudeo-marxiste de pe “strada Sărindar”. Întreaga reţea a gazetelor scoase de acest trust a început o violentă campanie împotriva pericolului “fascist” şi a “extremismului de dreapta”, Mişcarea Legionară fiind vizată în primul rând. Luni şi luni de zile, rotativele publicaţiilor “DIMINEAŢA”, “ADEVĂRUL”, “LUPTA”, “PRESA”, “ZORILE”, “TEMPO”, “FACLA”, “ZIUA” şi “CUVÂNTUL LIBER”, deloc inoportunate de cenzură, cu o ură isterică, au instigat guvernul să ia măsuri contra “fasciştilor” şi a “hitleriştilor”.

Cele câteva succese obţinute nu satisfăceau pe agitatorii “frontului popular” în România, pentru că ele nu afectau izvorul naţionalismului românesc, care era însăşi clasa studenţească. Desigur, dacă această forţă studenţească putea fi slăbită, şi după aceea captată pe linia marxisto-comunistă, “frontul popular” ar fi avut şansa de a prinde rădăcini în ţara noastră. De aceea, eforturile principale ale instigatorilor ascunşi ai celor două “fronturi” s-au concentrat asupra studenţimii. Banii au curs râu, propaganda a fost deversată în avalanşă asupra universităţilor, iar momelile individuale au devenit monedă curentă. Ce nu s-a încercat ca să se spargă unitatea de granit a clasei studenţeşti…

În acel timp, au apărut în lumea studenţească o mulţime de publicaţii de tendinţă bolşevică: “STUDENTUL ROŞU”, “ŢĂRANUL LENINIST”, “AJUTORUL ROŞU”, “STUDENTUL ROMÂN”, “ŢĂRANUL EVREU” etc… Fără a mai vorbi de broşuri comuniste incendiare, strecurate pe ascuns în sevietele studenţilor, în pupitrele lor, pe culoarele facultăţilor…

În primăvara anului 1936, s-a creat chiar şi o grupare studenţească marxist-leninistă, numită “GRUPUL STUDENŢILOR DEMOCRAŢI”, destinată să culeagă fructele propagandei roşii.

Nici una din aceste manifestări publicitare, şi mai puţin grupul studenţesc comunist (redus la câteva zeci de persoane, şi incapabil să se manifeste public) n-avea să tulbure ritmul vieţii studenţeşti, aflate pe linia naţionalismului, dacă nu primeau nici un ajutor neaşteptat din partea guvernului. Statul în persoană venea, s-ar putea spune, în ajutorul acestor formaţiuni de tip “front popular” care URMĂREAU

TOCMAI DISTRUGEREA LUI.

Lucru incredibil: sprijinirea grupării studenţeşti marxiste de către organismele chemate să vegheze la menţinerea ordinei publice s-a realizat PRIN FILIERA PALATULUI. “Camarila” bine cunoscută a indicat guvernului liberal al lui Tătărăscu să intervină discret, însă eficace, în vederea susţinerii grupărilor studenţeşti “democratice”, contra grupărilor “extremiste” (!!)

Astfel conspiraţia comunistă de la Palat venea în ajutorul “tovarăşilor” care lucrau în ţară la constituirea “frontului popular”. Ne vom referi din nou la cuvintele lui Vasile MARIN, care, mai bine decât oricine, a sesizat acest moment politic din ţara noastră.

“Internaţionala a declanşat ofensiva ei dizolvantă în toate straturile societăţii româneşti şi şi-a îndreptat atacul îndeosebi spre studenţime, fără adeziunea căreia nu se poate face nimic în politica ţării româneşti. Guvernanţii au prins prilejul şi au dat o mână de ajutor. Iată cum, pentru atingerea scopului său infam, divizarea studenţimii, statul pretins burghez, apărător al unei anumite ordine politice, sociale şi economice, se pune în slujba agenţilor lui Dimitrof. Zis şi făcut. Din cabinetele ministrului de Interne şi sub protecţia siguranţei; au pornit ordine de menajare şi de încurajare a acţiunilor “profesionale”, “antifasciste”, studenţeşti.

Sub formula “studenţimea să se preocupe din nou de nevoile ei”, pe care le-ar fi părăsit de când s-a integrat disciplinei naţionaliste, şi prin lozinca “Jos fascismul!” se caută dizolvarea studenţimii. În grabă, şi sub protecţia directă a poliţiei, s-au constituit, fie la sedii politice, fie pe facultăţi, qanemice grupuri de “studenţi democraţi”, strânşi acolo “fără deosebire etnică sau de religie” (mai ales), şi de ale căror preocupări doctrinare fac tărăboi mare toate ziarele jidoveşti din Sărindar ori de pe aiurea. Manevra Internaţionalei, asistată de complicitatea politicienilor români, este sortită eşecului şi de data aceasta. Diversiunea n-a prins şi nu va prinde. Studenţimea naţional-creştină, perfect disciplinată şi conştientă de marele rol pe care l-a jucat şi îl va juca, nu s-a lăsat atrasă în cursă. “Fronturile democratice” ale studenţimii vor avea aceeaşi soartă, ca tot ce s-a încercat până acuma împotriva studenţimii” (48).

Experienţa “frontului popular” în ţara noastră a luat sfârşit puţin după aceea, printr-un eşec răsunător; şi, ceea ce este mai curios, nu ca rezultat al vreunei contraofensive a forţelor de dreapta, ci printr-un fenomen ce nu s-a mai văzut în România din 1922: o reacţie a opiniei publice, care a măturat, ca un uragan, fragilele organizaţii ale frontului popular.

Cu începere din luna Mai 1936, şi cu punctul culminant către mijlocul

lunii următoare, o mişcare colectivă de protest izbucneşte împotriva provocărilor Moscovei. Răspândită în toată ţara, ea a luat aşa proporţii încât, într-o clipă, a făcut să dispară tot ceea ce urziseră agenţii comunişti în mai multe luni de penibilă aşteptare. Nimeni nu s-a putut opune acestei unde de indignare a conştiinţei naţionale ultragiate. Nici guvernul, nici Palatul n-au putut nimic salva.

Mişcarea Legionară a luat parte la lupta generală de condamnare a frontului popular, alături de toate partidele de dreapta. Totuşi, mişcarea anticomunistă nu s-a mărginit la sectorul politic. Ea a invadat studenţimea, s-a propagat în asociaţiile profesionale: avocaţi, medici, arhitecţi, ingineri, preoţi şi profesori; şi, ceea ce este cel mai semnificativ, a determinat adeziunea presei naţionale, a presei curat româneşti, cu marele ziar "UNIVERSUL" în frunte. O virulentă polemică s-a angajat între "UNIVERSUL" şi trustul iudeo-marxist al gazetelor "de pe Sărindar", cotidienele "ADEVĂRUL" şi "DIMINEAŢA" în primul rând, asupra chestiunii capitale a "PRIMATULUI NAŢIONAL ÎN VIAŢA PUBLICĂ ŞI PROFESIONALĂ".

Pentru întâiaşi dată, presa "de pe Sărindar", dirijată de iudeo-marxiştii BLUMENFELD, PAUKER, HONIGMAN şi ceilalţi, e condamnată de opinia publică şi publicaţiile ei arse în pieţele publice. La Bucureşti şi în toate oraşele ţării, gazetele iudeo-comuniste nu se mai vindeau, şi nu mai puteau fi vândute. Ele erau smulse de către manifestanţii revoltaţi, din chioşcuri, din mâinile vânzătorilor, şi aruncate în foc. Boicotajul se generalizează şi, cu începere din acest moment, o asemenea presă, atât de ostilă intereselor neamului românesc, îşi pierde definitiv creditul în faţa opiniei publice.

Agitaţia ia sfârşit odată cu sosirea iernii. Cu cenuşa ultimelor exemplare arse, dispare şi din ţara noastră "frontul popular"

5) TABĂRA DE LA CARMEN-SYLVA

În vara anului 1936, activitatea predominantă a Legiunii a fost consacrată taberelor de muncă. De la patru, în 1934, numărul lor s-a ridicat la douăzeci în 1935; pentru ca să crească în aşa fel, în 1936, încât aproape fiecare judeţ (71 în total) să-şi aibă propria sa tabără de muncă. Fără să mai pomenim de şantiere, de mici lucrări, al căror număr se ridica la mai multe mii. Nu exista cuib care să nu realizeze cel puţin o lucrare de interes general.

Toţi oamenii cinstiţi admirau munca legionarilor. Aici se înălţa o biserică; acolo o şcoală; în altă parte se construia o casă de odihnă sau o locuinţă pentru o familie săracă de ţărani ori de muncitori... În anumite judeţe, legionarii începuseră să clădească sediul organizaţiei. Anul 1936 va rămâne în istoria Legiunii drept "anul taberelor de muncă".

Căpitanul ăşi petrece această vară în tabăra de la Carmen-Sylva. Zi cu zi, era la postul său printre legionari. Împărtăşea cu ei viaţa aspră, dormea sub un cort ca şi dânşii, şi mânca aceeaşi mâncare... Singurul lux pe care şi-l permitea era o ţigară în orele de repaus. Era departe de familie, de soţia lui şi de tot ceea ce nu avea legătură directă cu tabăra. Toată energia îi era concentrată asupra sutelor de legionari veniţi la Carmen-Sylva din toate părţile României. El le era comandant, dar şi tată, sfătuitor, exemplu...

Cu ochiul strălucitor comtempla lucrările din tabără: unii scoteau pietre din mare; alţii le transportau în tabără; nişte echipe clădeau ramblee pentru evitarea surpăturilor pe timp ploios, terenul fiind în pantă. Mulţi munceau la drum; o şosea largă coborând de la faleză până la mijlocul taberei. Alţii făceau grădinărit într-un ogor vecin. Echipa de serviciu de la bucătărie prepara hrana în cazane enorme. Toţi lucrau cu veselie şi cu ardoare. O privire a Căpitanului era suficientă ca să-i reanimeze; bucuria de a trăi cu el compensa toate eforturile...

Munca începea în zori; se făcea o pauză la amiază pentru dejun şi se continua apoi până la apusul soarelui. Tabăra era condusă milităreşte. În fiecare zi, Căpitanul desemna un ofiţer de seviciu, care era răspunzător de funcţionarea taberei până a doua zi. Acesta dădea deşteptarea, aduna pe legionari în careu, dădea raportul Căpitanului şi trimitea oamenii la treabă. El avea grijă de curăţenia în tabără, de hrană, de primirea şi instalarea noilor veniţi.

Lucrările propriu-zise erau dirijate personal de Căpitan. El stabilise programul treburilor cotidiene şi obiectivele de atins. Fiind dotat cu simţul arhitectonic, conducea lucrările cu precizie şi cu gust, încercând să unească utilul cu esteticul.

Seara, după cină, era consacrată educaţiei. Tabăra trăia atunci o altă viaţă. După apăsarea oboselii şi a căldurii zilei, legionarii aspirau să evadeze de pe pământ şi să descopere înţelesul existenţei lor legionare, al sacrificiilor, al luptei lor... Adunaţi în jurul Căpitanului, îi ascultau vorbele, şi maiestatea naturii dădea un plus de greutate învăţămintelor sale. Un foc de tabără ardea cu o flacără surdă... Şeful, aşezat pe o piatră sau pe un butuc, în mijlocul lor, le cuvânta... Singure, lumina focului şi aceea a lunei se reflectau pe feţele lor atente. Liniştea exterioară îi învăluia; abia de se mai auzeau clipocitul valurilor şi trosnitul lemnelor care ardeau... Ai fi crezut că trăieşti o scenă din Scripturi: Hristos vorbind mulţimii, la malul apei... Glasul lui, bine timbrat pătrundea adânc în inimi. Vizionarul, doctrinarul şi politicianul se topeau într-o singură gândire. În cuvintele sale, trecut, prezent şi viitor se uneau, pentru a furniza cel mai bun răspuns problemelor stresante. Pentru el, price reflecţie lua perspectiva eternităţii. Şi totuşi, chiar în circumstanţe asemănătoare, Corneliu

Codreanu se ferea să ţină discursuri ori să se angajeze în discuţii sterile. Departe de astea!… Nu era în genul lui. Elocvenţa sa era elocvenţa faptelor. N-avea defel gust pentru adunările publice; prefera să trimită alte persoane ca să vorbească mulţimilor, şi în special pe tatăl său, prof. Ion Zelea Codreanu, orator popular fără pereche. Căpitanul era şi el un orator, dar de o altă specie: el vorbea sufletului, căuta căile de acces spre interior. Ca să poată să-şi dezvolte întreaga forţă de convingere, avea nevoie de o ambianţă intimă, de căldura camarazilor săi. Nu se simţea bine decât în mijlocul alor săi, şi doar acolo gândirea lui îşi demonstra întreaga forţă. Pentru a se manifesta din plin, trebuia să simtă, încă de la bun început, o comuniune spirituală cu auditoriul său. Atunci, elocvenţa lui atingea sublimul.

O altă caracteristică a causeriilor Căpitanului era aceea că nu-i plăcea să se întindă prea mult asupra unui acelaşi subiect. Câteva fraze îi erau suficiente ca să-şi explice gândirea. Afecţiunea, maniera de cuvântare academică sau didactică, îi repugnau. Deşi ascendentul său, faţă de legionari a fost total, nu voia să pară că le dă lecţii, că le calcă ştiinţa şi personalitatea. Îi plăcea vorba vie, dialogul; prefera să fie întrebat.

Căpitanul era în acelaşi timp un eminent pedagog. Ştia că, pentru a educa, trebuia să se situeze la nivelul de înţelegere a oamenilor, să caute aflarea a ceea ce e în sufletul lor; şi, după aceea, să încerce a-i ridica până la marile adevăruri naţionale-creştine. Toate felurile de probleme i se puneau de sute de legionari care-l înconjurau. Le răspundea cu aceeaşi bunăvoinţă şi seriozitate la toate, atât chestiunilor profunde şi subtile puse de oamenii simpli, cât şi acelea mai simple, şi chiar naïve, ridicate de un liceean, un ţăran sau un muncitor. Deşi îşi făcuse studiile în drept şi economie politică în Franţa, n-avea vanitatea anumitor intelectuali care, deoarece şi-au asimilat câteva noţiuni timpurii, cred c-au cucerit înţelepciunea totală. Aici era legionarul, ce predomina în Legiune, şi toate clasele sociale erau respectate în mod egal.

Iată câteva din întrebările puse Căpitanului în acele memorabile şedinţe nocturne de la malul Mării Negre:

-Care trebuie să fie comportamentul legionar faţă de celelalte grupări naţionaliste, Vaidiste şi Cuziste?

-Care e situaţia ziarului “PORUNCA VREMII”?

-Cum vom ajunge la putere, dacă guvernele continuă să ne persecute?

-Ce atitudine să luăm faţă de Iuliu Maniu?

-E profitabilă crearea de tabere, sau ar fi mai folositor ca timpul petrecut şi energia depusă în tabere să fie întrebuinţate în propagandă

şi organizare?

-E de salutat faptul că legionarii se căsătoresc, întrucât viaţa lor este în permanenţă expusă pericolelor?

-Care este rolul femeii în organizaţie şi în societate?

-Cum se poate concilia viaţa de student, constrâns de studii şi de examene, cu viaţa de legionar?

-Care e atitudinea Bisericii Creştine faţă de război şi de orice act sângeros?

În răspunsurile sale, Căpitanul nu se mulţumea să dea soluţii la cazurile ridicate; el exprima şi principiile şi legile legionare. Baza răspunsurilor lui era întotdeauna practică şi doctrinară, totodată. Nu uita niciodată latura educativă a problemelor, chiar când subiectul în discuţie era pur politic. Cuvintele care-i reveneau neîncetat pe buze, ca un leit-motiv al concepţiei sale integral educative, erau: DRAGOSTE, BUN SIMŢ, COMPORTAMENT CORECT.

Aceste trei cuvinte sintetizează întreaga etică legionară. Un legionar trebuie sărespecte buna-cuviinţă în toate ocaziile. El trebuie să fie bun, duios, tolerant. Nici lăudăros, nici orgolios; să păstreze măsura în toate, să nu facă nici un gest deplasat. Trebuie să evite atacul la persoană, să nu poarte cămaşa verde decât cu bună ştiinţă; să nu provoace autorităţile fără motiv, nici să le exalte; să fie curat îmbrăcat, evitând ostentaţia; îmbrăcămintea lui, chiar peticită, să fie curată şi îngrijită. Să respecte femeia şi să nu comită nici o mojicie faţă de duşman...

Şedinţele se terminau cu cântece, ieşind din sute de piepturi tinere: cântece triste, cântece eroice, cântece evocând gloriile strămoşeşti, cântece care păreau a-i transfigura...

Renumele Legiunii pătrundea din ce în ce mai adânc în ţară; poporul urma, tot mai numeros, calea trasată de Căpitan. Totuşi, aceste, succese de masă nu-l satisfăceau. Viziunea lui mergea mult maideparte. Era preocupat de problema “omului nou”. Crearea acestui “OM NOU” era obiectivul său principal în privinţa neamului nostru; fiindcă acest om, odată făurit, ar fi putut rezolva toate problemele naţiunii. De aceea, în toate Circulările sale din acel timp, insista asupra **importanţei educative a taberei.**

La 10 Iulie 1936, Corneliu Codreanu adresă o Circulară comandanţilor de tabără, cerându-le să acorde prioritate educaţiei legionare:

Educaţia legionarilor în tabere

“Aveţi grijă de educaţia legionarilor. Acestea se pot realiza:

A. Prin exemplu de viaţă comun! Ducând aceeaşi viaţă cu ei. Purtându-vă cu bunătate şi cu iubire.

B. Prin lecţiile de educaţie prin care ţineţi în şedinţă.

Aici veţi insista asupra următoarelor chestiuni:

1. Boala dezunirii şi a certurilor din organizaţie.

2. Pâra camaradului, şoapte la ureche, intrigă.

3. Nemulţumiri în contra şefilor, care au şi ei şefii lor care-i controlează.

4. Spionajul şi trădarea.

Insistaţi cu deosebire asupra purtării în societate a legionarului. prin purtarea lui, un legionar poate să ne facă cel mai mare bine sau cel mai mare rău.

Nu daţi exemplu de purtări urâte, necuviincioase, mândrie, îngăimare, discuţii prosteşti, etc.

6) MARŞUL FRĂŢIILOR DE CRUCE

În după-amiaza zilei de 15 Iulie 1936, o lungă coloană legionară îşi făcu apariţia în tabăra de la Carmen-Sylva. Era formată din tineri sub 20 de ani, elevi de liceu şi din alte şcoli secundare. Ei parcurseseră pe jos cei 22 de km care separă Constanţa de Carmen-Sylva, sub razele arzătoare ale soarelui de vară. În timpul întregului marş, aceşti tineri nu mâncaseră nimic şi nu băuseră nici o picătură de apă, respectând ordinul conducătorului lor, Gheorghe Istrati, care voia să le încerce voinţa şi capacitatea de rezistenţă. Effort epuizant pentru liceeni, orăşeni în cea mai mare parte, care, în viaţa lor, nu făcuseră un astfel de effort fizic, nici marşuri lungi. Totuşi, nici o defecţiune şi nici o slăbiciune nu au fost semnalate; nici un bolnav, nici un rămas în urmă. Toţi suportaseră încercarea în perfecte condiţii.

Când au pătruns în incinta taberei, cântând “Sfânta tinereţe legionară”, orice urmă de oboseală dispăruse de pe feţele lor. Bucuria de a-l vedea pe Căpitan, şi de a se afla în tabără cu el, vreme de două săptămâni, compensa toate probele fizice.

Aceti tineri erau membrii organizaţiei legionare “Frăţiile de Cruce”, care se ocupa cu educaţia tineretului din instituţiile şcolare.

“Frăţia de Cruce” este un nume strâns legat de vicisitudinile istorice ale neamului românesc. Când duşmanii invadau pământul patriei noastre, sau când domnitori răi oprimau poporul, se ridicau din sânul

naţiei oameni viteji, care combăteau pe opresori. Ei veneau în ajutorul maselor oprimate, şi, prin sprijinul lor îndrăzneţ, semănau teroarea printre tirani. Aceşti răzbunători se legau între ei prin jurăminte, jurându-şi loialitate mutuală până la moarte. Luau Crucea drept martor al jurămintelor lor, şi-şi făceau chiar tatuaje ale imaginii ei pe braţ. Aceşti oameni erau “Frăţiile de Cruce”.

Corneliu Codreanu alesese numele acestei foarte vechi instituţii, ca să desemneze organizaţia împuternicită cu perfectarea educaţiei tineretului în **spiritul nou** al naţionalismului creştin, pe care voia să-l imprime.

Ideea organizării tinerilor din clasele secundare în “Frăţia de Cruce” germinase în mintea lui Codreanu, în toamna lui 1923, pe când era închis în închisoarea de la Văcăreşti, inculpat în chestiunea “complotului studenţesc”. Meditând asupra raporturilor partidelor şi clasei dirigiuitoare cu tineretul, Corneliu Codreanu ajunsese la următoarele concluzii:

-Şcolarii de astăzi sunt viitoriii conducători ai ţării;

-De educaţia acestor elevi va depinde calitatea clasei conducătoare de mâine, printr-o relaţie de la cauză la efect;

-Dacă avem azi o clasă dirigiuitoare egoistă, laşă şi perfidă, aceasta se datorează mediului în care au fost crescuţi actualii politicieni;

-Şcoala actuală n-are nici o preocupare moralizatoare. Se pune accent pe cultura intelectuală, se acordă o importanţă nemăsurată acumulării de cunoştinţe, rezultatelor examenelor şi se neglijează formaţia morală. Şcoala modernă lasă sufletul în paragină;

-Paralel şcolii, şi fără să împieteze atribuţiile profesorilor, trebuie inoculată tineretului dragostea de patrie, sensul loialităţii, al onestităţii, credinţa. Aceşti tineri trebuie să crească într-un mediu curat, de unde să respingă exemplul laşităţii, al trădării, influienţa ttuturor sentimentelor josnice;

-Aceste mediu, această şcoală paralelă, fondată pe spiritul de sacrificiu, pe eroism, va fi “Frăţia de Cruce”.

Misiunea noii organizaţii este rezumată în următorii termeni:

FRĂŢIA DE CRUCE

O organizaţie a tineretului român care acoperă toată ţara, care are ca scop suprem formarea de buni soldaţi pentru România de mâine: acesta e imperativul actualelor timpuri – este un imperativ, coeficient al viitoarelor lupte la care tinerimea va fi chemată; şi care vor cere de

la ea un spirit sănătos, un mare suflet, un pumn de oţel; e o necesitate ca să fie apărat sufletul copiilor noştri de atacurile sistematice ale duşmanilor.

A fi “Fraţi de Cruce” înseamnă fraternitatwe până la moarte, în jurul Crucii, al tuturor acelora care simt în sufletul lor scânteia sacră a iubirii pentru patrie”.

(Gheorghe Istrati, “Frăţia de Cruce”, Colecţia “OMUL NOU”, 1952, p.11)

Răspunsul adresat de Corneliu Codreanu din închisoare, în toamna lui 1923, elevilor Liceului “Mihail Kogălniceanu” din Vaslui, prin care-i încurajează să se organizeze, trebuie considerat ca actul de întemeiere a “Frăţiilor de Cruce”:

“Aici, în această închisoare, în care suntem aşa de departe de lumea libertăţii, mult mai departe decât vă puteţi imagina, orice veste din afară ne bucură, ne aminteşte de zilele fericite în care putem să privim şi noi cerul…

Şi când aceste veşti ne sosesc de la tânăra generaţie, sfântă şi ardentă, care aşteaptă cu nerăbdare ceasul de îmbrăcare a uniformei şi de punere a mâinii pe sabie, atunci spiritul nostru este cuprins de un fior adânc şi sacru. Pentru că aceşti tineri sunt crainicii bătăliilor ce vor veni ca să decidă destinul pământului nostru strămoşesc. Cui va aparţine el? Nouă? Vouă, copii? Românilor care trăiesc aici de veacuri, ori invadatorilor străini?

Trebuie să luaţi seama de aceste responsabilităţi, dragi camarazi, şi să pregătiţi solid mintea, şi mai ales sufletul vostru, căci, nu contează să ai filosofi, dacă aceştia sunt toţi laşi, fără caracter, fără suflet ori, şi mai rău, şi-au pierdut sufletele.

(Citat din Gh. Istrati –“Frăţiile de Cruce”, Colecţia “OMUL NOU”, 1952, p13)

din fundul închisorii, Corneliu Codreanu ajunsese nu numai la concluzii teoretice asupra necesităţii creării unei organizaţii a tineretului din licee şi colegii; dar şi elaborase planul de constituire a ""răţiilor de Cruce"" îndată după ieşirea din închisoare, l-a şi pus în aplicare.

Cea dintâi organizaţie a “Frăţiilor de Cruce” a fost creată în Iaşi, la 1 Mai 1924, şi grupa de elevi din şcolile acestui oraş. Pe urmă, altele au fost constituite în mai multe oraşe din Moldova.

Primul conducător al “Frăţiilor de Cruce” a fost Ion Moţa, numit în Septembrie 1924. În urma “cazului Manciu”, Moţa a fost arestat şi “Frăţiile” au rămas câtva timp fără şef. Eliberat trei luni mai târziu, reia conducerea organizaţiei şi reuşeşte răspândirea ei şi în Transilvania.

Sub conducerea lui Ion Moţa, “Frăţiile de Cruce” au dat prima bătălie: campania pentru lămurirea opiniei publice în legătură cu procesul intentat lui Corneliu Codreanu pentru moartea lui Manciu. Graţie elevilor din licee, încadraţi în “Frăţiile de Cruce”, zeci de mii de manifeste, de broşuri şi de scrisori au fost difuzate în cele patru colţuri ale ţării noastre.

Planul lui Ion Moţa era să provoace un puternic curent naţionalist în întreaga ţară, mai ales, în regiunea în care trebuie să se judece procesul. Efectele acestei campanii s-au făcut simţite în timpul procesului. Naţiunea întreagă aflase cine este acuzatul, ce lupte a dus el, ce voia. Opinia publică, nehotărâtă la început, a trecut de partea lui Corneliu Codreanu. “Frăţiile de Cruce” au jucat un rol determinant în această mişcare de opinie, care a izbutit să ducă la achitarea de la Turnu Severin.

Criza generală care a lovit mişcarea naţionalistă după ruptura Ligii, a zguduit grav organizaţia tineretului. Anii 1926-1927 reprezintă o perioadă de dezorientare şi de declin în istoria “Frăţiilor de Cruce”. Singure, organizaţiile din Focşani şi din Galaţi au reuşit să supravieţuiască şi să-şi menţină unitatea, constituind pepiniere ale conducătorilor legionari.

După crearea Legiunii, în 1927, legăturile au fost reînnodate şi s-a trecut la organizare. Treaba aceasta a mers foarte lent în anul întâi, deoarece multe “Frăţii de Cruce” de primă extracţie, decepţionate de ruptura Ligii Cuziste, s-au dispensat. Chiar puternica organizaţie de la Iaşi îşi pierduse în bună parte efectivele. Însă, puţin câte puţin, grupurile s-au reconstituit sub pavăza Legiunii, şi “Frăţiile de Cruce” şi-au reluat lupta cu elanul de odinioară.

Ele iau parte, de-acum înainte, la toate marile lupte ale Legiunii: marşul în Basarabia – luptele electorale din Neamţ şi din Tutova – digul de la Vişani -, şi împărtăşesc suferinţele camarazilor lor mai în vârstă. Din această epocă datează un celebru Manifest al lui Corneliu Codreanu, adresat liceenilor care-şi terminau cursurile şi erau doritori să se încrie în Garda de Fier:

“Există DOUĂ TINEREŢI – se spunea în acest Manifest. Există tineri care-şi zic studioşi, cu lunetele pe nas, cu un aer fals de savant, cu gesturi studiate, cu un umăr mai înalt decât celălalt, pentru a fi mai interesant, pieptul umflat şi strâns, picioarele răsucite; veniţi cu haine cârpite şi modeste, ei au devenit, câteva luni mai târziu, “Don-Juanii” centrelor universitare; şi aruncă priviri dispreţuitoare masei vulgare; le este ruşine să ţină în mână toporul pentru a sparge lemne acasă, să ia plugul în mână sau sapa pentru prăşit, când buruienile sufocă porumbul, ori să se pună în spatele tejghelei, ca să-şi ajute mama.

Convinşi că pot rezolva, dintr-o trăsătură de condei, cele mai mari probleme, au un singur ideal de viaţă: să se slujească de politică pentru a ajunge cât mai sus şi mai uşor posibil; gata să sărute mâna primului stăpân puternic ce le promite vreo favoare.

Aceştia sunt neputincioşii, fariseii, incapabilii, linguşitorii şi risipitorii, din care se recrutează, după aproximativ 60 de ani, cea mai mare parte din conducătorii ţării, condamnată astăzi să plătească toate păcatele.

Cu astfel de oameni era fatal ca toate josniciile să triumfe la noi.

Dar există şi un alt tineret!

Un tineret care priveşte spre cer. Capabil, sănătos şi simplu, să pună mâna pe carte sau pe plug, pe armă sau pe unealtă, când trebuie. Capabil să respecte ceea ce e sacru în această ţară şi s-o apere făcând din pieptul său un meterez.

Care ştie să întindă o mână sinceră prietenului, să lovească duşmanul şi să huiduie pe imbecil sau pe trădător.

Acesta este tineretul format la şcoala Legiunii şi a Gărzii de Fier".

În timpul marii prigoane din anii 1933-1934, "Frăţiile de Cruce" au dat tribut de sânge pentru cauza naţionalismului. Un tânăr bacalaureat, Virgil Teodorescu, a căzut lovit de un glonte, pe străzile Constanţei, atunci când lipea un afiş electoral. Alţi tineri au fost arestaţi şi aruncaţi în închisoare.

După prigoană, "Frăţiile de Cruce" au trecut şi ele printr-o perioadă de prefacere şi de transformări. La 10 Noiembrie 1934, Căpitanul a numit ca şef al organizaţiei din întreaga ţară pe un bărbat de o valoare excepţională: Gheorghe ISTRATI. Sub conducerea sa, organizaţia a luat o extraordinară dezvoltare, şi reţeaua ei a cuprins, încet-încet, toată ţara.

Istrati era un conducător model. El cerea tinerilor de sub ordinele sale o disciplină puternică; le impunea privaţiuni, dar, totodată, ştia să dea el însuşi exemplul. Era respectat şo preţuit, căci unea, în comanda sa, severitatea şi bunătatea. Nu lăsa să treacă nici o greşeală fără a o remarca şi a o pedepsi, pentru ca urmările să nu afecteze pe ceilalţi. Avea darul de a adapta doctrina legionară la mentalitatea acestor spirite tinere. În fraze precise şi clare, exprima gânduri de o mare profunzime; şi chiar intelectualii versaţi în cunoaşterea doctrinei veneau să-l consulte în anumite probleme.

Gh.Istrati este şi autorul unei lucrări consacrate, în sistemul de educaţie şi de organizare preconizat, cunoscute sub numele de

“Îndreptarul Frăţiilor de Cruce”. Ca să scrie această carte, el a plecat de la dispoziţiile Căpitanului în materie de formare a tineretului din licee-colegii. Nu numai atâta, el le-a unificat, formând un corp de norme din toate aceste dispoziţiuni diverse, şi le-a completat pe baza propriei sale experienţe acumulate în timpul în care exercitase funcţia de Şef al “Frăţiilor de Cruce”.

Când a prezentat Căpitanului manuscrisul, acesta a fost înspăimântat de mărimea lui, ce nu-i părea adaptat tineretului. După ce l-a citit, i l-a restituit cu elogii, fără să-i schimbe o virgulă.

“Îndreptarul Frăţiilor de Cruce” este o operă capitală pentru cunoaşterea istoriei şi doctrinei legionare. Cartea aceasta conţine **un istoric** al organizaţiei, care, de la debut, se confundă cu acela al Mişcării: **un expozeu al principiilor** legionare, sub formă adaptată tineretului; în sfârşit – şi aceasta e partea cea mai însemnată – **sistemul de educaţie şi de organizare** a “Frăţiilor de Cruce”, în forma sa definitivă, aşa cum se cristalizase de-a lungul perioadei de expansiune a Legiunii.

Până la prigoana din 1933 nu existau decât organizaţii răzleţe, răspândite de-a lungul şi de-a latul ţării; de atunci; ele s-au înmulţit atât de tare încât Căpitanul s-a văzut constrâns să lărgească cadrul lor de organizare. În linii mari, sistemul de organizare era următorul:

1. **Frăţiile de Cruce:** toţi “fraţii” dintr-un liceu, sau dintr-o şcoală de acelaşi nivel, se asociau, constituind unitatea de bază a organizaţiei. Aici se făcea educaţie şi tot aici pornea acţiunea de recrutare de noi membri.

3. **Corpul Frăţiilor de Cruce:** Toate Grupele F.D.C. din întreaga ţară formau “Corpul F.D.C.”, al cărui sediu era la Bucureşti, condus direct de Centru, sub supravegherea Căpitanului.

Conducerea Corpului F.D.C. se chema “Comandamentul F.D.C.”.

Între 25 şi 30 Noiembrie 1936 s-a ţinut în Bucureşti prima “Şcoală de cadre” a Frăţiilor de Cruce” din întreaga ţară. Au luat parte 67 de şefi de Grupe, ceea ce înseamnă că, din 71 de judeţe, 67 aveau organizaţii compacte ale F.D.C.-ului.

Cu această ocazie au fost examinate şi rezultate obţinute de organizaţie, conform noii metologii întrebuinţate după 1934. Drept urmare a cestui examen, Căpitanul a aprobat definitiv “Îndreptarul F.D.C.”, elaborat de Gh.Istrati, şi i-a cerut să-l pregătească pentru publicare. Cartea a apărut în anul 1937.

La 13 Ianuarie 1937, Ion Moţa, primul şef al “Frăţiilor de Cruce”, căzu

pe frontul spaniol. Această jertfă a avut un efect impresionant asupra miilor de tineri fedecişti. Cu o energie înteţită, ei au răspândit crezul legionar în masa elevilor, reuşind nu numai să creeeze în toate şcolile secundare organizaţii “F.D.C.”, ci să şi provoace un curent de simpatie, în marea majoritate a elevilor neîncaqdraţi, faţă de Mişcare.

7) CHESTIUNEA VIOLENŢELOR LEGIONARE: RĂSPUNSUL MEMORABIL AL LUI MOŢA

În anul 1936, în pofida unei aparente linişti, în culisele politicii româneşti, se continua conspiraţia împotriva Mişcării Legionare. Duşmanii, exasperaţi de rezistenţa pe care o întâlneau în efortul lor de a capta tineretul legionar, s-au gândit la decalanşarea unei noi terori, mult mai sângeroase decât aceea din 1933. Rezultatul trebuia să fie lichidarea în masă a cadrelor legionare.

La Congresul studenţesc de la Tg. Mureş, chestiunea aceasta a fost dezbătută pe larg, şi, ca rezultat al acestor discuţii, s-au constituit echipele de pedepsire a membrilor camarilei, apreciaţi drept instigatori principali ai proiectului asasinării Căpitanului.

Paralel cu aceste manifestări, Ion Moţa s-a arătat el însuşi preocupat de ameninţarea noii terori; în termeni categorici, a avertizat pe complotiştii de la Palat de ceea ce I-ar fi aşteptat dacă ar fi voit să atenteze la viaţa Căpitanului. Toată tentativa nouă de distruger a Mişcării Legionare ar fi primit o replică promptă şi nemiloasă. Hidra de la Palat trebuia lovită de moarte.

La al doilea Congres al Asociaţiei “Generaţia Mişcării studenţeşti din 1922”, care a avut loc la 18 şi 19 Aprilie 1936, Moţa a închis dezbaterile prin următoarea declaraţie:

“…Pe de altă parte, Congresul îşi exprimă hotărârea, în numele tinerei generaţii a mişcării studenţeşti din ultimii 14 ani, să se apere împotriva tentativelor acestora, cu toată vigoarea unei legitime defensive, şi să arate ţării întregi că mişcarea noastră nu va putea fi doborâtă prin unul sau două asasinate, ori prin inutile dizolvări; nu va fi decât atunci când zeci de mii de tineri care o reprezintă vor fi coborât în mormânt”.

Pentru a conferi o mai mare pregnanţă declaraţiei sale, Moţa a adus precizări asupra acestui subiect. În vara lui 1937, aflându-se în tabăra de odihnă de la Carmen-Sylva, a dat dispoziţii pentru ca o organizaţie specială să fie creată. Necunoscută chiar şi de masa legionară, organizaţia aceasta secretă trebuia să intre în acţiune împotriva guvernului şi a membrilor forţei oculte întărite la Palat, îndată ce ar fi fost semnalat cel mai mic atentat în contra lui Corneliu Codreanu. Organizaţia se afla sub conducerea personală a lui Ion Moţa.

Persoanele vizate au luat cunoştinţă, desigur de existenţa acestei organizaţii. Înfricoşate de teribilele urmări ale manevrelor lor, ele s-au închis din nou în tăcere şi inacţiune, renunţând, pentru câtva timp, la realizarea planurilor lor tenebroase.

În vara aceluiaşi an 1936, revoltat de o nouă campanie de presă împotriva Mişcării Legionare, campanie ce nu făcea decât să repete imfamii, care caracterizează Legiunea de a fi "anarhică", "teroristă", "subversivă", Moţa a dat un răspuns memorabil calomniatorilor acestora:

"…Tineretul naţionalist legionar nu este deloc anarhic. El nu practică violenţa în virtutea vreunui principiu nihilist, şi mai puţin ca metodă generală de luptă. Tineretul nostru este strâns legat de ideea de ordine, ordine morală înainte de toate, ordine naţională apoi, şi chiar ordine legală. Dovada este că el se înfăţişează din propria luivoinţă în faţa autorităţilor legale (chiar de poate să evite aceasta). Acest tineret declară că normele legale îi sunt suficiente pentru a-şi îndeplini misiunea şi a învinge.

Dar, când oamenii, înspăimântaţi de progresul normal şi legal al acestui tineret, concep şi pun în aplicare, primii trecerea în afara legii a acestui tineret, problema ia un alt aspect. În faţa mijloacelor cele mai perfide (dizolvări, asasinate, comploturi împotriva conducătorilor, cumpărare şi încurajare de trădători etc.), noi vrem ca să se ştie că nu putem fi resemnaţi şi să acceptăm înfrângerea prin asemenea lovituri imorale, ilegale şi neloiale; noi înţelegem să răspundem prin toate mijloacele pe care ni le dă dreptul cel mai legitim de apărare.

Afirmaţiile noastre pot fi combătute foarte uşor de către adversari, susţinându-se că ele nu sunt adevărate; că provocările de care vorbim, atacurile infame, imorale şi ilegale de care ne plângem nu sunt decât produsul imaginaţiei noastre: "-Voi aţi început conspiraţiile şi violenţele!" – spun ei. Totuşi, noi afirmăm, în faţa lui Dumnezeu şi în faţa Istoriei, că violenţele noastre au fost întotdeauna acte de apărare şi riposte legitime. Iniţiativa ilegalităţilor şi a violenţelor revine în întregime duşmanilor noştri. Dumnezeu şi Istoria vor decide asupra acestei chestiuni a priorităţii atacului nedrept, şi deci justificarea unei violenţe sau a alteia.

Şi dacă, în viitor, aceşti politicieni vor cu adevărat pacea şi liniştea în ţară, atunci să se ferească de nenorocirwea de a încerca să mai conspire împotriva noastră, să ne mai pună în afara legii, să ne mai smulgă dreptul la o luptă egală şi cavalerească. Astfel ei vor avea linişte şi pace.

Dar, dacă violenţele şi conspiraţiile lor continuă, se vor lovi de acest tineret care-şi va apăra cu înverşunare misiunea şi idealul lui".

8) PEDEPSIREA LUI STELESCU

Se cunoaşte biografia lui Stelescu. Acest tânăr, la 25 de ani ajunse la o situaţie nesperată: fusese ales deputat pe listele Gărzii de Fier, datorită lui Corneliu Codreanu, care, prin acest gest, voia să arate cum răsplăteşte Legiunea vitejia şi sacrificiul soldaţilor ei.

Totuşi, îmbătat de orgoliu, Stelescu s-a pus în slujba duşmanilor organizaţiei ţării sale, şi atentase împotriva vieţii şefului lui. Descoperit, înainte de a-şi fi pus în aplicare planul monstruos, el fusese judecat de un Tribunal legionar de Onoare şi declarat vinovat. După această judecată, Căpitanul îl eliminase din Mişcare, lăsându-i, cu toate acestea, o posibilitate de a se răscumpăra, prin sacrificii voluntar consimţite.

Stelescu a refuzaz să se supună acestei sentinţe care reflecta, totuşi, imensa bunătate a lui Corneliu Codreanu şi spiritul de înţelegere şi iertare al Mişcării Legionare. Dacă Stelescu ar fi făcut cel mai mic gest de căinţă, Căpitanul l-ar fi iertat şi, cu timpul, I-ar fi redat rangul lui în Mişcare. Ceea ce se produsese cu Cotea, tânărul însărcinat cu atentatul. A doua zi după confesiunea şi căinţa lui, îşi reluase locul în familia legionară, Căpitanul înţelegând că era victima lipsei sale de discernământ.

Stelescu, devorat de orgoliu şi resentiment, a urmat o altă cale. Tentativa de asasinare cu revolverul sau otrava nereuşind, încearcă să-l asasineze pe Şeful Legiunii moraliceşte. Cu bani de la guvern, scoase o revistă, pompos denumită, “CRUCIADA ROMÂNISMULUI”, care se limita să-l defăimeze pe Căpitan. Îi imputa lui Corneliu Codreanu toate crimele imaginabile, ieşite dintr-un suflet pervertit. Cu o diabolică perseverenţă, număr după număr, lansă în opinia publică atacurile cele mai infame. Trebuie să reamintim că Stelescu beneficia de complicitatea cenzurii, pentru că, pe când ea lăsa toată libertatea în defăimarea Căpitanului, aceeaşi cenzură interzicea orice publicaţie legionară şi suprima orice articol ce-ar fi încercat să pună la punct pe impostor.

Această campanie, alimentară cu cele mai nedrepte acuzaţii, şi mai neverosimile, revela abjecţia morală în care se scufunda Stelescu. El îşi juca ultima carte, după ce se arătase incapabil de loialitate şi de fidelitate faţă de proprii camarazi. Pentru a-şi asigura o oarecare situaţie politică, se coborâse până acolo încât se asociase cu Forţele Oculte şi le executa orbeşte ordinele, în schimbul banilor evreieşti.

Mârşăviile publicate de “Cruciada Românismului” nu puteau să întineze pe Căpitan. El înregistra cu tristeţe şi dezgust convulsiile neputincioase ale unui camarad decăzut din demnitatea şi din plenitudinea fiinţei lui spirituale. Nu de el se temea, în efectul acestei campanii, căci nu se

punea chestiunea unei rivalităţi cu Stelescu, în ciuda eforturilor inamicilor în acest sens. Căpitanul avea în jurul său zeci de mii de oameni intregi, în timp ce Stelescu nu dispunea decât de câteva elemente, şi acestea îndoielnice. Fondurile guvernului nu erau suficiente pentru a crea o mişcare!...

Cu toate acestea, pe când Căpitanul suporta în tăcere avalanşa aceasta de calomnii, mânia sporea din partea legionarilor. Ei erau furioşi, şi cu greu îşi stăpâneau indignarea, citind foaia lui Stelescu, care apărea cu regularitate în condiţii tipografice excepţionale. Repetarea infamiilor punea la grea încercare puterea de rezistenţă a oamenilor. Tensiunea creştea zi de zi şi scandalul devenea inevitabil. La toate întrebările lor în legătură cu atacurile lui Stelescu, legionarii primeau acelaşi răspuns al lui Corneliu Codreanu: “Dacă eu, care sunt lovit, pot să fiu răbdător, voi nu peteţi? Lasă că trece!”

Foştii amici şi camarazi de luptă ai lui Stelescu erau scandalizaţi şi chinuiţi. În adâncul inimii lor, ei mai păstrau un sentiment de regret pentru fostul lor camarad căzut atât de mult. De aceea, ei s-au dus să-l găsească, rugându-l să se calmeze şi să înceteze de a face jocul duşmanului. Stelescu interpreta gestul lor drept un semn al slăbiciunii lui Corneliu Codreanu; şi, în loc să se modereze, îşi intensifica campania. Or, toate aceste tentative au fost făcute fără ştirea Căpitanului.

Văzând că atacurile “Cruciadei Românismului” se înteţesc, conducătorii studenţilor, dintre care unii fuseseră prieteni de-ai lui Stelescu, au făcut un pas mai departe: la Congresul de la Tg.Mureş, din Aprilie 1936, l-au inclus pe Stelescu printre complicii Forţelor Oculte şi au anunţat formarea unei echipe pentru a-l lichida, în cazul în care ar atenta la viaţa lui Corneliu Codreanu. Acest sever avertisment, exprimat public şi sub formă solemnă, nu servi la nimic. Seria ticăloşiilor a continuat cu aceeaşi virulenţă...

Ameţit de promisiunile camarilei şi de cantitatea de bani pe care îi primea, Stelescu nu a ţinut cont de furtuna ce se apropia. Or, o grupare aşa de puternică cum era legiunea în 1936 nu putea să tolereze la infinit ca Şeful ei să fie insultat de un om de nimic. Stelescu îşi imagina că temeritatea şi insolenţa lui îi sunt îndestulătoare pentru a paraliza toate reacţiile. Se înşelase amarnic. Cu efective şi posibilităţi mult mai slabe, legiune putuse domina prigoana anilor 1933-1934. Şi acuma, când potenţialul ei de luptă se mărise considerabil, era cu atât mai puţin dispusă să se lase intimidată de un element aventurier.

În vara lui 1936, legionarii lucrau în linişte în zeci de tabere deschise în toată ţara. Nimic deosebit n-a survenit în viaţa politică naţională. Guvernul şi el părea să respecte efortul constructiv al Legiunii; şi ezita

să arunce jandarmii împotriva legionarilor. În această perioadă de acalmie politică relativă, izbucni cu brutalitate vestea executării lui Stelescu, la 16 Iulie 1936.

Iniţiativa pedepsirii lui Stelescu aparţinea unuia dintre foştii camarazi de luptă, Ion Caratănase, originar din Dobrogea. El a fost unul dintre cei mai buni prieteni ai lui Stelescu, şi în numeroase conflicte cu jandarmii înfruntase pericolul cot la cot. Când a aflat de trădarea lui Stelescu, a fost stupefiat. Legăturile dintre dânşii erau aşa de strânse, încât nu putea crede asta. Pe urmă, văzând că Stelescu era decis să-l nimicească pe Căpitan cu orice preţ, şi că, pentru a-şi atinge scopul, nu se dădea înapoi de la noci o crimă şi nemernicie, sufletul i se umplu de furie şi văzu în Stelescu un monstru, posedat de demon. De la revoltă, nu avea decât un pas de străbătut ca să încolţească în el ideea suprimării trădătorului.

Între timp, Centrul legionare aflase că Palatul urmărea un obiectiv precis prin campania lui Stelescu împotriva lui Corneliu Codreanu: redeschiderea procesului Duca, în intenţia de a-l împiedica pe Căpitan, pe baza “revelaţiilor”lui Stelescu. Nu-i nevoie de nici un efort de imaginaţie pentru a ne da seama de ceea ce ar fi putut declara Stelescu, un om care-şi trădase şeful şi atentase la viaţa lui. Era capabil de toate infamiile, pentru a-şi sluji noii stăpâni. Perspectiva aceasta neliniştea şi mai tare pe Caratănase, întărindu-l în decizia de a acţiona.

Mărturisi aceste nelinişti lui Ion Bozântan, un legionar din Transilvania, cunoscut prin spiritul hotârât şi curajul lui. Bozântan era turmentat de aceleaşi gânduri ca şi dânsul şi, împreună, stabiliră un plan în vederea suprimării lui Stelescu. Încetul cu încetul, opt alţi legionari au fost iniţiaţi în acest proiect; în aşa chip încât echipa finală a fost constituită din zece persoane.

De ce Caratănase şi Bozântan au implicat în acţiunea lor atâţia oameni, de vreme ce trei persoane puteau acţiona tot aşa de bine? Ideea era că nu trebuia suprimat numai trădătorul, dar se cerea să se dea şi un exemplu istoric. Trădarea în sine trebuia stigmatizată; şi de aceea Stelescu trebuia pedepsit de un grup de legionari, simbolizând plutonul de execuţie de pe front. Ei au ajuns şi la concluzia că la atacul de pedepsire a lui Stelescu trebuiau să participe nu numai reprezentanţii tuturor provinciilor româneşti, ci şi studenţi şi muncitori, categoriile naţionale cele mai conştiente şi dinamice din Mişcarea Legionară. Toate aceste deziderate au fost făcute, de unde compoziţia echipei. Fiind în număr de zece, executorii lui Stelescu au primit supranumele de “DECEMVIRI”, şi sub acest nume au intrat în istorie.

Odată constituită echipa, membrii ei s-au reunit la Bucureşti, în cursul

lunii Iulie, şi au început să-l urmărească pe Stelescu. Între timp, acesta s-a internat la spitalul Brâncovenesc, în vederea unei operaţii uşoare. S-a spus mai târziu că el presimţise ceva şi s-a internat la spital, spre a i se pierde urma. Acolo, a fost identificat de un student la Medicină, care, întâmplător, a informat pe unul din membrii grupei şi a dat precizări asupra pavilionului şi a camerei unde se găsea. Echipa, mobilizată în permanenţă, s-a dus la spital şi a putut pătrunde uşor până în camerp. Stelescu, care se afla în pat, schiţă un gest de apărare, dar nu a putut să fugă. Cei zece legionari descărcaseră pistoalele asupra lui. La autopsie s-au găsit 200 de gloanţe în corpul lui. Fără să fie deranjaţi de nimeni, legionarii s-au retras şi au mers să se predea “in corpore” justiţiei.

Executarea lui Stelescu a bulversat ţara. Guvernul şi grupările din solda lui, ca şi Forţele Oculte, au fost cuprinse de panică. Nu numai pentru că fusese eliminat unul din instrumentele principale ale planurilor lor tenebroase, dar şi programul studenţilor, anunţat la Tg.Mureş, intrase în faza de execuţie.

Unul din acei pe care studenţii îl vizau căzuse. Paralizat de teamă, guvernul n-a îndrăznit, cum făcuse odinioară în cazurile “Scor”, “Angelescu” şi “Duca”, să implice pe Corneliu Codreanu şi pe alţi conducători ai Gărzii de Fier. După câteva zile de agitaţie şi de ameninţări, guvernul tăcu. Justiţia se mărgini la arestarea şi la punerea sub acuzaţie a autoriklor atentatului. Căpitanul a fost chemat la Cabinetul de instructaj, la Tribunalul militar din Capitală, unde a declarat că el n-are nici un amestec în această execuţie; însă înţelegea starea de spirit a acestor bărbaţi, că o aproba şi că-i va apăra la proces.

9) PROFANAREA DE LA “MUNTELE SUSAI”

Corneliu Codreanu iubea în mod deosebit natura. De îndată ce avea timp liber, pleca, fie în munţii Bucovinei, fie la Predeal, fie la mare. Iarna, îndeosebi, se ducea la Predeal, staţiune climaterică situată la peste 1.000 de metri altitudine, la circa 100 km de Bucureşti, unde practica skiul. Îi plăcea mai ales să stea în această localitate, deoarece era aşezată pe vechea frontieră româno-maghiară şi domina cei doi versanţi, unul coborâtor spre Transilvania, celălalt spre Vechiul Regat.

Cum prezentţa lui în acest loc atrăgea multă lume, legionari şi simpatizanţi, el a avut ideea să construiască, pe unul din vârfurile din împrejurimi, o Casă de refugiu. Escaladând muntele Susai, ca să găsească un loc potrivit acestei construcţii, descoperi, sub grămezile de cetini de brad, osemintele albite a sute de soldaţi şi ofiţeri români, căzuţi în aprigele lupte, din 1916, pentru apărarea granniţei vechii Românii, contra invaziei austro-germane. Corpurile acestor soldaţi şi

ofiţeri nu fuseseră strânse, la sfârşitul războiului, şi îngropate cu onorurile datorate; erau lăsate acolo unde au căzut, pradă intemperiilor şi animalelor sălbatice. Contemplând acest trist spectacol, Corneliu Codreanu a rămas stupefiat de o atare dovadă de indiferenţă din partea dirigiuitorilor ţării:

“Îngrozit şi ruşinat, am luat hotărârea de a construi un Mausoleu, în care să fie adunate aceste oseminte, ca şi raniţele soldăţeşti, cartuşiaerele şi uniformele însângerate pe care le-am descoperit intacte în anumite locuri.

Am luat această decizie nu numai din pietate, ci şi din ruşine. Pentru că oricare neam, fie şi un trib primitiv, dacă află că, 20 de după război, trupurile eroilor noştri, fondatorii României Mari, sunt pradă animalelor sălbatice, întorc capul cu oroare şi ne dispreţuiesc pentru totdeauna ca pe un popor infam”.

Din ordinul Căpitanului, câteva zile mai târziu, tineri legionari s-au adunat şi au început lucrul: unii au cules osemintele răspândite prin pădure; alţii transportau pietre şi ciment pe spinările lor, pe care le aduceau din vale, la mai mulţi kilometri de-acolo. Osemintele au fost adunate într-un sanctuar provizoriu. Mitropolitul Gurie al Basarabiei a venit să oficieze un recviem pentru eroi, cu ocazia punerii pietrei fundamentale, în prezenţa generalului Cantacuzino.

Când Mausoleul, precum şi lucrările de amenajare a terenului, erau aproape gata, în dimineaţa de 5 Septembrie 1936, o companie de jandarmi, la ordinele unui comandant, însoţiţi de procurorul Regiunii, şi-au făcut apariţia. Fără nici o explicaţie, iţau arestat pe legionarii din campamentul permanent (în număr de 17), ca şi pe toţi cei care erau prezenţi acolo în acel moment; şi după ce l-au cercetat cu severitate, l-au evacuat cu forţa în vale. După aceea, jandarmii s-au apucat să distrugă, cu târnăcoape şi topoare, tot ceea ce legionarii construiseră. Mausoleul, aproape terminat, casa unde se adăposteau legionarii, au fost reduse în stare de ruină. În furia lor devastatoare, au atacat chiar şi osemintele pios adunatew. Le-au scos din sanctuarul provizoriu, ca să sfarme sub cizmele lor, Crucile, candela, Evanghelia şi icoana, care erau aşezate în sanctuar, au fost sparte şi aruncate la gunoi.

Profesorul Ion Dobre, şeful taberei, a trimis imediat o telegramă de protest regelui Carol al II-lea, pentru a denunţa nedreptatea comisă şi a cere suveranului ca să intervină spre a repara acest sacrilegiu. În loc de răspuns, autorităţile au trimis pe munte o şaretă cu doi cai, pentru a ridica osemintele sfărâmate şi a le coborî la vale. Pe urmă, venind noaptea, le-au îngropat pe furiş în cimitirul satului. După ce această nelegiuire a fost comisă, jandarmii s-au retras, lăsând campamentul în ruină.

Informat despre sălbăticia jandarmilo, Căpitanul s-a dus pe munte, pentru a verifica declaraţia profesorului Dobre.: “Am găsit chiar eu – scrie Corneliu Codreanu într-o scrisoare adresată generalului Cantacuzino – Crucea şi candela, care vegheau bietele oseminte, aruncate la gunoi… Osemintele eroilor au fost profanate de furia devastatoare a jandarmilor”.

Corneliu Codreanu a cerut generalului Cantacuzino, în calitatea sa de vechi comandant de trupe care luptaseră pe aceste locuri, să intervină pe lângă guvern şi pe lângă autorităţile civile şi militare, ca să obţină pedepsirea celor răspunzători: “Ofiţerii vinovaţi de această profanare vor trebui să fie aspru pedepsiţi, pentru ca atacul să nu dezonoreze armata şi să nu întindă blestemul asupra ei… Domnule general, încheie el în scrisoare, nu cerem pentru noi şi pentru tabără nici un fel de satisfacţie. Cerem satisfacţie în numele sfintelor oseminte. Aceste pedepse n-au caracter de răzbunare. Se cere o jertfă de ispăşire. Neamul acesta trebuie s-o dea. Nu va da-o nimeni, ea îşi va lua singură drepturile sale. Se vor abate nenorociri asupra noastră”.

(Circulară: Desfiinţarea taberei noastre de la Susai)

generalul Cantacuzino adresă, la 9 Septembrie, o scrisoare mai multor generali, înalţi prelaţi, miniştri şi ziarişti, ca să-i informeze de infamia comisă la Susai:

“În faţa acestui nemaipomenit sacrilegiu nu pot decât să strig:

Scoală-te Ferdinand cel Loial şi vino de vezi cum ţi se omoară mişeleşte pentru a doua oară eroii tăi!…

Adresându-mă D-voastră, ofiţeri ai armatei române, care aţi rămas vii în urma crâncenului război, vă întreb:

-Veţi lăsa fără nici un răspuns ofensa adusă acestor sfinte oase?

Guvernul numi o comisie de anchetă, compusă din inspectorul administrativ Paul Goma şi colonelul de jandarmi Melicescu. Rezultatul cercetărilor a fost negarea a tot ceea ce afirmase profesorul Dobre, Corneliu Codreanu, generalul Cantacuzino şi zeci de martori. Nu s-a dat nici o sancţiune.

Avertismentul lansat de Corneliu Codreanu dirigiuitorilor ţării a fost tragic verificat de ceea ce a urmat. Se ceruse sancţionarea celor vinovaţi, pentru ca blestemul miilor de soldaţi căzuţi în acest loc, unit cu acela al tuturor morţilor din război, să nu cadă iarăşi pe armată şi ţară. Sacrilegiu neispăşit, aşa cum profetizase Corneliu Codreanu, a avut urmări crude: opt ani mai târziu, la 23 August 1944, patria noastră a fost invadată de bolşevici, armata suprimată, şi mii de ofiţeri

pieriră în închisori.

10) PRESA LEGIONARĂ

Anul 1936 reprezintă şi un moment culminant în dezvoltarea presei legionare posibilităţile de manifestare a Mişcării în acest domeniu, ci în raport cu condiţiile în care putea atuncisă scrie,sub acel regim. Aşa cum am arătat deja, cenzura şi starea de asediu – cele două instrumente de înăbuşire a voinţei populare – erau cu regularitate prelungite, din şase în şase luni, încât Legiunea, în toată această perioadă, n-a putut să se elibereze din strânsoarea lor. Dacă legile de bază ale statului ar fi fost respectate de guverne, presa legionară ar fi luat un avânt incredibil. Aşadar, atunci când zicem "moment culminant" ne gândim numai la ceea ce a putut scăpa foarfecelor cenzurii.

Drept rezultat al aplicării implacabile şi permanente a acestei cenzuri, se produce în 1936 o situaţie paradoxală: presa legionară, deşi ajunsă la momentul ei culminant, nu putea atinge nivelul din 1933. Câte forţe creatoare frustrate, câte gânduri nobile ucise în germene sau în imposibilitate de a se manifesta!...

În 1933, înainte de începerea teroarei, Mişcarea dispunea de 17 organe de presă, hebdomadare ori lunare, cu un tiraj total de 35.000 de exemplare. În afara propriilor forţe, Mişcarea Legionară se bucura de sprijinul a două cotidiene importante: "CALENDARUL" şi "CUVÂNTUL". În timpul teroarei, toate aceste organe de presă şi-au încetat existenţa, aproape fără excepţie, n-au mai putut niciodată obţine autorizaţia de ulterioară apariţie.

În epoca aceea (1933), au fost măturate de către teroarea liberală "PĂMÂNTUL STRĂMOŞESC" de la Iaşi, organ oficial al Legiunii, marea revistă "AXA", în paginile căreia erau dezbătute, la un nivel ştiinţific, toate problemele politice şi doctrinare ce interesau existenţa naţiunii; de asemenea, ziarele ziarele simpatizante "CALENDARUL" ŞI "CUVÂNTUL" şu-au încetat apariţia; în fine, o serie întreagă de gazete de provincie au fost eliminate pentru totdeauna.

Cu reorganizarea Mişcării din 1935, sub protecţia noului partid "TOTUL PENTRU ŢARĂ", presa legionară începe să dea semnalele renaşterii. Este adevărat că gazete de filiaţie deschis legionară au existeat, micşorate şi în număr restrâns, căci cenzura nu le dădea autoritaţia necesară. Pentru a compensa, într-o anumită măsură, lipsa organelor de presă, ziariştii legionari au recurs la ospitalitatea anumitor gazete şi reviste înrudite aspiraţiilor Legiunii.

Printre aceste publicaţii paralele, trebuie menţionată, înainte de toate, "CUVÂNTUL STUDENŢESC", buletinul oficial al Uniunii Naţionale a

Studenţilor Creştini Români. Revista aceasta era tot atât de veche, ca şi mişcarea studenţească, primul număr fiind apărut în 1922.

“CUVÂNTUL STUDENŢESC” a jucat un mare rol în această perioadă de luptă împotriva cenzurii permanente, când autorităţile împiedicau sistematic propaganda legionară. Deoarece conducerea Corpului studenţesc trecuse din 1934 în mâinile legionarilor, nimic mai firesc ca aceasta să se reflecte şi în publicaţiile oficiale ale clasei studenţeşti. Dacă se foiletează paginile “CUVÂNTULUI STUDENŢESC” din anii 1935-1937, se vor întâlni nenumărate articole semnate de Moţa, Marin, Cantacuzino, Banea şi alte personaje notabile ale Legiunii. Aceste articole au fost adunate în volum, şi fac actualmente parte integrală din operele lor, ca scriitori şi doctrinari ai Mişcării Legionare.

O altă posibilitate de afirmare în presă s-a ivit la Cluj, unde, sub direcţia scriitorului Marta RĂDULESCU, apare “REVISTA MEA”. Începând din 1935 Moţa, Marin şi o mulţime de alte nume cunoscute în presa legionară, colaborează la această publicaţie.

La Orăştie, Preotul Moţa, tatăl camaradului nostru Ionel Moţa, publicase multă vreme foaia populară proprie, hebdomadarul “LIBERTATEA”, foarte răspândită în rândurile clasei ţărăneşti. Tatăl lui Moţa, fără a aparţine Legiunii, a susţinut întotdeauna Mişcarea Legionară, în rândurile căreia milita fiul lui. Totuşi, după o eroică existenţă, de peste 30 de ani, publicaţia preotului Moţa îşi încetase apariţia, din cauza dificultăţilor materiale. În acestecondiţii, după ce şi-a consultat părintele, Moţa decide să transfere revista “LIBERTATEA” la Bucureşti şi să-şi asume conducerea. Începând cu 1 Septembrie 1936, foaia apare la Bucureşti. Încă din primele numere, tirajul creşte considerabil şi e răspândită în întreaga ţară de către “Serviciul de colportaj” al Mişcării. Fără a-i schimba stilul şi caracterul popular imprimate de tatăl său, întrebuinţând totdeauna fraze simple la nivelul poporului, Moţa a reuşit să o adapteze necesităţilor luptei legionare. Se simţea nevoia unei publicaţii centrale a Mişcării pentru masele populare şi Moţa a rezolvat problema în felul cel mai fericit. Nu s-a creat nimica nou, s-a continuat numai glorioasa tradiţie a unei reviste care, de pe timpul opresiunii maghiare, câştigase un renume binemeritat.

Moţa n-a avut la dispoziţie decât câteva luni pentru a introduce “LIBERTATEA” în lumea legionară din toată ţara. Totuşi, el a reuşit să-i asigure eficacitatea propagandistică şi supravieţuirea. Era aşa de preocupat de această foaie, încât a scris articole pentru ea şi atunci când se afla pe drum către Spania; şi chiar pe front, în mijlocul mitralierelor. Aceste articole au fost publicate după aceea în mica sa carte, “TESTAMENT”.

La Cernăuţi, sub direcţia profesorului de sociologie de la Universitatea

locală, Traian BRĂILEANU, ia naştere, în Aprilie 1935, revista "ÎNSEMNĂRI SOCIOLOGICE". Concepând-o pe un plan strict ştiinţific, prof. Brăileanu şi colaboratorii săi au întreprins aceste anchete asupra realităţilor sociale din ţara noastră. În cadrul acestor preocupări, ei au făcut să apară şi studii asupra fenomenului legionar, considerându-l parte integrantă din realitatea românească contemporană. Revista n-avea tendinţa propagandistică şi nu se amesteca în politica militantă; de aceea cenzura s-a arătat mai tolerantă şi astfel, cu excepţia câtorva incidente, publicaţia a continuat să apară până la începutul marii terori din 1938.

Printre periodicele legionare propriu-zise, adică acelea cunoscute ca fiind emanaţia organizaţiei, trebuie să amintim, mai întâi, tentativa eşuată de renaştere a revistei "AXA", sub un alt nume. În Martie 1936, Vasile MARIN şi Gheorghe CIOROGARU lansează revista "VESTITORII", la Bucureşti. Toate condeiele de la AXA s-au regăsit, în mod spontan, în jurul "VESTITORILOR". Dar, doar după patru numere, revista a fost interzisă de cenzură. Impetuozitatea cu care noua publicaţie debutase, şi înalta calitate intelectuală a Statului Major al redacţiei, alarmaseră guvernul, care vedea în ea o ameninţare pentru starea de spirit a Capitalei.

Pe de altă parte, atunci când Căpitanul s-a mutat la Bucureşti, în 1930, el lăsase la Iaşi conducerea Căminului Cultural Creştin şi tipografia instalată în acest Cămin, în grija lui Ion BANEA, doctor în medicină. Era vorba de unul dintre legionarii cei mai devotaţi, format în anturajul lui cel mai apropiat. Mai târziu, având nevoie de un bun organizator şi de un om de toată încrederea în Ardeal, Căpitanul îl trimite pe Ion Badea la Cluj, pentru a începe organizarea părţii nordice a acestei provincii. Ion Banea îşi îndeplineşte în chip strălucit această misiune. Între alte realizări, figurează, după teroarea din 1933, crearea revistei de educaţie legionară de la Cluj, denummită "GLASUL STRĂMOŞESC", care a izbutit să se menţină în timpul acestei perioade critice, când cenzura, atentă la ceea ce puteau scrie legionarii, lăsă o totală libertate duşmanilor şi calomniatorilor Legiunii.

Printre rarele publicaţii din provincie, apărute între 1935 şi 1937, cuvine-se să menţionăm "CUVÂNTUL ARGEŞULUI", publicaţie oficioasă a organizaţiei legionare din judeţul Argeş, citită în toată ţara, graţie colaborării lui Vasile Marin şi a altor intelectuali de la Centru.

Printre jurnalele cotidiene care au sprijinit Mişcarea în 1933, "CALENDARUL" dispăruse definitiv, în schimb, "CUVÂNTUL" A BENEFICIAT DE TOLERANŢĂ DIN PARTEA Palatului şi a putut să reapară. Cu toate acestea, nu mai era "CUVÂNTUL" de altădată... Bruiaţi de cenzură, nici prof. Nae IONESCU, nici colaboratorii lui, nu mai puteau scrie în sensul convingerilor lor. Trebuiau să facă prea multe concesii

guvernului. Ţinând seama că ziarul a fost redus la o simplă vegetaţie, profesorul a renunţat să-l mai scoată. “CUVÂNTUL” şi-a închis porţile pentru a doua oară, ca să nu le mai redeschidă decât odată cu victoria legionară din 1940.

Totuşi, la începutul lui 1937, presa legionară primeşte un neaşteptat ajutor. Ea se consolidează tocmai prin ceea ce lipsea propagandei legionare, adică un cotidian independent care să susţină paralel lupta şi aspiraţiile Mişcării, cum fuseseră “CALENDARUL” şi “CUVÂNTUL”, în anii grei 1932-1933; ziarul “BUNAVESTIRE” apare condus de profesorul Mihail MANOILESCU.

O serie de intelectuali legionari intră în redacţia acestui ziar. Ideile expuse în publicaţia aceasta nu coincideau toate cu vederile lui Corneliu Codreanu; însă există, în sfârşit, un cotidian care, zilnic, lupta împotriva presei iudeo-marxiste de pe “str. Sărindar” şi combătea atacurile lansate contra Gărzii de Fier de către organele partidelor.

Presa legionară, din raţiuni conjuncturale, n-a ajuns niciodată la anvergura necesară, la înălţimea realizărilor Mişcării în alte domenii din această fază de expansiune. Cenzura gâtuia şi sufoca orice moment al gândirii legionare ce ar fi îndrăznit să se convertească în cuvânt scris. Trebuie totuşi să recunoaştem elanul constant şi ingeniozitatea ziariştilor legionari pentru îndepărtarea obstacolelor din calea datoriei lor. Când trebuia, ei abandonau o experienţă infructuasă, spre a reveni în atac şi a ocupa o poziţie nouă pe frontul lămuririi opiniei publice.

Mişcarea Legionară nu s-a lăsat niciodată terorizată de cenzură, şi n-a depus armele în faţa ilegalităţilor şi a abuzurilor; cu o energie mereu reînoită, ea s-a strecurat iarăşi în citadela interzisă a presei, acolo unde nu puteau să se manifeste liber decât pontifii partidelor istorice şi energumenii mafiei comuniste.

Vom vedea mai departe că slăbiciunea presei legionare a fost larg compensată de producţia literară a Mişcării, de numărul important de eseuri, broşuri, cărţi ce-au apărut în această perioadă, tratând teme de istorie, de doctrină, de sociologie şi de politică, şi care, astăzi, constituie literatura clasică a Legiunii.

12) APARIŢIA CĂRŢII CĂPITANULUI

După ce şi-a terminat cartea “PENTRU LEGIONARI”, Corneliu Codreanu şi-a pus problema tipăririi ei. Chestiunea nu era uşoară. În Capitală, ca şi în toate oraşele din provincie, funcţiona un serviciu de cenzură, şi orice lucrare, inclusiv cărţi, nu putea apărea fără autorizaţie.

Rarele publicaţii legionare se izbeau, pentru a apărea, de mari dificultăţi. Cu atât mai mult, o carte semnată Corneliu Codreanu ar fi

fost imediat pusă la index. Guvernul ştia că el scrisese Memoriile, şi căuta, prin toate mijloacele, să afle numele editurii sau al imprimeriei în care trebuia să apară.

Mare era pericolul pentru Legiune! Odată respinsă de cenzură, cartea nu mai putea să apară fără să încalce legile în vigoare. În cazul acesta, Căpitanul a ales între imprimarea clandestină a cărţii, ceea ce-l expunea unui proces, şi renunţarea publicării ei, lăsând neamul românesc în neştiinţă despre 15 ani de lupte şi de suferinţe ale vieţii lui şi a celorlalţi legionari.

În momentul în care Căpitanul nu ştia ce să facă pentru a soluţiona această dilemă, un ajutor providenţial îi parvine din partea organizaţiei legionare judeţene de la Sibiu. Această organizaţie izbutise, în Aprilie 1936, să tipărească, cu aprobarea cenzurii, colecţia de articole ale lui Ion Moţa, intitulată “CRANII DE LEMN”. Faptul părea incredibil, căci era singurul loc din România în care cenzura s-a arătat, într-un fel generoasă faţă de legionari.

Ce se petrecuse la Sibiu ca legionarii să se bucure de acest tratament de favoare? Foarte simplu, şefii organizaţiei s-au împrietenit cu şeful cenzurii, un ofiţer; şi acesta s-a declarat dispus, pe propriile sale riscuri, să autorizeze publicaţiile legionare, fără a preveni guvernul de importanţa lucrărilor suspuse aprobării lui. Încurajaţi de această promisiune, şefii organizaţiei din Sibiu s-au prezentat în faţa Căpitanului şi I-au promis tipărirea lucrării sale în acest oraş.

Corneliu Codreanu încredinţă manuscrisul profesorului Nicolae Petraşcu şi îi ură noroc. Totodată, pentru a deruta pe informatorii ce se îmbulzeau în jurul lui, începu discuţii cu mai multe edituri din Bucureşti. Guvernul era informat zi de zi de aceste conversaţii, şi pândea momentul în care Corneliu Codreanu să remită manuscrisul unei imprimerii, spre a-l confisca. Jocul acesta a durat toată vara; iar guvernul nu şi-a dat seama că era înşelat decât atunci când cartea era în librării; şi culmea, cu aprobarea cenzurii.

Răspunderea pe care şi-a asumat-o Nicolae Petraşcu era grea. Chiar dacă putea conta pe aprobarea cenzurii, trebuia să asigure absoluta discreţie asupra tuturor acelora care au lucrat la tipărirea ei, a proprietarului, până la cel din urmă ucenic. Cea mai mică informaţie filtrată la Bucureşti putea compromite toate eforturile. Lucrarea nu putea fi realizată în câteva zile; manuscrisul era voluminos. Pe de altă parte, fiind dat autorul ei, lucrarea trebuia să apară în condiţii perfecte. Căpitanul era foarte exigent. Nu admitea ca o treabă să fie făcută prost sau pe jumătate.

Nicolae Petraşcu, ajutat de organizaţia locală, trecu cu strălucire proba. Nimic nu a transpirat din munca îndârjită efectuată în tăcere. El se

ocupa şi de corectura şpalţurilor şi urmărea cu febrilitate, zi de zi, lucrul de la imprimerie. Această bătălie surdă a durat câteva luni, în timpul cărora legionarii din Sibiu au trăit într-o continuă tensiune.

La 1 Octombrie 1936, cartea iese, în sfârşit, din tipografie. Când, graţie excelentului "Serviciu de colportaj" al Mişcării, ea a fost expediată, în valuri succesive, în întreaga ţară, legionarii de la Sibiu au trăit cele mai fericite momente din viaţa lor.

Într-o săptămână, cartea ajunsese în toate regiunile ţării noastre. Ediţia se epuiză rapid, şi, după puţin timp, nevoia se simţea pentru a doua ediţie, spre a face faţă cererilor.

Ce putea întreprinde guvernul? Cartea apăruse cu aprobarea cenzurii. Legal, nu exista nici o raţiune pentru a o confisca. De altfel, era prea târziu! Cartea era deja cunoscută în toată ţara. Surprinşi de lovitură, trebui să se resemneze la această nouă înfrângere.

Pentru a recompensa fapta eroică a organizaţiei din Sibiu, Căpitanul îl ridică pe prof. Nicolae Petraşcu la gradul de **comandant legionar cu titlul excepţional.** Totodată, trimisese o scrisoare de felicitare şefului Regiunii, dr. Augustin Bidianu. În aceeaşi scrisoare, îl rugă să transmită mulţumirile sale, atât proprietarului tipografiei, M. Vesteman, cât şi întregului personal care a lucrat la imprimarea textului. Organizaţia de la Sibiu realizase, prin munca de echipă, un lucru preţios pentru Legiune. Acţiunile legionarilor străluceau de-acuma înainte în lumina istoriei şi conform adevărului lor, consemnate fiind chiar de acela care condusese legionarii în atâtea bătălii, din victorie în victorie.

"Pentru Legionari" nu e o carte de memorii sau de istorie clasică, în sensul că ea nu include doar faptele, adică evenimentele petrecute. Căpitanul povesteşte luptele a căror desfăşurare era în curs. Era o carte palpitantă, care resurcita trecutul şi lumina prezentul, spre a indica mai bine şi a trasa orizontul viitoarelor lupte. Capitolele fuseseră trăite de cea mai mare parte dintre legionari. În paginile ei se vedea curgând sângele martirilor şi al celor torturaţi; dar se vedeau înflorind şi speranţele într-un viitor mai bun al Bneamului.

12) CORPUL MUNCITORILOR LEGIONARI

25 Octombrie 1936 rămâne o dată memorabilă în istoria Legiunii. Corneliu Codreanu întemeiază "CORPUL MUNCITORESC LEGIONAR", organizaţie în care vor fi chemaţi să militeze de-aici încolo muncitorii din întreaga ţară.

Ţinând cont de numărul mare de muncitori încadraţi în Mişcare, ca şi de importanţa politică a acestei clase sociale, Corneliu Codreanu le-a făcut onoarea de a se constitui într-un corp aparte. Alături de studenţi

şi de fedecişti, apăreau acuma muncitorii, investiţi cu dreptul de a forma o unitate autonomă, depinzând direct de Centru.

Căpitanul alesese această dată pentru fondarea noului corp, deoarece, în acea zi, fusese consacrat un “Triptic” pe muntele Sorica, în judeţul Prahova, ridicat de muncitori în memoria eroilor morţi în război. Această clasă socială, socotită până atunci drept ostilă statului nostru, îşi aducea astfel tributul de recunoştinţă faţă de acei care s-au jerfit pentru făurirea României Mari.

Ordinul de creare a noului corp a fost citit de generalul Cantacuzino, în prezenţa unui număr mare de legionari veniţi să asiste la solemnitate.

Motivul ce-l determinase pe Căpitan să ia această hotărâre n-avea nici o legătură cu politica momentului; nu era o chestiune de tactică. El dorea să onoreze, în faţa întregii naţiuni, această clasă socială neglijată până atunci; voia să arate astfel, că din punct de vedere spiritual şi moral, nu existau deosebiri între fiii aceluiaşi popor, indiferent de munca pe care o fac. Ceea ce aprecia, deasupra tuturora, Legiunea, era corectitudinea şi capacitatea de jertfă a individului.

Corneliu Codreanu îşi fixase încă din 1920 atitudinea faţă de clasa muncitoare, pe când lupta împotriva comunismului, sub comanda muncitorului Constantin Panciu, în “Garda Conştiinţei Naţionale”. El combătuse tendinţele ce predominau pe-atunci în masa muncitorească, acelea de asociere cu elemente străine şi chiar duşmane statului românesc, în lupta pentru obţinerea unei ameliorări a condiţiilor de viaţă; dar, cu egală energie, el s-a ridicat şi contra clasei dirigiuitoare care, sub acoperământul unui patriotism comod şi ipocrit, voia să perpetueze exploatarea poporului muncitor.

Adresându-se muncitorilor, cu ocazia creării noului corp, Corneliu Codreanu, în sensul opus tuturor celorlalţi şefi şi reprezentanţi din partide, inclusiv comuniste, NU LE-A PROMIS NIMIC. Dimpotrivă, acestor oameni nenorociţi, ce nu cunoscuseră decât foamea, brutalităţile, nedreptăţile şi umilinţele, el le-a cerut să fie gata să dea totul pentru naţiune, la fel ca şi celorlalţi legionari:

“Să dăm tot ce avem perntru neamul nostru, luptând din toate puterile împotriva tuturor acelora care-l fură, exploatează şi dezonorează, ameninţându-i existenţa.

Neamul legionar când va învia, ieşind triumfător pe baza luptelor şi jertfelor noastre, ne va răsplăti pe fiecare după merit şi după fapte: cu belşugul şi dreptatea care se vor revărsa peste noi, sau cu moartea şi blestemul.

La datorie deci! Dar să vină numai acela care poate păşi cu hotărire, cu

încredere neşovăitoare şi cu inimă de frate în aceste rânduri sfinte.

În lupta voastră de acum, aţi rătăcit pe sute de cărări piezişe şi aţi fost învinşi. Toate încercările voastre au fost zdrobite.

De data aceasta veţi birui sub semnul legionar, jertfa voastră va fi răsplătită cu răsplata de învingători şi de stăpâni de ţară".

(Circulara: "Înfiinţarea Corpului Muncitorimii Legionare)

corneliu Codreanu a ţinut să repete în această Circulară ceea ce deja spusese în 1920: LEGIUNEA NU SE ANGAJEAZĂ, ÎN LUPTELE SOCIALE, ÎN FAVOAREA UNEI SINGURE CLASE. Ea a angajat lupta de ansamblu în favoarea totalităţii naţiunii şi a tuturor claselor sociale ce vor beneficia în momentul victoriei. Îndată ce neamul va ajunge stăpân pe destinul lui, **el va reda dreptatea şi pentru muncitor, nu în calitatea de membru al unei clase sociale, ci în aceea de parte integrantă a naţiunii.** Muncitorii vor lua parte, în deplină egalitate, cu toţi cetăţenii ţării, la datorii şi răspunderi, dar şi la onoruri, drepturi şi recompense.

Corneliu Codreanu a numit, ca şef al muncitorilor legionari, pe inginerul Gheorghe CLIME. Clime era un bărbat vârstnic atunci când a primit comanda noului corp. făcuse războiul şi obţinuse gradul de căpitan. La demobilizare, în calitate de inginer, a găsit toate căile deschise în faţa lui, pentru a-şi face o strălucită carieră, îmbogăţindu-se şi bucurându-se de o viaţă confortabilă. Inginerul Clime era un mare patriot şi nu putea asista cu indiferenţă la distrugerea ţării, pe care o pregăteau sub ochii lui partidele politice. Din această cauză, el s-a aruncat cu pasiune în vâltoarea luptelor mişcării naţionaliste. A militat mai întâi în "Liga Apărării Naţional Creştine" a prof. Cuza, ca Vice-preşedinte al organizaţiei regionale Moldova. Prăbuşirea Ligii l-a afectat enorm.

Când a aflat de crearea "Legiunii Arhanghelul Mihail", şi-a dat imediat adeeziunea. Din acel moment n-a mai trăit decât pentru Mişcarea Legionară, acceptând toate privaţiunile, toate sacrificiile, spre a fi prezent în permanenţă în luptă.

Era un om de o mare energie şi de o totală cinste, a cărui capacitate de lucru şi rezistenţă deveniseră proverbiale. După procesul din 1934, în care figura şi el, ca acuzat, sub inculparea de a fi participat la complotul contra lui Duca, Căpitanul l-a reţinut lângă el, la Bucureşti, şi I-a încredinţat "Biroul organizatoric".

Trăsătura caracteristică a spiritului era un devotament fără margini faţă de Corneliu Zelea Codreanu. Această credinţă în calităţile superioare ale aceluia care conducea Legiunea s-a manifestat în toate actele vieţii sale. Întreaga lui fiinţă vibra de ardoare şi de entuziasm ce nu l-au părăsit niciodată în raporturile cu legionarii. Facultatea de

iubire şi de înţelegere era atât de profundă, aşa de puternică, încât radia şi în jurul lui. Se zicea că oricine vorbeşte cu Clime înţelege necesitatea iubirii neamului omenesc. Acestui om, dotat cu excepţionale calităţi, Căpitanul I-a încredinţat comanda noului corp legionar.

Ing. Clime a trecut imediat la organizarea Corpului. Cuiburile de muncitori din toată ţara au fost detaşate din "organizaţiile de bază" şi au intrat sub comandament nou. După ogigantică muncă de mai multe luni, Clime a putut raporta Căpitanului primele rezultate: "Corpul Muncitoresc Legionar" fusese constituit în întreaga ţară şi funcţiona din plin.

Făurirea noului organism a avut efecte benefice asupra maselor muncitoare şi a antrenat asupra maselor muncitoare şi a antrenat represiuni adânci: COMUNISMUL pierdea definitiv bătălia printre muncitori. MEDIUL SĂU DE PREDILECŢIE ÎN VEDEREA AGITAŢIEI ŞI RECRUTĂRII DE MEMBRI. MUNCITORII S-AU ÎNROLAT ÎN MASĂ SUB DRAPELUL Legiunii. Şi-au deschis ochii şi au priceput cine erau acei care luptau pentru dreptate şi sufereau prigoane. Într-adevăr, împotriva legionarilor s-a dezlănţuit toată furia guvernului, în vreme ce comuniştii erau trataţi cu indulgenţă.

Curând, aceşti lucrători, încadraţi în Mişcare, au avut prilejul să facă o experienţa amară pe propria lor piele. În întreprinderile în care munceau, erau supuşi la tot felul de sicanii. Autorităţile cereau şefilor de întreprinderi să denunţe poliţiei pe muncitorii legionari şi să-i concedieze pe cei mai conştiincioşi şi mai activi, calificându-i drept "recalcitranţi". Autorităţile îşi imaginau că muncitorii, întrucât erau oameni simpli, în faţa ameninţării de a-şi pierde pâinea zilnică, vor renunţa la aceste "prostii". Unii au cedat intimidării, fără îndoială, dar trebuie spus că astfel de cazuri au fost extrem de rare. Cele două presiuni combinate, aceea a autorităţilor şi aceea a întreprinderilor, n-au putut da rezultate scontate. "Corpul Muncitor Legionar" creştea şi se dezvolta. Sute de cuiburi noi se constituiau. Marile întreprinderi publice şi particulare, în special, erau puternic încadrate într-o reţea de cuiburi legionare.

Pentru a sublinia stima de care se bucura masa muncitoare în sânul Mişcării, studenţii din Bucureşti, la sugestia Căpitanului, au invitat o delegaţie de conducători muncitori la serbarea de la 10 Decembrie 1936 (Sărbătoarea Naţională a Studenţilor români), rugând-o să ia loc în tribuna de onoare şi să prezideze cu ei solemnităţile. Începând cu acea dată, cele două corpuri au fraternizat; şi astfel s-a născut tradiţia **luptei comune a studenţilor şi muncitorilor.** Sunt aceia care totdeauna au constituit trupele de şoc ale Mişcării, şi care au avut de suferit cele mai grele pierderi de-a lungul prigoanelor ulterioare.

13) MEMORIUL ADRESAT REGELUI

În Circulara din 30 Mai 1936, Corneliu Codreanu dăduse un strigăt de alarmă, denunţând politica externă a lui Nicolae Titulescu drept o mare primejdie pentru interesele ţării. La 5 Noiembrie acelaşi an, el revine asupra problemelor de politică externă într-un Memoriu adresat Regelui şi tuturor oamenilor politici ai ţării.

Acest Memoriu reprezenta documentul principal de expresie legionară în materie de politică externă. Era o sinteză a tuturor declaraţiilor făcute până atunci de şeful suprem al Mişcării Legionare; dar, totodată, un angajament categoric pentru viitor.

Dacă se examinează declaraţiile de politică externă ale lui Corneliu Codreanu, se constată că ele nu conţin nici o modificare esenţială, din 1927 şi până în 1938. O gândire continuă le leagă pe toate într-o perfectă unitate de vederi. Corneliu Codreanu a ajuns, în acest domeniu, la o concepţie clară, la o doctrină coerentă, la o linie de politică externă echilibrată.

n-au lipsit criticile, că maniera lui de tratare a problemelor de politică externă nu era adecvată chestiunilor impuse de securitatea externă a ţării. În acest domeniu, spun criticii, rigiditatea, inflexibilitatea, pot fi vătămătoare intereselor naţiunii. Politica externă, prin natura ei, e supusă fluctuaţiilor, şi reclamă o permanentă supleţe de mişcări, utilizarea inteligentă a tuturor oportunităţilor. Orice tendinţă de imobilizare a politicii externe, de aţi imprima cu orice chip o anumită direcţie, poate produce neamului pagube ireparabile. Or, aceste observaţiuni nu sunt juste decât în plan tactic.

În materie de strategie, situaţia e total diferită. În perspectiva unui viitor mai îndepărtat, omul de stat să-şi fixeze un obiectiv, pe care-l va urmări cu o inalterabilă perseverenţă. O politică externă care să se orienteze numai după circumstanţele momentului riscă să devină jucăria lor; şi omul politic care se mulţumeşte să navigheze improvizând, va sfârşi prin a sparge corabia statului de colţuri de stâncă neprevăzute.

Evident, nu există imuabile în politica externă. Ele sunt valabile numai pentru un anumit timp. De exemplu, idealul unităţii naţionale a dominat politica externă a României după războiul de independenţă (1877) până în 1919. Odată acest ideal atins, a încetat, în mod natural, să figureze în programul afacerilor externe ale ţării noastre. Obiectivele unei politici externe reprezintă constantele acestei politici: pentru o anumită epocă, şi adevăratul bărbat de stat trebuie să le urmărească cu perseverenţă, sesizând toate ocaziile care se înfăţişează pentru înfăptuirea lor.

Corneliu Codreanu a răspuns, ca toţi românii, că obiectivul principal de politică externă a ţării noastre, după realizarea unităţii teritoriale, era apărarea patrimoniului naţional împotriva tuturor pericolelor care pândeau la hotare. Mai trebuiau ca aceste primejdii să fie supuse unei analize înţelepte, pentru o justă evaluare a importanţei lor. Or, pericolele care ameninţau România erau multiple şi de o gravitate variabilă. Ele veneau din toate părţile: de la Sud, de la Vest, de la Nord şi de la Est. rămânea, deci, să se stabilească anume care era "pericolul" prin excelenţă, acela care nu se dădea în lături să-l priveze de o bucată de teritoriu, şi care compromitea propria lui supravieţuire fizică şi spirituală.

Analiza politicii externe pe care a făcut-o Corneliu Codreanu era complet diferită de aceea a Regelui şi a tuturor politicienilor responsabili din epocă.. el afirma, bazându-se pe condiţiile geopolitice ale ţării, şi pe studierea situaţiei internaţionale, că cel mai mare pericol, răul cel mai mare cu putinţă pentru poporul nostru, vine din partea Rusiei sovietice. Celelalte ameninţări – şi el nu le pierdea din vedere – erau secundare în raport cu pericolul de la Răsărit. În consecinţă, politica externă a României trebuia definită, elaborată şi urmărită în permanenţă, în funcţie de planurile imperialiste ale Moscovei. Asta trebuia să fie constanta politicii noastre internaţionale, şi în această lumină reală trebuia organizat întregul nostru dispozitiv de apărare.

Odată anunţată această constantă, Corneliu Codreanu a făcut un pas mai departe şi a expus şi mijloacele logice de apărare contra unei agresiuni din Est. mai întâi, alianţele noastre principale trebuiau orientate în sensul acesta, adică ele să fie selecţionate după unicul criteriu valabil: ce state, ce popoare din Europa şi de-aiurea, pot să ne ajute împotriva unei invazii venite de dincolo de Nistru? Sistemul de alianţe construit după primul război mondial, având Franţa drept punct de sprijin, ne protejase într-o anumită măsură împotriva Moscovei, în cursul primului deceniu. Dar către anii 1930, sistemul începuse să se deterioreze, până a-şi pierde întreaga eficacitate după venirea la putere a lui Hitler. Nici una din construcţiile politicii externe a României posterioare războiului nu ne-au difuzat o pavăză impenetrabilă contra unei invazii bolşevice.

În Memoriul din 5 Noiembrie 1936, adresat Regelui, Corneliu Codreanu preciza:

"Mica Înţelegere şi Înţelegerea Balcanică nu mai există. Cine mai crede în ele dovedeşte că n-a priceput nimic".

Într-adevăr, acel care mai putea încă să se gândească, în 1936, că cele două Atlante pot să ne fie de o oarecare utilitate, într-un moment dificil, făcea dovada unei orbiri nemărginite. Aceste Alianţe au avut o

valoare reală, atâta vreme cât puterea militară franceză dominase pe continent şi Rusia fusese ţinută în şah prin “cordonul sanitar”, organizat în Europa răsăriteană de-a lungul frontierelor sale, având tot Franţa drept sprijin principal.

Când statele revoluţiilor naţionale, Italia şi Germania, s-au evidenţiat – în vreme ce Franţa îşi pierdea hegemonia asupra Continentului – aceste Alianţe deveniseră de o extremă fragilitate; puse la încercare, ele cu siguranţă nu rezistau.

Acest fapt devenise evident în 1936 şi dacă, în pofida tuturora, şefii de partide mai credeau în solidaritatea vechilor Alianţe, faptul trebuie atribuit propriei lor inerţii politice, lipsei lor de discernământ şi influienţei nefaste exercitate asupra lor de Titulescu. **Nu Corneliu Codreanu se înşela asupra falimentului Micii Înţelegeri, al Înţelegerii Balcanice, al Societăţii Naţiunilor, al vechilor alianţe anglo-franceze, ci Maniu, Brătianu, Iorga, Argetoianu, Tătărăscu şi toţi ceilalţi şefi de partide mai mici, care ascultau cu religiozitate oracolul titulescian.**

În noile circumstanţe, “marii noştri aliaţi”, aşa cum erau desemnate Franţa şi Anglia în toate discursurile oficiale, nu mai erau în stare să ne ajute împotriva unui atac venit de la Răsărit; nici contra unui atac, de mai mică anvergură, venit de la Apus. Ele însele abia respirau, sub crescânda presiune a Puterilor Axei. A aşeza destinul patriei pe nişte construcţii aşa de rtificiale însemna a urmări în mod deschis dezastrul.

Titulescu nu ignora, desigur, aceste realităţi. El ştia că politica lui externă era fatală ţării noastre. Dar soarta României nu-l interesa. De multă vreme, el se despărţise de naţiune, pentru a sluji interesele comunismului mondial. El acţiona într-o manieră perfect logică şi lucidă pe linia care-i fusese fixată de noii lui stăpâni. Grija sa majoră nu era de a salva România de furtuna ce se apropia, ce de a adormi vigilenţa conducătorilor ţării.

Totodată, el exagera pericolul maghiar, pericolul secundar, care n-ar fi putut deveni efectiv şi ascuţit, decât în ipoteza unei înţelegeri militate cu Germania. Falsificând datele de politică externă, Titulescu căuta să modifice în aşa fel dispozitivul de apărare al ţării, încât noi să ajungem a ne sprijinii pe Rusia contra unui pericol maghiar presupus, ca să sfârşim, încetul cu încetul, prin a fi invadaţi şi cuceriţi de bolşevici.

Corneliu Codreanu vedea lucrurile cu limpezime. El susţinea că Mica Înţelegere şi Înţelegerea Balcanică nu erau decât nişte ficţiuni diplomatice, întreţinute de Titulescu pentru a da ţării un sentiment fals de securitate; că Anglia şi Franţa nu erau capabile să ne ajute împotriva unui atac venit de la Est, şi că Societatea Naţiunilor era totalmente inoperantă. În consecinţă, se cerea cu orice preţ înlocuirea

alianţelor existente, deja caduce, cu altele mai sigure, capabile să ne garanteze integritatea noastră teritorială. N-aveam de ales, de ne place ori nu; asta era situaţia: **trebuia să ne întoarcem către Puterile Axei**. Noua conjunctură ne constrângea să căutăm alte alianţe.

“Faţă în faţă stau numai două lumi. Sub presiunea lor, în clipa războiului, toate combinaţiile diplomatice se vor nărui ca nişte castele de carton. Aceste lumi sunt: Statele revoluţiilor naţionale care luptă pentru apărarea Crucii şi a unei civilizaţii milenare şi bolşevismul cu anexele sale, care lută pentru nimicirea neamurilor şi pentru prăbuşirea civilizaţiei creştine”.

Previziunile cornelie**ne** s-au verificat cu o exactitate matematică. În momentul izbucnirii războiului, Franţa şi Anglia au fost rapid eliminate din conflict. Ce spuneau atunci Mica Înţelegere, Înţelegerea Balcanică şi Societatea Naţiunilor, ce făceau figură de pise de muzeu!... România a rămas izolată, prinsă între o Germanie victorioasă pe continent şi o Rusie perfidă, care pândea momentul favorabil pentru a se declanşa.

În 1940, deşi fusese semnat cu România un “Pact de neagresiune”, Rusia şi-a însuşit Basarabia şi Bucovina de nord. Ea le-ar fi anexat în întregime, dacă în ultimul moment n-ar fi intervenit Germania în ajutorul ei. Această Germanie pe care Titulescu, omul Moscovei, şi marea majororitate a oamenilor politici români, o detestau! În fine, România a fost silită să se unească cu Puterile Axei, aşa cum prevăzuse Corneliu Codreanu, dar în condiţiile cele mai puţin prielnice, plătind noua alianţă indispensabilă prin mari pierderi teritoriale...

Titulescu fusese eliminat din guvern în August 1936, înainte de a fi publicat Memoriul adresat regelui de către Corneliu Codreanu. Dar, deşi Titulescu nu mai figura ca ministru titular al Afacerilor Externe, guvernul continua politica lui nefastă de apropiere cu Rusia. Politica internaţională era dirijată direct de regele Carol, ale cărui vederi nu se deosebeau în nimic de acelea ale lui Titulescu. El se găsea tot sub influienţa metresei sale, Elena Lupescu; şi aceasta, cu întreaga camarilă regală, favoriza conspiraţia comunistă.

Constatând că îndepărtarea lui Titulescu n-a produs revirimentul salutar scontat în politica externă, Corneliu Codreanu a crezut că este necesar să adauge declaraţiilor sale un avertisment sever, dat acelora care ţineau atunci destinele ţării în mâinile lor:

“Cerem ca Majestatea Voastră să pretindă tuturor celor ce conduc sau manifestă păreri cu privire la politica externă a României să declare că răspund cu capul pentru directivele pe care şi le însuşesc. Aşteptăm de asemenea un gest de mare curaj şi de mare cavalerism şi din partea Majestăţii Voastre, în ceea ce priveşte linia regală de politica externă a

României.

În acest mod, în momentul unei eventuale catastrofe, ţara ar cunoaşte şi cui aparţin răspunderile şi natura sancţiunii.

Dacă noi, tineretul, vom fi puşi în situaţia tragică de a intra într-un război alături de puterile bolşevismului, împotriva celor care apără civilizaţia creştină a lumii, care apără bisericile de dărâmare, care apără moaştele sfinţilor, care apără de profanare mormintele eroilor – declarăm pe faţă că vom trage cu revolverele în acei ce ne-au adus acolo, şi pentru că nu vom putea dezerta, spre a nu face act de dezonoare, ne vom sinucide.

Nciodată tineretul Neamului românesc nu va lupta sub semnul Satanei împotriva lui Dumnezeu”.

14) EXPEDIŢIA LEGIONARĂ ÎN SPANIA

în seara de 24 Noiembrie 1936, pe peronul Gării de Nord, din Bucureşti, s-a petrecut o scenă sfâşietoare, de o profundă semnificaţie. Corneliu Codreanu, cu întregul său Stat-Major, îşi lua rămas bun de la legionarii care plecau să lupte în Spania. Doi dintre ei, Moţa şi Marin, n-au mai revenit vii în patria lor...

în afara lui Moţa şi a lui Marin, echipa era formată din ing. Gh.Clime, avocatul Nicolae Totu, Prinţul Aşexandru Cantacuzino, preotul Dumitrescu-Borşa şi avocatul Bănică Dobre. Echipa pleca sub comanda bătrânului general Gh. Cantacuzino, care în afară de însărcinarea de a integra grupul românesc în armata spaniolă, primise misiunea să ofere – din partea Căpitanului şi a Mişcării Legionare – o sabie de onoare generalului Moscado, viteazul apărător al Alcazarului.

Căpitanul se despărţea, cu inima strânsă, de legionarii care plecau la distanţa de 4.000 km, pentru apărarea lui Hristos împotriva furiei devastatoare a hoardelor roşii. Aceşti legionari nu erau doar nişte bravi soldaţi ai Legiunii, ci conducători legionari care, la rândul lor, edificaseră această Mişcare pe parcursul nenumăratelor lupte, încercări şi suferinţe. Dispariţia nu importă a căruia dintre ei provoca un vid sensibil în cadrele Legiunii.

În special, nelinişstea soarta lui Ion Moţa. Acesta depăşise pe mulţi şefi legionari. Era unul din fondatorii Mişcării şi colaboratorul cel mai apropiat. În momente dificile pentru Legiune, şi când chiar viaţa lui Corneliu Codreanu era ameninţată, Moţa îl ajutase trup şi suflet. Vorbele lui erau ascultate cu respect de legionari. Adversarii se temeau de el. Orice intervenţie a lui Moţa avea un efect răsunător în lumea politică. Când lua apărarea Căpitanului, ca să răspundă vreunui calomniator ori pentru a denunţa vreun complot contra vieţii lui,

întreaga ţară era atentă. Inamicii ştiau că el nu dă înapoi niciodată, atunci când ia o hotărâre; şi când face o declaraţie o pune în aplicare.

Moţa era un om de o vastă cultură politică, un avocat strălucit şu un profund gânditor. Scrierile sale au fost proclamate, de către Căpitan, drept "doctrină legionară", adică egale în valoare gândurilor fondatorului.

Însă deasupra tuturor meritelor, Moţa reprezenta ceva incomparabil pentru întreaga Mişcare. Era un model de om, şi de umanitate, în cea mai pură şi mai completă realizare a lor. Exemplul lui Moţa constituia dovada elocventă că nici Corneliu Codreanu nu se legăna în iluzii atunci când proclamase ca finalitate a Legiunii, crearea unui "om nou". Moţa era alături de dânsul pentru a demonstra, prin propriile sale vrednicii, prin acţiunile lui proprii, reuşita experienţei educative a Legiunii. Căpitanul, sprijinit pe el, simţea întărindu-se certitudinea interioară că nu s-a înşelat făurind omul jerfelnic. Dispunea, încă de la început, de o energie ce acţiona potrivit legilor noului organism şi care putea fi dată ca exemplu membrilor săi. Corneliu Codreanu vedea în Moţa, în trăirea lui ţesută din renunţări şi sacrificii, reflectul operei sale.

Iniţiativa aparţinea lui Moţa. Era – se poate zice – o intimă necesitate a fiinţei sale. Înspăimântătoarele veşti care veneau din Spania îl răneau până în adâncul inimii. Nu putea suporta ideea altarelor profanate cu barbaria dezlănţuită în această ţară de ideologia marxistă, fără să nu simtă într-însul tendinţa ajutorului acelora care-l apără pe Christ.

Deşi I-a fost dureros Căpitanului să se despartă de Moţa, nu putea să se opună unei asemenea hotărâri. Totuşi, spre a diminua eventualele riscuri, atât pentru Moţa, cât şi pentru ceilalţi membri ai expediţiei, el le limitase prezenţa pe front la o lună de zile, după care trebuiau să fie înlocuiţi cu alţi legionari, care să participe la luptă. Sute de legionari erau gata să ia drumul Spaniei, şi doar precaritatea mijloacelor de materiale a împiedicat formarea unei unităţi mai mari.

Trenul se puse lent în mişcare. Braţele celor care au rămas pe peron, cu Căpitanul în frunte, se ridicară într-un ultim salut adresat acelora care se duceau să înfrunte duşmanul neamului şi al creştinătăţii pe pământul însângerat al Spaniei!... Drumul pe care trebuia să-l parcurgă trecea prin Nordul ţării, prin punctul de frontierp "Grigore Ghica Vodă" (în Bucovina); şi de acolo, prin Polonia şi Germania. Drumul cel mai scurt ar fi fost traversarea Franţei, dar ei trebuiau să evite această ţară, unde la putere era atunci un guvern al "Frontului popular", prezidat de Leon Blum, care sprijinea regimul comunist spaniol.

Autorităţile poloneze au primit grupul cu amiciţie; la fel germanii, care şi ei trimiseseră în Spania aviatori de vânătoare ai "Legiunii Condor", asigurând astfel, încă din primele luni ale războiului, superioritatea

aeriană a forţelor naţionaliste.

La Hamburg, echipa legionară s-a îmbarcat pe vasul “Monte Oliva”, ca să ajungă în Portugalia. Numele vasului le evoca ceasurile tragice din viaţa Mântuitorului înainte de a cădea în cursa fariseilor.

Călătoria pe vas a durat mai multe zile. Timpul a fost întrebuinţat în vederea discutării temelor de luptă cu generalul Cantacuzino şi cu ing. Clime. Ion Moţa, singur, privea de departe!... S-ar zice că lucrurile din această lume deja nu-l mai interesau... În timpul acestei călătorii era ca un moment de iluminare spirituală, spune Bănică Dobre (care a consemnat aceasta în cartea lui):

“Frumos este să trăieşti în slujba unui ideal, dar e sublim să mori în serviciul lui”.

La 4 Decembrie 1936, legionarii români debarcară în Portugalia. Au fost primiţi de Ministrul Spaniei naţionaliste, care le-a urat bine aţi venit! Studenţii portughezi, aflând de trecerea legionarilor români, au venit şi ei ca să le aducă mărturia călduroasei lor simpatii. Moţa improviză un scurt discurs, pentru a le explica raţiunea marşului lor către Spania.

De la Lisabona, ei au luat drumul spre Salamanca. De cum au trecut frontiera, au intrat în contact cu realităţile creude ale războiului: case distruse, ogoare devastate de obuze, gări pline de soldaţi şi de femei în doliu...

“Mare şi sublimă este totuşi tragedia poporului spaniol care, pentru Cruce şi Patrie, preferă să piardă totul!...” remarcă Nicolae Totu în cartea sa.

În seara de 5 Decembrie, ei au sosit în gara Salamanca, unde au fost salutaţi de un reprezentant al generalisimului Franco. General Cantacuzino a răspuns în limba franceză:

“Căpitanul legionarilor români, Corneliu Codreanu, trimitr Spaniei naţionaliste care apără Credinţa şi Crucea, şapte conducători ai Legiunii, ca să lupte şi să moară, dacă Dumnezeu le cere, apărând idealul care, aci, în Spania, ca şi acasă la sora ei îndepărtată, România, este acela al Legiunii şi al Căpitanului ei”.

Un număr mare de persoane s-au adunat în jurul lor la sosire. Deşi neînţelegând sensul exact al vorbelor Generalului, ele ascultau cu emoţie, şi au izbucnit în aplauze la sfârşitul alocuţiunii sale.

La Salamanca, unde se afla atunci Cartierul general al lui Franco, problema a fost rapid rezolvată. Li s-a oferit posibilitatea să se angajeze cu gradele pe care le aveau în România (toţi erau ofiţeri de rezervă); dar ei au refuzat, declarând că preferă să lupte ca simpli

soldaţi în linia întâi. Alexandru Cantacuzino a explicat mai târziu şi de aleseseră ei această cale:

“Voim să luptăm ca soldaţi şi pentru a da exemplu. Exemplu de contopire sufletească cu soldaţii, cu cei mici şi necăjiţi, a căror jertfă este ornată cu lauri.

Am vrut ca muncitorii şi sătenii şi copiii din şcoală să ştie cu neşovăitoare convingere: comandanţii legionari nu îşi câştigă gradele şi dreptul la comandă pe temei de privilegiu şi de învârteală, ci încovoindu-se sub lipsuri, suferinţe şi răni, şi zâmbind când şuiera moartea”.

Au fost repartizaţi “Legiunii Străine Spaniole”, pe însuşi Al.Cantacuzino o numea “infamia cea mai vitează din lume”.

Însoţiţi de colonelul Villalba, unul din eroicii apărători ai Alcazarului, echipa legionară, având în frunte pe generalul Moscardo, comandantul frontului de Nord, la ceremonia predării sabiei de onoare.

La Soria, o imensă mulţime îi aştepta în faţa Palatului guvernatorului provinciei. Tot oraşul era pavoazat cu steaguri spaniole şi româneşti iar reprezentanţii îndepărtatei Românii au fost îndelung aclamaţi. Iată cum ne descrie Nicolae Totu această emoţionantă ceremonie:

“Lume multă. Ordine. Însuşi generalul Moscardo a ieşit în întâmpinarea noastră, înconjurat de întregul stat-major. Mergem într-o sală să ne pregătim. Părintele Dumitrescu îmbracă odăjdiile, desfăşurăm drapelul nostru trei culori. Ne aranjăm hainele pe noi. Într-o ţinută majestuoasă, păşim în sala mare de recepţie. mOţa comandă. Ah!, să-l fi văzut, ce măreţ, ce sublim! Noi parcă eram stane de piatră: Ion Moţa comandă pentru onor. O linişte profundă. Toţi parcă am încremenit. Generalul scoate sabia din îmbrăcăminte. O apucă de gardă şi de vârf şi o face arc. Oţel de Toledo fin. Începe grav, aşa cum ştia domnia-sa să fie în momente mari, într-o franţuzească impecabilă. Ceea ce ţine el în mână nu este o jucărie, de altfel se şi vede. Lama din mâna Generalului se răsuceşte ca un şarpe. “Eu am purtat-o în lupte”, zice el. Toţi cunosc trecutul de vitejie al acestui erou. Mă uit la Generalul nostru, erou între eroi, în faţa lui, vestitul Moscardo. Cuvintele calde cuprind şi înflăcărează inimile. Îmi vin în ochi lacrimile. Mă reţin.

Generalul a terminat răscolitorul său discurs. Predă sabia şi îmbrăţişează pe generalul Moscardo, care-l sărută. Lumea mişcată bate din palme”.

În discursul său, generalul Cantacuzino a pus accent pe solidaritea de destin a Spaniei, a României şi a lumii întregi:

“Acest război sfânt nu este numai acela al Spaniei; el aparţine tuturor şi asemeni nouă. Chiar Dvs., la Alcazar şi aici, pe frontul Nord de Madrid, v-aţi asumat apărarea întregii lumi”

strălucitele fapte de arme ale generalului Cantacuzino erau cunoscute de generalul Moscardo din tratatele de istorie militară.generalul Moscardo, în răspunsul său, a avut delicateţea să sublinieze că învăţămintele trase din splendida apărare a crestelor Carpaţilor de către generalul Cantacuzino în timpul primului război mondial, I-au fost utile, atât în apărarea Alcazarului, cât şi în cele mai recente lupte duse pe frontul din Nord de Madrid.

De la Soria, echipa legionarilor români a plecat la Toledo, unde a vizitat ruinele Alcazarului, şi la 8 Decembrie 1936 a ajuns la Talavera de la Reina, unde se găsea Inspectoratul Legiunii Străine. Au fost introduşi la colonelul Yague, comandantul Legiunii Străine, apoi repartizaţi în Bandera 6 de Tercio, compania 21. Aci s-a isprăvit misiunea generalului Cantacuzino. El trebuia să se reîntoarcă la Salamanca şi de-acolo în România. Bătrânul general, cu lacrimi în ochi, s-a despărţit de “copiii săi”, regretând că nu mai este tânăr ca să rămână cu ei, pentru a înfrunta din nou moartea din tranşee. La vârsta lui, nu mai putea face campania în prima linie; şi Înaltul Comandament spaniol l-a făcut să înţeleagă că nu mai are loc disponibil demn de gradul său.

După o sumară instrucţie de câteva zile, mai ales pentru a se familiariza cu comandanţii spanioli, legionarii români au fost trimişi pe front.

Înainte de a relata despre luptele la care au luat parte, se cade să reamintim starea de spirit, fundamental diferită de aceea a altor străini angajaţi în Tercio. Ceea ce I-a determinat să plece în Spania, nu era o analogie politică cu forţele naţionaliste, ci, îndeosebi, un element religios: ultragiile zilnice comise de comunişti împotriva lui Dumnezeu. Cea mai scumpă dorinţă a lor era de a duce mărturie pentru Hristos, oferindu-şi pentru aceasta, dacă era necesar, propria viaţă. Ardeau de nerăbdare să plece pe front. Li se părea că timpul se scurge prea încet şi că un eveniment neaşteptat – poate o victorie naţionalistă precipitată – îi putea frustra de puternica lor sete de sacrificiu.

Moţa, mai ales, trăia într-o permanentă tensiune. Când, la Talavera de la Reina, Nicolae Totu se îmbolnăvi şi nu putu, mai multe zile, să participe la exerciţii, Moţa a fost în culmea agitaţiei. S-a uşurat când Totu a învins boala şi a putut să se integreze companiei. Suprema satisfacţie la care aspirau legionarii era aceea de a putea defila, cu steagul românesc în frunte, într-un Madrid eliberat şi datorită jertfelor lor.

Sosirea pe front a legionarilor a coincis cu marile lupte din împrejurimile

Madridului. De unde speranţa lor că luarea capitalei Spaniei nu era decât o chestiune de câteva săptămâni.

După devansarea victorioasă a trupelor naţionaliste din Maroc, până în împrejurimile Madridului, Înaltul Comandament spaniol a luat hotărârea de a concentra toate trupele disponibile împotriva Capitalei, ca să încerce cucerirea ei chiar în cursul acestei ofensive. Această tentativă a eşuat, deoarece, în momentul cel mai critic al bătăliei, au intervenit, în apărarea Madridului, brigăzile internaţionale.

Legionarii români au participat din plin la activitatea de pe front. Bandera nr. 6, din care făceau parte, a fost aruncată în luptele cele mai înverşunate care s-au dat între "Casa de Campo – Las Rozas – El Escorial", din timpul fazei ofensive a naţionaliştilor, ca şi în contraatacul duşman şi în luptele aprige în vederea stabilirii frontului pe linia care, drept urmare, n-a mai suferit schimbări mari până la finele războiului.

Legionarii scăpaţi din războiul acesta au povestit peripeţiile trăite pe frontul spaniol, şi fiecare a scris câte o carte. Viziunea patetică a războiului se împleteşte în naraţiunile lor cu şirul nesfârşit de orori comise de comunişti împotriva populaţiei civile şi împotriva Bisericii. Ceea ce au văzut ei cu ochii, l-a umplut de durere, de revoltă, de mânie. În toate localităţile pe unde au trecut comuniştii, au lăsat în urma lor biserici distruse, altare profanate, imaginile sfinte sfâşiate de lovituri de baionetă, preoţi asasinaţi, femei şi fete violate; apoi asasinate cu un sadism înspăimântător.

Toate aceste orori nu erau "excese inerente oricărui război", cum a dorit să facă să credem presa comunistă, ci acte de vandalism, de cruzime şi de perversiune. În cursul atacurilor următoare legionarii români au luptat cu o violenţă înzecită la vederea acestor atrocităţi.

Vom urmări faptele de război ale echipei legionare, din naraţiunea lui Nicolae Totu, care, în cartea lui "Însemnări de pe front", a lăsat cea mai detaliată cronică a acestor evenimente. Într-adevăr, N.Totu poate fi considerat drept cronicarul expediţiei legionare din Spania.

Cea dintâi localitate din zona frontului unde au sosit ei a fost Boadillia del Monte. Acest mic oraş fusese ocupat cu o zi înainte de trupele naţionaliste şi era într-o stare lamentabilă. Nici o clădire nu era intactă. Compania nr. 21 şi-a instalat cartierele generale într-o mănăstire. Ceea ce văd acolo este terifiant:

"Icoane pictate cu nume celebre, opere de artă din timpulk Renaşterii şi chiar înainte, mânăstirea are vreo 600 de ani, sunt rupte, ochii scoşi. Icoanele Maicii Domnului profanate cer răzbunare. Nici nu se pot descrie toate ororile…

…Facla noastră luminează fantastic galeriile, altarele, ni se pare că este sfârşitul şi iadul a pus stăpânire. Murdării făcute pe altar, totul este murdărit şi – ca sacrilegiul să fie mai mare – secera şi ciocanul făcute de mâini pricepute, umplu pereţii, icoanele, toate ungherele. Iată ce civilizaţie ne aşteaptă şi pe noi!…”

la Boadillia del Monte legionarii au descoperit şi cadavrul unui preot într-o capelă distrusă şi profanată.

“Capela este transformată în batjocură. Pe treptele altarului se vede ceva, parcă ar fi un trup omenesc, dar nu ne vine a crede. Ne apropiem. Cu groază recunoaştem în mototolul de haine şi în sânge închegat, cadavrul unui preot. Ne priveşte cu ochii sticloşi, împrejmuiţi de sânge. Ne mirăm de ochii aceştia anormali de mari, ne uităm mai de-aproape şi ne trece fiorul. Pleoapele au fost tăiate. Nările nasului arse şi sfărâmate, se cunoaşte urma prafului de puşcă. Nasul preotului a servit pentru artificii. Comuniştii l-au umplut nările cu praf şi pe urmă le-au dat foc. Ce spectacol sadic! Mâinile au fost legate la spate. Numai capul a fost cruţat, probabil ca să se vadă mutilările sau să se lungească moartea în chinuri. Peste tot, sânge împroşcat pe pereţi, în unele locuri rămăşiţe de creier, uscate, cu fir de păr. Aici a fost un fel de comandament militar comunist…

în aceeaşi localitate, cadavrele unei tinere femei şi a unei fetiţe de vreo şase ani, violate şi omorâte de aceşti monştri. Moţa este tulburat. Sufletul său sensibil se rupe de durere. Este incapabil de a pronunţa un cuvânt. Cade în genunchi şi cere preotului Dumitrescu să spună o rugăciune”.

Nu povestim decât cele mai însemnate momente din această campanie, care, deşi a durat numai şase săptămâni, e plină de intensitate dramatică.

Trupele concentrate în jurul lui Boadillia del Monte au fost surprinse chiar în noaptea Anului Nou de un ordin de trecere la atac. Până atunci, ele aveau sarcina să sape tranşee, în special gropi anti-tanc, ceea ce dădea impresia că se urmărea stabilizarea frontului. În realitate, toate aceste lucrări serveau de simplu camuflaj, pentru a disimula ofensiva în sectorul Banderei a 6-a era să taie şoseaua spre Las Rozas, în amonte de localitatea aceasta, ocupată de roşii.

Mai întâi, pleacă la atac trupele maure, apoi legionarii din Tercio. Compania 21, din care făcea parte echipa românească, deşi venită târziu, izbuteşte să înainteze rapid şi să taie marginea şoselei, unde au săpat tranşee. Într-o singură zi, au progresat cu 17 km, răsturnat toate obstacolele, devansând multe flancuri ale companiei. Doar seara se putea restabili legătura cu restul Banderei. plerderile erau foarte grele. Bandera nr. 6 a pierdut aproape toţi ofiţerii, morţi sau răniţi. În cursul

acestei ofensive, grupul român suferă prima pierdere: Bănică Dobre a fost rănit de un glonte mexican şi a trebuit să fie evacuat.

Surprins de ofensiva naţionalistă, inamicul acedat terenul, dar, a doua zi, revine cu mari întăriturі de oameni, de tancuri şi de material greu. Scopul contraatacului era reocuparea drumului spre Las Rozas şi respingerea naţionaliştilor cât mai departe posibil, spre punctul lor de plecare.

În momentul contraatacului, compania 21 se găsea pe poziţia cea mai periculoasă, încadrată de un intens foc de mitraliere, de puşti-mitralieră şi de tunuri. Avioanele inamice mitraliau şi ele neîntrerupt tranşeele. Mai târziu, au ţâşnit 25 de tancuri şi, sub protecţia lor, infanteria duşmană a putut să se apropie.

Situaţia părea disperată. Întăririle nu puteau sosi, fiindcă terenul din spatele frontului era în îîntregime sub bătaia focului inamicului. Dintr-un moment în într-altul, apărătorii se aşteptau să fie zdrobiţi de tancurile care înaintau. Nimeni nu mai comanda, deoarece nu numai toţi ofiţerii, ci şi un număr mare de subofiţeri fuseseră scoşi din luptă. Imposibilă scăparea. Nimicirea părea inevitabilă. Grupul român mai rezista încă; moartea îi cruţase până atunci. În ultima clipă, când totul părea pierdut, o intervenţie eroică a lui Moţa salvă situaţia. Să urmărim, iarăşi, pe cronicarul expediţiei:.

“Iadul pe pământ. Tranşeele sunt întoarse pe dos. Nu mai este nici un chip de scăpare. Vezi sărind picioare, mâini, corpuri sfărâmate, auzi horcăituri, gemete, strigăte şi focul care nu slăbeşte. Ajutoare nu ne mai pot veni, căci inamicul a barat şi drumul rezervelor…

deodată, o voce, un răgnet, ce nu mai are nimic omenesc. Sărim cu toţii arşi în sus. Moţa în picoare pe tranşee, în ploaia de gloanţe, ia comanda:

-Înainte!

Au înţeles toţi, spanioli, portughezi, ruşi, nemţi. Moţa este de două ori mai mare, parcă e o statuie.

-Baioneta la armă!

E o nebunie ce facem, dar tot moartea ne aşteaptă. Din tranşee ţâşnesc nu oameni, ci fiare înnebunite de focul ucigător…”

Toate celelalte trupe, văzând gestul temerar al românilor, se alătură atacului lor. În acel moment critic, din fericire, sosesc întăriturile. Comuniştii fug, după ce au pierdut un număr mare de tancuri. Atacul a fost respins.

“În jurul lui Moţa se face cerc. Ofiţerii îl felicită. Soldaţii se uită cu admiraţie la el. Nouă, românilor, ne creşte inima. Lacrimile ne-au năpădit. Privirea lui pluteşte în înălţimi neînţelese de noi. Este transfigurat…”

Graţie gestului eroic al lui Moţa, Compania nr.21 a putut păstra poziţia cucerită în ajun, cu preţul unor grele sacrificii. În afară de acestea, Bandera nr.6 a fost salvată de un dezastru sigur.

Atacul naţionalist naţionalist împotriva şoselei Las Rozas nu era decât un obiectiv secundar în ansamblul operaţiunilor; era mai degrabă o manevră de diversiune, destinată să mascheze veritabilul obiectiv: cucerirea Madridului.

Imediat după această victorie, Compania nr.21 a fost evacuată de pe şosea şi i s-a ordonat să se regrupeze în spatele frontului, pentru o nouă misiune: cucerirea satului Pozuelo, ce se afla în direcţia Madrid. Duşmanul, surprins de schimbarea frontului, se retrăsese în debandadă spre Pozuelo.

Compania 21 înaintă vertiginos ca să împiedice regruparea şi formarea unei noi linii de apărare. La liziera satului, roşii îşi stabiliseră tranşee întărite. În jurul satului, un vast teren descoperit. Legionarii nu puteau să se camufleze nici într-un chip; pe de altă parte, din clopotniţa unei biserici, două mitraliere acopereau întregul sector. Ofensiva părea oprită.

“Atunci Moţa se duce la Căpitan şi cere voie ca împreună cu românii să încerce distrugerea cuibului de mitraliere, încercare de o îndrăzneală nebunească, ne povesteşte Nicolae Totu. Noi suntem gata cu toţii. Căpitanul însă nu vrea să descompleteze secţia, care şi aşa are o poziţie periculoasă. Ordonă să i se dea din fiecare escuadă câte un om. Moţa cere măcar încă un român. Căpitanul strigă: Basil Marin. Pornesc 12. Noi ne uităm şi ne rugăm lui Dumnezeu în gând.

Mitralierele au priceput manevra şi tot focul se revarsă asupra lor. Cad, se ridică, salturi, iată au ajuns patru inşi lângă clopotniţă. Nici nu observăm bine cine sunt. Se aud pocnete de grenadă. Mitralierele au amuţit. Se reîntorc şi grăbiţi: Moţa, Marin, Igor Zaharov (fiul unor ruşi exilaţi, angajat voluntar în “TERCIO”) şi un spaniol. Se aşează la locurile lor, ca şi cum nu s-ar fi întâmplat nimic”.

Odată pericolul eliminat, Compania poate înainta spre Pozuelo, de unde inamicul vârât prin case, revărsa torente de foc. Operaţiunea era riscantă, întrucât înaintarea trebuia să se desfăşoare în teren descoperit şi multe atacuri anterioare, efectuate de mauri, fuseseră respinse cu grele pierderi. Aceştia refuzau să facă o nouă tentativă. Atunci s-a făcut apel la unitatea cea mai vitează a Banderei, Compania

nr.21.

În frunte înaintau românii, conduşi de sergentul Ortigoza. Întregul foc inamic se concentra asupra lor; însă nimica nu-i putea opri. Au ajuns la reţelele de sârmă ghimpată, de-a lungul cărora s-au strecurat unul câte unul. Apoi, au pătruns în sat, unde începu curăţarea caselor cu grenada. Odată comuniştii izgoniţi, Compania a putut în sfârşit să se odihnească, după o luptă neîntreruptă de 25 de ceasuri.

Odihna n-a durat mult. Compania a fost retrasă din adăpostul ei chiar a doua zi şi îndreptată spre Aravaca. Obiectivul ei: interceptarea căii ferate şi a şoselei paralele Las Rozas-Madrid şi ocuparea Aravancăi ce era în apropiere. De pe înălţimile care înconjurau Aravanca, se putea contempla panorama Madridului. Secţia din care făceau parte românii era totdeauna gata cea dintâi, la orice apel. Moţa îi grăbea mereu: “Repede, camarazi!, pentru ca spanilii să nu râdă de noi!” În toate împrejurările, de la acţiunile cele mai simple din viaţa de soldat, şi până la tensiunea de luptă, când se cuvenea curaj în faţa morţii, Moţa era preocupat de renumele Legiunii: “-Să ne prezentăm bine, pentru ca Căpitanul să fie mândru de noi, ca să fim la înălţimea vitejiei spaniole”.

Asaltul împotriva Aravancăi a avut loc în două etape. Compania a ajuns relativ repede până la calea ferată; dar, înainte de a pătrunde în localitate, avea o depresiune, dominată de sat, în care inamicul se întărise solid. Situaţia era asemănătoare cu aceea de la Pozuelo. Ca să treci prin valea aceasta era o nebunie; terenul era în întregime descoperit; nici măcar un mărăcine. Nimic decât ogoare arate. Unităţile ezitau. Desigur, se va face iarăşi apel la Compania 21.

“Deodată se aude cuvântul magic: “Ventiuna!” Un fior ne-a străbătut pe toţi. Nu ştiu de ce, dar când striga “Ventiuna!” parcă vedeam toate luptele şi toată gloria acestei companii comprimate în acest strigăt. Câteva comenzi scurte şi pornim, desfăşuraţi în trăgător, pe vale. Inamicul rămâne o clipă năucit. Suntem nebuni. Această vale înseamnă moarte sigură. O capcană mai bună nu se poate. O victorie mai uşoară, nici nu puteau gândi comuniştii. Cine a făcut războiul, ştie ce înseamnă să înaintezi pe câmp deschis, bătut pe flancuri de mitraliere. Ne dăm seama unde intrăm. Toţi suntem serioşi. Marin are un surâs dispreţuitor în colţul gurii. Moţa ne spune: -Să vă ţineţi bine băieţi, să fie mulţumiţ Căpitanul de noi. Mereu aceeaşi grijă, să fim cei mai buni”.

Pleacă într-o cursă nebună; picioarele se încleie în pământul arat; fac să-şi piardă respiraţia, ca să nu rămână în urmă. Mitralierele trag fără odihnă; rândurile se subţiază... În fine, legionarii ajung la o sută de metri de-o casă din Avaranca. Un ultim effort şi pătrund înăuntru. O curăţă cu grenada şi o iau în primire.

Dar partea anevoioasă abia începea. Erau aici într-o insulă din mijlocul duşmanilor. Tot restul satului era încă în mâna comuniştilor, care îi somau continuu să se predea. Căutau să stabilească o legătură cu alte case, dar omul trimis în recunoaştere le confirmă că sunt încercuiţi. Petrec o noapte teribilă în această insulă, aşteptând dintr-un moment într-altul să fie luaţi prin asalt şi lichidaţi. Rezistă 24 de ore până la venirea întăriturilor care I-au eliberat.

Această acţiune, în care românii au jucat un rol decisiv, a fost o mare însemnătate pentru situaţia întregului front. Şoseaua Escoral-Las Rosas-Madrid, căzu sub controlul naţionaliştilor, şi trupele se ţineau drumul şi-au putut continua ofensiva spre Madrid, strângând din ce în ce mai mult cercul din jurul Capitalei. Frontul s-a îndepărtat de Aravanca. Li s-a promis un repaus de o săptămână pentru oamenii Companiei a 21-a, foarte încercaţi. De o lună de zile, ei n-avuseseră o clipă de odihnă. Mereu în luptă, mereu în ofensivă. Totuşi, de astă dată, soarta le-a fost împotrivă. Abia de-şi amenajaseră locuinţele, că o salvă puternică s-a auzit în direcţia Madridului, apropiindu-se. trupele naţionaliste băteau în retragere. S-a dat ordinul de repliere tot la Aravanca. Compania nr.21 a fost retrimisă la punctul de plecare, de unde ea pornise în ofensivă, sectorul Las Rozas-Madrid, unde situaţia se agravase brusc. Duşmanul ataca cu forţe puternice, în scopul de a străpunge frontul în acest punct şi de a învălui poziţiile avansate ale naţionaliştilor din jurul Madridului.

La 11 Ianuarie 1937, Compania a 21-a se afla cantonată în satul Majadahonda. Frontul trecea pe marginea satului. Aci, Nicolae Totu, cronicarul expediţiei, cade lovit de o gripă puternică, cu temperatură ridicată. Rezistase multă vremii bolii, dar acuma îl doborâse şi a trebuit să fie evacuat. Echipa legionară era redusă la cinci membri: Moţa, Marin, Clime, Al. Cantacuzino şi preotul Dumitrescu-Borşa.

Până la Majadahonda, legionarii noştri cruţaţi de moarte. Era singura escuadă din Companie pe care moartea n-o lovise. Trăiseră momente dramatice, fiecare în parte, sau echipa în totalitatea ei, fuseseră ameninţaţi din toate părţile. Nu numai că n-au căutat să evite moartea, ci au mers în întâmpinarea ei, oferindu-se ca voluntari, de fiecare dată când situaţia cerea o intervenţie specială. Dumnezeu I-a cruţat până în ziua aleasă de El, şi în locul fixat de El.

Moţa şi Marin au căzut împreună la 13 Ianuarie 1937!

C – ANUL 1937

LEGIUNEA CUCEREŞTE ŢARA

Evenimentele anului 1937 se derulează sub semnul marii jertfe de la Majadahonda. Sensibilitatea ţării este polarizată în jurul celor două

sicrie ce traversează România de la Nord la Sud, şi de la Răsărit la Apus, pentru a-şi găsi locul veşnicului repaus în cripta “Casa Verde”.

Viaţa neamului, în aceste zile de doliu pentru Legiune, pare suspendată… Toate gândurile converg spre acest cămin spiritual. Preocupările personale sunt trecute pe planul secund, în timp ce, în conştiinţe, izvorăsc neîncetat cele două nume, gravate cu litere de foc: MOŢA şi MARIN, numele celor doi cruciaţi ai Creştinătăţii orientale, morţi în Spania pentru Cruce.

Ceea ce impresionează cel mai mult în atitudinea mulţimilor care se duc în întâmpinarea trenului mortuar, mai mult decât lacrimile şi rugăciunile, este tăcerea imensă, strivitoare, absolută, ce marchează fiecare contact cu eroii reveniţi din luptă pe scut. pĂrea că viaţa s-a oprit pentru a nu stânjeni majestatea jertfei. Această încerdare pietrificată durează câteva clipe şi apoi se aud hohote de plâns şi murmurul prelungit al rugăciunilor… Totuşi, liniştea precedentă e mai semnificativă decât toate gesturile de pietate. Ea demonstrează, în simplitatea sa, că neamul a înţeles lecţia de la Majadahonda, aşa cum este încrustată adânc în inimi. De la participarea la funeralii va subzista nu doar o pioasă amintire, ci ferma hotărâre de a urma calea legionarilor căzuţi în Spania.

Jertfa de la Majadahonda se va cristaliza în conştiinţa naţională, devenind un fenomen permanent, ale cărui efecte imprevizibile vor marca de-aici înainte viaţa publică din ţara noastră.

Adeziunea poporului român la doliul Legiunii s-a confirmat cu prilejul celebrării funeraliilor. Aceasta au avut un caracter nemaicunoscut până atunci la noi. La nici o înmormântare, chiar la aceea a capetelor încoronate, nu s-a văzut atâta lume adunată, atâta durere pe feţe, atâta evlavioasă reculegere… Întreaga ţară, indiferent de opiniile politice, s-a regăsit într-un imn de consfinţire şi de respect faţă de cei doi eroi. Chiar duşmanii cei mai înverşunaţi ai Legiunii au uitat pentru moment ura şi s-au abţinut să tulbure prin vreun act de ostilitate desfăşurarea funeraliilor.

Ceva în plus a caracterizat acel “13 Februarie”, care a sporit valoarea manifestaţiilor de solidaritate a naţiunii cu doliul Legiunii. Această gigantică mobilizare a sufletului românesc în jurul lui Moţa şi Marin s-a petrecut în perfectă ordine. Nici un incident n-a agitat ceremoniile funebre de-a lungul întregului itinerariu stabilit. Sute de mii de oameni care s-au înghesuit la întâmpinarea trenului mortuar, s-au dispersat în linişte; nici o intervenţie a forţei publice ori a Serviciului de ordine legionar n-a fost necesară. Toţi înţeleseseră că măreţia acestei jertfe reclama păstrarea unei discipline desăvârşite.

După funeralii, guvernul şi “camarila”, făcând bilanţul situaţiei, au

ajuns la nişte concluzii care nu puteau decât să-i îngrozească:

-Neamul românesc participase într-o formă masivă la îngroparea lui Moţa şi Marin.

-Funeraliile s-au derulat într-o atmosferă de unanimă comprehensiune, ceea de dezarmase pe proprii inamici ai Legiunii.

-Ordinea perfectă domnise tot timpul în ţară.

“Forţa Ocultă” îşi dădea seama, pentru întâiaşi dată, că n-are de-a face cu o masă amorfă, ce putea fi repede dominată, ci cu o forţă încadrată, disciplinată, conştientă. dOar atunci când se aflau în faţa a zeci de mii de cămăşi verzi, mărşăluind într-un pas marţial în urma carului mortuar, au priceput amploarea şi profunzimea fenomenului legionar...

imensa emoţie provocată în popor de pierderea celor doi eroi va avea însemnate urmări politice. Într-adevăr, sacrificiul de la Majadahonda spărsese barajele care se opuneau popularităţii legionare. Marşul spre putere nu mai putea fi oprit prin mijloace electorale. Largi sectoare ale opiniei publice, care încă mai păstrau o anumită reticenţă faţă de Mişcare, au fost definitiv cucerite prin această jertfă.

Toate constatările acestea au înspăimântat într-atâta pe adversarii mişcării, încât imediat ei au şi înjghebat planul unei noi prigoane. Iată de ce, marea prigoană din 1938 a început de fapt în primăvara lui 1937.

Cei ce dirijau din umbră ţara, nu mai luau decizii extreme, ci se orientau către lichidarea sângeroasă a Legiunii, ca o scăpare supremă, în faţa alrmantei creşteri a curentului legionar în România. Nu mai îndrăzneau să atace frontal; nu-şi pregătiseră încă aparatul de execuţie, nici nu-şi stabiliseră tactica de urmat. Însă minţile acestea diabolice scrutau orizontul cu nelinişte şi cu nerăbdare, spre a descoperi unde şi când vor putea să lovească.

Anul 1937 a fost un an de hărţuire între guvern şi Mişcare. Guvernul, sau mai bine-zis forţele oculte, au căutat să descopere punctele vulnerabile ale Legiunii, prin tactica incursiunile locale în rândurile ei.

Mişcarea e tot mai mult jenată în manifestările ei, ceea ce obligă să renunţe la o serie de activităţi fecunde, taberele de muncă bunăoară, ca să evite ciocnirea frontală cu guvernul. Vom vedea mai încolo cum se desfăşoară “noul curs”, ce obstacole va inventa guvernul ca să reducă activitatea Legiunii, cum îşi va întări, încetul cu încetul, poziţia şi cum va reacţiona Căpitanul.

Anul se termină, totuşi, cu triumful electoral al Legiunii, în Decembrie 1937. Se pare că inamicii aşteptau această dovadă spre a se convinge

de “pericolul” legionar. Ei speraseră, până în ajunul alegerilor, că popularitatea Legiunii nu va depăşi limita de siguranţă şi că sistemul dictatorial, practicat pe durată îndelungată, poate fi menţinut sub masca unei aparente legalităţi democratice. Strălucitoarea victorie electorală a Legiunii n-a mai lăsat nici o îndoială: orice întârziere putea fi fatală pentru sistem. Era ceasul pe care de mult îl aştepta Armand Călinescu. Era ceasul lui.

1) SCHIMBAREA CADRELOR

LA 1 Ianuarie 1937, un important eveniment se produce în interiorul organizaţiei legionare. Printr-o Circulară a Căpitanului, toţi şefii de Regiuni şi de judeţe sunt schimbaţi. Un nou grup de conducători înlocuieşte pe cei care conduseseră organizaţiile locale de la formarea partidului “Totul pentru Ţară”, până la sfârşitul anului 1936. Prin aceeaşi Circulară, Căpitanul hotărăşte de asemenea ca seria de şefi vechi să poarte numele “Seria General Cantacuzino”, deoarece sub conducerea acestuia şi-au îndeplinit ei mandatul.

În afară de aceasta, se anunţă crearea unei noi funcţii, aceea de **Inspector Legionar.** Toţi şefii seriei “General Cantacuzino” devin Inspectori de judeţe şi de regiuni, cu următoarele atribuţiuni:

-să ajute pe noul şef în misiunea lui administrativă,

-să inspecteze cu regularitate activitatea organizaţiilor locale,

-să intervină în regiunile mai slabe, cu experienţa, autoritatea lor, ca să consolideze poziţiile Mişcării.

La aceeaşi dată este întemeiat “Serviciul de inspecţie şi de control legionar”, sub conducerea lui M.Popescu-Buzău, legionar vechi şi cu experienţă. Inspectorii legionari trebuiau să-şi adreseze rapoartele acestui Serviciu, care mai are şi atribuţia de a controla bugetul Mişcării.

Toate funcţiile au fost schimbate, cu excepţia uneia singure: generalul Cantacuzino a fost rugat de Căpitan să continue a prezida, încă un an, partidul “Totul pentru Ţară”, drept “omagiu pentru sufletul lui viteaz şi pentru dragostea dovedită”.

Având în vedere, totodată, eventualitatea dispariţiei Generalului, bătrân şi bolnav, Căpitanul creă o funcţie nouă, aceea de “Vice-preşedinte al partidului”, pe care I-o încredinţă lui Ion Moţa, atunci pe frontul spaniol. Era o indicaţie clară: în cazul morţii Generalului, Moţa trecea automat la conducerea partidului.

Schimbarea cadrelor surprinse nu doar pe aceia care erau străini de Legiune, dar şi pe mulţi legionari. Şefii cei vechi reprezentau

elementele de bază ale Legiunii. Ei erau aceia care creaseră organizaţiile locale şi le aduseseră la o stare înfloritoare.

De drept, ei nu îşi exercitau funcţia de la fondarea partidului; în realitate, se aflau la conducerea Regiunilor ori a judeţelor din 1932 şi chiar mai înainte, de pe când Mişcarea era încă embrionară. Cea mai grea perioadă, în care ei au trebuit să facă un eeffortdisperat pentru a defrişa terenul, fusese depăşită. Acuma Mişcarea înainta în pas de uriaş. “Cuiburile” se numărau cu sutele în fiecare judeţ, se întindeau în regiunile cele mai retrase şi încadrau mii de persoane.

Problema ce se punea cu toată urgenţa Căpitanului era doar de a frâna elanul extraordinar pe care-l luase Mişcarea, care-şi revărsa posibilităţile ei de încadrare utilă şi de educaţie fructuoasă. O creştere excesivă a Mişcării era la fel de prejudiciabilă, ca şi o stagnare. Mişcarea se răspândise în toate regiunile, devenind un puternic partid naţional ce atrăgea spre el, ca un magnet, masele populare.

Grupul de conducători ce părăseau acum direcţia organismelor locale era acela care, în câţiva ani, crease această splendidă reţea de forţe organizate. Cu toate acestea, în loc de a-i recompensa – după obiceiul partidelor – prelungindu-le mandatele, sau chiar definitivându-le situaţia, Corneliu Codreanu le-a retras funcţiile, pentru a le încredinţa altora.

Gestul acesta, de neconceput în mentalitatea vechilor partide, reprezenta totuşi un fenomen normal în Legiune. Nimeni nu şi-a manifestat nemulţumirea, nimenea n-a protestat. Încă de la intrarea în Mişcare, şi potrivit “Cărticicăi şefului de cuib”, legionarii toţi ştiau că funcţiile nu durează decât un an. În Mişcare nu există funcţii permanente. Toate sunt reînnoite periodic, cu excepţia uneia singure: aceea de Şef al Legiunii, în jurul căreia gravitează întreaga organizaţie.

Motivul care a determinat pe Căpitan să nu mai menţină pe nimeni într-o funcţie mai mult de un an, era specific de ordin educativ. Legionarii nu trebuiau să se gândească că dacă au creat o organizaţie, ea le aparţine precum o proprietate particulară, la care nici o persoană nu-i poate lua conducerea. În concepţie legionară, organizaţia nu este, pentru creatorii ei, un izvor de beneficii, anume: influienţă politică, scaun de debutat, trafic de influienţă, afaceri etc… Corneliu Codreanu a explicat schimbarea şefilor organizaţiei prin necesitatea suprimării pentru totdeauna:

“**a spiritului politician** care a adus trista concepţie după care un judeţ este dat în arendă pe viaţă şefului lui, care-şi investeşte acolo sume de bani, care vor aranja apoi recuperarea lor prin toate felurile de afaceri”

Acestui argument esenţial, de ordin spiritual şi educativ, se adăugau şi

alte consideraţiuni tot atât de capitale:

-necesitatea de a urma “Şcoala de comandă” pentru cât mai mulţi oameni posibili;

-reînnoirea puterii ofensive a organizaţiei, prin apariţia anuală a unui val de conducători;

-realizarea unui maxim de muncă, fiindcă fiecare val nou, neavând decât o activitate limitată la un an, neavând decât o activitate limitată la un an, se străduia să depună un efort maximum.

Căpitanul niciodată n-a urmat cu stricteţe regula aceasta. Circumstanţe excepţionale l-au împiedicat s-o aplice **ad-litteram**. Şefii de judeţe din 1933 au fost menţinuţi în 1934, din cauza prigoanei; ei au fost iarăşi confirmaţi la întemeierea partidului “Totul pentru Ţară”. Seria 1935 n-a mai fost schimbată în 1936; organizaţia se afla atunci în faza de dezvoltare, şi ar fi fost vătămător să fie înlocuite cadrele în plin elan creator. De atlminteri, era şi dificil să le substituie. “Noul val de conducători”, încă nu exista. Aceştia s-au format chiar în aceşti doi ani: 1935-1936, sub conducerea vechilor cadre.

De când Mişcarea a prins elan şi elementele noi s-au format, nici un obstacol n-a mai împiedicat punerea în aplicare a principiilor politico-educative ale doctrinei legionare.

2) MAJADAHONDA

Un nume intrat în legendă!

O localitate la 15 km de Madrid, pe şoseaua Escuarului… Înconjurată de coline, se poate admira întreaga coroană a munţilor Guadarrama. În acest cadru majestuos s-a consumat cea mai semnificativă jertfă făcută de Legiune până atunci.

La 11 Ianuarie 1937, echipa legionară, redusă la şase persoane (Bănică Dobre, rănit, fusese evacuat) a intrat în Majadahonda. Frontul şerpuia pe limita satului. În aceeaşi zi, seara, echipa a mai pierdut pe unul dintre ai săi: Nicolae Totu, bolnav, cu ofebră puternică, este transportat la spital. Nu rămân decât cinci membri ai echipei: Ion Moţa, Vasile Marin, ing. Clime, preotul Dumitrescu-Borşa şi Al.Cantacuzino.

La 13 Ianuarie, compania, cantonată până atunci în sat, primeşte ordinul de plecare. i se încredinţează mai întâi apărarea şoselei ce mergea la Las Rozas; dar după-amiază, către orele două, este reîntoarsă în sat şi ocupă tranşeele avansate în extremitatea acestuia, exact la punctul opus locului de unde veniseră. Puţin timp după intrarea în tranşee, începe un bombardament inamic puternic, susţinut de tancuri grele. Iată cum descrie acest moment de uragan Al.Cantacuzino, într-o

broşură pe care a publicat-o în România, intitulată “PENTRU CRISTOS”:

“Bubuitul devine năucitor. Vâjâitul gloanţelor şi schijelor ne ameţeşte. Exploziile obuzelor ne acoperă cu pământ. Tancurile au avansat până la 500 m de noi, ascunzându-se într-o vale. Acum înaintează şirurile comuniste...

Ionel Moţa ne strigă: -Dacă suntem înconjuraţi, nu cade nimeni prizonier. Murim toţi împreună. Sunt ultimele dcuvinte pe care ni le-a spus”.

Alexandru Cantacuzino se afla la postul de observaţie. Privirea lui e fixată asupra inamicului pentru a-i controla mişcările şi a regla tirul puştii-mitralieră, care se găseşte între cele două escuade formate de români. La un moment dat, el observă că mitraliera nu mai funcţionează; servanţii ei, răniţi, s-au fofilat afară din tranşee. Încearcă să o facă să funcţioneze, spre a nu se afla în toiul atacului fără mitralieră. Nu reuşeşte. Atunci, strigă la ofiţer că mitraliera nu mai funcţionează; în aceeaşi clipă, un obuz cade direct în tranşee, foate aproape de el. O explozie doborâtoare îi afundă timpanul şi-l forţează să închidă ochii pentru câteva secunde. Când şi-i deschide, asurzit, privirea îi cade pe corpul întins în tranşee, cu faţa spre pământ:

“Îngenunchiu şi îi ridic capul. E Ionel Moţa. Îi ţin capul în mâini, privindu-l îndelung cu gândul pierdut şi în nu ştiu ce lumi departe. La un metru zace Vasile Marin, cu spatele proptit de peretele tranşeei. Mă întorc să urlu lui Clime şi părintelui Dumitrescu, peste vuietul gloanţelor şi al obuzelor: -ionel şi Marin sunt morţi! Peste haina cu stropi de sânge neîncheg at, ceasul lui Ionel Moţa atârnă de un lanţ, cu geamul spart. S-a oprit. E cinci fără un sfert”.

Prin cuvinte simple, asemenea unui raport de soldat, Al.Cantacuzino relatează moartea lui Moţa şi Marin. Drama ajunsese la deznodământ. Dumnezeu îi acordase lui Moţa darul de a muri pentru apărarea lui Crist, misiune pentru caere fusese pregătit încă din cea mai tandră adolescenţă.

Fusese lovit în plin. Pieptul şi inima îi erau rupte, însă faţa rămăsese intactă, iluminată de un surâs de fericire supraomenească. Marin fusese lovit la cap de schije de obuz. Moartea amândorura fusese instantanee. Nici un geamăt. Trecuseră în lumea drepţilor fără chinuri, fără crispările agoniei...

Sub vesta sfâşiată a lui Moţa purta totdeauna pe deasupra cămăşii steagul cu care ei se prezentaseră generalului Moscardo, sperând ca într-o bună zi să poată defila cu el, purtat la capătul baionetei, pe străzile Madridului eliberat.

Cei trei legionari rămaşi vii, după ce-au privit îndureraţi, s-au reîntors în lupta care continua cu îndârjire. În acea zi, notează Al.Cantacuzino, compania a avut foarte mulţi răniţi, dar numai doi morţi: Moţa şi Marin.

A doua zi, cei trei supravieţuitori s-au dus la raport la comandantul "Banderei" şi l-au cerut permisiunea de a însoţi corpurile la Toledo. Permisiunea le-a fost acordată. Se duc mai întâi în sat unde găsesc pe ceilalţi camarazi adăăăpostiţi într-o casă devastată de război. Pr. Dumitrescu-Borşa a petrecut toată noaptea priveghindu-i şi rugându-se. în aceeaşi zi, după amiază, Clime, Cantacuzino şi pr. Dumitrescu se urcă într-o camionetă încărcată cu cadavere, printre care erau aşezate şi corpurile lui Moţa şi Marin.

La Toledo, ele sunt depuse la morga spitalului "Doncellas Nobles", şi îmbălsămate. După câteva zile de aşteptare, sosesc N.Totu, ieşit din spital, şi puţin mai târziu, generalul Gh.Cantacuzino, însoţit de ing. Virgil Ionescu, care primise ordin de la Căpitan să readucă trupurile eroilor în România. Ultimul care s-a reunit grupului a fost Bănică Dobre, tocmai ieşit din spitalul de la Zamora. Drumul a fost parcurs în camionetă, până la frontiera franceză, şi de-acolo cu trenul, prin Franţa, Belgia, Germani şi Polonia.

La plecarea din Toledo, o impresionantă manifestare de doliu avu loc, în prezenţa guvernatorului şi a tuturor autorităţilor civile şi militare locale. După serviciul funebru, trupele garnizoanei au defilat prin faţa sicrielor. Au fost pronunţate discursuri. Generalul Cantacuzino a răspuns, mulţumind Spaniei naţionaliste de a ne fi dat prilejul de a lupta în rândurile ei pentru salvarea civilizaţiei creştine, pentru Cruce. Cu moartea celor doi legionari şi scoaterea din luptă a altor doi, gestul simbolic al echipei noastre fusese împlinit. Mulţimea I-a însoţit până la poarta de ieşire din Toledo. În camioneta, pusă la dispoziţia lor de autorităţi, au plecat şi supravieţuitorii din echipă. Aceştia, pe parcursul întregului drum, au vegheat în permanenţă la capătul celor doi eroi.

La Irun, manifestaţia de despărţire a fost mai emoţionantă. oRaşul fusese eliberat de puţin timp, după lupte crâncene. Pe toate casele se observau urmele lăsate de bombardament. Populaţia prinse a cunoaşte, din propria experienţă, dominaţia comunistă. Fiecare familie simţise în carnea şi în sângele ei teroarea roşie, foamea, arestările arbitrare, asasinatele comise sub acoperământul "CEKĂI" dirijate de comuniştii străini.

Întreaga populaţie s-a adunat la intrarea în oraş, cu autorităţile în frunte, ca să primească pe legionarii care se întorceau din luptă şi care-şi vărsaseră sângele pentru libertatea lor. Copii de şcoală erau aliniaţi de-a lungul şoselei, cu buchete de flori în mână, în vreme ce străzile erau pavoazate cu steaguri româneşti şi spaniole. Armata a dat

onorurile şi alocuţiuni vibrante au fost pronunţate. Generalul Cantacuzino, impresionat până la lacrimi de această grandioasă şi sinceră manifestare, improviză unul din cele mai frumoase discursuri ale sale:

“…Noi nu plângem morţii noştri glorioşi. Noi îi onorăm. Şi corpurile lor vor duce în România salutul Spaniei însângerate, în lupta pentru datoria de onoare…

……

Înmormântarea este sărbătoarea morţilor noştri. Noi v-am onorat aşa cum am putut, prin această supremă jerfă. Ne onoraţi, aşa cum ştie să facă orice naţiune care a suferit mizeriile comunismului…”

Odată bariera ridicată, camioneta se puse lent în mişcare. Braţele miilor de oameni se înalţă, spre a aduce un ultim salut acelor ce se reîntorc în pământul patriei.

La Saint-Jean de Luz, sicriele au fost îmbarcate în două vagoane mortuare, ataşate la trenul de Paris. În capitala Franţei o oprire. Membrii coloniei româneşti şi ai organizaţiei legionare din Franţa vin la gară cu buchete de flori. Vagoanele sunt reataşate la alt tren, care le va duce în Germania, via Belgia.

La frontiera germană, delegaţia românească este primită de o companie de soldaţi cu drapele, care dau onorul. Ofiţerul de serviciu prezintă raportul generalului Cantacuzino. La Berlin, recepţia e şi mai impresionantă. O delegaţie de ofiţeri din toate armele prezintă Generalului omagiile şi condoleanţele armatei germane. Sicriele sunt coborâte, suite pe umerii ofiţerilor germani şi transportate până-n sala de recepţie a gării, în centrul căreia s-a improvizat un catafalc. Trei companii, din trei arme diferite, dau onorul la trecerea cortegiului, până la sala acoperită cu steaguri româneşti şi germane. Sunt depuse numeroase coroane, pe panglicile cărora se puteau citi, printre alte nume, acelea ale lui Adolf Hitler şi mareşalul Goering. Toată noaptea, o gardă de onoare a vegheat în jurul coşciugelor, în ţinută de ceremonie.

A doua zi, vagoanele mortuare, ataşate la un alt tren, se îndreaptă către România, traversând Polonia. Guvernul polonez a acordat toate facilităţile, în vederea trecerii vagonului mortuar pe teritoriul polonez; nu s-a organizat nici o recepţie oficială, deoarece călătoria până la Grigore Ghica Vodă, staţia frontieră română din Bucovina, s-a efectuat noaptea.

3) ÎNMORMÂNTAREA EROILOR

în dimineaţa de 9 Februarie 1937, trenul cu rămăşiţele pământeşti ale

celor doi legionari pătrunde în Grigore Ghica Vodă. Pe peron aşteptau Căpitanul şi familiile celor dispăruţi. Jur împrejur, o mare mulţime îngenunchiată. Generalul coboară din tren şi dă raportul:

“Triască Legiunea!

Căpitane, ţi-aduc înapoi echipa din Spania, un rănit, doi bolnavi şi doi bărbaţi teferi”

Un moment prelung de tăcere; apoi, din toate părţile, izbucnesc hohote de plâns; soţiile lor, fraţii şi surorile, ca şi legionarii şi toată adunarea din gară plânge şi ea… Durerea este sfâşietoare!

Sicriele sunt coborâte din tren şi un grup de preoţi rosteşte o scurtă slujbă. După aceea, ele sunt urcate din nou în vagonul mortuar, ataşat trenului special care va parcurge întreaga ţară.

Autorităţile doriseră ca itinerariul trenului să fie cât mai scurt posibil şi să urmeze locuri îndepărtate, evitând marile concentreri de lume şi împiedicând “misticimul popular”… Corneliu Codreanu refuză să se supună acestor sugestii guvernamentale, care-i parveniseră pe căi ocolite. Moţa şi Marin s-au jertfit pentru eliberarea întregului neam românesc. Poporul nostru are dreptul să-şi salute martirii. Trenul va traversa, aşadar, întreaga ţară, se va opri oriunde aceşti doi eroi au dus lupte şi şi-au petrecut viaţa. îN loc să meargă direct la Bucureşti, trenul va trece mai întâi prin Transilvania, şi după ce se va opri în oraşele unde Moţa şi-a petrecut copilăria şi tinereţea, va coborî pe valea Oltului, în Oltenia, îndreptându-se către Capitala ţării. Astfel, Moţa şi Marin, în cursul ultimei lor călătorii, vor traversa mai multe provincii, pentru ca locuitorii să poată să le aducă un ultim omagiu.

Prima oprire este la Cernăuţi, capitala Bucovinei. Coşciugele sunt depuse în Catedrala oraşului. Toată ziua, coloane nesfârşite de persoane venite din oraş şi din satele apropiate aşteaptă în tăcere ca să ajungă la rând pentru a îngenunchia în faţa celor doi eroi. Oraşul Cernăuţi, unde trăiau numeroşi evrei, îşi reia pentru câteva ceasuri caracterul său etnic românesc şi se umple de ţărani bucovineni, în frumoasele lor costume naţionale.

Coborând de-a lungul Moldovei, în toate gările, mari şi mici, în care se opreşte trenul sau numai trece, aceeaşi scenă impresionantă se repetă. Mii de ţărani, în frunte cu preoţii lor, uneori însoţiţi de episcopi locali, vin să-i întâmpine. Sub un frig intens şi viscol, ei aşteaptă ore întregi sosirea trenului, într-o reculegere completă. Când trenul intra în gară, mulţimea îngenunchia în zăpadă, cu lumânările aprinse, capetele descoperite; şi nu se aude decât murmurul prelung al rugăciunilor. După aceea, preoţii rostesc o scurtă slujbă pentru sufletele martirilor. Şi trenul se pune lent în mişcare spre alte orizonturi…

La fiecare oprire, preoţii se urcă în tren, ca să-i acompanieze în ultima lor călătorie, şi pentru a lua parte la ceremonia de înhumare. Când trenul soseşte în Bucureşti, peste 60 de preoţi sunt prezenţi. Opririle cele mai importante au avut loc la Roman, Cluj, Orăştie şi Sibiu. La Cluj, studenţii din Centrul local, pe care Moţa îl prezidase 15 ani de zile, îl aşteptau în masă. În piaţa gării, se ridicase un catafalc, unde raclele au fost depuse. De jur împrejur, o mare mulţime: tot tineretul universitar şi, de asemenea, aproape întreaga populaţie românească a Clujului şi din satele vecine.

Sensibilizată de fiorul sfintei jertfe, mulţimea se pietrificase într-o poziţie de gardă hieratică. Cu mâinile înălţate spre cer, la comanda dată de şeful legionarilor din Cluj, Ioan Banea. Pentru prima dată – scrie Bănică Dobre – Moţa şi Marin trec înaintea Căpitanului. Toate privirile sunt îndreptate spre estrada acoperită cu cetini de brad şi cu steaguri, ca şi cum s-ar fi aşteptat ca Moţa şi Marin să se ridice şi să vorbească mulţimii… Moartea lor părea ireală, imposibil de admis. Căpitanul, în mijlocul mulţimii, părea că aşteaptă şi el ca miracolul să se produce… O intensă emoţie puse stăpânire pe aceste suflete, pline de atâta durere, dragoste curată şi profundă… E o apoteoză şi, singuri, acei care au trăit asemenea momente pot ţine seama de plenitudinea aceasta!… Neamul nostru nu participa doar la doliu Legiunii, fenomen pur omenesc, ci într-un elan de comuniune spirituală, preţuia şi venera pe acei care căzuseră în Spania, considerându-i ca pe fiii şi eminenţii săi reprezentanţi.

De la Cluj, trenul se îndreaptă spre Orăştie, mic oraş din Ardeal, unde Ion Moţa s-a născut şi şi-a petrecut copilăria. Pentru ultima oară, părinţii îşi primesc feciorul în casă. Zdrobiţi de durere, bătrânul preot Moţa şi soţia lui cu păr alb, îşi frâng mâinile şi îmbrăţisează sicriul. Pe urmă, iau un pumn de pământ din grădina casei lor şi o întind pe coşciugul fiului lor, pentru ca să ducă cu el în locurile îndepărtate unde va fi el înmormântat, amintirea căminului său.

Seara, trenul pleacă spre Sibiu, unde soseşte la ceasul două dimineaţa. În pofida orei târzii, o impozantă masă omenească aşteaptă la gară, având în frunte pe Vicarul mitropolitan, episcopul Vasile Stan. După slujba religioasă, episcopul pronunţă o cuvântare funebră de o mare noblеţe, din care spicuim câteva fragmente:

“Fericiţi soldaţi ai lui Hristos!

Vă salutăm cu evlavie pe drumul vostru către eternul repaus. Vă salutăm cu sentimentul îndurerat al despărţirii, cu suferinţa din conştiinţa noastră care ne spune câtă tinereţe spirituală, câtă vitejie eroică s-au pierdut din comoara neamului românesc, atunci când v-aţi dat ultima suflare…

Moartea voastră consimţită, voită, ca o jertfă supremă, pentru păstrarea în toată splendoarea Crucii lui Crist şi pentru triumful ideii naţionale, ne-a tulburat profund. Este un şoc ce se repercutează în sufletul tuturor românilor.

O zguduire de durere, niciodată încă resimţită, ne loveşte acum când vă cunoaştem în toată măreţia voastră, acum când ne mai sunteţi vii printre noi. Un fior de ruşine ne străpunge, pentru că atâta vreme cât aţi fost acolo, luptând ferm pentru a garanta naţiunii noastre drepturile ei suverane, noi nu v-am înţeles cum trebuie şi nu v-am apreciat cum meritaţi.

Plini de tristeţe, suntem datori să vă expatriem, pentru a vă înţelege în cele din urmă marele vostru suflet, vigoarea credinţei voastre şi eroismul sacrificiului vostru…

Desigur, Dumnezeu a călăuzit hotărârea voastră şi paşii voştri, pentru ca martiriul să radieze ca un fulger binefăcător în adâncurile sufletului românesc, revelându-i abisul în care vor să-l arunce ateismul. Altfel, jertfa voastră dramatică ar rămâne inexplicabilă, poate fără urmări, şi mai ales fără ecou în inimile naţiunii române…”

Cuvântarea funebră a episcopului Vasile Stan nu era un simplu panegiric de circumstanţă; ea rezuma în chip remarcabil înalta semnificaţie a vieţii şi a morţii lui Moţa şi Marin. Ei au plecat în Spania pentru apărarea lui Hristos împotriva ofenselor şi ultragiilor la care era supus în această ţară de către ateo-marxişti; totodată, ei voiau, prin jertfa lor, să trezească neamul din apatie, averizându-l de pericolul comunist. Dacă poporul nostru nu va trage învăţămintele necesare din tragedia Spaniei, se va prăbuşi şi el în prăpastie. Duşmanii creştinătăţii îi pregăteau şi lui o soartă tot atât de oribilă ca şi aceea care se abătuse asupra poporului spaniol.

“Am fi nişte nebuni şi nişte incapabili – concluzionează Vasile Stan în dramaticul său apel la conştiinţa naţională şi creştină, în faţa celor două sicrie – dacă nu I-am înţelege şi nu I-am urma”.

De la Sibiu, trenul coboară valea Oltului şi, de acolo, se îndreaptă către Bucureşti. În aceste ultime două provincii, Oltenia şi Muntenia, aceeaşi fervoare stăpâneşte masele populare. Un irezistibil sentiment le îndeamnă să-şi părăsească ocuipaţiile cotidiene şi căminele, ca să meargă să întâmpine pe bravii din Spania. Poporul îşi dădea seama, mai mult decât clasele cultivate, graţie unei intuiţii făurite de-a lungul mileniilor, că jertfa lor era un semn prevestitor al marilor schimbări din lume, şi că “am fi nişte nebuni, dacă n-am înţelege tâlcul”, cum subliniase episcopul Vasile Stan. În ochii lor, Moţa şi Marin nu erau reprezentanţii unei grupări politice, ci crainicii comunităţii naţionale. Trebuiau ascultaţi cu pietate, întrucât erau precursorii unei **noi ere**

istorice, ce se realizase în bine ori în rău după cum am urma sau nu exemplul lor.

La 11 Februarie 1937, trenul special intră în gara de Nord, din Bucureşti. Piaţa gării era neagră de lume. În mijloc, se înălţa un imens catafalc, ce putea fi văzut din toate părţile. Îndată ce sicriele au fost depuse acolo, o impresionantă slujbă a fost oficiată drept omagiu sufletelor eroilor, de către peste o sută de preoţi.

După ceremonie, legionarii prestează "Jurământul Moţa-Marin". Acest jurământ a fost conceput de Căpitan, în vreme ce veghea la căpătâiul celor doi camarazi şi medita asupra viitorului Legiunii. Dispariţia lui Moţa şi a lui Marin lăsa un vid imens în Mişcarea Legionară. Pierderea lor era ireparabilă, nici unul din şefii în viaţă nefiind în măsură să-i înlocuiască. Totuşi, Moţa şi Marin nu trebuiau să moară spiritualiceşte. Sensul jertfei lor se cuvenea fixat într-un jurământ şi transmis viitoarelor generaţii legionare.

Deasupra treptelor, alături de cele două sicrie, Comandantul legionarilor bucovineni, Vasile Iasinschi, cu o voce puternică, enunţă formula jurământului:

"Jur în faţa lui Dumnezeu

şi în faţa jertfei voastre sfinte pentru

Hristos şi pentru Legiune,

să alung toate plăcerile lumeşti,

să mă rup de dragostea omenească

şi, pentru învierea neamului meu,

să fiu mereu gata de moarte,

Jur!"

Mulţimea legionarilor în uniformă – erau aproximativ 50.000 – repetă în cor cuvintele jurământului. Glasul ieşit din zeci de mii de piepturi se rostogoleşte precum un vuiet al mării, ajungând până în centrul Capitalei, până la Palatul regal, unde Regele şi consilierii lui aşteptau înfrigurați ştirile. În sufletele lor, turmentate de invidie şi de ură, se mistuia neputinţa de a nu reuşi să împiedice grandioasa participare a poporului nostru la funeralii. Şi-au dat seama că nu se pot opune valului de adeziune colectivă dezlănţuit de jertfa de la Majadahonda, fără a risca o confruntare gravă cu naţiunea.

Există momente cruciale în viaţa unui popor, când chiar cei mai cruzi tirani nu se pot împotrivi afirmării voinţei colective.

După jurământ, coşciugele au fost transportate la biserica Sf. Ilie Gorgani, aproape de sediul central al Mişcării, de pe str.Gutengerg, nr.3. la această biserică se ducea de obicei Căpitanul şi acolo veneau şi toţi capii Legiunii, ca să asiste la slujba religioasă. Moţa şi Marin se numărau de asemenea printre credincioşii ei. Frecventată de un număr mare de legionari, biserica Sf. Ilie Gorgani a sfârşit prin a fi socotită "Biserica Legiunii". În faţa altarului ei, cei doi legionari şi-au stropit sufletele, când au luat drumul către Spania, invocând protecţia divină; acuma, rămăşiţele lor pământeşti sunt tot acolo depuse, în ultima etapă printre oameni şi camarazi.

Îndată ce sicriele au fost instalate în biserică, legionarii au început să facă de gardă la căpătâiul eroilor, potrivit unui program stabilit, pornind de la cele mai înalte grade legionare. Totodată, a început şi procesiunea populaţiei Capitalei. De seară până în zori, şi din zori până-n noapte, mii de oameni, îndrumaţi de seviciul de ordine al Legiunii, pătrund în biserică, pentru ca să-şi aducă ultimul omagiu celor doi bravi eroi, morţi în Spania. Oamenii se apropiau în tăcere, cu feţele gânditoare, atingând cu mâna raclele; apoi, se închimau în faţa icoanelor şi ieşeau din biserică, Transfiguraţi de forţa supranaturală ce emana din toată această ambianţă. Graţia divină cobora cu generozitate asupra sufletelor, înălţându-le pentru o clipă în lumea Adevărului Veşnic, pentru triumful căruia aceşti eroi şi-au dat viaţa.

A doua zi, la ora 9 seara, soseşte ordinul ca mulţimea săevacueze biserica. Mai nimeni nu putea intra acolo. În biserică nu mai rămâne decât Căpitanul şi gradele legionare din întreaga ţară. Nimeni nu ştia de ce Căpitanul a convocat doar gradele legionare; dar toţi bănuiesc că un act de-o însemnătate extraordinară pentru viitorul Mişcării trebuie să aibă loc în prezenţa lui Moţa şi a lui Marin.

Căpitanul comandă "gardă, drepţi!", apoi începu să citească, cu vocea gravă şi sacadată, un "Ordin de zi", urmat de "Jurământul gradelor legionare":

"Dragi camarazi,

ori de câte ori am fost în faţa unei jertfe legionare, mi-am spus: Ce îngrozitor ar fi ca pe sfânta jertfă supremă a camarazilor, să se instituiască o castă biruitoare, căreia să i se deschidă porţile către viaţa afacerilor, a loviturilor fantastice, a furturilor, a înbuibărilor, a exploatării altora.

Deci: au murit unii, ca să slujească poftelor de îmbogăţire, de viaţă comodă şi de desfrâu ale altora.

Iată, acum, ne-a adus Dumnezeu aici, în faţa celei mai mari jertfe pe care putea s-o dea Mişcarea Legionară.

Să punem inima, fruntea şi trupul lui Moţa şi a camaradului său Marin, temelie Naţiunii române. Fundament peste veacuri pentru viitoarele măriri româneşti.

Să punem deci pe Moţa şi Marin bază viitoarei elite româneşti, care va fi chemată să facă din Neamul acesta ceea ce abia întrezăreşte mintea noastră.

Voi, care reprezentaţi primele începuturi ale acestei elite, să vă legaţi prin jurământ, că vă veţi comporta în aşa fel, încât să fiţi cu adevărat începutul sănătos, de mare viitor al elitei româneşti, că veţi apăra întreaga Mişcare Legionară, ca ea să nu alunece pe căi de afaceri, de lux, de trai bun, de imoralitate, de satisfacere a ambiţiilor personale sau poftelor de mărire omenească.

Veţi jura că aţi înţeles, că deci nu mai există nici un dubiu în conştiinţa Dvs., că Ion Moţa şi Vasile Marin n-au făcut uriaşa lor jertfă, pentru ca noi câţiva de azi, sau de mâine, să ne îmbuibăm de bunătăţi şi să benchetuim pe mormântul lor. Ei n-au murit ca să biruim prin jertfa lor o castă de exploatatori, pentru a ne aşeza noi în palatele acestei caste; continuând exploatarea ţării şi a muncii altora, continuând viaţa de afaceri, de lux, de destrăbălare.

În cazul acesta, biata mulţime a românilor, prin biruinţa noastră, ar schimba numai firma exploatatorilor, iar ţara stoarsă şi-ar încorda istovitele puteri ca să suporte o nouă categorie de vampiri care să-i sugă sângele: adică noi.

O! moţa, tu n-ai murit pentru aceasta. Jertfa ta ai făcut-o pentru neam.

De aceea, veţi jura că aţi înţeles, că a fi elită legionară în limbajul nostru nu înseamnă numai a lupta şi a învinge, ci înseamnă: permanentă jertfire de sine în slujba Neamului, că ideea de elită este legată de ideea de jertfă, de sărăcie, de trăire aspră şi severă a vieţii, că unde încetează jertfirea de sine acolo încetează elita legionară.

Vom jura că vom lăsa prin legământ urmaşilor să vină să jure la mormântul lui Moţa şi Marin, pe următoarele condiţii esenţiale ale elitei, pe care noi înşine jurăm:

1. Să trăim în sărăcie, ucigând în noi poftele de îmbogăţire materială.

2. Să trăim o viaţă aspră şi severă, cu alungarea luxului şi a îmbuibării

3. Să înlăturăm orice încercare a exploatării omului de către om.

4. Să jertfim permanent pentru ţară.

5. Să apărăm Mişcarea Legionară, cu toată puterea noastră, împotriva

a tot ce ar putea s-o ducă pe căi de compromisuri sau compromitere; sau împotriva a tot ce ar putea să-i scadă măcar înalta ei linie morală"”

Moţa, Marin, jurăm!

Cele două jurăminte nu diferă în esenţa lor. Amândouă se inspiră din ideea de sacrificiu al individului pentru Hristos şi Legiune. Dar, în timp ce “Jurământul Moţa-Marin”, destinat legionarilor, este formulat în termeni generali, acela rezervat gradelor e prevăzut cu un preambul şi o expunere de motive, care conţin raţiunile doctrinare ale jurământului şi o enumerare a obligaţiilor contractate, luând pe Dumnezeu ca martor.

Aceste precizări erau absolut necesare, avându-se în vedere rolul jucat de gradele legionare în sânul Mişcării. Ele formează elita Legiunii, adică elementele care, printr-un lung proces de selecţie, ajung în vârful piramidei legionare. Principala lor misiune este de a educa pe ceilalţi legionari, potrivit doctrinei şi normelor de organizare a Legiunii. Şi cum instrumentul de educaţie cel mai puternic este exemplul viu, gradele trebuie să-şi conformeze strict viaţa doctrinei legionare, ca să devină un model pentru cadre şi mase.

Înmormântarea lui Moţa şi Marin a avut loc exct la o lună de la moartea lor la Majadahonda. Serviciul funebru început în dimineaţa de 13 Februarie, în prezenţa conducătorilor legionari, având în fruntea lor pe Căpitanul şi generalul Cantacuzino, ca şi reprezentanţii diplomatici ai Spaniei, Portugaliei, Poloniei şi Germaniei.

S-a format apoi cortegiul. Sicriele au fost aşezate pe un car împodobit cu cetini de brad, tras de 75 de legionari. După carul mortuar, o enormă Cruce cie formată de legionarii care cântau de-a lungul întregului drum “Imnul lui Moţa-Marin”, compus în timpul acestor zile de un poet mare şi un mare compozitor, în vederea glorificării jertfei eroilor. În urma Crucii vii, mergeau familiile celor dispăruţi. În fine, Căpitanul şi generalul Cantacuzino, având alături de ei pe combatanţii legionari reveniţi din Spania teferi. Aceştia arborau uniformele militare din “Tercio”, pe care pe puseseră pe frontul spaniol. De-a lungul străzilor, două şiruri de legionari mărşăluiau ca două rânduri paralele, formând un zid care despărţea cortegiul de mulţimea îngrămădită pe trotuare. Erau membrii serviciului de ordine al Mişcării, în mare parte studenţi, restul muncitori, care aveau misiunea de a împiedica acţiunea agenţilor provocatori.

Pe întregul parcurs al procesiunii, sute de mii de oameni aşteptau în ninsoare, de la primele ceasuri ale zilei, pentru a-şi asigura un loc de unde ar putea contempla desfăşurarea funeraliilor. La trecerea cortegiului, oamenii se descopereau, făceau semnul crucii şi salutau, cu mâna ridicată spre cer. Chiar şi cei mai indiferenţi, chiar acei care nu veniseră decât din simplă curiozitate, nu puteau să nu ridice braţul

şi să nu lăcrimeze. Populaţia Capitalei, luată de o viziune mistică asupra jertfei, uitase pentru moment interesele materiale şi barierele sociale, pentru a se lăsa antreantă de elanurile curate ale sufletului.

Deja se făcuse noapte, când cortegiul ajunse la “Casa Verde”. Aici un mausoleu, construit de Căpitan şi de o echipă de legionari, aştepta osemintele celor doi eroi. Căpitanul muncise mult la temeliile acestui mausoleu, ca şi cum voia să mângâie locul cu privirea şi mâinile lui… Moţa şi Marin îi erau prea dragi!… Jertfa lor afecta viaţa naţiunii întregi. Prezenţa lor permanentă în mijlocul legionarilor ar fi fost seva care hrăneşte arborele vieţii Legiunii, până la generaţiile cele mai îndepărtate.

Căpitanul hotărâse ca Moţa şi Marin să fie îngropaţi aproape de “Casa Verde”, pentru ca “prezenţa” lor în centrul conducerii Mişcării să devină pentru legionari un perpetuu stimulent în luptă şi jertfă. Astfel, Moţa şi Marin se vor afla printre camarazi şi nimic nu-i va despărţi de legiune. Nici chiar moartea!

Căpitanul, care de multă vreme îşi stabilise reşedinţa la “Casa Verde”, va cobotî în fiecare dimineaţă în faţa criptei şi-şi va consacra primele gânduri amintirii camarazilor săi. Aproape de mormântul lor; putea să mediteze cum îi plăcea; le simţea mai profundă prezenţa şi influienţa în toate problemele pendinte de viitorul Legiunii...

Era deja noaptea când oamenii se împrăştiaseră. Legionarii, uzi până la piele, au rămas toată noaptea sub ploaia amestecată cu zăpadă; flămânzi, căci postiseră din ajun, s-au retras tăcuţi, în grupuri, spre casele din Capitală care-i adăposteau, ori direct la gară. S-au reîntors în oraşele şi satele lor, cu sufletul reconfortat şi călit. Se înfăptuise marea comuniune spirituală a neamului românesc. Din acel moment, o nouă lume prindea contur, o lume bazată pe jertfă, aşezată sub ocrotirea lui Moţa şi Marin.

Legiunea pierduse două mari personalităţi, dar în schimb câştiga definitiv marea bătălie spirituală, care de-aici înainte îi va fi temelie.

4) “NOUL CURS”

Iarăşi trebuie să repetăm ceea ce s-a spus de atâtea ori, anume că Mişcarea legionară nu s-a bucurat niciodată de o libertate deplină în manifestările ei. Prigoana n-a încetat o singură clipă. Ea n-a variat decât în intensitate: prigoană de gradul întâi, de-al doilea, de-al treilea…

Sub guvernul Tătărăscu, presiunea autorităţii a continuat a se manifesta neîntrerupt. Mai puţin energică decât în perioada 1933-1934, obiectivul ei a rămas acelaşi: nimicirea legiunii. Deja ma arătat,

în capitolele anterioare, mijloacele pe care le-a folosit guvernul în această perioadă “salvatoare” pentru a zdrobi Mişcarea: starea de asediu şi cenzura; astfel ca, sub acest acoperământ, calomnia, trădarea, otrava şi revolverul să-şi poată avea mână liberă.

Perioada “benignă” a prigoanei se termină cu înmormântarea eroilor Moţa şi Marin, la 13 Februarie 1937. Desfăşurarea gigantică a forţelor legionare în toată ţara, culminând cu concentrarea de la Bucureşti şi, îndeosebi, ordinea şi disciplina perfect observate de masele populare în cursul defilării şi al serviciilor funebre, au determinat pe guvernatorii ţării să reflecteze. Metodele “indirecte” falimentaseră. Stelescu era mort, după cum se ştie, şi încercările de dezmembrare a legiunii, prin tentativele de captare a lui Moţa şi a altor legionari se soldaseră cu un total eşec.

Paralel, Mişcarea Legionară profitase de această relativă şi aparentă linişte pentru a se desfăşura în întreaga ţară. Nu mai era o mişcare cu caracter local ori provincial, ce putea fi uşor înăbuşită, ci o forţă de anvergură naţională, cu ramificaţii puternice în toate provinciile şi în toate clasele sociale. Nici o combinaţie de guvern nu mai putea fi de-acum apreciată fără a lua în consideraţie factorul legionar.

După funeraliile lui Moţa şi Marin, “forţa ocultă de la Palat”, care controla guvernul şi statul, a hotărât revenirea la metodele sângeroase de altă dată. Prigoana ce se pregătea de data asta în culisele Palatului trebuia să aibă un caracter definitiv, exterminator. Experienţa lui 1933-1934 le fusese o lecţie. Ea demonstrase că Mişcarea nu putea fi nimicită decât dacă se provoca un război fratricid până la ultimile lui consecinţe. O luptă pe moarte trebuia purtată împotriva Legiunii, vizând lichidarea şefului ei şi a principalilor lui colaboratori. Reîntoarcerea la procedee forte şi expeditive era cu atât mai mult indispensabilă cu cât circumstanţele favorizau ridicarea Mişcării spre putere.

Cu toate acestea, trecerea de la o stare nu se putea face brusc. Trebuia în prealabil pregătit terenul, creat un climat de crescândă tensiune între autorităţi şi legionari, care să poată justifica măsurile ulterioare. Astfel că, în anul 1937, guvernul întreprinde eforturi dirijate şi persistente în sensul provocării unei întoarceri la atitudinea de “mână forte”. Măsurile luate au fost din ce în ce mai aspre şi mai nedrepte. Actele de provocare s-au mărit, abuzurile de autoritate, pentru a forţa Mişcarea să iasă din linia de legalitate, s-au accentuat. Intenţia autorităţilor era de a reuşi să-i arate pe legionari drept vinovaţi de un atac frontal, care să scuze propriul lor atac preparat pentru “un pic mai târziu”.

Acest “nou curs” se caracterizează printr-o suită neîntreruptă de

agresiuni contra Legiunii, ce deveneau tot mai îndrăzneţe şi mai brutale, pentru a se ajunge la “MAREA PRIGOANĂ” din 1938. Nu erau lovituri de mare amploare, ci mai curând incursiuni în sfera activităţii Mişcării, în vederea descoperirii punctelor ei vulnerabile şi a măsurii capacităţii de reacţie.

Pentru a înţelege mai bine schimbarea de climat intervenită în relaţiile existente între guvern şi Legiune, reproducem o “Circulară” a lui Corneliu Codreanu, trimisă tuturor organizaţiilor judeţene, la 26 Februarie 1937, doar două săptămâni după îngroparea lui Moţa şi Marin. Şeful Legiunii pune în gardă pe legionari împotriva acestui “curs nou” subtil şi ameninţător:

“În urma înmormântării mucenicilor Moţa şi Marin, autorităţile s-au speriat, dar nu din cauza dezordinei, ci din cauza ordinei, în adevăr impresionantă, care a domnit tot timpul.

Imediat, la câteva zile, au început declaraţii lipsite de cel mai elementar înţeles.

“Vrem să întronăm ordinea” – “Vom face totul pentru ca să restabilim ordinea”. –Nu înţelegem nimic. De ce apăraţi o ordine pe care nimeni nu o ameninţă?

Acum circulă zvonul că autorităţile ar voi să provoace cu orice chip, împrăştiind vestea că se pune la cale un complot legionar, că se vor face percheziţii şi arestări, căutându-se cămăşi verzi şi arme prin casele legionarilor.

Se poate ca acestea să fie numai simple zvonuri de cafenea. Totuşi, eu am obligaţia ca să atrag atenţia legionarilor.

I. Niciodată Mişcarea Legionară pentru a birui nu va recurge la “IDEEA DE COMPLOT” sau de “LOVITURĂ DE STAT”.

Consider aceasta ca o prostie.

Mişcarea Legionară nu poate birui decât o dată cu desăvârşirea unui proces interior de conştiinţă a Naţiunii române. Când acest proces va cuprinde pe majoritatea românilor, şi se va desăvârşi, biruinţa va veni automat, fără comploturi şi fără lovituri de stat.

Biruinţa pe care o aşteptăm noi îm modul acesta, este atât de mare, atât de luminoasă, încât niciodată, nu vom admite ca ea să fie înlocuită cu o biruinţă ieftină şi trecătoare, născută din complot sau lovitură de stat.

II. În caz de percheziţii, ziua sau noaptea, legionarii vor deschide şi vor primi autorităţile cu cea mai mare amabilitate.

La sedii, unde se vor găsi legionari, la apariţia autorităţilor se va comanda “Pentru Onor”.

III. Dacă legionarii, familiile şi copiii lor vor fi bruscaţi sau maltrataţi, atunci, cu cel mai mare calm şi seninătate, vor zice:

“Doamne, pentru Biruinţa legionară învredniceşte-ne şi pe noi de orice suferinţă şi de o moarte ca a lui Moţa şi Marin”.

Corneliu Codreanu afirma în Circulara aceasta calea aleasă de Legiune, încă din primul moment al apariţiei ei, în vederea luptei politice: **calea ordinei şi a legalităţii constituţionale.** Mişcarea Legionară nu se va angaja niciodată în conspiraţii şi lovituri de stat. Doar în momentul în care procesul de desăvârşire va atinge conştiinţa întregului neam românesc, adică atunci când majoritatea va aparţine idealului legionar, Mişcarea Legionară va putea zice că a învins. Acest proces şi acest grad de perfecţionare în conştiinţa naţiunii noastre se vor reflecta şi în alegeri: Mişcarea Legionară va ieşi biruitoare pe plan politic, atunci când poporul va trece de partea ei şi îi va acorda o majoritate parlamentară. E o formulă pe care nici o demonstraţie din lumea asta n-o poate refuza, deoarece este în concordanţă cu propria ei esenţă.

Totuşi “camarila” nu era defel satisfăcută de declaraţiile lui Corneliu Codreanu. “Democraţie”, “Constituţie”, “voinţă populară” n-aveau nici o semnificaţie pentru ea, interesată exclusiv de acapararea şi menţinerea puterii.

Problema ce preocupa “forţa ocultă” era, deci, împiedicarea ascensiunii la putere a Mişcării, ascensiune ce părea inevitabilă dacă se lăsa ca procesul “democratic” să se desfăşoare normal. Viitoarele alegeri, marcate pentru toamna aceluiaşi an, puteau să aducă nebănuite surprize. În vederea acestor alegeri, guvernul a început să-şi întărească poziţia, în speranţa că legionarii vor reacţiona în aşa manieră, încât ei înşişi să furnizeze motive pentru scoaterea Legiunii în afara legii; ceea ce ar fi îngăduit guvernului să procedeze exact ca în 1933.

Simţind primejdia, Corneliu Codreanu a pus în gardă pe legionarii săi în contra acestei campanii de provocări; ei trebuie mai degrabă să se lase umiliţi şi maltrataţi pentru a dejuca planurile duşmanului. Trebuiau să accepte suferinţă, fără să schiţeze cel mai neînsemnat gest de apărare. Vom vedea cum, în cursul lunilor precedând alegerile, s-a manifestat “noul curs” – preludiul marii prigoane din 1938 – şi modul în care Corneliu Codreanu a reacţionat în faţa nenumăratelor curse ce l-au fost întinse.

5) OFENSIVA ÎMPOTRIVA STUDENŢILOR

Cea dintâi manifestare de forţă a guvernului contra Mişcării, conform directivelor “noului curs”, s-a declanşat în sectorul studenţesc.

La 26 Februarie 1937, 13 zile abia după înmormântarea lui Moţa şi Marin, guvernul închide căminele şi cantinele studenţeşti. În urma acestei măsuri arbitrare, mii de studenţi din toate universităţile au fost azvârliţi pe stradă, privaţi de un acoperiş şi de hrană. Ceea ce, practic, obliga enorma majoritate a acestui tineret, constituită din fii de săteni săraci, să părăsească centrele universitare.

La Bucureşti, autorităţile iau o decizie mult mai gravă: suprimarea “Centrului studenţesc Bucureşti”, organizaţie oficială a studenţilor, a cărei conducere era asigurată prin alegeri. Măsura aceasta smintită a servit mai târziu guvernului drept bază justificativă pentru interzicerea Congresului general studenţesc, ce trebuia să se desfăşoare în primăvara lui 1937. Astfel, în câteva zile, masele studenţeşti s-au văzut aruncate din poziţia lor de legalitate, într-un vârtej de arbitrarietăţi, fără ca vreo provocare să justifice aceste măsuri guvernamentale. Însă aceste mase erau legionare, şi Puterea voia să le reducă la o completă tăcere. Guvernul presimţea că prevăzutul Congres se putea transforma într-o tribună de critică şi de blamare a politicii lui.

La 1 Martie 1937, un penibil incident a avut loc în Iaşi, capitala Moldovei. Rectorul Universităţii, prof. Traian Bratu, este victima unei agresiuni stupide: un necunoscut îl răneşte uşor la ureche. Autorităţile n-aşteptau decât atâta. Ele au aruncat întreaga responsabilitate asupra legionarilor, profitând de faptul că prof. Bratu era cunoscut pentru ostilitatea lui faţă de studenţii asociaţi Mişcării Legionare.

A doua zi, Corneliu Codreanu dă un Comunicat, declarând că Mişcarea Legionară n-are absolut nimic cu incidentul penibil de la Iaşi, şi recomandă autorităţilor să-şi păstreze calmul, până ce ancheta judiciară va fi efectuată. Era sigur de nevinovăţia legionarilor. De altfel, în cursul instrucţiei, studenţii legionari acuzaţi de a fi participat la atentat au fost puşi în afara cauzei.

Şi totuşi, ce face guverrnul? În loc să aştepte rezultatul final al anchetei, cum Corneliu Codreanu o ceruse în mod rezonabil, el ordonă închiderea tuturor universităţilor şi obligă pe toţi studenţii din provincie să se reîntoarcă la casele lor.

Provocarea era evidentă. Chiar dacă autorii agresiunii ar fi fost legionari, măsura oficială depăşea orice bun simţ şi orice sentiment al echităţii. Regretabilului incident avusese loc la Iaşi. Ce nevoie avea guvernul să întindă aceste sancţiuni pe întreg teritoriul naţional şi să închidă universităţile din celelalte centre culturale ale ţării? Ce act e acela care loveşte fără discernământ şi pe cei vinovaţi şi pe cei nevinovaţi, pedepsind întreaga colectivitate studenţească a ţării pentru gestul

nesăbuit al câtorva tineri?

Deoarece hotărârea guvernului afecta în chip brutal tot corpul studenţesc, şi cum marea majoritate a studenţilor erau legaţi de Mişcare, Corneliu Codreanu dă o nouă Circulară, la 3 Martie 1937, pentru a potoli spiritele. El cerea studenţilor să suporte cu răbdare nedreptatea făcută:

“Va veni ziua – spunea el – în care acei care au făcut acestă nedreptate se vor simţi ruşinaţi şi umiliţi”.

Totuşi, seria provocărilor nu s-a închis. La redeschiderea Universităţilor, o lună mai târziu, guvernul cere ca toţi studenţii care vor să urmeze cursurile să semneze o declaraţie prin care îşi iau angajamentul să nu facă politică până la terminarea studiileor. Această dispoziţie guvernamentală era în conflict cu normele constituţionale, care stabileu că toţi cetăţenii, de la vârsta de 21 de ani, aveau dreptul de participare la viaţa politică. Măsura viza în mod limpede, şi exclusiv, Mişcarea legionară; căci celelalte partide, de mult timp nu mai suscitau vreun interes în rândurile studenţilor. Un puternic curent legionar se formase în sânul clasei studenţeşti, în torentul căruia se integrau generaţiile noi de studenţi. Guvernul îşi dădea perfect seama că măsura impusă nu mai putea avea nici un efect asupra legionarilor formaţi, organizaţi, disciplinaţi, însă nădăjduia totuşi să creeze o nelinişte distructivă printre studenţii simpatizanţi ai Mişcării, obligându-i să fie mai rezervaţi în manifestările lor.

Lumea studenţească se afla într-un impas. Ea nu putea semna o declaraţie care s-o priveze de dreptul înscris în Constituţie şi care, pe lângă aceasta, o punea în conflict cu propria conştiinţă. Pe de altă parte, “recalcitranţii”, aceia care nu voiau să semneze declaraţia cerută de guvern, se vedeau automat excluşi de la cursuri. Corneliu Codreanu, încă o dată îi salvează din această tulburare spirituală. Prin Circulara din 2 Aprilie 1937, el îi lasă liberi să semneze declaraţia cerută de guvern, explicând atitudinea în felul următor:

“Studenţimea română este chemată să treacă pe jub jugul umilinţii.

Este o uriaşă jertfă care se cere unui corp conştient de drepturile sale într-o ţară.

…Studenţi legionari, eu vă dau dezlegare; păşiţi cu inima strânsă de durere pe sub furcile umilinţii pe care, spre a vă dezonora, vi le-au întins aceşti duşmani, nu părinţi ai voştri.

Cum îşi închipuie statul că factorii săi conducători că o naţie va putea trăi pe lume, cu un tineret căruia statul I-a făcut şcoala trădării, a laşităţii, a mişeliei?…

Crima guvernanţilor, sub acest aspect, este aşa de odioasă şi periclitează într-atâta viitorul Neamului acestuia, încât cu există ceva pe lume care s-o poată egala.

Iscăliţi, dragii mei, cu sufletul încărcat de dureri şi cu conştiinţa umilirii la care sunt expuşi.

…Şi aduceţi-vă aminte că Roma cea nebiruită şi armata romană, pururea biruitoare, au fost totuşi învinse, definitiv învinse: de bieţii, săracii ucenici şi credincioşi ai Mântuitorului care, urmând învăţătura Sa, au primit din partea Romei păgâne, uneltitoare, toate umilinţele şi toate jertfele.

Mai târziu – ce vreţi mai uriaşă înfrângere – toate drapelele armatei care a schingiuit, omorât, umilit, purtau semnul Crucii, semnul celor umiliţi şi schingiuiţi".

6) "PUNEREA LA PUNCT" A JUSTIŢIEI

"Noul curs" începe să se facă simţit şi în domeniul justiţiei. De fiecare dată când guvernul încercase, până atunci, să facă presiuni asupra instanţelor civile de judecată, el s-a lovit de o rezistenţă obstinată a acestuia onorabil corp. corpul judiciar din România se bucura de inamovibilitate, ceea ce-i asigura o totală independenţă în raport cu Puterea executivă. Câtă vreme guvernul a respectat statutul judecătorilor, aceştia au refuzat să judece altfel decât potrivit legilor şi conştiinţei lor. În 99 la sută din procesele legionarilor, aceştia au fost achitaţi. Rareori, şi în circumstanţe speciale, apărea vreo sentinţă de condamnare. Şi procesele erau numeroase!… Nu exista un singur tribunal în ţara noastră care să nu aibă cel puţin un proces legionar pe an, ceea ce reprezenta sute de procese în întreaga România.

Trebuie să recunoaştem că tribunalele militare s-au comportat cu aceeaşi loialitate faţă de legionari, atâta timp cât puterea executivă nu le-a alterat compoziţia. Ofiţerii justiţiei militare erau elemente de elită, foarte bine pregătite din punct de vedere profesional, şi grijulii faţă de obligaţiile lor patriotice. Cu un astfel de corp incoruptibil de judecători civili şi militari, o acţiune radicală de nimicire a Legiunii era de neconceput.

Dar vânturile s-au schimbat! Începând din primăvara lui 1937, guvernul liberal al lui Tătărăscu, controlat de "camarilă", hotărî să sfârşească cu "anarhia" ce domnea în justiţia ţării. Regele Carol al II-lea avea nevoie de o justiţie docilă, supusă ordinelor sale. Totuşi, cum "punerea la punct" a justiţiei era mai greu de realizat în cadrul justiţiei civile, din cauza numărului mare de instanţe şi solidarităţi morale a acestui corp, guvernul impune Parlamentului votarea unei legi prin care toate procesele politice să fie judecate, de aci înainte, de către

instanţele militare. Acuzaţii sunt astfel sustraşi de la judecătorii lor naturali şi transferaţi instanţelor incompetente juridic. Consiliul de Război sau “Tribunalele militare”, cum s-au numit mai târziu, nu erau normal autorizate să judece decât în perioade, excepţionale, când se proclama starea de asediu, şi atâta vreme cât această stare rămânea în vigoare; procesele politice erau de competenţa exclusivă a instanţelor civile. Orice proces politic, indiferent de importanţa lui, va fi de-aici înainte în sarcina instanţelor militare.

Legea aceasta anticonstituţională a fost completată de un alt ordin ierarhic administrativ, ce-a fost pus în practică încetul cu încetul şi cu multă discreţie. Avându-se în vedere că guvernul nu putea conta atât de mult pe supuşenia oarbă a Consiliilor de Război în compoziţia lor normală, a început epurarea de elemente "“esigure"” adică de aceia care n-ar fi fost dispuşi niciodată să-şi renege conştiinţa, dând sentinţe “ordonate de sus”.

În ansamblu, măsura aceasta a lovit pe ofiţerii-judecători de carieră, care s-au trezit îndepărtaţi din funcţiile lor legale, în favoarea anumitor ofiţeri de trupă, infinit mai puţin competenţi, dar şi infinit mai docili. În afară de asta, aceşti ofiţeri, gata la orice, fuseseră aleşi printre acei care-şi atrăseseră pedepse disciplinare, şi acum erau doritori să se “reabiliteze” cu orice chip, pentru a nu pierde dreptul la avansare. Executânsd fidel ordinele venite de la palat, ei sperau să restabileasxcă “integritatea morală şi profesională a dosarelor lor”.

Cele două măsuri combinate au produs efectul dorit de guvern. “JUSTIŢIA” ţării îşi pierde independenţa şi-şi denaturează funcţia specifică în cadrul statului, devenind un instrument orb în mâinile forţelor care operau, în umbra Palatului, împotriva intereselor naţionale.

Efectele “noului curs” în administraţia judiciară încep să apară imediat procesele aflate pe rol. Exemplu tipic: în ziua înmormântării celor doi eroi legionari Moţa şi Marin, tineretul din Partidul Liberal a lansat un Manifest, în care era insultat Corneliu Codreanu, Mişcarea Legionară şi, ceea ce era mai grav, memoria celor doi combatanţi căzuţi pe frontul spaniol. Un grup de studenţi legionari, revoltaţi de această infamie, au administrat o corecţie autorului acestui Manifest, un oarecare Amedeu Bădescu.

Autorităţile s-au sesizat imediat de incidentul acesta şi au trimis în judecată pe studenţii care participaseră la sancţionarea laşului. Spre surprinderea generală, cazul a fost alipit în categoria delictelor politice. În acest fel, conform noii legi, procesul a fost remis Consiliului de Război al Corpului II de Armată din Bucureşti.

Dezbaterile au avut loc la 2 Aprilie 1937, şi, spre uimirea generală, a

fost pronunţată o condamnare împotriva lui Viorel Trifa, Preşedintele Cercului studenţesc Bucureşti şi a altor studenţi legionari care luaseră parte la incident. Nedreptatea făcută acestor tineri era evidentă: Amedeu Bădescu nu deţinea nici o calitate oficială care să justifice că i se face onoarea unui proces politic. Partidul Liberal, ce se găsea pe-atunci la putere. Era singura lui legătură cu puterea constitutivă. De altă parte, legionarii care l-au aplicat corecţia, n-aveau nici o intenţie să facă vreo demonstraţie politică. Gestul lor era expresia revoltei contra josniciei unui individ, care mersese până într-acolo încât insultase memoria celor doi mucenici, pe care naţiunea întreagă îi venera.

În această atmosferă, tulburată de "incidentul Bădescu" şi de neaşteptatul deznodământ, începe, la 15 Aprilie 1937, în faţa aceluiaşi Consiliu, marele proces al "DECEMVIRILOR", cei zece legionari care l-au omorât pe trădătorul Mihasil Stelescu. Sentinţa s-a dat la 27 Aprilie, şi ea era de o excepţională duritate. Opt din cei zece legionari au fost condamnaţi la muncă silnică pe viaţă, ceilalţi doi la zece ani de muncă silnică.

Legionarii se aşteptau la o condamnare, dar nimeni nu se gândea la o atare gravitate. Stelescu nu deţinuse nici o funcţie oficială, nu fusese prim-ministru ca I.G.Duca, pentru ca legionarii, care l-au pedepsit cum merita, să sufere o pedeapsă egală aceleia a "NICADORILOR".

Atunci s-a înţeles sensul real al legii votate, care smulgea procesele din sfera judecătorească civilă pentru a le upune justiţiei militare: ea fusese în mod special promulgată pentru asigurarea condamnării "DECEMVIRILOR" la pedeapsa maximă, ceea ce nu se putea realiza decât de o instanţă militară şi, încă, doar după o epurare prealabilă. Deşi Stelescu era mort din Iulie 1936 şi instrucţia fusese de mult timp terminată, procesul a fost suspendat până s-a creat – prin votarea Constituţiei – un aparat judecătoresc în întregime aservit Puterii executive.

Un şi mai alarmant simptom decât asprimea sentinţelor a fost maniera scandaloasă în care au fost judecaţi cei zece legionari. Au fost pur şi simplu privaţi de orice posibilitate de apărare. Avocaţii apărării au fost eliminaţi în bloc; aceeaşi măsură a fost aplicată martorilor principali ai apărării. uN ofiţer a fost însărcinat să pledeze timp de ŞAPTE MINUTE în favoarea acuzaţilor. Şi asta-i totul. Abuzuri avuseseră deja loc deseori în procesele legionare, dar niciodată nu se acumulase atâta brutalitate şi cinism, ca să suprime în bloc toate regulile de procedură.

Revoltat de această scandaloasă procedură, ce distrugea însăşi noţiunea de justiţie, Corneliu Codreanu a adresat o "Scrisoare" tuturor avocaţilor legionari, rugându-i să facă cunoscut întregii naţiuni:

“Domnilor avocaţi,

Mă adresez Dvs. şi prin Dvs. tuturor avocaţilor din toate barourile ţării, mă adresez tuturor judecătorilor de orice instanţă, mă adresez ţării întregi pentru ca mai înainte de a vedea ce avem de făcut, să protestez din adâncurile sufletului împotriva modului nemaipomenit şi nemaiauzit în care au fost judecaţi cei zece legionari.

1. Protestez împotriva faptului că au fost ridicaţi prin noua lege votată, de la judecătorii lor fireşti şi trimişi unei instanţe militare de judecată, în atribuţiile căreia nu intra judecarea acestui proces.

2. Protestez în contraeliminării din instanţă a întregii apărări, lăsând pe acuzaţi fără nici o apărare, căci nu poate fi considerată ca apărare aceea făcută de un singur ofiţer, în 7 minute, pentru zece oameni pe care îi condamni la muncă silnică pe viaţă.

3. Protestez în contra faptului că prin acest sistem, acuzaţii au fost lipsiţi de martorii principali în această chestiune, martori care deţin lucruri senzaţionale în favoarea acuzaţilor, martori care, după planul apărării, au fost lăsaţi mai în urmă, dar care în urma măsurilor luate, n-au mai putut fi audiaţi…

4. Protestez în contra acestui sistem care ridică în ţară neîncrederea în justiţie, neîncredere care este începutul tuturor nenorocirilor, pentru cărefuzul de justiţie duce pe om la ideea de a-şi face singur justiţie. – Ca în cazul Stelescu -. Or, aceasta este cea mai mare nenorocire care se poate abate asupra unei ţări.

Domnilor avocaţi, rog luaţi toate măsurile dictate de legi, pentru ca hotărârea dată să fie casată în instanţele superioare.

Bucureşti, 28 Aprilie 1937.

Corneliu Codreanu”.

Efectele “noului curs” s-au făcut simţite şi în alte regiuni ale ţării, unde se judecau procese legionare. Conducătorii studenţilor care prezidaseră Congresului de la Tg. Mureş, unde e formaseră echipele de pedepsire a membrilor “Forţelor Oculte”, cu toţii au fost trimişi în faţa justiţiei. Procesul a început la Tg. Mureş, apoi, prin ordin al Miniterului de Justiţie, a fost transferat la Braşov, unde condamnarea lor părea mai sigură. Sentinţa a fost pronunţată la 17 Mai 1937, exact în perioada în care justiţia era jugulată. Cârmuitorii studenţilor, cu Gheorghe Furdui, Preşedintele Congresului în frunte, au fost condamnaţi la un an şi jumătate închisoare. Era o nouă nedreptate, deoarece ameninţările exprimate la Congres (sub forma echipelor de pedepsire) n-aveau nici un caracter imediat; aceste ameninţări se

refereau la eventualitatea în care persoanele vizate ar atenta la viaţa lui Corneliu Codreanu.

Faţă de modul în care procesele acestea s-au desfăşurat, faţă de sentinţele pronunţate, Corneliu Codreanu a intuit marea schimbare intervenită în cadrul justiţiei. De-aici înainte, nu se mai putea ţine cont de imparţialitatea puterii judecătoreşti… Trebuia aşadar, să se evite în orice chip incidentele cu autorităţile; nu trebuia să se răspundă la nici o provocare, pentru a nu da ocazie guvernului să utilizeze forţa judiciară, ajustată şi redusă la neputinţă, transformată într-un simplu instrument de opresiune contra Mişcării. Era preferabil să se abandoneze anumite poziţii, mai degrabă, decât să se reziste unui asemenea arbitrar, pentru că nu mai exista nici un organism independent şi destul de puternic ca să ia apărarea cetăţenilor împotriva abuzurilor guvernului.

Politica de intimidare şi de aservire a justiţiei române, începută în primăvara lui 1937, a fost menţinută cu energia disperatului. În primăvara lui 1938, când a fost instaurată dictatura carlistă, operaţia de substituire era consumată, şi noul regim dictatorial dispunea de un instrument complet subordonat scopurilor lui criminale. Prin mijlocirea corpului judecătoresc, naţiunea pierduse stăpânirea justiţiei; ea nu mai avea de suportat decât deciziile şi ordinele venite de la Palat.

7) EXPULZAREA PRINŢULUI NICOLAE

În Aprilie 1936, la instigarea Elenei Lupescu, prinţul Nicolae a fost exclus din familia regală, deposedat de toate drepturile şi privilegiile legate de titlul său, apoi constrâns să plece în exil. Prinţul Nicolae jucase un rol hotărâtor în ascensiunea la tron a regelui Carol, în Iunie 1930. Membru al Regenţei în momentul în care Carol revine în mod clandestin în ţară, el îl primise cu braţele deschise şi renunţase la înalta funcţie, pentru a facilita ascensiunea la tron a fratelui său. Drept recompensă, Carol îl tratã cu o crescândă răceală, îi ridică succesiv toate funcţiile pe care le îndeplinea în cadrul armatei, şi, în final, îl forţă să se expatrieze. Elena Lupescu izbutise să-l convingă pe Carol că fratele lui reprezenta un pericol iminent, că el căuta să pună mâna pe tron, cu ajutorul lui Maniu şi al lui Codreanu. Singură, expulzarea prinţului Nicolae putea evita o concentrare a opoziţiei în jurul lui.

Acuzaţia n-avea nici un fundament. Prinţul nu râvnea la tronul României. Dacă ar fi avut această intenţie, ar fi putut foarte uşor s-o pună în aplicare cât timp a fost membru al Regenţei. Era loial Elenei Lupescu în afacerile statului şi, asupra acestui subiect, avusese discuţii violente cu fratele său. Cum, pentru regele Carol, oricine ridica problema Elenei Lupescu devenea în mod automat duşmanul lui. Insistenţele fratelui său. L-au iritat atât de tare, încât l-au decis să sfârşească odată cu el.

Dedesupturile acestei afaceri trebuie puse în legătură şi cu “noul curs”. Forţa Ocultă, care pregătea o nouă teroare contra Legiunii, nu voia deloc ca în acel moment decisiv al confruntării dintre Regele Carol şi Codreanu, să existe un membru al familiei regale care poate tulbura mersul operaţiei, fie prin sfaturi de moderaţie, fie prin polarizarea simpatiei legionare şi a opoziţiei în general. înCordarea dintre prinţul Nicolae şi regele Carol dusese la o ruptură, în primăvara lui 1937, din pricina motivelor sus-menţionate; anturajul Regelui aprecia că ar fi hazardat să fie pus în mişcare mecanismul lichidării Gărzii de Fier înainte de soluţionarea crizei dinastice.

Prinţul Nicolae dăduse o anumită cantitate de lemn de construcţie pentru construirea “Casei Legionare” de pe muntele Rarău. Era un simplu gest amical, prin care arăta că el aprecxiază munca dezinteresată dusă în taberele legionare. Aceasta a fost suficient pentru a provoca suspiciuni în ceea ce priveşte persoana Prinţului, şi pentru a-l acuza de o imaginară înţelegere cu Garda de Fier. În realitate, nu exista absolut nimic; însă în atmosfera Palatului şi a noului curs, care începea să-şi arate efectele, cea mai mică bănuială de acest gen lua proporţii neaşteptate şi alarma “Oculta”.

Regele Carol, dominat în întregime de Elena Lupescu, hotărî tăierea nodului gordian şi sacrificarea fratelui său. Pretextul invocat era mariajul morganatic al prinţului Nicolae cu o româncă, mariaj care nu satisfăcea condiţiile stipulate în “Statutul Familiei regale”. Ipocrizia şi excesul erau evidente. Căci, dacă prinţul Nicolae era exclus din familia regală şi obligat să părăsească ţara, pentru că se căsătorise cu o româncă, ce pedeapsă merita Carol, care-şi repudiase soţia legitimă şi trăia în concubinaj cu o evreică de cea mai joasă speţă pentru interesele naţionale?

Preşedintele Consiliului, Tătărăscu, se preta, ca de obicei, la această nouă infamie. În Consiliul de Coroană, convocat de Rege pe 9 Aprilie 1937, el citi raportul Consiliului de Miniştri adresat Majestăţii Sale Regele, privind situaţia prinţului Nicolae. Preşedintele Consiliului cerea Majestăţii Sale, în numele guvernului, să aplice Prinţului sancţiunile prevăzute de “Statutul Familiei regale”.

Ceilalţi membri al Consiliului deCoroană, foşti Preşedinţi de Consiliu, mareşali şi conducători de partide, s-au asociat – fie ignorând intrigile ce provocaseră această criză, fie ăpentru a fi pe placul Regelui – raportului guvernului şi l-au autorizat pe Rege să-l declare pe prinţul Nicolae decăzut din toate drepturile sale, ca mambru al familiei regale. Odată îndeplinită această formalitate, guvernul reglă expulzarea din ţară a Prinţului. Spre a evita manifestaţii populare în favoarea Prinţului, guvernul ordonă arestarea şi supravegherea lui, până în momentul în care a fost condus la aeroportul unde-l aştepta avionul ce trebuia să-l

treacă frontiera.

Alungarea prinţului Nicolae din ţară nu putea fi evitată, din cauza laşităţii partidelor politice. Nici un şef politic nu îndrăznea să-şi asume răspunderea unui protest public, de teama compromiterii şanselor de ajungere la putere. Singură, Mişcarea Legionară a alergat în ajutorul Prinţului Exilat, dovedindu-şi o dată în plus, ataşamentul faţă de Coroană. Viorel TRIFA, Preşedinteşe studenţilor bucureşteni, lansă un Manifest în care denunţa, în faţa opiniei publice, actur arbitrar al guvernului. Generalul Cantacuzino, Preşedintele partidului "Totul pentru Ţară", aflând de sechestrarea Prinţului, se duce cu maşina, cu un grup de legionari, spre Snagov, locul de detenţie, spre a-i prezenta omagiul, şi a-i oferi eventualul sprijin din partea Legiunii. Şoseaua spre Snagov fiind barată de puternice cordoane de trupe, generalul Cantacuzino a trebuit să se întoarcă din drum.

După plecarea Prinţului, Mişcarea organiză o campanie de protest în întreaga ţară. S-au răspândit sute de mii de manifeste, iar în oraşele s-au folosit sloganuri care expuneau poporului nedreptatea comisă împotriva prinţului Nicolae. Pe case, garduri, borne de câmp, pe arborii de-a lungul drumurilor, se puteau citi mărturii ale simpatiei faţă de Prinţ: "Trăiască prinţul Nicolae!", "Jos guvernul neloial!", "Jos Elena Lupescu!" În două luni, din Aprilie în Mai 1936, toată ţara află de noua abjecţie comisă de Rege.

Guvernul a ordonat procurorilor să urmărească pe acei "care tulbură ordinea publică". Un nou contingent de legionari a fost chemat în faţa tribunalelor, şi procesele lor nu se sfârşiseră în toamna lui 1938. Numeroase condamnări la pedepse variind de la trei luni la şase ani au fost atunci pronunţate.

8) O LEGE MONSTRUOASĂ

"Noul curs" şi-a urmat ofensiva vicleană, atacând încetul cu încetul şi celelalte sectoare legionare. În luna Mai 1937, cu puţin timp după "punerea la punct" a justiţiei, guvernul liberal, prezidat de Tătărăscu, trimite Parlamentului proiectul de lege care interzice "taberele de muncă" legionare.

În pofida memorabilei intervenţii a prof. Mihail Manoilescu, simpatizant al Mişcării care a demonstrat, în faţa Senatului, absurditatea şi montruozitatea unei asemenea legi, majorităţile parlamentare, dominate de Partidul Liberal, au votat textul propus de guvern.

Potrivit acestei legi, legionarii nu mai au dreptul să se concentreze în sate şi în alte centre sociale, în vederea realizării în comun a unor lucrări de interes colectiv. De-acuma le este interzis să construiască o şcoală, o biserică, să repare un pod sau un drum ruinat de ape, ori să

ajute ţăranii la muncile câmpului. Prin arbitrariul acelora care se dovediseră incapabili de a face ceva pentru îmbunătăţirea soartei claselor nenorocite, “taberele de muncă” au fost declarate “SUBVERSIVE!”… Adică, socotite ca întreprinderi susceptibile să răstoarne ordinea de stat! Toţi legionarii care ar ajuta populaţia să lupte împotriva mizeriei, să-i amelioreze bunăstarea, se expun încarcerărilor şi condamnărilor.

Legea aceasta a paralizat una din manifestările cele mai înfloritoare din activitatea socială a Mişcării. Mai ales că, pentru vara lui 1937, se prevăzuse dublarea numărului de “tabere” în raport cu anul precedent. Delegaţii ţărăneşti din toate regiunile României s-au succedat la Sediul Central al Mişcării din Bucureşti şi l-au rugat pe Şeful Legiunii să-şi trimită echipele pentru a-i ajuta. Acuma, tot acest elan de generozitate şi solidaritate al noii generaţii, răspândit cu dragoste şi dezinteres până în satele cele mai îndepărtate, era blocat de mâna invizibilă care guverna din umbră… Se poate imagina care ar fi fost aspectul ţării în vara anului 1937 animat de sutele de tabere de muncă şi de zecile de mii de şantiere. Câte lucruri folositoare n-ar fi putut să fie realizate în clocotul energiilor întregului neam unit într-un acelaşi efort şi acelaşi ideal!… Fiecare tabără reprezenta nu numai o comunitate care lucra cu voioşie şi profit pentru popor, dar şi un centru de însemnătate naţională, de unde iradia speranţa unei reînnoiri a patriei.

Şi iată că toate lucrările începute trebuiau abandonate. Pe multe şantiere, munca, întreruptă înainte de sfârşitul construcţiei, trebuia reluată vara viitoare; acolo, se pregătiseră cărămizile şi se puseseră temeliile; în multe locuri, construcţia ajunsese la acoperiş, dar pereţii mai aşteptau mortar, uşi şi ferestre; un ultim effort, şi construcţia ar fi fost gata…

Acum, ceea ce s-a clădit trebuia să cadă în ruină; tot materialul adunat să fie pierdut. Taberele rămân goale, iar satele, private de elanul şi energia tineretului legionar, cădeau iarăşi în apatie şi în mizeria la care le-au condamnat politica anti-socială a partidelor politice tradiţionale.

Ce lege monstruoasă! Munca, semna distinciv al omului, activitate care înnobilează pe individ, fusese declarată “act subversiv”! în România Mare, ce se prăbuşea din pricina incompetenţei dirigiuitorilor, unde jefuirea caselor de bani era o regulă, unde mizeria claselor sărace se învecina cu incuria administrativă, erau interzise, prin lege, repararea unui pod, construirea unui dig, refacerea unei şosele desfundate.

Vechile partide, incapabile de o politică constructivă, formate în marea lor majoritate din profitori, din paraziţi şi speculanţi, n-au găsit nimic mai bun de făcut pentru salvarea “democraţiei” lor, decât să se coalizeze cu “Forţa Ocultă” să se înverşuneze împotriva acelora care

voiau să muncească pentru binele naţiunii.

Aceste tabere, unde, în vreme ce se efectuau lucrări folositoare de ordin material se făurea şi o mentalitate, nouă, îl deranjau ca un colţ înfipt în speranţele lor de privilegiaţi egoişti. Trebuia cu orice preţ distrusă această operă dinamică. Mişcarea Legionară dovedise, prin vibrantul exemplu al acestor tineri luptători, că imaginea patriei poate fi transformată, înălţată, dacă în locul unei politici sterile şi retrograde, se va dedica unei acţiuni comunitare de ajutor reciproc şi de înţelegere mutuală, în beneficiul maselor sărăcite şi umilite.

Regele, camarila, partidele politice, forţa ocultă, urau exemplul acesta viril şi patriotic, pe care-l priveau ca pe un coşmar. Era o sfidare la modul lor de a trăi, la adresa sistemului lor de guvernământ, bazate pe corupţie şi pe exploatarea maselor inculte. Şacalii din viaţa politică simţeau că le scapă prada seculară, că poporul, ca redeşteptat dintr-un somn prelung, se îndrepta plin de încredere către crainicii “Credo-ului” legionar.

Odată promulgată această lege monstruoasă, guvernul s-a întrebat ce va face Corneliu Codreanu în timpul verii? Va îndemna pe legionari să continue munca în tabere? Se va duce personal la Carmen Sylva, pe malul mării, ca să dirijeze lucrările deja începute, riscând un proces?

Nu! Corneliu Codreanu era cu mult prea înţelept ca să procedeze în aşa fel. Cu inima rănită, el renunţă la “Taberele de muncă”. Mişcarea nu dispărea prin aceasta. Legiunea era destul de bogată în iniţiative şi în imaginaţie. i se răpise tinerimii, printr-o lege infamă, dreptul de a munci în tabere, eh, bine! Energia creatoare care clocotea în fibrele lor va fi mobilizată şi dirijată în alte direcţii.

Într-o “Circulară” datată 13 Iunie 1937, Corneliu Codreanu anunţă că Partidul “Totul pentru Ţară” nu va mai face anul acesta tabere de muncă. O Circulară care se va trimite la timpul nimerit, va explica pe larg şi aşa cum se cuvine, cine, cum şi în ce împrejurări a răpit tineretului legionar dreptul sacru de a munci”.

În aceeaşi Circulară, el anunţă că organizaţia legionară va face numai două tabere de odihnă: una la Carmen Sylva, pentru cei reumatici, şi a doua, într-o regiune muntoasă, la Câmpina, pentru cei bolnavi de pipt.

Pentru a nu contraveni legii care interzicea munca în tabere, şi prin aceeaşi Circulară, Corneliu Codreanu precizează că:

“În aceste tabere, munca este strict interzisă! (Bineânţeles, în afară de curăţenia necesară). Oricine va încerca să muncească va fi imediat eliminat; pentru a nu călca legea şi mai ales intenţia legiuitorului sau a celui ce l-a inspirat şi pentru a nuda pretexte închiderii taberelor”.

Guvernul şi-a dat imediat seama de ingenioasa replică a Căpitanului. Nici un text legal nu împiedica pe legionari să se adune în tabere de odihnă, unde puteau fi iarăşi împreună, puteau cânta împreună, face excursii împreună, se puteau bucura împreună de aerul curat şi de soare. Problema nu era decât parţial rezolvată.

Deşi fără nici o bază legală, guvernul hotărăşte împiedicarea cu orice preţ a funcţiunii taberelor de odihnă. uN atare guvern putea întotdeauna să-şi pună în aplicare deciziile cele mai inumane sau mai impopulare fără ruşine şi fără remuşcări.

La 14 Iunie 1937, Corneliu Codreanu primeşte o Notă din partea Oficiului de Educaţie a Tineretului, organizaţie oficială, denumită "STRAJA ŢĂRII", prin care e prevenit că în cazul când, în taberele de odihnă sau coloniile de vară prevăzute, se aflau copii ori tineri între 7 şi 18 ani, trebuia să ceară aprobarea preliminară a acestei organizaţii şi să execute pe durata întregului sejur un program minimal de educaţie pentru "străjeri", condus de un comandant-străjer. În aceeaşi zi, Corneliu Codreanu răspunde printr-o altă "Circulară":

"Subsemnatul, cu întreaga Mişcare Legionară, refuz să mă supun acestei invitaţii pentru motivele pe care le vom expune la timp.

Îmi face impresia că Domnii aceştia vor voi într-o zi să ne trimită şi un şef de partid, ca să ne facă educaţia.

De aceea, pentru a nu fi obligat să mă supun unei atari invitaţii, şi pentru a nu mă vedea silit ca în casa mea să văd făcându-mi educaţie un "comandant-străjer", refuz ca să primesc în cele două tabere de sănătate, tineri între 7 şi 18 ani.

Dacă şi pentru mai mult de 18 ani mi se va impune a cere aprobare de la O.E.T.R., acest lucru nu-l voi face, şi voi renunţa şi la cele două tabere anunţate".

În aceeaşi Circulară, el cere autorităţilor să-l înştiinţeze dinainte dacă poate deschide cele două tabere de odihnă pentru tinerii de peste 18 ani, ca să dispună de timpul necesar pentru prevenirea întregii lumi şi evitarea cheltuielilor inutile.

Neprimind nici un răspuns din partea autorităţilor, Corneliu Codreanu a concluzionat că era logic ca guvernul să nu vadă nici un inconvenient în funcţionarea coloniilor de odihnă pentru tinerii de peste 18 ani. În consecinţă, la 5 Iunie 1937, el dă un "Ordin de zi", prin care anunţă deschiderea coloniei de odihnă de la Câmpina, a doua zi. Între 14 Iunie şi 5 Iulie, guvernul avea tot timpul să examineze cererea şi să se pronunţe.

Cu începere din 6 Iulie, tinerii au început să sosească din toate colţurile ţării la Câmpina şi, în câteva zile, toate locurile erau ocupate. Este chiar momentul în care autorităţile ordonă închiderea taberei deja organizate. Forma impusă pentru închidere este, ea însăşi, dintre cele mai barbare: jandarmii îşi fac apariţia în tabără, somează pe legionară să părăsească locurile în 24 de ore; apoi se instalează acolo, ca să aştepte plecarea tinerilor, dintre care cea mai mare parte făcuseră cheltuieli importante şi veniseră de tare departe.

Toate telegramele de protest adresate de generalul Cantacuzino, şeful partidului "Totul pentru Ţară", sunt inutile. Tinerii trebuie să golească locurile în 24 de ore, conform ordinului de evacuare.

Guvernul luase această inumană măsură pentru a spori amărăciunea din sufletul acestui tineret, deja de mult pus la încercare. vOia să-l umilească cât mai mult posibil.

Vara anului 1937 s-a scurs fără tabere de muncă şi fără colonii de odihnă. Guvernul n-a permis legionarilor, nici să muncească, nici să se odihnească. El se temea de apropierea, de viaţa lor în comun, chiar şi în caz de boală. Astfel, mii de tineri slăbiţi şi suferinzi au fost privaţi de aerul binefăcător al munţilor şi de soarele vivifiant al mării, sub pretextul aă ar "tulbura ordinea publică"!...

9) ORDINE CONFIDENŢIALE

În capitolele precedente am expus măsurile cele mai importante luate de guvern împotriva Legiunii şi schimbarea lui radicală de atitudine în relaţiile cu mişcarea naţionalistă. Voi completa acum tabloul acestor intervenţii abuzive faţă de manifestările Mişcării Legionare, prin "ordine confidenţiale", expediate de guvern sau de altă autoritate subalternă, în vederea interzicerii "anumitor" activităţi ale partidului "Totul pentru Ţară".

Deşi toate aceste ordine purtau sigiliul "confidenţial", în realitate n-aveau nimic cu "siguranţa" internă sau externă a statului. Nu făceau decât să lovească organizaţie politică legală, violând legile fundamentale ale ţării. De aceea, atribuindu-le caracterul ilegal, Corneliu Codreanu n-a ezitat să le facă cunoscute legionarilor, pentru a demasca duplicitatea guvernului şi a încerca exercitarea unei presiuni morale asupra lui.

"Rog să faceţi cunoscut la toţi legionarii din ţară – spune Căpitanul în Circulara din 28 Septembrie 1937 – următoarele ordine confidenţiale ale autorităţilor, pentru ca să se vadă din ele spiritul de legalitate şi dreptate care le animă şi pentru ca să se ştie că asemenea nume – ca şi ale asupritorilor vremelnici – vor fi în veci neuitate. Neamul acesta va trebui să-şi pedepsească, măcar o dată la o mie de ani, pe cei ce l-au

călcat legile, l-au împilat şi l-au trădat”.

După această explicaţie, Căpitanul reproduce “Ordinele” care au provocat indignarea şi l-au determinat să le divulge. Le vom reproduce şi noi într-o formă rezumată, ca cititorul să-şi dea seama de caracterul lor abuziv şi unilateral:

1.Un ordin semnat de Alexandru Bentoiu, ministerul Justiţiei, datat 24 Iulie 1937, şi adresat Preşedinţilor tribunalelor din întreaga ţară. El le ordonă să claseze imediat, şi într-o manieră definitivă,

“dosarele proceselor intentate de legionari împotriva organelor executive (prefecţi, jandarmi şi poliţişti) pentru detenţia lor ilegală din timpul prigoanei din iarna 1933-1934, explicând că “arestarea acestor legionari a avut loc în urma unui act de guvernământ (dizolvarea Legiunii), şi că el nu poate fi imputat organelor executive”.

Ministrul Jistiţiei invita, în acelaşi mod, instanţele judecătoreşti subalterne să nu-şi mai îndeplinească datoria în procesele intentate de legionari contra agenţilor puterii publice care l-au arestat şi deţinut ilegal. O asemenea anomalie nu i se părea deloc nedreaptă!

2. Printr-un ordin confidenţial din 27 Iulie 1937, Alex. Bondoc, prefectul judeţului Prahova, cerea Direcţiilor mai multor fabrici din oraşul azuga (fabrică de postav, de bere, de sticlărie şi de ciment) să îndepărteze din serviciu un grup de 36 de muncitori legionari, care, conform sloganurilor defăimătoare din epocă, se făcuseră vinovaţi de “agitaţii care au tulburat şi tulbură ordinea publică”.

Ordinul acesta al prefectului de Prahova n-avea, nici el, vreun fundament legal, pentru că aceşti 36 de muncitori, ca şi zecile de mii de alţi muncitori, erau înscrişi şi militau într-un partid legal constituit. Prin manifestările lor, numite “agitaţiuni”, de circumstanţe, ei nu făceau altceva decât să-şi exercite un drept constituţional. Dar exista aici şi un punct sensibil şi “de neiertat”, din unghiul de vedere guvernamental: acest partid se numea “Totul pentru Ţară”. Şi era intolerabil pentru partizanii guvernului să vadă masele muncitoreşti curgând spre această nouă forţă şi nu spre organizaţiile locale de partid.

3. La 19 Septembrie 1937, printr-un ordin “telefonic”, Direcţia Generală a Poliţiei ordona interzicerea, **numai pentru această zi**, a “orice întruniri, serbări, marşuri, petreceri, organizate de partidul “Totul pentru Ţară”, chiar şi cele autorizate”.

Această măsură era din cale-afară de absurdă. În nici o ţară din lume, statul nu ia măsuri de apărare, împotriva unei organizaţii politice, valabile pentru o singură zi.

Explicaţia măsurii era un ordin secret! Guvernul voia provocarea, cu orice preţ, de incidente între legionari şi autorităţile poliţieneşti. În cazul în care legionarii ar fi trecut peste interdicţia guvernului, forţele de “ordine” ar fi avut o scuză a persecuţiilor pe care le pregăteau pentru mai târziu.

La aceste “ordine confidenţiale”, dirijate contra Mişcării Legionare, şi semnalate în Circulara din 28 Septembrie 1937, s-au adăugat şi altele în lunile următoare. cĂpitanul le-a comunicat de îndată legionarilor. Pe unele le vom reaminti:

4. La 9 Octombrie 1937, Ministrul Cultelor şi Artelor, trimite o “Adresă” episcopului de Râmnic, pentru a-i face cunoscută măsura luată împotriva a doi preoţi: Gheorghe Popescu şi Ştefan Smărăndescu, aparţinând de diocesa lui. Măsura arbitrară era:

“suspendarea provizorie a plăţii salariilor celor doi preoţi, din cauză că au participat la interpretarea de cântece legionare, la distribuirea de manifeste cu caracter legionar şi au primit jurământul participanţilor la reuniuni legionare în comunile respective”.

Şi această Adresă continuă pe acelaşi ton autoritar:

“În acelaşi timp, avem onoarea a vă ruga să binevoiţi a ne comunica măsurile luate de Sfinţia Voastră contra celor doi servitori ai Altarului”.

Ordinul acesta era, el însuşi, în conflict cu legile ţării. În România, preoţii aveau dreptul să se înscrie în orice partid politic. Astfel, prin hotărârea arbitrară de suspendare a salariilor celor doi preoţi, guvernul comitea o dublă încălcare a legii: pe de o parte, nesocotea drepturile şi libertăţile înscrise în Constituţie; pe de altă parte, ataca o categorie de elită dintre cetăţenii români.

Două zile mai târziu, la 11 Octombrie 1937, Direcţia Generală a Poliţiei, din Ministerul de Interne, trimitea un “ordin confidenţial” Prefecturii judeţului Ilfov, ordonându-i să întreprindă măsuri drastice pentru împiedicarea propagandei partidului “Totul pentru Ţară” pe teritoriul acestui judeţ:

“Veţi lua măsuri de a se opri orice încercare a acestor legionari de a pătrunde în judeţ şi comune.

Cei ce nu vor înţelege de bună voie, vor fi arestaţi şi apoi trimişi la domiciliul lor”.

-ilegalitatea acestui ordin rezultă clar din faptul că el se referă la raza unui singur judeţ, şi nu afecta defel propaganda legionară din celelalte. Exista o raţiune majoră. Judeţul era acela din care făcea parte Capitala. Guvernul îşi urmărea planul iniţial, de a provoca în orice chip incidente,

pentru a putea apoi săle exploateze pe plan politic. Un conflict între legionari şi autorităţi, în împrejurimile Capitalei, ar fi avut o altă rezonanţă în opinia publică, decât dacă ar fi izbucnit într-un judeţ îndepărtat.

6. În fine, la 21 Octombrie 1937, un “Proces-verbal”, semnat de autorităţile executive ale judeţului Prahova (prefect, procuror general, şef al poliţiei şi şeful jandarmeriei) este trimis guvernului.

În acest Proces-verbal aceştia explicau starea de spirit a populaţiei în apropierea alegerilor ce trebuiau să aibă loc n Decembrie. Ca toţi funcţionarii guvernamentali din epocă, nici ei nu pierdeau ocazia să acuze din nou Mişcarea Legionară. Între alte absurdităţi, afirmau:

“Membrii partidului “Totul pentru Ţară” susţin că dacă va veni o guvernare naţional-ţărănistă, vor proceda la asasinarea membrilor ei mai marcanţi”.

Reaua credinţă a semnatarilor acestui Proces-verbal era mai mult decât evidentă; iar ei ştiau asta. Dar o astfel de minciună putea avea importane repercusiuni, şi înainte şi în timpul alegerilor.

Corneliu Codreanu a sesizat imediat intenţia acestui grup guvernamental, şi le-a răspuns printr-o Circulară din 4 Noiembrie 1937, care le-a anulat tentativa de provocare. Circulara sfârşeşte astfel:

“Nu este adevărat că membrii partidului “Totul pentru Ţară” susţin că dacă va veni o guvernare naţional-ţărănistă vor proceda la asasinarea membrilor mai marcanţi.

Mă miră cum persoane cu răspundere au putut iscăli un asemenea Proces-verbal”.

Cel mai curios lucru din această afacere este că legionarii erau infinit mai satisfăcuţi să vadă succesiunea guvernamentală pentru Partidul Naţional-Ţărănesc, decât să fie iarăşi încredinţată Partidului Liberal, care le făcuse atâta rău de 10 ani... Destinul a vrut ca liberalii să revină la putere!...

Aceste exemple nu sunt decât o infimă parte din “ordinele confidenţiale” lansate într-o cadenţă crescândă, cu începere din Iulie 1937. Ele s-au înmulţit pe măsura apropierii perioadei, alegerilor, fixate la 20 Decembrie 1937. Trebuie să presupunem că numărul lor a atins mai multe sute, din care numai câteva au căzut în mâinile Căpitanului.

Prin tacvtica aceasta, guvernul viza mai multe obiective:

1. Întărirea încrederii aparatului executiv în hotărârile guvernului de a reprima până la capăt activităţile Gărzii de Fier. 2. Intimidarea

funcţionarilor publici, şi chiar a lucrătorilor din întreprinderile particulare, ameninţându-i cu destituirea imediată, în cazul în care se înscriu în Mişcarea Legionară.

3. Compromiterea propagandei legionare.

4. Răspândirea de zvonuri alarmante pe marginea intenţiilor legionare dacă Mişcarea ar ajunge la putere. Partidele, îngrozite de perspectiva de a-şi vedea pe “membrii lor cei mai importanţi” omorâţi de legionari, ar înceta orice opoziţie la politica Regelui şi s-ar apropia de camarilă.

Totuşi, aceste obiective nu erau decât fragmente şi aspecte secundare ale unui plan mult mai vast, PLANUL propriu-zis al camarilei. Guvernul urmărea, în realitate, crearea artificială a unui climat de nesiguranţă şi de continue tulburări în ţară, caracteristic debutului marilor prigoane… Exact ca în 1933, guvernul avea nevoie de o nemulţumire generală, de răniţi şi chiar de morţi, pentru a-şi justifica mai uşor decizia lui finală: trecerea prin foc şi sabie a Mişcării Legionare, aşa cum îi ordonaseră forţele oculte internaţionale.

10) ORGANIZAŢIA “STRAJA ŢĂRII”

În 1934, guvernul liberal al lui Tătărăscu, la instigarea camarilei, a creat o organizaţie denumită “Straja Ţării”, destinată educării tineretului român din şcolile primare şi secundare. N-am menţionat această organizaţie la anul corespunzător creării ei, pentru că doar în 1937 “Straja Ţării” a ajuns la plenitudinea dezvoltării sale şi atunci iniţiatorii ascunşi şi-au dezvăluit cu claritate obiectivele lor.

Trebuie subliniat că nu-i o simplă coincidenţă faptul că “Straja Ţării” a fost creată în 1934. Este anul în care Mişcarea Legionară a ieşit dintr-o mare încercare, triumfând împotriva tuturor duşmanilor.

Teroarea şi prigoana luaseră sfârşit prin achitarea strălucită din procesul intentat împotriva căpeteniilor Legiunii şi, paralel, prin condamnarea implicită a guvernului care le declanşase. Camarila de la Palat, conştientă de înfrângerea suferită, a elaborat neîntârziat o nouă intervenţie contra Legiunii, ce putea să se substituie cu eficacitate atacului frontal, imposibil de reluat pentru moment. Natural, obiectivul rămânea acelaşi; numai mijloacele variau, tactică pe care deja am expus-o în detaliu în ceea ce priveşte debutul fazei de expansiune. dEci, trebuie să alăturăm punerea în acţiune a “Străjii Ţării”, noua întreprindere de combatere a mişcării naţionaliste.

Reamintim: Corneliu Codreanu, în 1923, pe când se afla în închisoarea Văcăreşti, imaginase planul unei organizaţii ce-ar putea începe educaţia naţionalistă a tineretului, încă de la cea mai tânără vârstă. Astfel au luat naştere “Frăţiile de Cruce”, care, de-a lungul anilor, au

pătruns profund în toate şcolile secundare. Elevii intrau în universităţi deja formaţi în spiritul Legiunii, şi se ataşau firesc organizaţiilor legionare studenţeşti. La rândul lor, studenţii, odată terminate studiile, se angajau, la fel în organizaţiile de bază ale Mişcării.

În acest mod, vechile partide nu mai puteau să-şi împrospăteze cadrele cu elemente recrutate din noile generaţii; în vreme ce Legiunea primea continuu un aflux de sânge nou, cu fiecare val de tineri ce intrau în şcolile înalte sau le părăseau.

“Straja Ţării” a fost concepută pentru împlinirea unei funcţii asemănătoare “Frăţiilor de Cruce”, dar într-o direcţie inversă. Tinerimea trebuia cu orice preţ, şi încă din cea mai fragedă copilărie, să fie îndrumată către o altă organizaţie decât cea a Legiunii, şi educată într-un alt spirit. Se considera că, în acest fel, beneficiarul noului sistem de educaţie nu va mai fi mişcarea naţionalistă şi, mai puţin încă, partidele politice, ci clica de conspiratori grupată în jurul Regelui şi care acţiona în umbră contra intereselor şi existenţei statului român.

Conform noii tactici, “Straja Ţării” nu trebuia să manifeste o ostilitate deschisă contra Mişcării Legionare. Ea trebuia să urmărească un program, ca şi cum era vorba de o simplă şi binefăcătoare organizaţie civică. Numai înalţii conducători cunoşteau veritabilul ei ţel; substituirea mitului legionar, mitul realităţii; în vreme ce cadrele ce operau în teritoriu erau de o indiscutabilă bună credinţă. Toţi îşi închipuiau că au de-a face cu o excelentă iniţiativă a Regelui, prin care, în locul combaterii Legiunii, aşa cum făcuseră partidele politice, îi adopta pur şi simplu ideile şi iniţiativele.

“Straja Ţării” îmbrăţişa o arie mai largă decât “Frăţiile de Cruce”: ea se întindea la toţi tinerii între 7 şi 18 ani.

Organizaţia legionară se ocupa numai de elevii claselor secundare şi, preponderent, de cei din cursul superior, adică de tinerii care deja primiseră o bază de formaţie intelectuală.

Desigur, educaţia dată tinerilor de organizaţia oficială avea anumite puncte comune cu educaţia legionară. Se punea accent pe ideea de patrie şi de sacrificiu pentru ea. Se comemorau marile figuri din istoria naţională şi se cântau cântece patriotice. Chiar denumirea de “Staja Ţării” dădea impresia unei preocupări pentru intiresele supreme ale naţiunii. Copiii şi tinerii găseau în programul ei o doză de patriotism suficient pentru a-i face să creadă că e vorba de un lucru deosebit de legiune. În plus, Mişcarea nu era atacată, şi nu se vorbea nimic de ea în şedinţele “străjerilor”. Când chestiunea Legiunii apărea în conversaţie, conducătorii responsabili răspundeau că “Straja Ţării” era o organizaţie înrudită Mişcării Legionare, dar ordonată pe baze oficiale

şi aşezată sub conducerea supramă a Majestăţii Sale Regelui, care voia să-şi apropie tineretul şi să-i deschidă drumul, alături de el, în viaţa statului.

Cu toate acestea, un observator atent, şi în special un legionar, nu ar fi putut să nu deceleze anumite tendinţe dubioase ale noii organizaţii. De pildă, ea se străduia, cu toate mijloacele, să înlocuiască din sufletul generaţiilor noi imaginea Căpitanului prin cultul Regelui. Astfel, regele Carol al II-lea era “marele străjer” şi şeful suprem al organizaţiei. La toate adunările, persoana sa ocupa un loc cenral, trecând totdeauna înaintea imaginii patriei. La marile sărbători naţionale, masele de elevi în uniformă trebuiau să pregătească suveranului recepţii impozante. Totul era pus în scenă şi regizat încât figura regelui Carol să ia proporţii gigantice de splendoare şi de forţă într-un effort pueril de a eclipsa aureola eroismului şi puritatea Căpianului.

s-au putut observa o mulţime de alte manifestări suspecte: “Staja Ţării” adoptase semnele distinctive şi formele de manifestare specifice Mişcării Legionare. oR, de ce o asemenea imitaţie servilă, dacă nu pentru crearea unui climat de confuzie în spiritzul tineretului? La solemnităţi, străjerii: apăreau în uniformă, salutau în acelaşi fel ca şi legionarii, formau un front disciplinat şi îşi prezentau raportul după regulile militare. Când profesorul intra în clasă, şeful clasei comanda “Pentru onor!” şi se adresa profesorului dându-i titlul de “Domnule Comandant”, formulă întrebuinţată de legiune, unde există gradul de “comandant legionar”.

Anturajul Regelui, care introdusese această parodie, calculase că procedând astfel era obligatorie crearea şi a “stărilor de spirit” asemănătoare, care aveau drept efect deplasarea curentului naţionalist de la Corneliu Codreanu spre persoana regelui.

Conducerea efectivă a organizaţiei era în mâinile unui ofiţer, comandantul Teofil SIDOROVICI, care nu se făcuse remarcat prin nici o acţiune deosebită de-a lungul carierei lui militare, în afara ataşamentului faţă de Rege. El executa cu fidelitate ordinele primite de la Palat.

În vederea coordonării activităţilor desfăşurate de organizaţie, s-a creat un departament autonom, direct subordonat Regelui, care s-a numit “OFICIUL DE EDUCAŢIE A TINERETULUI ROMÂN” (O.E.T.R.). acest tineret avea un buget aparte şi, graţie fondurilor de care dispunea, atrăgea numeroase cadre didactice în sfera lui de acţiune. Profesorii şi învăţătorii din România, rău plătiţi, aveau ocazia să petreacă o lună de vacanţă pe banii statului, atunci când erau convocaţi să urmeze cursuri de iniţiere asupra programului organizaţiei, în localităţile unde se găseau centrele pedagogice ale instituţiei.

În 1937, “Straja Ţării” cuprinsese aproape toate şcolile secundare ale ţării, datorită constituirii progresive de cadre. Lupta invizibilă dintre cele două sisteme de educaţie, unul al Mişcării Legionare, reprezentant prin “Frăţiile de Cruce” şi celălalt al statului, dar înjosit la rolul de instrument al camarilei, se agravase şi ea. Imperceptibil, la început, această luptă izbucnea acum în toate direcţiile. Conducătorii organizaţiei oficiale, disperaţi în constatarea că după paatru ani (1934-1937) de activitate susţinută n-au obţinut rezultatele scontate, au trecut la acte de agresiune împotriva tineretului încadrat în formaţiunile legionare. Căci, în ciuda discreţiei adoptate, s-a aflat adevărul: elevii “Frăţiilor de Cruce” duceau o viaţă dublă. Participau cu regularitate şa întrunirile legionare, dar, totodată – din obligaţie – asistau fără plăcere la manifestările organizaţiei oficiale.

Atunci, pentru a întrerupe contactul elevilor cu Mişcarea Legionară, directorii şcolilor şi profesorii care obţinuseră diploma de “Comandant-Străjer” au fost solicitaţi de superiorii lor să ia măsuri disciplinare împotriva recalcitranţilor. Între timp, poliţia primise ordinul de colaborare cu personalul didactic în vederea reprimării “infracţiunilor” comise de către elevi. Presiunea autorităţilor trebuia să se exercite conjunct, asupra elevilor, părinţilor şi profesorilor.

“Straja Ţării” a fost consolidată şi completată ulterior prin alte instituţii, destinate să elimine şi influienţa legionară asupra tinerilor de peste 18 ani. Lupta era angajată pe un front foarte larg, şi urmărea obiective îndepărtate. Toţi tinerii de 18 ani, din oraşe şi sate, erau obligaţi să urmeze cursurile “de pregătire paramilitară”.

Intenţiile legislatorilor păreau a fi excelente. Aşa cum era şi în alte ţări, în faţa pericolelor crescânde care ameninţau pacea şi patria, era necesar ca tineretul, înainte de a intra sub drapel, să primească cunoştinţe militare elementare. Totuşi, intenţia Regelui, creând această organizaţie, nu era instruirea tineretului în mânuirea armelor, ci pur şi simplu sustragerea lui de sub influienţa şi controlul spiritual al Gărzii de Fier.

Nici sectorul universitar n-a fost neglijat de regimul dicatatorial al regelui Carol. Pentru a capta masele studenţeşti, s-au creat două organizaţii noi: “Echipele regale” şi “Serviciu social”, amândouă sub conducerea profesorului de sociologie de la Universitatea din Bucureşti, Dimitrie GUSTI. Acesta intrase în slujba Palatului şi acceptase să patroneze instituţiile destinate influienţei legionare printre studenţi.

Profesorul Gusti întemeiase o şcoală de cercetări sociologice şi, în fiecare an, efectua sondaje ştiinţifice în diferite puncte ale teritoriului naţional. Echipe de tineri, formate la şcoala lui, se instalau în sate şi

studiau viaţa ţăranilor sub aspectele cele mai variate. “Echipele regale” au fost grefate pe echipepe sociologice ale prof. Gusti. Ele făceau cercetări similare în sate, dar randamentul lor ştiinţific era extrem de redus, din cauză că aveau o compoziţie heteroclită. Puteau intra în ele studenţi din toate facultăţile, fără nici o obligaţie de pregătire prealabilă.

De altfel, “Echipele regale” n-au fost create în scopuri ştiinţifice, ci doar pentru a atrage tinerimea studenţească spre un alt plan de preocupare decât cel politic. Echipele acestea căutau să ademenească pe studenţi prin însemnatul avantaj material pe care-l ofereau. Cei ce participau la campaniile de vară, nu numai că erau întreţinuţi gratuit, dar primeau şi o soldă lunară. Pentru un student sărac (şi era enorma majoritate) care abia putea să-şi plătească taxele de examen şi cartela de la cantină, a câştiga câteva mii de lei în timpul verii, reprezenta un considerabil sprijin.

“Echipele regale”, în afara studiului realităţilor sociale, aveau şi misiunea de a contribui la culturalizarea maselor şi la răspândirea de măsuri sanitare. Bineînţeles, toate manifestările acestor echipe începeau şi se terminau cu glorificarea Majestăţii Sale Regele.

Prin prezenţa echipelor se urmărea un efect dublu: nu numai îndepărtarea studenţilor de activităţile legionare, ci şi încercarea de a atrage clasa ţărănească spre persoana Regelui. În fond, se voia ca să se spună peste tot: **“Nu Corneliu Codreanu şi Garda de Fier vor salva pe ţărani de suferinţe, ci Regele, prin mijloace rezonabile şi serioase, cu ajutorul acestui tineret pretutindeni prezent”.**

Pe de altă parte, “Serviciul social” funcţiona tot sub conducerea prof. Gusti şi îngloba populaţia feminină a universităţilor. Legea care crease această instituţie prevedea că nici o studentă nu poate să-şi primească diploma fără prezentarea atestatului de efectuare a stagiului social. Firește, “Serviciul social” constituia o contrapondere a puternicei organizaţii feminine a Mişcării Legionare, conduse de Nicoleta NICOLESCU.

Deci “camarila” formase între 1934 şi 1937 un ansamblu întreg de instituţii destinate să îndepărteze tineretul de Căpitan, obligându-l să-şi concureze visele şi idealurile asupra persoanei Regelui. Ce trebuie reţinut e că aceste organizaţii aparent inofensive constituiau şi ele un aspect al prigoanei, o formă specială de luptă împotriva Mişcării Legionare; cu atât mai perfidă şi mai primejdioasă cu cât se ascundeau în spatele unei faţade cu promisiuni patriotice. Forţele care operau de la Palat au ţinut seama că, pentru a distruge Garda de Fier, nu era de recurs totdeauna la puterea brutală, sau numai la ea. Ele au înţeles că Legiunea era expresia unei stări de spirit, a anumitor aspiraţii profund

înrădăcinate în popor. Astfel, au ajuns la concluzia că se cere creată, neîntârziat, o supapă de siguranţă a energiilor debordante ale tineretului, care nu-şi aflau deplina înţelegere decât în Mişcarea Legionară.

În intenţia aceasta au fost create aceste organizaţii pseudo-naţionaliste, ce nu puteau niciodată devweni o ameninţare pentru acei care le proiectaseră, întrucât ele funcţionau sub controlul oam3enilor de încredere: Teofil Sidorovici şi Dimitrie Gusti.

În vara lui 1937, când a fost declanşat conflictul de competenţă dintre O.E.T.R. şi Mişcare, nu mai era nici o îndoială asupra originii şi a intenţiilor organizaţiei “Straja Ţării”. Dovada manifestă: Corneliu Codreanu fusese brutal avertizat că nu mai are ce căuta în acţiunea de educaţie a tineretului român; şi că trebuie să lase loc liber Regelui şi instituţiilor oficiale de stat.

Altminteri, lucrurile nu s-au oprit aici. “Straja Ţării”, ca şi celelalte instituţii complementare, fuseseră concepute pentru a sluji în situaţii excepţionale. Astfel, în eventualitatea în care Mişcarea ar rămâne acefală – şi către acest final mergea toată politica Palatului – tinerimea dezorientată n-ar mai fi fără sprijin şi fără conducere, disponibilă unei noi aventuri naţionaliste. Exista “Straja Ţării” care, cu imensul ei aparat constituit din întreg corpul didactic al ţării,ar putea readuce masele învârtejiteale tineretului pe calea ordonată a statului.

În acest mod, imaginea de “tulburător” al sufletelor ar fi fost puţin câte puţin, ştearsă din rândul noilor generaţii, datorită muncii metodiceşi continue a “Străjii Ţării”. Însă, ceea ce nu se voia defel să se mărturisească, era că întreprindserea de nimicire a statului nostru ar fi fost înfăptuită conform planurilor stabilite de conspiraţia comunistă internaţională.

11) AVÂNTUL COMERŢULUI LEGIONAR

Energiile legionare, deşi nu se puteau desfăşura în munca de pe şantiere, n-au rămas totuşi inactive. Corneliu Codreanu le-a găsit o altă destinaţie. El a mobilizat Mişcarea în direcţia comerţului, care a cunoscut în anul 1937 o perioadă de mare înflorire.

Guvernul constatase, neputincios, că noile întreprinderi legionare ieşeau din nimic şi că, încă de la debutul lor, ele câştigau adeziunea publicului. N-avea la dispoziţie vreo lege criminală, de tipul aceleia votate în primăvară pentru interzicerea şantierelor de muncă, căci ar fi suprimat din primul moment acest nou effort.

Comerţul legionar, aşa cum s-a văzut în altă parte, prin modesta “Cooperativă de consum”, creată în Septembrie 1935, în clădirea

sediului central al Mişcării, Bucureşti str. Gutenberg, nr.3. Situaţia rămăsese staţionară în 1936. Era un an deîncercare şi de experienţă. Cum era vorba de un domeniu necunoscut de legionari, şi chiar de Căpitan, el a trebuit să studieze cu atenţie terenul. Ştia bine că orice eşec s-ar fi repercutat în mod automat asupra întregii Mişcări, şi ar fi putut compromite programul ei economic.

Înainte de a se angaja în "bătălia comerţului legionar", pe un front larg şi cu toate forţele disponibile, trebuia ca el să devină un bun comerciant. Devenind un "maestru" pregătitor de oameni, graţie cărora se putea câştiga şi această luptă. Un legionar, chiar corect şi harnic, nu putea fi aşezat, fără o anumită ucenicie, în spatele unei tejghele.

Pe urmă, chestiunea capitalului. Era imposibil să se formeze capitalul iniţial, indispensabil deschiderii de noi întreprinderi, cu veniturile de la Cooperativa existentă. Acest capital nu putea fi găsit decât la legionari, prin intermediul "contribuţiilor excepţionale". Efortul financiar masiv era de neconceput în 1935, cu o organizaţie încă fragilă. În 1936, Mişcarea a luat proporţii vaste, acoperind întreaga ţară cu structurile ei de bază.

În primăvara lui 1937, erau terminate toate preparativele în vederea ofensivei în domeniul comerţului. Ca şi în momentul creării Cooperativei, Căpitanul păstra în mâinile sale iniţiativa. Personal conducea lupta. Ca un ofiţer de Stat-Major, studie mai întâi câmpul de bătălie (caracteristicile sglomeraţiei urbane, însemnătatea comercială a locului, gradul de denaţiolizare a comerţului local, forţele numerice ale legionarilor etc.); apoi, cu o siguranţă matematică fixă locurile unde vor fi implantate noile întreprinderi. Odată alese aceste locuri, începu, cu o grijă meticuloasă, organizarea propriu-zisă a conerţului.

Cultul detaliului, una din marile învăţături date legionarilor, îl aplică cu scrupulozitate şi în comerţ. Tot ceea ce ieşea din imaginaţia lui creatoare era "impecabil", cuvânt pe care-l întrebuinţa mai ales pentru a sublinia "cum trebuie săfie opera unui legionar". Nimic nu trebuia lăsat la voia întâmplării: de la cumpărarea mărfii, până la servirea clientului, toate operaţiunile erau studiateşi puse la punct. Omul, înclinat, prin natura sa, către o oarecare neglijenţă, atât în chestiunile particulare, cât şi în cele publice, are nevoie de un antrenament intensiv şi practic pentru înţelegerea valorii amănuntului în orice acţiune umană. Cu o deosebire în comerţ, unde sunt angajate responsabilităţi materiale şi pecuniare, individul trebuie să facă dovada unui înalt simţ al datoriei.

Cea dintâi unitate economică a Mişcării fondată în 1937 era un "Magazin alimentar", în staţiunea balneară Carmen Sylva, cu numele

de “CONSUMUL LEGIONAR CARMEN SYLVA”.

Datorită faptului că mărfurile erau vândute mult mai ieftin decât în celelalte magazine locale, această cooperativă legionară a fost frecventată de o clientelă numeroasă. Natural, Căpitanul nu fixase preţurile mai ieftin decât în alte părţi, ca să facă o concurenţă altora, ci pentru a da un impuls general comerţului local. Tuturor acelor care se plângeau de această “concurenţă” – comercianţi fără scrupule, ce exploatau nemilos pe vizitatori – Corneliu Codreanu le răspunse printr-o Circulară, intitulată “O lămurire”, iscălită în Iunie 1937 şi răspândită în toată ţara:

“Consumul legionar Carmen Sylva vinde mai ieftin nu pentru a face concurenţă celorlalţi negustori. Ci pentru un principiu foarte sănătos, pe care trebuie să-l aplice toţi comercianţii din Carmen Sylva.

1. **În interesul lor:** pentru că oamenii văzând că la Carmen Sylva ei nu sunt spoliaţi, că marfa este tot aşa de ieftină ca la ei acasă, în loc să vină 10.000, vor veni 20.000, şi negustorul va câştiga mai mult dacă va vinde ieftin la 20.000, decât dacă va vinde scump la 10.000 de oameni.

2. **În interesul staţiunii:** pentru că staţiunea, în faţa marelui număr, va înflori, nu va fi pustie ca atunci când vine lume puţină.

3. **În interesul vizitatorilor:** căci ei nu trebuie să se apropie de Carmen Sylva cu groază, ca de o cetate de speculanţi care vor să-i jupoaie...

4. **În interesul neamului:** el are interesul ca un număr cât mai mare de români să vină la mare, pentru a se recrea, pentru a se vindeca, pentru a-şi reface sănătatea. nU trebuie să se zică: “să vină numai cei bogaţi”. Neamul zice “Să vină toţi”. Să vină cei ce au nevoie, bolnavi; bogaţi sau săraci. Căci neamul se sprijină deopotrivă şi pe cei bogaţi, ca şi pe cei săraci. Şi poate mai mult pe cei săraci. În orice caz, neamul are interesul ca toţii fii săi, săraci sau bogaţi, să fie sănătoşi”.

Ca în toate Circulările lui referitoare la “bătălia comerţului legionar”, Căpitanul subordona principiile economice principiilor morale şi marilor interese naţionale. Şi celor care nu urmăreau decât câştigul, le arăta că chipul lui de a privi comerţul nu putea să-i vatăme, din contra.

De la “Cooperativa de consum”, Corneliu Codreanu a făcut un salt într-o altă ramură alimentară, mult mai anevoioasă de manipulat sub toate aspectele: “Restaurantul”.

Primul restaurant legionar a fost organizat tot la Sediul Central al Mişcării, în Bucureşti, într-o clădire anexă, unde funcţiona înainte o cantină studenţească. Această nouă întreprindere fu cunoscută sub

numele de “RESTAURANTUL LEGIONAR GUTENGERG”.

De-aici înainte, Sediul Central, Cooperativa alimentară şi Restaurantul au constituit un singur scop, ca o citadelă nouă de românism, de educaţie profesională, de onestitate şi de formare morală. În acelaşi fel, Corneliu Codreanu avea posibilitatea să supravegheze bunul mers al acestor două unităţi economice, fără să piardă contactul permanent cu organizaţia politică.

Ca întotdeauna în marile momente ale vieţii legionare, când se lua o nouă iniţiativă decisivă pentru Mişcare; Căpitanul a explicat legionarilor şi publicului finalitatea întreprinderii în curs şi importanţa ei în ansambul activităţilor legionare. Printr-o Circulară din 3 Iulie 1937, el a arătat obiectivele economice ce se urmăresc prin intermediul restaurantului:

-educarea tineretului român în direcţia comerţului specializat din această ramură.

-ajutorarea camarazilor care au nevoie de o masă bună, sănătoasă şi curată. Realizarea unui mic beneficiu pentru Mişcare, care să poată servi legionarilor care lucrează la Sediul Central.

În acest timp, odată rezolvată chestiunea materială, se trecea la consideraţii mai elevate, de ordin naţional, moral sau religios. Activitatea economică nu constituia decât un obiectiv tranzitoriu, un suport util şi indispensabil pentru înflorirea potenţialului creator al naţiunii pe alte planuri.

Cu prilejul inaugurării restaurantului “Gutenberg”, el a făcut o incursiuneîn problemele sociale, punând accentul pe armonia care trebuie să domnească între toate clasele sociale. Acest restaurant legionar ar fi un loc de fraternizare între toţi românii, fără nici o discriminare;

“Să realizăm în interiorul acestui restaurant armonia socială legionară.

În acest restaurant poate să vină şi un profesor universitar şi un căruţaş, sau orice alt muncitor cu braţele. Să stea la masă, ei şi familiile lor. Soţii şi copiii.

Profesorul universitar nu se va uita cu dispreţ sau chiorâş, ci cu ochi de frate, la fratele său muncitor.

Dar nici acest frate muncitor nu trebuie să jeneze pe celălalt frate al său, sau pe familia şi copiii lui: răcnind cât îl ţine gura la masă, scuipând pe pereţi, înjurând birjăreşte sau făcând alte necuviinţe.

Aici toată lumea trebuie să fie cu obraz, cu eleganţă sufletească şi

bună-cuviinţă…

Deci, voiesc să spun, că aici, în acest restaurant, doresc să facem o adevărată şcoală de bună purtare, eleganţă şi caldă camaraderie legionară, cu înfrăţire între toţi fiii neamului…

În acest restaurant nimeni nu este de meserie. Facem sforţări ca să învăţăm acum. De aceea, fiţi îngăduitori faţă de greşelile pe care le observaţi şi vă rugăm atrageţi-ne totdeauna atenţia asupra lor".

Totodată, ca un bun comerciant, Căpitanul nu uită să laude marfa restaurantului:

"Post scriptum": Avem vinuri cu care ne putem mândri. Ele sunt garantat naturale, iar preţurile cu care se vând sunt mult inferioare faţă de calitatea lor".

Întru buna înţelegere a sensului acestei Circulare care insistă asupra "bunei comportări" cerute tuturor care vor veni în restaurantul legionar, trebuie ştiută marea importanţă pe care Corneliu Codreanu o dădea înfăţişării şi ţinutei legionarului. Hainele, chiar vechi şi cârpite, trebuiau să fie curate, cusute, pantofii văcsuiţi, părul şi barba în ordine. El avea oroare de tinerii neglijanţi, murdari, îndeosebi dacă luau aere de "nonconformişti". De asemenea, detesta impertinenţa şi grosolănia în relaţiile sociale. Un legionar, oriunde ajunge, chiar şi în închisoare, trebuie să se omporte decent cu toţi, indiferent de poziţia socială a interlocutorului său. El trebuie să respecte femeile, bătrânii şi pe toţi aceia care sunt mai instruiţi decât dânsul. Nu trebuie să dispreţuiască pe mnuncitor şi pe sătean. Indiferent ce meserie îşi exercită, de la simplul măturător de stradă până la savant sau bogătaş, toţi sunt fiii neamului; şi fiecăruia i se acordă onoare din partea naţiunii cu meritele şi aspiraţiile sale.

Educaţia legionarului - eroică, naţională, morală, religioasă – trebuie să fie completată de o educaţie socială, prin buna comportare în societate. Trebuie să se simtă, din primul contact cu un legionar, atitudinea sa elegantă şi corectă, anume că se are de-a face cu un "om nou".

Câteva zile numai după această deschidere, restaurantul "Gutenberg" putea rivaliza, în ceea ce priveşte clientela, cu restaurantele cele mai frecventate ale Capitalei. În afară de legionari, veneau mulţi români din toate straturile sociale, atraşi nu numai de preţul scăzut şi de calitatea mesei, ci şi de atmosfera caldă şi amicală care domnea acolo. Găseau o experienţă necunoscută în lumea bucureşteană, ce descoperea un alt mod de viaţă, reglată de alte norme decât banii şi interesul material. "Patronul" restaurantului, Căpitanul, în fiecare zi îşi făcea apariţia, saluta oamenii de la masă, întreba dacă sunt mulţumiţi de

deservire, intervenea energic.

Atunci când Căpitanul apărea în deschizătura uşii, înalt de talie, cu o alură impozantă, se producea un moment de exaltare colectivă. Oamenii uitau de masa lor, o profundă linişte se răspândea şi privirile asistenţei îi urmăreau umbletul şi gesturile. Exercita o veritabilă fascinaţie asupra oamenilor de toate categoriile. aUtoritatea lui spirituală era de nedescris. Erai fericit să-l vezi, să-i adresezi o vorbă, să-l simţi prezent. Cu frumuseţea lui virilă, cu vorba calmă şi cu magnetismul său, părea un Zeu antic coborât printre muritori...

Câteva săptămâni de activitate l-au fost suficiente pentru a-şi da seama că succesul restaurantului "Gutenberg" era definitv şi că rentabilitatea afacerii răspundea tuturor speranţelor. Gândul lui mergea iarăşi spre Carmen Sylva, unde guvernul interzisese continuarea şantierului legionar. Acest şantier de pe litoralul Mării Negre era abandonat. O mare mâhnire îi strângea inima:

"Ei bine! – spunea el mereu, adresându-se indirect guvernului – nu m-aţi lăsat să continui lucrul pe şantier. Voi găsi altceva pentru a-l înlocui. Voi deschide un restaurant, care va fi aşezat pe principiul şantierelor legionare, adicăpe munca voluntară. Mişcarea va reveni la Carmen Sylva sub o altă formă, lumea va umple restaurantul nostru şi se va bucura de rezultatele efortului nostru".

Zis şi făcut. În luna Iulie 1937, alături de "Magazinul alimentar" (despre care s-a vorbit), începu să funcţioneze la Carmen Sylva şi un restaurant legionar, organizat după modelul tuturor întreprinderilor economice ale Legiunii: mese bune şi de calitate excelentă, servite cu amabilitate şi cu dorinţa satisfacerii clientului.

Totodată, marea noutate a acestui restaurant – care-l făcu faimos pe întreg litoralul Mării Negre – era compoziţia personalului de serviciu. Chelnerii aparţineau elitei intelectuale şi profesorale a Capitalei. Se putea vedea, la deservire, artişti ai Teatrului Naţional, medici, pictori renumiţi, scriitori, profesori universitari, avocaţi, arhitecţi, ingineri etc. Oamenii care frecventau restaurantul se simţeau câteodată jenaţi căzând că atâtea figuri ilustre din Bucureşti le aduceau lor – persoane mult prea modeste – mâncare şi băutură. Totuşi "chelnerii" ("garsonii") nu se simţeau defel umiliţi prin această muncă; căci trecuseră prin şcoala legionară şi, acum, priveau pe fiecare român, din orice pătură socială, cu o dragoste frăţească.

În timpul verii, nici un eveniment deosebit nu se produsese pe frontul comerţului legionar. Căpitanul plecă la Carmen Sylva, ca să supravegheze mersul noii întreprinderi şi să se îngrijească de sănătate. Iarna, se duse la Predeal, pentru a schia; vara, prefera Carmen Sylva, unde putea face băi de nămol în lacul Techierghiol. Cele două unităţi

economice din Capitală porniseră perfect la drum şi puteau să funcţioneze fără prezenţa lui.

După închiderea comerţului de la Carmen Sylva – limitat la sezonul de vară - ,Corneliu Codreanu revine în Capitală şi reia ofensiva din sectorul comercial legionar, cu o vigoare fără precedent:

-la 3 Octombrie 1937, el inaugurează “CONSUMUL LEGIONAR OBOR”, în cel mai vechi cartier din Capitală.

-la 24 Octombrie, deschide “PENSIUNEA LEGIONARĂ”, la Predeal, o staţiune climaterică din Carpaţi.

-la 1 Noiembrie, inaugurează un nou restaurant în Capitală, pe bulevardul Basarab.

-la 10 Noiembrie, inaugurează un nou restaurant, numit “GRIVIŢA”, destinat muncitorilor, îşi deschide porţile într-unul din cartierele cele mai sărace ale Capitalei.

-la 22 Noiembrie, în plin centrul Bucureştiului, pe bulevardul Elisabeta, ia naştere “RESTAURANTUL LAZĂR”.

-la 3 Decembrie, a avut loc inaugurarea “COOPERATIVEI LEGIONARE” din Bacău, localitatea moldavă în care aproape întreg comerţul se afla în mâna evreilor.

-la 10 Decembrie, în plină campanie electorală, Căpitanul pune pe picioare primul “MAGAZIN DE MANUFACTURĂ” al Mişcării Legionare, în clădirea noului Sediu Central al Legiunii, a cărei construcţie se terminase.

-în fine, tot la începutul lui Decembrie, se inaugurează un mare “RESTAURANT LEGIONAR OBOR”, ultimul din serie.

Extraordinare erau rezultatele acestei campanii economice. Într-un răgaz de două luni, cel puţin şase întreprinderi noi intraseră în funcţiune în Capitală, şi alte două în provincie. Dacă teroarea din primăvara lui 1938 n-ar fi intervenit, numărul întreprinderilor comerciale ale legiunii ar fi rivalizat cu certitudine cu numărul şantierelor de muncă din 1936, când fiecare judeţ îşi avea şantierul lui.

Cu prilejul fiecărei inaugurări, Corneliu Codreanu vorbea legionarilor, explicându-le semnificaţia bătăliei comerţului legionar. Am reprodus câteva fragmente din cele mai importante discursuri care au putut fi salvate; în care, de fiecare dată, în afara părţii pur economice relative la întreprindere, se găseşte enunţată şi uneori elucidată o problemă de ordin naţional, social sau spiritual.

În alocuţiunea făcută la inaugurarea “CONSUMULUI LEGIONAR OBOR”, el a spus:

“Comerţul legionar, punând astăzi pasul său în străvechiul OBOR românesc, salută cu salut de frate pe negustorii români, urmaşi ai vestiţilor negustori de altădată, răpuşi acum, în proporţie de 50 la sută, la năvala străină. Vechea cetate neînvinsă de altădată este astăzi aproape jumătate cucerită. Pe fiecare, rând pe rând, vă aşteaptă moartea. Sub ochii noştri au dispărut negustorii români din Lipscani, negustorii români din Văcăreşti, negustorii români din Dudeşti. Trei sferuri din comerţul de pe Calea Victoriei este jidovesc.

În această luptă surdă, aveţi un frate în plus, un soldat care va şti să ţină în respect şi să îngenunche orice pretenţie străină, şi care azi prin luptă şi mâine prin biruinţa Micării Legionare, va reface străvechea glorie a negustorimii româneşti din Obor, clăditoare de biserici, de spitale şi ajutoare ale ţării.

Din această mică cetăţuie pe care o deschidem noi astăzi, vor pleca în curând elemente formate, cuceritori pentru cetăţile pierdute! Iaşii, Cernăuţii, Chişinăul, Tighina, Cetatea Albă, Ardealul de Nord…

Iubiţi camarazi, care veţi lucra aici şi veţi face şcoală nouă, există astăzi tendinţă în comerţ: a se îmbogăţi cât mai repede. **Nu!** Veţi renunţa la ea. Tendinţa va fi: “să trăiesc, nu să mă îmbogăţesc”.

Există justificat de legile naturii **dreptul la viaţă,** nu **dreptul la îmbogăţire.**

Întreaga mentalitate trebuie răsturnată! Bucuria rapace de a se îmbogăţi, pofta de câştig trebuie schimbate cu: bucuria de-a face un serviciu celor din jurul nostru. Bucuria de a vedea că ai făcut un bine şi că orice om care iese din prăvălia ta pleacă mulţumit. bucuria aceasta face mai mult decât bucuria pe care ţi-o pot procura 20 de lei pe care I-ai luat în plus de la un om”.

Cu magazinul alimentar deschis în cartierul OBOR, la care se referă rândurile de mai sus, comerţul legionar intră într-o nouă etapă, aceea a “marilor unităţi economice”. Acest magazin era de-o altă categorie decât acelea deja existente, atât prin capitalul investit, cât şi prin volumul şi varietatea mărfurilor. Putea satisface cea mai exigentă clientelă.

De altminteri, în cartierul acesta, I-ar fi fost greu Mişcării Legionare să pătrundă cu o cooperativă modestă, de tipul aceleia care funcţiona la Sediul Central, pe str. Gutenberg. Negustorii din acest cartier periferic erau, în toată Capitala, renumiţi şi reprezentau ultimile bastioane solide ale românismului în faţa invaziei masive a comercianţilor evrei.

Vrând să vină în ajutorul acestui cartier, ameninţat să aibă soarta atâtor alte cartiere comerciale ale Bucureştiului, Corneliu Codreanu nu putea să se instaleze aici – proclamându-şi hotărârea de a se împotrivi curajos asalturilor coaliţiei negustorilor evrei – cu un magazin mediocru.

În această alocuţiune, el mai preciza că lupta pentru stăvilirea năvalei evreieşti din comerţ şi pentru recucerirea poziţiilor pierdute trebuia să fie condusă paralel, asigurându-se o biruinţă morală asupra principiului iudaic al profitului. Dreptul la viaţă e un lucru, încununat cu facultatea de a-ţi câştiga existenţa ta şi a familiei; în timp ce "dreptul la îmbogăţire" e o aberaţie socială, fiindcă nu se poate realiza decât prin exploatarea altora. Şarja contra cuvântului "îmbogăţire" nu este, în concepţie legionară, un atac la bunăstare şi la îndestulare, ambiţii pe care fiecare individ şi fiecare familie le urmăresc în existenţa lor. Aceasta ar însemna deformarea absurdă a realităţii sociale şi a înţelesului vieţii. E vorba doar de respingerea influienţei nefaste a mentalităţii iudaice, care afirmă că negustoria se întemeiază pe câştigul exagerat şi înavuţirea nelimitată; chiar dacă se calcă în picioare dreptul la viaţă al celorlalţi indivizi.

În locul câştigului fără margini din afaceri, Corneliu Codreanu introduce ideea "serviciului pentru colectivitate". În virtutea acestui principiu satisfacţia de a mulţumi persoana servită trebuie să depăşească satisfacţia materială de a-i extorca câţiva bani în afara beneficiului legal.

La fel, în declaraţiile lui din momentul inaugurării pensiunii legionare de la Predeal, din 24 Octombrie, Corneliu Codreanu ridică din nou nivelul discuţiei din sfera economicului către problema responsabilităţii individului în faţa justiţiei sociale. După ce arată că rostul constituirii acestei pensiuni era dorinţa de a vedea pe tineri respirând "cel mai bun aer din România", el continuă astfel:

"Camarazi şi prieteni,

în acest restaurant veţi mânca toată lumea la fel, aceleaşi feluri de mâncare, dar veţi plăti după puteri. Între un minimum şi un maximum fixat de noi, cel sărac va plăti mai puţin, cei mai bogaţi vor plăti mai mult, după cum sunt retribuiţi, după greutăţile familiare etc.

dacă unul va zice: Eu n-am nici un ban – nu va plăti nimic. –Pentru că nu e drept ca cineva să moară de foame, dar ne vom interesa de ce n-are, pentru ca să-l punem la treabă şi să-l facem să aibă.

Cine va judeca cât trebuie să plătească un client? El singur, clientul. Atât am judecat că pot, atât cred eu că e drept să plătesc. Judecata lui este fără apel.

Iubiţi camarazi,

Un principiu al justiţiei spune: “Nimeni nu poate fi judecător în propria cauză”. Răspund: Principiul înjoseşte omenirea, pentru că consideră pe om laş sau hrăpăreţ. Aşa e. dar eu nu vorbesc de cum este omul, ci de cum poate şi cum trebuie să fie. Într-o omenire înălţată, omul trebuie să se judece singur, să aibă curajul şi loialitatea de a da fiecărui ceea ce este al său, adică de a fi drept. Omul judecător în propria sa cauză, drept şi sever cu sine însuşi.

La temelia unei ţări trebuie să fie omul drept, şi e bine să începem să facem şcoală în această direcţie. Cu acestea zise, restaurantul din Predeal este deschis şi toţi câţi sunteţi aici, săraci sau bogaţi, sunteţi invitaţii noştri la masă”.

Repetăm: economicul nu constituie obiectivul principal al comerţului legionar. Nu e decât un suport în realizarea altor ţeluri de ordin superior. În cazul “Pensiunii de la Predeal”, care dispunea şi de şase camere, Corneliu Codreanu se gândise la tinerii care, în urma proastelor condiţii de existenţă din marile oraşe, erau debili în masă. O supraveghere minimă a sănătăţii putea să-i recupereze sau să evite contractarea tuberculozei, care, pe-atunci, constituia o adevărată plagă în România.

În doctrina legionară există o corelaţie între economic şi sănătatea naţiunii. Activitatea economică nu-i destinată îmbogăţirii infinite; ea trebuie să servească prezervării biologice a neamului, garantării unei bunăstări individuale, familiale, naţionale, adică unei anumite abundenţe generale de ordin material. Sănătatea unui popor, la rândul ei, este indispensabilă, dar nu constituie ţinta finală şi exclusivă. Pentru că este un non-sens să ai oameni fiziceşte sănătoşi, datorită unei juste distribuiri a bogăţiilor, dacă ei continuă să se sfâşie între dânşii, să se conducă după legile junglei, să se lase mânaţi doar de instincte şi de pofte…, să perpetueze lăcomia şi exploatarea celor săraci.

Conform normelor legionare, omul trebuie să fie sănătos, trebuie să-şi aibă garantate existenţa lui şi a familiei sale, pentru a-şi putea dedica toate forţele de muncă şi de creaţie Patriei şi lui Dumnezeu; pentru a deveni alt om; pentru a nu deveni o energie creatoare care-şi multiplică talentul cu care a fost înzestrat… Trebuie ca o generaţie nouă, sănătoasă şi robustă, să crească şi să-şi afirme prezenţa în domeniul spiritual.

Astfel, deschiderea unui restaurant este totodată prilejul, pentru Căpitan, ca să reamintească legionarilor şi prietenilor lor adevărata luptă a Legiunii: FORMAREA DE OAMENI NOI, DREPŢI, CINSTIŢI, INCAPABILI SĂ EXPLOATEZE PE APROAPELE LOR. Are o aşa de mare

încredere în capacitatea de transformare interioară a omului, încât îi acordă onoarea de a deveni el însuşi judecătorul propriei sale cauze. Aşa vede el umanitatea viitoare.

Corneliu Codreanu nu uită nici de muncitori. Pentru a le veni în ajutor, el creează “RESTAURANTUL GRIVIŢA”, situat în cartierul cu acelaşi nume, locuit în mare parte de mici funcţionari şi de muncitori de la “Atelierele C:F:R: de la Gara de Nord”.

Aceste ateliere fuseseră teatrul unor ciocniri sângeroase cu forţele publice, în 1933, când muncitorii declaraseră greva generală şi când o mulţime de agitatori comunişti se infiltraseră în rândul lor. În acea epocă, Corneliu Codreanu luase în Parlament apărarea muncitorilor baricadaţi.

În alocuţiunea făcută la deschiderea Restaurantului Griviţa, el le-a vorbit despre nedreptăţile sociale şi despre cauzele lor:

“Camarazi,

Acest restaurant se deschide astăzi pentru muncitori. Avocatul Gheorghe Leaţu şi studentul Buhaiu Vasile au însărcinarea de a conduce întreprinderea, făcându-şi datoria cu drag.

În comerţul legionar, vom doborî principiul iudaic-materialist: munca din interes şi din pofta de câştig.

Foamea de aur.

Atâta vreme cât într-o parte pe lume va fi foamea de aur, în cealaltă parte va fi foamea de dreptate.

Pentru că cei cu aur mult, în fiecare zi rup, pe nedrept, câte o fărâmă din pâinea neagră a celui sărac, pentru ca să-şi mărească grămada de aur.

Legionarul din comerţ va ştri că misterul comerţului său, ca şi al tuturor înfloririlor pe lume, stă în dragoste. Dragostea de meserie şi dragostea de oameni.

Până atunci vă strig: Muncitorii din toată România, la luptă!”

Originea nedreptăţilor sociale, spune Corneliu Codreanu, trebuie căutată în ideea de profit, care guvernează relaţiile dintre indivizi şi are drept consecinţă acumularea de bogăţii în mâinile unora, în detrimentul maselor populare. El îi face pe evrei răspunzători de apariţia acestei anomalii din structura societăţii moderne. “FOAMEA DE AUR”, sentiment specific rasei iudaice, provoacă tensiuni sociale. Ca reacţie la această presiune, va exista continuu “foamea de dreptate” a

exploataţilor. Aceasta e realitatea concretă, în care lumea se zbate neputincioasă.

Comerţul legionar se sprijină pe alte norme. Nu interesul ori dorinţa de câştig au determinat pe legionari să deschidă un restaurant într-unul din cartierele cele mai nevoiaşe ale proletariatului bucureştean; ci doar pentru a oferi celor rău plătiţi şi rău hrăniţi o masă accesibilă pungii lor şi suficientă pentru a-i alimenta.

Asta nu înseamnă – conchide Căpitanul – că acest comerţ legionar, care nu respectă legile economice dominante din societatea contemporană, va merge la faliment. Dragostea pe care legionarii o dezvoltă în acest comerţ, dorinţa de a veni în ajutorul mulţimilor sărace şi nenorocite, vor avea şi compensaţie şi recompensă. Muncitorii vor descoperi în cele din urmă pe adevăraţii binefăcători şi, tot mai numeroşi, vor veni în acest restaurant, asigurându-i astfel buna funcţionare.

Ministerul prosperităţii tuturor întreprinderilor legionare trebuie căutat în IUBIRE. Dragostea face să înflorească şi să prospere totul: individ, familie, stat, naţiune, cultură; şi, acuma, experienţa legionară o demonstrează, iubirea îşi arată efectul miraculos chiar în comerţ.

La conducerea acestui restaurant, Corneliu Codreanu desemnase un avocat şi un student. Această alegere nu e întâmplătoare. În definitiv, se puteau găsi tot aşa de bine oameni fără titluri universitare. Totuşi, prin această misiune încredinţată intelectualilor, de a se pune la dispoziţia unei clientele muncitoare, Căpitanul voise să sublinieze, odată mai mult, solidaritatea şi fraternitatea care trebuie să domnească între toate clasele sociale. Munca nu poate constitui un factor de discriminare socială. Nu există munci inferioare sau nedemne. Fiecare muncă îşi are nobleţea ei, când este executată cu onestitate şi dragoste, în convingerea că se aduce un serviciu aproapelui şi colectivităţii.

Muncitorii din cartierul acesta, maltrataţi, bruscaţi şi exploataţi, aveau nevoie de căldura cu care fuseseră primiţi în Legiune. Aveau nevoie să simtă că meseria lor eraapreciată, mai ales de către oamenii superiori în cultură şi de o altă poziţie socială. Or, aceşti oameni, cu care zilnic intrau în contact în restaurantul legionar, erau gata să-i înţeleagă şi să-i servească cu simpatie.

Ne-am întins mai mult decât trebuia asupra acestui capitol, nu doar pentru aaminti succesele Legiunii în sectorul comercial, ci îndeosebi ca să consemnăm declaraţiile Căpitanului în asemenea ocazii deosebite.

Alocuţiunile acestea de circumstanţă sunt în realitate “norme de doctrină legionară”, de o valoare considerabilă. Ele fac parte

integrantă din gândirea lui Corneliu Codreanu şi e indispensabil de a le recunoaşte dacă se vrea priceperea ideii de bază aactivităţii economice legionare.

12) OPERAŢIA "FIERUL VECHI"

Una din problemele cele mai grele de soluţionat în bătălia comerţului legionar era **constituirea capitalului iniţial**. Banii investiţi de Corneliu Codreanu în întreprinderile realizate până atunci proveneau din următoarele surse:

-o mică parte de la Cooperative de consum şi de la cele dintâi restaurante.

-cea mai importantă parte fusese acoperită prin efortul financiar al organizaţiilor mai bine structurate. În special legionarii din Capitală, cu mai multă dare de mână decât alţii, furnizaseră însemnate sume.

-în fine, câteva credite pe termen scurt fuseseră acordate de negustori, care înţeleseseră lupta legionară din acest sector.

Dar, toate aceste posibilităţi pecuniare erau departe de a atinge nivelul dorit de Căpitan. El n-avea intenţia să facă o simplă demonstraţie economică, spre a arăta că românii sunt ei capabili să devină negustori; el voia cu ardoare să recâştige de la străini -–şi îndeosebi de la evrei – terenul pierdut priogresiv, de neamul nostru în acest domeniu. Problema avea pentru dânsul o cu totul altă valoare şi amploare. El plănuia să dezvolte această "Bătălie" şi în alte ramuri comerciale: textile, material electric, produse farmaceutice, materiale de construcţii etc., unde se putea câştiga mai mult, dar unde trebuiau investite importante capitaluri.

De unde să facă rost de acşti bani? De la cine să-i ceară?

Problemă dificilă şi delicată. Totuşi Corneliu Codreanu nu era omul care să capituleze în faţa acestor oprelişti! După ce hotărâse pătrunderea Legiunii în lumea marelui comerţ, o idee nouă germina în mintea lui: **adunarea fierului vechi şi transformarea acestuia într-o sursă de venituri.**

O imensă bogăţie zăcea acolo, presărată cam peste tot teritoriul ţării: pe drumuri, în sate, în ogrăzi, terenuri virane, maidane cu gunoi şi chiar resturi menajere. E-adevărat că negustorii specializaţi realizau bune afaceri cu cumpărarea şi vinderea fierului vechi. Aceştia dispuneau de reţele importante de intermediari şi de colectori, care parcurgeau satele şi regiunile cele mai îndepărtate, ca să cumpere, pentru o îmbucătură de pâine, metale nefolositoare ori neutilizate.

Dar, aceşti cumpărători ambulanţi nu ridicau decât o mică parte din

metalele aruncate la rebuturi, şi nu se interesau de ele decât atunci când se găseau în apreciabile cantităţi: un cui, o potcoavă de cal, o bucată de tinichea, un tub de medicamente, nişte căpeţele de fier pierdute pe drum sau pe ogoare, abandonate în mărăcini ori în păduri, nu ofereau nici cel mai mic interes pentru aceştia. Or, aceste neînsemnate obiecte existau peste tot în cantităţi considerabile.

Acest program de strângere a fierului vechi putea să apară drept singular; însă era valabil, şi, într-o anumită măsură, de succesul lui depindea victoria bătăliei comerciale a Legiunii. Desigur, dacă trebuia să angajeze personal şi să plătească intermediari la adunat fier, cum făceau ceilalţi negustori, niciodată nu s-ar fi putut lua în seamă o atare întreprindere. Ea presupunea posesia capitalului iniţial, care trebuia creat.

Corneliu Codreanu dispunea în schimb de un alt capital, infinit mai preţios, pe care ceilalţi comercianţi nu-l posedau: zecile de mii de braţe ale legionarilor, ce n-aşteptau decât un semnal al şefului lor ca să arate ceea ce pot în această direcţie, mai ales după interzicerea lucrului în şantierele Legiunii. Să ne imaginăm zeci, sute de mii de indivizi, plecând, în ceasurile libere, în căutarea fierului abandonat, în sate, pe ogoare, pe drumuri… Cantităţi enorme puteau fi culese într-un interval extrem de scurt! În şase luni, după calculele Căpitanului, Mişcarea putea dispune de mai multe milioane de lei, prin recuperarea şi vânzarea acestor metale pierdute. Operaţia “fierul vechi” putea deveni principala susrsă de finanţare a întreprinderilor legionare.

Iată câteva pasaje din Circulara din 15 Septembrie 1937, intitulată “OPERAŢIA FIERUL VECHI”, prin care Corneliu Codreanu dă ordinul începerii campaniei:

“În această uriaţă încelştare care vine după decenii de biruiţe străine şi înfrângeri româneşti – în care românii şi-au pierdut şi poziţiile comerciale şi curajul şi ţara – avem nevoie de un pumn de capital.

Suflet avem cât un munte, Corectitudine, Capacitate şi Dreptate avem.

Pentru realizarea acestui pumn de capital trebuie să recurgem la toate soluţiile.

Una din aceste soluţii o dau acum:

Din cauza unor mari cereri, fierul de construcţie s-a scumpit enorm! Într-un an aproape sută la sută.

Odată cu aceasta s-a scumpit şi fierul vechi. Fierul aruncat prin toate curţile ţărăneşti, mâncat de rugină şi considerat fără nici o valoare.

Pe acesta să-l adunaţi însă, din toate satele, de pe toate drumurile şi

să-l dăruiţi spre depozitare Sediilor judeţe, atunci când veţi fi anunţaţi pentru aceasta. –De-acolo îl vom putea vinde. Este aproape trei lei kg! Nu uitaţi că noi suntem mulţi şi vom putea aduna mai multe milioane de kg!

Celor ce vor zice: “Cu aceasta vreţi voi să biruiţi marele capital jidănesc?” le răspundem: a mai biruit ea, naţia românească numai cu sufletul din ea şi cu un pumn de fier, armate nebiruite, pe care lumea întreagă le credea de nebiruit”.

A doua zi, 16 Septembrie 1937, el completa Circulara cu “Instucţiuni pentru adunareaa metaleor”, un model de preciziune în domeniul gândirii practice. Strângerea fierului vechi era o ocupaţie nouă pentru legionari. Le trebuiau deci explicaţiile detaliate şi clare asupra a ceea ce aveau de făcut. Corneliu Codreanu descrie toate fazele operaţiei: adunarea materialului, triajul lui după natura şi valoarea metalului, modul de a-l transporta etc…, cu o exactitate demnă de un bărbat care lucrase toată viaţa în această branşă. Atrage în mod special atenţia legionarilor asupra diferitelor feluri de fier. Fiecare categorie trebuie aşezată aparte, căci preţurile diferă…

Unităţile de bază – cuiburile – sunt însărcinate cu colectarea fierului abandonat, şi transportul lui în antrepozitele amenajate de organizaţiile judeţene, ce se vor ocupa cu vânzarea lui.

Apelul Căpitanului e adresat atât legionarilor, cât şi prietenilor Legiunii: ţărani, muncitori, intelectuali, studenţi, elevi de licee. Chiar şi copiii sunt chemaţi să participe la această “bătălie”:

“Apel către copiii,

Dragi copii,

Sunteţi sute de mii.

În fiecare zi, când vă întoarceţi acasă, ridicaţi din drumul vostru:

-orice cutie de tablă,

-orice bucată de fier,

-orice potcoavă,

-orice cui,

şi duceţi-le acasă.

ACOLO, faceţi-vă fiecare un mic depozit, pentru a-l încredinţa comerţului legionar.

Sper că nu vă va acuza nimeni că faceţi o acţiune “subversivă”.

Când veţi şti cât fier aţi strâns, o să vă daţi seama cât sunteţi de mulţi şi cât de puternici sunt cei mulţi uniţi într-un gând bun.

Îndemnul meu este:

Nici un copil fără grămada sa de fier.

Nici un cui rămas în praful străzii”

Corneliu Zelea Codreanu.

Care a fost rezultatul “operaţiei fierului vechi”?

După trei luni de zile, la 15 Decembrie 1937, data în care Corneliu Codreanu ceruse ca un prim raport să-i fie adresat, toate organizaţiile judeţene dispuneau de enorme cantităţi de fier şi de alte metale, care nu aşteptau decât să fie expediate la destinaţie.

Însă a fost declanşată marea prigoană de către guvern şi tot fierul vechi adunat a fost confiscat de autorităţi…

13) “BATALIONUL COMERŢULUI LEGIONAR”

Corneliu Codreanu a înţelesactivitatea comercială a Mişcării ca pe o luptă dusă pe frontul larg al întregii naţiuni. Obiectivul de altfel, nu era de ordin strict material; nu se urmărea finanţarea Mişcării. Beneficiile din comerţ erau rezervate comerţului, în vederea deschiderii altor întreprinderi. Activitatea politică a Legiunii era susţinută prin cotizaţiile şi donaţiile legionarilor.

“Comerţul legionar” era în realitate un război dus împotriva invaziei evreilor, care controlau 80 la sută din economia naţională. Un război nonviolent, purtat pe căi legale, printr-o concurenţă legală, conform legilor statului. Era o competiţie de la comerciant la comerciant. Însă, cum evreii înaintau, organizaţi ca o armată, contra poziţiilor comerţului autohton, românii trebuiau să procedeze aidoma. Asta era problema, asta era metoda.

Comerţul românesc, sigur în lupta lui, redus la propriile mijloace, nu putea rezista năvalei evreieşti, organizate după toate regulile strategiei şi tacticii militare; el era condamnat la pierderea ultimelor bastioane economice ale naţiunii. Cu intervenţia Mişcării Legionare, datele se schimbă. În această operaţiune fundamentală, întreaga Legiune lupta pentru un scop determinant, cu toată capacitatea ei de sacrificiu. Corneliu Codreanu voia să creeze o armată economică naţională, care să poată recuceri poziţiile economice pierdute în comerţ şi în industrie. În acest scop, anumiţi legionari conduceau

întreprinderile; unii contribuiau la formarea capitalului; alţii serveau ca bucătari, chelneri, contabili; în timp ce grosul “armatei”, masa legionarilor, ajutau ei înşişi, cumpărând la maximum din magazinele astfel create.

Cei dintâi legionari folosiţi în comerţul acesta n-aveau nici o pregătire profesională. Devotaţi, harnici, erau stimulaţi prin misiunea lor, şi doar atâta. Insuficienţele lor erau compensate de prezenţa permanentă a Căpitanului printre ei. El, deşi neavând mai multe cunoştinţe speciale, era înzestrat cu un simţ practic şi cu o remarcabilă viziune asupra afacerilor.

Dar situaţia aceasta nu se putea prelungi la nesfârşit. Nu se putea câştiga bătălia împotriva puternicului capital evreiesc cu comercianţi improvizaţi. Pe de altă parte, dacă se dorea întinderea reţelei comerţului legionar, în toată ţara, şi dizlocarea solidei organizaţii evreieşti, trebuie să fie peste tot prezent Căpitanul. Astfel, problema acută a **pregătirii personalului** se punea cu acuitate şi urgenţă.

În vederea asigurării eficacităţii şi continuităţii frontului economic al Mişcării, Corneliu Codreanu a luat hotârârea organizării unei unităţi noi legioanre, denumită “BATALIONUL COMERŢULUI LEGIONAR”.

Acest batalion era constituit, la început, din aceia care serviseră în întreprinderile Mişcării şi se formaseră de-a lungul celor doi ani, sub conducerea personală a Căpitanului. Acestora li se adăugau alţii, recrutaţi după cele mai severe norme:

-candidatul avea nevoie de două recomandări precise: aceea a Şefului de judeţ şi aceea a unui Comandant legionar.

-acceptul era făcut cu titlu provizoriu. După un an de muncă efectivă şi de strictă supraveghere, legionarul era acceptat definitiv în noul Corp.

Cu organizarea “Batalionului Comerţului legionar” se trece de la **faza de improvizaţie** la **faza de formare profesională** a viitorilor negustori români. B.C.L. avea şi alte atribuţii, tot aşa de însemnate pentru lupta economică a Mişcării:

-el trebuia să analizeze piaţa, în vederea deschiderii de noi întreprinderi.

-lui îi incuba pregătirea şi organizarea de noi exploatări comerciale şi industriale.

-în fine, trebuia să coordoneze comerţul legionar în întreaga ţară.

Batalionul Comerţului Legionar (B.C.L.) a luat naştere odată cu Circulara din 13 Septembrie 1937, exact cu doi ani de la inaugurarea

primei unităţi economice a Mişcării: modesta Cooperativă de consum, deschisă în localurile Sediului Central al Legiunii. Totodată, zilele de 13 şi 14 Septembrie (Sf.Corneliu şi Ziua Crucii, în religia ortodoxă) au fost proclamate drept date aniversare a Comerţului legionar.

Reproducem **in extenso** această Circulară, pentru că ea traduce minunat gândurile Căpitanului, claritatea şi preciziunea obiectivelor pe care le-a urmărit, prin deschiderea acestui front economic şi organizarea noului front economic şi organizarea noului Corp legionar:

“În toamna aceasta se împlinesc doi ani de când legionarul a făcut cel dintâi pas pe linia comerţului.

După un an şi jumătate de şcoală, în jurul Cooperativei din Bucureşti, am pornit, cu cele dintâi elemente, la prima ofensivă.

Rezultatul a fost: succes desăvârşit, atât din punct de vedere material, cât şi moral. Legionari şi legionare au făcut sforţări de voinţă, răbdare, rezistenţă, încordare, devorament, încât prin ordinul de închidere de la Carmen Sylva, am creat o nouă distincţie, în cadrul organizaţiei noastre: “Bătălia Comerţului Legionar”, care să răsplătească acest devotament.

Acum suntem în ajunul unei mari ofensive pe câmpul comerţului pierdut de români. De aceea simţim nevoia organizării unui nou Corp.

Acela ia fiinţă astăzi, 13 Septembrie, şi va purta numele: “Batalionul Comerţului Legionar”.

El va avea misiunea de a cuceri, metru cu metru, poziţiile economice pe care neamul nostru le-a pierdut. Denumirea lui sună a război, nu a afacere.

În el vor intra cele mai de elită elemente, din punct de vedere al corectitudinii, capacităţii şi devotamentului.

Acest Corp nou va sta sub comanda mea timp de un an, având ca ajutor pe Comandantul legionar Petru Ţocu.

Lupta noastră este istorică. Ea va fi înscrisă în Cartea Neamului, pentru că vom merge, cu cea mai mare siguranţă, din biruinţă în biruinţă, înfrânfând rezistenţe şi vrăjmăşii, şi spărgând zidurile mentalităţii defensive şi descurajatoare, de azi şi de ieri.

Vom răsturna păreri înfipte de decenii în gândul învins, deprimat şi umilit al neamului, dovedind că, totuşi din sângele nostru românesc, se pot naşte negustori, în toate domeniile, care să ţină piptul oricui şi să scoată din luptă pe orice rival”.

Conform acestei Circulare rezultă clar că odată cu organizarea noii unităţi, bătălia economică a Mişcării intra într-o fază nouă. De la încercări disparate şi experimentale se trecea la o ofensivă generală şi organizată, al cărei obiectiv era extinderea reţelei întreprinderilor în toată ţara şi în toate ramurile comerciale.

Circulara era însoţită de un Statut de organizare a B.C.L. Batalionul era condus de un şef, un subşef şi un Stat-Major. Acest Stat-Major era condus dintr-un casier, un contabil şi un consilier tehnic pentru fiecare branşă din comerţ.

Pe lângă Statul-Major, Căpitanul creă un Serviciu de control, denumit “INSPECŢIA LEGIONARĂ A COMERŢULUI”. El preciza, totodată, că această funcţie are un titlu provizoriu, până ce va cădea în desuetudine, “în măsura desăvârşirii legionarului”.

“Oamenii din acest batalion nu au decât un singur control: acela al conştiinţei lor şi sunt aşa de corecţi şi de ordonaţi, încât vor considera numai ideea de control ca o ofensă. Eu nu cred că înmulţirea controlorilor va putea stârpi necinstea şi hoţiile, ci numai desăvârşirea conştiinţei noastre de oameni corecţi. Această conştiinţă este cel mai mare şi sigur control real”.

Corneliu Codreanu îşi afirma, odată în plus, imensa lui încredere în om, în virtuţile sale, în posiblităţile lui de transformare într-o nouă fiinţă, în care să poată triumfa binele şi adevărul. El se simţea umilit să pună un legionar sub control. i se părea că îi anulează chiar şi substanţa spirituală, în care se cristaliza omul nou.

E de notat că niciodată n-a introdus în Mişcare un sistem de control la nivelul organizaţiilor locale. Din cotizaţiile primite – şi în ultimii ani, cifrele acestea erau extrem de însemnate – organizaţiile judeţene trimiteau o jumătate la Centru, şi cealaltă jumătate rămânea pentru acoperirea nevoilor locale. Acşti bani erau cheltuiţi de şeful de judeţ, asistat de Statul său Major, fără nici un control de la Centru. Sistemul funcţiona perfect. Nu s-a înregistrat niciodată un singur abuz, fiindcă şefii, onoraţi de această nelimitată încredere, ar fi fost incapabili să-şi însuşească pe nedrept o centime de la Legiune.

În aceeaşi Anexă, Corneliu Codreanu precizează sistemul de organizare a fiecărei întreprinderi şi modul de viaţă al legionarului în cadrul ei. Legionarii vor trăi după principiul familiei legionare, soldaţi în slujba Legiunii:

“(Legionarii) aici îşi au rostul şi bucuria vieţii lor. Trăind şi muncind de dimineaţa şi până în noapte şi făcând să înflorească Legiunea şi Neamul, din munca şi jertfa lor.

Ei trăiesc dintr-o mare lozincă: Legiunea şi Neamul cresc numai din ceea ce nu facem pentru noi; adică din ceea ce pentru noi este o renunţare, o jertfă”.

Cu toate acestea, legionarii angajaţi în această cursă pacifică a Batalionului Comerţului nu pot uita lupta generală a Legiunii:

“Acest Batalion Legionar, muncind în comerţ, dar totdeauna cu arma la picior, în aşteptarea vitregiilor, alături de alte corpuri legionare, stă gata să dea examenul unui ocean de jertfă”.

Dacă Mişcarea ar fi avut câţiva ani de mai multă linişte, cu această organizaţie, cu elanul şi devotamentul membrilor Batalionului, Legiunea ar fi putut ajunge la rezultate spectaculare, şi evreii ar fi resimţit cu siguranţă concurenţa legionară... Însă..., la Palat cineva avea grijă ca să nu se ajungă la acest rezultat fatal pentru întreaga putere economică a evreilor din ţara noastră.

14) UN NOU SEDIU CENTRAL PENTRU LEGIUNE

Sediul Mişcării era în casa generalului Cantacuzino, str. Gutenberg, nr.3. Această casă se afla în centrul Capitalei, foarte aproape de marile artere de circulaţie: bulevardul Elisabeta, Calea Victoriei şi bulevardul Brătianu. N-avea decât un singur inconvenient: era prea mic pentru noua ei destinaţie.

Era o casă în stil vechi, tipică stilului bucureştean de la sfârşitul sec. Al XIX-lea, cu parter, dependinţe, o curte spaţioasă; construită pentru gustul şi comodităţile unei singure familii. După ce ridicai două porţiuni de scară din marmură, care ocupau toată faţada, pătrundeai într-un hol mic, de unde se deschidea o cameră la dreapta, continuată în fund de o alta. Asta-i tot ceea ce interesează expunerea noastră. Prima servea ca Secretariat; în a doua era instalat biroul Căpitanului.

În aceste două încăperi, s-a derulat toată activitatea Centrului după teroarea din 1933-1934. În primii doi ani (1934-1935), când vizitatorii erau puţin numeroşi, Sediul nu părea prea strâmt; dar, cu începere din 1936, când Legiunea luă proporţii considerabile şi Căpitanul era literalmente asaltat de oamenii care voiau să-l vadă şi să-i vorbească, domnea la Centru o îmbulzeală şi un du-te-vino continuu, care împiedicau activitatea normală a diverselor servicii. Chiar curtea era plină de oameni, care ocupau treptele, invadau Secretariatul...

Între timp, comerţul legionar adăugându-se, un val de elemente active s-a concentrat la Sediu, deranjând şi mai tare pe cei care lucrau. Trebuia cu orice preţ găsită o casă mai mare pentru a adăposti Sediul Central al unei Mişcări politice în plină expansiune.

Mutarea Sediului Central la “CASA VERDE” nu putea fi luată în considerare din mai multe motive: “CASA VERDE” era prea departe, situată la periferia Capitalei, într-un cartier nou, numit de altfel “Bucureştii-Noi”. Pe lângă aceasta era mausoleul “MOŢA-MARIN” care convertise caasa într-un loc de meditaţie şi de reculegere. Pe urmă, în primăvara lui 1937, Căpitanul, cu soţia şi nepoata lui, Cătălina, se instalaseră acolo. Se adunau aici legionarii pentru organizarea de şedinţe şi emiterea de Communicate, însă numai în momente de o importanţă deosebită.

Corneliu Codreanu putea şi să închirieze sau să cumpere o casă mai mare în altă parte din centrul Capitalei. Soluţia aceasta nu-i surâdea, numai pentru că Mişcarea ar fi pierdut mult pe plan spiritual. Casa generalului Cantacuzino se convertise într-o “instituţie”, de când servea drept Sediu Central. Iradia o autoritte şi un prestigiu ce nu i se puteau ignora. Reprezenta toată personalitatea şi întregul trecut al Generalului! Chiar adversarii respectaau această casă, temându-se de caracterul iraascibil şi impetuos al proprietarului ei. În plus, Generalul era şeful partidului “Totul pentru Ţară”, şi nimic mai firesc ca Sediul partidului să fie acasă la el.

Toate aceste consideraţiuni l-au determinat pe Căpitan să rămână pe loc şi să construiască un Sediu nou chiar pe terenul casei de pe str. Gutenberg. El alesese aripa stâgă a casei, acolo unde se găseau dependinţele. Acestea, demolate, în locul lor trebuia să înceapă lucrările de construcţie a unei clădiri cu mai multe etaje. În felul acesta, era respectată casa Generalului, păstrându-i-se vechea fizionomie.

În vederea acestei construcţii, Căpitanul a făcut un plan simplu, dar eficace. Privind mâna de lucru, ea exista din belşug, de toate categoriile, şi gratuită: arhitecţi, ingineri, zidari, lucrptori necalificaţi.

Pentru cumpărarea materialelor de construcţie, adoptă formula unui împrumut legionar interior. Printr-o Circulară din 24 Aprilie 1937, făcu apel la 2.000 de legionari, cerându-le să subscrie fiecare “o mie de lei” la acest împrumut. Banii aceştia trebuiau restituiţi în doi ani. Sumele trebuiau vărsate până la 1 Iulie 1937, data la care erau prevăzute să înceapă lucrările. Succesul iniţiativei a depăşit aşteptările, împrumutul fiind acoperit înainte de termenul fixat.

Lucrările au avansat atât de iute, încât la 26 Septembrie 1937, se ridica primul planşeu şi se punea acoperişul. Rămânea interiorul, la care lucrările trebuiau să înceaapă în primăvara anului următor. În Circulara lui din 26 Septembrie, după ce anunţa sfârşitul campaniei de vară pentru clădirea Sediului Central, Căpitanul spunea ceea ce urmează:

“Ceea ce vedeţi aici este rezultatul unei încordări sufleteşti de 114 zile, din care 97 zile lucrătoare.

Mulţimea celor ce aţi muncit, ca legionari sau aţi jertfit ca prieteni, stă în zidurile mândre ale acestei case care vă salută pe toţi cu profilul ei de tinereţe şi măreţie”.

În aceeaşi Circulară, Căpitanul evidenţiază pe legionarii şi organizaţiile care s-au distins pe şantierul noului Sediu. Mai întâi sunt nominalizaţi 22 de legionari, muncitori şi studenţi ce au lucrat permanent, de dimineaţă şi până seara, fără să părăsească şantierul. Urmează câteva organizaţii, care au luat parte în grup la lucrări timp de câteva zile:

1. Secţia S.T.B. Corpul Muncitorilor Legionari, şef-Sandu Marin.

2. Grupul studenţesc legionar Constanţa, şef-Murărescu Constantin.

3. Grupul legionar studenţesc Tulcea, şef-Obreja Emil.

4. Cuibul “Toma Toader”, din organizaţia “Răzleţi”, şef-iordache Nicoară.

Urmează lista arhitecţilor şi inginerilor care au dirijat lucrările. Aceştia sunt distinşi cu avansarea în ierarhiaa legionară:

1. Aarhitect Doicescu Gheorghe, la gradul de legionar.

2. Anton Davidescu, la gradul de instructor-legionar.

3. Arhitect Vasile Ionescu, la gradul de legionar.

4. Şeful de lucrări Ion Niculescu, la gradul de legionar.

Conform tradiţiei, la temeliile noului local, au fost înserate în zidărie mai multe pietre din vechiul monument roman al împăratului Traian – TROPAEUM TRAJANI – (Adam Clisi, din Dobrogea), înălţat aproape două milenii în urmă de romani:

“Aceste pietre – zice Căpitanul – zidite la temelia edificiului nostru, simbolizează legătura spirituală între cele două categorii de legionari din istorie: legionarii români şi legionarii romani.

Dumnezeu să ne binecuvânteze!”

Muncile de finisare a acestei clădiri au fost întrerupte de noua teroare declanşată în 1938.

15) MOARTEA GENERALULUI CANTACUZINO

la 9 Octombrie 1937 moare generalul Cantacuzino, după o lungă boală care-l retrăsese din viaţa politică activă în primăvara aceluiaşi an. Cele

două călătorii în Spania, realizate la intervale scurte una de cealaltă, cu osteneli, griji şi remoţiile însoţitoare, I-au zdruncinat sănătatea.

La moartea lui avea 67 ani. În timpul bolii, a stat cea mai mare parte a vremii la Predeal, în liniştea şi aerul pur al munţilor. Deşi ajunsese pe punctul unei slăbiciuni extreme, se interesa tot timpul de Mişcare; şi chiar a intervenit în luptă. Când jandarmii, la începutul lui Iulie, au invadat tabăra legionară de odihnă de la Câmpina, şi au somat oamenii ce se găseau acolo s-o evacueze în 24 de ore, Generalul, în calitatea lui de Şef al partidului a expediat de îndată telegrame de protest guvernului şi Regelui.

În această perioadă, Căpitanul mergea deseori la Predeal, ca să-l consulte asupra situaţiei politice. Cu inima strânsă, vedea cum acest viteaz printre viteji slăbea din zi în zi… Sute de legionari treceau şi ei, ca să se intereseze de sănătatea lui şi pentru a-l saluta. Când camera bolnavului se umplea de tineri, forţele păreau să-i revină; uita de boală şi vorbea cu ei cu vivacitatea şi însufleţirea de-odinioară. Dar, toţi plecau trişti, fiindcă evoluţia bolii prevestea că deznodământul era aproape…

Generalul o clipă nu şi-a pierdut echilibrul interior, umorul şi luciditatea. Niciodată n-a ieşit din gura lui vreun plâns; nu s-a înduioşat nicând de propria lui soartă. Moartea nu-l înspăimânta. Obişnuit în compania ei de pe câmpul de bătaie, o privea în faţă cu aceeaşi linişte în patul lui de suferinţă. Unica lui durere – pe care o exprima foarte deseori – era de a nu putea asista labiruinţa legionară. Voise mult, înainte de a închide ochii, să vadă defilând coloanele legionare într-o România nouă…

Înmormântarea generalului Cantacuzino, fără să aibă aspectul monumental şi tulburător al funeraliilor lui “MOŢA-MARIN”, a fost impresionantă. Un impozant număr de legionari din Capitală, întărit de delegaţi veniţi din provincie, l-au condus, cu Căpitanul în frunte, pe ultimul drum, la cimitirul Belu. Cortegiul a plecat de la casa lui, Sediul Central al Legiunii, str.Gutenberg, nr3. Cum Generalul poseda cea mai înaltă decoraţie militară de război, decoraţia “MIHAI VITEAZUL”, sicriul a fost pus pe afet de tun şi însoţit până la cimitir de toţi cavalerii ordinului “MIHAI VITEAZUL”. Împotriva dorinţei sale, Regele, în calitate de şef suprem al Ordinului, a trbuit să se încline în faţa prescripţiilor regulamentului Ordinului, şi să-i conceadă onorurile militare tradiţionale.

Cu această ocazie, s-a creat soluţia paradoxală a unei colaborări între guvern şi Mişcare în vederea organizării funeraliilor. La ieşirea din biserica “SF. ILIE GORGANI”, cortegiul s-a format astfel: mai întâi, afetul de tun, tras de cai şi înconjurat de cavalerii Ordinului “MIHAI

VITEAZUL”, acoperiţi în pelerinele lor albe; imediat după aceea, familia Generalului şi pe urmă, o coloană mare de legionari, cu Căpitanul în frunte.

Întrucât guvernul a interzis purtarea cămăşilor verzi în timpul înmormântării, Căpitanul a imaginat un alt mod de recunoştinţă; a dat ordin tuturor legionarilor care aveau mantale lungi de piele (foarte la modă în acel moment în Bucureşti) să formeze o unitate aparte, căreia îi luă comanda. Această coloană compactă, care mergea într-un pas grav şi într-o linişte completă, cadenţată numai în ritmul cizmelor cu pinteni, făcu o extraordinară impresie asupra publicului bucureştean. Din acel moment, mai ales în iarna următoare, mantaua de piele devenise un obiect curent în echipamentul legionar, veritabilă îmbrăcăminte înlocuitoare a cămăşii verzi.

Mase impozante de oameni s-au concentrat pe străzile pe unde trecea cortegiul, salutând, cu braţele întinse spre cer, rămăşiţele pământeşti ale Generalului şi pe conducătorii Legiunii. La cimitirul Belu, după o scurtă ceremonie, în cursul căreia s-a cântat “IMNUL LEGIONARILOR CĂZUŢI”, sicriul a fost coborât în cavoul familiei, alături de soţia lui, decedată foarte de tânără.

Aceeaşi ordine perfectă a domnit tot timpul, asemenea aceleia de la îngroparea lui Moţa, deşi erau mii de legionari în coloane compacte şi zeci de mii de cetăţeni de-a lungul parcursului.

Moartea generalului Cantacuzino punea o gravă problemă Căpitanului, problemă ale cărei repercursiuni se vor resimţi puternic un an mai târziu. El îl desemnase pe Moţa drept Vice-preşedinte al partidului “Totul pentru Ţară”, în nădejdea că acesta se va reîntoarce viu de pe frontul spamniol. După plecarea Generalului de la conducerea partidului, prevăzută pentru anul 1938, Moţa trebuia să-i succeadă. Din nefericire, Moţa căzuse la Majadahonda, acuma şi Generalul dispăruse.

Pierderile erau ireparabile! Cu morţii aceştia dispăreau nu numai două personalităţi ale Legiunii, ci şi doi oameni integri şi rari; iar ceea ce era şi mai important, care îndeplineau funcţii speciale în Mişcare. Moţa şi Generalul fuseseră paratrăsnetele Căpitanului. Totdeauna ei îşi ofereau pipturile pentru a primi primele descărcări ale atacurilor duşmane. Ei interveneau cu fermitatea lor aprigă şi cu o hătărâre de neclintit, de fiecare dată când la orizont se arăta vreo ameninţare la viaţa Căpitanului. Pentru funcţia de “şef al partidului” se puteau găsi oameni vrednici de a-i înlocui cu succes; dar pentru rolul special pe care ei şi-l asumaseră în Mişcare, acela de apărători ai Căpitanului împotriva planurilor de asasinare ce se urzeau, fără încetare, în adâncurile Palatului, **nu mai era nimeni.**

Generalul contribuise într-o măsură decisivă la salvarea Legiunii în

timpul teroarei din anii 1933-1934; iar o declaraţie a lui Moţa, adresată ţării întregi, era suficientă pentru a pune vrăjmaşii în panică. Duşmanii auînţeles, mai mult decât numeroşii legionari, semnificaţia celor două pierderi, şi şi-au ridicat capul în primăvara anului următor.

Înmormântarea generalului Cantacuzino a avut loc pe 11 Octombrie 1937. A doua zi, Căpitanul a convocat, la Sediul de pe str.Gutengerg, pe toţi şefii de judeţe şi de regiuni, ca şi pe toate gradele cele mai importante din întreaga ţară, venite la Bucureşti cu prilejul funeraliilor. scopul acestei reuniuni era desemnarea noului şef al partidului “Totul pentru Ţară”. După un scurt discurs al Căpitanului, în care el a explicat imensa pierdere pe care o suferea Mişcarea, odată cu moartea Generalului, şi necesitatea găsirii unui înlocuitor vrednic la conducerea partidului, Alexandru CANTACUZINO a luat cuvântul, pentru a-l propune pe inginerul Gheorghe CLIME, care îndeplinea până la acea dată funcţiile de şef al “CORPULUI MUNCITORILOR LEGIONARI” şi de şef al “BIROULUI CENTRAL AL ORGANIZAŢIEI”.

Căpitanul şi-a dat asentimentul la această propunere şi un ropot de aplauze a ratificat decizia. Începând din 12 Octombrie 1937, şeful partidului “TOTUL PENTRU ŢARĂ”, devenea inginerul Gheorghe CLIME.

Vacantarea de la conducerea partidului a fost rezolvată în două minute, fără lupte interne, fără intrigi şi fără ameninţari de fracţionare a Mişcării. Noul şef şi-a văzut opera vieţii încununată cu o responsabilitate considerabilă, pe care a ştiut să şi-o onoreze în continuare.

16) CREPUSCULUL PARTIDELOR POLITICE

De-a lungul acestei lucrări, ne-am ocupat de mai multe ori de partidele politice din România. Am demonstrat originea lor, ascensiunea aspiraţiilor naţiunii. A fost expus, după aceea, procesul de slăbire şi de fracţionare progresivă a partidelor româneşti, sub domnia regelui Carol al II-lea.

Este momentul acuma să redeschidem dosarul partidelor, pentru a face un ultim examen al situaţiei lor înaintea alegerilor din 1937. Cu alegerile acestea, se încheie o epocă politică din istoria României moderne; aceste alegeri semnifică sfârşitul partidelor politice şi trecerea la regimurile dictatoriale.

Înainte chiar ca dictatura regelui Carol din 1938 să fie formal instaurată, partidele nu mai reprezentau forţa politică a statului. Această schimbare a avut loc o dată cu urcarea la tron a Regelui, în 1930. Regele Carol nu era deloc dispus să joace rolul de arbitru sau un altul, sub o formă mai mult ori mai puţin constituţională, să favorizeze o grupare politică în detrimentul alteia, cum se petrecuse sub domniile

lui Carol i şi a lui Ferdinand I. Încă de la început, Regele hotărâse nu numai să domnească, ci să şi guverneze. Voia să devină unica şi indicutabila sursă a puterii, excluzând partidele, anihilând părerea lor, dominând poporul, coborând miniştrii la rolul de simpli executanţi ai ordinelor sale.

De aceea, atunci când, în perioada 1919-1930, partidele îşi impuneau voinaţa în stat fie prin efectul unei mari popolarităţi (cazul mareşalului Alexandru Averescu), fie prin mijlocirea unei camarile (cazul lui Ion Brătianu), fie prin mişcări de mase (cazul lui Iuliu Maniu), după 1930, ele pierduseră rolul predominant în stat, ca să devină nişte simple anexe ale Coroanei.

Inversarea raporturilor dintre Coroană şi partide s-a agravat datorită compoziţiei şi scopurilor noii camarile, adică constituirea unui grup influient în jurul monarhului, e un fenomen inevitabil, care nu este necesarmente nafast. Totul depinde de natura influienţei pe care-o exercită aceasta asupra monarhului. Există anturaje regale bune şi anturaje regale rele. Sub regele Ferdinand, camarila era controlată de Partidul Liberal. Şeful camarilei era Barbu Ştirbey, un **alter-ego** al lui Ion Brătianu, şeful incontestat aş partidului.

După război, Partidul Liberal putea să aibă soarta Partidului Conservator, adică să dispară, dacă nu era salvat de la naufragiu de camarilă. Însuşi Partidul Liberal, sau formaţiunile indicate de el, erau în mod regulat chemate la putere de regele Ferdinand, de fiecare dată când şeful lui îşi exprima această dorinţă prin intermediul lui Barbu Ştirbey. Independent de popularitatea liberalilor ori de starea de spirit a ţării, mereu ostilă acestui partid, regele Ferdinand se supunea sugestiilor pe care le primea din partea anturajului său.

Barbu Ştirbey şi-a pierdut creditul sub Regenţă, iar camarila nu s-a mai reconstituit. A existat o anumită influienţă din partea lui Iuliu Maniu pe lângă Înalta Regenţă, dar aceasta nu poate fi socotită o camarilă.

Sub regele Carol al II-lea, camarila s-a reconstituit, însă cu un nou personal, total diferit ca mentalitate şi tendinţe de camarila precedentă. În timpul regelui Ferdinand, deşi dominată de Partidul Liberal, camarila în pofida tuturor păcatelor ei, era o “camarilă naţională”. Partidul Liberal comitea abuzuri, jefuia ţara, dar niciodată n-a avut în vedere această crimă: să lichideze statul român şi să-l treacă în mâinile străinilor, dacă nu din raţiuni de stat, cel puţin din interes. Partidul Liberal concepea statul drept o vastă proprietate de exploatat. Poporul, substanţa ce compunea statul, îl interesa mult mai puţin. Dar, nimeni nu renunţă uşor la intreprinderea ce-i aduce beneficii!

După urcarea pe tron a regelui Carol al II-lea, camarila îşi schimbă

radical structura şi orientarea. Nu mai este camarila naţională, nu mai e un focar de intrigi pentru aducerea la putere a unuia sau a altuia dintre partide, care, odată la putere, nu mai deranjat, ci o “camarilă de extracţie internaţională”. Astfel, cu venirea regelui Carol, se instalează în stat, în centrul nevralgic, acolo unde se decide soarta ţării, politica ei internă şi externă, “INTERNAŢIONALA COMUNISTĂ”.

Printr-o adevărată lovitură de stat, şi fără ca partidele şi ţara să îşi dea seama, STATUL ROMÂN a fost antrenat în spaţiul conspiraţiei comuniste. De aceea, Corneliu Codreanu şi alţi oameni politici avizaţi au preferat să numească camarila regelui Carol: “OCULTA”, “FORŢA OCULTĂ”, pentru că ştiau că ea saervea intereselor străine aspiraţiilor neamului nostru. Epicentrul camarilei precedente era în ţară; în timp ce epicentrul “OCULTEI” era dincolo de frontiere, având legături secrete cu Internaţionala Comunistă.

Nu se poate vorbi în epocă de un Partid Comunist în România. Această grupare n-avea nici o priză asupra populaţiei şi întotdeauna s-a aflat cantonată la periferia societăţii româneşti. La intrarea ruşilor în România, în 1944, acest “partid” abia număra O MIE de indivizi. Cu toate acestea, comunismul era foarte puternic în ţara noastră, nu prin numărul “activiştilor”, ci prin agenţi secreţi ai Internaţionalei Comuniste care operau direct de la Palat şi sub protecţia autorităţii regale. Statul şi naţiunea deveniseră două entităţi distincte. Statul fusese acaparat de o minoritate antinaţională, de predominanţă iudeo-marxistă.

Regele Carol, deşi colaborase până în 1938 cu partidele, vedea în ele un obstacol pe calea implantării în România a unei monarhii absolute, de tendinţă internaţionalistă, care să facă tranzacţia spre dominaţia comunistă în ţară. Toate intervenţiile şi manevrele sale în viaţa politică dintre 1930 şi 1938 au fost făcute cu scopul dispersării coeziunii interne a partidelor şi a transformării lor în instrumente servile voinţei sale. Trecerea opoziţiei la guvern, indiferent de partid, era condiţionată de supunerea faţă de dorinţele suveranului în ceea ce priveşte constituirea Cabinetului şi politica de urmat. Astfel, partidele îşi asumau răspunderea guvernului, fără, totuşi, să aibă libertatea de a guverna. Într-o manieră formală şi publică, “dictatura regală” a fost instaurată în 1938; în realitate şi abil camuflată, ea exista încă de la începutul domniei.

Situaţia precară a partidelor rezulta şi din creşterea curentului legionar în ţară. Naţiunea, înşelată prin promisiunile tuturor partidelor, îşi căuta refugiul şi ultima speranţă de salvare în Legiune. Partidele nu mai puteau să-şi întinerească cadrele, pentru că tineretul se reunea în rândurile strânse în jurul Gărzii de Fier. Pe de altă parte,, Mişcarea legionară le înlocuia din ce în ce mai mult pe plan electoral. Nu numai

Partidul Liberal, care niciodată n-a fost partid de mase, se resimţea de avalanşa popularităţii legionare; dar şi Partidul Naţional-Ţărănesc, care mai dispunea încă de puternice organizaţii de bază.

Supus celor două presiuni ce se exercitau independent una de cealaltă, şi din motive total deosebite – una de sus în jos, venind de la Palat; alta de jos în sus, venind dinspre masele populare care se apropiau tot mai mult de Mişcare – partidele îşi pierduseră suflul în toamna lui 1937. Toate se prezentau cu o "pierdere vitală" în faţa înţelegerilor. Nici ţara, nici Coroana nu le acceptau. Trăiau o dramă de neînţeles pentru ele. Ţara voia o Românie legionară; Coroana voia o dictatură, despărţită de interesele naţionale şi angajată în jocul tulbure al mafiei comuniste.

Totuşi, aceste presiuni nu explicau decât parţial declinul partidelor. La originea fenomenului se găsea o cauză internă. DEGENERAREA PARTIDELOR POLITICE ÎN ROMÂNIA A FOST PROVOCATĂ DE PROPRIA LOR CORUPŢIE. Afaceri suspecte, fraude pe spinarea statului, le-au discreditat în ochii poporului. Incapabile şi incompetente în rezolvarea problemelor de bază ale României Mari, partidele istorice lăsau o dâră de scandaluri după fiecare din trecerile lor la guvern.

Structura păturii dirigiuitoare a partidelor era deficitară şi flotantă. Nu exista o selecţie în recrutarea personalului de bază. Noţiunile de selecţiune şi de elită le erau străine. Oricine putea ajunge în situaţiile cele mai înalte, cu condiţia să fie un bun demagog. Era o elită în partide, fără îndoială, dar de ordin negativ. Partidele erau clădite pe viciile oamenilor, apelau la egoismele lor, la micimile lor, la vanele lor ambiţii, la partea urâtă şi inferioară din sufletul omenesc. Marea majoritate a conducătorilor de partide puteau fi comparaţi cu păsările de pradă; ajungerea la guvern însemna pentru dânşii crearea unei existenţe confortabile fără cuantumul de muncă adecvat. În general, persoanele care eşuaseră în viaţa lor profesională se agăţau de "politică", unde repurtau adesea succese spectaculare. Oamenii care "făceau politică" deveniseră o categorie socială de dispreţuit în ochii poporului. Clasa conducătoare românească, între cele două războaie, nu se formase, aproape fără excepţii, din oameni politici, în înţelesul nobil al cuvântului, ci din "politicieni". Am scris într-un articol dedicat Căpitanului: "politicianul e capabil de tranzacţiile cele mai abjecte pentru a-şi satisface egoismul; el vinde secretele de stat, conspiră împotriva propriei sale patrii, scoate la licitaţioi bogăţiile ţării, n-are nici un fel de milă faţă de durerile şi nevoile poporului. Este un specimen total lipsit de onorabilitate, de simţul dreptăţii şi de dragoste pentru ţara lui. El consideră ţara ca pe propria sa fermă. Este "patriot", cu condiţia ca să-i meatgă strălucit afacerile. Mentalitatea aceasta ar merita un studiu sociologic, care să fie făcut despre flagelul "politicianismului" care bântuie la noi; căutându-se a se afla de ce, în mijlocul poporului nostru, înţelept, serios şi religios, a putut să se

iveasc㠠în viaţa politică, această proliferare de stârpituri şi de nulităţi”.

Şi, un pic mai departe, adăugam: “Rechizitoriile fulminante ale Căpitanului contra acestor excrescenţe “politicianiste” ale partidelor n-au fost lansate în intenţia creării unui piedestal de popularitate. Corneliu Codreanu era înzestrat cu un simţ foarte înalt de echitate. Era incapabil să arunce o insultă sau chiar o vorbă nesăbuită la adresa nu importă cui. Dacă, uneori s-a manifestat aspru, violent în expresii, chiar amenințător, dacă a vorbit despre necesitatea pedepsirii vinovaţilor, a stabilirii unui tribunal excepţional, n-a făcut-o dintr-o oarbă dorinţă de răzbunare, ci pentru că înţelegea unde duce această înlănţuire de nelegiuiri: spre prăpastia care a înghiţit mai târziu statul român la 23 August 1944”.

În primul discurs pronunţat în Parlament, la 3 Decembrie 1931, Corneliu Codreanu s-a ocupat de partide şi de democraţie – cum era ea înţeleasă şi practicată atunci în România – dezvăluind, la activul lor, grave deviaţii de la linia intereselor naţionale:

“Generaţia noastră, privind din exterior partidele, constată că:

1. Un partid politic este un fel de societate autonomă de exploatare a votului universal,

2. Toate partidele sunt “democratice”, pentru că folosesc votul universal în acelaşi sens,

3. Partidele neglijează interesele neamului şi ale patriei, satisfăcând numai interesele particulare ale partizanilor lor.

4. Democraţia este iresponsabilă, îi lipseşte puterea de a sancţiona; astfel, toate partidele săvârşesc crime, acuzându-se reciproc, dar nici unul nu aplică sancţiuni contra propriilor lui membri, pentru că le este frică că-i pierde, nici contra adversarilor, pentru că aceştia comit, la rândul lor, crime personale.

Democraţiile văzute din interior ne dau impresia unei vaste complicităţi de crime. Concluzia: democraţia este incapabilă de autoritate”.

Rolul nefast jucat de partide în viaţa publică este dovedit prin fraudele comise în România, după primul război mondial, sub guvernarea lor:

“Asupra acestei chestiuni, îngăduiţi-mi numai să atrag atenţia Dvs. asupra fraudelor săvârşite de câţiva ani, şi care au rămas nesancţionate: Fraudele asupra alcoolului negru, de aproximativ 12 miliarde de lei; fraudele asupra materialelor de alamă de la Căile Ferate, de aprox. 900 milioane de lei; cazul peştelui sovietic; cazul saboţilor sovietici; jefuirea pădurilor din judeţul Neamţ; cazul asemănător al pădurilor din Bucovina etc.

potrivit unui calcul rapid, suma fraudelor săvârşite pe teritoriul acestei ţări, de la război încoace, atinge cifra de 50 miliarde de lei".

Corneliu Codreanu explică apoi că, în contrast cu "opera de guvernământ" a partidelor, care se îmbogăţesc datorită jafului asupra bugetului statului şi a exploatării maselor populare, ţărănimea trăieşte într-o neagră mizerie:

"Am ajuns în această cutie câteva bucăţi de pâine din regiunea Maramureşului şi din munţii judeţului Neamţ, pentru ca să vedeţi pâinea pe care o mănâncă românul din aceste regiuni. Astăzi, când lumea se plânge de supraproducţia de grâu, atribuind criza faptului că grâul se vinde la UN LEU kg, iată pâinea pe care o mănâncă ţăranul de la noi.

(Deputatul Corneliu Zelea Codreanu prezintă Adunării o bucată de pâine foarte neagră).

Inima noastră ar trebui să se rupă de durere în faţa acestui obiect. Şi cred că orice popor din Europa, văzând această imagine a mizeriei poporului român, ar plânge de milă pentru noi".

"Am adus această bucată de pâine, învelită şi pusă în această elegantă cutie, numai pentru a vă face să vedeţi încât de artificială şi de amăgitoare civilizaţie se găseşte învelită mizeria noastră românească. O depun pe banca ministerială şi rog onorabilul guvern să o pună la dispoziţia întregii lumi, pentru ca aceia cărora le este foftă să facă glume pe spinarea poporului român, să vadă de-aproape, înainte de toate, ceea ce mănâncă el".

(Monitorul Oficial, din 3 Decembrie 1931).

Bucata de pâine pusă de Corneliu Codreanu pe banca miniştrilor era făcută dintr-un amestec infect de făină de porumb şi rumeguş de lemn.

În acelaşi discurs, Corneliu Codreanu a atras atenţia Camerei şi ţării asupra unui alt punt negru al activităţii partidelor: ele se aflau în slujba marei finanţe internaţionale iudaice. Şi pentru a proba acest fapt, s-a referit la împrumuturile acordate de o mare bancă evreiască: "MARMOROCH BLANK", diverşilor oameni politici. În portofoliul "Băncii Blank" figurau, în calitate de debitori, pentru importante sume, conducătorii următoarelor partide:

-Rudolf BRANDSCH, subsecretar de stat la Preşedenţie, pentru Afacerile Minorităţilor (reprezentând grupul german în România), pentru 111.000 lei.

-Carol DAVILA, membru marcant al Partidului Naţionaal-Ţărănesc, diplomat, pentru 4.677.000 lei.

-Eugen GOGA, fratele lui Octavian Goga, pentru 6.200.000 lei.

-Grigore IUNIAN, specialist în chestiuni economice din Partidul Naţional-Ţărănesc, fost ministru, pentru 407.000 lei.

-Virgil MADGEARU, specialist în chestiuni economice din Partidul Naţional-Ţărănesc, fost ministru, pentru 401.000 lei.

-Grigore FILIPESCU, şeful unei grupări numite “LIGA LUI VLAD ŢEPEŞ”, pentru 1.265.000 lei.

-Mihai POPOVICI, membru al Comitetului executiv al Partidului Naţionaal-Ţărănesc, pentru 1.519.000 lei.

-ion RĂDUCANU, membru marcant al partidului Naţional-Ţărănesc, pentru 3.450.000 lei.

-Banca RĂDUCANU, din localitatea Tecuci, pentru 10.000.000 lei.

-Jean PANGAL, şeful masoneriei din România, pentru 3.800.000 lei.

-Nicolae TITULESCU, pentru 19.000.000 lei.

“şi vreau să spun – adăugă Corneliu Codreanu – că însuşi D-l ARGETOIANU se află printre beneficiari, cu 19.000.000 lei”.

În vreme ce citea lista aceastaa, Căpitanul a fost de mai multe ori întrerupt de ceilalţi deputaţi, careafirmau că-i vorba de bani împrumutaţi, ipotecaţi ori în contul anumitor instituţii bancare din provincie.

“Domnilor, le-a răspuns Corneliu Codreanu, eu nu susţin că aceşti bani sunt făcuţi să putrezească; poate intenţia este să fie rambursaţi, dar sunt bani pretinşi. Că vor fi sau nu achitaţi într-o zi, nu pot s-o spun, dar un lucru îmi este sigur: există obligaţia din partea aceluia care se adresează unei asemenea finanţe, de a-i aduce, la rândul său, un serviciu, când ajunge la putere, de a o susţine când este în opoziţie, şi în tot cazul de a nu o deranja…

……

Domnilor, nu afirm că aceşti bani reprezintă nişte bacşişuri date. Nu!, dar aceşti bani au fost primiţi sub o formă oarecare; şi când trebuie să ştii ceea ce s-a petrecut în administraţia băncii acesteia (e vorba de Marmorosch Blank), şi că se cer aici măsuri radicale, atunci, bineînţeles, aceşti Domni care sunt legaţi de banca aceasta nu au deplină libertate ca să ia măsuri categorice contra ei.

Domnilor deputaţi, dacă se cer atâtea sacrificii pent4ru asanarea ţării, noi nu putem consimţi la acest enorm sacrificiu pentru salvareaBăncii

Blank, atunci când mariajul făcut de D-l Blank la Paris a costat, se zice, 50.000.000 lei; şi există alte lucruri…”

(Discursul din 3 Decembrie 1931)

pe lista aceasta nu figurau personaalităţile din Partidul Liberal. Acest partid poseda finanţele proprii, instituţiile lui bancare. Personalul politic din acest partid n-avea nevoie de finanţa evreiască; celelalte partide nu dispuneau de reţele bancare particulare.

Organizaţia financiară a Partidului Liberal exista de foarte mult timp, din timpul fostei României. Pe de altă parte, între sistemele financiare, cel liberal şi cel evreiesc, se stabilise, după primul război mondial, un fel de coexistenţă. Într-o formă generală, instituţiile bancare ale liberalilor erau socotite drept “finanţă naţională”, doar fiindcă stăpânii erau români, în vreme ce instituţiile controlate de evrei purtau dejaa numele de “finanţă internaţională”. În realitate, nici una nici alta nu se găsea în slujba poporului. Cele două sisteme se bazau pe exploatarea maselor populare, şi în mod special aa ţărănimii, obligată continuu să-şi vândă produsele sub valoarea lor reală.

Evident, finanţa iudaică era mult mai periculoasă pentru viitorul naţiunii, deoarece era în legătură cu finanţa evreiaască mondială şi aceasta, la rândul ei, sprijinea Rusia Sovietică şi toate întreprinderile conspiraţiei comuniste.

Teama Căpitanului că banii “împrumutaţi” de Banca Blaank diverşilor conducători politici – şi lista nu era completă – fuseseră în scopul nedeclarat de a-i lega de interesele băncii, a fost curând confirmată. Ţara trecea în acel moment printr-o gravă criză economică, urmată de depresiunea economică mondială şi de prăbuşirea preţurilor la cereale. Ţăranii nu mai puteau să-şi plătească datoriile contractate forţelor interesate, într-o epocă în care preţurile agricole erau în scădere.

În Decembrie 1931, guvernul IORGA-ARGETOIANU, pentru a uşura situaţia disperată a ţărănimii, a prezentat un proiect de “Conversiune a datoriilor agricole”. Corneliu Codreanu a declarat atunci că votează pr9oiectul. Totuşi a atras atenţia Camerei asupra faptului că această conversiune nu era o soluţie, nici un medicament, ci un simplu “balon de oxigen”, pe care onorabilul guvern îl administra economiei muribunde. Aşa se face că în primăvara anului 1932, criza economică s-a agravat. Ca urmare, taxele de intrare la vamă au fost considerabil diminuate, în raport cu previziunile bugetare, şi statul s-a trezit că nu mai poate să-şi plătească funcţionarii, ale căror salarii erau achitate cu întârzieri variind între 2 şi 4 luni. Numeroaase bănci, mici şi mijlocii, lovite de criză, şi-au închis porţile, cu un mare prejudiciu pentru depunătorii modeşti care şi-au văzut dispărute economiile lor de-o viaţă întreagă. Banca Naţională n-a intervenit pentru a-i salva, sau pentru

a îndulci nenorocirea.

În această atrmosferă de angoasă pentru finanţele statului şi pentru întreaga noastră economie naţională, izbucneşte “scandalul” băncii evreieşti “MARMOROSCH BLANK”. În momentul în care această bancă era pe punctul de aa-şi suspenda plăţile, guvernul Iorga-Argetoianu îi vine în ajutor, obligând Banca Naţională să răscumpere un portofoliu bancar de o valoare de 2.000.000.000 lei. În afacerea aceasta, statul făceaa cadou această sumă Băncii Blank, în momentul în care impuneaa faimoasele “curbe de sacrificiu” funcţionarilor, iar pe deasupra nu le mai plătea mizerabilele salarii lunare.

Banca Mormorosch Blaank falimentase fraudulos. În mod normal, cârmuitorii ei ar fi trebuit să fie deferiţi justiţiei. Guvernul hotărâse altfel; dar chiar aşa, în ciuda sacrificării acestor bani smulşi din munca sutelor de mii de oameni nevinovaţi, Banca Blank n-a putut fi salvată. Două miliarde de lei au servit la lichidarea celor mai însemnţi depunători, în vreme ce masa mare de mici depunători au pierdut totul.

Culmea scandalului: acelaşi guvern Iorga-Argetoianu, pentru compensarea familiei Blank de “pierderile” suportate, l-a creat o nouă sursă de venituri – dându-i în exploatare distribuirea produselor “Regiei Monopolurilor de Stat” pentru întreaga ţară. Această nouă afacere, cunoscută sub numele de “DISCOM” se realiza fără nici un risc, şi procura enorme beneficii.

Gradul de infeudare a acestui guvern la finanţa iudaică rezultă clar din atitudinea lui în faţa crizei economice. De-o parte, a lăsat să se năruiască băncile mici şi mijlocii din provincie, în pofida gravelor repercursiuni pe care această situaţie le avea asupra unei întregi categorii sociale; pe de altă parte, a găsit banii necesari în vederea “salvării” Băncii Marmorosch Blank. Explicaţia este simplă: cea mai mare parte din băncile provinciale erau conduse de români, iar dispariţia lor nu putea decât să placă finanţei internaţionale, în timp ce Banca Maromorosch Blank...

Atunci au foat distruse înfloritoarele instituţii de credit a românilor din Ardeal, create de pe timpul dominaţiei maghiare, şi care jucaseră un rol foarte mare în menţinerea conştiinţei naţionale în această provincie.

Abia se potolise indignarea publică faţă de “panamaua” făcută în favoarea Băncii Blank, că în vara lui 1933, un nou scandal zgudui ţara: “AFACEREA SKODA”. De astă dată, protagonistul era Paridul Naţional-Ţărănesc. “Afacerea Skoda” se încadrează în povestea mai lungă a guvernării acestui partid.

Spre deosebire de “liberali”, care voiau soluţionarea problemelor economice din România modernă după formula PRIN NOI ÎNŞINE, adică prin efortul propriu al naţiunii (ceea ce nu era exact, dat fiind că Partidul Liberal înţelegea prin formula “prin noi înşine” propria lui reţea bancară şi industrială), “naţional-Ţărăniştii”, veniţi la putere în 1928, deschiseseră larg porţile capitalului străin. Dar, într-o manieră **suigeneris**: prin împrumuturi destinate fie stabilizării momentane a monedei, fie pentru crearea anumitor întreprinderi de interes naţional. Şi, pentru garantarea acestor împrumuturi de pe lângă băncile străine, guvernul Maniu a oferit drept gag o serie de monopoluri de stat. După aceea, a fost obligată să accepte controlori străini la Banca Naţională şi la Ministerul de Finanţe.

În plus condiţiile de plată a acestor împrumuturi erau extrem de oneroase. Abia mai târziu s-a ştiut cât costase statul român aceste împrumuturi, deoarece erau grevate de comisioane cerute de negociatori: miniştri din cabinetul naţional-ţărănist.

Tot guvernul MANIU, în prima perioadă a mandatului său, a încheiat contractele de furnituri de armament cu fabrica SKODA din Cahoslovacia. Însă, în primăvara anului 1933, s-a descoperit că armamentul furnizat României costase cu 30 la sută mai mult decât aceleaşi piese achiziţionate de Iugoslavia de la SKODA. Aceşti 30 la sută reprezentau comisioanele intrate în buzunarele negociatorilor, îndeosebi miniştri Mihai POPOVICI, al Finanţelor, şi Virgil MADGEARU, al Economiei. Un nepot de-al lui Maniu, Romulus BOILĂ se găsea şi el amestecat în afacerea aceasta. Totuşi, Preşedintele Consiliului şi ceilalţi miniştri păreau că sunt străini de această scabroasă istorie.

Naţional-ţărăniştii nu dispuneau – ca liberalii – de o reţea bancară capabilă să le susţină activităţile politice. Ajungând la putere ei au decis “să grăbească mişcarea”, şi prin câteva lovituri îndrăzneţe de felul celeia menţionate mai sus, să creeze baza financiară a aprtidului. Cum n-aveau experienţa centenară a “liberalilor”, nici abilitatea de a dispune totdeauna de o acoperire legală, fraudele “naţional-ţărăniştilor” au fost iute dezvăluite, cu consecinţe tragice: atât regele Carol, cât şi opoziţia liberală s-au precipitat asupra “afacerii”, pentru a o exploata cu de-amănuntul şi a slăbi prestigiul lui Iuliu Maniu, care era chiar în acel moment în conflict cu Regele, se retrăsese de la conducerea guvernului, lăsându-l în loc pe VAIDA-VOIEVOD.

Anchetele au început sub guvernul Vaida-Voievod – el însuşi aparţinând de Partidul Naţional-Ţărănesc -, s-au constituit sub guvernul liberal al lui Tătărăscu şi au sfârşit printr-un verdict de “NE-URMĂRIRE”, în 1935. Adică, după 3 ani de agitaţie asupra acestei teme, “SCANDALUL SKODA” fusese înăbuşit chiar de adversarii Partidului Naţional-Ţărănesc. Ce se petrecuse?

În 1935, o serie de notabilităţi din Partidul Liberal se făcuseră vinovaţi de aceleaşi afaceri murdare, în legătură cu firme evreieşti de export; comisioanele lor erau aprox, 30 la sută, ca şi ale celorlalţi.

În interval de câţiva ani, afirmaţiile lui Corneliu Codreanu din 1931 s-au confirmat; partidele politice, chiar dacă denunţau operaţiunile frauduloase ale adversarilor lor, nu erau capabile să aplice sancţiuni, de teama compromiterii purtărilor lor necurate de ordin personal, pe care ceilalţi le-ar fi putut cunoaşte şi exploata când ajung la putere. În aşa fel, s-a stabilit un soi de înţelegere tacită între partide în a-şi menaja reciproc abuzurile.

Aşadar, începând cu 1935, panorama economică a ţării noastre se schimbă. Pierzând frânele puterii, partidele îşi pierd şi preponderenţa economică în stat. Regele Carol şi camarila lui devin centrul unui vast sistem industrial-financiar, care, practic, dispune de toate resursele ţării. Partidele, în special Partidul Liberal, vor mai deţine poziţii economice importante, dar, ca să zicem aşa: prin graţia Coroanei care, ameninţându-le cu pierderea acestor privilegii, le ţinea într-o permanentă stare de supuşenie.

Jefuirea bunului public ia acuma proporţia unei avalanşe, beneficiarii principali fiind, de-aici înainte, Regele şi persoanele din camarila lui.

17) PREGĂTIRI PENTRU ALEGERI

În Noiembrie 1937, Parlamentul ales în 1933 atingea limitele constituţionale şi, odată cu expirarea mandatului său, guvernul Tătărăscu trebuia să-şi prezinte demisia. În vederea acestor evenimente, toate partidele au prins să se agite, unele în intenţia de a succeda pe liberali, altele pentru a-şi asigura în noul Parlament din perspectivă, cel mai mare număr de reprezentanţi.

Pentru a evita orice interpretare răuvoitore (dorinţă de subversiune, de lovitură de stat, de revoluţie etc), Corneliu Codreanu a aanunţat, încă din toamnă, hotărârea partidului “Totul pentru Ţară” de a participa la viitoarele alegeri. Prin declaraţia aceasta, voia să demonstreze, odată mai mult, că Mişcarea Legionară înţelegea să se manifeste politic în cadrul legalităţii constutiţionale; pe de altă parte, dorea să prevină o nouă tentativă de dizolvare a Legiunii, după procedeul întrebuinţat în 1933.

Totodată, pentru începerea pregătirilor de alegeri, Corneliu Codreanu a convocat în primele zile ale lui Octombrie, pe şefii şi inspectorii regiunilor. Această Conferinţă preliminară trebuia să informeze, în detaliu, asupra posibilităţilor electorale ale partidului.

Şedinţa a avut loc la “Casa Verde”, sub conducerea personală a

Căpitanului, şi n-a durat decât o zi. De la început, s-a făcut inventarul judeţelor din punctul de vedere al popularităţii Mişcării, după clasicul criteriu de judeţe bune, mijlocii slabe. După aceea, s-a înjghebat un tabel provizoriu al candidaţilor care ar ocupa primele două locuri pe listele partidului, numai aceia ce mai aveau o şansă să intre, la rigoare, în noul Parlament. Restul listei trebuia completat prin personalităţi locale, urmând indicaţiile şefilor de judeţe.

Tabelul provizoriu de candidaţi, stabilit cu colaborarea şefilor şi inspectorilor de regiuni, a fost trimis unei "Comisiuni a candidaturilor" partidului, constituită de Căpitan, sub conducerea avocatului Nicolae TOTU, unul din eroii care au luptat în Spania. Această comisie trebuia să examineze candidaturile propuse de Conferinţa preliminară şi să le pună de acord cu necesităţile politice ale Mişcării. Cum era normal, criteriile locale au prevalat foarte adesea în propunerile de candidaţi ale şefilor de regiuni. Comisiunea condusă de Nicolae Totu avea grijă să facă loc, pe listele judeţene, elementelor legionare indicate de Centru, indispensabile pentru o reprezentare competentă a Legiunii în Parlament: maii oratori ai Legiunii, intelectuali de prestigiu naţional şi personalităţile din Capitală care cunoşteau mai bine mecanismul vieţii parlamentare.

Terminându-şi lucrările, Comisia de candidaturi a făcut să parvină Căpitanului Raportul. Acesta a întreprins o ultimă revizie a candidaţilor, căutând să asigure un echilibru just şi fecund între Centru şi provincie.

Această problemă fiind rezolvată, Căpitanul a dat semnalul deschiderii campaniei electorale, convocând în Bucureşti, pentru 11 Noiembrie 1937, o şedinţă plenară a tuturor şefilor de regiuni şi judeţe. Legionarii din Capitală, având funcţii importante, ca şi cei cu grade, trebuiau să participe. Şedinţa s-a ţinut tot la "Casa Verde", prezidată fiind de ing. Gheorghe CLIME, noul şef al partidului "TOTUL PENTRU ŢARĂ", într-o atmosferă de mare solemnetate. Înaintea discuţiilor a avut loc "Apelul morţilor" şi s-a rostit jurământul "Moţa-Marin".

Şedinţa aceasta a avut trei momente importante, fiecare ci o finalitate bine determinantă. Mai întâi, Corneliu Codreanu a adresat un apel celor prezenţi şi totodată întregii ţări, precizând perspectivele campaniei electorale şi spiritul în care trebuia să se desfăşoare această luptă:

"Şefi ai celor 71 de judeţe,

suntem adunaţi cu toţii la mormântul celei mai mari jertfe legionare, în ajun de a pleca pentru credinţa noastră, pentru viitorul de dreptate şi mărire al acestui neam şi pentru asigurarea propriului nostru viitor în ţara noastră.

Nu avem a adresa nici un manifest poporului alegător. Manifestul nostru este această uriaşă jertfă a generaţiei noastre, acest mormânt al camaradului şi fratelui Moţa, al camaradului şi fratelui nostru Marin.

Mai mult decât aceasta, generaţia noastră nu mai are nimic de spus poporului român, nici acum şi niciodată.

Manifestul nostru e mormântul lui CIUMETTI şi al celorlalţi căzuţi dintre noi.manifestul nostru este toată suferinţa pe care am suportat-o timp de aproape 15 ani în văzul ţării întregi, fără a fi dat exemplul celei mai mici abateri de la linia credinţei noastre, suportând: toate închisorile, toate loviturile, toate umilinţele la care am fost expuşi de către acei ce, rând pe rând, s-au aşezat de-a curmezişul acestui neam.

Ei au vrut să ne nimicească, întrebuinţând uneltirea, trădarea, banii şi violenţa.

Şi ne-au împins în dilema: ori de a capitula ori de a ne deschide drumul înainte prin violenţă.

De aceea, astăzi, când o nouă luptă se deschide, în care lumea va veni cu manifeste şi programe, noi venim cu rănile noastre din suflet şi de pe trupuri sărace, venim cu mormintele noastre.

În noua luptă, peste vechile răni, ne-aşteaptă alte răni; şi iată că în curând ne vom despărţi şi nu se ştie dacă ne vom reîntoarce cu toţii înapoi, dacă unii dintre noi nu se vor aşeza în continuarea acestor morminte.

Acestea ne sunt perspectivele, şi, în faţa lor, cuvântul meu de ordine este: nici un compromis şi nici un pas înapoi”.

În a doua parte a şedinţei, Corneliu Codreanu a explicat şefilor de regiuni criteriile care l-au ghidat în desemnarea candidaţilor. Legiunea foloseşte alte metode, alte norme de selecţie a candidaţilor, decât partidele politice, ce nu se interesează decât de satisfacerea intereselor personale:

I. Parlamentul nu este o răsplată care să acorde celor mai vechi, celor ce au luptat mai mult, sau celor ce au jertfit mai mult. O singură răsplată avem, mai mare ca orice: să vedem cum înfloreşte România din munca noastră, pe care o prestăm cu drag, cu devotament fiecare la locul nostru, adică la locul în care putem da la maximum.

Parlamentul nu este o răsplată, ci un câmp de luptă, în care eu am obligaţia de a trimite pe cei mai apţi, pentru a duce lupta în cele mai bune condiţiuni şi pentru a obţine victotria.

II. Pentru a fi biruitori, trebuie să începem prin a ne birui pe noi. A ne

birui, înfrângând în noi orice dorinţi, orice veleităţi deşarte, orice poftă de mărire, orice interese personale.

Gândiţi-vă în ce zări de lumină ridicăm această Mişcare Legionară, atunci când nici o poftă nu frământă sufletele noastre; în timp ce alături, în zeci de consilii şi comitete, mânaţi de patimi, de pofte şi stăpâniţi de interese, se vor sfâşia prietenii între ei pentru fiecare loc de pe listă.

III. Am fixat candidaturile în toate judeţele, fără consilii, fără ciocniri de patimi şi interese. În fixarea acestor candidaturi, n-am înţeles să fac nici o favoare şi să servesc nici un fel de interes, afară de acela de a alege dintre noi pe cei mai vrednici pentru îndeplinirea funcţiunii de parlamentar.

IV. Şefii de judeţe vor candida ultimii pe liste. Pentru că voiesc să distrugă mentalitatea că un judeţ este proprietatea politică a unui şrf judeţean, în care acesta îşi investeşte capital, pentru a-l recupera mai târziu din diurne, intervenţii şi afaceri.

V. Eu nu voi candida nicăieri în fruntea listelor, ci al doilea de pe listă.

VI. Candidaţii vor fi aruncaţi în judeţe necunoscute. Masa românilor nu are nevoie să-i cunoască personal, deoarece nici un deputat legionar nu va avea voie să se ocupe de satisfacerea intereselor sau afacerilor diverselor rude, cumetri, partizani".

În declaraţiile Căpitanului din ajunul deschiderii acestei campanii electorale, există câteva puncte importante care trebuie semnalate:

a) Demnitatea parlamentarului este înălţată de rangul unei funcţii socio-politice. El este nu reprezentantul unei clase, al unei regiuni, al unui segment de opinie, al câtorva interese particulare, ci al ţării întregi. Deputaţii ori senatorii legionari vor trebui să se orienteze, în activităţile lor parlanmentare, după interesele ansamblului naţiunii, conform liniei ei de viaţă şi de moarte.

b) Campania electorală nu va fi uşoară pentru legionari. Spre deosebire de celelalte partide, nenumărate şi grele obstacole îi aşteaptă pe membii Legiunii. Iarăşi vor avea loc arestări, conflicte cu jandarmii, brutalităţi şi torturi. Şi nu este exclus ca morminte noi să îngroaşe numărul acelora care deja există.

c) Partidul "Totul pentru Ţară" va evita să intre în campanie lansând un "Program" de guvernământ, aşa cum fac toate partidele, Mişcarea Legionară nu promite; dimpotrivă, ea cere tuturor cetăţenilor sacrificii pentru mărirea patriei. Nici un manifest adresat neamului nu poate fi mai elocvent decât jertfa lui Moţa şi Marin, decât toate suferinţele

îndurate de legionari de fondarea Legiunii. Poporul nu poate să nu înţeleagă că aceste enorme jertfe au fost făcute pentru el, pentru salvarea lui şi pentru salvarea patriei. Corneliu Codreanu are certitudinea că, mai mult decât un program politic, aceste sacrificii vor determina masele populare să-şi îndrepte speranţele către partidul “Totul pentru Ţară”.

Şedinţa s-a redeschis după-amiază, şi a fost consacrată chestiunilor de ordin practic. Plicuri conţinând indicaţii asupra modului de a proceda la înscrierea candidaţilor au fost distribuite şefilor de judeţe. Căpitanul s-a întreţinut cu fiecare şef în parte, le-a dat ultimele sfaturi pentru lupra care-i aştepta. După care, într-o atmosferă de mare încredere şi de entuziasm, cei prezenţi şi-au luat rămas bun de la Căpitan, fiecare plecând spre provincia lui, hotărât să-şi îndeplinească misiunea potrivit deciziilor luate.

18) ÎN 48 DE ORE...

Paralel cu tensiunea crescândă a situaţiei interne, care I-a impus o extremă vigilenţă, Căpitanul a urmărit, cu maximă atenţie, desfăşurarea evenimentelor externe. O ţară mică sau mijlocie, ca România, resimţea totdeauna puternic orice schimbare în politica internaţională.

Corneliu Codreanu observa, cu o anumită nelinişte, colaborarea tot mai strânsă dintre cele două state ale Revoluţiei Naţionale: Germani şi Italia. Această apropiere – era de prevăzut – se va sfârşi printr-o alianţă formală, care fatalmente, va modofica radical situaţia europeană. Odată unite aceste două state într-un front comun, ele se vor converti într-o putere dominantă a continentului. În acest caz, democraţiile occidentale nu vor mai putea rezista, în eventualitatea unui conflict, presiunii militare a forţelor germano-italiene şi vor fi obligate să capituleze.

Ce s-ar fi întâmplat cu România atunci? Luată de evenimente în tabăra anglo-franceză, poziţia ei va deveni extrem de critică. Odată dispărut sistemul de alianţe, pe care se sprijinea până atunci, România ar fi rămas izolată, fără prieteni, înconjurată din toate părţile de vrăjmaşi. La Răsărit, ar avea de înfruntat Rusia sovietică, care n-aştepta decât un asemenea moment pentru a o invada. La Apus, se găsea faţă în faţă cu puterile victorioase, Germania şi Italia, care nu puteau să-i mai fie de vreo utilitate, ele neavând nici-o obligaţie faţă de România, privind apărarea frontierelor sale. Soarta României apărea definitiv pecetluită.

Dacă în 1933, la venirea la putere a lui Hitler, se mai putea încă specula asupra solidarităţii şi oportunităţii vechilor alianţe, în 1937, nici o iluzie nu mai era posibilă. Marile democraţii occidentale erau la strâmtoare şi ele, incapabile să se apere împotriva unui eventual atac

combinat italo-german; ele erau tot la fel de puţin pregătite să nu vină în ajutorul nostru. România n-avea nici o posibilitate ca să se unească, fie cu Germania, fie cu Rusia sovietică. A persevera în cadrul vechiului sistem de alianţe, însemna să alergi orbeşte în faţa dezastrului.

O apropiere cu Rusia sovietică nu surâdea nici vechilor partide. În eventualitatea unui dezastru anglo-francez, ele erau gata să se apropie mai curând de statele Revoluţiei Naţionale decât de bolşevism. Dar aceste partide nu aveau forţa de caracter necesară pentru a trage ultimele concluzii din situaţia de fapt. Preferau să se retranşeze, de fiecare dată când evenimentele impuneau o decizie fermă, în spatele formulei tradiţionale de politică externă, care începea şi se sfârşea cu stereotipa vocabulă, “marii noştri aliaţi”. Partidele din acea vreme refuzau să vadă că “marii noştri aliaţi” nu numai că nu erau “mari”, dar mai erau şi incapabili să-şi apere propria lor existenţă.

Pentru orice om politic conştient, ţara noastră trebuia să se adapteze cât mai repede posibil noilor raporturi de forţe din Europa, optând pentru o alianţă cu Germania şi Italia. Evenimentele nu mai îngăduiau nici o îndoială. Între 25 şi 29 Septembrie 1937, MUSSOLINI era oaspetele Cancelarului german Adolf HITLER. Întâlnirea a avut loc la Muenchen, după întrevederea puţin cordială de la Veneţia, câţiva ani mai devreme, când cei doi dictatori nu s-au înţeles.

De astă dată, încă de la primul schimb de cuvinte, toate neînţelegerile existente între cei doi şefi de stat s-au risipit. Mussolini nu s-a opus la punerea în aplicare a Anschluss-ului; mai mult, era gata să-şi unească destinul cu traiectoria politică a Noului Reich german. Cu prilejul acestei vizite s-au pus şi bazele “Pactului de oţel” dintre cele două puteri.

Corneliu Codreanu şi-a dat imediat seama de importanţa acestei întâlniri pentru soarta României. Alianţa care se încheiase în timpul discuţiilor de la Muenchen va determina, într-un termen scurt, schimbări profunde în Europa răsăriteană, schimbări care vor afecta fără îndoială şi securitatea externă a ţării noastre.

Dacă Regele şi guvernul nu înţelegeau grava semnificaţie a acestui eveniment, sau preferau să se facă a nu o înţelege, ca să continue să rămână în seviciul anumitor interese nemărturisite, datoria lui, la fel ca a tuturor adevăraţilor patrioţi, era să reacţioneze cu vigoare, pentru a arăta lumii şi puterilor Revoluţiilor Naţionale că neamul românesc, în partea lui cea mai conştientă, nu împărtăşeşte indiferenţa şi ostilitatea oficialităţilor. Ca să compenseze absenţa României în acest pact fratern al Revoluţiilor Naţionale, Corneliu Codreanu a adresat, la 28 Septembrie 1937, o telegramă lui Mussolini şi Hitler, cu următorul text:

“Alături de întregul popor italian, alături de întregul popor german,

alături de Roma şi Berlin, legionarii români, adică tot ce are România mai tânăr, mai corect, mai hotărât şi mai viteaz, salută cu elan nemărginit întâlnirea istorică a Ducelui Mussolini şi Fuehrerul Adol Hitler.

Nici o putere din lume nu va înfrânge puterea lor şi nici o umbră nu va umbri gloria lor".

Nu era o telegramă "politică", în sensul că-şi limita salutul la o formulă convenţională. Corneliu Codreanu avea o imensă încredere în misiunea istorică a celor două naţiuni, revenite la o nouă viaţă sub impulsul revoluţiei naţionale. Văzute sub această perspectivă, tonul telegramei lui, cuvintele de admiraţie adresate celor doi şefi de stat şi convingerea manifestată că "nici o putere din lume nu va înfrânge puterea lor", nu aveau nimic exagerat. Căpitanul era profun preocupat de problema comunismului mondial şi de apariţia acestor doi şefi ai Revoluţiei Naţionale. El îi saluta ca pe un semn al Providenţei, care I-a trimis în momentul oportun, ca să apere Europa şi creştinătatea de pericolul venit de la Răsărit.

În cursul campaniei electorale s-a ivit o nesperată ocazie pentru reluarea temei de politică externă şi precizarea poziţiei Mişcării Legionare. Căpitanul a făcut-o în termeni de o claritate şi o fermitate nemaiîntrebuinţate în declaraţiile sale.

Din cauza "pactului de neagresiune", atacurile contra lui şi împotriva lui Maniu ţâşneau din toate părţile fără oprire. Cum nu se putea răspunde fiecăruia din aceste atacuri perfide, el a invitat pe ziarişti, ca să le expună, odată pentru totdeauna, semnificaţia exactă a acestui "pact de neagresiune".

"În politica internă – a declarat el presei la 30 Noiembrie 1937 – fiecare grupare îşi păstrează independenţa sa politică şi este liberă să-şi propage ideologia proprie". A arătat apoi în ce constă deosebirea de guvernare între concepţia lui şi aceea a lui Maniu.

În politica externă, diferenţele între cele două formaţiuni erau şi mai accentuate. Iuliu Maniu era partizanul vechilor alianţe, Mica Înţelegere, şi a tuturor organismelor internaţionale create după primul război; în timp ce Corneliu Codreanu cerea ieşirea României din acest sistem, pe care-l socotea depăşit de evenimente şi neviabil, preconizând apropierea de statele Revoluţiilor Naţionale:

"Eu sunt contra marilor democraţii ale Occidentului, eu sunt contra Micii Înţelegeri, eu sunt contra Înţelegerii Balcanice, şi n-am nici un ataşament pentru Societatea Naţiunilor, în care nu cred.

Eu sunt pentru o politică externă a României alături de Roma şi Berlin.

Alături de statele Revoluţiilor Naţionale. În contra bolşevismului. În 48 de ore după Biruiţa Mişcării Legionare, România va acvea o alianţă cu Roma şi Berlinul, intrând astfel în linia misiunii sale istorice în lume: apărarea Crucii, a culturii şi a civilizaţiei în creştine".

Evident, atari declaraţii, aşa de categorice, au părut şi pot şi astăzi părea imprudente comentariilor politici şi istoricilor. În plină campanie electorală, declaraţiile acestea nu puteau decât să întărească decizia luată de "camarilă", după înmormântarea lui Moţa şi Marin, de a distruge cu orice chip Mişcarea Legionară. După părerea ei, era singurul mijloc de a păstra România în clanul conspiraţiei comuniste. "Poate ar fi fost mai bine ca şeful Legiunii să-şi fi atenuat expresiile" – s-a spus ulterior. Mai ales că, în acel moment, Legiunea nu luase contact nici cu Germania, nici cu Italia.

Cine gândeşte astfel uită de interesele supreme ale ţării. Căpitanul vedea departe în viitor şi-şi dădea seama că rămânând prizonierul vechiului sistem de alianţe, România risca nu numai să-şi vadă frontierele mutilate, ci chiar să dispară ca stat. Trebuia creată o alternativă; trebuia, de asemenea, ca puterile AXEI să ştie că neamul românesc nu împărtăşea atitudinea factorilor răspunzători ai ţării, Regele şi guvernul, care continuau politica duşmănoasă faţă de Roma şi Berlin, politica inaugurată de Titulescu. O necesitate impetioasă îl obliga pe Căpitan să se arunce în direcţia opusă, cu întreaga forţă a organizaţiei sale, pentru a evita deznodământul fatal – prăbuşirea frontierelor şi dispariţia statului nostru – deznodământ spre care-l împingeau inconştienţa unora, servilitatea şi perfidia altora.

Eş s-a gândit la crearea unei rezerve umane, neangajate în politica externă de atunci, gata să-şi asume răspunderea unei schimbări în momentul în care vechiul sistem de alianţe se năruia.

Corneliu Codreanu nu era un filo-german. El iubea înainte de toate ţara. Reclama apropierea României de AXĂ din motive de salvare naţională. Dacă o altă forţă putea garanta securitatea ţării noastre în faţa ameninţării comuniste, Franţa, de exeplu, s-ar fi îndreptat infailibil în această direcţie. Cu acest prilej, a ţinut să precizeze, pentru a evita interpretări răuvoitoare, că orientarea Mişcării Legionare spre Roma şi Berlin nu înseamnă defel duşmănie faţă de poporul francez:

"Aceasta nu înseamnă că urâm Franţa şi poporul francez, căci el va face tot ca noi, reintrând şi el în aceeaşi misiune istorică în divagaţie iudeo-masonică, de care poporul francez, în ceasul învierii, se va scutura cu o energie hotărâtoare".

19) "PACTUL DE NEAGRESIUNE"

Regele Carol a rezolvat criza gunavernamentală într-o manieră care a

consternat întreaga ţară. După ce a jucat comedia – câteva zile – cu şefii partidelor de opoziţie, invitându-i la Palat, sub pretextul că le ascultă punctul lor de vedere, la sfârşitul acestor false consultări, l-a însărcinat pe fostul Preşedinte al Consiliului, Gh. Tătărăscu, cu formarea noului guvern.

Nimenea nu se aştepta la o asemenea soluţie. Opinia publică era ostilă liberalilor şi reclama, cu surle şi tobe, îndepărtarea lor de la putere. Pe de altă parte, însuşi Partidul Liberal era complet epuizat şi dispersat, după patru ani de guvernare.

Decizia Regelui a declanşat o furie generală în opoziţie. Toate cercurile politice criticau atitudinea Regelui şi preziceau o răsunătoare înfrângere a Partidului Liberal în alegerile următoare.

Ceea ce a indignat cel mai mult pe şefii de partide a fost lipsa de consideraţie din partea Regelui. Părerile lor fuseseră pur şi simplu ignorate, iar ei înşişi îndepărtaţi, ca şi cum era vorba de concedierea unor servitori. Dublul joc al Regelui ieşea în relief într-un chip manifest: în cursul consultărilor, Regele părea ferm decis să formeze un nou cabinet cu membrii partidului de opoziţie; şi toate discuţiile se purtau numai asupra compoziţiei lui – ce partid sau ce combinaţie de partide să ia succesiunea. Eventuala reîntoarcere a lui Tătărăscu era în întregime exclusă.

Totuşi, Regele a înşelat pe toţi şefii de partide chemaţi în audienţă, dându-le iluzia că alegerea sa ar putea cădea chiar asupra aceluia cu care se întreţinea în acel moment. Astfel, l-a întrebat pe Const. ARGETOIANU, şeful Partidului AGRARIAN, dacă nu venise timpul ca el să formeze un guvern în afara partidelor, ai cărui membri să fie aleşi dintre oamenii de încredere; şi care, totodată, să fie tehnicieni şi buni administratori. Argetoianu care de multă vreme preconiza un regim autoritar, a încurajat pe Rege în acest sens. La sfârşitul audienţei, Argetoianu era convins că suveranul va face apel pentru a lua conducerea unui guvern eliberat de tirania partidelor şi fluctuaţiile corpului electoral. Cu toate acestea, când a venit în audienţă Ion MIHALACHE, şeful Partidului Naţional-Ţărănesc, discuţiile s-au desfăşurat în marja legalităţii constituţionale. Regele abandonase formula autoritară şi-l asigura pe Ion Mihalache că Partidul Naţional-Ţărănesc era cel mai indicat pentru succesiune. Mihalache a plecat de la Palat, la rândul lui, cu convingerea că zarurile fuseseră aruncate şi nu mai exista nimic ca să poată împiedica formarea unui guvern naţional-ţărănesc.

Dar a doua zi, revenit la Palat, ca să primească un mandat formal din partea Regelui, el s-a izbit de condiţii exorbitante. După ce a consultat biroul politic al partidului, Mihalache a renunţat să mai formeze noul

guvern. Regele Carol îi ceruse să se înţeleagă în prealabil cu VAIDA-VOIEVOD şi să formeze împreună cu el guvernul; apoi, să accepte ca miniştrii Apărării Naţionale, de Interne şi al Afacerilor Străine să fie numiţi direct de suveran, fără imixtiunea partidului. Condiţiile erau aşa de grele, încât partidul ar fi pierdut orice iniţiativă în executarea mandatului său, devenind un simplu prizonier al “camarilei”.

Acelaşi inelegant procedeu l-a întrebuinţat Regele în timpul audienţelor cu Gh.BRĂTIANU şi Oct. GOGA. I-a lăsat şi pe ei să creadă că sunt favoriţi în cursa pentru cucerirea puterii.

Preferinţa Regelui pentru Tătărăscu se explică prin sevilismul acestuia din urmă. Tătărăscu nu era un şef de guvern în sensul constituţional al cuvântului, care să se considere răspunzător de actele lui în faţa Parlamentului şi a ţării; el nu era decât un executor docil al ordinelor primite din partea Regelui. Într-o conversaţie avută cu o personalitate politică din epocă, Regele recunoscuse lui Tătărăscu o mare calitate: “El ştie să asculte”. De altminteri, în rezolvarea crizei, Regele căuta numai mijlocul de a păstra frâiele guvernului în mâinile sale şi, în această perspectivă, nu ar fi găsit, desigur, în rândurile partidelor un instrument mai bun decât Tătărăscu.

La naţional-ţărănişti domnea cea mai mare deziluzie. Ei se socoteau frustraţi de la succesiune, după ce lânceziseră patru ani în opoziţie, în cursul căreia rezervele lor financiare fuseseră complet topite. În altă oridene de idei, nu numai că nu mai constituiau cel mai puternic partid de opoziţie, dar Iuliu MANIU, şeful partidului, se sacrificase, retrăgndu-se de la conducere, doar ca să nu diminueze şansele prietenilor din partid, în cazul unei schimbări guvernamentale.

Iuliu Maniu era considerat de Rege drept “duşmanul său de moarte”, din pricina atitudinii lui intransigente în legătură cu metresa Regelui. Maniu denunţase deseori intervenţia Elenei Lupescu în afacerile statului. La rândul său, Regele afirmase că, atâta vreme cât Maniu se afla în fruntea partidului, naţional-ţărăniştii nu vor mai veni la putere. În locul lui, fusese proclamat Ion Mihalache ca Preşedinte. Acesta întreţinea raporturi mai suple cu Coroana; se spera că, graţie atitudinii lui moderatwe, neîncrederea Regelui va fi înfrântă şi partidul ar putea veni la putere.

Când naţional-ţărăniştii au văzut că Regele şi-a bătut joc de ei, au hotărât să declanşeze o campanie violentă contra guvernului, în scopul de a provoca o cădere a lui la apropiatele alegeri. Primul lor act de ostilitate împotriva coaliţiei “Rege-Tătărăscu” a fost de a-l pune la loc pe Iuliu Maniu, în capul partidului. Nu mai exista nici o raţiune ca el să rămână în rezervă acum când cartea era jucată. Câteva zile numai după formarea noului guvern, Mihalache şi-a prezentat demisia şi a

trecut lui Maniu direcţia partidului. Cu Maniu în frunte, partidul câştiga în unitate, prestigiu şi capacitate combativă, devenind un adversar important în lupta electorală.

A doua măsură luată de partid pentru neutralizarea planurilor Palatului a fost aceea de a propune partidelor de opoziţie formarea unui front unit pentru perioada alegerilor, ca să împiedice falsificarea rezultatelor electorale. Era puţin probabil ca guvernul să poată atinge cota de 40 la sută, prevăzută prin legea electorală, şi în asemenea condiţii, acesta trebuia să-şi înăsprească la maximum atitudinea în perioada alegerilor, pentru a-şi asigura majoritatea parlamentară. În perspectiva aceasta, toate partidele erau ameninţate prin teroarea guvernamentală, dar în mod special partidele mici, care riscau să iasă strivite din această competiţie de forţă.

Ideea naţional-ţărăniştilor a fost primită cu satisfacţie în toate cercurile politice; totuşi din pricina neînţelegerilor existente între partidele de opoziţie, nu s-a ajuns la un acord general. “Partidul de neagresiune” – aşa s-a numit declaraţia comună a partidelor coalizate în perioada alegerilor – n-a fost semnat la început decât de trei partide: Partidul Naţional-Ţărănesc, Partidul “Totul pentru Ţară” (Garda de Fier) şi Partidul Liberal dizident; mai târziu, Const. Argetoianu, şeful Partidului Agrarian, şi-a dat şi el adeziunea. Prin pactul acesta, partidele semnatare îşi luau angajamentul de a nu se ataca unii pe alţii, în timpul campaniei electorale, şi de păzi împreună urnele contra eventualelor ingerinţe guvernamentale. Iată textul acestui acord:

“Între partidele semnatare s-a încheiat o înţelegere în scopul apărării libertăţii şi a asigurării de alegeri corecte.

Aceste partide încheie, pentru perioada alegerilor actuale, un fel de pact de neagresiune.

Acest pact de neagresiune înseamnă că se va împiedica recurgerea la acte şi la un limbaj de violenţă şi de denigrare, dar aceasta nu împiedică afirmarea ideologiilor proprii şi discuţia de bună credinţă.

O scrisoare va fi adresată celorlalte partide, pentru ca ele să se alăture acestei înţelegeri.

O comisie comună va stabili modul de a proceda şi demersurile ce vor trebui întreprinse dacă se produc infracţiuni.

Semnatari:

CORNELIU Z. CODREANU- Şeful Mişcării Legionare

IULIU MANIU –Preşedintele Partidului Naţional-Ţărănesc

GHEORGHE I.C.BRĂTIANU – Preşedintele Partidului Naţional Liberal

O chestiune importantă în legătură cu acest subiect este aceea de a se vedea cum a putut fi efectuat acordul dintre Mişcarea Legionară şi Partidul Naţional-Ţărănesc. Raporturile dintre cele două formaţiuni politice fuseseră încordate în ultimii ani, din cauza alunecării spre stânga a Partidului Naţional-Ţărănesc. De la începutul lui 1936, Partidul Naţional-Ţărănesc devenise pivotul unui "Front popular" embrionar, orientare care, deşi mai puţin accentuată, se menţinuse în 1937.

Alianţa Partidului Naţional-Ţărănesc cu partidele marxiste a durat atât în vremea plecării lui VAIDA-VOEVOD din partid, cât şi a înlăturării lui Iuliu Maniu din viaţa politică şi, apoi, din conducerea partidului. Ion MIHALACHE, succesorul lui, rupsese echilibrul dintre dreapta şi stânga a partidului, pe care Maniu se străduise să-l păstreze intact. Mihalache înclinase puternic partidul spre stânga, căutând colaboratori de genul "frontului popular". El îşi justifica politica pro-marxistă prin necesitatea contrabalansării creşterii curentului naţionalist.

Pentru o mai bună înţelegere a acestei slăbiciuni, trebuie să reamintim că Partidul Naţional-Ţărănesc avea o structură hibridă. Era format din două ramuri distincte, care niciodată n-au reuşit să constituie un organism unic, fiecare păstrându-şi caracteristicile iniţiale:

-**ramura ardelenească** ieşise din luptele naţionaliste ale românilor din această provincie împotriva opresiunii maghiare, în vreme ce

-**ramura valahă** iscată din Partidul Ţărănesc, avea un caracter de clasă puternic influienţată de socialismul revoluţionar rusesc.

În istoria acestui partid a predominat rând pe rând, una ori alta din aceste două tendinţe – ideea naţională sau ideea de clasă – dând impresia unei nave fără cârmă, care pluteşte dusă de valuri.

Relaţiile Mişcării Legionare cu Partidul Naţional-Ţărănesc au suferit aceleaşi fluctuaţii: erau bune, atunci când predomina în sferele conducerii naţional-ţărăniste curentul naţionalist; şi proaste, când ramura marxist-ţărănistă guverna destinele partidului. Nu trebuie să uităm că prima dizolvare a Gărzii de Fier a fost decretată de Ion Mihalache, în 1931, pe când el era Ministrul de Interne.

Dar, abstracţie făcând de toate aceste oscilaţii, Corneliu Codreanu a manifestat mereu un mare respect faţă de Iuliu Maniu, considerându-l drept un om corect şi un ireproşabil patriot. Ceea ce l-a apropiat, dincolo de divergenţele lor politice, era aversiunea profunde pentru orice imixtiune străină în mecanismul statului. Atât Maniu, cât şi Codreanu, erau neliniştiţi în faţa abuzurilor Regelui, care, în loc să-şi exercite rolul constituţional de arbitru al vieţii publice, se constituise

parte interesată în procesul politic, şi organizase o clientelă politică, cu ajutorul căruia voia să nimicească partidele. Totuşi, ceea ce l-a determinat cel mai mult pe Maniu şi Codreanu săp se opună politicii aventuroase a Regelui a fost totala lui supunere influienţei Elenei Lupescu. Aceasta nu se mulţumea cu rolul de favorită a Regelui, voia să dirijeze din umbră treburile statului. Iuliu Maniu denunţase, după 1932, existenţa “Forţei Oculte” şi ceruse Regelui să se elibereze de nefasta înrâurire a anturajului său.

E de remarcat că, în perioada în care Iuliu Maniu s-a retras de la conducerea partidului, şi în care Ion Mihalache îi luase locul, cu cât legăturile dintre Mişcarea Legionară şi Partidul Naţional-Ţărănesc se înrăutăţeau, cu atât se îmbunătăţeau cele cu iuliu maniu personal. Căpitanul a întreţinut cu el contacte permanente, prin intermediul anumitor personalităţi, şi chiar l-a trimis o delegaţie de conducători studenţi, cu viorel TRIFA în frunte, pentru a-l saluta şi a-l asigura de bune sentimente.

În decursul schimburilor de vederi care au avut loc între Maniu şi conducătorii studenţilor, Preşedintele Partidului Naţionmal-Ţărănesc s-a plâns că nu dispunea, în organizaţia lui, de elemente devotate şi ferme, cum existau în Mişcarea Legionară.

Revenirea lui Maniu la conducerea partidului a restabilit bunele raporturi dintre Mişcarea Legionară şi Partidul Naţional-Ţărănesc. Axa partidului s-a deplasat iarăşi spre naţional, spre interesele generale ale ţării; în timp ce marxismul camuflat, lupta de clasă, reprezentate de forţele de stânga din partid, au recăzut pe al doilea plan.

Acestor schimbări din conducerea partidului i se datorează “pactul de neagresiune” semnat. Cu Mihalache, ca Preşedinte, înţelegerea ar fi fost dificilă, dacă nu chiar imposibilă, deşi, faţă de reaua credinţă a Regelui, el se convertise într-un fervent susţinător al “pactului”.

Climatul politic, care făcuse posibilă stabilirea pactului de neagresiune din noiembrie 1937, era asemănător stării de spirit a naţiunii după dizolvarea Gărzii de Fier şi sălbaticele alegeri care au urmat. Aceleaşi cauze au condus la aceleaşi efecte. În timpul dezolvării, partidele de opoziţie, revoltate de teroarea dezlănţuită de guvern în perioada alegerilor – care ajunsese să suprime mandatele lor parlamentare – îşi manifestară furia împotriva liberalilor, luând apărarea Mişcării Legionare. Toţi şefii de partide defilaseră la bara tribunalelor în procesul din 1934, şi făcuseră guvernul răspunzător de evenimentele sângeroase care se desfăşurau.

În împrejurimile prezente, soluţia dată crizei de către regele Carol, acum la putere, împotriva tuturor uzuanţelor constituţionale, un guvern depreciat după patru ani de administraţie şi lipsit de orice bază

populară, a provocat aceeaşi mişcare de nemulţumire generală şi de apropiere între partidele de opoziţie. Decizia Regelui era o provocare aruncată ţării întregi. Opoziţia l-a răspuns, creând instrumentul necesar împiedicării unei alte falsificări a alegerilor a unui nou triumf al coaliţiei Rege-Ţătărăscu, prin fraudă şi violenţă. Deşi n-au aderat la pact toate partidele – unele chiar l-au criticat aspru – toate au profitat de el: urnele fiind de data asta bine păzite, guvernul a pierdut alegerile şi, drept urmare, toate partidele de opoziţie şi-au văzut locurile dublate în Cameră.

“Pactul de neagresiune” a fost salutat cu insulte şi calomnii, atât de guvernul liberal, cât şi de grupările care nu l-au aprobat sau au refuzat să-l semneze. Propaganda guvernamentală s-a concentrat în special asupra lui Iuliu Maniu, acuzându-l că ar fi pactizat cu “extremiştii”, pentru răsturnarea monarhiei. Cum e posibil – scriau ziarele guvernamentale – ca Iuliu Maniu să meargă acum cu Garda de Fier, când partidul lui scosese pe legionari în afara legii, câţiva ani mai înainte? Maniu era atacat, în toate zilele, în adunările mari sau mici ale parlamentului Liberal, ori în discursurile electorale de la radio; totodată, era împiedicat să se apere şi să răspundă. Căpitanul, revoltat de nedreptatea făcută lui Maniu, dă un Comunicat în care condamnă procedeele infame ale guvernului:

un protest public!

“Duminică s-au ţinut în ţară, în Capitală şi la radio, zeci de discursuri, toate lovind în iuliu Maniu, în timp ce el a fost împiedicat, cu gaze lacrimogene, de a vorbi.

A ataca din zeci de părţi un om – orice ar avea el – punându-i în sarcină mai mult decât merită, şi în acelaşi timp interzicându-i a se apăra, este un act de laşitate care înalţă pe cel atacat şi înjoseşte pe toţi atacatorii lui.

Dacă prin ilegalităţi cineva mai poate birui, laşitatea n-a ridicat niciodată biruitori.

Cei ce uzează de ea sunt condamnaţi la înfrângere”.

Bucureşti, 14 Decembrie 1937

Corneliu Z. Codreanu

Căpitanul se afla prins între două focuri. Avea de înfruntat, de-o parte, valurile de calomnii care ieşeau din maşina de propagandă guvernamentală; şi, de alta, trebuia să apere flancurile de atacurile Partidului Naţional Creştin. S-a văzut, altminteri, că acest partid se născuse din fuziunea grupării prof. CUZA cu Partidul Naţional-Agrar al

lui Oct. GOGA. Noua organizaţie naţionalistă se bucura, încă de la debut, de protecţia Palatului, care calculase că ea poate să se opună cu succes Mişcării Legionare.

În alegerile acestea, urmând sugestia Palatului, Partidul Naţional Creştin nu mai afişa atâta zel în combaterea guvernului, ca restul opoziţiei. Înschimb, nu menaja deloc Mişcarea Legionară, căreia îi rezervase cele mai crude lovituri. Or, se ştie că atacurile Partidului Naţional Creştin contra Mişcării Legionare erau îndreptate direct de la Palat, prin intermediul oamenilor de încredere ai Regelui, infiltraţi în sânul acestui partid.

O primă acuzaţie aruncată ca o provocare Căpitanului printr-o personalitate a partidului, cade de altfel se declarase “PRIETEN” al lui Codreanu, se referea la efectele “pactului de neagresiune” asupra voturilor populaţiei evreieşti. Datorită faptului că pactul voia să asigure libertatea alegerilor, evreii nu vor beneficia şi ei de aceeaşi libertate?-:

“Ce răspunde Corneliu Codreanu dacă pactul, pentru asigurarea libertăţii alegerilor, nu presupune şi apărarea voturilor evreilor?”

corneliu Codreanu a răspuns în felul următor:

“Eu cer libertate la alegeri pentru neamul meu, pentru tinerimea neamului meu, care, acum patru ani, la alegerile din urmă, din ordinul puterii iudaice, sub teroarea cea mai nemiloasă, o parte apuca drumul spitalelor, o alta, de peste zece mii, drumul tuturor închisorilor.

Eu cer libertate pentru neamul meu, tocmai pentru ca el să-şi poată sfărâma şi scutura jugul puterii iudaice, care-l apasă în ţara sa, pe pământul său, la plugul său, la masa sa, în legile sale”.

Un alt atac, care voia să zdruncine încrederea electorilor în linia politică, a Mişcării, a fost formulat de prof. Ion SÂN GIORGIU, intrat de numai câteva luni în Partidul Naţional Creştin, şi binecunoscut pentru legăturile lui cu Palatul:

“Partidul Naţional Creştin – declară sentenţios profesorul – este singurul organism ce se prezintă cu un program naţionalist fără târguieli, în timp ce celelalte formaţiuni au capitulat, fie în mâinile liberalilor, cum este cazul d-lor VAIDA şi IORGA, fie în braţele “Frontului popular”, organizat de d-l Iuliu Maniu, cu concursul evreilor şi al comuniştilor, cum este cazul cu partidul “Totul pentru Ţară”, condus de d-l Corneliu Codreanu”.

Ceea ce spunea prof. Sân Giorgiu despre Iorga şi Vaida era adevărat. Aceştia îşi desfiinţaseră grupările politice, începând cu momentul în care au acceptat să fie candidaţi pe listele guvernului. Declaraţia lui

era însă absurdă şi indiscutabil de rea credinţă, când afirma că partidul “Totul pentru Ţară”capitulase în braţele “Frontului popular” organizat de Maniu, cu concursul evreilor şi al comuniştilor.

Înţelegerea lui Corneliu Codreanu cu Iuliu Maniu era limitată strict la perioada alegerilor şi nu urmărea alt ţel decât asigurarea liberei lor desfăşurări. În afară de asta, cele două partide n-aveau nimic în comun. Fiecare se prezenta la alegeri pe listele proprii, cu semnul său distinctiv şi cu programul lui aparte. Nu era posibilă nici o confuzie. Ceea ce făcuse Partidul Naţional-Ţărănesc în anii precedenţi sau ceea ce va face mâine, era o treabă care privea exclusiv conducerea acestui partid.

În ceea ce priveşte acuzaţia de “front popular”, Maniu era mult mai puţin răspunzător de organizarea lui în România decât Mihalache şi aripa stângă a partidului, formată din Armand CĂLINESCU, M.GHEMEGEREANU, M.RALEA, Petre ANDREI şi alţii. Evident, îşi avea şi el partea de vină prin faptul de a se fi retras din viaţa publică activă şi de a fi lăsat lucrurile să meargă de la sine. De asemenea, trebuie să subliniem că la ora în care Sân Giorgiu arunca aceste acuzaţii, moda “frontului popular” era depăşită, înlocuită cu alte evenimente: reîntoarcerea lui Maniu la conducerea partidului era o garanţie de revenire la normal, după tribulaţiile precedente către stânga. Profesorul nu vorbea din proprie convingere, ci pentru că se afla în slujba camarilei regale, iar interesele immediate reclamau ca să vorbească aşa, pentru a semăna neîncredere în spirite.

Aceste atacuri nu erau decât preludiul unui atac mai moşelnic, venit din partea unei alte personalităţi din acelaşi partid: Istrate MICESCU. Erau doi fraţi, două destine!... Avocatul Dimitrie MICESCU s-a apropiat de Mişcarea Legionară şi a devenit unul din apărătorii ei cei mai impetuoşi. Mort în 1934, el fusese înmormântat cu onoruri legionare. În schimb, Istrate Micescu luase o altă cale. Profesor strălucit de drept civil şi o celebritate a baroului din Bucureşti, Istrate Micescu se întoarce înspre Palatul regal, ca să-şi satisfacă ambiţiile politice. Astfel, devine o unealtă a “Forţei Oculte”.

La o reuniune a Partidului Naţional Creştin din sala “ASTRA”, din Capitală, Istrate Micescu, pentru a da satisfacţie stăpânilor săi din umbră, a cerut guvernului anularea listelor partidului “TOTUL PENTRU ŢARĂ” în 18 judeţe, sub pretextul că, pe aceste liste, figurează “cetăţeni străini”(!!).

Cine erau aceşti cetăţeni străini? Erau bravii legionari care luptaseră în Spania şi care acuma se prezentau în diferite judeţe. Anularea din aceste liste, când termenul legal pentru depunerea altora trecuse deja, ar fi deposedat Mişcarea Legionară de toate voturile în favoarea ei, în

18 judeţe. Un mijloc comod de a se debarasa de concurenţa legionară. În sprijinul tezei sale, Istrate Micescu invoca Constituţia ţării, care interzicea cetăţenilor români să se înroleze şi să lupte în armatele unui alt stat.

Odioasa intervenţie a lui Istrate Micescu a provocat o aşa de mare repulsie în opinia publică, încât chiar guvernul acesta al tuturor crimelor n-a îndrăznit să-şi dea sprijinul. Aceasta ar fi însemnat că şi MOŢA şi MARIN, pe care întreaga ţară îi plângea, îşi pierduseră calitatea de români. Autorul acestei teorii, ofensante pentru memoria morţilor noştri din Spania, a acelora ce se acoperiseră de glorie în luptă, drept recompensă, a fost numit Ministru al Afacerilor Străine în guvernul care a urmat.

În fine, Maniu şi Codreanu erau atacaţi în comun de acelaşi partid, sub alegaţia că "pactul de neagresiune" constituia în realitate un "front anti-dinastic". Or, nici Maniu, nici Codreanu, nu întreprinseseră nici o acţiune ostilă Regelui sau monarhiei. Ei au denunţat mereu acelaşi lucru: pe persoanele din anturajul suveranului care se amestecau în treburile statului şi puneau pe Rege în conflict cu poporul:

"Pot declara – a răspuns Corneliu Codreanu la această acuzaţie – că d-l Maniu ca şi mine personal, considerăm ca o crimă orice acţiune sau faptă care ar putea nu numai să atingă Dinastia, dar chiar să-i umbrească strălucirea gloriei sale.

Există ceva adevărat în această chestiune, şi eu îi voi explica la timpul potrivit, prin declaraţii atât de limpezi, încât vor fi înţelese chiar de acei care se prefac că nu înţeleg de ceea ce este vorba".

Făcându-se centrul şi ecoul atacurilor inspirate de camarilă contra lui Iuliu Maniu şi Corneliu Codreanu, Partidul Naţional Creştin voia să-şi aranjeze intrarea la Palat, pentru o eventuală perioadă de guvernare. Neavând o suficientă bază populară, pentru a cere puterea, numai datorită bunăvoinţei suveranului putea spera să prindă succesiunea cu ocazia unei crize noi. Şi această bunăvoinţă o plătea cu atacuri tot mai nedrepte şi violente contra Mişcării Legionare şi a Partidului Naţional-Ţărănesc.

20) GUVERNUL PIERDE ALEGERILE

regele Carol al II-lea reînoise mandatul de Preşedinte al Consiliului lui Tătărăscu, cu indicaţia să formeze un guvern "pe baze politice lărgite". Prin această formulă, suveranul înţelegea să captureze cel mai mare număr posibil de grupări din opoziţie, ca să se prezinte pe o listă comună cu guvernul. Firește, se subînţelegea excluderea naţional-ţărăniştilor şi a Gărzii de Fier.

Tătărăscu a întreprins imediat sondaje în toate direcţiile, însă fără rezultat. Singurul şef politic care şi-a oferit serviciile fără rezerve, pentru a consolida baza electorală a guvernului, a fost Nicolae IORGA. Vaida-voevod a refuzat la început propunerea guvernului, temându-se (şi pe drept cuvânt) că o colaborare cu guvernul I-ar putea ruina partidul. Totuşi, rezistenţa fostului Preşedinte de Consiliu n-a durat decât până în momentul în care a fost chemat la Palat. În prezenţa Regelui, a acceptat, fără murmur şi fără reţineri, să facă un cartel electoral cu liberalii.

În 1935, Regele îl determinase pe Vaida-Voevod să rupă cu Iuliu Maniu şi să constituie un nou partid: "FRONTUL ROMÂNESC"; acuma iarăşi Regele, printr-un ciudat ascendent îl obliga să renunţe la ceea ce realizase în trei ani de activitate politică, pentru a-l însărcina să salveze un guvern liberal în apropiatele alegeri, care păreau prea puţin propice liberalilor.

Câtă dreptate avusese Căpitanul în 1935, când refuzase să-şi lege destinul de acela al lui Vaida!... Acum, cu această schimbare de neînţeles, el şi-ar fi îngropat în mod lamentabil întreaga viaţă de luptător. Marele om politic ardelean devenise de nerecunoscut! Îşi pierduse toată mândria şi întreaga demnitate, se înjosise în rolul de instrument al "camarilei". La un simplu ordin al Palatului, anula toate speranţele legate de "Frontul românesc", înşelând nunăcredinţa oamenilor care avuseseră încredere în dânsul şi îl urmaseră.

Partidul Liberal dizident al lui Gh. Brătianu, Partidul Radical-Ţărănesc al lui G. Iunian şi Partidul Poporului, al Mareşalului Averescu, au refuzat categoric oferta.

În situaţia aceasta, guvernul nu se prezenta la alegeri "cu o bază lărgită", ci "cu o bază slăbită". Partidul Liberal, compromis de patru ani de guvernare autoritară, nu mai putea spera la un reviriment al naţiunii în favoarea lui. Aportul electoral al lui Iorga era nul, al lui Vaida-Voevod, iluzoriu. La fel, cadrele politice pe care masele populare le urmaseră când îşi anunţase programul naţionalist l-au abandonat care mai de care, după această înţelegere cu liberalii: unii se întorceau la Maniu, alţii îşi căutau refugiul în alte organizaţii de dreapta, în Partidul Naţional Creştin sau în Mişcarea Legionară.

Pe măsură ce se apropia data alegerilor – 20 Decembrie – raporturile prefecţilor de judeţe, adresate Ministerului de Interne deveneau mai neliniştitoare. Popularitatea Partidului Naţional-Ţărănesc şi a Mişcării Legionare creştea. Dacă guvernul nu se decidea să aplice metoda forte în alegeri, adică teroarea şi furtul de urne, soarta lui devenea incertă, întrucât era puţin probabil ca el să atingă cota de 40 la sută prescrisă de lege.

Situaţia era de o extremă complexitate pentru guvernul actual, dacă luă hotărârea de a înfrunta deschis voinţa ţării. Sistemul tradiţional de fraude nu mai putea fi folosit din cauza “pactului de neagresiune”. Cele patru partide coalizate se angajaseră să ducă electorală blândă şi să vegheze la desfăşurarea normală a alegerilor. Guvernul s-a resemnat să adopte o formulă mixtă: să lase toată libertatea alegătorilor, acolo unde opoziţia era bine organizată, şi să acţioneze cu maximă severitate în judeţele în care nu era un front al opoziţiei puternic. În regiunea a X-a Banat, unde am supravegheat personal alegerile, ingerinţele guvernului au fost aproape nule. Localurile de vot erau păzite în interior de delegaţii mixte ale partidelor coalizate, li, afară, de masele de ţărani vigilenţi care au aşteptat până la sfârşit, târziu în noapte, proclamarea rezultatelor.

În judeţele amorfe, puţin structurate politic, cunoscute din toate alegerile că formează “dota electorală” a guvernului, s-au repetat scenele familiare de falsificare a votului pupular: bande a agenţi electorali intimidau pe alegători; în sate întregi era interzis accesul la secţiile de votare, sub pretextul că regiunile sunt contaminate de boli infecţioase; în fine, ultima operaţiune, şi cea mai însemnată, după despuierea urnelor, făcându-se să se treacă în profitul guvernului cea mai mare parte din voturile date partidelor de opoziţie.

A curs şi sânge. În localitatea Vinţul de Jos (judeţul Alba), liberalii s-au bătut cu partizanii lui Maniu, lăsând pe teren trei morţi şi mai mulţi răniţi. Mişcarea Legionară a avut doi morţi de plâns: Ion Târcolea şi Gheorghe Ţurcanu, în afara unui număr destul de ridicat de răniţi.

Iuliu Maniu şi Gh.Brătianu au trimis telegrame de protest Ministerului de Interne, Richard FRANASOVICI. Declarându-l răspunzător de teroarea dezlănţuită împotriva partidelor de opoziţie. Corneliu Codreanu, deşi solicitat, nu l-a urmat, cunoscând bine, din proprie experienţă, inutilitatea oricărei reclamaţii, intervenţii sau protest.

Cu prilejul acestor alegeri, Corneliu Codreanu a luat câteva hotărâri care merită a fi menţionate. El interzisese, din 1931, ca membrii partidului “Apărarea Naţional Creştină”, prezidată de prof. CUZA (“cuziştii”) să adere la Mişcarea Legionară. Luase această decizie din pricina atacurilor infame lansate contra lui şi a organizaţiei sale de aceşti oameni. Adoptase aceeaşi dispoziţie în 1934, împotriva liberalilor, deoarece partidul lor sprijinise sângeroasa teroare din anii 1933-1934, declanşată exclusiv contra legionarilor.

Dar, voind să ofere ocazie membrilor acestor partide să-şi răscumpere duşmănia şi reaua voinţă pe care le manifestaseră împotriva Mişcării Legionare, Căpitanul, printr-o Circulară din 30 Noiembrie 1937, a anulat acest obstacol şi a fixat termenul de o lună, în timpul căruia

cuziştii şi liberalii puteau să se înscrie în Legiune:

“În adevăr, sunt 7 ani de când nici un cuzist n-a pătruns la noi. Şi nici un liberal de 4 ani.

Aztăzi ridic acest zăgaz pentru termen de o lună de zile, adică până la data de 30 Decembrie. Luna care urmează se pot înscrie şi vor putea deveni legionari şi cuzişti şi liberali, în afară de acei care au atacat personal Legiunea. Aceştia nu pot deveni niciodată legionari.

Luna următoare va fi după alţi 7 ani, adică în anul 1944, Decembrie.

Am luat această hotărâre pentru că ştiu că e uşor să te înscrii la cineva când îl aplaudă toată lumea. Eu vreau să văd în aceste vremuri când sunt atacat, cine bate la uşa casei mele”.

Circulara a avut o amplă repercursiune în rândurile Partidului Liberal, cu care noi n-aveam nici o afinitate ideologică şi care, în plus se bucura de privilegiul puterii. “Cuzştii” au rămas prizonierii vechilor lor ranchiune; în decursul lunii respective, aproape nici una din personalităţile lor politice n-a călcat pragul Legiunii. Printre liberali, se constatară numeroase adeziuni, mai ales în provincie. Intrarea acestui grup liberal în mişcarea naţionalistă demonstra că prestigiul Legiunii era atât de mare în acel moment, încât respectivele persoane, chiar dacă cu câţiva ani înainte contau drept duşmani, se considerau onoraţi de a fi primiţi în rândurile noastre.

Bineînţeles, aceste persoane, mai în vârstă decât media legionarilor, şi posedând un trecut politic remarcabil, erau tratate cu o anumită deferenţă, de la Căpitan până la cadrele provinciale, fără însă de a fi scutite să participe, ca tot legionarul, la şedinţele de CUIB şi la toate manifestările Mişcării.

A doua zi după alegerile pentru Camera Deputaţilor (21 Decembrie), partidele au aşteptat ca guvernul să dea o informare globală asupra zezultatelor, astfel cum făcea la fiecare alegere, incumbând Comisiei Centrale Electorale să le anunţe sub o formă oficială şi definitivă. De data asta, Comunicatul n-a apărut nici după-amiaza, nici seara. Ceva grav era. Întreaga Capitală fierbea. După informaţii extra-oficiale, guvernul ar fi pierdut alegerile şi avea nevoie de câteva ore de răgaz, ca să găsească o formulă salvatoare. De aceea întârzia publicarea rezultatelor…

Prin calcule savante şi noi retopiri de voturi obţinute în toată ţara, guvernul se apropia de cota cerută de legea electorală; dar, în ciuda tuturor eforturilor în vederea rotunjirii şi modificării cifrelor, l-au mai lipsit aproximativ 150.000 de voturi. Acestea nu mai puteau fi scoase din nici un dosar judeţean. Jocurile erau făcute şi puterea l-a scăpat din

mâini.

În disperare de cauză. Prim-ministrul Tătărăscu a solicitat intervenţia Comisiei Centrale Electorale pentru salvarea guvernului. În această împrejurare, se cerea magistraţilor să falsifice ei înşişi rezultatele generale, atribuind guvernului cota de 40 la sută indispensabilă pentru obţinerea majorităţii. Comisia Centrală Electorală, formată din consilieri de la Curtea de Casaţie, a refuzat cu indignare să se preteze la o asemenea fraudă. Chiar intervenţia Palatului nu putea determina pe aceşti cinstiţi conssilieri să-şi violeze propria conştiinţă. Ministrul Internelor s-a văzut constrâns să publice rezultatele, recunoscând înfrângerea guvernului.

În pofida tuturor artificiilor de ultimă oră, în cartel cu Vaida-Voevod, n-a putut obţine decât 35 la sută din voturile exprimate. Naţional-ţărăniştii veneau pe locul al doilea, cu 20 la sută în cifre rotunde. Urma partidul “Totul pentru Ţară” (Garda de Fier) cu 16 la sută. Pe urmă, Partidul Naţional Creştin cu 9 la sută, Partidul Liberal dizident cu 4 la sută şi Partidul Radical-Ţărănesc cu 2 la sută.

În acest fel, partidul legionarilor obţinea 66 de mandate, în timp ce naţional-ţărăniştii dobândeau 86. Conform legii electorale româneşti din acea perioadă, prim majoritară namaifuncţionând locurile partidelor de opoziţie au fost dublate. Goga a obţinut 39, Gh. Brătianu 16, G.Iunian 9. Partidele politice conduse de mareşalul Averescu şi de Argetoianu n-au obţinut nici un loc, neatingând procentajul de 2 la sută.

Pentru prima oară în istoria României, un guvern cădea la alegerile prezidate de el însuşi. Multe alte guverne precedente ar fi trebuit, neîndoios, să împărtăşească aceeaşi soartă, dacă alegerile s-ar fi desfăşurat fără ingerinţele autorităţilor. Însă partidul de la putere lua de fiecare dată toate măsurile necesare pentru ca urnele să nu-i aducă surprize. De la corupţie până la acte de terorism, guvernul dispunea de un veritabil arsenal de mijloace pentru a jugula voinţa electoratului. De data aceasta însă, sistemul n-a funcţionat. În faţa unei opoziţii îndrăzneţe şi hotărâte să apere drepturile fundamentale ale cetăţeanului, guvernul n-a mai putut rezista şi a trebuit să se încline. Era o răsunătoare victorie a opoziţiei: din nefericire, o victorie fără viitor…

21) TRIUMFUL GĂRZII DE FIER

ATÂT PRIETENII, CÂT ŞI DUŞMANII Legiunii erau conştienţi de faptul că adevăratul învingător al alegerilor nu era nici Maniu, nici alt şef de partid de opoziţie, ci Corneliu Codreanu. Fără prezenţa legionarilor, fără curajul şi vigilenţa lor constantă, în timpul întregii campanii electorale, abuzurile de odinioară s-ar fi repetat şi guvernul ar fi

obţinut uşor “prima majoritară”.

Regele şi anturajul său au fost dureros surprinşi de rezultatele scrutinului, mai mult decât Tătărăscu, şeful guvernului. Ei fuseseră, fără îndoială, avertizaţi de curentul legionar care crescuse în ţară; însă nădăjduiau, totuşi, că el nu va depăşi o anumită limită, destul de joasă ca să nu compromită prestigiul guvernului. Se estima între 10 şi 15, numărul de deputaţi legionari pentru noul Parlament, ceea ce ar fi lăsat liberalilor o majoritate confortabilă.

La această apreciere eronată a raporturilor de forţă dintre guvern şi opoziţie, prefecţii de judeţe au contribuit din plin, căci, direct interesaţi să-şi păstreze posturile pentru o nouă perioadă de patru ani, ei raportau centrului tot ce putea face plăcere guvernului: de o parte, puterea lui şi influienţa asupra maselor populare; de alta, slăbiciunea celorlalte formaţiuni.

Îndată ce rezultatele au fost cunoscute, Corneliu Codreanu a convocat la sediul Mişcării, pentru 22 Decembrie 1937, pe toţi legionarii din Capitală care aveau un grad sau o funcţie importantă în organizaţie, ca să-i anunţe închiderea “bătăliei electorale”:

“Legionari din toată ţara şi prieteni,

De-a lungul frontului legionar nu s-a înregistrat nici o scădere.

Lupta s-a terminat.

De la un capăt la altul al ţării, legionarul, singur sau în echipă, fără excepţie, s-a purtat cu un eroism neîntrecut.

Plin de avânt şi încărcat de o nebiruită credinţă, pretutindeni el s-a supus de bună voie la greutăţile pe care le-a învins, la adversităţi pe care le-a înfrânt, la suferinţe fizice şi morale pe care le-a suportat cu bucurie.

În această luptă legionarul a făcut dovada unor mari devotamente care-i dau dreptul la alte victorii.

Toate aceste însuşiri morale ale legionarilor care fac adevărata tărie a unei organizaţii şi care pot fi mândria unui neam, n-au fost egalate de nimeni”.

(Urmează prezentarea celor mai bune judeţe şi a celor mai slabe din punctul de vedere al voturilor obţinute de Legiune). Apoi, el conchide în această manieră:

“Dragii mei,

Mulţumiţi lui Dumnezeu şi mergeţi toţi in corpore la mormintele

morţilor noştri, spre a le spune că în lupta care s-a dat, am biruit.

Că sufletele lor le-am simţit alături de noi în toate clipele. Că stăm gata la orice luptă, cu orice putere. Că nici o jertfă nu există pe lume, care să nu ne simţim în stare să o facem.

Acum, **pace şi odihnă, l**egionari".

Cum se poate vedea, Corneliu Codreanu nu exaltă aici victoria electorală a Mişcării, care a avut drept consecinţă aăderea guvernului, ci calităţile legionarilor, spiritul lor combativ şi capacitatea lor de sacrificiu, constatate, o dată în plus, în cursul acestei penibile încercări.

Trebuie să ne întrebăm de ce a procedat el astfel, atunci când toată lumea avea pe buze acelaşi strigăt de admiraţie pentru amploarea biruinţei. Nu era deloc satisfăcut de rezultatele obţinute. Dar, această nemulţumire mergea într-un alt sens decât acela al duşmanilor lui. Victoria era prea mare, prea frumoasă, depăşise chiar propriile lui speranţe. Garda de Fier părăsise periferia naţiunii şi se impusese în centrul vieţii publice ca o forţă care înspăimântă pe toţi adversarii. Nu se mai putea imagina o singură combinaţie politică fără să se ţină cont de factorul legionar.

Totuşi, victoria aceasta a Legiunii, numai din cauza proporţiilor sale, ascundea în sine un grav pericol. Era de prevăzut (gândea Căpitanul, pe bună dreptate) ca vrăjmaşii să nu se resemneze să fie măturaţi de avalanşa popularităţii legionare, mai ales ştiind în mod sigur că nu erau instrumente ale anumitor cercuri străine. Ei vor reacţiona cu furia disperatului, ca să împiedice o a treia victorie naţionalistă în Europa, după aceea din Italia şi din Germania. Aşadar, dintr-o legitimă prudenţă, Corneliu Codreanu n-a voit să sublinieze amploarea succesului obţinut în alegeri.

La sediul central al Mişcării Legionare, rezultatul oficial al alegerilor care atribuiau Gărzii de Fier 66 de locuri de deputaţi, a fost primit cu un entuziasm de nedescris. Sute de legionari din Capitală, adunaţi în faţa clădirii şi-au manifestat bucuria cu elanul caracteristic tinereţii lor. Toţi căutau să-l vadă pe Şeful suprem al Legiunii, pentru ca să aibă plăcerea să citească în ochii lui aceeaşi bucurie. O viaţă întreagă de lupte şi de suferinţe era răsplătită prin încrederea poporului. Cum ar fi putut să nu se bucure!

Totuşi, realitatea era alta…

În acea zi, în timp ce legionarii din toată ţara se împărtăşeau de aceeaşi mare bucurie privind încrezători viitorul, un singur om stătea gânditor în biroul lui de la sediul central: CĂPITANUL.

.....

EPOPEEA GĂRZII DE FIER

Luptele şi martiriul Mişcării Legionare Române,

De Horia Sima

Cuvânt înainte

I.ORIGINILE MIŞCĂRII LEGIONARE

1. România după primul război mondial

2. Tânărul luptător anti-comunist

3. “Garda Conştiinţei Naţionale”

4. Zdrobirea comunismului la Universitate

5. Mişcarea studenţească

6. “Liga Apărării Naţional Creştine” (L.A.N.C.)

7. Complotul studenţesc

8. Educaţia tineretului – Prima tabără de muncă

9. Teroarea poliţienească şi epilogul ei

10. Procesul

11. Triumful şi prăbuşirea Ligii

12. Politicienii

II. ÎNTEMEIEREA MIŞCĂRII LEGIONARE

1. Omul

2. Cadrul

3. Actul

4. Căpitanul

5. “Programul”

6. “Omul Nou”

7. Doctrina

8. Organizarea

9. Influienţe străine

III. CREAREA MIŞCĂRII

1. Începutul vieţii legionare

2. Tehnica propagandei legionare

3. Mişcarea se îndreaptă spre masele populare

4. “Garda de Fier”

5. Primele măsuri arbitrare – Dizolvarea Gărzii de Fier

6. La alegeri

7. În Parlament

8. Mişcarea Legionară şi democraţia

IV. PRIMA PRIGOANĂ

(Partidul Liberal se angajează să distrugă Mişcarea de Fier)

1. Organizaţia legionară în 1933

2. “Echipele morţii”

3. Provocările

4. De unde provin banii Gărzii de Fier?

5. “În slujba străinătăţii”

6. Regele Carol şi Mişcarea Legionară

7. Rolul lui Nicolae Titulescu

8. Angajamentul Partidului Liberal

9. Alegerile sângeroase

10. Dizolvarea Mişcării Legionare

11. Generalul Cantacuzino

12. Moartea violentă a lui Duca

13. Sub regimul violenţelor

14. Procesul

15. Un document edificator

16. Trădarea

V. FAZA DE EXPANSIUNE (1935-1937)

A) Anul 1935 – Reorganizarea Mişcării

1. Întemeierea partidului “Totul pentru Ţară”
2. Crearea “Regiunilor”
3. Politica externă a noului partid
4. Congresul de la Montreux
5. Atitudinea guvernului
6. Sub cenzură şi stare de asediu
7. Ofensiva studenţilor
8. Asociaţia “Generaţia Mişcării studenţeşti de la 1922”
9. Taberele de muncă
10. Comerţul legionar
11. Echipa de conferenţiari
12. Omul corect
13. O nouă concepţie asupra pedepsei
14. Maşinaţiunile Palatuluiî
15. Partidele de opoziţie şi Mişcarea

B) Anul 1936 – Corabia verde pleacă în largul mării

1. Căpitanul îşi scrie memoriile
2. Congresul studenţesc de la Tg.Mureş
3. Preocupări importante de politică externă
4. “Frontul Popular” în România
5. Tabăra de la Carmen Sylva
6. Marşul “Frăţiilor de Cruce”
7. Chestiunea violenţelor legionare – Răspunsul memorabil al lui Moţa
8. Pedepsirea lui Stelescu

9. Profanarea de pe “Muntele Susai”

10. Presa legionară

11. Apariţia cărţii Căpitanului

12. “Corpul Muncitorilor Legionari”

13. Memoriul adresat Regelui

14. Expediţia legionară în Spania

C) Anul 1937 – Legiunea cucereşte ţara

1. Schimbarea cadrelor

2. Majadahonda

3. Înmormântarea eroilor

4. “Noul curs”

5. Ofensiva împotriva studenţilor

6. “Punerea la punct” a justiţiei

7. Expulzarea prinţului Nicolae

8. O lege monstruoasă

9. Ordine confidenţiale

10. Organizaţia “Străjii Ţării”

11. Avântul Comerţului Legionar

12. Operaţia “Fierul vechi”

13. “Batalionul Comerţului Legionar”

14. Un nou Sediu Central pentru Legiune

15. Moartea generalului Cantacuzino

16. Crepusculul partidelor politice

17. Pregătiri pentru alegeri

18. În 48 de ore

19. “Pactul de neagresiune”

20. Guvernul pierde alegerile

21. Triumful Gărzii de Fier